

החברה לישראל בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2009

החברה לישראל בע"מ
דוח תקופתי לשנת 2009

תוכן העניינים

תאור עסקי התאגיד לשנת 2009	פרק א' -
דוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד לשנת 2009	פרק ב' -
דוחות כספיים לשנת 2009	פרק ג' -
פרטים נוספים על התאגיד לשנת 2009	פרק ד' -
חוות דעת בנושא שווי הון ודירוג - Standard & Poor's Maalot	פרק ה' -

החברה לישראל בע"מ

***תיאור עסקי התאגיד
לשנת 2009***

חלק א' - תיאור עסקי התאגיד - תוכן עניינים

פרק ראשון - תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי התאגיד		עמוד
1.	פעילות התאגיד ותיאור התפתחות עסקיו	9
2.	תחומי פעילות	12
3.	השקעות בהון התאגיד ועסקאות במניותיו	13
4.	רכישה, מכירה או העברה של נכסים	13
5.	חלוקת דיבידנדים	14
פרק שני - מידע אחר		
6.	מידע כספי לגבי תחומי הפעילות של התאגיד	15
7.	סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות התאגיד	19
פרק שלישי - תיאור עסקי התאגיד לפי תחומי פעילות		
8.	כימיקלים לישראל בע"מ	22
9.	צים שירותי ספנות משולבים בע"מ	138
10.	בתי זיקוק לנפט בע"מ	230
11.	השקעות נוספות שאינן עולות לכדי תחום פעילות	297
פרק רביעי – תיאור עסקי התאגיד - שונות		
12.	מבנה ארגוני והון אנושי	359
13.	מימון	359

363	מיסוי	.14
364	מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד	.15
364	אירועים מהותיים	.16
367	הליכים משפטיים	.17
367	יעדים ואסטרטגיה עסקית	.18
368	גורמי סיכון	.19

תיאור החברה ועסקיה

בפרק זה מובא תיאור עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2009, הסוקר את תיאור התאגיד והתפתחות עסקיו, כפי שחלו במהלך שנת 2009 (להלן: "**תקופת הדו"ח**") לעיתים תוך התייחסות לתקופות מוקדמות יותר (היינו לשנים 2007 ו-2008) ולעיתים תוך הרחבה לתקופה הסמוכה למועד פרסום דו"ח זה, והכל בהתאם לתקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף וטיוטת תשקיף - מבנה וצורה), תשכ"ט-1969, בשינויים המחויבים.

פרק זה כולל מידע צופה פני עתיד. מידע צופה פני עתיד הוא מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה הקיימת בחברה בתאריך הדו"ח, וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה נכון לתאריך הדו"ח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או משתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "החברה מעריכה", "החברה מתכוונת", "החברה סבורה", "החברה צופה" וכד', אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים וככלל הדבר יצוין מפורשות.

בפרק זה להלן יובאו פרטים על החברות המהותיות מבחינתה של החברה מבין חברות הקבוצה. לעניין זה חברה מהותית מבחינתה של החברה היא חברה שסכום ההשקעה של החברה בה, כפי שהוא רשום בספרי החברה, מהווה 5% או יותר מההון העצמי של החברה בהתאם לדוחותיה הכספיים, או שהינה חברה משמעותית מבחינת החברה משיקולים איכותיים, כגון: שווי משמעותי (נוכחי או פוטנציאלי) של השקעת החברה בה, התחייבויות השקעה משמעותיות של החברה בה, צפי לתשואה משמעותית על השקעת החברה בה, או סיכונים וחשיפות משמעותיים לחברה בקשר עם השקעתה בה.

החל מהדוחות הכספיים ליום 31.12.2008 מיישמת החברה את IFRS 8 בדבר מגזרי פעילות, אשר בהתאם לו מוצג מידע מגזרי לגבי מגזרי הפעילות של החברה, באופן המבוסס על דיווחים הניהוליים והפנימיים של החברה (ראו גם סעיף 6.2 לדו"ח זה).

בפרק זה, ובכלל זאת בתיאור החברות המהותיות של החברה ובתיאור העסקאות, נכלל מידע שהינו מהותי מבחינת מבטה של החברה, כאשר בחלק מן המקרים הורחב התיאור כדי לתת תמונה מקיפה של הנושא המתואר.

לעניין החזקה במניות של חברות הנזכרות בפרק זה, נתוני החזקות של החברה המחזיקה בחברה מוחזקת כוללים גם את כל ההחזקות בחברה המוחזקת שהינן באמצעות חברות בת בבעלות מלאה של החברה המחזיקה, אלא אם נאמר אחרת.

אלא אם נאמר אחרת, התייחסות לשווי שוק של חברה מוחזקת שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך כלשהי, הינה בהתאם לשער הסגירה של מניית אותה חברה מוחזקת ביום 31 בדצמבר 2009, ובמקרה שבבורסה הרלוואנטית לא התקיים מסחר באותו יום, ההתייחסות לשווי השוק הינה בהתאם לשער הסגירה ביום המסחר האחרון שקדם למועד האמור.

בתיאורים של החברות המהותיות המוחזקות על ידי החברה, נכללים לעיתים סקרים, מחקרים או פרסומים ציבוריים שונים וכן נתונים והערכות המבוססים על סקרים, מחקרים או פרסומים כאמור. החברה לא פנתה לקבלת הסכמת הגופים אשר פרסמו את הסקרים, הפרסומים והמחקרים האמורים

לצורך הכללתם בדו"ח זה וכן, ככלל, לא נערכה כל בדיקה על ידי חברות הקבוצה באשר לנכונותם, דיוקם ועדכניותם של הנתונים המובאים בסקרים, בפרסומים ובמחקרים האמורים. לפיכך, החברה אינה אחראית לתוכן הסקרים, הפרסומים והמחקרים המצוינים בפרק זה להלן וכן להערכות חברות הקבוצה, אשר צוין כי מתבססות על סקרים, פרסומים ומחקרים המצוינים (או שהובא מקור ההתבססות), ככל שהבסיס להערכות כאמור אינו נכון או מדויק.

בנוסף, בתיאורים של החברות המהותיות המוחזקות נכללים לעיתים נתונים לעניין אי תלות של החברה המוחזקת בגורם או היות נתון מסוים לא מהותי בהשפעתו על החברה המוחזקת. לאור מבנה החברה ואחזקותיה, מקום שמצוין כי לחברה מוחזקת אין תלות בגורם מסוים, גם לחברה אין תלות באותו גורם. כמו כן, מקום שמצוין כי נתון מסוים אינו מהותי לחברה מוחזקת של החברה, נתון זה אינו מהותי גם לחברה. והכל אלא אם נאמר מפורשות אחרת בדו"ח זה.

הגדרות והנחיות

בפרק זה, אלא אם נקבע או משתמע אחרת, תינתן למושגים ולמונחים הבאים המשמעות הקבועה לצידם:

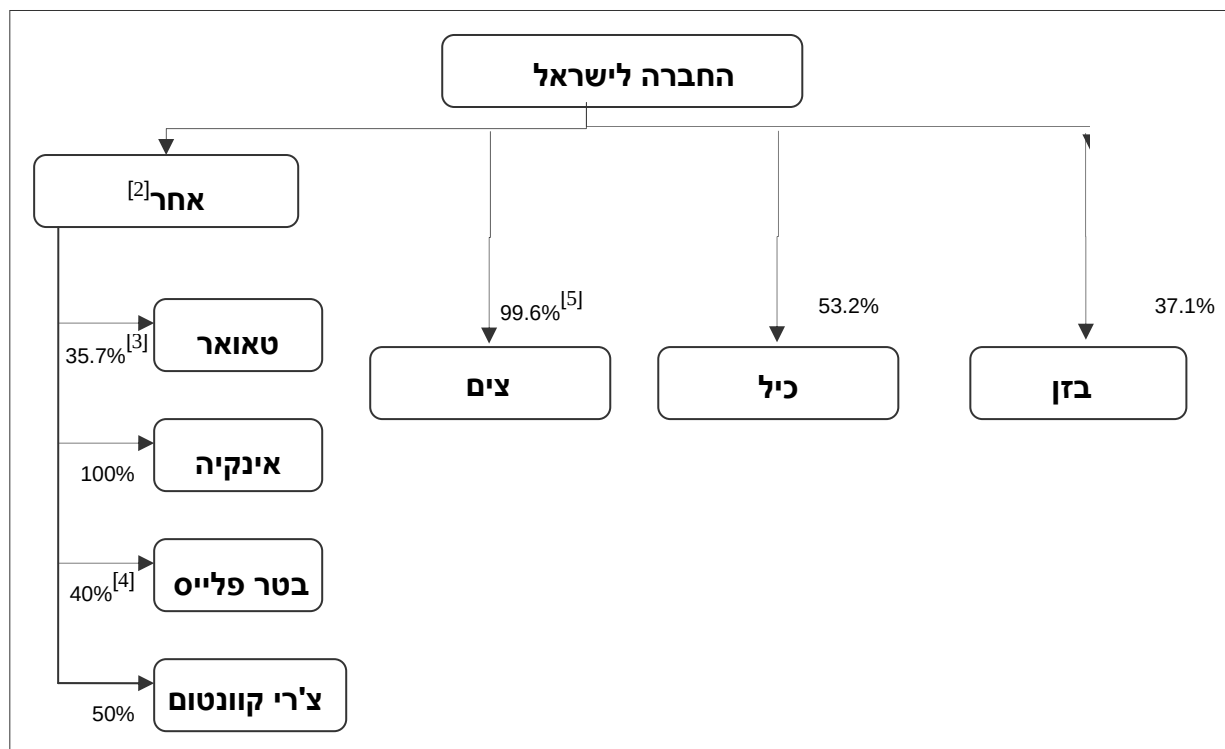
או.פי.סי רותם בע"מ	"או.פי.סי"
דו"ח שנתי זה בדבר תיאור החברה ועסקיה	"הדו"ח" או "הדוח"
החברה לישראל בע"מ	"החברה" או "החברה לישראל"
	או "התאגיד"
החברה והחברות המוחזקות על ידה	"הקבוצה"
החברה והחברות הבאות שבבעלות ובשליטה מלאה של החברה: ח.ל. ניהול וייעוץ (1986) בע"מ, ח.ל. (החזקות - כי"ל) בע"מ, ח.ל. רכש כי"ל (1998) בע"מ, ח.ל. (כסלו, 1998) בע"מ, נאמנות ורישומים של החברה לישראל בע"מ ואודי אינטרנשיונל (1994) בע"מ	"חברות המטה"
כימיקלים לישראל בע"מ לרבות החברות המאוחדות שלה	"כיל"
צים שירותי ספנות משולבים בע"מ	"צים"
טאואר סמיקונדקטור בע"מ	"טאואר"
בתי זיקוק לנפט בע"מ לרבות החברות המאוחדות שלה	"בזן"
Inkia Energy Limited (לשעבר SLC Holdings Ltd.) חברה בת, בבעלות מלאה של החברה, המאוגדת בברמודה	"אינקיה"
אי.סי.גרין אנרג'י בע"מ	"ICG"

Better Place LLC	"בטר פלייס"
Chery Quantum Auto Co., Ltd	"צ'רי קוואנטום"
דולר של ארה"ב	"דולר"
תקנות החברות (עסקאות עם בעלי עניין), התש"ס-2000	"תקנות ההקלות"

פרק א' - תיאור ההתפתחות הכלכלית של עסקי התאגיד

1. פעילות התאגיד ותיאור התפתחות עסקיו

- 1.1. החברה הוקמה בשנת 1968 ביוזמת ממשלת ישראל, על מנת לעודד משקיעים זרים להשקיע בפיתוח המדינה בתקופה שלאחר המיתון של שנות ה-60, טרם מלחמת ששת הימים. החברה נוסדה ונרשמה כחברה ציבורית בשנת 1968. מניות החברה הונפקו לציבור בשנים 1969, 1970, 1974 ו-1982, והן רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ החל משנת 1982. בשנת 2001 הנפיקה החברה מניות, אופציות ואגרות חוב להמרה, ובשנת 2007 פרסמה החברה תשקיף רישום למסחר של אגרות החוב אשר כלל תשקיף מדף מכוחו הנפיקה החברה באמצעות דוח הצעת מדף מינואר 2008 אגרות חוב.
- 1.2. החברה הינה חברת החזקות הפועלת בייזום, קידום ופיתוח של עסקים בישראל ובחו"ל. לשם ביצוע השקעותיה, החברה, לרבות באמצעות חברות בנות, בוחנת מעת לעת הזדמנויות השקעה בתאגידים ומיזמים בתחומים שונים, ובכלל זה, מיזמים זרים או כאלו בעלי פעילויות בינלאומיות, תוך התמקדות בגופים בעלי היקף פעילות רחב או פוטנציאל להיקף כזה, ותוך שאיפה להחזיק בשיעורי החזקה משמעותיים בהם.
- 1.3. החברה מעורבת בניהול חברות הקבוצה, ובפרט ביחס לחברות המוחזקות על ידה בשיעור החזקה גבוה.
- 1.4. הקבוצה פועלת, באמצעות מערך של תאגידים מוחזקים, בעיקר בענפי הכימיקלים, הספנות והאנרגיה וכן קיימות לה השקעות נוספות לרבות בתחומים של טכנולוגיה מתקדמת, רכב, תשתיות לרכב חשמלי, תחנות כוח ואנרגיה ירוקה. מטה החברה מספק, באמצעות חברה מאוחדת בשליטה מלאה, שרותי ניהול וכן מעורב באופן פעיל בתכנון אסטרטגי ובפיתוח עסקי של חברות הקבוצה. כמו-כן, הקבוצה פועלת לייזום ופיתוח עסקים נוספים.
- 1.5. כחברת אחזקות, לחברה אסטרטגיה, הנבחנת מעת לעת, שנועדה להתאים את המבנה העסקי שלה למציאות העסקית בישראל ובעולם, תוך מגמה להרחיב את פריסתה וחדירתה של הקבוצה לתחומי פעילות נוספים בשווקים צומחים.
- 1.6. נכון למועד דו"ח זה, החברות המהותיות של החברה פועלות בתחומי פעילות שונים, ולמיטב הבנת החברה, אין ביניהן קשרי גומלין מהותיים. לפיכך, נכון למועד הדו"ח, החברה רואה את החזקותיה בחברות המהותיות שלה כהזקות נפרדות ומתייחסת לפעילות כל אחת מהן כעצמאית ונפרדת. בהתאמה, תיאור החברות המהותיות ותחומי הפעילות אשר יובא להלן בפרק זה יבוצע לגבי כל חברה מהותית או תחום פעילות, לפי העניין, בנפרד.
- להלן תרשים סכמטי של המתאר את החזקותיה המהותיות והעיקריות של החברה ושיעורי ההחזקה בחברות המוחזקות המהותיות שבאמצעותן פועלת החברה בכל תחום פעילות והכל נכון למועד הדו"ח (שיעורי ההחזקות המצוינים לצד החברות המוחזקות, הינן בחלק מהמקרים בשרשור):^[1]

[1] שיעורי ההחזקות המובאים בטבלה הינם נכון למועד הדו"ח (בעיגולי שיעורים) וללא לקיחה בחשבון של דילולים אפשריים ו/או זכויות נוספות של החברה בחברות המוחזקות, וזאת אלא באם נקבע אחרת במפורש.

[2] המובא לעיל אינו ממצא את כל ההחזקות של החברה.

[3] שיעור ההחזקות בטאואר הינו בהנחת המרה של כל שטרי ההון שהונפקו על ידי טאואר לחברה ולבנקים, כמפורט בסעיף 11.5 לדו"ח זה. סך החזקות החברה במניות טאואר למועד הדו"ח מסתכמות ב-6.5% מהונה המונפק. סך החזקות החברה בטאואר בהנחת דילול מלא (לרבות המרה של שטרי ההון האמורים, אגרות חוב ומימוש אופציות), מהוות למועד הדו"ח כ-25.9% מהונה המונפק של טאואר.

[4] טרם השלמת השקעת החברה בבטר פלייס במסגרת סבב ב'; ומבלי להתייחס לסוגי ניירות הערך של בטר פלייס, לרבות לזכויות עודפות שקיימות למחזיקי מניות בכורה שהנפיקה בטר פלייס - לפרטים אודות סוגי ניירות ערך שהנפיקה בטר פלייס, לזכויות המוקנות לכל אחת מהסוגים הללו ובדבר סבב השקעה ב' שטרם הושלם, ראו סעיף 4.15.2.4 לדו"ח זה.

[5] לפרטים והרחבה בדבר שטר חוב המירים שניתנו לצדדי ג' במסגרת תוכנית ההבראה וכן בדבר השלמת השקעתה של החברה בצ'רים, ראו סעיף 8 להלן.

משקל ההחזקות המהותיות של החברה

1.7.

הטבלה שלהלן מציגה את המשקל היחסי של החזקותיה העיקריות של החברה, בהתחשב בשיעורי החזקתה בהן, במישרין ובעקיפין, המחושב לפי שווי החזקות. שווי החזקות של חברות ציבוריות חושב על בסיס שווי השוק הידוע סמוך למועד הדו"ח ושווי החזקות של חברות פרטיות, אלא אם נאמר אחרת, חושב לפי שווי הספרים כמופיע בדוחות הכספיים של החברה ליום 31 לדצמבר 2009 (הטבלה מתבססת על נתונים ליום 22 במרץ 2010; השיעורים והמשקלים היחסיים המוצגים בטבלה הינם מעוגלים):

התאגיד	המשקל היחסי (באחוזים)*
כיל ¹	81
בזן	5
טאואר	3
צים	4
Inkia	5
צירי קוואנטום	2
סה"כ	100

* הטבלה האמורה נערכה על פי מיטב הערכת החברה, במטרה להציג תמונה כללית של ההשקעות המהותיות של החברה. אין בטבלה שלעיל משום ייעוץ או חיווי דעה על שווי ההשקעות וייתכן כי השווי שבו ימומשו השקעות החברה, אם וככל שימומשו, יהיה שונה מהותית מן הנתונים שלעיל. יצוין, כי לחברה החזקות נוספות אשר משקלן היחסי הכולל הינו קטן מ-1%.

למידע כספי אודות החזקות מהותיות כאמור המהוות תחומי פעילות של החברה, ראו סעיף 6 לדו"ח זה.

1.8. הואיל והחברה פועלת באמצעות החברות המוחזקות המהותיות שלה, ההערכות והנתונים המובאים בפרק זה ביחס לתחומי הפעילות שבהם פועלת החברה, הינן של החברות המוחזקות והנהלותיהן, ובכפוף להבהרות, בדיקות והשלמות שיכול ונתבקשו מהחברות המוחזקות, החברה מצאה לנכון להסתמך ולהתבסס על הערכות ונתונים אלה, וככל שהדבר מתחייב לצורך התיאור שלהן החברה מקבלת הערכות ונתונים אלה, אלא אם נאמר מפורשות אחרת. מובהר כי ככלל, החברה לא ערכה בדיקות חיצוניות נוספות להערכות והנתונים שהובאו על ידי החברות המוחזקות שלה והנהלותיהן, אשר הן המומחיות והבקיאות בתחום פעילותן ובעסקיהן. לפיכך, בכל מקום, אשר יצוין להלן בקשר לחברה מוחזקת כי היא או החברה או הקבוצה "מעריכה", "מתכוונת", "סבורה", "צופה" וכיו"ב, ו/או יצוין נתון הקשור לחברה מוחזקת רלבנטית, משמע שהחברה מצאה לנכון להסתמך ולהתבסס על כך, ככלל ללא בדיקה חיצונית נוספת, בכפוף להבהרות, בדיקות והשלמות שיכול ונתבקשו מהחברות המוחזקות, אלא אם הדבר צוין מפורשות אחרת.

1.9. כאמור, החברה הינה חברת החזקות, אשר מחזיקה, בין השאר, בכל ובזן שהינן חברות ציבוריות הנסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב וכן בטאואר הנסחרת הן בבורסה לניירות ערך בתל אביב והן בנאסד"ק בארה"ב. לפיכך, המידע המובא בדו"ח זה בכל הקשור לחברות הציבוריות המוחזקות על ידי החברה כאמור, הינו מבוסס בין השאר על הדיווחים של החברות הנ"ל אשר מפורסמים לציבור; ראו, בין השאר, דוחותיהן ודיווחיהן באתר 'מגנ"א' של רשות ניירות ערך (www.magna.isa.gov.il).

¹ יצוין, כי ביחס להשקעת החברה בכיל, למועד הדו"ח, אין תחולה לתקנה 51 לתקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף וטיטות תשקיף – מבנה וצורה), תשכ"ט-1969.

2. תחומי פעילות

לחברה שלושה תחומי פעילות, המדווחים כמגזרים עסקיים בדוחותיה הכספיים של החברה (ראו גם ביאור 34 לדוחות הכספיים של החברה ליום 31.12.2009). להלן תיאור כללי של תחומי הפעילות של החברה:

- 2.1. **כיל** - כיל הינה קבוצה רב לאומית, הפועלת בעיקר בתחומי הדשנים והכימיקלים המיוחדים. לקבוצת כיל זיכיונות ורישיונות להפקת מינרלים מים המלח, זיכיונות כרייה לסלע פוספט בנגב, וכן הסכמי חכירה ורישיונות לכריית אשלג ומלח ממכרות תת קרקעיים בספרד ובאנגליה. כיל עוסקת בהפקת מינרלים אלה, במכירתם ברחבי תבל וכן בפיתוח, ייצור ושיווק של מוצרי המשך המבוססים בעיקר על חומרי גלם אלו. התחומים העיקריים בהם פועלת כיל (המוגדרים בדוחותיה הכספיים כמגזרים חשבונאיים) הינם כיל דשנים, כיל מוצרים תעשייתיים וכיל מוצרי תכלית, והכל כמפורט להלן.
- 2.2. **בזן** - בזן פועלת בתחום האנרגיה, כאשר עיקר פעילותה בתחום זיקוק נפט גולמי ומוצרי ביניים וייצור מוצרי נפט לשם מכירתם. בנוסף, פועלת בזן באמצעות חברות בנות בייצור פוליאטילן ופוליפרופילן, שהם חומרי הגלם העיקריים בתעשיית הפלסטיק, ייצור חומרים ארומטיים, ובעיקר בנזן, ופאראקסילן, אשר משמשים כחומרי גלם בייצור מוצרים אחרים וכן במסחר בנפט גולמי ומוצרי ובחומרים ארומטיים (שלא לצורך פעילויות אחרות בבזן), ובפעילות חכירה לטווח ארוך של מיכליות להובלת מוצרי דלק.
- 2.3. **צים** - צים פועלת בענף הספנות הקווית באמצעות הובלת מכולות, קרי: הפעלת קווי הפלגה בין יעדים קבועים, בתוך ובין אזורי סחר, לפי לוח זמנים קבוע תוך עגינה בנמלים לפי תכנון מראש ומספקת שירותי הובלה ימית ללקוחות ממגוון ענפי המסחר, התעשייה והייצור. בנוסף, מעניקה צים ללקוחותיה שירותים נלווים, הכוללים, בין היתר, שירותי תובלה יבשתיים, שילוח ועמילות מכס, אשר ההכנסות מהן אינן מהותיות.
- 2.4. נוסף על תחומי הפעילות המפורטים לעיל, לקבוצה פעילויות אחרות אשר אינן עולות כדי מגזר חשבונאי, לרבות:
- 2.4.1. **טאואר** - עוסקת בייצור מוליכים למחצה, במפעלים המייצרים מעגלים משולבים הצורבים על פרוסות סיליקון, ובמכירתם לחברות העוסקות בפיתוח ותכנון של מעגלים משולבים (ראו סעיף 11.1 לדו"ח זה).
- 2.4.2. **אינקיה** - פעילה בייצור ומכירה של חשמל במדינות שונות באמריקה הלטינית ואזור הקריביים (ראו סעיף 11.2 לדו"ח זה).
- 2.4.3. **צ'רי קוואנטום** - מיזם משותף העוסק בפיתוח ומיועד לעסוק בייצור, מכירה ושיווק כלי רכב מנועיים, היברידיים וחשמליים בשוק הסיני והעולמי (ראו סעיף 11.3 לדו"ח זה).
- 2.4.4. **בטר פלייס** - פועלת להקמת מערכת תשתיות תפעול ותמיכה היקפיים עבור כלי רכב חשמליים ברחבי העולם (ראו סעיף 11.4 לדו"ח זה).

2.4.5. ICG - הינה זרוע האנרגיה המתחדשת של החברה הפועלת בדרך של השקעה בטכנולוגיות ובפרויקטים העוסקים בפיתוח או בייצור מקורות אנרגיה מתחדשת (ראו סעיף 11.5 לדו"ח זה).

3. השקעות בהון התאגיד

במהלך השנתיים שקדמו למועד הדו"ח לא התבצעו השקעות בהון החברה ולא בוצעו עסקאות במניותיה, למעט הנפקת 370 מניות של החברה בגין המרת אגרות חוב להמרה של החברה, במהלך שנת 2008.

4. רכישה, מכירה או העברה של נכסים

4.1. בחודש ינואר 2009 החברה העבירה החברה לטאואר סך של 20 מיליון דולר, כנגד הקצאה לחברה של שטרי הון הניתנים להמרה למניות טאואר. כמות המניות שתהיינה ניתנות להמרה מכוח שטרי ההון תחושב על פי מחיר למניה של 1 ש"ח (על פי שער היציג של דולר הידוע ביום התשלום), שהוא הערך הנקוב של מניות טאואר. לפרטים נוספים והרחבה ראו דיווחים מיידיים של החברה מימים 20.8.2008, 25.9.2008 ו-7.1.2009 המובאים בזאת על דרך ההפניה.

4.2. **רכישת החזקות באו.פי.סי** - ביום 28.12.2009 אישרה האסיפה הכללית של החברה, בהמשך לאישורי ועדת הביקורת והדירקטוריון, את התקשרותה של החברה בעסקה עם חברת אחים עופר (אחזקות אנרגיה) בע"מ ("עופר אנרגיה") במסגרתה תרכוש החברה 80% (שמונים אחוזים) מהונה המונפק והנפרע של או.פי.סי רותם בע"מ (להלן, בהתאמה: "או.פי.סי" ו-"העסקה") חברה פרטית, שהינה בעלת הזכויות להקמת תחנת כוח של כ-400 מגה וואט מותקן במישור רותם, מכח זכייתה בשנת 2004 במכרז שפורסם על ידי משרד התשתיות הלאומיות ומשרד האוצר (להלן: "תחנת מישור רותם" או "הפרויקט"). המניות הנמכרות נרכשו על ידי החברה בתמורה לערך הנקוב ובנוסף תעמיד החברה הלוואה לאו.פי.סי. בסך השווה לסכום הלוואות הבעלים שהעמידה עופר אנרגיה לאו.פי.סי לצורך קידום פרויקט הקמת תחנת מישור רותם על ידה (בתוספת הצמדה למדד המחירים לצרכן וריבית שנתית בשיעור של 4%). ההלוואה של החברה כאמור תועמד לאו.פי.סי בשני מועדים שונים, חלקה הראשון במועד העברת המניות ויתרתה במועד הסגירה הפיננסית של הפרויקט. ההלוואה של החברה תשמש את או.פי.סי. לצורך החזר הלוואות הבעלים שהעמידה עופר אנרגיה לחברה כאמור. סכום הלוואות הבעלים שהעמידה עופר אנרגיה נכון ליום 17.11.2009 עמד על סך של כ-15.5 מיליון ש"ח, וצפוי לעמוד, על פי תקציב הפרויקט, על סך של כ-16.5 מיליון ש"ח עד לתום 180 ימים ממועד חתימת הסכם הרכישה בעניין. ביום 3.2.2010 הושלמה העסקה הנ"ל. לפרטים נוספים והרחבה ראו דיווחים מיידיים של החברה מימים 21.9.2009, 17.11.2009 (הכולל מתאר של או.פי.סי), 14.12.2009, 28.12.2009 ו-3.2.2010 המובאים בזאת על דרך ההפניה.

4.3. **העברת מניות אינקה ו-או.פי.סי לחברת בת אשר תרכז את פעילות החברה בתחום האנרגיה** - בהתאם להחלטת דירקטוריון החברה מיום 13 לינואר 2010, הוקמה ונרשמה בישראל חברה בשם IC Power Ltd. (להלן: "ICP"), המיועדת להחזיק ולנהל את פעילות החברה בתחום תחנות הכוח, הן באמריקה הלטינית והן בישראל (במישרין או בעקיפין). בהחלטתו אישר דירקטוריון החברה, בין

היתר, גם את העברת כלל החזקותיה של החברה במניות אינקה, לחברת ICP וזאת במסגרת הוראות סעיף 104א' לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961. במקביל אישר הדירקטוריון העברה בדרך של מכירת כלל החזקותיה של החברה במניות או.פי.סי לחברת בת של ICP (שהוקמה בסמוך לאחר הקמת ICP). להערכת החברה, ריכוז הפעילות תחת מערך חברות אחד יאפשר לנצל טוב יותר את היתרונות לגודל ואת מצבור הידע בנושא בקבוצה.

4.4. **מכירת מניות כיל** - ביום 25.1.2010 החברה מכרה 8,000,000 מניות רגילות של כיל, המהוות כ-0.63% מהון המניות המונפק של כיל, וזאת בתמורה לסך של כ-395 מיליון ש"ח. בהקשר זה, החברה התחייבה שלא למכור מניות נוספות של כיל לתקופה של 60 יום. לפרטים נוספים והרחבה ראו דיווח מיידי של החברה מיום 26.1.2010 המובא בזאת על דרך ההפניה.

4.5. **השקעה בבטר פלייס** - כחלק מסבב השקעה נוסף בבטר פלייס, במסגרתו גייסה בטר פלייס, כנגד מניות חדשות מסוג B של בטר פלייס, סך של 350 מיליון דולר וזאת הן ממשקיעים חדשים בינלאומיים (בלתי קשורים) והן מחלק מבעלי המניות הקיימים שלה, התחייבה החברה ברבעון הראשון של שנת 2010 להשקיע בבטר פלייס סך נוסף של כ-72 מיליון דולר, וזאת כנגד 24,019,417 מניות B של בטר פלייס, בכפוף להתאמות מסוימות. נכון למועד הדו"ח, העסקה האמורה טרם הושלמה ובהתאם החברה טרם הזרימה לבטר פלייס את הסכום האמור. לפרטים נוספים והרחבה, לרבות בדבר רכישת החברה בסך של כ-8.8 מיליון דולר מניות נוספות מסוג A של בטר פלייס ממשקיע זר, ראו סעיף 11.4.4 לדו"ח זה וכן ראו דיווח מיידי של החברה מיום 27.1.2010 המובא בזאת על דרך ההפניה.

5. חלוקת דיבידנדים

5.1. להלן פרטים בדבר חלוקת דיבידנד בשנתיים שקדמו למועד הדו"ח (לרבות דיבידנד לחברות מאוחדות):

תאריך	סכום החלוקה (במיליוני דולר)
23.9.2008	*50

* הסכום האמור שולם בפועל בש"ח, בסך כולל של 179,100,000 ש"ח. לפרטים ראו דיווחים מיידיים של החברה מימים 25.8.2009 ו-9.9.2009, המובאים בזאת על דרך ההפניה.

5.2. על פי הדוחות הכספיים של החברה ליום 31.12.2009, עומדת יתרת העודפים של החברה נכון ליום 31.12.2009 על סך של כ-1,387 מיליוני דולר.

פרק ב' - מידע אחר

6. מידע כספי לגבי תחומי הפעילות של החברה

6.1. לנתונים כספיים מאוחדים של החברה, בחלוקה לתחומי פעילות, במיליוני דולר, לשנים 2009, 2008 ו-2007 ראו ביאור 34 לדוחות הכספיים של החברה ליום 31.12.2009.

6.2. להלן נתונים כספיים מאוחדים של החברה בחלוקה לתחומי פעילות, במיליוני דולר.

לשנת 2009 (במיליוני דולר)

סך הכל מאוחד	ביטולים ולא מיוחס	פעילויות אחרות	צים	בזן	כיל	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	
						מידע על הרווח וההפסד :
						הכנסות
12,498	--	371	2,436	5,141	4,550	הכנסות התחום מחיצוניים
--	(18)	--	13	1	4	הכנסות ממכירות בין המגורים
<u>12,498</u>	<u>(18)</u>	<u>371</u>	<u>2,449</u>	<u>5,142</u>	<u>4,554</u>	סך הכל הכנסות
						עלויות
3,818	--	149	1,565	277	1,827	עלויות קבועות
8,230	--	248	1,556	4,726	1,700	עלויות אחרות
--	(18)	--	3	4	11	עלויות משתנות
<u>12,048</u>	<u>(18)</u>	<u>(379)</u>	<u>3,124</u>	<u>5,007</u>	<u>3,538</u>	עלויות המהוות הכנסות של תחום אחר בתאגיד
						סך הכל עלויות

רווח (הפסד) מפעולות רגילות המיוחס לזכויות המקנות השליטה	541	61	(672)	(26)	--	(96)
רווח (הפסד) מפעולות רגילות המיוחס לזכויות שאינן מקנות השליטה	475	74	(3)	--	--	546
סך הרווח (הפסד) מפעולות רגילות	1,016	135	(675)	(26)	--	450
שיעור מסך הרווח מפעולות רגילות	לא ניתן למדידה					
סך הנכסים ליום 31.12.2009	5,879	3,871	3,216	1,352	(4,085)	10,833
חלק המיעוט בהכנסות תחום הפעילות מחיצוניים	2,129	2,823	10	--	--	4,962

לשנת 2008 (במיליוני דולר)

סך הכל מאוחד	ביטולים ולא מיוחס	פעילויות אחרות	צים	בזן	כיל	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	
						מידע על הרווח וההפסד:
						הכנסות
19,802	--	344	4,302	8,257	6,899	הכנסות התחום מחיצוניים
--	(29)	--	24	--	5	הכנסות ממכירות בין המגזרים
19,802	(29)	344	4,326	8,257	6,904	סך הכל הכנסות
						עלויות
12,788	--	113	2,470	8,100	2,105	עלויות קבועות
5,144	--	294	2,101	309	2,440	עלויות אחרות
--	(29)	--	5	--	24	עלויות המהוות הכנסות של תחום אחר בתאגיד

17,952	(29)	407	4,576	8,409	4,569	סך הכל עלויות
841	--	(63)	(248)	(69)	1,221	רווח (הפסד) מפעולות רגילות המיוחס לזכויות המקנות השליטה
1,029	--	--	(2)	(83)	1,114	רווח (הפסד) מפעולות רגילות המיוחס לזכויות שאינן מקנות השליטה
1,870	--	(63)	(250)	(152)	2,335	סך הרווח (הפסד) מפעולות רגילות
לא ניתן למדידה						שיעור מסך הרווח מפעולות רגילות
14,706	--	3,223	3,340	2,405	5,738	סך הנכסים ליום 31.12.2008
7,864	--	--	38	4,534	3,292	חלק המיעוט בהכנסות תחום הפעילות מחיצוניים

לשנת 2007 (במיליוני דולר)

סך הכל מאוחד	ביטולים ולא מיוחס	פעילויות אחרות	צים	בזן	כיל	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	

						מידע על הרווח וההפסד :
						הכנסות
10,910	--	167	3,786	2,855	4,102	הכנסות התחום מחיצוניים
--	(25)	--	23	--	2	הכנסות ממכירות בין מגזרים
10,910	(25)	167	3,809	2,855	4,104	סך הכל הכנסות
						עלויות
6,169	--	54	1,784	2,605	1,726	עלויות קבועות
3,879	--	166	1,971	130	1,612	עלויות אחרות
--	(25)	--	2	--	23	עלויות המהוות הכנסות של תחום אחר בתאגיד
10,048	(25)	220	3,757	2,735	3,361	סך הכל עלויות

א - 18

441	--	(53)	51	54	389	רווח (הפסד) מפעולות רגילות המיוחס לזכויות המקנות השליטה
421	--	--	1	66	354	רווח (הפסד) מפעולות רגילות המיוחס לזכויות שאינן מקנות השליטה
862	--	(53)	52	120	743	סך הרווח (הפסד) מפעולות רגילות
לא ניתן למדידה						שיעור מסך הרווח מפעולות רגילות
13,596	--	2,706	3,149	3,051	4,690	סך הנכסים וההתחייבויות ליום 31.12.2007
3,586	--	--	61	1,568	1,957	חלק המיעוט בהכנסות תחום הפעילות מחיצוניים

6.3. הסבר ההתפתחויות שחלו

להסברי ההתפתחויות שחלו בכל אחד מהנתונים המובאים בסעיף 6.2 לעיל ראו הסברי הדירקטוריון המצורפים לדו"ח זה והמהווים חלק בלתי נפרד הימנו.

6.4. פילוח הכנסות ומוצרים

להלן נתונים אודות התפלגות הכנסות החברה על פי קבוצות המוצרים, המהוות 10% או יותר מהכנסות החברה (כולל מכירות למגזרים אחרים), בהתאם לדוחותיה הכספיים המאוחדים של החברה:

המרכיב	תחום פעילות	סוג המוצר	2009	2008	2007
הכנסות (במיליוני דולר)	כיל	דשנים	1,954	3,914	1,960
		תכלית	1,294	1,480	1,078
	צים	הובלה ימית קווית	2,436	4,302	3,786
	בזן	זיקוק	3,859	6,912	2,145
שיעור מכלל מכירות הקבוצה	כיל	דשנים	16%	20%	18%
		תכלית	10%	7%	10%
	צים	הובלה ימית קווית	19%	22%	35%
	בזן	זיקוק	31%	35%	20%

7. סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות התאגיד

7.1. כחברת החזקות, מושפעות התוצאות הכספיות של החברה ממספר גורמים וביניהם תוצאות החברות המוחזקות שלה, רווחים או הפסדים חד פעמיים, שווי השוק של החברות הנסחרות המוחזקות על-ידי החברה וכן פעולות של מימוש או רכישה של אחזקותיה. תזרים המזומנים של החברה מושפע, בין היתר, מקבלת דיבידנדים, מקבלת דמי ניהול מהחברות המוחזקות, מתקבולים הנובעים מפעולות מימוש אחזקות החברה וכן מרכישות של אחזקות נוספות או מהשקעות בחברות קיימות.

7.2. פעילות הקבוצה מושפעת, בין היתר, מהמצב הכלכלי בעולם, מהמגמות בכלכלה העולמית ומהמצב הפוליטי, הכלכלי והביטחוני בישראל. המצב הביטחוני והמצב הכלכלי בישראל עלולים להשפיע על

הקשרים העסקיים של הקבוצה עם גורמים זרים, לרבות, על נכונותם להתקשר ביחסים עסקיים עם חברות ישראליות, ובכלל זה חברות הקבוצה. לחברות בקבוצה מתקנים הממוקמים, בין השאר, בישראל. מספר מדינות וכן מספר תאגידים וארגונים שונים עדיין מגבילים את פעילותם העסקית בישראל ואת עסקיהם עם חברות ישראליות, אם כי, בעקבות המצב הגיאופוליטי הנוכחי בישראל, מספרם הולך ויורד. מגמה זו עשויה לשפר את יכולת הקבוצה להרחיב את עסקיה עם מדינות ותאגידים אלה ולמכור מוצרים במדינות הללו. עם זאת, החרפה במצב הגיאופוליטי עלולה לפגוע בעסקים עם מדינות ותאגידים אלה.

7.3. שינויי מגמות בשוקי ההון בישראל ובעולם עלולים להשפיע על מחירי ניירות הערך הסחירים המוחזקים על ידי החברה וכן להשפיע על יכולת החברה להפיק רווחים ממימוש אחזקותיה הנסחרות. בנוסף, שינויי מגמות כאמור, יכולים להשפיע על ביצוע הנפקות פרטיות או ציבוריות על ידי חברות הקבוצה וכן על מציאת מקורות מימון לכשאלה יידרשו להן למימון פעילויותיהן השוטפות.

7.4. הקבוצה רגישה לשינויים בשיעורי הריבית, לשיעורי האינפלציה במשק וכן לשינויים בשערי החליפין העולמיים. רגישויות אלו יכולות להשפיע על התוצאות העסקיות של החברות האמורות ועל שווי הנכסים וההתחייבויות שלהן.

7.5. כמו-כן, חלק הארי של מכירות חברות הקבוצה מבוצע במט"ח, בעיקר בדולר ובאירו. חלק מההוצאות התפעוליות בישראל הינן בש"ח. לפיכך, לשינוי בשער החליפין יש השפעה על הרווחיות. ככלל, לפיחות בשער החליפין הממוצע של השקל לעומת הדולר תיתכן השפעה כלכלית חיובית על הקבוצה, ולהיפך.

7.6. חלק הארי של מכירותיה של כיל מבוצע במט"ח, בעיקר בדולר ובאירו. חלק מההוצאות התפעוליות בישראל הינן בש"ח. לפיכך, לשינוי בשער החליפין יש השפעה על הרווחיות. להתחזקות הדולר מול השקל השפעה חיובית על הרווח התפעולי של כיל בשנת 2009 לעומת הרווח התפעולי בשנה הקודמת בסכום של כ- 52 מיליון דולר. לכל עודף הכנסות על הוצאות באירו. כיל נוהגת להגן על חלק מחשיפה זו. עם זאת בניגוד להשפעה החיובית של הייסוף בשער האירו כאמור לעיל, בעת יסוף שער האירו לעומת הדולר כושר התחרות של החברות הבנות של כיל, אשר מטבע הפעילות שלהן הוא האירו, נפגע לעומת מתחרים שמטבע הפעילות שלהם הוא הדולר.

7.7. חלק מהלוואות הקבוצה הינן בריבית משתנה. לפיכך, חשופה הקבוצה תזרימית לסיכון בגין שינויים בשערי הריבית. הקבוצה מגנה על חלק מחשיפה זו באמצעות מכשירי הגנה פיננסיים, כולל נגזרים פיננסיים (ראו סעיף 13 לדו"ח זה).

7.8. תוצאות החברה רגישה לתנודות במחירי חומרי גלם, תשומות, מוצרים המשמשים לפעילות חברות הקבוצה (כגון: נפט ומוצרים, גז טבעי וחשמל) וכאלו הנמכרים על ידי חברות הקבוצה. בנוסף, רגישה הקבוצה לביקוש וההיצע למוצרי חברות הקבוצה ולשירות הניתן על ידיהן. רגישויות אלו יכולות להשפיע על התוצאות העסקיות של החברות האמורות וכן על שווי הנכסים וההתחייבויות שלהן.

7.9. החברה וחלק מהחברות המוחזקות על ידיה מושפעות מ"הוראות ניהול בנקאי תקין" של הפיקוח על הבנקים, הכוללות, בין היתר, מגבלות על היקף ההלוואות שיכול בנק בישראל להעמיד ל"לווה

בודד", ל"קבוצת לווים" אחת, ולששת הלוויים ו"קבוצת הלוויים" הגדולים של התאגיד הבנקאי (כהגדרת מונחים אלה בהוראות האמורות). החברה, חלק מהחברות המוחזקות שלה ובעלי השליטה בחברה (לרבות, חלק מהתאגידים הקשורים אליהם) מוגדרים כ-"קבוצת לווים" אחת לענין "הוראות ניהול בנקאי תקין". הדבר עשוי להשפיע, בנסיבות מסוימות, על יכולתן של החברה והחברות המוחזקות ללוות סכומים נוספים מבנקים בישראל כמו גם על יכולתן לבצע השקעות בחברות שנטלו אשראי בהיקף גדול מבנקים בישראל וכן על יכולתן לבצע פעולות עסקיות מסוימות בשיתוף פעולה עם גופים שנטלו אשראי כאמור.

7.10. על החברה ועל חלק מחברות הקבוצה, חלות מגבלות סטטוטוריות, רגולטוריות ותקנוניות הנוגעות בין השאר לאחזקות החברה בחברות הקבוצה הרלבנטיות, לשינויים באחזקות אלו ולביצוע פעילויות שונות על ידי אותן חברות. בכלל זה, חלק מחברות הקבוצה כפופות למגבלות שונות מכח הוראות גופים רגולאטוריים שונים, כגון הוראות שניתנו לפי חוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח-1988, הוראות פיקוח על מחירים וחקיקה, וכן הוראות וצווים בענין הגנת הסביבה. כן מוטלות על החברה ועל חלק מחברות הקבוצה מגבלות שונות הנובעות מאחזקת המדינה במנייה מיוחדת בציס ובכיל וכן, ביחס לבזן, מכוח צו אינטרסים חיוניים שהוצא לפי חוק החברות הממשלתיות במסגרת הליכי הפרטתה. המגבלות האמורות מכוח הדין והיתרים שונים שהוצאו מכוחו, וכן מגבלות חוזיות ותקנוניות שונות, עלולות להגביל את אפשרות החברה וחברות מוחזקות שלה לנצל הזדמנויות עסקיות להשקעות או לממש השקעות קיימות (בפרט לנוכח הצורך בהיתרים שונים לצורך החזקה בחברות מוחזקות אלה בשיעורים שנקבעו).

7.11. הקבוצה מושפעת, בין היתר, משינויים בתקציבים של משרדים ממשלתיים (כגון, משרד המדען הראשי במשרד התעשייה, המסחר והתעשייה ומשרד התיירות), ממדיניות הממשלה בנושאים שונים וכן מדרישות של רשויות המפקחות על רישוי עסקים, תכנון ורישוי בניה והגנת הסביבה.

7.12. שינוי משמעותי בהסכמי העבודה הקיבוציים החלים על עובדי הקבוצה ושינויים מהותיים אחרים בדיני העבודה החלים בישראל ובעולם, או שביתות ואי שקט תעשייתי, לרבות בנמלים, יכולים להשפיע על תוצאותיה העסקיות של הקבוצה. שיבושים בתפעול ובטעינה בנמלים, ובפרט בנמלי ישראל, עלולים לפגוע בפעילות חלק מחברות הקבוצה.

7.13. חלק מחברות הקבוצה הינן בעלות פעילות בחו"ל. חברות אלה עשויות להיות מושפעות מהסדרים תחיקתיים החלים בתחומי השיפוט הזרים, מרשיונות והיתרים המוענקים על ידי גורמי הרגולציה הזרים ומהסדרי רגולציה החלים באותן המדינות.

לפרטים נוספים בדבר סביבה כללית וגורמים חיצוניים המשפיעים על תחומי הפעילות השונים של הקבוצה, ראו פירוט במסגרת תיאור כל אחד מתחומי הפעילות בפרק זה להלן.

לפרטים בדבר גורמי הסיכון המשפיעים על החברה, חברות המטה וחברות נוספות מוחזקות של החברה ראו סעיף 19 לדו"ח.

פרק ג' - תיאור עסקי התאגיד לפי תחומי פעילות

8. כימיקלים לישראל בע"מ ("כיל")¹

8.1. מידע כללי על כיל

בפרק זה, אלא אם כן משתמע מההקשר אחרת, תהיה למונחים הבאים המשמעות המפורטת לצדם:

ICL PP America, ASTARIS LLC, תאגיד ממנו נרכשו פעילות ונכסים ל-	"אסטריס"
KCl, משמש כמקור העיקרי לאשלגן לצמח.	"אשלג"
אתרי כרייה והשבחה פוספט של כיל דשנים הממוקמים בצין ובאורון.	"אתר צפיר"
יסוד כימי המשמש כבסיס למגוון רחב של יישומים ותרופות ובעיקר כרכיב למעכבי או מונעי בעירה. אלא אם צויין אחרת, בכל מקום שנכתב ברום הכוונה לברום אלמנטרי	"ברום"
דולר של ארה"ב.	"דולר"
דשנים וחומרים כימיים בע"מ – ממגזר כיל דשנים.	"דח"כ"
החברה לישראל בע"מ, שהינה בעלת השליטה בכיל.	"החברה לישראל" או "החברה"
חברת ברום ים המלח בע"מ – ממגזר כיל מוצרים תעשייתיים.	"חברת הברום"
כימיקלים לישראל בע"מ לרבות החברות המאוחדות שלה.	"כיל"
כיל דשנים אירופה – יחידה במגזר כיל דשנים המרכזת את פעילות כיל דשנים באירופה.	"כילד"א"
חלוקה ניהולית על-חברתית בכיל.	"מגזר"
מגנזיום ים המלח בע"מ.	"מגי"ה"
מפעלי ים המלח בע"מ ממגזר כיל דשנים.	"מי"ה"
אלא אם כן צוין אחרת – מלח נתרן כלורי: NaCl.	"מלח"
Supresta Inc. ו ICL-IP Bitterfeld GmbH ממגזר כיל מוצרים תעשייתיים העוסקות בייצור ושיווק מעכבי בעירה ומוצרים נוספים על בסיס זרחן.	"סופרסטה"
סלע פוספט המכיל את היסוד זרחן. תכולתו נמדדת ביחידות של P ₂ O ₅ .	"פוספט"
רותם אמפרט נגב בע"מ – ממגזר כיל דשנים.	"רותם"
תמי (אימי) מכון למחקר ולפיתוח בע"מ, מכון המחקר המרכזי של כיל ממגזר כיל מוצרים תעשייתיים.	"תמי"
Iberpotash SA – חברה ספרדית ממגזר כיל דשנים.	"IP"

¹ כאמור לעיל, כיל הינה חברה ציבורית אשר דיווחיה מפורסמים לציבור. לפרטים נוספים והרחבה בקשר עם תיאור עסקי כיל ראו, בין היתר, את הדוח התקופתי לשנת 2009 שפרסמה כיל ביום 24.3.2010 באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך בכתובת: www.magna.isa.gov.il, וכן באתר הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ בכתובת: http://maya.tase.co.il/bursa/report.asp?report_cd=524370.

"AMFERT"	Amsterdam Fertilizers B.V. – חברה הולנדית ממגזר כיל דשנים. פעילותה של AMFERT הועברה ל- ICL Fertilizers Europe C.V.
"BKG"	חברה ממגזר כיל מוצרי תכלית שמרכזה בגרמניה.
"British Sulfur/CRU"	גוף מחקר ואנליזה, החוקר ומפרסם בין היתר בתחומי תעשיית הכימיה, הדשנים, הכרייה והמכרות.
"CFR"	(Cost & Freight) עסקה במסגרתה מחיר הסחורה ללקוח כולל, מעבר להוצאות FOB, עלויות הובלה ימית וכל יתר העלויות שהתהוו לאחר הוצאת הסחורה משער המפעל של המוכר ועד לנמל היעד.
"CIF"	(Cost, Insurance and Freight - ס"י"ף) עסקה במסגרתה מחיר הסחורה ללקוח כולל, מעבר להוצאות FOB, גם הוצאות ביטוח, עלויות הובלה ימית וכל יתר העלויות שהתהוו לאחר הוצאת הסחורה משער המפעל של המוכר ועד לנמל היעד.
"CPL"	Cleveland Potash Ltd. – חברה אנגלית ממגזר כיל דשנים.
"DAP"	Diammonium Phosphate, דשן המכיל כ- 18% חנקן וכ- 46% תחמוצת זרחן.
"EMAS"	Eco-Management and Audit Scheme, יוזמה וולונטרית של האיחוד האירופי למדידת ביצועים אקולוגיים מעל לסטנדרט המינימום החוקי של החברות המשתתפות.
"FAO"	Food and Agriculture Organization of the United Nations – ארגון המזון הבינלאומי.
"FertEcon"	כתב עת מקצועי בתחום הדשנים.
"FOB"	(Free On Board - פו"ב) הוצאות FOB – הוצאות הובלה יבשתית, עלויות טעינה ועלויות נוספות עד וכולל נמל המוצא. עסקת FOB – עסקה במסגרתה המוכר משלם את הוצאות ה- FOB והעלויות הנוספות מנקודה זו ואילך חלות על רוכש סחורה.
"HACCP"	Hazard Analysis and Critical Control Point – מערכת כללים ובקורות לניתוח סיכונים ולמניעת זיהומים בתחום המזון אשר פותחה על ידי רשות המזון והתרופות בארה"ב.
"HBr"	חומצה הידרו-ברומית.
"ISO"	תקן לשיטת ניהול איכות בתחומים שונים.
"K"	היסוד אשלגן, אחד משלושת חומרי ההזנה העיקריים של הצמח.
"MAP"	Mono Ammonium Phosphate, דשן המכיל כ-10% חנקן וכ-52% תחמוצת זרחן.
"N"	היסוד חנקן, אחד משלושת חומרי ההזנה העיקריים של הצמח.
"NPK מסיס"	דשן מסיס המכיל את שלושת היסודות העיקריים החיוניים להתפתחות הצמח (חנקן, זרחן ואשלגן).
"OSHA"	סטנדרטים לבטיחות וגיהות בעבודה, הנקבעים על ידי הסוכנות הפדרלית בארה"ב.
"P"	היסוד זרחן, אחד משלושת חומרי ההזנה העיקריים של הצמח, המשמש גם כחומר גלם לתעשייה.
"PCS"	Potash Corporation of Saskatchewan Inc., חברה קנדית, יצרנית האשלג הגדולה בעולם, שהינה בעלת עניין בכל.
"REACH"	Registration, Evaluation and Authorization of Chemicals – מסגרת לרישום, הערכה ואישור של כימיקלים באיחוד האירופי.
"Responsible"	תוכנית בינלאומית של חברות התעשייה הכימית לקידום תחומי הבריאות, הבטיחות והאקולוגיה.

		Care"
מעכבי בעירה על בסיס ברום.		"TBBA", "DECA", "HBCD"
Triple Superphosphate, דשן המכיל כ- 46% תחמוצת זרחן.		"TSP"
United States Department of Agriculture – משרד החקלאות של ארה"ב.		"USDA"

8.1.1. כללי

כיל הינה חברה רב לאומית הפועלת בעיקר בתחומי הדשנים והכימיקלים המיוחדים, בשלושה מגזרים – דשנים, מוצרים תעשייתיים ומוצרי תכלית.

פעילות כיל מתבססת, בעיקרה, על משאבי הטבע – אשלג, ברום, מגנזיום ומלח, המופקים מים המלח וסלע פוספט הנכרה בנגב, הכל על סמך זיכיונות ורישיונות ממדינת ישראל. עוד מתבססת הפעילות על מכרות אשלג ומלח בספרד ובאנגליה, על סמך הסכמי חכירה ורישיונות מהרשויות המוסמכות במדינות אלו. כיל עוסקת בהפקת מינרלים אלה, במכירתם ברחבי תבל, וכן בפיתוח, ייצור ושיווק של מוצרי המשך, המבוססים בעיקר על חומרי גלם אלו.

גישה למשאבי טבע ייחודיים

לכיל מעמד מרכזי בעולם בשוקי האשלג, הברום, החומצה הזרחתית הנקייה, הפוספטים המיוחדים, מעכבי בעירה על בסיס ברום וזרחן וכימיקלים למניעת התפשטות שריפות. אשלג ופוספט הינם אבות מזון מרכזיים בתחום הדשנים. הברום משמש למגוון רחב של יישומים ובראש ובראשונה כמרכיב בסיסי במעכבי בעירה. מוצריה של כיל משמשים בעיקר בתחומי החקלאות, האלקטרוניקה, המזון, קידוחי נפט וגז, טיהור והתפלת מים, הדטרגנטים, הנייר, הקוסמטיקה, התרופות, הרכב, האלומיניום ועוד. לכיל ניסיון מצטבר של עשרות שנים במרבית עסקיה.

לכיל גישה ישירה למרבית חומרי הגלם הדרושים לפעילותה, בעלויות נמוכות ובאיכות גבוהה, מכוח זיכיון בלעדי שקיבלה כיל ממדינת ישראל לכריית מינרלים מהצד הישראלי של ים המלח תמורת תשלום תמלוגים למדינה. עלויות הייצור של האשלג והברוס שמפיקה כיל מים המלח הינן נמוכות בהשוואה לעלויות של יצרנים אחרים בעולם שאין להם גישה לים המלח.

מתקני הייצור של כיל ממוקמים בישראל וברחבי העולם. פעילות כיל מחוץ לישראל הינה בעיקר ייצור מוצרים המשתלבים או המתבססים על פעילות כיל בישראל או בתחומים קרובים לה. פעילויות מפעלי כיל משולבות זו בזו במידה רבה הן בדרך של אספקת חומרי גלם והן באופן שלעתים מפעל אחד מנצל זרמי לוואי של מפעל אחר כדי לייצר מוצרים סופיים.

כ- 6% מתוצרת כיל נמכרים בישראל. במכירת מוצרים מסוימים מתוצרת כיל, הוכרזו כיל וחלק מחברותיה כמונופול בישראל.

בשנת 2009 כ- 50% ממחזור המכירות של כיל נבעו מייצור המתבצע מחוץ לישראל. כ- 6% מסך עלות המכירות של המוצרים המיוצרים מחוץ לישראל מיוחסים לחומרי גלם המסופקים מישראל.

בשנת 2009 מכירות כיל היוו כ- 36% מסך המכירות של החברה לישראל (בהתאם לדוחות המאוחדים של החברה לישראל), ועלות המכירות של כיל היוותה כ- 25% מסך עלות המכירות של החברה לישראל (בהתאם לדוחות המאוחדים של החברה לישראל). לפרטים נוספים אודות התוצאות הכספיות של כיל ותרומתן לתוצאות הכספיות המאוחדות של החברה לישראל בשנים 2007-2009, ראו סעיף 6 לדו"ח וכן ביאור 34 לדוחות הכספיים של החברה לישראל.

לפרטים אודות התייחסות דירקטוריון החברה לישראל לתוצאות הכספיות של כיל לשנת 2009 וכן לשינויים שחלו בהן, ראה הסברי הדירקטוריון על מצב עסקי התאגיד ליום 31.12.2009 בחלק ב' לדו"ח.

לכיל אין תלות מהותית בלקוח, בספק או במקור חומר גלם שאינם כלולים בזיכיונות שניתנו לכיל.

להלן תרשים המתאר את ההתפלגות הגיאוגרפית של מכירות כיל בשנת 2009 ותיאור מיקום האתרים העיקריים של הכיל:

8.1.2. היתרונות התחרותיים של כיל

כיל מאמינה כי חוסנה העסקי נובע בין היתר מהיתרונות התחרותיים המפורטים להלן:

- גישה ישירה למשאבי טבע – לכליל זיכיונות להפקת מינרלים מים המלח, זיכיונות לכריית סלע פוספט בנגב וכן רישיונות לכריית אשלג ומלח ממכרות תת קרקעיים בספרד ובאנגליה שתמורתם היא משלמת תמלוגים בשיעור ממכירותיה או בשיעור משטח הקרקע המוכרת. ים המלח הוא מקור עשיר עתודות (בלתי מתכלה מבחינה מעשית) ובעל ריכוז גבוה יחסית של אשלג, ברום, מגנזיום ומלח.
- מעמד מוביל – כיל הינה בעלת מעמד מוביל בעולם בקבוצות המוצרים הבאים, ולהערכתה מיקומה בשוק העולמי הינו כמפורט להלן²:

המוצר	המגזר	מיקום בשוק העולמי
אשלג	כיל דשנים	שישי*
ברום אלמנטרי	כיל מוצרים תעשייתיים	ראשון
חומצה זרחתית נקייה	כיל מוצרי תכלית	ראשון
פוספטים מיוחדים	כיל מוצרי תכלית	ראשון
מעכבי בעירה על בסיס זרחן	כיל מוצרים תעשייתיים	ראשון
חומרים למניעת התפשטות שריפות	כיל מוצרי תכלית	ראשון
תמיסות צלולות	כיל מוצרים תעשייתיים	ראשון
נוזלים פונקציונאליים	כיל מוצרים תעשייתיים	ראשון

² מקורות: אשלג – נתוני שנת 2008 כפי שפורסמו בדצמבר עד פברואר 2008 על ידי FertEcon ודיווחי החברות המתחרות; ברום – USGS Minerals Yearbook Bromine, October 2006, US Department of the Interior; ונתוני כיל והחברות המתחרות; חומצה זרחתית ופוספטים מיוחדים – נתונים שנאספו על ידי כיל מהדוחות השנתיים ודיווחים שונים של המתחרים. החברה אינה אחראית לאמיתותם של הנתונים החיצוניים.

* לפי פרסומים בשנים האחרונות הייתה כיל דשנים יצרנית האשלג השישית בגודלה בעולם. בשנת 2009, עקב הירידה החדה בביקושים, צימצמו מרבית היצרנים את ייצור האשלג כך שכיל דשנים היתה בשנה זו החברה השנייה בגודלה.

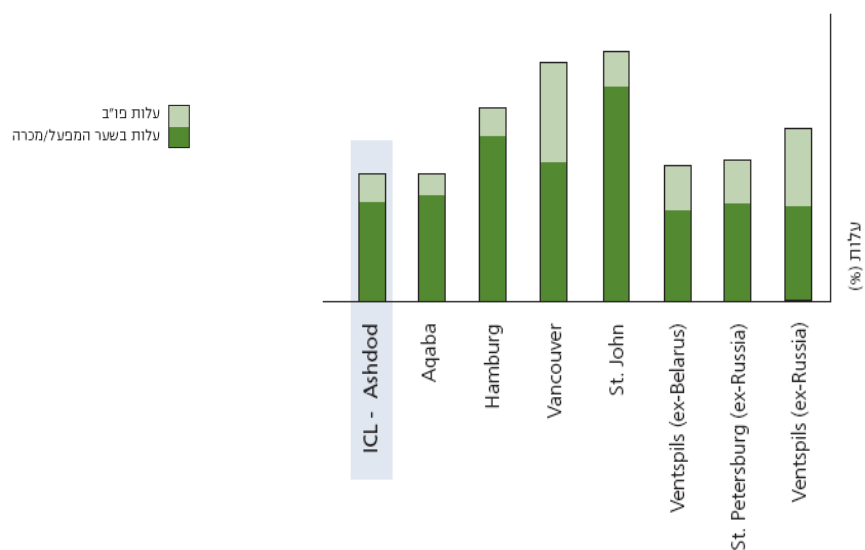
לכיל מעמד מוביל גם בכמה שוקי נישה של כימיקלים מיוחדים ודשנים מיוחדים.

ג. עלויות נמוכות – חוסנה העסקי של כיל נובע ממיקום מפעליה ליד ים המלח, מעלויות השינוע הנמוכות יחסית מהמפעלים לנמלים ומשם ללקוח, ומיכולת השילוב של תהליכי הייצור במפעלים השונים, של מוצרי הלוואי ומוצרי כיל, למיצוי יתרונות תפעוליים, כמפורט להלן:

1. עלויות ייצור נמוכות יחסית בסדום - נובעות, בראש ובראשונה, מהריכוז הגבוה של מינרלים בים המלח ומהעלויות הנמוכות יחסית של הפקתם, בהשוואה לכריית אשלג משכבות תת קרקעיות או הפקת ברום ממקורות שבהם ריכוזו נמוך יותר, וכן בשל העובדה שהפקתם בסדום מתבצעת על ידי ניצול אנרגיית השמש בתהליך האידוי.

הואיל וכיל מפיקה וכורה את רוב חומרי הגלם הבסיסיים שלה בעצמה, כיל חשופה פחות לשינויי מחיר של חומרי הגלם לעומת מתחרים הרוכשים את חומרי הגלם מספקים חיצוניים.

להלן השוואת עלויות ייצור אשלג של כיל ביחס ליצרנים מתחרים אחרים בנמל המוצא³:

מקור: British Sulfur/CRU, מרץ 2007

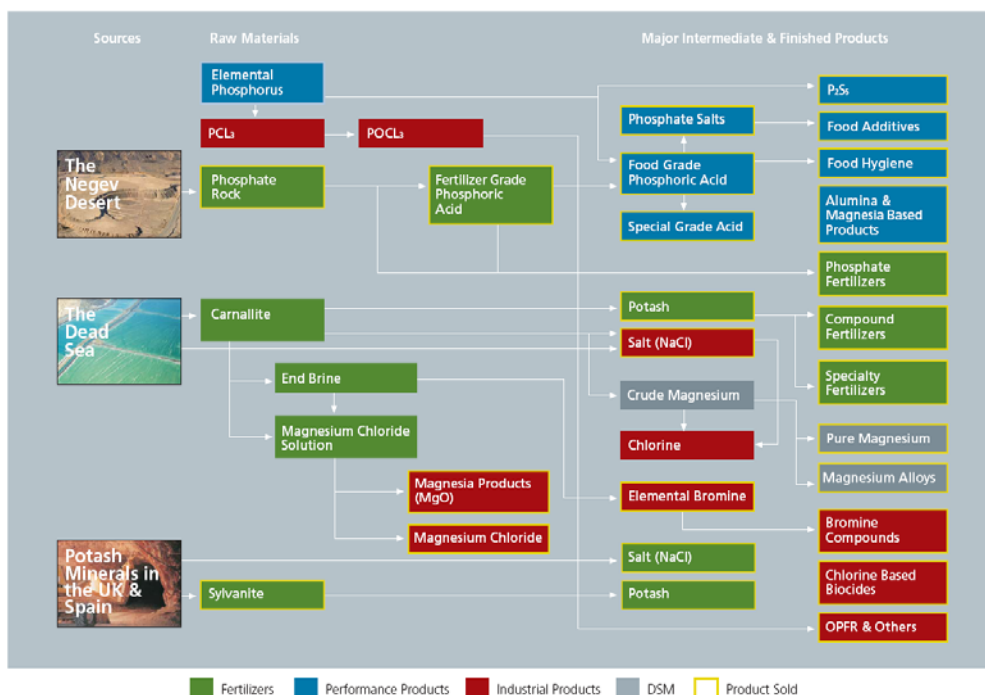
2. ייצור בלא תלות במגבלות אחסון – האקלים החם והיבש של ים המלח מאפשר לכיל לאחסן, בעלות נמוכה במיוחד, כמות גדולה של אשלג בשטח פתוח. יתרון זה ביכולת האחסון מאפשר לכיל לייצר בסדום ברמה קבועה

³ העלויות המפורטות בתרשים הינן עלויות בנמל המוצא וכוללות עלויות בשער המפעל ועלויות FOB, בשל הקרבה היחסית של כיל לנמל המוצא עלויות FOB של כיל נמוכות ביחס למרבית מתחרותיה.

יחסית, ובלא תלות בתנודתיות בביקוש העולמי לאשלג. עובדה זו מקנה לכליל דשנים גם גמישות מסוימת בהכוונת המכירות ממקורותיה השונים בישראל ובאירופה שיש בה כדי לצמצם את הפגיעה בייצור האשלג באירופה בזמני משבר.

3. עלויות שינוע נמוכות יחסית – כיל נהנית מעלויות שינוע נמוכות יחסית, וזאת בשל מיקום רוב המתקנים של כיל בסמיכות יחסית לנמלים בישראל וברחבי העולם. מיקום מתקני כיל דשנים בישראל מקנה לה יתרון לוגיסטי על פני חלק ממתחריה. המתקנים של כיל בישראל נמצאים בנגב, ועל כן ניתן לשנע את התוצרת הנמכרת בתפזורת דרך נמל אשדוד לכיוון אירופה ודרום אמריקה, ודרך נמל אילת לכיוון אסיה, אפריקה ואוקיאניה. לכליל מתקני נמל ייעודיים לטעינה בתפזורת בישראל – באשדוד ובאילת; באירופה – בברצלונה (IP), באמסטרדם ובלודוויגסהאפן (AMFERT) וב- Teesside שבאנגליה (CPL).

4. סינרגיה – כיל נהנית מסינרגיה בין מפעלי כיל המפחיתה את עלויות הייצור שלה, בין היתר באמצעות שימוש במוצרי לוואי ופסולת שנוצרים בתהליך אחד כחומרי גלם של תהליך אחר. כך, לדוגמה, ייצור הברום מבוסס על ניצול הברום שבתמיסות הלוואי מייצור האשלג, שם ריכוזו גבוה יותר מאשר במי ים המלח; ייצור המגנזיה מתבצע מתמיסות עשירות במגנזיום כלורי שנוצרות כתוצר לוואי מייצור האשלג בסדום; כיל דשנים משתמשת בתוצר הלוואי של תהליך ייצור המגנזיום המתכתי (סילבניט) לייצור אשלג; כיל מוצרים תעשייתיים משתמשת בכלור הנפלט מתהליך ייצור המגנזיום המתכתי לייצור ברום ועוד.

ד. ייצור מוצרים בעלי ערך מוסף גבוה – כיל מנצלת ביעילות חומרי בסיס שונים המיוצרים במפעליה והופכת אותם למוצרי המשך בעלי ערך מוסף גבוה. לדוגמה, כיל דשנים מייצרת חומצה זרחתית חקלאית מסלע פוספט שהיא כורה ממכרות פתוחים בנגב. כיל מוצרי תכלית מבצעת עיבוד נוסף של חומצה זו לצורך ייצור חומצה זרחתית נקייה, אשר כשלעצמה מהווה חומר גלם בייצור מלחי פוספט, ומוצרי היגיינה. ממלחי פוספט מייצרים גם תוספי מזון.

ה. חסמי כניסה משמעותיים – כניסת מתחרים חדשים לרבים מתחומי פעילותה של כיל תהיה כרוכה בעלויות גבוהות ותאריך זמן רב. זאת, בשל הצורך בקבלת זיכיונות כרייה ארוכות טווח, השקעות כבדות הנדרשות להקמת מפעלי ייצור, פרק הזמן הארוך יחסית הדרוש להקמת מפעלים, הקניין הרוחני הדרוש (ידע ייחודי, טכנולוגיות ופטנטים למוצרים ויישומים שונים) וההשקעות במערכי לוגיסטיקה שיווק והפצה בינלאומיים. לעומת זאת, ייתכן שיצרנים קיימים ירחיבו את כושר הייצור שלהם בחלק מתחומי הפעילות של כיל.

ו. תזרים מזומנים חיובי מפעילות שוטפת בהיקפים משמעותיים – בשנים 2009 ו-2008 היו תזרימי המזומנים מפעילותה השוטפת של כיל כ-1,200 מיליון דולר ו-1,884 מיליון דולר, בהתאמה. תזרימי המזומנים הגבוהים של כיל מאפשרים לה לתחזק בצורה נאותה את מתקני הייצור שלה ולהרחיבם, להשקיע בתשתיות, להשקיע באיכות הסביבה, להקים מפעלים חדשים, לנצל הזדמנויות לרכישות, לבצע רכישה עצמית של מניותיה ולחלק דיבידנדים לבעלי המניות.

ז. פריסה גיאוגרפית רחבה ועסקים מגוונים – הפיזור של עסקיה הבינלאומיים של כיל בעולם מקטין את השפעת חשיפת עסקיה לשינויים מקומיים באזורים גיאוגרפיים שונים. בנוסף, כיל מייצרת ומשווקת מגוון רחב של מוצרים, לשימושים בתעשיות שונות ברחבי העולם. בשנת 2009 לא היה לכיל לקוח בודד הרוכש יותר מ-10% מסך מכירות כיל.

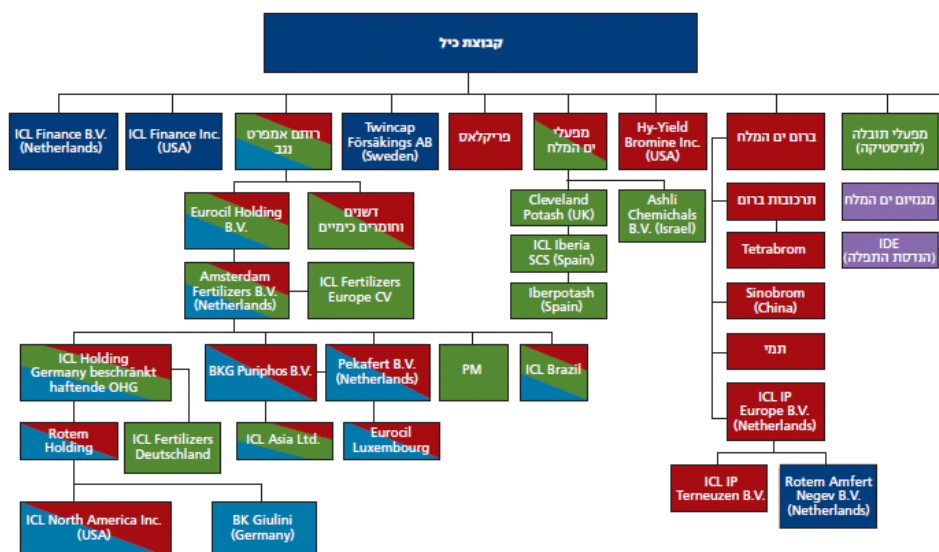
ח. הנהלת כיל – פעילות כיל מנוהלת על ידי הנהלה בעלת ניסיון עשיר. מנכ"ל כיל, ורוב המנהלים הבכירים בכיל הינם בעלי ותק של יותר מ-25 שנה בכיל.

8.1.3. מבנה כיל

להלן פירוט המגזרים הניהוליים של כיל למועד הדוח:

כיל דשנים	כיל מוצרים תעשייתיים	כיל מוצרי תכלית
<u>אשלג</u> < סטנדרט, מגורען ודק < אדום ולבן מ-3 מקורות <u>פוספטים</u> < סלע פוספט < חומצה זרחתית חקלאית < דשנים < תוספי מזון לבע"ח	<u>מעכבי בעירה</u> < על בסיס ברום זרחן <u>ברום אלמנטארי</u> <u>כימיקלים אחרים</u> < תרכובות אורגניות ואנאורגניות < מבוססות ברום < ביוצידים לטיפול במים מבוססי ברום וכלור < נוזלים פונקציונאליים על בסיס זרחן < מוצרי מגנייה	<u>פוספטים מיוחדים</u> < חומצה זרחתית באיכות מזון, טכנית < ואלקטרונית < מלחי פוספט < תוספי מזון < כימיקלים ושירותים לטיפול במים <u>מוצרים אחרים</u> < מבוססי זרחן, פוספט, אלומינה < וכימיקלים אחרים

מבנה ההחזקות המשפטי של כיל (חברות מהותיות)⁴:

8.1.4. שנת התאגדות התאגיד וצורת התאגדות

כיל הינה חברה בע"מ והיא נוסדה בשנת 1968 כחברה ממשלתית.

בשנת 1975 הועברו מניות חברות פיתוח שונות שהוחזקו בידי המדינה (ובכלל זה בין היתר, מפעלי ים המלח, החברות המאגדות כיום כרותם אמפרט נגב, חברות הברום ותמי) לכליל.

בשנת 1992, בעקבות החלטת ממשלת ישראל להפריט את כיל, פורסם תשקיף הצעת מכר על ידי המדינה, ומניות כיל נרשמו למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן: "הבורסה"). ערב ההנפקה, הונפקה למדינת ישראל מניית מדינה מיוחדת ("מניית זהב") בכל ובכמה חברות בת ישראליות עיקריות שלה (להוראות "מניית הזהב" ולזכויות המדינה מכוחה, ראו סעיף 8.13.2 לדוח להלן).

בשנת 1995 מכרה ממשלת ישראל את "גרעין השליטה" בכליל (שהקנה כ-24.9% ממניות כיל) לחברה לישראל, אשר נשלטה באותה עת על ידי משפחת אייזנברג. רוב המניות הרגילות שהחזיקה המדינה בכליל נמכרו במהלך השנים שלאחר מכן. בשנת 2000 חדלה המדינה להיות בעלת עניין בכליל מכוח אחזקותיה במניות הרגילות של כיל, אך נותרה בידה מניית מדינה מיוחדת. בשנת 1999 רכשה קבוצת עופר את מניות משפחת אייזנברג בחברה לישראל.

⁴ כל החברות המפורטות בתרשים ההחזקות הינן בבעלות מלאה של קבוצת כיל למעט: IDE – חברה בשליטה משותפת המוחזקת על ידי כיל בשיעור של 50%, כאשר 50% הנותרים מוחזקים על ידי דלק תשתיות בע"מ. מגזירי ים המלח – עד ליום 1 ביולי 2009 הוחזקה על ידי כיל ב-67% בהצבעה ו-65% בהון. לאחר 1 ביולי 2009 מצויה בבעלות מלאה של כיל.

Tetrabrom – חברה בשליטה משותפת המוחזקת על ידי כיל בשיעור של 50%, כאשר 50% הנותרים מוחזקים על ידי Chemtura.

Sinobrom – מוחזקת על ידי ברום ים המלח בע"מ חברה בת של כיל בשיעור של 75%, כאשר 25% הנותרים מוחזקים על ידי Shandong Haihua Shareholding Co.

כחלק מהאסטרטגיה של כיל, שהוגדרה בשנת 1999, ביצעה כיל מהלכים ארגוניים שנועדו להביא לידי ניהול ממוקד בתחומי הפעילות שבליבת העסקים שלה, לידי מיצוי הסינרגיה בין פעילויות שונות בכל, לידי הגברת יעילות היחידות העסקיות השונות ולידי הקטנת עלויות התפעול.

במסגרת מהלך זה נרכשו בשנים 1999 עד 2001 כל אחזקות המיעוט בחברות הבנות הציבוריות של כיל, הוגדרו מגזרי פעילות ניהוליים והוקמו מטות המנהלים את היחידות העסקיות שבמגזרים. חלוקת המגזרים תואמת את התפיסה הניהולית של כיל, שהינה על בסיס ניהולי מטריוני ואשר אינה בהכרח זהה למבנה המשפטי של החברות בקבוצת כיל.

לצד המבנה הניהולי מגזרי, הוקמו בכל מטות ארגוניים על בסיס גיאוגרפי שנועדו לתאם בין החברות השונות הפעילות באותו איזור גיאוגרפי, לייעל ולמנוע כפילויות ולמצות את הסינרגיות בין המגזרים באותו איזור, והכל מבלי לגרוע מהאחריות הכוללת של המגזרים לחברות, וליחידות העסקיות עליהן הם מופקדים.

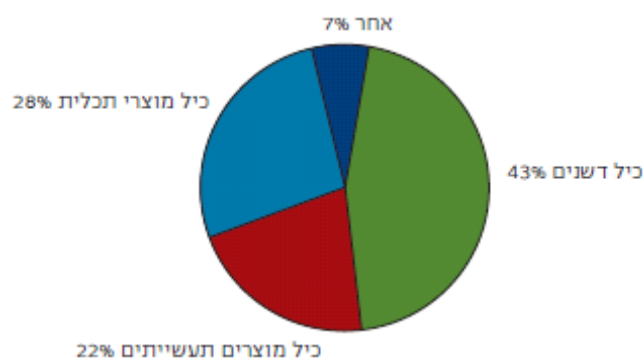
בהתאם מונו בצפון אמריקה, בסין ובברזיל מנכ"לים, האחראים לכל פעילות כיל בצפון אמריקה, בסין ובברזיל.

לפרטים נוספים בעניין האסטרטגיה של כיל ראו סעיף 8.14 להלן.

8.2. תחומי פעילות

להלן תיאור התפלגות הכנסות כיל בשנת 2009 לפי מגזרים:

סך מכירות בשנת 2009 – 4.5 מיליארד דולר⁵

להלן תיאור המגזרים:

8.2.1. כיל דשנים (ICL Fertilizers) – כיל דשנים מפיקה אשלג מים המלח וכורה ומפיקה אשלג ומלח ממכרות תת קרקעיים בספרד ובאנגליה. כיל דשנים מעבדת את האשלג לסוגיו ומשווקת אותו ברחבי העולם. כן משתמש המגזר בחלק מהאשלג לייצור דשנים מורכבים. בשנת 2009 היווה האשלג כ- 67% ממכירות המגזר.

⁵ לצורך איור זה, נתוני ההכנסות של המגזרים, ששימשו לצורך חישוב השיעור מסך ההכנסות כוללות הכנסות מחיצוניים בלבד.

בנוסף, כיל דשנים כורה ומעבדת סלע פוספט במכרות פתוחים בנגב ומייצרת בישראל חומצה גופרתית, חומצה זרחתית חקלאית, דשני פוספט, דשנים מורכבים, המבוססים בעיקר על אשלג ופוספט, ודשנים מיוחדים. כיל דשנים מייצרת דשנים גם בהולנד, גרמניה ובלגיה. בנוסף מייצרת כיל דשנים תוספי מזון לבעלי חיים, על בסיס פוספט, בטורקיה ובישראל. כיל דשנים משווקת את מוצריה ברחבי העולם ובמיוחד באירופה, ברזיל, הודו, סין וישראל. פעילות כיל דשנים כוללת גם את פעילות מפעלי תובלה בע"מ, העוסקת בהובלת מטענים בעיקר של חברות כיל בישראל. זאת, היות שחלק גדול מפעילות כיל הוא הובלה בצובר של מטעני מגזר כיל דשנים.

8.2.2. כיל מוצרים תעשייתיים (ICL Industrial Products) – כיל מוצרים תעשייתיים מייצרת ברום אלמנטארי, מתמיסה הנוצרת כתוצר לוואי של תהליך ייצור האשלג בסדום, ותרבות המבוססות בעיקר על הברום. בשנת 2009, הייתה כיל מוצרים תעשייתיים היצרנית המובילה בעולם של ברום אלמנטארי. בשנה זו ייצרה כיל מוצרים תעשייתיים כ-30% מהתוצרת העולמית של מוצר זה. במהלך שנת 2009 השתמשה כיל מוצרים תעשייתיים בכ-77% מהברום המיוצר על ידיה לייצור עצמי של תרכובות ברום באתרי ייצור בישראל, הולנד וסין.

בנוסף, מייצרת כיל מוצרים תעשייתיים מעכבי בעירה ומוצרים נוספים על בסיס זרחן באתרי ייצור בארה"ב ובגרמניה. עוד מפיקה כיל מוצרים תעשייתיים בישראל מוצרי מלח שונים, מגנזיה וכלור (המופק יחד עם סודה קאוסטית מאלקטרוליזה של מלח שנוצר כמוצר לוואי מייצור האשלג ומשמש כחומר גלם בתהליכי הייצור של המגזר). כן מייצרת כיל מוצרים תעשייתיים, בישראל ובארה"ב, מוצרים לטיפול במים המבוססים על כלור. כיל מוצרים תעשייתיים משווקת את מוצריה בעולם כולו.

8.2.3. כיל מוצרי תכלית (ICL Performance Products) – כיל מוצרי תכלית מנקה חלק מהחומצה הזרחתית החקלאית, המיוצרת בכל דשנים, רוכשת חומצה זרחתית נקייה ממקורות אחרים וכן מייצרת חומצה זרחתית תרמית. החומצה הזרחתית הנקייה והחומצה התרמית משמשות לייצור מוצרי המשך בעלי ערך מוסף גבוה – מלחי פוספט, המשמשים גם כחומר גלם לייצור תוספי מזון, לייצור מוצרי היגיינה ולייצור מוצרים למניעת התפשטות שריפות ולכיבוי. כיל מוצרי תכלית מייצרת גם נגזרות זרחן המבוססות על זרחן הנרכש ממקורות חיצוניים ומוצרים מיוחדים המבוססים על תחמוצת אלומיניום (להלן: "אלומינה") וחומרי גלם אחרים. הייצור של כיל מוצרי תכלית נעשה באתרי ייצור באירופה ובייחוד בגרמניה, בארה"ב, בברזיל, בישראל, בסין ובמדינות נוספות. המוצרים המבוססים על פוספטים מיוחדים היוו כ-77% ממכירות כיל מוצרי תכלית בשנת 2009. בינואר 2008 הרחיבה כיל מוצרי תכלית את תחום הטיפול במים באמצעות רכישת עיקר הנכסים והפעילות של יחידה עסקית בתחום הטיפול במים מקבוצת HENKEL הגרמנית.

נוסף על המגזרים המפורטים לעיל, לכל פעילויות אחרות הכוללות התפלת מים (באמצעות חברה המוחזקת ב- 50% IDE- הנדסת התפלה בע"מ) וייצור מגנזיום באמצעות מגי"ה. לפרטים בדבר פעילויות אחרות אלה ראו סעיף 8.8 להלן.

8.3.1. כיל הינה חברה רב לאומית. תוצאותיה העסקיות מושפעות מהביקוש למוצרים חקלאיים בסיסיים, מהמגמות בכלכלה העולמית, מהשינויים בתנאי הסחר והמימון ומתנודות בשערי החליפין. כיל נוקטת צעדים להתאמת מדיניות השיווק והייצור שלה לתנאי השוק העולמי. כיל מתמקדת בשיפור תזרימי המזומנים, גיוון מקורות המימון ומתמידה בנקיטת פעולות להתייעלות ולחיסכון.

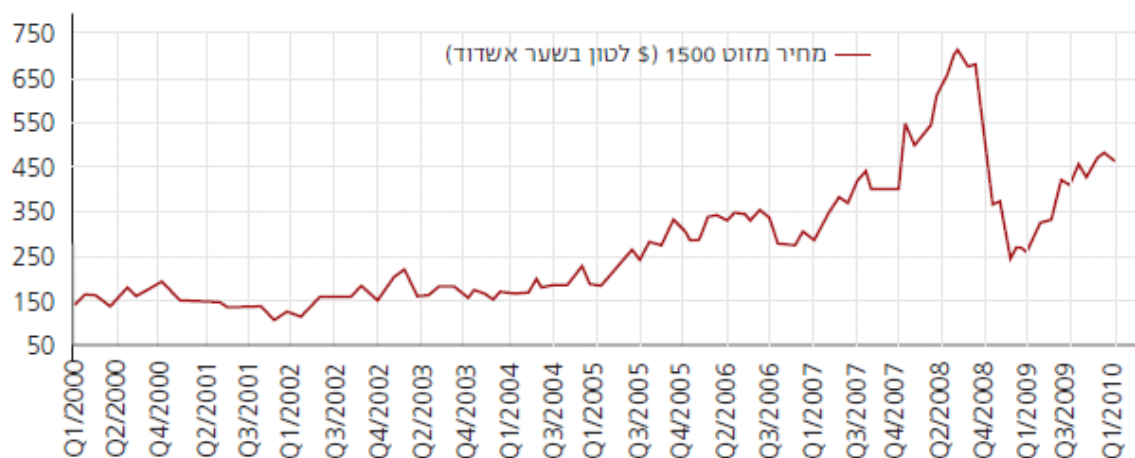
8.3.2. לכל מתקנים הממוקמים בישראל. כתאגיד ישראלי, כיל מושפעת מהתנאים הפוליטיים, הכלכליים והביטחוניים השוררים בישראל. מדינות אחדות וכן מספר תאגידים וארגונים שונים עדיין מגבילים את פעילותם העסקית בישראל ואת עסקיהם עם חברות ישראליות, אף שבעקבות המצב הגיאופוליטי ששרר בישראל, מספרם הלך וירד. מגמה זו עשויה לשפר את יכולת כיל להרחיב את עסקיה עם מדינות ותאגידים אלה ולמכור מוצרים במדינות הללו. החרפה במצב הגיאופוליטי עלול לפגוע בעסקים עם מדינות ותאגידים אלה.

מרבית הלוואות כיל הינן בריבית משתנה. לפיכך, כיל חשופה תזרימית לסיכון בגין שינויים בשערי הריבית. כיל מגינה על חלק מחשיפה זו באמצעות מכשירי הגנה פיננסיים, לרבות נגזרים פיננסיים. באשר להגנה מפני חשיפה לריבית בקבוצת החברה לישראל ראו ביאור 37 לדוחות הכספיים של החברה לישראל.

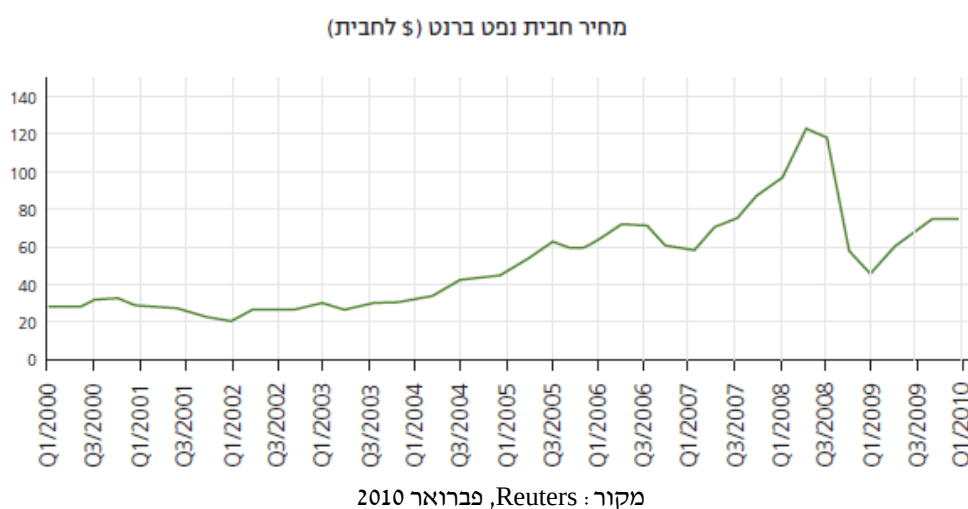
8.3.3. הוצאות האנרגיה לשנת 2009 מהוות כ- 10% מסך עלויות הייצור של כיל. מתוך עלויות האנרגיה, עלות הנפט ומוצרי, החשמל והגז הטבעי מהווה כ- 3.7% (101 מליון דולר), כ- 3.5% (94 מליון דולר) וכ- 2.3% (37 מליון דולר), בהתאמה. צפוי, כי עם תחילת השימוש בגז טבעי בתחילת 2010 שיעור עלויות האנרגיה מסך עלויות הייצור יקטן ותמהיל העלויות הנ"ל ישתנה. הוצאות האנרגיה מושפעות בעיקר ממחירי הנפט ומוצרי, בארץ ובעולם, ממחירי החשמל בארץ ובעולם וממחירי הגז הטבעי והמזוט במדינות בהן מצויים מתקני ייצור מרכזיים של כיל. החל מהרבעון הרביעי של שנת 2008, חלה ירידה חדה במחירי הנפט. מגמה זו התהפכה במחצית השנייה של שנת 2009.

בחודש מרץ, 2008 חתמה כיל על הסכם לרכישת גז למתקני כיל בארץ שיביא הן להוזלה ניכרת בהוצאות האנרגיה לכלל והן לשיפור בעמידה בתקני איכות הסביבה. פרויקט הנחת הצנרת לסדום של חברת הולכת הגז הממשלתית, חברת נתיבי גז בע"מ הסתיים בתחילת דצמבר 2009. במועד זה החל לזרום הגז לתחנת הכוח של מפעלי ים המלח בסדום. חברת נתיבי גז בע"מ אמורה להשלים את חיבור שאר מתקני כיל במישור רותם ורמת חובב למערכת הולכת הגז הארצית במהלך שנת 2010, ובמקביל מתבצעות פעולות הסבת המתקנים לשימוש בגז הטבעי.

המעבר לגז טבעי תביא להפחתה ניכרת במזהמים באזור המפעלים, תשפר את איכות התוצרת, תפחית את הוצאות האחזקה ותביא לחסכון כספי ניכר כתוצאה מהחלפת השימוש בדלקים יקרים.

* At Ashdod's refinery gate

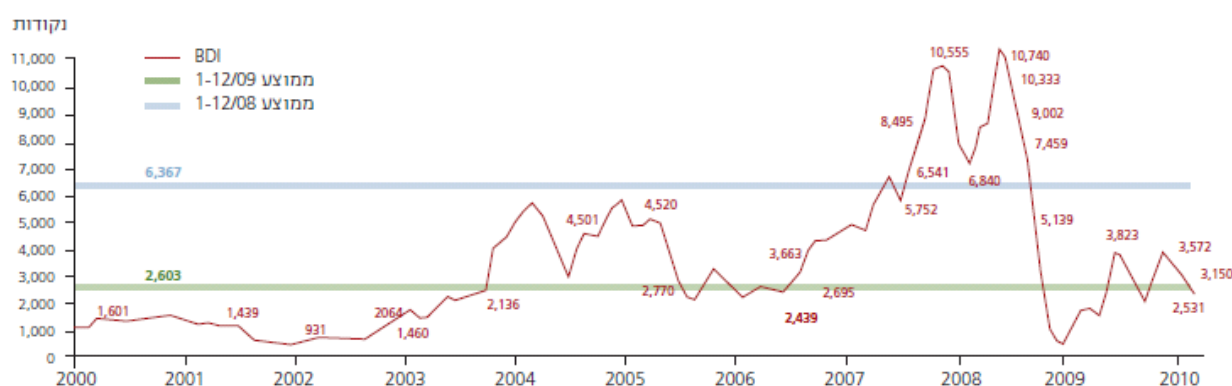
8.3.4. הוצאות ההובלה הימית בכלל היוו בשנים 2009 ו-2008 כ- 7% וכ- 9% בהתאמה, מסך עלויות התפעול של כיל. עלויות ההובלה הימית של כיל לשנת 2009 הסתכמו לסך של כ- 257 מליון דולר.

הוצאות ההובלה הימית מהוות מרכיב משמעותי בהוצאות כיל דשנים. שנת 2009 התאפיינה במגמה של עליית מחירי ההובלה הימית. המדד הקרוב ביותר שמייצג את מחירי ההובלה הימית בתפזורת מישראל הוא מדד ההובלה הימית (Baltic Dry Index), המייצג את הממוצע של מחירי ההובלה בצובר יבש, שהינו מדד שמפרסם ארגון בשם Baltic Exchange. המדד מציג את ממוצע מחירי ההובלה הימית העולמית באוניות

צובר בהשוואה לשנת בסיס. במהלך שנת 2008 הגיעו מחירי ההובלה הימית לשיא של כל הזמנים. באמצע שנת 2008, בעיקר בעקבות המשבר הכלכלי העולמי, החלה ירידת מחירים, ומשיא של יותר מכ- 11 אלף נק' ירד המדד לרמה של 784 נק' בסוף השנה. מתחילת 2009 חלה מגמת עליה עד לרמה של 3,005 נקודות בסוף השנה. המדד הממוצע לשנת 2009 הסתכם ב- 2,617 נקודות, ירידה של 59% לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

להלן התפתחות מדד ההובלה בשנים האחרונות משנת 2000 ועד סוף שנת 2009 :

מדד ההובלה הימית BDI (Baltic Dry Index)

Source: BTMI daily report, Brokers market & trend information

8.3.5 חלק הארי של מכירותיה של כיל מבוצע במט"ח, בעיקר בדולר ובאירו. חלק מההוצאות התפעוליות בישראל הינן בש"ח. לפיכך, לשינוי בשער החליפין יש השפעה על הריווחיות. להתחזקות הדולר מול השקל השפעה חיובית על הרווח התפעולי של כיל בשנת 2009 לעומת הרווח התפעולי בשנה הקודמת בסכום של כ- 52 מיליון דולר. לכל עודף הכנסות על הוצאות באירו. כיל נוהגת להגן על חלק מחשיפה זו. עם זאת בניגוד להשפעה החיובית של הייסוף בשער האירו, בעת ייסוף שער האירו לעומת הדולר כושר התחרות של החברות הבנות של כיל, אשר מטבע הפעילות שלהן הוא האירו, נפגע לעומת מתחרים שמטבע הפעילות שלהם הוא הדולר.

בשנת 2009 העלויות השקליות הסתכמו לסך של כ-650 מיליון דולר.

להלן התפתחות שיעור השינוי בשערי החליפין של הש"ח והאירו לעומת הדולר :

8.3.6 במהלך שנת 2010 ישראל צפויה להצטרף לארגון ה- OECD (Organization for Economic Cooperation and development).

למהלך ההצטרפות יש יתרונות רבים אך גם סיכונים הנובעים מחשיפת ישראל לכוחות הכלכליים של המדינות חברות הארגון. חברות בארגון משמעה הפחתה מקסימלית של הגנות וגידורים ממשלתיים על המערכת המסחרית, התעשייתית והפיננסית. ההצטרפות לארגון כרוכה בעלויות רבות הנובעות מיישום והפעלה של ההתאמות שאותן נדרשת ישראל לבצע במסגרת "מפת הדרכים" אותה הגדיר הארגון. מדובר בעלויות ישירות שתיכללנה בתקציב המדינה ובעלויות בהן יישאו שחקנים בסקטור הפרטי (בעיקר בהתאמה לתקנים סביבתיים מחמירים). לא ברור מהו היקפן הכולל של עלויות אלו והמאזן בין לבין היתרונות הגלומים בהצטרפות לארגון.

למהלך ההצטרפות צפויה להיות גם השפעה על היקף ההשקעות של גופים זרים במשק הישראלי. בהקשר זה נציין כי כיל נסחרת בבורסה לני"ע בתל אביב, ונכללת במדד ת"א 25 (משקלה של כיל במדד, נכון למועד הדוח, הוא 9.5%).

8.3.7 להסברים הנוגעים לסביבה העסקית של מגזרי הפעילות ראה סעיפים 8.4.2, 8.5.2 ו-8.6.2.

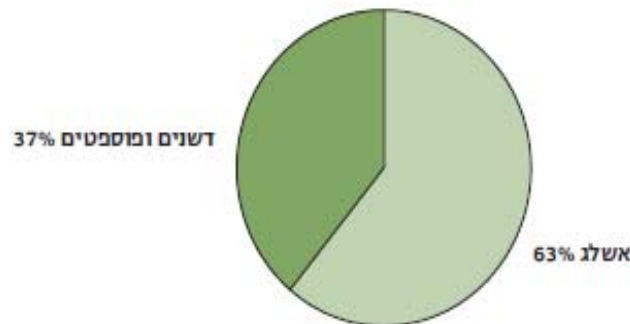
תיאור עסקי כיל לפי תחומי פעילות

כיל דשנים

8.4

להלן תרשים מכירות מגזר הדשנים לגורמים חיצוניים⁶ לפי קבוצות מוצרים:

סך מכירות לחיצוניים בשנת 2009 – 1,954 מ' דולר

תיאור תחום הפעילות

8.4.1

כיל דשנים מפתחת, מייצרת, משווקת ומוכרת דשנים המבוססים בעיקר על אשלג (אשלגן כלורי) ופוספט. בשנת 2009 הסתכמו מכירות כיל דשנים בכ- 2.1 מיליארד דולר, כ- 44% מסך כל המכירות של כיל (לרבות מכירות למגזרים אחרים בכיל). מוצריה העיקריים של כיל דשנים הינם: אשלג, סלע פוספט, חומצה גופרתית (ברובה משמשת כחומר גלם בייצור חומצה זרחתית), חומצה זרחתית חקלאית, דשני פוספט, דשנים מורכבים, דשנים מיוחדים ותוספי מזון על בסיס פוספט לבעלי חיים. לפי פרסומים בשנים האחרונות הייתה כיל דשנים יצרנית האשלג השישית בגודלה בעולם, והשנייה בגודלה בייצור ומכירות במערב אירופה. בשנת 2009 עקב הירידה החדה בביקושים צימצמו מרבית היצרנים את ייצור האשלג. לאור זאת ניתוח נתוני ייצור האשלג העולמיים לשנת 2009 אינו מצביע על גודלה היחסי של כיל דשנים יחסית לחברות המתחרות.

מתקני הייצור העיקריים של כיל דשנים כוללים את המפעלים בישראל: בסדום (אשלג), מישור רותם (סלע פוספט, חומצה גופרתית, חומצה זרחתית, דשני פוספט ודשנים מורכבים מיוחדים), אתרי אורון וצין (סלע פוספט), בקרית אתא ליד חיפה (בעיקר דשנים נוזליים לשוק המקומי ותוספי מזון לבעלי חיים), בספרד (אשלג ומלח גולמי), באנגליה (אשלג ומלח גולמי), בהולנד (בעיקר דשנים על בסיס פוספט ואשלג וכן דשנים מסיסים), בגרמניה (דשנים בעיקר על בסיס פוספט ואשלג), בבלגיה (דשנים מסיסים) ובתורכיה (מוצרים מבוססי פוספט כתוסף מזון לבעלי חיים).

פעילות ייצור ושיווק האשלג ודשני הפוספט באירופה מרוכזת בידי כילד"א, שהוקמה במטרה לנצל את הסיnergיות בין חברות כיל. להערכת כיל, כיל דשנים הינה "שחקן מרכזי" בשוק דשני האשלג והפוספט באירופה.

⁶ בביטוי "מכירות לחיצוניים" הכוונה למכירות המגזר ללקוחות שמחוץ לקבוצת כיל (לקוחות שאינם מגזרים אחרים בקבוצה).

אתרי הפעילות העיקריים של כיל דשנים :

אשלגן, זרחן וחנקן (N-P-K) הינם שלושת היסודות העיקריים הדרושים להתפתחות הצמח. לאשלגן ולזרחן אין תחליפים מלאכותיים. לכל אחד משלושת היסודות תפקיד נפרד בהתפתחות הצמח. שלושת אבות המזון הללו של הצמח נמצאים בקרקע בריכוזים שונים באופן טבעי. השימוש בקרקע לחקלאות מדלל את שיעור הימצאות יסודות אלו בקרקע ועל כן יש להשלים מחסור זה ממקורות חיצוניים באמצעות דישון.

האשלגן הוא המקור העיקרי ליסוד האשלגן הנחוץ לצמח, והפוספט הוא המקור העיקרי ליסוד הזרחן הנחוץ לצמח.

האשלגן והזרחן חיוניים לתהליכים פיזיולוגיים של הצמח, לרבות חיזוק גבעולי הדגנים, המרצת התפתחות השורשים, בריאות העלים והפירות והחשת קצב צמיחת היבול. ללא יסודות אלה, הגידולים אינם יכולים למצות את פוטנציאל הגדילה שלהם. ענף החקלאות שואף להפיק את מרב התוצרת משטח מעובד נתון. ככל שדישון הקרקע מיטבי יותר, התנובה ואיכות היבול לשטח מעובד נתון גבוהה יותר ולכן קיים מתאם בין היעילות (במונחי תועלת לדולר מושקע) בתעשייה החקלאית לבין צריכת הדשנים.

8.4.2 תיאור שוק הדשנים, מגמות והתפתחות

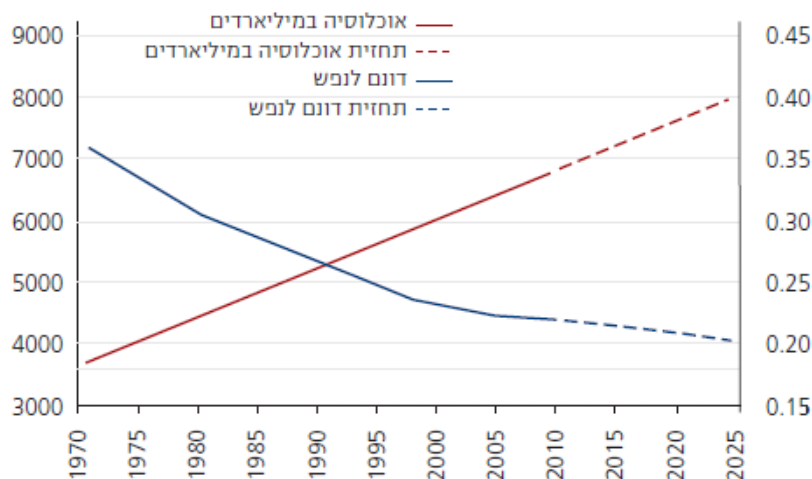
כיל דשנים פעילה בענף החקלאות בעיקר בתחום הדשנים. אחד המאפיינים הבולטים בתחום הדשנים הינו התלות ההדדית בין השטח החקלאי הזמין לעיבוד וכמות המזון הדרושה לאוכלוסייה לבין השימוש בדשנים.

הביקוש לדשנים מושפע ממספר גורמים כדלקמן :

א. הגידול באוכלוסיית העולם ותהליך העיור, הגורמים לצמצום בקרקע חקלאית לנפש, צפויים לגרום לגידול בביקוש לדשנים לאורך זמן. ככל שהשטח החקלאי הזמין לעיבוד הולך וקטן, ואוכלוסיית העולם גדלה, יש צורך בייצור כמות גדולה

יותר של מזון על שטח קטן יותר (כלומר היקף גידולים גדול יותר לכל שטח נתון).
מצב זה מצריך שימוש הולך וגובר בדשנים.

צפי הגידול באוכלוסיית העולם חמינות שטחי גידול חקלאי

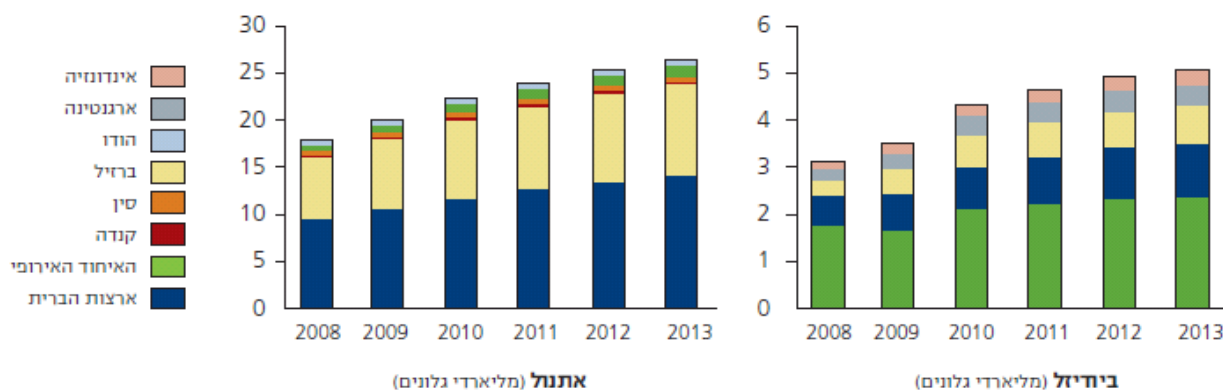

מקור: FAO

ב. העלייה ברמת החיים והשינוי בהרגלי התזונה עקב כך מביאים לידי עלייה בצריכת בשר. הואיל וצריכת הדשנים ליחידת תזונה של בשר גבוהה יותר מזו ל יחידת תזונה מן הצומח, גדלה צריכת הדשנים לאורך זמן.

ג. מחירי האנרגיה הגבוהים והשפעות אקולוגיות של שימוש בדלקים מסוימים, מגבירים כיום את השימוש בדלקים המיוצרים מגידולים חקלאיים (ביו דלקים) ובהתאם את הביקוש לדשנים.

הערכת כושר הייצור העולמי של ביו דלקים (מיליארדי גלונים)

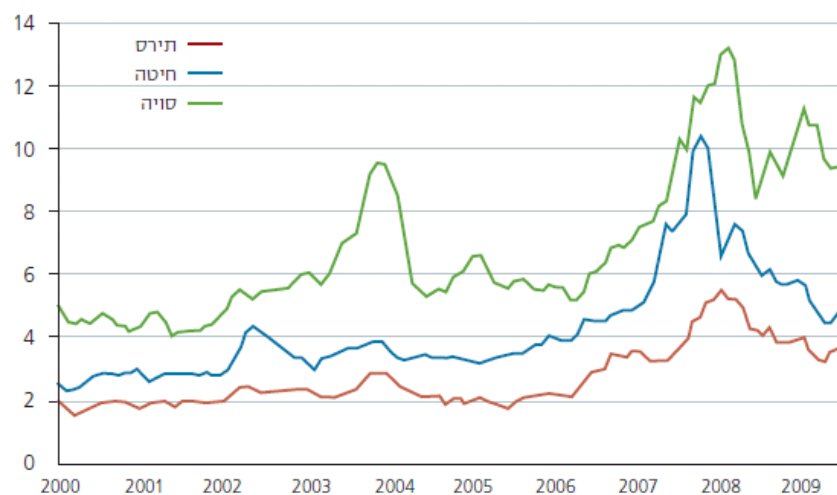

מקור: FAPRI 2009 U.S. and World Agricultural Outlook (January 2009)

ד. מדינות רבות, במיוחד המדינות המתפתחות המאופיינות, בין היתר, גם בגידול באוכלוסייה וגם בעלייה ברמת החיים, תלויות בענף החקלאות ועל כן נותנות עדיפות ועידוד לחקלאי או למוצר החקלאי.

מגמות אלה הביאו בשנים האחרונות לירידה ברמת מלאי הגרעינים העולמי ובהתאם לעלייה במחירי התוצרת החקלאית, להגדלת היקף הזריעה של הגרעינים בעולם וכן למגמה של הגברת התנובה ליחידת שטח חקלאי, בעיקר באמצעות דישון מוגבר.

דולר ארה"ב לבושל

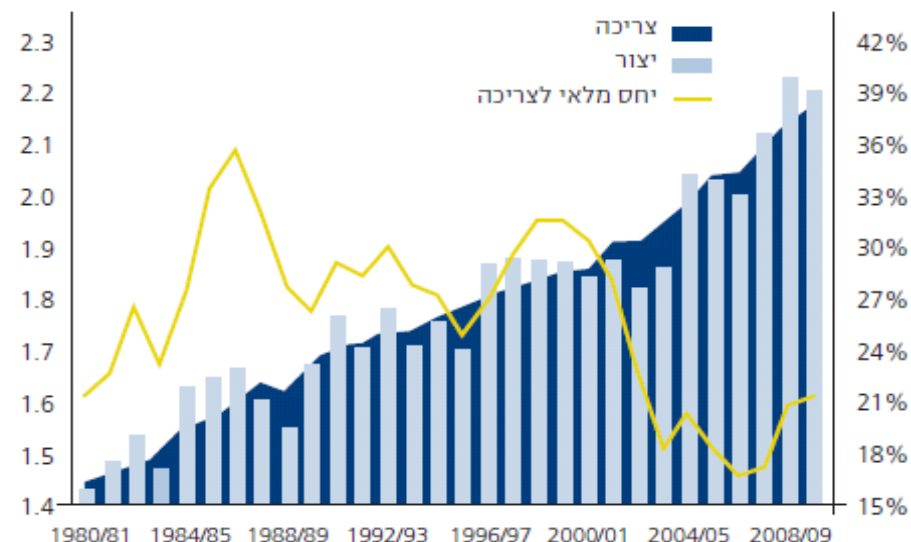

מקור: USDA, ינואר 2010

על אף הירידה במחירי הגרעינים העיקריים, החל מהמחצית השנייה של שנת 2008, המחיר הממוצע של הגרעינים הינו גבוה בהיבט היסטורי. מגמת מחירי הגרעינים העיקריים עלולה ליצור לחץ בטווח הקצר על היקף הזריעה העולמי של גרעינים. להערכת כיל, היקף הזריעה של גרעינים, בטווח הארוך, מושפע בעיקר מרמות המלאי של הגרעינים ביחס לצריכה השנתית.

ייצור וצריכה עולמית של גרעינים

מליארד טונות

מקור: USDA, FAS, ינואר 2010

תחזית משרד החקלאות האמריקאי (USDA) מחודש ינואר, 2010, צופה עלייה קלה במלאי החיטה, התירס והסויה בעקבות תנאי מזג אויר נוחים באזורי הגידול העיקריים בעולם

שתביא לעליה ביחס בין המלאי לצריכה, דבר העלול להשפיע לרעה על מחירי הסחורות החקלאיות ולגרום לירידה בביקוש לדשנים. מאידך התנובות הגבוהות, כפי שהיו בשנים האחרונות, שהביאו לגידול במלאי הגרעינים, הגבירו את מיצוי יתרות הדשן מהקרקע, ולכן בעונות העוקבות ההערכה היא כי יידרש דישון רב יותר. דישון חסר של אשלגן וזרחן אינו נותן אותותיו מיידית, כיוון שבקרקע מצויות יתרות של דשנים אלו הממוצות על פני זמן על ידי הגידולים. על כן הירידה בצריכת הדשנים על ידי החקלאים בעונת הדישון האחרונה, כמפורט להלן, עדיין לא נתנה את אותותיה בתנובת היבולים אולם הקטינה את יתרות הדשן בקרקע. לאור זאת צפוי כי בשנים הבאות יידרש דישון אינטנסיבי יותר לצורך פיצוי על החוסר⁷.

בטווח הקצר הביקוש לדשנים תנודתי ומושפע מגורמים כגון מזג האוויר באזורי הגידול החקלאי המרכזיים ברחבי העולם, שינויים בהיקפי הזריעה של הגידולים העיקריים, עלות התשומות לחקלאות, מחירי המוצרים החקלאיים והתפתחויות בבי-טכנולוגיה. חלק מגורמים אלה מושפעים מסובסידיות וקווי אשראי, הניתנים לחקלאים או ליצרני התשומות לחקלאות בארצות השונות ומרגולציה של איכות הסביבה. גם לשינויים בשערי החליפין, לחקיקה ולמדיניות בקשר לסחר בינלאומי יש השפעה על האספקה, הביקוש ורמת הצריכה של דשנים בעולם. על אף התנודתיות העשויה להיגרם בטווח הקצר עקב גורמים אלה, להערכת חברה מדיניות מרבית מדינות העולם היא לדאוג לאספקת מזון סדירה ובאיכות גבוהה לתושבים, ומתוך כך לעודד את הייצור החקלאי, ולפיכך מגמת הגידול ארוכת הטווח צפויה להישמר.

הביקושים לדשנים, ובכללם לדשני אשלגן ופוספט הביאו לעליות מחירים חדות של מוצרים אלו בשנים האחרונות, אשר הגיעו לשיאן ברבעון השלישי של שנת 2008. משבר האשראי העולמי שפרץ בשלהי שנת 2008 גרם להאטה בכלכלה העולמית, לירידה במחירי הסחורות ולמחנק אשראי אשר השפיע על היכולת לקבל אשראי לצורך פעילות שוטפת. האוירה הכללית ששררה בשווקים הפיננסיים הביאה לירידות במחירי הגרעינים ממחירי השיא שלהם, הן בשל החשש מהתמוטטות מחירים והן עקב מצוקת האשראי. ההאטה הכלכלית, המשבר הפיננסי ומצוקת האשראי בעולם, בנוסף לירידת מחירי הגרעינים, גרמו ללחץ על הביקוש לדשנים, אשר התבטא בירידה חדה בביקושים.

בשנת 2009 רמות הביקושים לדשנים ובפרט לאשלגן היו נמוכות ביחס לשנים קודמות. חוזי אספקת האשלגן לסין לא חודשו בשנת 2009 על ידי הספקים הבינלאומיים והיבוא למדינה שמהווה את צרכן האשלגן הגדול בעולם, ירד לרמה של מתחת לשני מליון טון לעומת רמת יבוא של כ- 9 מיליון וכ- 5 מיליון טון בשנים 2007 ו- 2008, בהתאמה. הביקושים לאשלגן באירופה בשנת 2009 נמוכים גם הם. השווקים המרכזיים בהם ניכרת רמת פעילות

⁷ ההערכות לגבי מגמות עתידיות בפסקה זו הן מידע צופה פני עתיד ואין ודאות אם תתממשנה, מתי ובאיזה קצב. הן עלולות להשתנות עקב תנודות בשווקים בעולם וכן בשווקים המקומיים, בפרט באזורים בהם מייצרת כיל ובשוקי היעד של מוצרי כיל ובכלל זה גם, בין היתר, שינויים ברמות הביקושים וההיצעים, במחירי המוצרים, הסחורות והגרעינים, במחירי התשומות, בעלויות ההובלה והאנרגיה, וכן להיות מושפעים מפעולות שנקטו הממשלות, היצרנים והצרכנים. כן תהיה השפעה אפשרית מהמצב בשוקי הכספים, לרבות שינויי בשערי החליפין, במצב האשראי ובעלויות הרבית.

משמעותית בשנת 2009 בתחום האשלג הם ברזיל והודו. בברזיל החלה פעילות יבוא אשלג החל מחודש מרץ 2009, שהתגברה במחצית השנייה של שנת 2009. היקף צריכת הדשנים בשנת 2009 בשוק ברזיל דומה להיקף הצריכה בשנת 2008. בהודו היקף היבוא בשנת 2009 נמוך במקצת לעומת היקף היבוא בשנת 2008, אם כי החל מיולי 2009 ברמות מחירים של 460 דולר לטון CIF לעומת רמת מחירים של 625 דולר לטון CIF בשנת 2008.

לקראת סוף שנת 2009 החלה התאוששות בכלכלה העולמית שהביאה גם לחזרת הלקוחות לשוק הדשנים. בסוף דצמבר 2009, פורסם כי נחתמו חוזים לאספקת אשלג לשנת 2010 בין יבואנים סיניים (Sinofert, CNAMPGC) לבין BPC, חברת הסחר המיצגת את Uralkali ו-Belaruskali בכמויות דומות לאלו שסוכמו עימם בשנת 2008 ובמחיר 350 דולר לטון CFR. מחיר זה מהווה ירידה ניכרת לעומת מחיר המוערך בכ- 600 דולר לטון CFR בשנת 2008. במהלך חודש ינואר 2010 חתמה כיל על חוזים עם מספר לקוחות בסין לאספקת אשלג בהיקף כולל של 520 אלף טון בשנת 2010, בתנאים דומים לתנאים שסוכמו בחוזה BPC. יש לציין כי בשל עלויות ההובלה הימית של כיל דשנים הנמוכות באופן יחסי לעלויות ההובלה של BPC, התמורה לכל דשנים, במונחי FOB, גבוהה יותר.

לאחר תקופת הדוח, פרסמה ממשלת הודו את מדיניותה החדשה לגבי סובסידיות לדשנים אשר אמורה להיכנס לתוקף החל מה- 1 אפריל, 2010. עיקר התכנית הינו מעבר מסבסוד מוצרים על פי רשימה לסובסידיה לפי נוטריינטים. בנוסף, מגמת מדיניות הסובסידיות הינה לשנות בצורה הדרגתית את שיטת התשלום מתשלום ליצרנים/יבואנים כיום לתשלום הסובסידיה ישירות לחקלאי. בכל הנוגע לסובסידיה לאשלג ולדשני זרחן מיובאים, בשנת 2010-11, הצהרת המדיניות הינה כי המחיר הקמעונאי הסופי המרבי יישמר ברמה הדומה לזו הקיימת כיום.

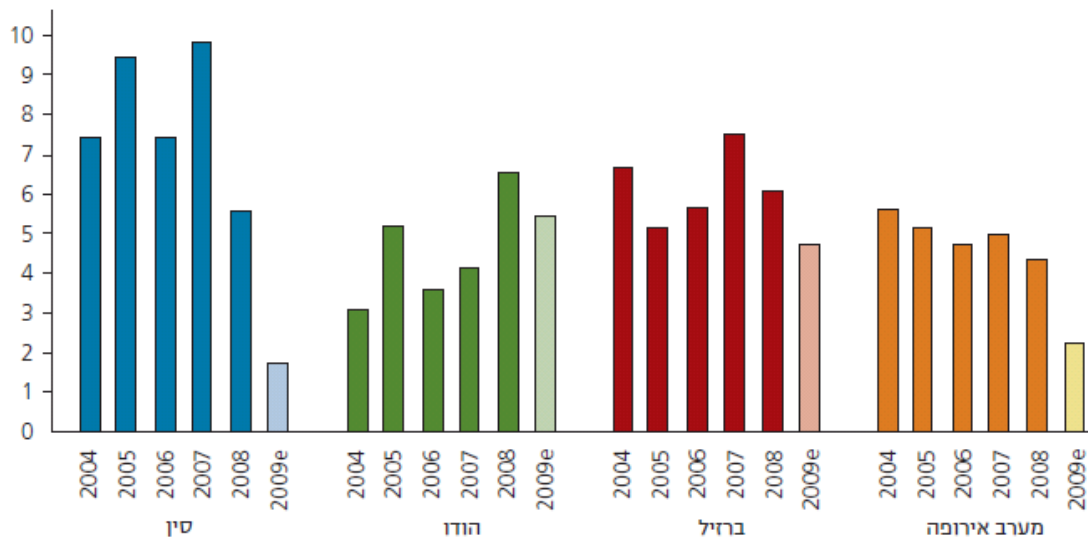
במחצית חודש פברואר 2010 סיכם תאגיד היצוא הקנדי CANPOTEX, על חוזה מכירת אשלג ללקוחותיו בהודו בהיקף של 600 אלף טון, לאספקה במהלך הרבעון השני של 2010 במחיר של 370 דולר לטון CFR. במהלך חודש מרץ סיכמה BPC על אספקת 900 אלף טון אשלג לתקופה של כשנה בתנאים דומים. במהלך חודש מרץ 2010 התקשרה כיל דשנים עם מספר לקוחות בהודו בהסכמי מכר אשלג במסגרתם תספק כיל דשנים 1,430 אלף טון (כולל 90 אלף טון כמות אופציונלית) לתקופה של שנה החל מאפריל 2010, במחיר של 370 דולר לטון CFR.

כתוצאה מהירידה בביקושים הודיעו רוב יצרני האשלג על הפסקות יצור, וזאת על מנת להתאים בין הכמות המיוצרת לביקוש. הפסקות ייצור אלה, על פי סיכום הודעות היצרנים, הביאו להקטנות יצור בשנת 2009 של בין 20-25 מיליון טון אשלג, המהווים כ- 40%-50% מסך הייצור העולמי בשנת 2008.

בתחום דשני הפוספט לקראת תום הרבעון הראשון של שנת 2009 החל שינוי חיובי בביקושים, כאשר החלו ביקושים בהודו, ברזיל ושווקים נוספים. מגמה זו נמשכה גם ברבעון השני של שנת 2009 ואף התגברה בכל המחצית השניה של השנה. למרות התעוררות הביקושים, הלחץ על מחיר דשני הפוספט נמשך ורק לקראת אמצע הרבעון השני התייצבה

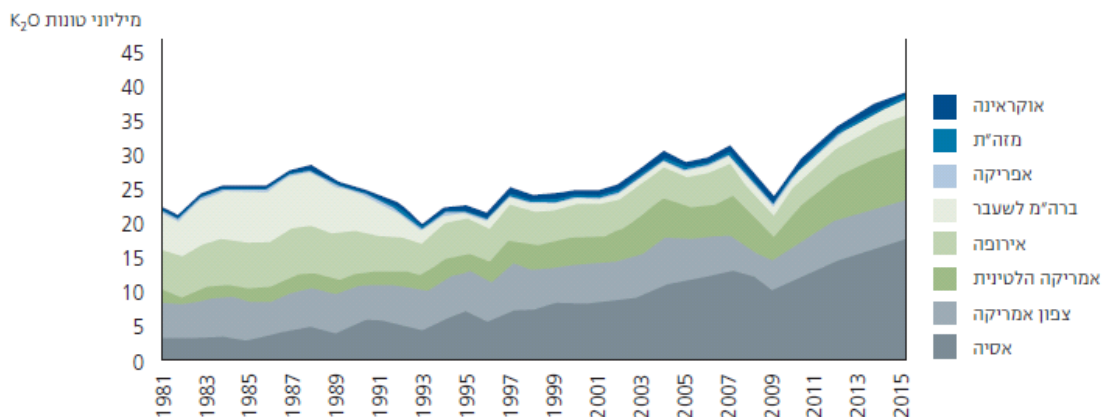
רמת המחירים. מחירי דשני הפוספט הנמוכים שחקו את רווחיות היצרנים וחלקם אף רשמו הפסדים. ברבעון הרביעי של השנה החלה מגמה של עליית מחירי דשני הפוספט, אשר נמשכה ברבעון הראשון של שנת 2010.

להלן תיאור גרפי של יבוא אשלג במדינות מרכזיות:

מקור: FertEcon Potash Outlook, Nov 2009

להלן צריכת האשלג (כולל תחזית) לפי יבשות⁸:

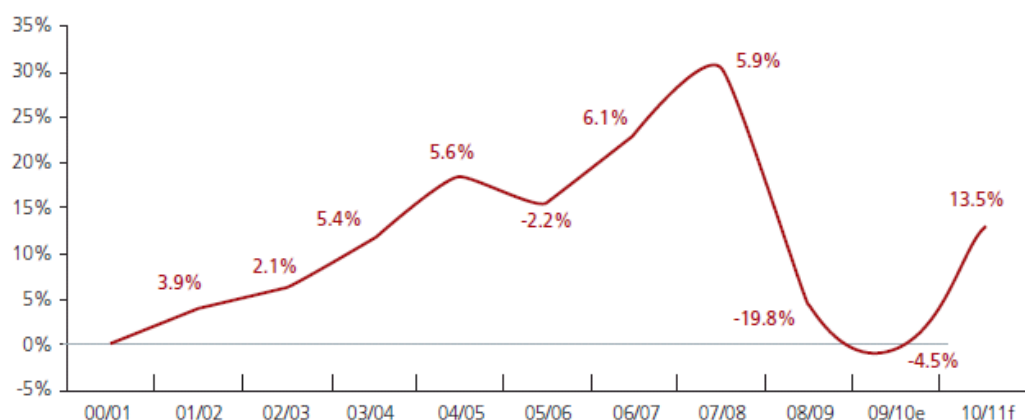
מקור: FertEcon Potash Outlook, November 2009

הירידה בצריכת האשלג בשנים 2008-2009 הינה בעיקר בארה"ב, סין ואירופה. לעומת זאת הצריכה בהודו כמעט שלא הושפעה מהמשבר בזכות הסובסידיות המשולמות על ידי הממשלה ששמרו על מחיר נמוך של אשלג לחקלאי. בברזיל הירידה בצריכה היתה נמוכה ביחס לירידה ביבוא, כיוון שהצריכה סופקה בחלקה מהמלאים שהצטברו בסוף שנת 2008

⁸ המידע האמור בסעיף זה ובאזור הנלווה אליו כולל מידע צופה פני עתיד המבוסס על אומדנים שונים בפרסומים מקצועיים. ההערכות עשויות שלא להתגשם או להתגשם באופן חלקי והן תלויות בין היתר בתנודות בכלכלה העולמית, במצב האקלימי, בקצב הייצור של המזון, בתנודות בביקושים ובהיצעים לתשומות ייצור שונות, בהתפתחויות בחקלאות ובתעשייה, במאזן הסחר העולמי בפרט בין המדינות המפותחות והמתפתחות, בהשפעת שערי מטבע ועוד.

אצל המשווקים המקומיים. על בסיס הערכות FERTECON, העליה הצפויה בצריכה בשנים הבאות הינה בעיקר באסיה ובאמריקה הלטינית.

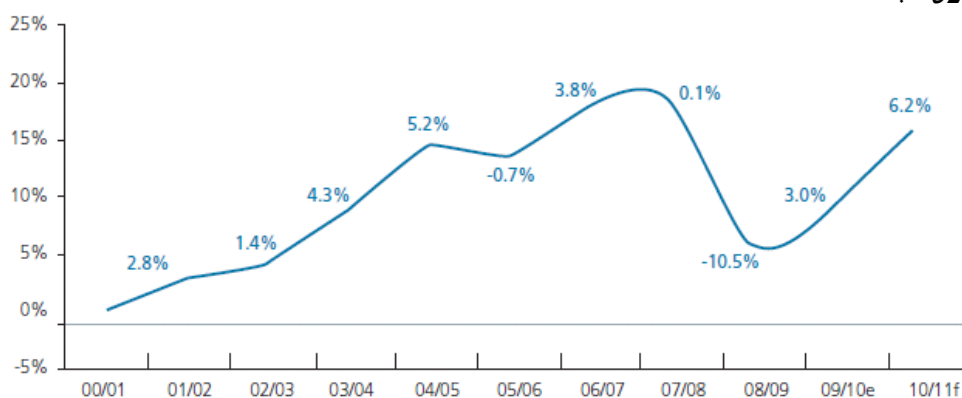
להלן תיאור גרפי של ההערכות הנוכחיות בעניין קצב גידול הצריכה העולמית של האשלג⁹:

מקור: Short-Term Prospects for World Agriculture and Fertilizer Demand 2008/09 – 2010/11, נובמבר 2009.

משנת 2002 ועד שנת 2007 גדלה צריכת האשלג בעולם בכ- 24.3%. הגידול בביקוש לדשנים הדביק את ההיצע ואף יצר עודף ביקוש לאשלג והביא לעלויות מחירים תכופות של אשלג וזאת עד לסוף הרבעון השלישי של שנת 2008. בעקבות המשבר הכלכלי שפקד את העולם נבלמו הביקושים לאשלג וברבעון הרביעי של שנת 2008 החלה ירידה משמעותית בהיקף המכירות. כתוצאה מכך, בשנה החקלאית 2008/09 הצטמצמה צריכת האשלג בכ- 20% לעומת השנה הקודמת ובשנה החקלאית 2009/10 צפויה ירידה נוספת של כ- 4.5%. רק בשנה החקלאית 2010/11 צפויה עליה בביקוש לאשלג.

להלן תיאור גרפי של ההערכות הנוכחיות בעניין קצב גידול הצריכה העולמית של דשני פוספט¹⁰:

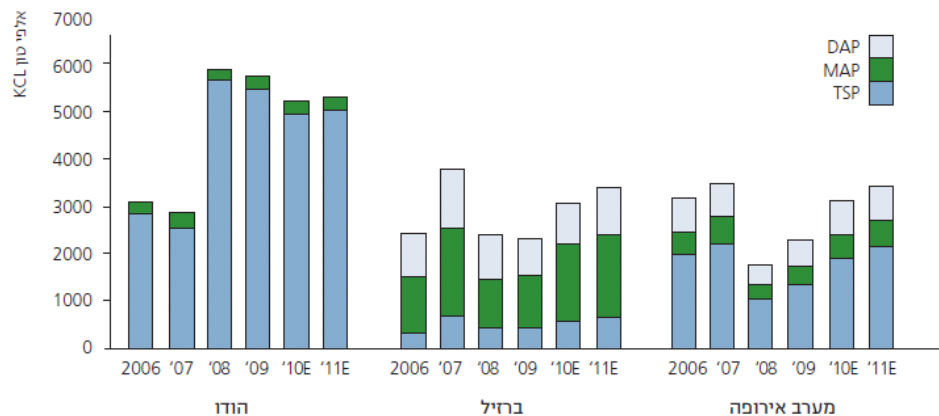
מקור: Short-Term Prospects for World Agriculture and Fertilizer Demand 2008/09 – 2010/11, נובמבר 2009.

⁹ המידע האמור בסעיף זה ובאזור הנלווה אליו כולל מידע צופה פני עתיד המבוסס על אומדנים שונים בפרסומים מקצועיים. ההערכות עשויות שלא להתגשם או להתגשם באופן חלקי והן תלויות בין היתר בתנודות בכלכלה העולמית, במצב האקלימי, בקצב הייצור של המזון, בתנודות בביקושים ובהיצעים לתשומות ייצור שונות, בהתפתחויות בחקלאות ובתעשייה, במאזן הסחר העולמי בפרט בין המדינות המפותחות והמתפתחות, בהשפעת שערי מטבע ועוד.

¹⁰ המידע האמור בסעיף זה ובאזור הנלווה אליו כולל מידע צופה פני עתיד המבוסס על אומדנים שונים בפרסומים מקצועיים. ההערכות עשויות שלא להתגשם או להתגשם באופן חלקי והן תלויות בין היתר בתנודות בכלכלה העולמית, במצב האקלימי, בקצב הייצור של המזון, בתנודות בביקושים ובהיצעים לתשומות ייצור שונות, בהתפתחויות בחקלאות ובתעשייה, במאזן הסחר העולמי בפרט בין המדינות המפותחות והמתפתחות, בהשפעת שערי מטבע ועוד.

לאחר מספר שנים של עליה בצריכת דשני הפוספט בעולם חלה בעקבות המשבר הכלכלי העולמי ירידה חדה בצריכה בשנה החקלאית 2008/2009, העולמי של כ- 10.5%. בשנים הבאות צפוי הביקוש לדשני הפוספט לחזור לעלות.

להלן התפתחות יבוא דשני פוספט במדינות מרכזיות:

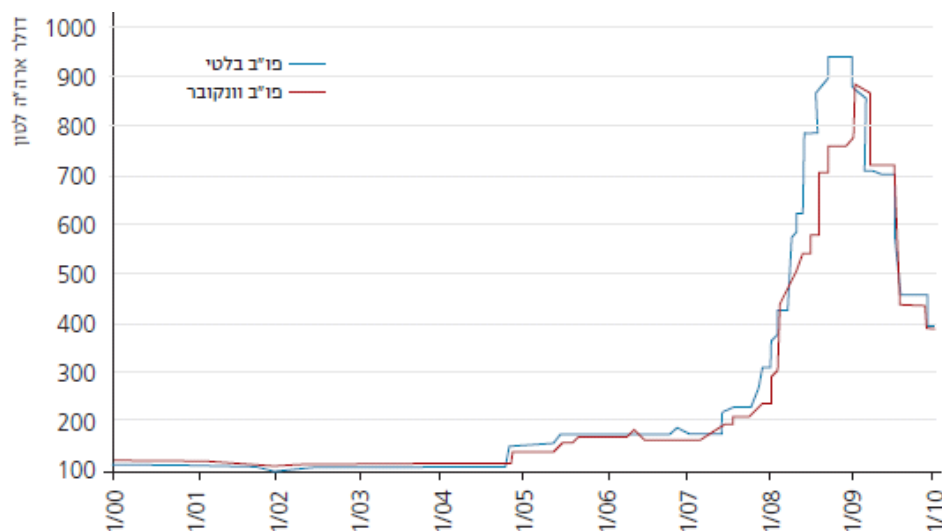
מקור: FertEcon Concentrated Phosphates Outlook 2009-3, אוקטובר 2009

מהמוצרים בטבלה לעיל כיל אינה מייצרת MAP (למעט MAP טכני ומסיס) ו-DAP.

יבואני דשני הזרחן העיקריים הם ברזיל, הודו ומערב אירופה. בשנתיים האחרונות ניכרת ירידה משמעותית ביבוא לאירופה וברזיל בעקבות המשבר הכלכלי. אולם צפויה חזרה בשנים הקרובות לצמיחה בעיקר בברזיל והודו, וחזרה ליבוא סדיר באירופה.

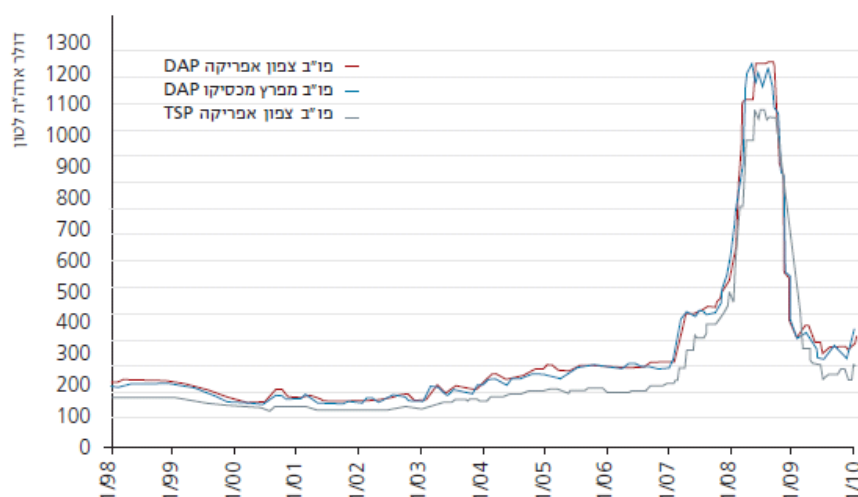
להלן התפתחות מחירי האשלג ודשני הפוספט בעולם בשנים האחרונות:

מחירי אשלג סטנדרט (KCL) על פני זמן

מקור: Fertilizer Week (Dec 2009)

מחירי דשני פוספט על פני זמן

מקור: FertEcon December 2009

להערכת כיל, על אף המשבר הנוכחי, התהליכים הבסיסיים המשפיעים על הביקוש לדשנים בטווח הארוך לא השתנו באופן מהותי. הגידול החזוי בביקוש לגרעינים צפוי, בטווח הבינוני והארוך, ליצור לחץ להגדלת הביקושים לדשנים. הירידה בביקושים לדשנים בטווח הקצר, כאמור לעיל, עשויה להרע עוד יותר את מצב מלאי הגרעינים בעולם, דבר אשר צפוי להביא לעלויות בביקוש לגרעינים וכתוצאה מכך לעלייה בביקוש לדשנים מאוחר יותר¹¹.

מוצרים 8.4.3

כיל דשנים מייצרת דשנים וחומרי גלם לתעשיית הדשנים וליישום על ידי הצרכן הסופי. חומרי הגלם המיוצרים על ידי כיל הינם אשלג (אשלגן כלורי), סלע פוספט, חומצה גופרתית וחומצה זרחתית, המשמשים בתהליך ייצור של דשני פוספט ודשנים מורכבים מיוחדים או ליישום ישיר. הדשנים המורכבים המיוחדים הינם מוצרים המכילים הרכבים שונים של אשלג, זרחן וחנקן, שהם היסודות החיוניים לגידולים, ומשמשים ליישום על ידי המשתמש הסופי.

א. אשלג (Potash)

אשלג הוא השם המקובל לאשלגן כלורי, שהוא המקור הנפוץ ביותר לאשלגן לצמח. האשלגן דרוש להתפתחות הצמח, משפר את עמידות הצמח בפני מחלות, מגדיל את היבול, משפר את איכותו ומאריך את חיי המדף שלו. כיל דשנים מוכרת אשלג כדשן להזנה ישירה וכן ליצרני דשנים מורכבים. בנוסף, משתמשת כיל דשנים באשלג לייצור עצמי של דשנים מורכבים, בעיקר על בסיס פוספט ואשלג.

¹¹ הנתונים, המידע וההערכות האמורים בסעיף זה, לרבות באיורים, מבוססים על נתונים של מתחרים וכן על פרסומים סטטיסטיים שפרסם משרד החקלאות בארה"ב וכל אינה אחראית לתוכנם. מכל מקום, הנתונים, המידע וההערכות כאמור כוללים מידע צופה פני עתיד והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מנתונים חזויים אלו עקב שינויים בשוק ו/או בייצור ו/או בצריכת הגרעינים, לעומת התחזית, אם יחולו.

כיל דשנים מפיקה אשלג מים המלח וממכרות תת קרקעיים בספרד ובאנגליה. תהליך הייצור של האשלג בישראל מתבסס על הפרדת האשלג מתוך הקרנליט. הקרנליט, שהינו תרכובת של אשלגן כלורי, נתרן כלורי ומגנזיום כלורי, שוקע בבריכות הנמצאות מדרום לים המלח, המכילות תמיסות שנשאבות מים המלח, באמצעות מערכת אידוי סולרית מהגדולות בעולם. הקרנליט מועבר אל המפעלים ושם מופרד האשלג מהמלח ומהמגנזיום הכלורי בשני תהליכים מקבילים (הידועים כ"גיבוש חס" ו"גיבוש קר").

הפקת האשלג ממכרות תת קרקעיים בספרד ובאנגליה מתבצעת מכוח רישיונות והסכמי חכירה. במכרות אלו כורים סילבניט (תערובת של אשלג ומלח) בריכוזים שונים של אשלג. במתקני הייצור, בסמוך למכרות, מופרד האשלג מהמלח.

ב. דשנים ופוספט

הדשנים שמקורם בסלע פוספט (זרחן), מסייעים במישרין לשורה ארוכה של תהליכים פיזיולוגיים של הצמח, לרבות הפקת סוכרים (כולל עמילן), פוטוסינתזה והעברת אנרגיה. הזרחן מחזק את גבעולי הצמח, ממריץ התפתחות של שורשים, מקדם צמיחה של פרחים ומחיש את התפתחות היבול.

חומר הגלם העיקרי המשמש בייצור מוצרי הפוספט הוא סלע הפוספט. כיל דשנים כורה את סלע הפוספט ממכרות פתוחים הנמצאים בנגב. 73% מסלע הפוספט שיוצר בשנת 2009 שימש לצורך ייצור דשני פוספט וחומצה זרחתית. יתרת סלע הפוספט נמכרת כחומר גלם ליצרנים חיצוניים המייצרים חומצה זרחתית ודשנים וכן כדשן ליישום ישיר. המדיניות של כיל דשנים הינה לעשות שימוש במרבית סלע הפוספט המיוצר על ידה לייצור מוצרי המשך. כמות סלע הפוספט שתימכר במישרין תיגזר ממחיר השוק שלו.

כיל דשנים מייצרת חומצה זרחתית חקלאית, דשני פוספט, דשנים מורכבים ודשנים מיוחדים במתקניה בישראל. לכל דשנים מתקנים ליצור דשני פוספט ודשנים מורכבים מיוחדים גם בהולנד, גרמניה ובלגיה ומתקנים לתוספי מזון לבעלי חיים בטורקיה ובישראל. ייצור החומצה הזרחתית מצריך, מעבר לשימוש בסלע פוספט, גם כמויות ניכרות של גופרית, שאותן רוכשת כיל דשנים מצדדים שלישיים (באשר לתנודתיות במחירי הגופרית ראה סעיף 8.4.11 ג').

הדשנים המורכבים שמייצרת כיל דשנים מתבססים ברובם על יסודות הזרחן והאשלגן. חלק מהדשנים המורכבים מכילים גם חנקן ומרכיבים נוספים שאותם רוכשת כיל דשנים מצדדים שלישיים ומשלבת אותם עם הזרחן והאשלגן. כיל דשנים עוסקת גם בייצור דשנים מיוחדים הכוללים דשנים נוזליים ודשנים מסיסים באופן מלא. כיל דשנים פועלת לפתח מוצרי המשך, המבוססים על סלע פוספט, ובהם דשני פוספט ודשנים מורכבים ומיוחדים.

הדשנים המיוחדים שמייצרת כיל דשנים מיועדים לשימוש בעיקר בחקלאות האינטנסיבית. להערכת כיל דשנים היא היצרנית המובילה בעולם (כ-40% עד 50%

מסך הייצור העולמי של MKP (Mono Potassium Phosphate), שהינו סוג מיוחד של דשן בעל מסיסות מלאה, המכיל אשלגן ופוספט ומשמש בעיקר במערכות השקיה בטפטוף וגם בריסוס של עלים ובחממות הידרופוניות. בנוסף, מייצרת כיל דשן מסיס מסוג MAP (Mono Ammonium Phosphate) במתקן ייעודי שתפוקתו כ-10% מהתפוקה העולמית הממוצעת¹². ה-MKP מיוצר בתהליך ייחודי שפותח בכלי ותהליכי הייצור של שני המוצרים מבוססים על חומרי גלם שנמצאים ברובם בשליטת כיל.

8.4.4. פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים ושירותים

להלן פירוט ההכנסות והרווח הגולמי לפי מוצרים:

שנה	סך ההכנסות (מיליוני דולרים)*	שיעור מסך ההכנסות של כיל* %	רווח גולמי (מיליוני דולרים)	שיעור הרווח הגולמי מההכנסות %
דשנים ופוספטים	2009	787.7	16.3	20.8
	2008	1,680.9	23.8	39.2
	2007	813.3	19.5	33.1
אשלג	2009	1,429.0	29.5	63.5
	2008	2,700.0	38.3	69.8
	2007	1,386.4	33.2	47.7

* לצורך טבלה זו, נתוני ההכנסות של קבוצת המוצרים וכן נתוני ההכנסות של כיל ששימשו לצורך חישוב השיעור מסך ההכנסות הינם לפני קיזוז הכנסות בין מגזריות.

הירידה בהכנסות בשנת 2009 בהשוואה לשנה קודמת, נובעת מירידה משמעותית בכמות האשלג ובכמות הדשנים שנמכרו כתוצאה מהירידה בביקוש לדשנים וכן מירידה במחירי מוצרים אלה.

הירידה ברווח הגולמי נובעת מירידה במחירי המכירה כאמור לעיל, ומירידה בכמויות הייצור של אשלג ודשנים. מנגד הושפע הרווח הגולמי לטובה בעיקר מירידה במחירים הממוצעים של הגופרית.

¹² המידע הכלול בפסקה זו מתבסס על הערכת כיל את תנאי השוק ואת שיעורי התפוקה הנוכחיים.

8.4.5. לקוחות

א. תלות בלקוח בודד - לכליל דשנים אין לקוח בודד אשר חלקו עולה על 10% מהיקף המכירות של כיל.

ב. התפלגות המכירות לחיצוניים לפי יעדים גיאוגרפיים:

2007		2008		2009		
%	מיליוני \$	%	מיליוני \$	%	מיליוני \$	
10	186	8	309	9	171	ישראל
1	24	2	52	1	22	צפון אמריקה
22	439	22	857	23	442	דרום אמריקה
37	722	34	1,337	28	541	אירופה
26	504	29	1,149	38	752	אסיה
4	85	5	210	1	26	שאר העולם

בשנת 2009 חלה ירידה בהיקף ההכנסות במרבית היעדים עקב הירידה המשמעותית במכירות אשלג ודשנים וכן מירידה במחירי מוצרים אלה.

8.4.6. שיווק והפצה

השווקים המרכזיים של כיל דשנים הינם ברזיל, הודו, סין, ישראל, צרפת, ספרד, אנגליה וגרמניה. כיל דשנים מוכרת את מוצרי הדשנים שלה בעיקר באמצעות רשת משרדי שיווק בבעלותה וסוכני מכירות ברחבי העולם, להם משולמות עמלות לפי המקובל בענף. העמלות ששולמו בשנת 2009 על ידי כיל דשנים מסתכמות לסך של כ- 6.5 מליון דולר.

רוב מכירות כיל דשנים אינן מתבצעות על פי חוזים או הזמנות ארוכי טווח אלא על פי הזמנות שוטפות בסמוך למועד האספקה. לפיכך, אין בכליל דשנים משמעות למונח "צבר הזמנות".

מחיר האשלג נקבע במשא ומתן בין היצרנים והלקוחות ומושפע בעיקר מהיחס בין הכמות המבוקשת בשווקים השונים וההיצע הזמין באותו מועד וכן מגודל הלקוח ותקופת ההסכם. מחירים של חוזים לתקופות ארוכות יחסית אינם בהכרח דומים למחירי עסקאות SPOT (עסקאות מכירה מזדמנות). בשוק ההודי ובשוק הסיני נהוג היה לקיים משא ומתן מרוכז לגבי הסכמי האשלג, עם גורמים מסחריים הקשורים לממשלות של אותן מדינות. במסגרת הסכמים אלה המחיר המוסכם הינו בדרך כלל לשנה. בשנת 2010 חתמה כיל על הסכמים עם מספר לקוחות בסין (ראו סעיף 8.4.2). בשווקים אחרים, יבוא האשלג מתבצע בדרך כלל על ידי מספר גדול יותר של יבואנים, כאשר מחיר האשלג נקבע בין הספקים והלקוחות לתקופות קצרות יותר (רבעון, חודש או אף לכל משלוח בודד בנפרד). בשווקים אלה לכליל קשרי מסחר עם מרבית היבואנים הגדולים באותם שווקים.

כיל דשנים משנעת את מוצריה מישראל ללקוחות בחו"ל באמצעות אוניות (בעיקר בתפזורת) שהיא חוכרת בשוק וטוענת אותן במתקנים ייעודיים בנמל אשדוד ובנמל אילת. לכול דשנים מתקני נמל ייעודיים לטעינה בתפזורת גם בברצלונה, באמסטרדם בלודויגסהאפן (גרמניה) וב-Teesside (אנגליה).

8.4.7. תחרות

א. מבנה התחרות וחסימי הכניסה העיקריים לתחום הפעילות

שוק האשלג מאופיין במיעוט יחסי של שחקנים. היכולת להתחרות בשוק תלויה בעיקר בעלויות הייצור, הובלה ולוגיסטיקה. בנוסף, חסימי כניסה גבוהים מקשים על כניסה של שחקנים חדשים לשוק. סף הכניסה לשוק האשלג הינו גבוה עקב ההשקעות הכבדות הנדרשות להקמת מפעלי ייצור למינרלים הבסיסיים, המשמשים כחומרי גלם לתעשיית הדשנים, והזמן הארוך יחסית הנדרש להקמת מפעלים כאלה. בנוסף, נדרשים זיכיונות מתאימים וקרבה של המפעל למחצב.

שוק דשני הפוספט מאופיין במספר רב יחסית של מתחרים, לרבות חברות ממשלתיות. היכולת להתחרות בשוק תלויה בעיקר בעלויות ייצור, איכות המוצר, הובלה ולוגיסטיקה.

ב. תנאי התחרות בתחום הפעילות וההתמודדות עם התחרות

גורם התחרות העיקרי בתחום הדשנים הינו מחיר המכירה. בשל כך חברות הממוקמות בסמוך למקורות חומרי הגלם, לנמלים וללקוחות נהנות מיתרונות תחרותיים. להערכת כיל דשנים עלות הפקת האשלג על ידה בישראל היא מהנמוכות בעולם. המפעלים של כיל דשנים בישראל ובאירופה נמצאים בקרבה יחסית לנמלים. גם קרבתה היחסית של ישראל לשוק האסייתי ולשוק המערב אירופי ויתרונות בעלויות ההובלה לשוק הברזילאי, מעניקים לכל דשנים יתרון לוגיסטי על פני רוב יצואני הדשנים הגדולים האחרים הפועלים בשווקים אלה. גורמים נוספים, המשפיעים במידה מסויימת על התחרותיות, כוללים את איכות המוצר והשירות.

1. אשלג

כיל דשנים הינה שחקן חשוב בשוק האשלג. בשנים האחרונות כיל דשנים היתה יצרנית האשלג השישית בגודלה בקרב יצרני האשלג בעולם, והשנייה בגודלה במערב אירופה. בשנת 2009 עקב הירידה החדה בביקושים צימצמו מרבית היצרנים את ייצור האשלג. לאור זאת היקף הייצור של כיל דשנים היה השני בגודלו בעולם, תוך ניצול יתרונה היחסי, אשר מתבטא בכושר אחסון של מלאי אשלג בסדום.

המתחרים המשמעותיים של כיל דשנים בתחום האשלג הינם: PCS (קנדה), Mosaic (ארה"ב וקנדה), Belaruskali (בלרוס), K+S (גרמניה), Uralkali (רוסיה), Silvinit (רוסיה) ו-APC (ירדן).

בשנים האחרונות הודיעו כמה יצרני אשלג קיימים על הרחבות מתוכננות של כושר הייצור שלהם. כמו כן הודיעו כמה חברות על בחינת אפשרות לכניסה לתחום האשלג. בעקבות המשבר הכלכלי והפיננסי הודיעו חלק מהיצרנים על דחיית ביצוע ההשקעות בפרויקטים להרחבת כושר הייצור: אורלקלי הרוסית הודיעה בסוף שנת 2009 על דחית התכנית להקמת מכרה מספר 5, אחד המכרות החדשים שתכננה להקים. בדרום אמריקה, ביטל ענק הכרייה ריו טינטו (Rio Tinto) את כוונתו להיכנס לתחום ייצור האשלג ומכר את זיכיונותיו לחברה הברזילאית ואלה (Vale). חברת מוזאיק (Mosaic) האמריקאית הודיעה בינואר 2009 על המשך מחויבותה להרחבות האשלג, אולם הודיעה כי היא שוקלת להאט את קצב ההרחבות משיקולי תזרים מזומנים. להערכת כיל, הגידול הצפוי בהיצע האשלג של היצרנים הקיימים בשנים הקרובות לא יהיה גבוה מהיקף הגידול הצפוי בביקוש לאשלג וזאת על סמך הערכות בדבר קצב הגידול הממוצע ארוך הטווח בביקוש לאשלג¹³.

2. דשנים ופוספטים

שוק דשני הפוספט הינו שוק תחרותי ביותר. בין המתחרים חברות בינלאומיות וחברות ממשלתיות. שוק זה מתחלק בין יצרנים רבים. חלקה של כיל דשנים בשוק העולמי קטן יחסית, אם כי במערב אירופה כיל דשנים הינה יצרן וספק מוביל של דשנים המורכבים מזרחן ומאשלגן. גורם התחרות העיקרי בשוק דשני הפוספט הינו כאמור המחיר. גורמים נוספים, הם איכות המוצר ומוצרים חדשים הנותנים פתרונות ייחודיים.

לכיל דשנים בהיותה יצרן סלע פוספט יתרון יחסי באשר לעלות ייצור רוב דשני הפוספט על אותם יצרנים הרוכשים סלע ליצור דשני פוספט מספקים חיצוניים. עם העלייה במחירי סלע הפוספט החל מסוף שנת 2007 גדל משקלו של גורם זה במיצוב היתרון התחרותי של כיל דשנים. בשל מיקומה הגיאוגרפי, הסינרגיות הלוגיסטיות עם פעילות האשלג בישראל וקרבתה היחסית ללקוחות, יש לכיל דשנים יתרונות לוגיסטיים על פני כמה יצרנים אחרים. כיל דשנים מתמקדת בשווקים שבהם יש לה יתרון לוגיסטי. כיל

13 ההערכות לגבי מגמות עתידיות בפסקה זו הן מידע צופה פני עתיד ואין ודאות אם תתממשנה, מתי ובאיזה קצב. הן עלולות להשתנות עקב תנודות בשווקים בעולם וכן בשווקים המקומיים, בפרט באתרים בהם מייצרת כיל ובשוקי היעד של מוצרי כיל ובכלל זה גם, בין היתר, שינויים ברמות הביקושים וההיצעים, במחירי המוצרים, הסחורות והגרעינים, במחירי התשומות, בעלויות ההובלה והאנרגיה, וכן להיות מושפעים מפעולות שינקטו הממשלות, היצרנים והצרכנים. כן עשויה להיות השפעה אפשרית מהמצב בשוקי הכספים, לרבות שינויי בשערי החליפין, במצב האשראי ובעלויות הרבית.

דשנים פועלת גם להגביר את המכירות בשווקים שבהם העונה החקלאית "הפוכה" לזו שבחלק הצפוני של כדור הארץ, מהלך המגדיל את פריסת המכירות על פני השנה. המדיניות של כיל דשנים הינה להמשיך ולהתפתח בייצור ובמכירה של מוצרי המשך בעלי ערך מוסף גבוה יותר, לרבות דשנים מיוחדים.

מתקני כרייה והפקה של פוספט ממוקמים במדינות רבות ובהן ארצות הברית, מרוקו, סין, רוסיה, ברזיל, ירדן וטוניסיה. יצרני דשני פוספט עיקריים, אשר תחום מוצריהם רלוונטי יותר לסביבה התחרותית של כיל, הם: Mosaic (ארה"ב), PCS (ארה"ב), OCP (מרוקו), Group Chimique Tunisienne (טוניסיה), Fosfertil (ברזיל) ו-GROUP ROULLIER (אירופה). תוספת כושר היצור המשמעותית הקרובה הצפויה בשוק העולמי לקראת שנת 2011/2012, הינה כניסה ליצור של פרויקט M'ADEN הנבנה בערב הסעודית המתבסס על מכרה פוספט חדש ומתקני יצור לחומצה גופרתית וחומצה זרחתית והמיועד לייצר כ- 3 מיליון טון DAP. השלמת פרויקט זה צפויה בתחילת השנה הבאה. שוקי היעד המתוכננים כיום למפעל זה הינם בעיקר הודו ומדינות דרום מזרח אסיה. בשלב זה קשה לאמוד את השפעת הפרויקט על מאזן היצע/ביקוש ל-DAP בעולם והוא מותנה, בין היתר, בקצב המשך גידול הביקוש לדשני הפוספט.

ג. שיטות להתמודדות עם התחרות

לכיל דשנים יתרון, כאמור לעיל, בעלויות ייצור האשלג בסדום. בנוסף, כיל דשנים פועלת רבות כדי להגביר את כושר התחרות שלה. פעולות אלו כוללות תהליכי התייעלות ומיצוי יתרונות לגודל, שיפורים טכנולוגיים בתהליך הייצור, פיתוח נישות שוק ייחודיות, פיתוח מוצרים העונים על צרכים מיוחדים של לקוחות ומוצרי המשך (לרבות דשנים מיוחדים) שבהם התחרות נמוכה יחסית. כיל דשנים גם מנצלת יתרונות לוגיסטיים שיש לה לעומת מתחרי. לכיל דשנים האפשרות לנצל נמלים בים התיכון, בים סוף ובאירופה למשלוחים לשווקים השונים. בחלק מן השווקים יכולה כיל דשנים לשלב מגוון מוצרים לשוק או ללקוח בודד, דבר המקנה לה יתרון אצל לקוחות שונים, בעיקר משום שמתאפשר לכיל דשנים לשנע את תוצרתה בתפזורת באוניות גדולות יותר ועקב כך בעלות לטון נמוכה יותר.

בנוסף, השילוב של אתרי ייצור בכמה מקומות שונים בעולם וגמישות לוגיסטית המבוססת על אתרי הייצור והגישה לנמלים הנמצאים בישראל ובאירופה, מאפשרים לכיל דשנים לענות על צורכי הלקוחות, תוך גמישות במועדי האספקה והכמויות.

8.4.8. עונתיות

האופי העונתי של הביקוש למוצרי כיל דשנים מביא בדרך כלל לידי תנודתיות רבעונית במכירותיה, כאשר היקפי המכירות ברבעון השני והשלישי של השנה בדרך כלל גבוהים

יותר ממכירות הרבעון הראשון והרביעי. בשנים האחרונות, בשל השפעות שונות – בעיקר תנודתיות המחירים והשפעות המשא ומתן בסין והודו ושינויים בעיתוי יבוא דשנים לברזיל על עיתוי המכירות, השפעת העונתיות המוסברת לעיל לא בהכרח באה לכלל ביטוי. יש לציין כי הירידה במכירות, החל מהרבעון הרביעי של שנת 2008, מושפעת גם מהמשבר הכלכלי העולמי.

להלן פירוט המכירות לפי רבעונים לשנים 2007-2009 במיליוני דולרים:

<u>רבעון 4</u>	<u>רבעון 3</u>	<u>רבעון 2</u>	<u>רבעון 1</u>	
633	677	465	371	שנת 2009
509	1,440	1,352	951	שנת 2008
676	539	481	452	שנת 2007

8.4.9. ייצור¹⁴

א. אשלג

כושר הייצור הפוטנציאלי¹⁵ השנתי הנוכחי של מפעלי האשלג הינו כ- 6 מליון טון, של סלע פוספט הינו כ- 4.5 מליון טון ושל דשני פוספט ודשנים מורכבים כ- 1.9 מליון טון. להלן פירוט ייצור, מכירות ומלאי סגירה של אשלג (אלפי טון):

2008	2009	
4,968	4,109	ייצור
4,483	2,562	מכירות ללקוחות חיצוניים
253	147	מכירות ללקוחות פנימיים
4,736	2,709	סה"כ מכירות (כולל מכירות פנימיות)
1,517	2,917	מלאי סגירה

הקיטון בייצור אשלג בשנת 2009 נובע בעיקר מהפחתה יזומה באירופה של היקפי הייצור והתאמתם להיקף הביקושים ולכושר אחסון האשלג באירופה. כמו כן חל קיטון בייצור האשלג בישראל עקב ירידה זמנית בזמינות ציוד יצרני.

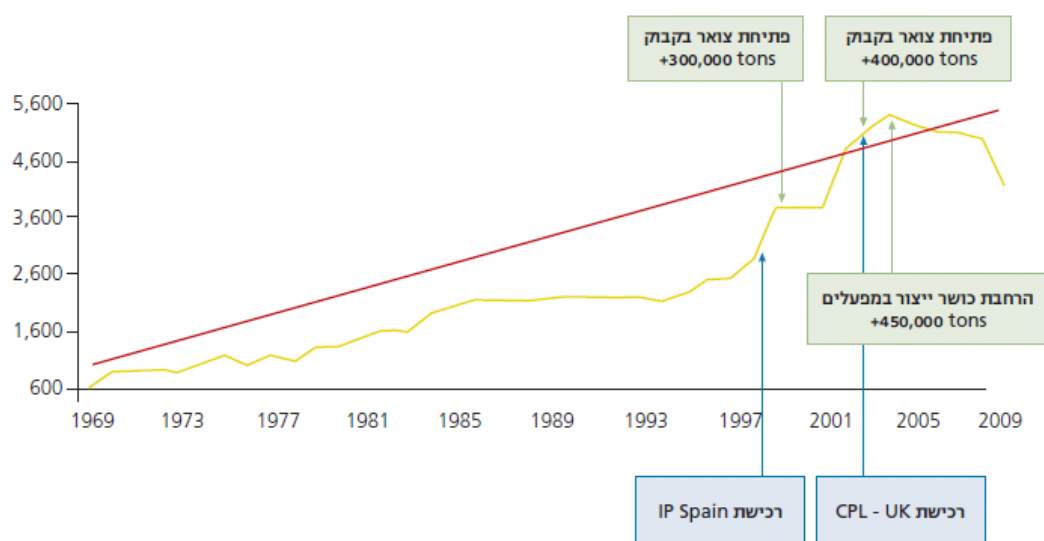
¹⁴ ההערכות בסעיף זה בדבר הגדלת הייצור והרחבות כושר הייצור הינן מידע צופה פני עתיד על פי ההערכות הקיימות במועד פרסום דוח זה. השלמת העבודות עלולה לארוך זמן רב יותר ואין ודאות שתצלח במלואה.

¹⁵ כושר הייצור הפוטנציאלי של המפעלים השונים, מבוסס על תפוקה שעתית של המפעלים, מוכפלת בשעות העבודה הפוטנציאליות בשנה, בהנחה של ייצור רציף על פני השנה, 24 שעות ביממה, למעט ימים המתוכננים לתחזוקה ושיפוצים. הייצור בפועל נמוך בדרך כלל מכושר הייצור הפוטנציאלי בשל תקלות לא צפויות, פעולות אחזקה מיוחדות ותנאי שוק.

לנוכח רמת המלאים הגבוהה הוחלט לצמצם את היקף הייצור של קבוצת כיל באירופה. במסגרת זו, הופסק הייצור באתרי יצור האשלג בספרד (מכרות ומפעלים), פרט למפעל הגלעון, החל מה-1 בפברואר 2010. הפסקה זו צפויה להימשך כחודשיים. לא צפויה פגיעה במכירות במהלך הפסקת הייצור.

בשל הפסקת הייצור, מרבית עובדי כיל בספרד ימצאו בחופשה. חלק משכר העובדים ישולם במסגרת תוכנית סובסידיות ממשלתית אשר אושרה בספרד לא מכבר. כיל תשלם את שכר העובדים עד לגובה של 75% משכרם.

התפתחות ייצור האשלג בכל דשנים בשנים האחרונות הינה כדלקמן:

כיל דשנים פועלת להרחבת היקף הייצור השנתי של אשלג במספר מוקדים מרכזיים, כדלקמן:

1. במהלך שנת 2009 הסתיימה הסבת השימוש בחלק משטח בריכת אידי מספר 3 בים המלח מבריכה לשיקוע מלח לבריכה לשיקוע קרנליט. כתוצאה מכך יגדל ייצור הקרנליט בשיעור שווה ערך לכ- 250 אלפי טון אשלג לשנה. להערכת כיל דשנים הבריכה תייצר קרנליט בתפוקה מלאה במהלך שנת 2010.

2. כיל דשנים מקדמת תוכנית להגדלה הדרגתית נוספת של ייצור האשלג במפעלים בסדום בהיקף של כ- 250 אלפי טון שתתבצע עד שנת 2013, באמצעות שיפורים טכנולוגיים ופתיחת "צווארי בקבוק" במפעלים הקיימים.

על בסיס הרחבות מתוכננות אלו כושר ייצור האשלג הפוטנציאלי של המפעלים בשנת 2013 צפוי להגיע לכ- 6.5 מליון טון¹⁶.

¹⁶ המידע האמור בפסקה זו הנו מידע צופה פני עתיד. הוא עלול שלא להתממש, כולו או חלקו או במועד אחר מהחזוי, בין היתר עקב עיכובים בקבלת אישורים רגולטוריים, בתכנון, בהקמה או בהפעלה של השיפורים הנזכרים וכן עקב הוצאות "צווארי בקבוק" בשרשרת הייצור או הלוגיסטיקה שימנעו ניצול מלא של כושר הייצור.

ב. דשנים ופוספט

להלן פירוט ייצור ומכירות דשנים ופוספטים (אלפי טון):

2008	2009	
3,088	2,697	<u>סלע פוספט</u> ייצור סלע
588	610	סה"כ מכירות ללקוחות *
2,608	1,960	סה"כ סלע פוספט שנוצל לשימושים פנימיים
1,543	917	<u>דשנים</u> ייצור
1,423	1,061	סה"כ מכירות ללקוחות *

* ללקוחות חיצוניים (בניכוי מכירות לחברות קבוצת כיל).

ייצור סלע הפוספט נעשה בהתאמה לביקושים, הן לשימושים פנימיים והן למכירות ללקוחות חיצוניים, תוך שמירה על רמות המלאי המתאימות. כאמור, לאור עליית מחירי סלע הפוספט בעולם, פעלה כיל דשנים להגדלת ייצור הסלע ומכירתו כמוצר סופי.

כיל דשנים השקיעה בפתיחת צווארי בקבוק בתהליכי ייצור של דשנים מבוססי פוספט הן בישראל והן באירופה תוך התמקדות בייצור סל מוגדר של דשנים, שהביאה להגדלת כושר הייצור הפוטנציאלי של הדשנים וכן להגדלת היקפי הייצור בפועל עד תום הרבעון השלישי של שנת 2008. החל מהרבעון הרביעי של שנת 2008 צומצם היקף הייצור הדשנים בהתאמה לירידה החדה ברמת הביקושים העולמית.

8.4.10 מחקר ופיתוח

א. פעילות המחקר והפיתוח ותוצאותיה

פעילות המחקר והפיתוח של כיל דשנים בתקופת הדוח התרכזה בנושאים האלה:

1. התאמת סוגי סלע פוספט שונים לייצור חומצה זרחתית ולמוצרי ההמשך כחלק ממאמץ למיצוי רזרבות פוספט קיימות.
2. פיתוח שיטות אלטרנטיביות להגדלת כושר ייצור חומר הגלם לייצור האשלג בסדום.
3. פיתוח מוצרים חדשים בתחום הדשנים המסיסים.
4. שיפור איכות המוצרים הנמכרים.

5. פיתוח תהליכים לניצול מרבצי פוספט שנחשבו עד כה לבלתי כלכליים ו/או בלתי מתאימים לייצור חומצה זרחתית. במסגרת זו נערך מיפוי של פוספטים דלי חומר אורגני במטרה ליעדם למכירות ליצרני חומצה בחו"ל.
6. מחקרים בנושא איכות הסביבה, לרבות פיתוח שיטות לצמצום כמות השפכים ונטרול שפכים באגמים קיימים.
7. השפעות אפשריות של תעלת הימים על הייצור בסדום.
8. פיתוח תהליך לחמצון חומר אורגני בחומצה 4D ובחומצה לבנה.
9. ביצוע מחקרים וניסיונות מעבדה ושטח לשיפור התהליך במפעלי הייצור בסדום.
10. פיתוח תהליכים לשיפור ניצולת בתהליכי השטיפה וההעשרה של הפוספט.

ב. הוצאות מחקר ופיתוח

סך כל הוצאות המו"פ של כיל דשנים בשנת 2009 היו כ- 6.2 מיליון דולר.

8.4.11 חומרי גלם וספקים

חומרי הגלם העיקריים המשמשים בייצור המוצרים הבאים הינם כדלקמן:

א. אשלג

כיל דשנים מייצרת ומפיקה בעצמה את חומרי הגלם הבסיסיים לייצור אשלג – קרנליט בישראל וסילבניט בספרד ובאנגליה. התשומות הנוספות העיקריות המשמשות אותה בייצור אשלג כאמור הינן מזוט (גז טבעי בספרד ובאנגליה והחל משנת 2010 גם במפעלים בסדום), מי תעשייה וחומרי אחזקה.

ב. סלע פוספט

כיל דשנים כורה ומייצרת בעצמה סלע פוספט שמקורו ממכרות פתוחים בכמה אתרים בנגב. סלע הפוספט משמש כחומר גלם עיקרי בייצור מוצרי פוספט ונמכר על ידי כיל דשנים גם כמוצר סופי.

ג. חומצה גופרתית וזרחתית

כיל דשנים מייצרת חומצה זרחתית חקלאית במתקניה בישראל. חומצה זרחתית מיוצרת מסלע פוספט ומחומצה גופרתית המיוצרת גם היא בישראל. חומצה גופרתית מיוצרת מגופרית.

כיל דשנים רכשה בשנת 2009 גופרית מוצקה בהיקף של כ-522 אלף טון. כמות זו משקפת ירידה של כ-100 אלפי טון ביחס לשנים רגילות, הנובעת מהירידה בהיקפי הייצור שאפיינה את שנת 2009. הגופרית נרכשה מכמה מקורות חיצוניים ובעיקר מרוסיה, קנדה, גרמניה וקזחסטאן.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2009 מחירי הגופרית היו ברמה של 40 דולר לטון Vancouver Contract FOB (מחיר המשמש מדד למחירי חוזי גופרית בעולם). בעקבות ההתאוששות בביקושים במהלך המחצית השניה, רמת מחירי עסקאות Spot הגיעו ל- 55 דולר לטון Vancouver FOB. ברבעון הראשון של 2010 המשיכה מגמת העלייה ומחיר טון גופרית הגיע ל- 85 דולר לטון. מחירי עסקאות SPOT בשווקי הגופרית משקפים רמות גבוהות יותר של 150-190 דולר לטון CFR.

ד. דשני פוספט ודשנים מורכבים

דשני פוספט מיוצרים מסלע פוספט, חומצה גופרתית וחומצה זרחתית כולם מייצור עצמי. דשנים מורכבים מיוצרים מדשני פוספט ואשלג המיוצרים, כאמור לעיל, על ידי כיל דשנים וכן מאמוניה הנרכשת ממקורות חיצוניים.

8.4.12. הון חוזר

א. מדיניות החזקת מלאי חומרי גלם

כיל דשנים מייצרת בעצמה את מרבית חומרי הגלם המשמשים אותה בתהליך הייצור. חומרי הגלם הנרכשים מגורמים חיצוניים הם בעיקר גופרית ומעט מרכיבים נוספים (נוטריינטים) לייצור דשנים מורכבים.

חומר הגלם העיקרי לייצור האשלג מצוי בבריכות האידוי בסדום ובמכרות תת-קרקעיים בספרד ובאנגליה. הפוספט נכרה במכרות פתוחים בנגב.

כיל מחזיקה מלאי גופרית, פוספט וחומרי עזר אחרים בכמות המביאה בחשבון את רמת הייצור הצפויה על פי מאפייני הצריכה, מועדי האספקה, המרחק מהספק ושיקולים לוגיסטיים אחרים.

ב. מדיניות החזקת מלאי מוצרים גמורים

מדיניות כיל דשנים היא להחזיק מלאי ברמה המבטיחה אספקה סדירה ללקוחות בהתחשב במרחק הלקוחות מאתרי הייצור ודרישתם לזמינות המלאי.

בסדום קיים יתרון יחסי של כושר אחסון בלתי מוגבל מבחינה מעשית. הודות לאקלים היבש בסדום ניתן לאחסן את האשלג בערמות בשטח הפתוח. לכן ייצור האשלג במתקני הייצור בסדום אינו תלוי בהכרח בקצב המכירות. התוצרת אשר אינה נמכרת מאוחסנת בשטח פתוח בתחומי המפעל בסדום. יתרון זה מאפשר לכיל דשנים, בדרך כלל, גמישות ייצור רבה יותר גם בספרד ובאנגליה על ידי ביצוע מכירות מאירופה, כאשר עיקר המלאי של כיל דשנים מוחזק בסדום (בדבר הפסקת ייצור בספרד ראה סעיף 8.4.9א'). בשנים 2008-2009, עקב השפעת המשבר הפיננסי העולמי, ירדה צריכת הדשנים בכלל וצריכת האשלג בפרט. עקב כך צברה כיל דשנים מלאי אשלג מעבר למלאי התפעולי.

באשר לדשני פוספט, מדיניות כיל דשנים היא לייצר תמהיל אופטימלי של מוצרים שיביא בחשבון את החלופות הכלכליות ביותר של מכירות סלע פוספט, חומצה

זרחתית חקלאית, דשני פוספט, דשנים מורכבים או ייצור חומצה זרחתית נקייה. מדיניות החזקת המלאים נקבעת בהתאם.

ימי מלאי האשלג הממוצעים לשנים 2009 ו-2008 הינם 334.6 ו-87.2, בהתאמה. ימי המלאי מחושבים על בסיס כמות המלאי הממוצעת במהלך השנה (על בסיס רבעוני) מחולק בכמות שנמכרה במהלך השנה. הגידול בימי המלאי בשנת 2009 לעומת 2008 נובע מגידול בכמות המלאי כתוצאה מירידה משמעותית בכמות המכירות בשנת 2009.

ג. מדיניות אשראי

כיל דשנים מוכרת באשראי המקובל במקום מושב הלקוחות. מכירות קבוצת כיל מגובות, בדרך כלל, בביטוח סיכוני אשראי סחר חוץ או מכתבי אשראי מבנקים בדירוג גבוה.

מצבת האשראי בסוף שנת 2008 ו-2009 הינה כדלקמן:

31 בדצמבר 2009		
ממוצע ימי אשראי	היקף אשראי ממוצע (מיליוני דולרים)	
89	523	לקוחות
76	196	ספקים

31 בדצמבר 2008		
ממוצע ימי אשראי	היקף אשראי ממוצע (מיליוני דולרים)	
74	817	לקוחות
50	230	ספקים

הסיבה לגידול בימי הספקים בהשוואה לאשתקד נובעת מהארכת ימי אשראי מספקים ומירידה במחירי תשומות בעיקר אנרגיה, גופרית והובלה אשר ימי האשראי שלהם נמוכים משל יתר הספקים. הירידה בחלקם היחסי של ספקים אלה שינתה את תמהיל הספקים והביאה אף היא לגידול בימי הספקים. ימי הלקוחות לשנת 2009 גדלו לעומת אשתקד כתוצאה מגידול בחלק היחסי של מכירות ליעדים בהם ימי האשראי גבוהים יותר.

8.4.13 הגנת הסביבה

א. הגנת הסביבה משולבת באסטרטגיה העסקית של כיל דשנים ומהווה חלק בלתי נפרד ממדיניותה לפיתוח בר קיימא. כיל דשנים פועלת כעניין שבשגרה ובהתמדה לצמצום השפעותיה הסביבתיות. כל חברות המגזר בישראל פועלות בהתאם לתקן הישראלי לניהול מערכות איכות סביבה ISO 14001 ומבצעות באופן תקופתי

מבדקים פנימיים וחיצוניים. כיל מפעילה תוכנית אכיפה פנימית בנושא הגנת הסביבה המתבטאת בביצוע מבדקי אכיפה על ידי גורמים שונים. דירקטוריון כיל דשנים עוקב בהתמדה אחר נושאי איכות הסביבה באמצעות ועדת משנה מיוחדת לפיקוח על הפעילות בנושא.

להלן רשימת פעילויות שנעשו על ידי כיל דשנים במהלך השנה האחרונה:

1. בנושא איכות האוויר

במתקני כיל דשנים בישראל מיושמת תוכנית אב רב שנתית לצמצום פליטות מוקדיות לאוויר. כיל דשנים מיישמת בישראל תוכנית אב רב שנתית לצמצום פליטות לאוויר ממקורות בלתי מוקדדים.

2. בנושא שפכים ופסולות

בספרד נמשכה התוכנית הרב שנתית לשיקום ערמות המלח תוך התמקדות בניקוז שפכים וטיפול בבוצה.

במפעלי ים המלח, נבדקה בתיאום עם המשרד להגנת הסביבה, טכנולוגיה לטיפול שלישוני בשפכים הסניטריים ונבחרה הטכנולוגיה המתאימה. הפרוייקט נמצא בשלבי הקמה.

באתר רותם מבוצע פרויקט שפכים שמטרותיו העיקריות הן צמצום כמות שפכים, מיחזור שפכים, צמצום צריכת מים וטיפול בשפכים במעלה הזרם. במהלך שנת 2009 צומצמה כמות השפכים באתר רותם בשיעור של כ- 11.5% ביחס לשנה קודמת. מאז שנת 2005 כאשר הופעל הפרוייקט כמות השפכים צומצמה בשיעור של כ- 57%. בנוסף הושג חסכון במים בכ- 0.5 מיליון קוב לעומת השנה הקודמת.

במפעלי ים המלח החלה פעילות להסדרת אתר פסולת בניין בתיאום עם הרשויות.

3. בנושא חומרים מסוכנים

המשך יישום תוכנית אב לאמצעי אצירה של חומרים מסוכנים נוזליים בחברת רותם. המשך הסדרת נושא הפסולת המוצקה ברותם, בתיאום עם הרשויות. בשנת 2007 החל יישום תוכנית אב תלת שנתית למניעת זיהומי קרקע מדלקים ושמנים באתרי חברת רותם. התוכנית מתקדמת והחלה הסדרה של תחנות דלק ומערכות לאיסוף תשטיפים ושמנים במוסכים. קידום מערכות ממוחשבות לשליטה ובקרה על כמויות והיתרים של חומ"ס. מחשוב היתר הרעלים במערכת ה- SAP כולל הכנסת חסימות למניעת חריגות מהכמויות הנקובות בהיתר.

ב. עלויות והשקעות סביבתיות מהותיות צפויות

בשנת 2009 השקיעה כיל דשנים סך כולל של 20 מיליון דולר ברכוש קבוע למניעת מפגעים סביבתיים וסך של 14.7 מיליון דולר כהוצאה שוטפת. בשנת 2010 צפויה כיל דשנים להשקיע ברכוש קבוע לאותן מטרות כ-33.8 מיליון דולר ולהוציא באופן שוטף כ-16.7 מיליון דולר. להערכת כיל דשנים לא צפוי שתהיה ירידה ברמת הוצאות אלו גם בשנים הבאות¹⁷.

בחודש ינואר 2007 הודיע המשרד להגנת הסביבה למועצה האזורית תמר כי הוא מבקש להוסיף תנאים לרישיון העסק של מפעלי ים המלח, המתייחסים לתחנת הכוח, ליישום החל ב-1 בינואר 2008. הדרישות החדשות מחמירות לעומת התקנים הקיימים, בעיקר בנושא פליטת תחמוצת חנקן. בגין דרישות אלה החלה כיל בפרויקט התקנת ציוד חדש, לרבות מתקן להפחתת תחמוצות החנקן בעלות של כ-2 מיליון דולר ובנוסף הוספת תשומות תפעול שוטפות. הפעלתו של הציוד צפויה ברבעון השני של 2010. במקביל, החלה מי"ה להפעיל בסוף שנת 2009 חלק ממתקני תחנת הכוח הקיימים בגז טבעי. יתר המתקנים המיועדים להפעלה בגז יופעלו במהלך שנת 2010. על פי סיכום בין מי"ה והמשרד להגנת הסביבה הוציא המשרד הוראות ביניים לתנאים לרישיון עסק, אשר הסדירו את הפעלת התחנה בתקופה שעד להפעלת מתקן הפחתת תחמוצת החנקן.

ביולי 2009 התקבלו מהמשרד להגנת הסביבה דרך המועצה האזורית תמר התנאים החדשים לרישיון העסק עבור מפעלי ים המלח בסדום. כיל החלה בפרויקט במהלכו יבוצעו פעילויות שונות הנגזרות מתנאי רישיון העסק.

8.4.14. מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

א. זיכיונות והיתרים

להלן יפורטו בתמצית מגבלות על פי דין או הסדרים חוקיים הנוגעים לפעילות התאגיד שעשויה להיות להם השלכה מהותית על כיל.

1. חוק זיכיון ים המלח, תשכ"א-1961¹⁸

לפי חוק זיכיון ים המלח, תשכ"א-1961 ("חוק הזיכיון"), כפי שתוקן בשנת 1986, הוענק למפעלי ים המלח בע"מ ("מי"ה") ממגזר כיל דשנים זיכיון לניצול אוצרות ים המלח ולחכירת הקרקעות הנחוצות למפעליה לתקופה שתסתיים ב-31 במרס 2030 בלויית זכות סירוב ראשונה לתקופה שלאחר

¹⁷ ההערכות לגבי ההשקעות וההוצאות הצפויות הינן מידע צופה פני עתיד והן מבוססות על החקיקה והתקינה הקיימת, על דרישות הרשויות הידועות כיום לכל דשנים ועל הערכת ההשקעות כפי שעשו מהנדסי כיל. התממשותן של הערכות אלו אינה ודאית. כל שינוי בהערכה מהערכות אלו, לרבות שינוי בהערכת מהנדסי כיל או שינוי ביישום, בדרישות הרשויות או בהוראות הדין עשוי להביא לידי תוצאות שונות מהאמור לעיל.

¹⁸ הנוסח המלא של החוק ושטר הזיכיון מובא בחוק הזיכיון ובתוספת לו אשר פורסמו בס"ח תשכ"א, 130, ס"ח תשכ"ח, 144 ובס"ח תשמ"ו, 1180. לתיקונים עקיפים בזיכיון ראו חוק ים המלח (תיקוני חקיקה), תשנ"ה-1995 וחוק ים המלח (תכנון ובניה) (הוראת שעה לעבודות מסוימות), תשנ"ד-1994.

פקיעת הזיכיון. תמורת הזיכיון משלמת כיל דשנים לממשלת ישראל תמלוגים, המחושבים בשיעור של כ-5% משווי המוצרים בשער המפעל בניכוי הוצאות מסוימות¹⁹ וכן משלמת כיל דשנים גם דמי חכירה.

משנת 2010 ואילך תוכל הממשלה לתבוע דיון מחדש בקשר לשיעור התמלוגים, וזאת לגבי הכמות העודפת על שלושה מיליון טון אשלג שיוצר בשנה כלשהי, מהשנה האמורה ואילך, ובלבד ששיעור התמלוגים על אותו עודף לא יעלה בשום מקרה על 10% משווי כלוריד האשלג בשער המפעל בניכוי הוצאות מסוימות.

מכוח חוק הזיכיון ושטר הזיכיון, העניקה מפעלי ים המלח, ממגזר כיל דשנים, זיכיון משנה לברום ים המלח, ממגזר כיל מוצרים תעשייתיים, להפקת ברום ותרבות ברום מים המלח, שאף תוקפו נקבע עד לשנת 2030.

בשנת 2006 התקבל מכתב מאת החשב הכללי לפיו מי"ה שילמה תמלוגים בחסר בהיקפים, לטענתו, של מאות מיליוני ש"ח, לאור זאת ביקש החשב הכללי להפעיל את סעיף הבוררות שבשטר הזיכיון בענין תשלומי חסר אלה.

החובה לשלם תמלוגים הנה על פי הזיכיון שמי"ה קיבלה מהמדינה וכן נזכרת בזיכיון המשנה שניתן על ידי מי"ה לחברת הברום, באישור הממשלה. מי"ה, בהתבסס גם על חוות דעת משפטית, בדעה כי התמלוגים ששולמו חושבו באופן המתחייב מהזיכיונות הנ"ל, על פי שיטת חישוב שיושמה בעקבות לאורך עשרות שנים, עוד מהימים בהם היתה בבעלות מלאה של המדינה, אשר היתה ידועה לממשלה שלא טענה (לפני קבלת המכתבים הנ"ל מהחשב הכללי) לחישוב או לתשלום לא נכונים של התמלוגים. יש לציין כי תשלום התמלוגים נבדק פעמים מספר בעבר על-ידי רשויות המדינה, כולל מבקר המדינה ונאותות הסכומים אושרה גם על-ידי רואי החשבון החיצוניים של מי"ה. לפיכך, ובהתבסס גם על חוות דעת יועציה המשפטיים סבורה מיה כי אין לדרישות ולטענות החשב הכללי בסיס, ועל כן ובהתאם לאמור לעיל לא נרשמה הפרשה בדוחות הכספיים.

מי"ה מנסה לברר את המחלוקת בהסכמה עם רשויות המדינה. אם לא תושג הסכמה, תועבר המחלוקת לבוררות, הכל בהתאם לשטר הזיכיון.

2. זיכיונות כריית פוספט

רותם כורה פוספט בנגב יותר מחמישים שנה. הכרייה מתבצעת על פי זיכיונות לכריית פוספט, המוענקים מעת לעת על ידי השר לתשתיות

¹⁹ הזיכיון קובע מנגנון לחישוב השווי האמור של כלוריד האשלג, ברום וכלוריד המגנזיום כמפורט להלן – מחיר המכירה, פחות ההוצאות הנאותות על אריזה, עמלת מכירות וביטוח, ובהפחתה נוספת של 10% מהסכום לאחר ההפחתה. דרך חישוב דומה נקבעה לגבי מוצרים אחרים החייבים בתמלוגים, שם יתווספו להוצאות הנאותות שתנוכיה ממחיר המכירה עוד 15%. המנגנון המדויק לתחשיב קבוע בסעיף 15 לשטר הזיכיון והאמור לעיל הינו תמצית כללית בלבד. כן קיים הסדר ספציפי בנוגע לתשלום התמלוגים שעל מגי"ה לשלם על בסיס הקרנליט שישמש להפקת המגנזיום.

לאומיות מכוח פקודת המכרות, באמצעות המפקח על המכרות במשרדו ("המפקח"), המלווים בהרשאות כריה המונפקות על ידי מינהל מקרקעי ישראל ("המינהל"). הזכויות מתיחסים למחצב (סלע פוספט) ואילו ההרשאות מתיחסות לשימוש בקרקע כשטחי כריה פעילים.

זכויות כריה - בידי רותם ארבעת זכויות הכריה הבאים:

(א) שדה רותם - בתוקף עד סוף שנת 2021;

(ב) שדה צפיר (אורון-צין) - בתוקף עד סוף שנת 2021;

(ג) שדה אפעה - בתוקף עד סוף שנת 2013.

(ד) שדה חתרורים - בתוקף עד לסוף דצמבר 2010 (המפקח אישר בכתב, כי בדעתו להעניק לרותם רישיון ארוך טווח לכרייה בשדה חתרורים, לתקופה של 15 שנים, עם קבלת הרשאת כרייה מהמינהל. המפקח המליץ למינהל להעניק לרותם הרשאת כרייה לתקופה כאמור, והנושא נמצא בטיפול במינהל. עוד אישר המפקח בכתב, כי עד לגמר הטיפול בקבלת הרשאה מהמינהל, יוארך הזכיון לתקופות של שנה בכל פעם).

תמלוגי כריה - בגין כריית הפוספט מחויבת רותם לשלם למדינה תמלוגים לפי מתכונת החישוב הקבועה בפקודת המכרות. מתכונת חישוב התמלוגים עודכנה בפברואר 2010 במסגרת הסכם פשרה שהסדיר את כל המחלוקות בנוגע לתמלוגי העבר ונוסחת התמלוגים העתידיים.

תכנון ובניה - פעולות הכרייה והחציבה טעונות אישור ייעוד לשטח על פי תוכנית לפי חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965. תוכניות אלו מעודכנות, לפי הצורך, מעת לעת. במועד הדוח מצויות בקשות שונות בשלבים שונים של דיון בפני רשויות התכנון, לאחרונה, בהמלצת צוות המלווה הכנה של תוכנית מתאר חדשה לאזור צין-אורון, אישרה הועדה המחוזית את הארכת שלביות הביצוע של תכנית המתאר משנת 1991 המייעדת את שטח צפיר (צין-אורון) לכרייה עד סוף שנת 2013.

תכנית הכריה של פוספטים בשדה בריר (דרום זוהר) מצויה בהליכי אישור תכנוניים וטרם הוחלט על הפקדתה. תושבי ערד והפזורה הבדואית באזור מתנגדים להפקדת התוכנית ולהמשך קידום ההליכים התכנוניים לגביה.

3. זכויות כיל דשנים באירופה

בספרד הוענקו לכליל דשנים זכויות כרייה המבוססות על חקיקת ממשלת ספרד משנת 1973. בהמשך לחקיקה, הוציאה ממשלת אזור קטלוניה תקנות

מיוחדות לכרייה, לפיהן קיבלה חברת IP, ממגזר כיל דשנים, רישיונות בודדים עבור כל אחד מ-126 האתרים השונים הרלוונטיים לפעילויות הכרייה הנוכחיות והאפשריות בעתיד. חלק מהרישיונות הם בתוקף עד שנת 2037 ויתרתם בתוקף עד שנת 2067. על פי הרישיונות מחויבת IP בתשלום סכום קבוע של 0.17 אירו להקטר לשנה.

זכויות הכרייה של CPL מבוססות על כ-113 חכירות כרייה ורישיונות להפקת מינרלים שונים, בנוסף למספר רב של זכויות קדימה וזכויות מעבר שנתקבלו מבעלים פרטיים של הקרקעות, ועל פיהם פועלת CPL. זכויות הכרייה בקרקעית הים הצפוני נתקבלו מהכתר הבריטי. כל תקופות החכירות, הרישיונות, זכויות המעבר וזכויות הקדימה הינם בתוקף עד השנים 2015-2038.

4. היתרי הפקה לבארות מים

אספקת המים למפעלי כיל דשנים, באזור ים המלח, נעשית באמצעות מערך בארות מים שכיל מפעילה, בשטח הזיכיון ומחוצה לו. לכל דשנים הסכמי חכירה והיתרי הפקה לבארות אלו.²⁰

ב. רישיונות עסק והיתרי רעלים

לאתרים בהם פועלים מפעלי המגזר רישיון עסק בר תוקף על פי הוראות הדין. בנוסף, לכל דשנים היתר רעלים על פי חוק חומרים מסוכנים, תשנ"ג-1993, בר תוקף המתחדש מעת לעת. לכל דשנים גם היתרי הזרמה לים המלח, ולגבי דשנים וחומרים כימיים- לים התיכון, לפי חוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, תשמ"ח-1988, בר תוקף, שיש לחדשו מעת לעת. עלויות חידוש הרישוי כשלעצמן אינן מהותיות.

לחברות המגזר, כל הרישיונות הנדרשים על פי דין והחברות עומדות בתנאי הרישיונות, כמתחייב על פי דין.

ג. תוכניות מתאר והיתרי בנייה

על פי חקיקה מיוחדת לתחום זיכיון ים המלח²¹ שנחקקה בשנים 1994 ו-1995, הוחלו הוראות חוק התכנון והבניה על מפעלי ים המלח בתחום הזיכיון, בכפוף להוראות מיוחדות שנקבעו בחקיקה. החוקים האמורים קבעו כי כל עבודה

²⁰ ביחס לבארות המים בעין עופרים, תקופות החכירה ממנהל מקרקעי ישראל הסתיימו בחודשים פברואר ומרץ 2009. כיל דשנים מצויה בהליכים מול מנהל מקרקעי ישראל להארכת תקופות החכירה. כיל מעריכה, כי תקופות החכירה תוארכנה על ידי מנהל מקרקעי ישראל. אם לא תוארכנה תקופות החכירה, לא תהא לכך השפעה מהותית על פעילות כיל.

²¹ חוק זיכיון ים המלח (תכנון ובניה) (הוראת שעה לעבודות מסוימות), תשנ"ד-1994 וחוק זיכיון ים המלח (תיקוני חקיקה), תשנ"ה-1995.

שבוצעה עד מרס 1994 יראו אותה כאילו בוצעה לפי חוק התכנון והבניה, וכן הגדירו רשימה של פרויקטים מסוימים אחדים אשר ניתן להקים לפי פרוצדורה מקוצרת מיוחדת, והם ייחשבו כאילו אושרו על פי דיני התכנון והבניה. כיל פועלת לאישור תוכנית מתאר ותוכניות מפורטות לפעילויותיה בשטח הזיכיון בסדום. כיל נמצאת במהלך של הסדרת התוכניות המתאריות לשטחי הפעילות השונים בסדום. לחלק מהשטחים יש כבר תוכניות מאושרות ולאחרים התוכניות נמצאות בהליכי דיון ואישור במוסדות התכנון והבניה. כמו כן, עם אישור תוכנית המתאר למפעלים, מתקיימת פעילות מתמשכת לקבלת אישור למבנים שנבנו מאז 1994 ואשר לא ניתן היה לאשרם כל עוד לא הייתה תוכנית מתאר מאושרת.

להליכי התכנון בקשר לבריכה 5 ראה סעיף 8.4.17 א' להלן.

באשר לפעולות כריה וחציבה של רותם ראה סעיף 8.4.14(א)(2) לדו"ח. באתרים שונים של רותם קיימים מבנים ושימושי קרקע שאין להם היתרי בנייה או שהיתרי הבנייה שהיו קיימים לגביהם, פקעו. במרבית המקרים מדובר במבנים או שימושי קרקע ישנים, שבעבר סברו כי לא נדרשים לגביהם היתרי בנייה. רותם פועלת בהתמדה להשלמת פערי הרישוי הקיימים.

ד. פיקוח על מחירים על פי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח-1957

מחיר החומצה הזרחתית החקלאית ללקוחות מקומיים מפוקח על פי חוק הפיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, תשנ"ו-1996. כיל דשנים מוכרת מוצר זה בישראל בהיקף שאינו משמעותי לכל.

להכרזת כיל וחברות בנות שלה כמונופולין בתחומים מסוימים בישראל ראו סעיף 8.13.1 להלן.

ה. תקינה ובקרת איכות

אין תקינה מחייבת לייצור דשנים²². עם זאת, לכל דשנים מערכת בקרת איכות כוללת. הנושאים המשותפים המרכזיים הינם:

1. כל מפעלי כיל דשנים בישראל חברים בתוכנית הבינלאומית Responsible Care ;
2. ברוב המפעלים מיושמות מתודולוגיות איכות מתקדמות כגון הסמכה לתקני בקרת איכות כמפורט להלן, הפעלת צוותי שיפור, שש סיגמה, ניהול ידע. כן יש במפעליה העיקריים מערך מקיף של מבדקי איכות פנימיים וחיצוניים.

²² במדינות מסוימות קיימות הוראות המגבילות תכולת חומרים מסוימים לשימושים מסוימים, ראה למשל לגבי קדמיום בדשני פוספט, ס"ק ו' להלן.

3. לכל מתקני הייצור הסמכה לתקן ניהול איכות ISO 9001; לרוב מתקני הייצור הסמכה לתקן ניהול איכות הסביבה ISO 14001 וכן הסמכה לתקן ניהול הבטיחות והגהות OSHA 18001.

1. הגבלות על קדמיום בדשני פוספט

סלע הפוספט שחיל כורה מכיל קדמיום בריכוזים משתנים. קדמיום נחשב לחומר בעל השפעה מזיקה לסביבה. מרבית המדינות הקונות דשני פוספט מכיל אינן מגבילות כיום את כמות הקדמיום בדשנים. האיחוד האירופי מקיים זה זמן מה הליך של שימוע ציבורי לקראת קביעת תקנות שיגבילו את הריכוז המקסימלי של קדמיום המותר בדשני פוספט בכל תחומי המדינות החברות באיחוד. על פי טיוטת התקנות, שפורסמו כחלק מהליך השימוע, תיכנסנה ההגבלות לתוקפן בהדרגה לאורך תקופה של חמש עד חמש עשרה שנים לאחר אישורן. כמה מדינות אירופיות כבר נקטו הגבלות על תכולת הקדמיום בדשנים, אולם הגבלות אלו בדרך כלל אינן אוסרות מכירת דשני פוספט עם תכולת קדמיום העולה על המותר, אלא מטילות היטל כספי על אי עמידה בהן. תכולת הקדמיום בחלק ממוצרי הדשנים של כיל דשנים כיום עולה על הכמות המותרת בהגבלות אלו. בכוונת כיל דשנים להתאים את השימוש בחומרי הגלם לייצור הדשנים לרמה שתתאים לרמות המותרות בתקנות האיחוד האירופי המוצעות, בעלויות לא מהותיות²³.

2. ערימות המלח במכרות בספרד

לכיל דשנים שני אתרי ייצור אשלג בספרד. בתהליך ייצור האשלג מתקבל מלח אשר נערם בערימות. אין שימוש לרוב המלח שנערם. כיל דשנים נדרשת מדי תקופה לקבל אישורים לערום ערימות אלו באתרים וכן להשיג אישור לחידוש "רישיון סביבתי" כל 8 שנים (כמו כל חברה אחרת בספרד).

בנוגע לרישיון הסביבתי, לשני האתרים התקבל רישיון בתוקף עד 2015.

בנוגע לרישיון לערום ערימות מלח באתרים: לאתר הראשון, ישנו רישיון לערום בשטח שמספיק לכ- 20 שנה (עד שנת 2026) ברמת הייצור הנוכחית. לאתר השני, ישנו רישיון לערום בשטח שמספיק, ברמת הייצור הנוכחית, לשנתיים נוספות. כיל דשנים פועלת לחדש אישור זה להשגת שטח שיספיק לכ- 30 שנה ברמת הייצור הנוכחית.

ח. חוק אויר נקי

ביום 31 ביולי 2008 נחקק חוק אויר נקי, תשס"ח-2008 שנועד להסדיר הטיפול והפיקוח על זיהום אויר בישראל. הוראות החוק הרלבנטיות לכלל דשנים יחולו

²³ המידע האמור בסעיף זה כולל מידע צופה פני עתיד. המידע מבוסס על כוונת כיל והוא עשוי שלא להתממש או להתממש באופן חלקי בין היתר בגלל שינויים בתחיקה שתתקבל בסופו של תהליך או בפרשנותה או ביישומה והן בגלל צרכים טכניים או עלויות ההתאמה לתקינה כפי שיתבררו במהלך ניסיונות ההתאמה.

בהדרגה, בחלקן מ-2011 ובחלקן מ-2014. חלק ניכר מהוראות החוק יוסדרו על פי תקנות שטרם הותקנו ואשר המועד להתקנתן הוא עד 2010.

חוק אויר נקי עוסק בין היתר, במקורות נייחים (הכוללים גם את מפעלי כיל) ונועד לשמש פלטפורמה ליישום דירקטיבת ה- (IPPC) Integrated Pollution Prevention and Control ("הדירקטיבה") שהתקבלה באיחוד האירופי בשנת 1996²⁴.

החוק מבחין בין מפעלים שהוגדרו בדירקטיבה כבעלי השפעה סביבתית ניכרת ("מפעלי IPPC") עליהם נמנים כל מפעלי כיל בישראל, לבין שאר המפעלים. על פי החוק, פעילותם של מפעלי IPPC תותנה בקבלת היתר פליטה בתוקף. היתר הפליטה אמור לכלול הוראות פרטניות המבוססות על הטכניקה המיטבית הזמינה. להערכת כיל, העלויות הכרוכות ביישום הדירקטיבה אינן מהותיות.

כאמור, החוק עתיד להיכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2011, אך חובת ההיתר תחול באופן מדורג על הסקטורים השונים של מפעלי ה- IPPC עד שנת 2015, על מפעלי כיל להגיש בקשות להיתר עד ליום 1 במרס 2014. היות שהמשרד להגנת הסביבה הצהיר, כי בכוונתו ליישם את החוק על פי עקרונות הדירקטיבה בכל הקשור בתוכנם של התרי הפליטה, המצריכה, בין היתר, קיומו של שימוע ציבורי, קיימת אי ודאות באשר לתוכן היתר הפליטה שיינתן בסוף התהליך, ובשל כך למועד הדיווח, כיל אינה יכולה להעריך את העלויות שתהיינה כתוצאה מקיומו של הליך שימוע. וכן אינה יכולה להעריך את השפעותיו של חוק אויר נקי על פעילותה.

8.4.15. הליכים משפטיים

לפרטים בדבר תביעות כנגד כיל ראו באור 22 לדוחות הכספיים של החברה לישראל.

8.4.16. יעדים ואסטרטגיה עסקית²⁵

א. מנועי הצמיחה העיקריים של כיל דשנים קשורים בראש ובראשונה לגידול המתמשך בביקוש לגרעינים ממנו נגזר ביקוש גובר והולך לדשנים. לכל אלו השפעה על הביקוש לגרעינים אולם קיימת מגמה ארוכת טווח של עלייה בצריכה העולמית של גרעינים. בהתאם, פועלת כיל להגדיל את כושר ייצור האשלג והפוספט, כמפורט להלן:

1. הרחבת כושר ייצור האשלג כדי לנצל את היתרונות הטמונים בשוק זה ולקחת חלק בצמיחתו.

²⁴ יצוין, כי הלכה למעשה החל המשרד להגנת הסביבה להוציא לפועל את מדיניות הדירקטיבה כבר לפני כשלוש שנים ברמת חובב (באמצעות תנאים נוספים ברישיונות עסק).

²⁵ הכוונות והאסטרטגיה של כיל דשנים, כמפורט בסעיף זה, משקפות את מדיניותה של כיל דשנים במועד הכנת הדוח, הן בחלקן מידע צופה פני עתיד, ומבוססות על הערכות של כיל דשנים. תוכניות והערכות אלו עשויות להשתנות, כולן או חלקן, מעת לעת. אין כל ודאות בדבר התממשות כוונות או הצלחת האסטרטגיה של כיל דשנים.

2. הרחבת ייצור סלע פוספט למכירות בהתאם למגמות הביקוש בשוק העולמי.
3. הרחבת ייצור מוצרי המשך של סלע הפוספט, תוך ניצול תשתיות קיימות והגדלת ניצולת המתקנים הקיימים.
4. פיתוח תחום הדשנים המיוחדים והרחבת סל המוצרים, בעיקר בתחום הדשנים המסיסים, תוך פיתוח מוצרים חדשים וכניסה לייצור של מוצרים שאינם מיוצרים כיום על ידי כיל דשנים.
5. שיפור מתמיד של איכות המוצרים.
6. עמידה בתקני איכות הסביבה המחייבים תוך יישום הטכניקות הטובות והזמינות ביותר, ושיפור הביצועים הסביבתיים באתרי הייצור ולאורך כל תהליכי הייצור והשיווק.
7. שימוש אחראי ומושכל במשאבים טבעיים כגון קרקע נוף ומים.
8. שיפור מתמיד ומתמשך בתחום הבטיחות ויישום מדיניות של "אפס תאונות".

ב. פרויקטים עיקריים שהתאגיד מתכנן או מבצע

כיל דשנים מפעילה כיום תחנת כוח לייצור חשמל בסדום וכן רוכשת חשמל מחברת החשמל. בשלב זה בוחנת כיל דשנים אפשרות להקים תחנת כוח בכושר ייצור של כ - 174 עד 250 מגוואט שתספק את צרכי החשמל של מתקני הייצור בסדום.

8.4.17 נושאים נוספים

א. עליית מפלס בריכה 150

כחלק מתהליך האידוי, שוקע מלח בקרקעית אחת מבריכות האידוי בסדום²⁶ באתר פעילותה של מי"ה מכיל דשנים. המלח השוקע יוצר שכבה על קרקעית הבריכה בגובה של כ-20 ס"מ מדי שנה. תהליך יצור חומר הגלם מחייב שמירה על נפח תמיסות קבוע בבריכה. למטרה זו מועלה דרך קבע מפלס התמיסות בבריכה בכ-20 ס"מ מדי שנה. בשל כך, נדרשת כיל לבצע הגבהה של הסוללות התוחמות את בריכה 150. בהתאם לרום הסוללות הנוכחי ההגבהה הבאה צריכה להסתיים בשנת 2013.

בחוף המערבי של הבריכה הנ"ל ממוקמים בתי המלון של עין בוקק וחמי זוהר, היישוב נווה זוהר ומתקנים ותשתיות אחרים. עליית מפלס מי הבריכה מעל לגובה מסוים עלולה לגרום נזק ליסודות ולמבנים של בתי המלון הנמצאים בסמוך לשפת

²⁶ בריכה 150 הידועה גם כבריכה 5.

הברכה, ליישוב נווה זוהר ולתשתיות אחרות המפוזרות בחוף המערבי לאורך הברכה; הכל לפי גובה העלאת המפלס ומיקום האובייקט הרלבנטי.²⁷

המצב המתואר לעיל מחייב הקמת הגנות לאובייקטים הרלבנטיים. הגנות אלה מחולקות לשני שלבים. השלב הראשון מכונה "הגנות זמניות", האמורות לספק הגנה עד ליישום פתרון הקבע. השלב השני מכונה "פתרון הקבע" והוא אמור לספק הגנה לפחות עד לתום תקופת הזכיון הנוכחית (כלומר עד 2030).²⁸

ההגנות הזמניות: ההגנות הזמניות מבוצעות זה מספר שנים במסגרתן מוקמת סוללה לאורך החוף המערבי של הברכה, מול בית המלון הרלבנטי בשילוב, בחלק מהמקומות, מערכת להשפלת מי תהום. סוללות הגנה אלו צריכות להיות מוגבהות כחלק מהגבהת הסוללות התוחמות את בריכה 150. כיום נבחנות גם חלופות הגנה נוספות שתהיינה בתוך בריכה 150 בינהן הקמת מערך לקציר חד פעמי, בנייה של שוברי גלים ועוד.

פתרון הקבע: נבדקות על ידי המדינה שלוש חלופות לפתרון הקבע: **חלופת הקציר** – שעיקרה קציר המלח מקרקעית הברכה, תוך השארת מפלס בריכה קבוע; **חלופת הלגונה** – על פיה תוקם סוללה נוספת בתוך הברכה והיא תפריד בין החלק הקרוב לבתי המלון, שבו המפלס יישאר קבוע והמלח השוקע ייקצר, ובין שאר הברכה שבה המפלס ימשיך לעלות מדי שנה. כמו כן עומדת על הפרק **חלופת העתקת בתי המלון**.

למועד פרסום דו"ח זה, ההערכה היא כי פתרון הקבע לא יושלם לפני שנת 2015.²⁹ מאחר שהגנות הביניים הקיימות אינן מספקות פתרונות התקפים עד מועד זה, מחייב הדבר הקמת הגנות ביניים נוספות שתספקנה פתרונות שיהיו אפקטיביים עד למועד בו יושלם פתרון הקבע. אין וודאות שהקמת ההגנות האמורות תסתיים במועדים המתחייבים מגובה מפלס הברכה שכן יכולים לחול עיכובים הנובעים, בין היתר, מהצורך לקבל היתרים הדרושים על פי הדין (במסגרת הליכים מורכבים וארוכים) ומסיבות אחרות. עיכוב בהקמת הגנות ביניים יכול לגרום נזק משמעותי לבתי מלון ו/או למי"ה.

נושא ההגנות (הן הזמניות והן ההגנות במסגרת פתרון הקבע) מטופל על ידי הממשלה, שהכריזה על פרויקט ההגנות כפרויקט בעל חשיבות לאומית. על מנת

²⁷ כבר בשנת 1971 היה ידוע ברבים, כולל לרשויות השונות, כי מפלס המים בבריכה 150 עלה מדי שנה בכ- 20 ס"מ. רוב בתי המלון חתמו על מסמך בו הם מאשרים ידיעתם לגבי עליית המפלס וכי ייקחו ענין זה בחשבון בתכנון ובהקמה של בתי המלון, וכן כי ישאו בעלויות הקמת הגנות ולא תהיה להם כל תביעה כלפי מי"ה בגין העלאת המפלס. התאחדות בתי המלון טענה, על דרך ההכללה בעתירתה לבג"ץ הנזכרת בהמשך פסקה זו, כי "אין בהתחייבויות הללו כדי לשמוט את הקרקע תחת הבקשה לצו הביניים" למניעת העלאת מפלס הברכה, אך לא פירטה מה הבסיס לטענה זו.

²⁸ החלוקה לשני שלבים נובעת מכך שטרם נתקבלה החלטה ע"י הממשלה לגבי אופיו של פתרון הקבע ומאחר והמפלס בבריכה ממשיך לעלות מידי שנה ב- 20 ס"מ דרושות הגנות בשלב ביניים עד להשלמת הקמת פתרון הקבע.

²⁹ ההערכה האמורה הנה מידע צופה פני עתיד. היא עלולה לא להתממש מהסיבות המפורטות בפסקה זו לרבות העדר תקציבים, העדר תיאום וארגון, אי קבלת כל ההיתרים והאישורים הדרושים בעוד מועד, אי השגת היעד של ההגנות במידה מלאה או חלקית ועוד.

לקדם הפרויקט הקימה המדינה בשנת 2008 חברה ממשלתית חדשה בשם כיל להגנות ים המלח (חל"י). על פי מה שפרסמה המדינה, היא הקציבה סכומים לביצוע הגנות ביניים נוספות וכן לבדיקות ההיתכנות של פתרון הקבע.

טרם הוחלט איזה מהחלופות הנ"ל תיושם. לבדיקות ההיתכנות אמורות לספק את הבסיס להחלטה באיזה מהחלופות לבחור.

עתירת התאחדות בתי מלון: התאחדות המלונות בים המלח עתרה לבג"ץ בשנת 2006 וביקשה כי בית המשפט יורה למדינה: לזנוח את חלופת העתקת בתי המלון; להחליט איזו חלופה משתי החלופות הנותרות (קציר או לגונה) תיושם; להבטיח כי השלמת פתרון הקבע תיעשה לא יאוחר מתום שנת 2007; להצהיר כי בתי המלון לא ישאו בכל הוצאה הקשורה לפתרון הקבע. כן נתבקש צו ביניים שיאסור להגביה את מפלס המים בבריכה 5 מעל לגובה המתוכנן לסוף שנת 2008.

בית המשפט העליון קיים שורת דיונים בעתירה. בית המשפט הדגיש כי יש "צורך בשקידה מיוחדת, מתמדת ובלתי נלאית" לטיפול בעניין וכי חשוב לקדם החלטות תקציביות והליכים סטטוטוריים הקשורים בהגנות הזמניות ובפתרון הקבע תוך מודעות של הגורמים הרלוונטיים לגורם הזמן. בית המשפט, שלא נתן את הסעדים שהתבקשו, השאיר את העתירה תלויה ועומדת על מנת לקבל דיווחים מהמדינה על מהות וקצב ההתקדמות בפרויקט ההגנות.

מימון: על פי חוק ההסדרים משנת 2002 מחצית ממימון חלק מסויים של הגנות הביניים הוטלה על המדינה. המחצית האחרת הוטלה על מי"ה, המועצה האזורית תמר ובתי המלון בחלקים שווים ביניהם.

במהלך 2007 קבעה הממשלה כי המימון הנוסף³⁰ הדרוש להגנות הביניים ולבדיקות ההיתכנות הנ"ל ייקבע במו"מ אותו ינהל האוצר עם הגורמים השונים (מי"ה, מועצה אזורית תמר ובתי המלון) ובהעדר הסכם יוסדר הענין במסגרת חקיקה.

לתאריך הדו"ח קיימת הסכמה בין מי"ה ובין המדינה כי בעלויות המימון הנוסף לשלב הביניים ובדיקות ההיתכנות, תשא מי"ה ב- 39.5% מהעלות וכי המדינה בין במישרין ובין על ידי חיוב הגופים האחרים (מועצה אזורית, בתי המלון) תשא ביתרת העלות³¹. מובהר בהסכמה כי היא אינה מהווה תקדים לחלוקת המימון של פתרון הקבע וכי במקרה של מחלוקת בין מי"ה ובין המדינה לגבי חלוקת נטל מימון פתרון הקבע, אם תהיה כזו, יופעל הסעיף בדבר יישוב סכסוכים המופיע בשטר הזכיון שנחתם בין המדינה ובין מי"ה³².

תוכנית מתאר – כחלק מההחלטה להכריז על פרויקט ההגנות כעל פרויקט תשתית לאומי הוחלט לקדם תוכנית מתאר מיוחדת לנושא בשם תת"ל 35. את התוכנית

³⁰ מעבר למימון שחוק ההסדרים לשנת 2002 עסק בו. מימון נוסף זה כולל גם תקצוב על ידי הממשלה בסך של 300 מיליון ש"ח.

³¹ שר האוצר אמור לקבוע תקנות בענין.

³² סעי' זה קובע הליכי בורות מסויימים.

מובילה חל"י. על פי המסתמן עתה תחולק התוכנית לשני שלבים – לשלב המידי שיכלול את הצרכים לשנים הקרובות ולשלב השני שיכלול את הגנות הקבע. בנוסף מטפלת התוכנית באישור אתרי כרייה וחציבה מהם יילקחו חומרי הבניה הנדרשים להגנות על בתי המלון ולצרכים של כיל עד תום תקופת הזיכיון. אישור התכנית, על שלביה השונים, במועדים הרלוונטיים הוא חיוני לתהליך הייצור של מי"ה ועיכובים עלולים לגרום לפגיעה בתהליך ולפיכך לנזק/הפסד.

משרד הפנים הורה על הכנת תוכנית מתאר לחופי ים המלח במסגרת תמ"א 13. מי"ה משתתפת בדיונים של וועדת המעקב. בשלב זה לא ניתן לקבוע עד כמה התוכנית שתגובש תשפיע על פעילויותיה של מי"ה באזור.

ב. מפלס ים המלח ו"תעלת הימים"

מפלס ים המלח (האגן הצפוני שלו) יורד בכמטר בכל שנה. ירידת מפלס הים מלווה בהתכווצות שטח הים ובתופעות לוואי כגון היווצרות בולענים, חללים תת קרקעיים והעמקה של ערוצי הנחלים הזורמים אל ים המלח. ירידת מפלס הים נובעת בעיקר ממדיניות של ממשלות ירדן, סוריה וישראל לניצול משאבי המים באגן ההיקוות של ים המלח. הפקת מלחי הים על ידי המפעלים בישראל ובירדן תורמת גם היא במידה מסוימת לירידת המפלס באגן הצפוני. על פי סקר שבוצע עבור הממשלה³³ (להלן – **"דוח ברירת המחדל"**) ניצול מקורות המים מונע מים המלח כמיליארד ורבע מ"ק לשנה, אשר זרמו לים המלח וכיום מנוצלים ואינם מוזרמים לים. ייצוב המפלס בגובהו ובשטחו הנוכחי מחייב הזרמה נוספת של יותר מ-700 מלמ"ק לשנה.

בשנת 2003 החליטה ממשלת ישראל לבחון כמה חלופות לעתיד ים המלח ובהן מובל ימים מהים התיכון לים המלח, מובל ימים מים סוף לים המלח, והשבת מים שפירים באמצעות החזרת חלק ניכר ממקורות המים הטבעיים. כן החליטה הממשלה לבדוק את ברירת המחדל – בהנחה שהמצב הנוכחי ימשך.

בשלב מאוחר יותר יזמה ממשלת ירדן את בדיקת החלופה של מוביל הימים מים סוף לים המלח. קדם-פרויקט זה מלווה על ידי הבנק העולמי אשר הכין מסמך שמטרתו להגדיר את הבדיקות שיש לבצע לפני קבלת החלטה. את קדם-הפרויקט מובילה ועדת היגוי ובה חברים מירדן, מהרשות הפלסטינית, מישראל ומהבנק העולמי.

בשנת 2008 נבחרו 2 חברות בינלאומיות לביצוע סקר ההיתכנות של פרויקט תעלת הימים. תהליך הבדיקה יימשך כשנתיים והחלטה חיובית בעניין הפרויקט מצריכה את אישור כל המדינות החברות (ישראל, ירדן והרשות הפלסטינית). למפעלי ים המלח אין היכולת לקבוע את הסבירות למימוש הפרויקט.

³³ מסמך מדיניות לעתיד ים המלח, מרס 2004.

ירידת מפלס הים גורמת לכך שצריך לשאוב את מי הים מעומק רב יותר, דבר המחייב ביצוע השקעות וגידול בהוצאות החשמל של מי"ה. על פי דוח ברירת המחל, מוערך כי גם אם יוחלט להקים תעלת ימים, הרי משך הזמן עד לסיום בנייתה הינו מעל 10 שנים³⁴.

הזרמת מים מהים התיכון או מים סוף תשפיע על הרכב המים בים המלח ועל רמת האידוי ולפיכך על כמות חומר הגלם שאותה ניתן יהיה לייצר בבריכות האידוי של מפעלי ים המלח. הזרמת מים מהים התיכון או מים סוף עלולה לגרום לשיכוב בים – שכבת מים "קלים" ודלים יותר במינרלים בחלק העליון של הים – להיווצרות גבס ולהתפתחות מיקרו אורגניזמים.

עוצמת ההשפעה תלויה בכמה מרכיבים כגון נקודת השפיכה אל הים, סוג המים שיוזרמו, הכמות השנתית, מפלס הים העתידי, מהירות שקיעת הגבס והיווצרות מיקרו אורגניזמים. היום, בטרם נבדקו השפעות אלה באופן מדעי ובטרם התקבלו החלטות תכנוניות, יש קושי לקבוע את השפעת תעלת הימים על הייצור בבריכות האידוי וכן את ההשפעות הסביבתיות האחרות באזור ים המלח.

במקביל לפרויקט אותו מוביל הבנק העולמי ישנו פרויקט שעל פי פרסומים שונים מקודם על ידי ממשלת ירדן. על פי הדיווחים בכוונת ירדן להקים מתקן התפלה באזור עקבה כשאת מי הרכז יזרימו לים המלח. גם אם מדובר בכמויות קטנות יחסית עדיין יכולות להיות לפרויקט זה השפעות על הים ועקב כך גם על פעילות מי"ה.

ג. סדקים בסוללת בריכת אידוי

באחת מסוללות בריכת האידוי של כיל דשנים בים המלח קיים חלחול תמלחות מהבריכה, שפגע בשכבה האוטמת את הסוללה. עקב כך נוצרו חללים בגוף הסוללה ונתגלו סדקים לאורכה. החללים ו/או הסדקים עלולים לסכן את יציבות הסוללה. לאחרונה התגברו חלחולים של תמלחות מהבריכה. לאחר התייעצות עם מומחים בינלאומיים בתחום, נקטה ונוקטת כיל דשנים צעדי תחזוקה שונים לשמירת יציבות הסוללה ולחזיקה ומקימת מעקב צמוד כדי לאתר התפתחות כשלים בסוללה. כחלק מהצעדים שננקטו החלה כיל דשנים במאי 2009 בביצוע הידוק דינמי לסוללה כחלק מתוכנית הנדסית כוללת לחיזוק יציבות הסוללה. ביום 7 בינואר 2010 אישר דירקטוריון כיל הרחבה לתוכנית שיקום הסוללה אשר במסגרתה בשלב הראשון יורחב ההידוק הדינמי של הסוללה לקטעים נוספים,

³⁴ ירידת מפלס בשיעור של 15-20 מטרים נוספים היא אפוא בחזקת צפי מינימלי. זאת מפאת הזמן הארוך הנדרש ללימוד ההשפעות הסביבתיות ולהשלמת נתונים, לתכנון ולאישור תוכניות (במיוחד בפרויקט מולטי לטרלי), לגיוס משאבים ולמימוש פעולות בהיקף הרחב המתחייב מן העניין.

ובשלב השני הנמצא בימים אלו בשלבי תיכנון ראשוניים יבנה חציץ חדש על מנת להקטין את רמת החילחול מהסוללה למינימום האפשרי³⁵.

ד. תופעת הבולענים בים המלח

תופעת הבולענים, המיוחסת בעיקר לירידת מפלס ים המלח, הולכת ומתפשטת באזור ים המלח. מרבית הבולענים מתפתחים בסמוך לאגן הצפוני של ים המלח שבו אין לכיל דשנים פעילות רבה. באזור בריכות האידוי ובמקומות נוספים בתחומי מפעלי ים המלח נוצרו חללים מתחת לפני הקרקע. התמוטטות החללים מתחת לסוללה עלולה לגרום לפריצה של הסוללה ולאיבוד התמיסות בבריכה. כיל דשנים פועלת לאיתור התפתחות חללים אלה בתחומי המפעל ולאורך הסוללות ולסתימתם כאשר הם מתגלים.

ה. הסכם אספקת הגז

ביום 25 במרץ, 2008 נחתם הסכם לאספקת גז טבעי ("ההסכם") בין מי"ה לבין השותפים בקבוצת ים תטיס, לאספקת גז טבעי למפעלי קבוצת כיל בישראל.

כמות הגז הכוללת אותה התחייבה קבוצת כיל לקנות מהשותפים בקבוצת ים תטיס על פי ההסכם הנה כ- BCM 2 (כשני מיליארד מטר מעוקב), בכפוף להתאמות כמפורט בהסכם ("כמות הגז החוזית").

נתיבי גז לישראל בע"מ השלימה את חיבור מערך הצנרת (ומתקנים נילוים לצנרת) למפעלי כיל בסדום והחלה זרימת הגז למפעלי מי"ה בסדום החל מסוף חודש נובמבר 2009. בהמשך מתכננת נתיבי גז להשלים בשנת 2010 את חיבור מערך הצנרת האמור לאתרי כיל במישור רותם ורמת חובב.

אספקת הגז תסתיים במוקדם מבין אלה (כפוף להתאמות):

1. חמש שנים ממועד השלמת תקופת ההרצה, אך לא יאוחר מספטמבר 2015 (בכפוף להארכה);

2. השלמת רכישת כמות הגז החוזית.

מחיר הגז נקבע לפי נוסחה המתבססת על מחיר המזוט, עם רכיב הנחה כולל מחירי "רצפה" ו"תקרה". קבוצת כיל התחייבה לרכוש או לשלם (Take or Pay) בגין כמות שנתית מינימלית של גז בהיקף ובהתאם למנגנון שנקבעו בהסכם. ההיקף הכספי הכולל של ההסכם מוערך בכ- 260 עד 330 מליון דולר.

הסבת השימוש מדלק לגז תאפשר לקבוצת כיל להקטין הפליטות מארובות הייצור והיא משתלבת במדיניות קבוצת כיל לשימור משאבי הטבע ולחסכון.

³⁵ לפרטים נוספים בדבר הסיכון בחילחול התמלחות, ראו סעיף 8.15.15 לדוח התקופתי "אסונות טבע".

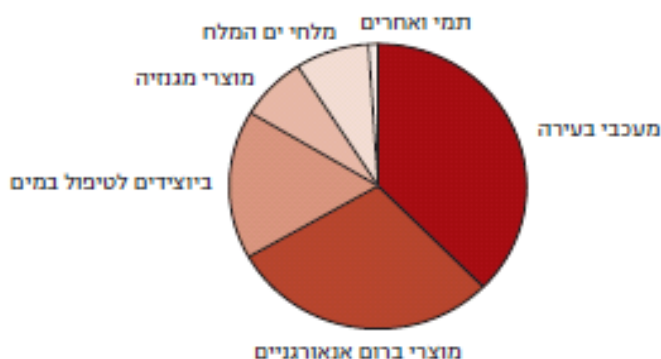
ההסכם כולל מספר תנאים מתלים שעיקרם קבלת ההיתרים הדרושים להקמת מתקני החיבור לגז וחתימה על חוזה הולכת גז עם נתיבי גז לישראל בע"מ. למועד דוח זה ניתנו ההיתרים ונחתם חוזה ההולכה.

8.5. כיל מוצרים תעשייתיים

8.5.1. מידע כללי על תחום הפעילות

להלן תרשים מכירות מגזר המוצרים התעשייתיים לחיצוניים³⁶ לפי תחומי מוצרים:

מכירות לחיצוניים בשנת 2009 – 1,004 מיליון דולר

כיל מוצרים תעשייתיים עוסקת בפיתוח, ייצור, שיווק ומכירה של כימיקלים תעשייתיים, המבוססים ברובם על ברום, מגנזיה, כלור ומלחים, כולם מים המלח ועל זרחן וכלור שנרכשים מצדדים שלישיים. בשנת 2009 הסתכמו מכירות כיל מוצרים תעשייתיים (לרבות מכירות למגזרים אחרים בכלל) לסך של 1,015 מיליון דולר המהווים כ- 21% מסך המכירות של כיל בשנה זו. רוב המכירות של כיל מוצרים תעשייתיים הינם של מעכבי בעירה על בסיס ברום וזרחן, תרכובות ברום לשימוש תעשייתי וחקלאי ותמיסות צלולות על בסיס ברום לתעשיית קידוחי נפט וגז. מוצרים אחרים, הנמכרים על ידי כיל מוצרים תעשייתיים, הם ביוצידים, על בסיס כלור וברום, לטיפול במים, מוצרים המבוססים על מגנזיה (אוקסיד, הדרוקסיד וקרבונט), נוזלים פונקציונליים ומוצרים נוספים המבוססים על מלחי ים המלח. בשנת 2009 כיל מוצרים תעשייתיים עשתה שימוש עצמי בכ- 77% מסך הייצור השנתי של ברום שיוצר על ידיה ואת יתרת הברום מכרה ברחבי העולם.

מפעלי הייצור של כיל מוצרים תעשייתיים ממוקמים בישראל – בסדום (ייצור ברום, מלחי ים המלח ותרכובות ברום), ברמת חובב (ייצור תרכובות ברום) ובמישור רותם (ייצור מגנזיה), בהולנד בטרנוויזין (ייצור תרכובות ברום), בגרמניה בביטרפלד (ייצור תרכובות זרחן), בארה"ב במערב וירג'יניה (מפעל אחד לייצור ביוצידים לטיפול במים על בסיס כלור ומפעל שני לייצור תרכובות זרחן), בסין- מיזם משותף בליאנג יונג יאנג (ייצור תרכובות ברום) ומיזם משותף בשנדונג (ייצור תרכובות ברום), בצרפת באזור קלה (ייצור מוצרי

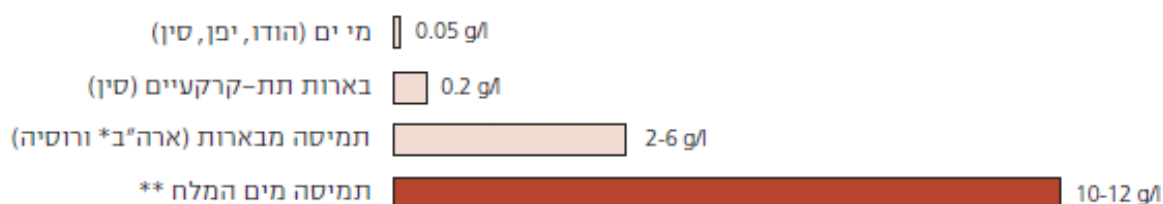
³⁶ ב"מכירות לחיצוניים" הכוונה למכירות המגזר ללקוחות שמחוץ לקבוצת כיל (לקוחות שאינם במגזרים אחרים בקבוצה).

מגנזיה מיוחדים ותרכובת סידן המשמשת כחומר גלם למזון בריאות) ובאירלנד באזור ווקספורד (ייצור ביוציידים לטיפול במים) כמפורט בתרשים להלן:

הברום הינו יסוד ממשפחת ההלוגנים הידועים ברב גוניות השימושים בהם בתחומים רבים. הברום הינו נוזל כבד, נדיף, רעיל ומאכל (קורסיבי), בעל ריח חריף וצבע חום אדמדם. הברום משמש בתהליך הייצור של תרכובות ברום שונות. הברום מצוי בטבע במי ים, בתמלחות תת קרקעיות ובמים המלח. ריכוזו של הברום שונה במקורות השונים.

³⁷ בים המלח מצוי משאב הברום המרוכז ביותר בעולם

* כולל Chemtura ו-Albemarle

** לפירוט לגבי תהליך הפקת התמיסה מים המלח ראה סעיף 4.2.12 (1) להלן

כדאיות הפקת הברום מותנית בכמה גורמים: הימצאות מקור ברום מתאים, ריכוז הברום, זמינות כלור, המשמש חומר גלם עיקרי בייצור הברום, זמינות טכנולוגיות ייצור הולמות, אמצעי הובלה מיוחדים זמינים לברום ו/או מתקני ייצור לתרכובות ברום שיוכלו לקלוט את הברום המיוצר.

בסין ישנה בימים אלו ירידה בכמות התמלחת הזמינה לייצור הברום ובנוסף ירידה בתחולת הברום בתמלחות הנ"ל אשר מביאות לירידה ביכולות ייצור הברום בסין וכתוצאה מכך למחסור של ברום בסין.

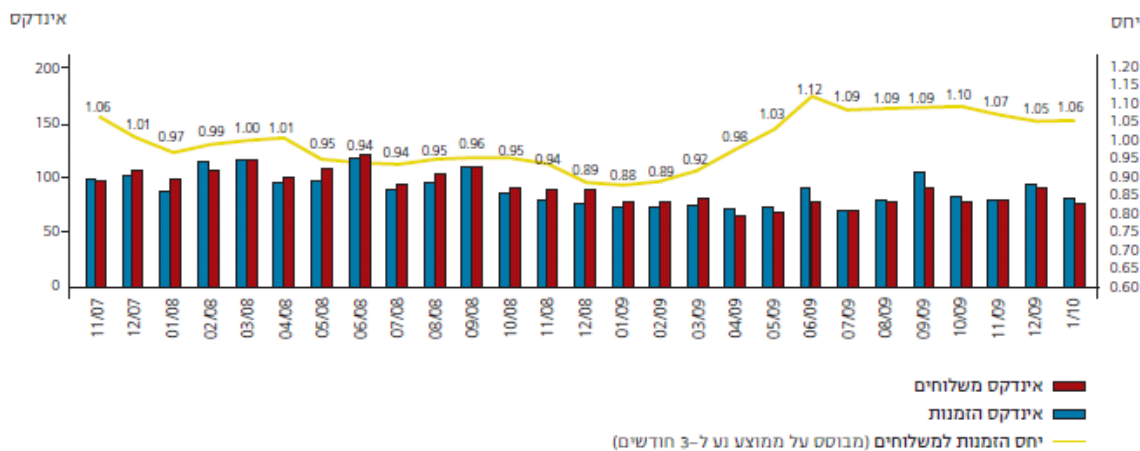
שיטת ההפקה של הברום תלויה בטיב המקור ובריכוז הברום שבו. ככל שריכוז הברום בתמלחת נמוך יותר, הפקתו קשה ויקרה יותר.

רוב הברום המיוצר בעולם משמש כחומר גלם לתרכובות בעלות שימושים מגוונים.

³⁷ המידע בתרשים זה מתבסס על הערכות פנימיות של כיל.

פעילות כיל מוצרים תעשייתיים מושפעת במידה רבה מרמת הפעילות בשוק האלקטרוניקה (בעיקר שוק המעגלים המודפסים), הבניה, תעשיית הרכב, קידוחי הנפט, הרהיטים, הטקסטיל והטיפול במים. שנת 2009 החלה בירידה חזקה בביקושים למעכבי בעירה כתוצאה מהמשבר הכלכלי העולמי והשפעתו על שוקי האלקטרוניקה, הבניה ותעשיית הרכב. החל מהרבעון השלישי החלה מגמת שיפור אשר נמשכת גם בחודשים הראשונים של שנת 2010. הלחץ של גופים ירוקים בתחום איכות הסביבה להקטין את השימוש במעכבי בעירה על בסיס ברום נמשך ואף התחזק. מאידך התפתחו שימושים נוספים וחדשים לברום ותרכובתיו.

להלן פירוט בנוגע להתנהלות שוק המעגלים המודפסים בשנים האחרונות:

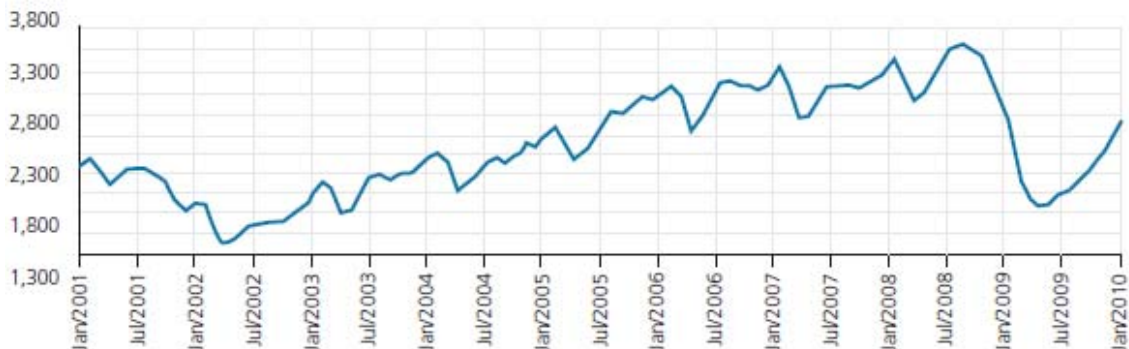

מקור: IPC – Association connecting electronics industries, Feb 2010

היחס בין צבר ההזמנות לאספקה בפועל של מעגלים מודפסים מהווה אינדיקטור לתחזיות הביקוש בשוק האלקטרוניקה ובעקיפין לתחזיות הביקוש של מעכבי בעירה. יחס גבוה מ-1 מצביע על צפי לייצור גבוה יותר בעתיד על מנת להענות להזמנות.

הביקושים בשוק קידוחי הנפט ירדו באופן חד במהלך שנת 2009 לאור הירידה במחירי הנפט. חברות הנפט ביטלו או דחו פרויקטי קידוח והפקת נפט רבים בכל איזורי הקידוח בעולם, דבר שהשפיע על הכמויות המבוקשות של כימיקלים לקידוחי נפט. בחודשיים הראשונים של שנת 2010 ניכרת התעוררות בביקושים במרבית איזורי הקידוח העיקריים בעולם.

להלן נתונים בדבר מספר הקידוחים בעולם:

מקור: Baker Hughes, Feb 2010

בתחום הביוציידים על בסיס כלור המשיכה כיל מוצרים תעשייתיים בחדירה ללקוחות חדשים הקרובים יותר למשתמש הסופי. שוק הכימיקלים לבריכות שחייה הושפע בשנת 2009 ממזג אויר קר, אשר גרם לירידה של כ- 10% בהיקף המכירות. לקראת סוף השנה הוחלט על ידי נציבות הסחר בארה"ב להטיל היטל היצף על ספקי ביוציידים על בסיס כלור ספרדיים בגובה של כ- 24% ממחיר המכירה. לגבי היצרנים הסיניים היטלי ההיצף נשארו בשיעור דומה לשיעור בשנה הקודמת.

בתחום הביוציידים על בסיס ברום המשיכה כיל מוצרים תעשייתיים לספק את מוצריה בעיקר לשוק הנייר אך בשל המשבר הכלכלי ישנה ירידה של כ- 15% במכירות. לעומת זאת היא נהנית מהרחבת מכירות של ביוציידים על בסיס ברום ואו כלור לטיפול במים במגדלי קירור ותחנות כוח.

8.5.3. מוצרים ושירותים

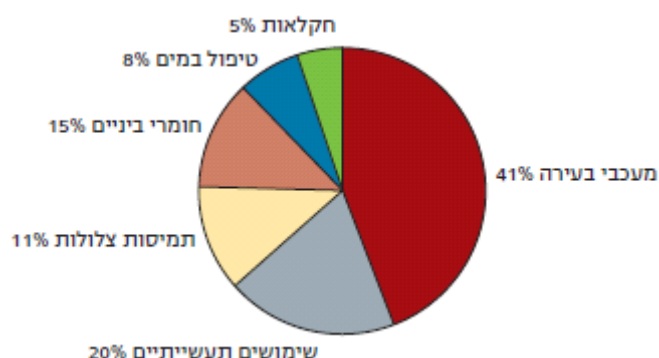
להלן פירוט המוצרים העיקריים שחיל מוצרים תעשייתיים מפתחת, מייצרת ומוכרת ושימושיהם:

- א. **מעכבי בעירה על בסיס ברום ועל בסיס זרחן**, הם חלק ממשפחת התוספים לפולימרים המשמשים בתעשיית האלקטרוניקה לשימושים רבים, והעיקריים שבהם הינם מעגלים מודפסים בתחום האלקטרוניקה, בכבלים מחברים ובמארזי פלסטיק של ציוד אלקטרוני. כמו כן נעשה במעכבי בעירה שימוש הולך וגדל בתעשיית הרכב, הבנייה, הריהוט והטקסטיל.
- ב. **נוזלי קידוח כבדים על בסיס ברום** (להלן: "תמיסות צלולות"), הינם חלק מהכימיקלים המשמשים בקידוחי נפט. השימוש בהם הוא בעיקר לאיזון לחצים בשלב סיום הקידוח של בארות נפט וגז שבהן לחצי עבודה גבוהים.
- ג. **ביוציידים לטיפול במים על בסיס כלור וברום**, משמשים בעיקר לטיפול במים לסוגיו השונים. השימוש במוצרים אלו גדל משנה לשנה וזאת בשל העלייה בזיהום מקורות המים בעולם ואימוץ תקנות בנושא איכות הסביבה לטיהור וחיטוי של שפכים. ביוציידים על בסיס כלור וברום, המיוצרים על ידי כיל מוצרים תעשייתיים, מיועדים לטיפול במים בבריכות שחייה, מתקני ספא, מגדלי קירור, מערכים לייצור נייר (המוגנים בפטנט) ולשוק מוצרי הניקוי והחיטוי ולחיטוי מי שתייה.
- ד. **מוצרי מגנזיה קלויים ומיוחדים** משמשים בתעשיות שונות ובעיקר בתעשיית פלדת השנאים, בתעשיית הגומי וכתוספות מינרליות במוצרים פרמצבטיים ובמוצרי מזון.
- ה. **מלחים על בסיס כלור מים המלח** כוללים בראש ובראשונה מגנזיום כלורי (פתיתים וכדוריות), המשמש להמסת שלגים בכבישים ולשיכוך אבק בדרכי עפר. כן משמש המוצר בתעשיות הטקסטיל והקוסמטיקה. כיל מוצרים תעשייתיים מייצרת מגוון רחב של סוגי מלח נתן כלורי המשמשים למאכל, לתעשייה כמלח

לריכוך מים, מלח לאלקטרוליזה לתעשייה האלקטרו כימית, להמסת שלגים בכבישים ועוד. מוצר נוסף הוא אשלג טהור שהינו אשלג באיכות גבוהה המשמש בתהליכי ציפוי מתכות ובתעשיות המזון והפרמצבטיקה.

ו. **נוזלים פונקציונאליים** המהווים חומרי סיכה (מעוכבי בעירה) לשימוש בתחנות כח (מערכות טורבינות גז וקיטור), תחום התעופה ומערכות תעשייתיות בהן יש שימוש בשמני סיכה למערכות אלקטרו-הידראוליות. במגוון השימושים השונים המערכות ההידראוליות שעובדות בלחצים גבוהים ומחייבות רמת בטיחות גבוהה ומניעת כל סכנת אש.

השימושים העולמיים של ברום לייצור תרכובות ברום בשנת 2009, הם כדלקמן:

8.5.4 פילוח הכנסות ורווחיות

להלן פילוח הכנסות ורווחיות המגזר:

שנה	סך ההכנסות* (מיליוני דולרים)	שיעור ההכנסות של מסך (הכנסות של כ"ל* (%))	רווח גולמי (מיליוני דולרים)	שיעור הרווח הגולמי מההכנסות (%)
2009	1,015.1	21.0	263.5	25.9
2008	1,254.2	17.8	373.4	29.8

* לצורך טבלה זו, נתוני ההכנסות של קבוצת המוצרים וכן נתוני ההכנסות של כיל ששימשו לצורך חישוב השיעור מסך ההכנסות הינם לפני קיזוז הכנסות בין מגזריות.

8.5.5 מוצרים חדשים

כיל מוצרים תעשייתיים עוסקת בפיתוח מוצרים חדשים בתחומי פעילותה ובמציאת יישומים חדשים למוצרים קיימים. בתקופת הדיווח הוציאה כיל מוצרים תעשייתיים כ- 18.7 מיליון דולר לפיתוח מוצרים חדשים ולתמיכה בתהליכי ייצור קיימים ושיפורם (ראו גם סעיף 8.5.11 להלן).

ברומידים אנאורגניים לנטרול של כספית - כספית הנפלטת לאוויר מתחנות כח המונעות בפחם, בהיקפים הולכים וגוברים, הוכחה כפוגעת בבריאות. בשנים האחרונות ישנן יוזמות חקיקה בעיקר בארה"ב, שמטרתן להקטין את היקף פליטות הכספית. בפברואר 2009 הודיעה ארה"ב על שינוי מדיניותה ועל הצטרפותה ליוזמה של כ- 140 מדינות לחתום על אמנה בינלאומית מחייבת להקטנת פליטת הכספית. בעולם פותחו טכנולוגיות

רבות, שרובן משתמשות במוצרים על בסיס תרכובות ברום, המיועדות לתת מענה לבעיה. בסוף שנת 2008 השיקה כיל מוצרים תעשייתיים קו מוצרים חדש, Merquel™, המבוסס על קו הברומידים האנאורגניים, שבשילוב עם הטכנולוגיות שזכרו לעיל נועד לאפשר נטרול יעיל של הכספית לרמות התקן שמוערך שתקבענה על ידי הרשויות. יישום מלא של התקנים בכל תחנות הכח הפחמיות יצריך שימוש בכמויות משמעותיות של תרכובות ברום. להערכת כיל, היקף השוק הפוטנציאלי של המוצרים להקטנת פליטת הכספית עשוי להגיע למאות מיליוני דולר בעוד מספר שנים³⁸. כיל מוצרים תעשייתיים נערכת לבניית יכולות הייצור והלוגיסטיקה הנדרשות לאספקה אמינה לשוק האמריקאי ולמדינות אחרות שתאמצנה חקיקה דומה. מכירות המוצר בשנת 2009 הסתכמו בכ- 6 מיליון דולר. היקף המכירות הצפוי בשנת 2010 מסתכם בסך של כ- 20 מיליון דולר³⁹.

8.5.6. לקוחות

א. תלות בלקוח בודד:

לכיל מוצרים תעשייתיים אין לקוח בודד אשר חלקו עולה על 10% מהיקף המכירות של כיל.

ב. התפלגות המכירות לחיצוניים לפי יעדים גיאוגרפיים:

2007		2008		2009		
%	מיליוני \$	%	מיליוני \$	%	מיליוני \$	
5	45	4	43	3	27	ישראל
33	300	34	428	37	371	צפון אמריקה
2	22	2	27	3	27	דרום אמריקה
33	301	33	410	33	332	אירופה
25	235	25	314	23	230	אסיה
2	16	2	24	1	17	שאר העולם

³⁸ המידע הכלול בפסקה זו כולל מידע צופה פני עתיד. הוא עשוי שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש מספר שנים מאוחר יותר מהצפוי, בין היתר עקב אי קבלת האמנה או אי ישומה בארצות השונות בחקיקה, דחייתה או קביעת הוראות מעבר גמישות וכן פיתוח מוצרים או טכנולוגיות חליפיות על בסיס חמרים אחרים. אין לדעת מה יהיה חלק כיל מוצרים תעשייתיים בשוק זה בו קיימים ו/או עשויים להיות מספר יצרנים מתחרים.

³⁹ המידע הכלול בפסקה זו כולל מידע צופה פני עתיד. הוא עשוי שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש מספר שנים מאוחר יותר מהצפוי, בין היתר עקב שינוי מדיניות המדינות הרלוונטיות בנושא זה או שינויים ברמות התקן שייקבעו על ידי המדינות. כמו כן, אין לדעת מה יהיה חלק כיל מוצרים תעשייתיים בשוק זה בו קיימים ו/או עשויים להיות מספר יצרנים מתחרים.

ג. התפתחויות שחלו בנתוני המגזרים הגיאוגרפיים

בשנת 2009 חל קיטון במכירות כיל מוצרים תעשייתיים בכל היעדים הגיאוגרפיים פרט לדרום אמריקה, כתוצאה מהמשבר הכלכלי העולמי. התפלגות המכירות בין האיזורים הגיאוגרפיים השונים נשארה דומה.

8.5.7. שיווק והפצה

השווקים המרכזיים של כיל מוצרים תעשייתיים הינם מערב אירופה, ארה"ב, סין, יפן וטייוואן. כיל מוצרים תעשייתיים מוכרת את מוצריה בעיקר באמצעות רשת משרדי שיווק שבבעלותה, מפצים וסוכני מכירות ברחבי העולם. העמלות המשולמות לסוכנים הינם לפי המקובל בענף. בשנת 2009 הסתכמו העמלות ששולמו על ידי כיל מוצרים תעשייתיים לסך של כ- 6 מליון דולר. רוב מכירות כיל מוצרים תעשייתיים אינן מתבצעות על פי חוזים או הזמנות ארוכי טווח אלא על פי הזמנות שוטפות בסמוך למועד האספקה. לפיכך, אין בכיל מוצרים תעשייתיים משמעות למונח "צבר הזמנות".

בנוסף, לכל מוצרים תעשייתיים הסכמי מסגרת עם לקוחות מסוימים, ועל פיהם יכול הלקוח לרכוש במהלך התקופה מוצרים בכמות מקסימלית המוגדרת מראש, ועל בסיסם מוציא הלקוח מעת לעת הזמנות לכל מוצרים תעשייתיים. בחלק מההסכמים נקבעו מחירי המכירה, לעתים בלוויית מנגנון עדכון. לקביעת מחירים זו אין השפעה מהותית לרעה על תוצאות כיל.

8.5.8. תחרות

א. מבנה התחרות וחסימי הכניסה העיקריים

המתחרים העיקריים של כיל מוצרים תעשייתיים בשוק מעכבי הבעירה על בסיס ברום הינם שני יצרנים אמריקאיים (Chemtura Corporation) (להלן: "Chemtura")⁴⁰ ו-Albemarle Corporation (להלן: "Albemarle") ומספר יצרנים סיניים. בחודשים האחרונים ישנה ירידה ביכולת התחרות של הסינים לאור הידללות כמות וריכוז הברום בסין והתייקרות הייצור. כתוצאה מכך מחיר הברום בסין בעליה בחודשים האחרונים.

חסם הכניסה העיקרי לתחום הברום ותרכובותיו הינו הגישה למקור כלכלי של ברום. ככל שריכוזו של הברום גבוה יותר היתרון התחרותי גובר. בנוסף תחום הברום מצריך מערך לוגיסטי מורכב המבוסס על צי של מיכלים מיוחדים (איזוטנקים) להובלת הברום. הצורך במערך הלוגיסטי מהווה חסם כניסה של מתחרים בסחר העולמי של הברום.

⁴⁰ בשנת 2005 התמזגה Great Lakes Chemicals Corporation עם Crompton, חברת כימיקלים הנסחרת בארה"ב, ויצרה את Chemtura – תאגיד הפועל בתחום התוספים לפלסטיקה, תוספי הדלק, כימיקלים לטיפול במים ומוצרים חקלאיים. Chemtura הינה חברה מובילה בתחום תוספי הפלסטיקה. בחודש מרץ, 2009 אושרה בקשתה של Chemtura להקפאת הליכים כנגד החברה (CHAPTER 11)

בשוק מעכבי הבעירה על בסיס זרחן עיקר התחרות הנה מצד יצרנים סינים הפעילים בשוק הסיני המקומי וכן בשווקים מחוץ לסין שהעיקריים ביניהם הינם אירופה וארה"ב. גישה למקור זרחן איכותי וזול משפרת את כושר התחרות בשוק זה.

בשוק הביוצידים לטיפול במים ישנם מתחרים רבים, כאשר מחסומי הכניסה קשורים בעיקר להליך השגת רישוי למכירה.

בתחום המגנזיום הכלורי ישנם מספר מתחרים וחסם הכניסה אליו נמוך מאחר וכל חברה שיש לה גישה למגנזיום כלורי יכולה למצק את התמיסה.

באשלג טהור יש מספר מתחרים קטן, כאשר חסם הכניסה העיקרי לשוק הינו הגישה לאשלגן וידע טכנולוגי הדרוש לתהליך גיבוש מחדש.

ב. תנאי התחרות בתחום המוצרים התעשייתיים והמתחרים העיקריים

כיל מוצרים תעשייתיים היא יצרנית הברום האלמנטרי הגדולה בעולם, ומייצרת כ- 30% מסך כל הייצור העולמי של ברום. להערכת כיל מוצרים תעשייתיים, היא, ושני המתחרים העיקריים שלה Chemtura ו-Albemarl, ייצרו בשנת 2009 כ-70% מסך הייצור העולמי של ברום וכ-60% מסך ייצור תרכובות הברום. Chemtura ו-Albemarle מייצרות ברום בעיקר מתמלחות תת קרקעיות שמקורן בארה"ב. Albemarle הקימה מיזם משותף יחד עם חברה ירדנית לייצור ברום ותרכובות ברום. מיזם משותף זה החל לפעול בנובמבר 2002 והוא ממוקם בצד הירדני של ים המלח, לפיכך יש לו גישה לאותם מקורות חומרי גלם שיש לכל מוצרים תעשייתיים גישה אליהם. Chemtura רוכשת בהסכם ארוך טווח בריום ותרכובות מסוימות מכיל מוצרים תעשייתיים. בינואר 2010 חתמו Chemtura ו-Albemarl על הסכם אסטרטגי ארוך טווח אשר לפיו Albemarl תספק ל Chemtura מספר מוצרים עיקריים, בניהם מעכבי בעירה, תרכובות אורגניות ואנאורגניות על בסיס ברום. להערכת כיל, לא צפויה השפעה שלילית על כיל מוצרים תעשייתיים כתוצאה מחתימת ההסכם⁴¹. עד שנת 2006 רכשה גם Albemarle מכיל מוצרים תעשייתיים, לאחד המפעלים שלה, בריום בהסכם ארוך טווח. מפעל זה, לרבות ההסכם לרכישת הברום, נמכר על ידי Albemarle בסוף שנת 2006 ופועל עתה כחברה עצמאית. בסין ישנם עשרות יצרנים קטנים של בריום שבאופן מצרפי יצרו בפועל כ- 23% מסך ייצור הברום בעולם ב-2009. כל הברום המיוצר בסין נצרך בשוק הסיני. ידוע על ייצור בריום בכמויות מוגבלות ביפן, בהודו ובאוקראינה. אין למגזר מידע מבוסס על כמות הברום המופקת במקומות אלו. יצוין כי ים המלח

⁴¹ המידע הכלול בפסקה זו כולל מידע צופה פני עתיד והוא מבוסס על מיטב הבנת כיל את ההסכם שהתגבש בין Chemtura ל-Albemarl. הערכת כיל עשויה שלא להתממש, כולה או חלקה, בין היתר עקב שינוי בהסכם שהתגבש או בהחלטות בית המשפט של פירוק בנושא זה.

הינו מקור לברוס בעלויות נמוכות יחסית ונחשב למקור בלתי מוגבל מבחינה מעשית לברוס. רוב המתחרים של כיל מוצרים תעשייתיים משתמשים בתמלחות שריכוז הברוס בהן נמוך יחסית, לכן עלות ההפקה שלו יקרה יותר, כאשר ריכוז הברוס הולך ופוחת בהתאם לניצולו.

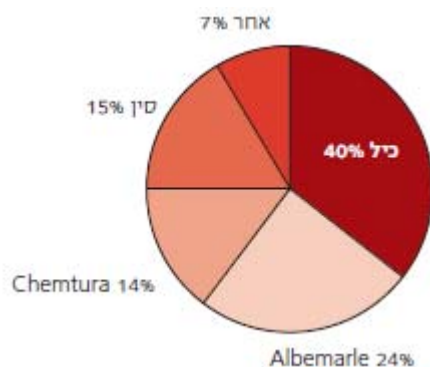
בעקבות עליית מחירי הברוס הגבירו בשנת 2007 יצרנים סיניים את הפקת הברוס מתוך תמלחות קיימות שלהם וזאת תוך ניצול רזרבות עתידיות והתייקרות עלות ההפקה העתידית. במהלך שנת 2009 ניכרת מגמה של ירידה בהיקף הייצור בסין, כאשר מספר יצרנים אף יצאו מהשוק, עקב התייקרות עלות ההפקה.

עקב ירידה בביקושים בעיקר בשוק האלקטרוניקה ירד ייצור הברוס בעולם באופן חד ברבעון האחרון של שנת 2008 ובשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2009. ברבעון האחרון של שנת 2009 חל שינוי מגמה כאשר הביקושים למעכבי בעירה החלו לעלות.

כיל מוצרים תעשייתיים הינה היצרן המוביל בעולם של ברוס אלמנטרי ותמיסות צלולות לקידוחי נפט. כיל מוצרים תעשייתיים עוסקת גם בייצור ומכירות של מעכבי בעירה ומוצרים נוספים על בסיס זרחן והינה היצרן המוביל בעולם בתחום. בתחום זה המתחרים העיקריים הנם מספר יצרנים סיניים המתחרים בכל מוצרים תעשייתיים בשוק הסיני וכן באירופה ובארה"ב.

בחלק מתחום הביוצידים, תחום המגנזיה ותחום המלחים האחרים יש לכלי מוצרים תעשייתיים מעמד מוביל במוצרי נישא מסוימים.

כושר ייצור של יצרני הברוס בענף בשנת 2009

מקור: אומדני כיל

ג. שיטות להתמודדות עם התחרות

עלות הייצור הנמוכה יחסית של הברוס מקנה לכלי מוצרים תעשייתיים יתרון תחרותי. תחום הברוס מצריך מערך לוגיסטי מורכב המבוסס על צי של מיכלים מיוחדים (איזוטנקים) ייעודיים להובלת הברוס. אחד היתרונות של כיל מוצרים תעשייתיים הינו קיומו של צי האיזוטנקים להובלת ברוס הגדול בעולם, המאפשר שינוע כמויות גדולות יחסית של ברוס לרחבי העולם. מערך שיווק הפרוס ברחבי העולם, מגוון מוצרים איכותיים, בצירוף מערך טכני תומך העומד לרשות הלקוחות

מקנה לכל מוצרים תעשייתיים עמדה טובה בהתמודדות בשוקי היעד. כך, למשל, בסין יש לכל מוצרים תעשייתיים מערך הכולל שני אתרי ייצור בשותפות עם יצרנים מקומיים, מערך מכירות, חוות מיכלי ברום ומערך תמיכה טכנית. בהולנד יש לכל מוצרים תעשייתיים מפעל לייצור תרכובות ברום, דבר המקנה לכל יתרון באירופה. מפעלי הייצור של מעכבי בעירה על בסיס זרחן והנוזלים הפונקציונאליים בארה"ב ובאירופה ממוקמים בקרבת הלקוחות העיקריים.

בתחום תרכובות הברום והזרחן ההתמודדות עם התחרות מתאפיינת בהצעת מוצרים איכותיים, פיתוח מוצרים חדשים במטרה לענות על צרכי השוק ושירותי תמיכה טובים ללקוחות. לכל מוצרים תעשייתיים קשרים רבי שנים עם לקוחותיה.

8.5.9. עונתיות

ברמת מגזר כיל מוצרים תעשייתיים אין עונתיות מובהקת של התוצאות. עם זאת, היקף המכירות של חלק ממוצרי כיל מוצרים תעשייתיים משתנה לפי עונות השנה השונות. המוצרים לתחום החקלאות מתאפיינים במכירות גבוהות יחסית ברבעונים השני והשלישי. ביוצידים המיועדים לבריכות שחייה מתאפיינים במכירות נמוכות יחסית ברבעון הרביעי. מלחים להפשרת שלגים מתאפיינים במכירות גבוהות יחסית ברבעון הראשון והרביעי. סך ההשפעות המצרפי של עונתיות זו ברמת כיל מוצרים תעשייתיים אינה משמעותית.

8.5.10. ייצור

להלן כושר הייצור הפוטנציאלי⁴² השנתי של המוצרים העיקריים:

- א. ברום אלמנטארי: כ – 280 אלפי טון.
 - ב. תרכובות ברום: כ – 400 אלפי טון⁴³.
 - ג. ביוצידים על בסיס כלור: כ – 37 אלפי טון.
 - ד. תרכובות זרחן: כ- 150 אלפי טון.
- בשנת 2009 ייצרה כיל 128 אלף טון ברום ו- 149 אלף טון תרכובות ברום.
- הייצור של הביוצידים על בסיס כלור בשנת 2009 היה כ- 27 אלף טון.

⁴² כושר הייצור הפוטנציאלי של המפעלים השונים, מבוסס על תפוקה שעתית של המפעלים, מוכפלת בשעות העבודה הפוטנציאליים בשנה, בהנחה של ייצור רציף על פני השנה, 24 שעות ביממה, למעט ימים המתוכננים לתחזוקה ושיפוצים. הייצור בפועל נמוך בדרך כלל מכושר הייצור הפוטנציאלי בשל תקלות לא צפויות, פעולות אחזקה מיוחדות ותנאי שוק.

⁴³ בחלק מהמתקנים מייצרים יותר ממוצר אחד. לפיכך, כושר הייצור תלוי בסל התרכובות המיוצר בכל מתקן ומתקן מעת לעת.

⁴⁴ ההערכות לגבי ההשקעות וההוצאות הצפויות הינן מידע צופה פני עתיד והן מבוססות על החקיקה והתקינה הקיימת, על דרישות הרשויות הידועות כיום לכל מוצרים תעשייתיים ועל הערכת ההשקעות כפי שעשו מהנדסי כיל. התממשותן של הערכות אלו אינה ודאית. כל שינוי בהערכה מהערכות אלו, לרבות שינוי בהערכת מהנדסי כיל או שינוי ביישום, בדרישות הרשויות או בהוראות הדין עשוי להביא לידי תוצאות שונות מהאמור לעיל.

ייצור של תרכובות זרחן בשנת 2009 היה 59 אלפי טון.

כתוצאה מהירידה בביקושים, כאמור לעיל, התאימה כיל מוצרים תעשייתיים בשנת 2009 את הייצור, במתקניה השונים, לרמת המכירות והפסיקה את הייצור במספר מתקנים בארץ ובחו"ל בהתאם לרמות הביקוש למוצרים השונים. ברבעון הרביעי של שנת 2009, בעקבות התאוששות הביקושים למוצרי המגזר, חזרה כיל מוצרים תעשייתיים לייצור רגיל ברוב מתקני הייצור שלה.

8.5.11. מחקר ופיתוח

א. פעילות המחקר והפיתוח ותוצאותיה

פעילויות המחקר והפיתוח העיקריות שבוצעו על ידי כיל מוצרים תעשייתיים בתקופת הדוח הן כדלקמן:

1. פיתוח מוצרים חדשים ותחליפים למוצרים קיימים בתחומי הפעילות העיקריים של כיל.
2. חיפוש שימושים חדשים עבור מוצרים קיימים (כגון שימוש בסודיום ברומיד וקלציום ברומיד בתחנות כח הפועלות על פחם במטרה להקטין את פליטת הכספית המתכתית מהארובות) וחיפוש שימושים חדשים לתרכובות ברום (כגון אגירת אנרגיה ומיצוי מתכות יקרות) במטרה להגביר את ייצור הברום מים המלח. כיל השיקה קו מוצרים חדש (סידרת Merquel), המבוסס על תרכובות ברום אנאורגאניות, והמיועד להפחית באופן משמעותי את פליטות הכספית לאוויר בתחנות כח מונעות פחם.
3. שיפור איכות המוצרים וצמצום עלויות הייצור באמצעות שינויי תהליכים ושיפורם תוך שימוש בעקרונות הכימיה הירוקה (לדוגמא, הקטנת השימוש בממסים אורגניים בתהליכי הייצור).
4. מחקרים אקולוגיים לשיפור מערך הטיפול בשפכים, צמצום פליטות לאוויר ופסולת מוצקה.
5. מחקרים בתחום חומרי המבנה כדי להתגבר על בעיות בליה מואצת של חומרי מבנה, הגנות קורוזיה, התאמת ציוד וניסויים בהתיישנות מואצת.
6. פיתוח מוצרים חדשים על בסיס זרחן ו/או שילוב הכימיה של זרחן/ברום בעיקר לתחום הפוליאורטנים- קצף גמיש וקשיח.

ב. הוצאות מחקר ופיתוח

הוצאות המחקר והפיתוח של כיל מוצרים תעשייתיים בשנת 2009 הסתכמו ב-18.7 מיליון דולר לערך, מתוכם התקבלו מענקים בסך של כ- 0.2 מיליון דולר.

8.5.12. נכסים לא מוחשיים – פטנטים וסימני מסחר

כיל מוצרים תעשייתיים מאמינה כי הגנת הקניין הרוחני היא כורח המציאות ואחד הכלים לשימור ופיתוח הפעילות העסקית שלה. הקניין הרוחני הוא נכס שאותו מנהלת כיל מוצרים תעשייתיים באופן פעיל ושוטף.

לכיל כ-269 פטנטים שנרשמו במהלך השנים ועוד כ-271 בקשות לפטנטים בשלבי בחינה שונים ברחבי העולם. במועד הכנת הדוח, פטנטים אלו מגנים על חלק קטן יחסית ממכירות כיל מוצרים תעשייתיים. במהלך שנת 2009, אושרו לכיל מוצרים תעשייתיים 43 פטנטים חדשים.

8.5.13. חומרי גלם וספקים

להלן תיאור חומרי הגלם העיקריים המשמשים במגזר המוצרים התעשייתיים לייצור המוצרים:

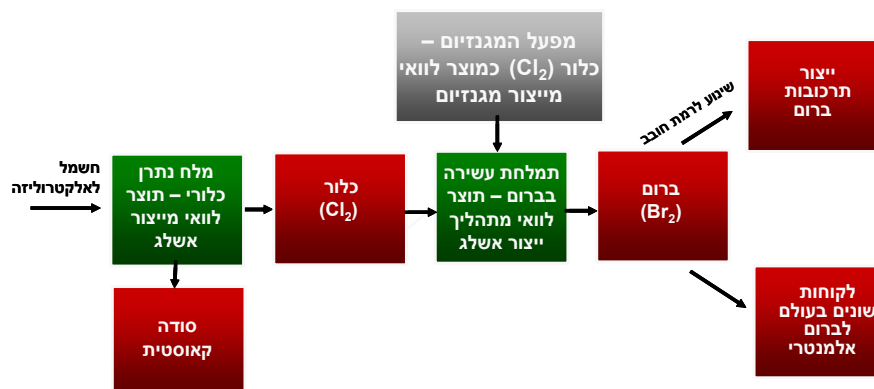
א. ברום ורכובותיו

הברום מופק מתמיסות (תמלחות) הנוצרות כמוצר לוואי מתהליך ייצור האשלג מקרנליט. התמיסות נשאבות למפעל כיל מוצרים תעשייתיים הממוקם בסדום, ושם, בתהליך של חמצון באמצעות כלור, מופק הברום.

הכלור מיוצר באמצעות מתקן אלקטרוליזה של מלח וכן מתקבל כתוצר לוואי מייצור מגנזיום מתכתי על ידי מגייה. מתקן האלקטרוליזה ומפעל המגנזיום ממוקמים בסמוך למפעל הברום בסדום. מלח הנתרן כלורי המשמש לאלקטרוליזה הינו מוצר לוואי מייצור האשלג בסדום.

כיל מוצרים תעשייתיים משתמשת בברום לייצור תרכובות ברום במפעלי כיל בישראל, הולנד וסין. את יתרת הברום מוכרת כיל מוצרים תעשייתיים לצדדים שלישיים. מרבית תרכובות הברום מיוצרות בתהליך כימי, המשלב ברום ומגוון של חומרי גלם נוספים, אשר החשוב בהם הינו ביספנול A, המשמש לייצור מעכב הבעירה TBBA וזרחן המשמש לייצור מעכבי בעירה על בסיס זרחן. כמו כן רוכשת כיל מוצרים תעשייתיים חומרי גלם רבים אחרים הדרושים לייצור המוצרים השונים.

להלן תיאור גרפי של תהליך הייצור:

ב. מגנזיה

אחת התמלחות שנותרת לאחר הפקת האשלג בסדום עשירה במגנזיום כלורי. תמלחת זו נשאבת למתקנים של כיל מוצרים תעשייתיים הנמצאים במישור רותם. בתהליך שבו משתתפים מגנזיום כלורי וחומרים אחרים נוצרת מגנזיה (תחמוצת מגנזיום). המגנזיה עוברת תהליכי עיבוד נוספים לייצור מגנזיה באיכויות שונות.

ג. ביוצידים על בסיס כלור

ייצור מוצרים אלה מתבצע במפעל כיל מוצרים תעשייתיים בארה"ב. לצורך ייצור חומרי חיטוי על בסיס כלור (ביוצידים) רוכשת כיל מוצרים תעשייתיים כלור, אוריאה וסודה קאוסטיק מיצרנים מקומיים וחומצה ציאנורית, להשלמת הייצור העצמי, מיצרנים בסין.

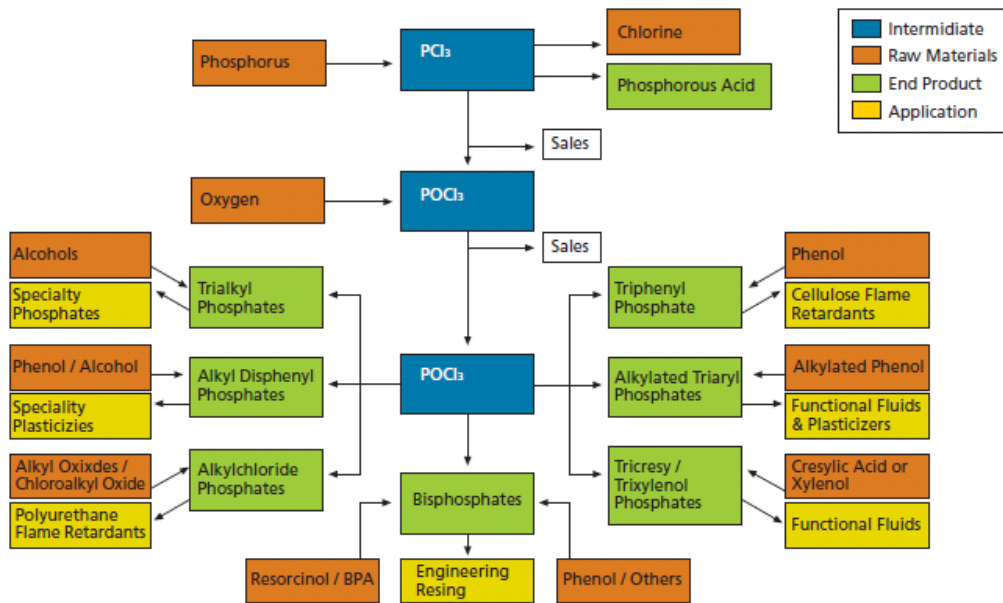
ד. מלחי ים המלח

מלחי ים המלח מיוצרים במפעל בסדום. הייצור הינו מחומרים ותמיסות הנוצרים כתוצרי לוואי מייצור האשלג. כך, למשל, פתיתי מגנזיום כלורי מופקים מתמיסות עשירות במגנזיום כלורי הנותרות בעקבות הפרדת האשלג מהקרנליט. מלח מסוגים שונים מופק מהמלח, שנותר גם הוא לאחר הפרדת האשלג מהקרנליט.

ה. מוצרים על בסיס זרחן

הזרחן האלמנטרי (P4) מופק בתהליך קלייה מעפרות שמקורם במזרח אירופה (קזחסטן), ארה"ב או בסין. מוצרים על בסיס זרחן מיוצרים במפעלים של כיל מוצרים תעשייתיים בארה"ב ובגרמניה. כיל מוצרים תעשייתיים משתמשת בזרחן האלמנטארי לייצור תרכובות זרחן במפעליה. תרכובת הזרחן הבסיסית (POCl3) מיוצרת בתהליך כימי, המשלב זרחן, כלור וכן חמצן. תגובה של תרכובת זו עם מגוון של חומרי גלם נוספים (כמו פרופילן אוקסיד או אפיכלורוהידרין), יוצרת את תרכובות הזרחן המסחריות.

להלן תיאור גרפי של תהליך הייצור :

8.5.14. הון חוזר

א. מדיניות החזקת מלאי חומרי גלם

כיל מוצרים תעשייתיים מייצרת בעצמה את הברום המשמש אותה לייצור תרכובות ברום ורוכשת גם כמות קטנה של ברום לצורכי ייצור התרכובות בסין. תמלחות ים המלח, המהוות חומר גלם עיקרי לייצור ברום, מגוזיה ומלחי ים המלח, מתקבלות מכיל דשנים. הכלור מתקבל ממפעל המגנזיום וממפעל הכלור של כיל מוצרים תעשייתיים ובארה"ב נרכש בשוק החופשי. כן נרכשים חומרי גלם מגורמים חיצוניים, בין חומרי הגלם העיקריים: Bisphenol A, זרחן אלמנטרי, מתיל כלוריד, סודה קאוסטיק, אוריאה וכן כימיקלים אחרים, הדרושים לתהליכי הייצור.

כיל מוצרים תעשייתיים מחזיקה מלאי חומרי גלם בכמות המביאה בחשבון את רמת הייצור הצפויה על פי מאפייני הצריכה, מועדי האספקה, המרחק מהספק ושיקולים לוגיסטיים אחרים.

בעקבות משבר האשראי העולמי, אשר החל לקראת סוף שנת 2008 וגורם להאטה עולמית, נקט המגזר בצעדים לצמצום רמת המלאים בשנת 2009 והתאמתם לביקושים הצפויים.

ב. מדיניות החזקת מלאי מוצרים גמורים

מדיניות כיל מוצרים תעשייתיים הינה להחזיק רמות מלאי מספיקות, המשתנות ממוצר למוצר, כדי להבטיח אספקה סדירה ללקוחות בהתחשב במרחק הלקוחות ממקומות הייצור ודרישתם לזמינות המלאי תוך אופטימיזציה של עלויות אחסון המלאי. לפיכך, חלק ממלאי המוצרים הגמורים מוחזק במחסנים בארצות היעד.

ימי המלאי הממוצעים לשנים 2009 ו-2008 הינם כדלקמן:

2008	2009	
14	20	ברום אלמנטארי
220	217	תרכובות ברום
131	174	ביוצידיים על בסיס כלור
35	52	תרכובות זרחן

ימי המלאי מחושבים על בסיס כמות המלאי הממוצעת במהלך השנה (על בסיס רבעוני) מחולק בכמות שנמכרה במהלך השנה. ימי המלאי הממוצעים בתרכובות ברום הינם גבוהים בשל הקיטון במכירות של קלציום ברומיד, אשר הינו מוצר לוואי בייצור תרכובות ברום אחרות. הגידול בימי המלאי של ביוצידיים על בסיס כלור נובע מהירידה בכמות המכירות בשנת 2009 כתוצאה מהשפעת מזג האוויר הקר. הגידול בימי המלאי הממוצעים של יתר המוצרים נובע מהירידה במכירות כתוצאה מהשפעת המשבר העולמי.

ג. מדיניות אשראי

כיל מוצרים תעשייתיים מוכרת בתנאי האשראי המקובלים במקום מושב החברות הרוכשות. מכירות קבוצת כיל מגובות, בדרך כלל, בביטוח סיכוני אשראי סחר חוץ או מכתבי אשראי מבנקים בדירוג גבוה.

31 בדצמבר 2009		
ממוצע ימי אשראי	היקף אשראי ממוצע במיליוני \$	
74	174	לקוחות
55	88	ספקים

31 בדצמבר 2008		
ממוצע ימי אשראי	היקף אשראי ממוצע במיליוני \$	
71	240	לקוחות
48	95	ספקים

העליה בימי הלקוחות נובעת משינוי בתמהיל המכירות וגידול יחסי במכירות ללקוחות בהם ימי האשראי גבוהים יותר.

8.5.15. איכות הסביבה

א. כללי

במהלך השנים האחרונות התמקדה כיל מוצרים תעשייתיים בפעילות מחקרית, הנדסית ובפרויקטים להקמת מערכות אקולוגיות חדשות וכן בשיפור מערכות קיימות. בדירקטוריון המגזר פועלת ועדת דירקטוריון מיוחדת לענייני אקולוגיה, בטיחות וגהות תעסוקתית שתפקידה לפקח על הפעילות הענפה שמנהלת כיל

מוצרים תעשייתיים בתחום איכות הסביבה ולכוון את המדיניות הסביבתית של המגזר.

להלן רשימה של הפעילויות העיקריות שנעשו על ידי כיל מוצרים תעשייתיים בתחום השמירה על איכות הסביבה:

1. בנושאי איכות האוויר

בוצעו השקעות במתקני הייצור במטרה לשפר מחזור והשבת ממיסים וחומרים אורגניים אחרים וספיגה באמצעות מערכות פחם פעיל ובכך להגיע לידי צמצום הכמות הנפלטת של חומרים אלו לאוויר.

בוצעו השקעות במערכות בקרה וגילוי כדי לוודא שאין חריגות במערכות התפעול והפליטה של המתקנים. בנוסף, מערכות אלו חוברו לבקרת הייצור של המתקנים, כך שטרם חריגה נפסקת הפעילות התהליכית ייצורית של המתקן.

מערכת לאיסוף וטיפול לפליטות מהארובות נמצאת בשלב הרצה בימים אלו. מערכת זאת תבצע טיפול נוסף בפליטות חומרים אורגניים נדיפים בטכנולוגיית חימצון קטליטי ותביא לעמידה בתקן פליטות אירופאי.

עובה מערך הגילוי של דליפות ברום וכלור.

החלה עבודה לבקרה וטיפול בפליטות בלתי מוקדיות בסיוע חברה אירופאית.

החלה פעילות משותפת של מפעלי מישור רותם, ובהם מפעל פריקלס, בשיתוף עם המשרד להגנת הסביבה והיחידה הסביבתית של מועצת נגב מזרחי לתכנון והקמה של מערך ניטור אוויר אזורי. מתווה המערך וההשקעות הנגזרות אינן ידועות בשלב זה.

במפעל הברום הוקמה קולונת יצור חדשה אשר מחליפה עמודת ייצור ישנה. העמודה הישנה הוסבה כמגדל ספיגה נוסף אשר מביא להפחתת פליטת ברום לאוויר. תוספת זאת תביא לעמידה בתקן הפליטה אירופאי.

מפעל כלור חדש הוקם ונמצא בשלבי הרצה. מפעל זה יעמוד בתקן פליטה אירופאי.

בשנת 2009 נרכשו מערכות ניטור רציף לארובות מתקן פריקלאס. מערכות אלו יותקנו בשנת 2010.

2. בנושאי שפכים

כיל מוצרים תעשייתיים מפעילה מתקן ברמת חובב לטיפול ביולוגי בשפכי המתקנים. טיפול ביולוגי בשפכים הינו הטכנולוגיה הנפוצה בעולם להקטנת חומרים אורגניים פריקים בשפכים. הטיפול הביולוגי מתבצע באמצעות מיקרו אורגניזם שניזונים מהחומרים האורגניים הנמצאים בשפכים ובכך

מביאים לידי הקטנה ניכרת שלהם. התהליך מוגבל לחומרים פריקים ביולוגית.

כיל מוצרים תעשייתיים פועלת מעבדה מיוחדת למעקב אחר איכות השפכים ואנליזה שלהם.

כיל מוצרים תעשייתיים מפעילה מתקן סניטרי במפעל תרכובות ברום לטיפול עצמאי בשפכים הסניטרים במפעל. המתקן הוקם ומתופעל על ידי חברת GES. כיל מוצרים תעשייתיים הגישה בקשה למחזור הקולחין לטובת שימוש במתקני הקירור.

כיל החלה בתהליך תכנון ורישוי של מערכת סילוק עצמית של קולחין בעלות המוערכת בכ-15 מיליון דולר. המערכת תכלול מערך הולכה ובריכות אידוי עצמאיות של המפעל. המערכת תבנה בהתאם לסטנדרט אמריקאי הכולל ניטור דליפות וניטור אויר.

3. בנושא פסולת

מתקן לטיפול בפסולת מסוכנת מוקם ברמת חובב. מתקן זה יבצע השבה של ברום מהפסולות וכן השבה של אנרגיה כקיטור. המתקן יעמוד בתקני הדירקטיבה האירופאיות הרלוונטיות. המתקן יחל הרצה בשנת 2010.

ב. השלכות מהותיות הנובעות מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה

בדצמבר 2007 הוצאו למפעל תרכובות ברום תנאים מעודכנים לרישיון עסק לפיהם יהיה הטיפול בשפכים באחריותו הבלעדית של כל מפעל (לרבות שלב הסילוק). לפי תנאי הרישיון, יסולקו קולחי המפעלים לבריכות האידוי והאגירה שבהפעלת המועצה ובאחריותה עד סוף 2009. לאחר תאריך זה יופעלו מערכות סילוק עצמאיות באחריות כל מפעל ותיאסר הזרמת קולחים למערכת הקיימת. לא יאוחר מתחילת 2010 יעמוד כל מפעל בערכי הקבע של הקולחין (ובתנאי שיתקבלו כל האישורים מהרשויות לביצוע הפרויקט). בהתאם לתנאי רישיון העסק, פנה מפעל תרכובות ברום יחד עם יתר המפעלים הרלוונטיים באזור התעשייה לרשויות והציג עיכוב של כשנתיים בתהליך הקמת מערכת הסילוק העצמית בשל עיכוב בהליך הסטטוטורי. המשרד להגנת הסביבה דחה את המועד בו על המפעלים לעמוד בערכי הקבע של הקולחין עד ליום 1 באוקטובר 2011 וטיוטא המתקנת את לוח הזמנים שנקבעו בתנאי רישיון העסק הומצאה למפעל טרם כניסת התיקון לתוקף.

בדצמבר 2006 נחתם הסכם בין המשרד להגנת הסביבה, התאחדות התעשיינים, מפעלים ברמת חובב (ומפעלי כיל מוצרים תעשייתיים בכלל זה) ועמותת נגב בר קיימא, ואשר אושרה על ידי בית המשפט המחוזי, לפיו הסכימו המשרד והמפעלים להיכנס להליך מואץ של הידברות לתקופה של חצי שנה (שנסתיימה ביוני 2007) בקשר לפליטות לאוויר, הן ממתקנים חדשים והן ממתקנים קיימים וכן לפליטות בלתי מוקדיות, למניעת זיהומים ומטרדי ריח, הכל על בסיס תקנים בינלאומיים. באפריל 2007 החליטה הממשלה, כחלק מההחלטה להעביר את בסיסי ההדרכה

של צה"ל לצומת הנגב, בסמוך לאזור רמת חובב, כי משרדי הממשלה יפעלו לשיפור איכות האוויר סביב אזור התעשייה רמת חובב לפי מתווה הפעולה המוסכם על משרד הבריאות, המשרד להגנת הסביבה וצה"ל. במרץ 2008 קיבלה חברה מכל מוצרים תעשייתיים המפעילה את המפעל ברמת חובב תנאים לרישיון העסק שעניינם פליטות לאוויר. על פי תנאי הרישיון על המפעל לערוך סקרים בדבר פליטות מכל סוג מהמפעל לסביבה. על בסיס תוצאות סקרים אלו יקבע המשרד אמצעים לטיפול בפליטות וזיהומים. כיל מוצרים תעשייתיים ביצעה את הסקרים והגישה אותם למועצה ולמשרד להגנת הסביבה. הסקרים הצביעו על עמידה בערכי הייחוס בסביבת המפעל. בנוסף, הוגשה תוכנית עבודה לעמידה במפרטים שנקבעו במפעל. טרם הועברה למפעל התייחסות המשרד. כמו כן נדרש המפעל לבצע מדידה וטיפול בפליטות לא מוקדיות של חומרים הנפלטים בתהליך הייצור. פעילות זו בוצעה במהלך השנים 2008 ו-2009. בשנים הבאות מתוכננת פעילות סדירה בנושא זה.

כיל מוצרים תעשייתיים מקימה מתקן לטיפול בפסולות. מתקן זה מתוכנן לטפל בנוסף לפסולת הנוצרת בתהליכי הייצור השוטפים גם בפסולת היסטורית המאוכסנת בחביות באתר יעודי במפעל. פעילות זאת מבוצעת בתיאום עם המשרד להגנת הסביבה. הערכתה של כיל מוצרים תעשייתיים היא כי היקף ההשקעה במתקן יהיה בסדר גודל של 30 מיליון דולר⁴⁴.

למועד הדיווח, למפעלי הברום רישיון עסק בתוקף.

ג. עלויות והשקעות סביבתיות צפויות

בשנת 2009 השקיעה כיל מוצרים תעשייתיים סך של כ-22.5 מיליון דולר ברכוש קבוע לשיפור איכות הסביבה וסך של כ-17 מיליון דולר בהוצאה שוטפת בנושאים הקשורים לשיפור איכות הסביבה.

בשנת 2010 צפויה כיל מוצרים תעשייתיים להשקיע כ-29 מיליון דולר ברכוש קבוע וכ-20 מיליון דולר בהוצאה שוטפת לאותן מטרות⁴⁵.

8.5.16 מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

א. כפיפות הפעילות לחוקים ספציפיים

להלן יפורטו בתמצית מגבלות על פי דין או הסדרים חוקיים הנוגעים לפעילות התאגיד שעשויה להיות להם השלכה מהותית על כיל.

⁴⁵ ⁴⁷ ההערכות לגבי ההשקעות וההוצאות הצפויות הינן מידע צופה פני עתיד והן מבוססות על החקיקה והתקנה הקיימת, על דרישות הרשויות הידועות כיום לכל מוצרים תעשייתיים ועל הערכת ההשקעות כפי שעשו מהנדסי כיל. התממשותן של הערכות אלו אינה ודאית. כל שינוי בהערכה מהערכות אלו, לרבות שינוי בהערכת מהנדסי כיל או שינוי ביישום, בדרישות הרשויות או בהוראות הדין עשוי להביא לידי תוצאות שונות מהאמור לעיל.

1. זיכיון המשנה

חברת הברום מחזיקה בזיכיון משנה שניתן בהתאם לחוק הזיכיון ולזיכיון הראשי שניתן מכוחו, שבו מחזיקה מי"ה (לפרטים על אודות זיכיון זה ראו סעיף 8.4.14(א)(1) לעיל). זיכיון המשנה ניתן לחברת הברום בשנת 1962 והוא, לפי שעה, בתוקף עד לשנת 2030. לפי זיכיון המשנה:

(א) הוענקה לחברת הברום על ידי מי"ה חכירת משנה בנוגע לשטחים שבשימוש מפעלה של חברת הברום.

(ב) ניתנה לחברת הברום הזכות הייחודית להפיק ברום ותרבות ברום מים המלח.

(ג) הוסדרה קבלת התמיסה המרוכזת המשמשת להפקת ברום אלמנטרי על ידי חברת הברום ממי"ה.

לטענות החשב הכללי בדבר חישוב התמלוגים ראו סעיף 8.4.14(א)(1) לעיל.

2. הגבלות השימוש במעכבי בעירה על בסיס ברום

במדינות שונות בעולם נערכת בחינה בקשר להגבלות אפשריות של השימוש במעכבי בעירה על בסיס ברום. להלן פרטים על אודות ההליכים העיקריים הידועים למגזר במועד הכנת הדוח:

(א) HBCD הוגדר תחת הרגולציה החדשה לכימיקלים REACH כ- Substance of Very high concern (SVHC) על בסיס סיווגו כחומר בלתי פריק, מצטבר ברקמות ורעיל (PBT) כתוצאה מהחלטה זו, סוכנות הכימיקלים האירופאית (ECHA) המליצה להכליל חומר זה ברשימת החומרים הנדרשים לאישור (Authorization). המלצה זו תיכנס לתוקף רק לאחר אישור של ה- council והפרלמנט האירופאים. החלטה זו צפויה להתקבל במהלך שנת 2010 ובעקבותיה תפורסם הרשימה הסופית. המשמעות של החלטה זו היא שמתן אישור שימוש באפליקציות ספציפיות יינתן רק אם בהערכה סוציו-אקונומית יוכח כי הצורך במוצר לשימוש מסוים גדול מהסיכון וכי אין אלטרנטיבות לשימוש במוצר. תוצאות תהליך האישור צפויות לכל המוקדם ב-2013. בנוסף החומר HBCD סווג בשתי ועידות או"ם (UNEP ו- UNECE) כחומר בעל תכונות POP (Persistent Organic Pollutant). משמעות הסיווג היא כי התהליך להוצאת החומר מהשוק עשוי להתרחש מהר יותר (לקראת סוף 2012) מאשר צפוי על פי ההליך ב- REACH.

בשלב זה, אין הגבלה על השימוש ב- HBCD בקנדה או בארה"ב. מאידך קנדה חברה בוועידת האו"ם UNECE וארה"ב חברה בוועידת UNEP, כך שכל הגבלה שתחול על החומר במסגרת ה- POP, תחול גם במדינות אלו.

היקף מכירות ה- HBCD אינו מהותי ברמת כיל.

(ב) מעכב הבעירה המסחרי על בסיס ברום, deca bromo diphenyl oxide, המכונה – DECA שהוא אחד ממעכבי הבעירה הנפוץ בשוק, אסור לשימוש באירופה בשימושים חשמליים ואלקטרוניים, החל מיום 1 ביולי 2008. הגבלה זו אינה מונעת את המשך השימוש ב- DECA בשאר היישומים כגון בניה וטקסטיל.

(ג) נורבגיה שינתה את הודעתה הראשונית להטיל הגבלות על 18 כימיקלים תעשייתיים, ביניהם כמה מעכבי בעירה המכילים ברום. בעקבות פעילות של התעשייה, הרשימה צומצמה ל- 10 חומרים ומעכב הבעירה HBCD נמצא ביניהם. מעכב הבעירה DECA נאסר לשימוש בנורבגיה, למעט שימושים בהובלה.

(ד) ביום 17 בדצמבר 2009 פירסמה הרשות הרגולטורית של ממשלת ארה"ב (EPA) הודעה לפיה 3 היצרנים הגדולים של תרכובות הברום (Chemtura, Albemarl) וכיל מוצרים תעשייתיים) הגיעו להסכמה עם הרשות על הוצאה וולנטרית של מעכב הבעירה DECA. כל אחת מהחברות הנ"ל, חתמה על מזכר הבנות עם ה- EPA לפיו כיל מתחייבת על הוצאה הדרגתית של ה- DECA מהשוק בארה"ב עד להפסקת המכירות בסוף 2013. בסוף כל שנה, כיל תגיש דוח קצר לרשות האמריקאית על מכירות ה- DECA בשנה שחלפה.

(ה) בדצמבר 2009, הגישה חברת קונגרס ממדינת מיין הצעה לתחיקה פדראלית שמשמעותה הפסקת השימוש במעכב הבעירה DECA בכל השימושים בארה"ב. טרם נעשה דבר עם הצעת תחיקה זו ולא ידוע מה חברת הקונגרס מתכוונת לעשות עם ההצעה.

(ו) במדינות אורגון ווורמונט התקבלה הצעת חקיקה לאסור את השימוש במעכב הבעירה דקה. מאידך, הצעה דומה שעלתה במדינת קליפורניה נגד השימוש במעכבי בעירה במוצרים המיועדים לתינוקות וילדים קטנים נפלה ולא עברה את בית הנבחרים.

היקף מכירות ה- DECA אינו מהותי ברמת כיל.

3. פרוטוקול מונטריאול

לפי פרוטוקול מונטריאול, הדן בעניין חומרים הפוגעים בשכבת האוזון (להלן: "פרוטוקול מונטריאול"), אשר ישראל צד לו (ואשר אומץ בדין הישראלי הפנימי בתקנות החומרים המסוכנים (יישום פרוטוקול מונטריאול בעניין חומרים הפוגעים בשכבת האוזון), תשס"ד-2004), מופחתים הייצור והצריכה של מתיל ברומיד לחיטוי קרקע ולחיטוי סחורות וגידולים אשר אינם לצורכי הסגר (Quarantine) וקדם-משלוח (Pre-shipment) עד להפסקה מוחלטת בעתיד. הקיטון בהיקף המכירות בעקבות יישום הוראות פרוטוקול מונטריאול אינו מהותי לכל.

למתיל ברומיד שימושים נוספים, המוגדרים כשימושים פטורים, אשר אינם מוגבלים בכמויות הייצור והצריכה, ובהם טיפולי הסגר וקדם-משלוח ושימוש לייצור חומר אחר, כאשר המתיל ברומיד נצרך בשלמותו במהלך ייצור החומר האחר (FEEDSTOCK).

בכוונת כיל מוצרים תעשייתיים להישאר בתחום חיטוי הקרקע גם לאחר איסור השימוש במתיל ברומיד כאמור לעיל. לפיכך, כיל מוצרים תעשייתיים מייחדת בשנים האחרונות מאמצים לפיתוח מוצרים חלופיים ומוצרים משלימים למתיל ברומיד בשוק זה.

ב. רישוי

לאחרים בהם פועלים מפעלי כיל מוצרים תעשייתיים רשיון עסק בר תוקף על פי הוראות הדין. בנוסף, לכל אחד מהאתרים שבהם מפעלי כיל מוצרים תעשייתיים היתר רעלים על פי חוק חומרים מסוכנים, תשנ"ג-1993, בר תוקף, המתחדש מעת לעת. למפעלי כיל מוצרים תעשייתיים בסדום ובמישור רותם היתר הזרמה לים המלח לפי חוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, תשמ"ח-1988, בר תוקף, שיש לחדשו מעת לעת. עלויות חידוש הרישוי כשלעצמן אינן מהותיות.

ג. תקינה ורישוי מוצרים

להלן פרטים נוספים על מגבלות והוראות פיקוח רגולטוריות על פעילויות כיל מוצרים תעשייתיים:

1. חומרי הדברה (לרבות חיטוי קרקע) – ברוב מדינות העולם יש דרישה לרישוי החומר וכל מוצר המכיל את החומר, לפני הייבוא/המכירה באותה מדינה. המכירה מוגבלת לסוג הפגע (מחלה/אורגניזם) והגידול/יבול שעבורם התקבל הרישוי במדינה מסוימת. הרישוי מוגבל לרוב בזמן ויש לחדשו כדי לאפשר המשך מכירות.

2. חומרים לטיפול במים (ביוצידים) – בכמה מדינות יש דרישה לרישוי החומר וכל מוצר המכיל את החומר, לפני הייבוא/המכירה באותה מדינה. המכירה מוגבלת לאותם שימושים מסחריים שעבורם התקבל הרישוי במדינה

מסוימת. הרישוי מוגבל לרוב בזמן ויש לחדשו כדי לאפשר המשך מכירות. בשנת 2000 נכנסה לתוקף בקהילה האירופית (ה-EC) דירקטיבת הביוציידים הדורשת רישוי לפני מכירה לכל ביוצייד חדש. הדירקטיבה גם יישמה תהליך של רישוי מחדש לכל הביוציידים הקיימים בשוק. כיל מוצרים תעשייתיים הגישה תיקים לרישוי מחדש של הביוציידים הקיימים לשימושים במים תעשייתיים ובמים למפעלי נייר בהתאם ללוח הזמנים שנקבע בחוק ונמצאת בקשר מול הרשויות במסגרת תהליך ההערכה והבחינה של התיקים. לפי הדירקטיבה, במהלך תהליך הרישוי ניתן להמשיך ולמכור את המוצרים לשימושים שנמכרו עד כה ובתנאי שהוגש תיק הרישוי לשימוש ולחומר הפעיל במוצר.

3. כימיקלים – במדינות מסוימות (למשל ארה"ב, קנדה, יפן, קוריאה, סין ועוד) ניתן למכור כימיקלים מסוימים רק לאחר תהליך רישום ואישור הרשויות. על כמה מוצרים של תרכובות ברום חלות גם מגבלות סחר על פי שימוש הנובעות מדרישות אמנות בינלאומיות. כיל מוצרים תעשייתיים רושמת את המוצרים שהיא מפתחת ומוכרת על פי הנדרש בחוק המקומי. בשנת 2009 נערכה מדינה נוספת, טאיוון, ליישום חוק כימיקלים חדש ובמסגרתו הקמת רשימת כימיקלים חדשים במהלך שנת 2010. כיל מוצרים תעשייתיים מתכוונת להגיש את רשימת החומרים הרלבנטיים לרשויות.

4. להוראות פרוטוקול מונטריאול, אמנה בינלאומית המטילה פיקוח והגבלות ייצור - ראו סעיף 8.5.16(א)(3) לעיל.

5. להוראות חוק המסגרת לרישום והערכה של כימיקלים באיחוד האירופי (REACH) - ראו סעיף 8.7.1 לדו"ח.

ד. תקינה ובקרת איכות

לכיל מוצרים תעשייתיים יש מערכת בקרת איכות כוללת מתקדמת. אין תקנים מחייבים ולכל חברה במגזר המוצרים התעשייתיים ישנה הייחודיות שלה (שתפורט להלן), אך ישנם שלושה נושאים מרכזיים משותפים: (1) לכולן (פרט לקלירון) הסמכה לתקן ISO 9001; (2) כל מפעלי כיל מוצרים תעשייתיים בארץ וכן מפעלה בהולנד חברים בתוכנית הבינלאומית Responsible Care; (3) נוסף על האמור לעיל:

אגפי המחקר והפיתוח, ואגפי ההנדסה ומערכות המידע של כיל מוצרים תעשייתיים מוסמכים ל-ISO 9001 גם בנושא התכנון. המעבדה האנליטית של אגף המחקר הוסמכה לתקן ISO 17025 בשמונה שיטות לבדיקת שפכים.

המפעלים ברמת חובב, סדום, ברומכימי, פריקלאס ותמי הוסמכו לתקן ניהול איכות הסביבה ISO 14001. המפעלים ברמת חובב, מישור רותם, סדום ותמי בישראל וברומכימי בהולנד הוסמכו לתקן ניהול בטיחות תקן ישראלי 18001.

המפעלים לייצור מוצרים על בסיס זרחן (מוצרי סופרסטה) בארה"ב ובגרמניה הוסמכו לתקן אבטחת איכות ISO 9000, תקן ניהול איכות הסביבה ISO 14001 ו- OSHA 18001.

בחברת תרכובות ברום מיושמות מתודולוגיות איכות מתקדמות כגון הפעלת צוותי שיפור, שש סיגמה, ניהול ידע, HACCP (Hazard Analysis Critical Control Point), שהינה מתודולוגיה המיושמת כדי למנוע חדירת זיהומים לחומר המיוצר. כן יש במפעליה העיקריים מערך מקיף של מבדקי איכות פנימיים שבמסגרתו מתנהלות גם תחרויות שונות בין היחידות.

מפעל המגנזיה עומד בקריטריונים של GMP-13 לבעלי חיים (Good Manufacturing Practice). המפעל הוסמך ל-HACCP על ידי מכון התקנים הישראלי וכן הוסמך ל-GMP למזון על ידי משרד הבריאות. המפעל עבר בהצלחה ביקורת של ה-FDA כדי להיות תואם תקני GMP פארמה והוסמך על ידי משרד הבריאות הישראלי לתקן זה. המפעל הוסמך לתקן OSHA18001 ולתקן ישראלי ISO 14001.

למכון המחקר של כיל מוצרים תעשייתיים, המספק שירותי מחקר גם למגזרים האחרים של כיל, מערך הבטחת איכות מתקדם המוסמך לתקן ISO 9001. שתי מעבדות כיל מוסמכות לתקן הסמכת מעבדות ISO 17025. בנוסף, שתי מעבדות עומדת בקריטריונים של GLP (Good Laboratory Practice). למכון המחקר יש גם מערך איכות העונה על דרישות GMP למתקני הפילוט והמיני פילוט, לפי צרכי הלקוחות. כן יש למכון המחקר תקן ניהול איכות הסביבה ISO 14001. המפעל הוסמך לתקן ישראלי 18001.

ליחידה העסקית למלחי ים המלח יש תקן ניהול איכות הסביבה ISO 14001 וגם תקן ניהול בטיחות ת"י 18001 והוסמכה ל- GMP למזון על ידי משרד הבריאות הישראלי במתקן לייצור אשלג נקי. למתקן האשלג הנקי הסמכה ל-HACCP.

8.5.17. הליכים משפטיים

לפרטים בדבר תביעות משפטיות כנגד כיל ראו באור 22 לדוחות הכספיים של החברה לישראל.

להלן היעדים והאסטרטגיה העיקריים של כיל מוצרים תעשייתיים:

- א. ביסוס וחיזוק המעמד העסקי של כיל מוצרים תעשייתיים בסין בשוק הברום האלמנטרי, תרכובות הברום ומעכבי בעירה על בסיס זרחן תוך התבססות על תשתיות הייצור והשיווק שנבנו בסין בשנים האחרונות והשקעות נוספות שאושרו לביצוע.
- ב. הגברת האינטגרציה האנכית בחלק מעסקי המגזר (כימיקלים לבריכות שחייה ומוצרי מלח כלוריים) באמצעות בניית ערוצי הפצה מתאימים.
- ג. פיתוח שימושים חדשים למוצרים קיימים.
- ד. הגדלת משקל המוצרים הייחודיים בסל המכירות של כיל מוצרים תעשייתיים.
- ה. שילוב מעכבי בעירה על בסיס ברום עם מעכבי בעירה על בסיס זרחן להשגת יתרון תחרותי לכיל וללקוחותיה.
- ו. שמירה על מוצרים קיימים תוך התאמתם לדרישות הרגולטוריות המשתנות מעת לעת.
- ז. השגת מצוינות תפעולית ושיפור כושר התחרות באמצעות התייעלות תפעולית בכל מרכיבי שרשרת האספקה.
- ח. פיתוח מוצרים ואפליקציות חדשים וכן מוצרים חלופיים למוצרים קיימים, ממוקדי שוק, המכילים ברום כדי שישמשו כמנועי צמיחה להגדלת הביקוש לברום בעולם.
- ט. בחינת מיזוגים ורכישות של חברות בענף, לרבות אפשרות של התרחבות רוחבית.

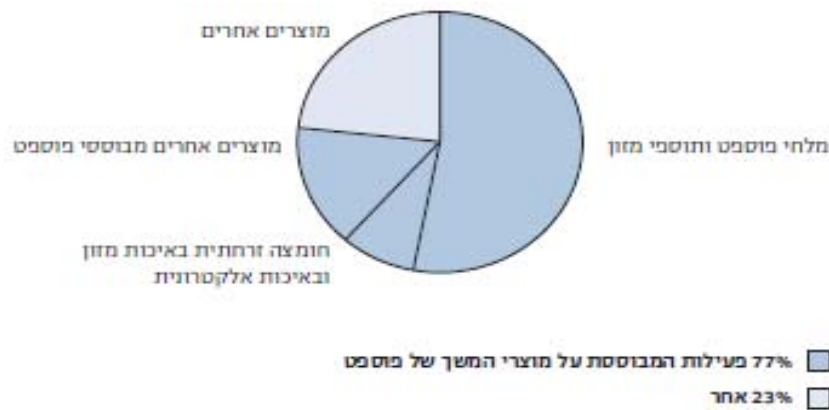
⁴⁶ הכוונות והאסטרטגיה של כיל מוצרים תעשייתיים, כמפורט בסעיף זה, משקפות את מדיניותה של כיל מוצרים תעשייתיים במועד הכנת הדוח, ומבוססות על הערכותיה במועד זה והן בחלקן מידע צופה פני עתיד. יודגש, כי אם ישתנו הערכות כיל או מדיניותה בקשר לתחום פעילות המגזר או בקשר לחקיקה ולתקינה או בקשר לדרישות הרשויות, עשויות גם כוונות והערכות אלו להשתנות, כולן או חלקן, מעת לעת וכי אין כל ודאות בדבר התממשותן או בדבר הצלחת יישום אסטרטגיה זו.

8.6. כיל מוצרי תכלית

8.6.1. מידע כללי על תחום הפעילות

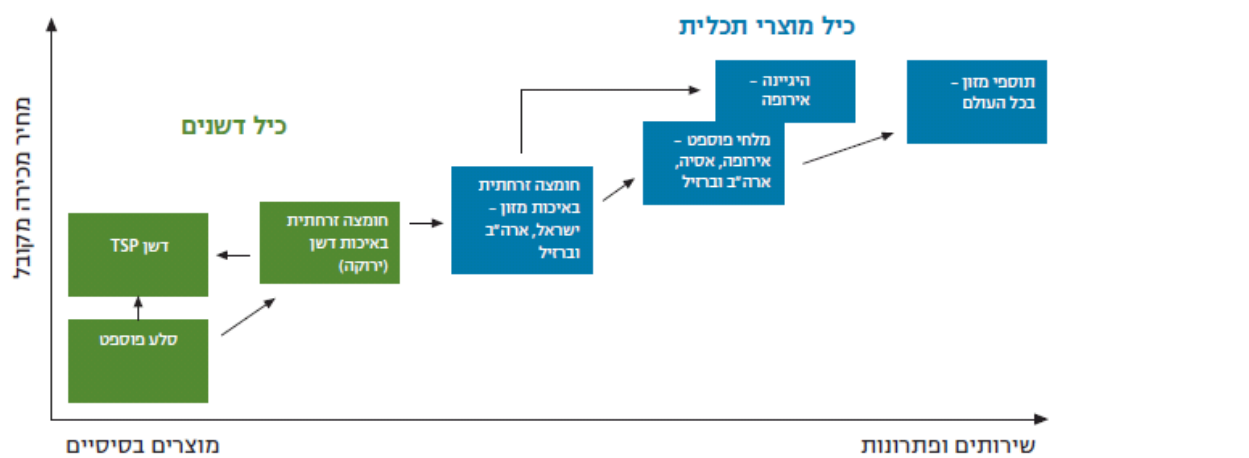
להלן תרשים מכירות מגזר כיל מוצרי התכלית לחיצוניים⁴⁷ לפי קבוצות מוצרים:

סך מכירות לחיצוניים בשנת 2009 – 1,294 מ' דולר

כיל מוצרי תכלית עוסקת בפיתוח, ייצור, שיווק ומכירה של מגוון רחב של מוצרים מבוססי פוספט וזאת במסגרת מדיניות כיל להגדיל ייצור מוצרי המשך בעלי ערך מוסף גבוה יותר, וכן בפיתוח, ייצור, שיווק ומכירה של מוצרים מבוססי אלומינה ומוצרים אחרים. בשנת 2009 הסתכמו מכירות כיל מוצרי תכלית לסך של כ- 1,328 מיליון דולר (לרבות מכירות למגזרים אחרים בכיל). מכירות כיל מוצרי תכלית היוו כ- 28% מסך המכירות של כיל בשנה זו. כ- 77% מהמכירות לחיצוניים של כיל מוצרי תכלית הן של חומצה זרחתית באיכויות שונות (טכנית, מזון, פולי פוספורית ואלקטרונית) ושל מוצרי המשך של החומצה. מוצרים אלה מבוססים בחלקם על סלע הפוספט, הנכרה על ידי כיל דשנים בנגב בישראל ובחלקם על זרחן P4 וחומצה זרחתית, הנרכשים מגורמים שלישיים.

התרשים להלן מתאר כיצד כיל מוצרי תכלית משתלבת באסטרטגיה של כיל לייצור מוצרי המשך בעלי ערך מוסף גבוה יותר על בסיס סלע הפוספט:

⁴⁷ במכירות לחיצוניים הכוונה למכירות ללקוחות שמחוץ לקבוצת כיל (לקוחות שאינם מגזרים אחרים בקבוצה).

מוצריה של כיל מוצרי תכלית מיועדים לשורה ארוכה של שימושים ותעשיות ובעיקר לתעשיות המזון, חומרי הניקוי, המטלורגיה, האלקטרוניקה, ההנעלה, הנייר, הפרמצבטיקה והכימיקלים לטיפול במים, לתעשיית הבטון ולכיבוי אש, ברחבי העולם.

בתחילת שנת 2008 רכשה כיל מוצרי תכלית את פעילות הטיפול במים באמצעות כימיקלים מיוחדים, של חברת הנקל הגרמנית.

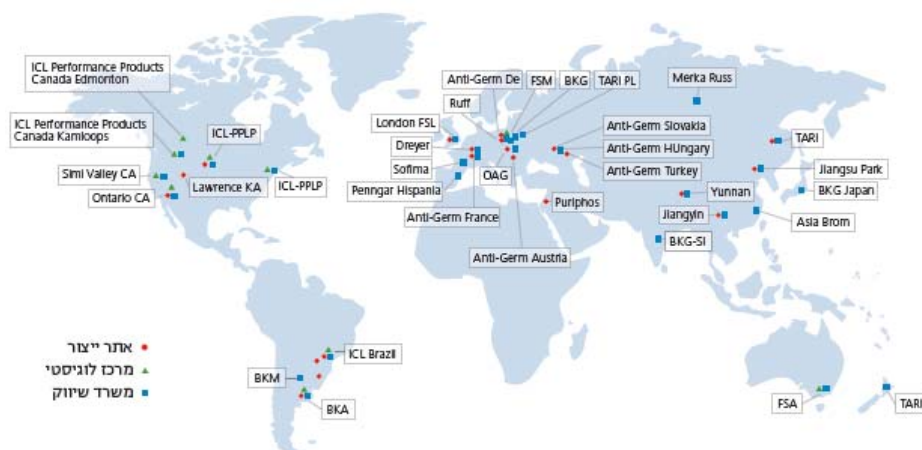
כיל מוצרי תכלית הרחיבה את סל המוצרים והפריסה הגיאוגרפית בתחום ההיגיינה, תחום הפרמה, הקוסמטיקה והגבס (PCG) ובתחום הטיפול במים, על ידי ביצוע רכישות. חטיבת ההיגיינה של כיל מוצרי תכלית רכשה את החברות: Primalab, Agrochem, Merak, Hyproclean וחטיבת מוצרי הניקוי של Ekuline's על מנת להרחיב את סל המוצרים לניקוי ואחזקה המיועדים לתעשיות המזון, החקלאות והטיפול הרפואי וכדי לחזק את נוכחות היחידה בצרפת, גרמניה, רוסיה, אוקריינה ושאר מדינות מזרח אירופה.

במהלך הרבעון השני של שנת 2009, נרכשו על ידי היחידה העסקית PCG שתי חברות גרמניות - Adentatec GmbH Competence in Dental ו-Eisenbacher Dentalwaren ED GmbH. מוצרי חברות אלו מרחיבים את סל המוצרים הדנטליים של היחידה העסקית. PCG מתמקדת בייצור והפצה של גבס דנטלי, תרכובות ליציקות דנטליות, מוצרי הטבעה ומוצרים דנטליים אחרים.

כיל מוצרי תכלית מייצרת את מוצריה במתקניה בגרמניה, ארה"ב, ישראל, ברזיל, צרפת, סין, אנגליה, ארגנטינה, אוסטרליה ואוסטרליה. בישראל, במישור רותם, מייצרת כיל מוצרי תכלית חומצה זרחתית נקייה וזאת באמצעות ניקוי חומצה זרחתית חקלאית המיוצרת על ידי כיל דשנים. כן מייצר המגזר בארה"ב חומצה זרחתית "תרמית" באמצעות שימוש בזרחן אלמנטרי, וכן רוכש המגזר חומצה זרחתית "מנוקה" מצדדים שלישיים.

מתקני כיל מוצרי תכלית מחוץ לישראל עושים שימוש בחומרי גלם שמקורם בכל ישראל ובמקומות אחרים. לפירוט על מוצרי כיל מוצרי תכלית ראו סעיף 8.6.3 לדו"ח.

הפרישה הגיאוגרפית של מתקני הייצור של כיל מוצרי תכלית הינה כדלקמן:

8.6.2. מגמות והתפתחויות בשווקים

רוב מוצרי כיל מוצרי תכלית מושפעים במידה רבה מהמצב הכלכלי העולמי.

המשבר הכלכלי העולמי גרם לירידה בביקושים בשנת 2009 לרוב המוצרים של כיל מוצרי תכלית. בנוסף הגידול ביצוא מסין והופעתם של יצרנים חדשים הגדילו את התחרות בתחום.

הלחץ על הורדת המחירים בשוק האירופאי נמשך בשנת 2009 כחלק מהמאמץ של הלקוחות בחיפוש אחר אלטרנטיבות זולות יותר, יחד עם הגידול בתחרויות כתוצאה מהגברת היבוא. לעומת זאת הלחץ על המחירים בצפון אמריקה היה חלש יותר והמחירים הגבוהים יחסית, אשר היו בשנת 2008, נשארו ברמה דומה גם בשלושת הרבעונים הראשונים של 2009 אולם לוותה בירידה בכמויות המכירה. ברבעון הרביעי של שנת 2009 חלה ירידה במחירי המכירה גם בארה"ב.

8.6.3. מוצרים ושירותים

להלן סוגי המוצרים העיקריים של כיל מוצרי תכלית:

א. חומצה זרחתית מנוקה באיכות טכנית, חומצה באיכות מזון, חומצה פולי פוספורית וחומצה באיכות אלקטרונית – החומצה משמשת כחומר גלם בתעשיית המזון, טיפול במתכות, מוצרי ניקוי, תעשיית האלקטרוניקה ותעשיית הבנייה. כיל מוצרי תכלית הינה היצרן המוביל בעולם בייצור חומצה זרחתית מנוקה. כיל מוצרי תכלית מייצרת ומוכרת חומצה זרחתית באיכויות שונות, בראש ובראשונה עבור תעשיית המזון. סל המוצרים של כיל מוצרי תכלית כולל גם חומצות ייעודיות בעלות ערך מוסף גבוה המשמשות לתעשיות האלקטרוניקה והבנייה.

ב. מלחי פוספט ותוספי מזון – מלחי פוספט מיועדים לשימושים רבים ובהם – טיפול במתכות, חומרי ניקוי, משחות שיניים, תוספי מזון ועוד. כיל מוצרי תכלית מייצרת ומשווקת מוצרים בעלי ערך מוסף גבוה, בכלל זה מלחי פוספט, המיוצרים בגרמניה, בארה"ב, בברזיל ובסין, המבוססים בעיקר על החומצה הזרחתית. כיל מוצרי תכלית משתמשת בחלק ניכר ממלחי הפוספט המיוצרים על ידיה כחומר גלם לייצור תוספי מזון במדינות רבות ברחבי העולם. תוספי המזון של כיל מוצרי תכלית מיועדים בעיקר לשוקי הבשר, הדגים ופירות הים המעובדים, לשוק מוצרי הגבינות והחלב ולשוק האפייה.

ג. מוצרים אחרים מבוססי פוספט וזרחן – השווקים העיקריים של מוצרים אלה הם:

1. מוצרי ההיגיינה – מגוון רחב של חומרי חיטוי וניקוי לשימושים שונים בתעשיית המזון ובכלל זה מוצרי ניקוי למחלבות, חברות חקלאיות, מטבחים תעשייתיים ומפעלי מזון לסוגיהם. לכל מוצרי תכלית מתקני ייצור בצרפת, גרמניה ואוסטריה. חלק ממוצרים אלו מבוססים גם על חומצה זרחתית נקיה המיוצרת בישראל.

2. **מוצרים למניעה ועיכוב התפשטות שריפות** (תחום ה-"Fire-Safety") –

מוצרי ה-Fire-Safety מונעים בעירה, בעיקר ביערות ובשטחים פתוחים, בזמן שריפה בעזרת פיזור המוצרים באמצעות כלי טיס. כיל היא מהמובילות בעולם בייצור מוצרים למניעת התפשטות אש, מבוססי פוספט, המיושמים בעיקר לשריפות יער. חומרים אלה מיוצרים בארה"ב.

בשנת 2007 רכשה כיל מוצרי תכלית את נכסיה ופעילותה של חברה בשם Fire-Trol, העוסקת בתחום זה ולה נוכחות משמעותית בעיקר בצפון אמריקה. רכישה זו הינה רכישה אסטרטגית עבור כיל מוצרי תכלית בתחום ה-Fire-Safety, הן מבחינה גיאוגרפית והן מבחינת סל המוצרים. בנוסף רכשה כיל מוצרי תכלית את Biogema הצרפתית ובכך חיזקה את מעמדה בתחום ה-Fire Safety באירופה.

3. P_2S_5 – משמש כמרכיב עיקרי בחומרי סיכה וקוטלי חרקים.

ד. **מוצרים אחרים** – כיל מוצרי תכלית מייצרת מגוון של מוצרים התמחות אחרים שאינם מבוססי פוספט הדורים מומחיות מיוחדת. בין היתר מיוצרים המוצרים האלה:

1. **חומרים תרמופלסטיים (ביחידה העסקית Rhenoflex)** – חומרים תרמופלסטיים הינם חומרים פלסטיים שניתן לעצבם באמצעות חימום. כיל מוצרי תכלית מפתחת, מייצרת ומשווקת מוצרים תרמופלסטיים יחודיים, ידידותיים לסביבה ומוגנים בפטנטים לחיזוק החלק הקדמי והאחורי של הנעליים וכן לייצור מוצרי עור אחרים כגון מזוודות ותיקים. בין לקוחותיה של כיל מוצרי תכלית נמנים יצרני נעליים איכותיות מהמובילים בעולם. מתקני הייצור נמצאים בגרמניה ובסין.

2. **כימיקלים למים ונייר (APW – Alumina compounds, Paper & Water chemicals)** – כיל מוצרי תכלית מייצרת ומשווקת מגוון רחב של תרכובות אלומינה וכימיקלים אחרים (פולימרים) לתעשיית הנייר ולשימושים אחרים, תוספים למלט ולטיפול במי תעשייה ובמים לשתייה. מתקני הייצור נמצאים בעיקר בגרמניה. כמפורט לעיל, בתחילת שנת 2008 רכשה כיל מוצרי תכלית את פעילות הטיפול במים באמצעות כימיקלים מיוחדים, של חברת הנקל הגרמנית. פעילות זו משתלבת עם הפעילות הקיימת של כיל מוצרי תכלית ומרחיבה אותה.

3. **פארמה, קוסמטיקה וגבס (Pharma, Cosmetics, Gypsum – PCG)** – כיל מוצרי תכלית מייצרת ומשווקת חומרים פעילים ומוצרים נוספים לתעשיית הפרמצבטיקה והקוסמטיקה וכן מייצרת גבס סינטטי, בעיקר לתחום הרפואי והדנטלי ולתרבות הפנאי. מתקני כיל נמצאים בגרמניה ובסין.

8.6.4 פילוח הכנסות ורווחיות

להלן פירוט ההכנסות ורווחיות המגזר:

שיעור הרווח הגולמי מההכנסות (%)	רווח גולמי (מיליוני דולרים)	שיעור מסך ההכנסות של כיל* (%)	סך ההכנסות (מיליוני דולרים)*	
33.1	439.2	27.5	1328.0	2009
35.3	545.4	21.9	1,543.0	2008
27.2	299.9	26.4	1,102.1	2007

* לצורך טבלה זו, נתוני ההכנסות של כיל ששימשו לצורך חישוב השיעור מסך ההכנסות של כיל הינם לפני קיזוז הכנסות בין מגזריות.

8.6.5 לקוחות

א. תלות בלקוח בודד

לכיל מוצרי תכלית אין לקוח בודד אשר חלקו עולה על 10% מהיקף המכירות של כיל.

ב. התפלגות המכירות לחיצוניים לפי יעדים גיאוגרפיים:

1-12/2007		1-12/2008		1-12/2009		
%	מיליוני \$	%	מיליוני \$	%	מיליוני \$	
1	3	1	8	1	4	ישראל
39	419	39	580	40	521	צפון אמריקה
5	54	6	83	5	67	דרום אמריקה
43	467	43	630	41	531	אירופה
9	98	9	129	10	130	אסיה
3	37	2	50	3	40	שאר העולם

הקיסון במכירות בצפון אמריקה ובאירופה במהלך שנת 2009 נובע בעיקר מהשפעת המשבר הכלכלי העולמי. ניכרת ירידה בכמויות המכירה הן בצפון אמריקה והן באירופה, אם כי עליות המחירים שהחלו בשנת 2008 ושמו על יציבות בשנת 2009, בעיקר בצפון אמריקה, קיזזו את הירידה הכמותית.

8.6.6 שיווק והפצה

כיל מוצרי תכלית מוכרת את מוצריה בעיקר ללקוחות תעשייתיים ומסחריים באירופה, צפון אמריקה, דרום אמריקה ואסיה. מערך השיווק של כיל מוצרי תכלית מתבסס בעיקר על מערך שיווק פנימי נרחב, ובהיקף מצומצם יותר – על מפיצים וסוכני מכירות חיצוניים. העמלות המשולמות לסוכנים הינם לפי המקובל בענף. בשנת 2009 הסתכמו העמלות ששולמו על ידי כיל מוצרי תכלית לסך של כ- 7.3 מליון דולר.

כדי לשווק ולמכור ביעילות את מוצרי כיל מוצרי תכלית, צוות השיווק שלה עובד בצמוד ללקוחות כדי להתאים את המוצרים לצורכי הלקוחות. לכיל מוצרי תכלית אין תלות בגורמי שיווק חיצוניים.

חלק משמעותי ממוצרי כיל מוצרי תכלית הינם קניין רוחני שלה ובעלי שם מסחרי מוכר היטב בשווקים הרלוונטיים למוצריה, לרבות ,Tari ,Joha ,Fibrisol, Brifisol, Anti-Germ ,Rhenoflex, Py-Ran, Levn-Lite, Nutrifos ו-Phos-chek.

רוב מכירות כיל מוצרי תכלית מתבצעות על פי הסכמים לתקופה של עד שנה ועל פי הזמנות שוטפות בסמוך למועד האספקה. בנוסף, לכיל מוצרי תכלית הסכמי מסגרת עם לקוחות מסוימים, ועל פיהם יכול הלקוח לרכוש במהלך התקופה מוצרים בכמות מקסימלית המוגדרת מראש, ועל בסיסם מוציא הלקוח מעת לעת הזמנות לכיל מוצרי תכלית.

8.6.7. תחרות

א. תנאי התחרות בתחום הפעילות

התחרות במגזר מוצרי התכלית מתמקדת בתכונות המוצר, במחיר, באיכות, בשירות וביכולת לענות על צורכי הלקוחות. במגזר זה יש לכיל מוצרי תכלית מתחרים רבים, המשתנים ממוצר למוצר.

לכיל מוצרי תכלית מעמד מוביל בתחום החומצה הזרחתית הנקייה ובמוצרי ההמשך שלה.

ב. שמות המתחרים העיקריים

מתחרותיה של כיל מוצרי תכלית הינן חברות כימיקלים בינלאומיות גדולות ובינוניות, שלהן נוכחות יצרנית ושיווקית בארצות שונות, וכן חברות מקומיות הנהנות מיתרונות של יצרן בשוק מקומי. בכל תחום מתחרות עם כיל מוצרי תכלית חברות רבות המציעות מוצרים מקבילים או חלופיים.

הירידות בביקושים בשנת 2009 יצרו לחץ על המחירים של מוצרי המגזר והגבירו את התחרותיות במהלך שנת 2009. עיקר הלחץ על המחירים של מוצרי פוספט באיכות טכנית מגיע מיצרנים סיניים מובילים. להערכת כיל יכולתם להתחרות בשוק בטווח הקצר תלויה בשיפור בשווקים והגדלת כמויות המכירה שלהם.

המתחרים העיקריים של כיל מוצרי תכלית (פרט כאמור ליצרנים הסיניים) בכל תחום הם בין השאר:

1. בתחום המוצרים מבוססי הפוספט:

(א) חומצה זרחתית נקייה, מלחי פוספט ותוספי מזון – המתחרים העיקריים של כיל מוצרי תכלית הם: Thermphos International BV, Adithya, Prayon, Innophos Inc, Chemische Fabrik Budenheim KG, Birla, PCS, חיפה כימיקלים בע"מ ויצרנים סיניים שונים.

(ב) מוצרי ההיגינה – המתחרים העיקריים במרכז אירופה הם: Ecolab, Diversey Inc ו-Hypred.

(ג) Chem Trade Logistics Company – P₂S₅.

2. בתחום המוצרים האחרים:

(א) בתחום הכימיקלים לנייר – המתחרים העיקריים של כיל מוצרי

תכלית הם: GE, Nalco, BASF AG, Hercules-Ashland, Kemira Oy,

Eka Nobel ו-Water Technologies.

(ב) בתחום ה- PCG – המתחרים העיקריים של כיל מוצרי תכלית הם:

Reheis Inc. ו-Summit בתחום מונעי הזעה, SPI Pharma בתחום

מוצרי הפרמצבטיקה ו-GC Corporation בתחום הגבס.

(ג) בתחום Rhenoflex – המתחרים העיקריים של כיל מוצרי תכלית הם

החברה האיטלקית Teno-Gi וכן חברות סיניות וטאיוואניות

מקומיות.

ג. שיטות להתמודדות עם התחרות

כיל מוצרי תכלית מתמודדת עם התחרות באמצעות הפעולות האלה:

1. טיפוח קשר קרוב, במשך שנים רבות, עם הלקוחות כדי לתת מענה על

צרכים ייחודיים של הלקוח.

2. סיוע טכני ושירותים צמודים.

3. במקרים מסוימים, התאמת הרכבי המוצרים לצורכי הלקוח ושיתוף פעולה

עם המחלקות הטכניות של הלקוח, ובמקרים אחרים ייצור מגוון רחב של

מוצרים כדי ליצור בידול בין מוצרי המגזר לבין המתחרים.

4. הקמה ורכישה של מערכי ייצור ושיווק במדינות השונות כדי ליהנות

מיתרונות של יצרן בשוק מקומי.

5. פיתוח שווקים ייחודיים שבהם לכל מוצרי תכלית יתרון יחסי.

6. רישום פטנטים וסימני מסחר למוצרים ייחודיים.

7. צמצום עלויות ייצור.

8. שימוש בחומצה זרחתית מנוקה ותרמית מייצור עצמי ומצדדים שלישיים.

9. פיתוח ואספקה של מומחיות טכנית בתחומי הפעילות.

8.6.8. ייצור

להלן כושר הייצור הפוטנציאלי⁴⁸ של המוצרים העיקריים:

- א. חומצה זרחתית נקייה (במונחי תחמוצת זרחן): כ – 380 אלפי טון⁴⁹.
- ב. מלחי פוספט ותוספי מזון: כ – 455 אלפי טון.
- ג. מוצרים אחרים על בסיס פוספט: כ – 120 אלפי טון.
- ד. מוצרים אחרים בכל מוצרי תכלית: כ – 465 אלפי טון.

להלן הייצור של המוצרים העיקריים בשנת 2009:

ייצור בפועל בשנת 2009 (אלפי טון)	
103	חומצה זרחתית נקייה (במונחי תחמוצת זרחן)
307	מלחי פוספט ותוספי מזון
76	מוצרים אחרים על בסיס פוספט
255	מוצרים אחרים

8.6.9. מחקר ופיתוח

א. פעולות המחקר והפיתוח ותוצאותיהן

פעולות המחקר והפיתוח העיקריות שבוצעו על ידי כיל מוצרי תכלית בתקופת הדוח הן כדלקמן:

1. בתחום החומצה הזרחתית הנקייה, מלחי הפוספט ותוספי המזון -

- (א) פיתוח מוצרים חדשים בתחום מלחי הפוספט ותוספי המזון כדי לחזק את המעמד של כיל מוצרי תכלית בשווקים שהיא פעילה בהם.
- (ב) פיתוח מוצרים המסייעים בהארכת חיי המדף של מוצרי מזון.
- (ג) פיתוח מוצרים חדשים העונים על צרכים חדשים של הלקוחות.
- (ד) שיפור איכות ותכונות החומצות המיוחדות לשוקי האלקטרוניקה והבנייה.

⁴⁸ כושר הייצור הפוטנציאלי של המפעלים השונים, מבוסס על תפוקה שעתית של המפעלים, מוכפלת בשעות העבודה הפוטנציאליים בשנה, בהנחה של ייצור רציף על פני השנה, 24 שעות ביממה, למעט ימים המתוכננים לתחזוקה ושיפוצים. הייצור בפועל נמוך בדרך כלל מכושר הייצור הפוטנציאלי בשל תקלות לא צפויות, פעולות אחזקה מיוחדות ותנאי שוק.

⁴⁹ חלק מניצול כושר הייצור של חומצה זרחתית תרמית תלוי בכדאיות כלכלית של רכישת זרחן (P4), המהווה חומר גלם לייצור חומצה זרחתית תרמית. כושר הייצור הפוטנציאלי של חומצה זרחתית כולל את כושר הייצור של Fosbrasil, חברה ברזילאית, המוחזקת בשיעור של 44% על ידי כיל מוצרי תכלית, ושהינו כ - 70 אלף טון בשנה. כיל רוכשת חומצה זרחתית נקייה גם מצדדים שלישיים.

(ה) שיפור תהליכי ייצור.

2. בשאר התחומים –

(א) פיתוח מוצרים תרמופלסטיים חדשים המבוססים על פטנטים של כיל מוצרי תכלית.

(ב) שיפור סל המוצרים בתחום הטיפול במים.

(ג) פיתוח מוצרים מתקדמים לתעשיית הנייר.

(ד) שיפור המוצרים בתחום הפארמה, הקוסמטיקה והגבס.

(ה) פיתוח תוספים לתעשיית הבניין.

ב. השקעות במחקר ופיתוח

הוצאות המחקר והפיתוח של כיל מוצרי תכלית בשנת 2009 הסתכמו בכ- 17.8 מיליון דולר.

8.6.10. נכסים לא מוחשיים – סימני מסחר ופטנטים

כיל מוצרי תכלית מאמינה כי הגנת הקניין הרוחני היא אחד הכלים לשימור ופיתוח הפעילויות העסקיות שלה. לכל מוצרי תכלית, במדינות השונות, כ- 1,336 סימני מסחר רשומים וכ- 478 פטנטים רשומים.

8.6.11. חומרי גלם וספקים

חומר הגלם העיקרי לייצור מלחי פוספט ותוספי מזון הוא חומצה זרחתית מנוקה המיוצרת באמצעות ניקוי חומצה זרחתית חקלאית וכן בתהליך תרמי מזרחן אלמנטרי (P_4). כיל מוצרי תכלית רוכשת את החומצה הזרחתית החקלאית מכל דשנים וכן רוכשת P_4 וחומצה זרחתית מנוקה מיצרנים חיצוניים.

לכיל מוצרי תכלית הסכם ארוך טווח עם ספק חומצה זרחתית, המבטיחים לה אספקה סדירה של חומר גלם זה. הסכם האספקה של P_4 מסתיים במאי 2010. נכון למועד הדיווח כיל אינה צופה קשיים בצריכה של P_4 בעתיד.

מלבד חומצה זרחתית נקייה משתמשת כיל מוצרי תכלית במאות חומרי גלם ואותם היא קונה מספקים רבים. מקרב אלה, חומר הגלם בעלות הכוללת הגבוהה ביותר הוא סודה קאוסטית.

8.6.12. הון חוזר

א. מדיניות החזקת מלאי חומרי גלם

כיל מוצרי תכלית מחזיקה מלאי חומרי גלם בכמות המביאה בחשבון את רמת הייצור הצפויה על פי מאפייני הצריכה, מועדי האספקה, המרחק מהספק ושיקולים לוגיסטיים אחרים.

ב. מדיניות החזקת מלאי מוצרים גמורים

מדיניות כיל מוצרי תכלית הינה להחזיק רמות מלאי מספיקות כדי להבטיח אספקה סדירה ללקוחות בהתחשב במרחק הלקוחות ממקומות הייצור ודרישתם לזמינות המלאי תוך אופטימיזציה של עלויות אחסון המלאי. לפיכך חלק ממלאי המוצרים הגמורים מוחזק במחסנים בארצות היעד.

ימי המלאי הממוצעים לשנים 2009 ו- 2008 הינם כדלקמן:

2009	2008	
61	73	חומצה זרחתית נקייה ומלחי פוספט
52	84	תוספי מזון
63	71	אחרים

ימי המלאי מחושבים על בסיס כמות המלאי הממוצעת במהלך השנה (על בסיס רבעוני) מחולק בכמות שנמכרה במהלך השנה. הקיטון בימי המלאי הממוצעים בשנת 2009 לעומת שנת 2008 הינו תוצאה של עלייה ביתרות המלאי ברבעון הרביעי של שנת 2008, לאור ההאטה בכלכלה העולמית.

ג. מדיניות אשראי

כיל מוצרי תכלית מוכרת בתנאי האשראי המקובלים במקום מושב החברות הרוכשות. מכירות כיל מגובות, בדרך כלל, בביטוח סיכוני אשראי סחר חוץ או במכתבי אשראי מבנקים בדירוג גבוה.

להלן פרטים על היקף האשראי הממוצע ועל ממוצע האשראי:

31 בדצמבר 2009		
ממוצע ימי אשראי	היקף אשראי ממוצע (מיליוני דולר)	
56	204	לקוחות
22	84	ספקים

31 בדצמבר 2008		
ממוצע ימי אשראי	היקף אשראי ממוצע (מיליוני דולר)	
56	236.3	לקוחות
20	83.7	ספקים

8.6.13. איכות הסביבה

א. כללי

כיל מוצרי תכלית פועלת, בהתמדה וכעניין שבשגרה לצמצום השפעותיה הסביבתיות ומקפידה לקיים את ההוראות המשפטיות הרלוונטיות בתחום איכות הסביבה.

מרבית מפעליה של כיל מוצרי תכלית מקיימים קשר הדוק ומעמיק עם הקהילה בה הם פועלים, לרבות במסגרת Citizen Advisory Panels, תרגולים שוטפים עם כוחות החירום וההצלה שבקהילה, שיתוף פעולה בועדות לתכנון לשעת חירום, בית

פתוח וכו'. שיתופי פעולה אלו מהווים הזדמנות לפתיחות ושקיפות כלפי הציבור והרשויות.

בנוסף, כיל מוצרי תכלית מעודדת את עובדיה לקחת חלק בפעילויות לשמירה על הסביבה, הן במסגרת העבודה והן בביתם.

במהלך שנת 2009 השקיעה כיל מוצרי תכלית סך של כ- 2 מליון דולר ברכוש קבוע הקשור ישירות לשמירה על איכות הסביבה, וכן הוציאה כיל מוצרי תכלית סך של כ- 5.3 מליון דולר כהוצאה שוטפת בנושאים הקשורים לשמירה על איכות הסביבה.

ב. עלויות והשקעות סביבתיות מהותיות צפויות⁵⁰

להערכת כיל מוצרי תכלית, ההשקעות וההוצאות השוטפות בתחום איכות הסביבה בשנת 2010 צפויות להסתכם בסך של כ- 11 מיליון דולר. לא צפוי כי היקף הוצאות אלו יקטן בשנים 2011 ואילך. ייתכן שתהיה עלייה שלא ניתן להעריכה.

ההשקעות העיקריות הצפויות בתחום השמירה על איכות הסביבה של כיל מוצרי תכלית הינן בעיקר בתחום המים ב- Ludwigshafen בגרמניה, בתחום הביוב ב- San Jose De Campos שבברזיל ו- Lawrence בארה"ב, טיפול בבוץ ב- Ludwigshafen, הטמעה של ISO 14001 ב- Ludwigshafen והטמעת ה- RC14001 בארה"ב.

משרד הבריאות והסביבה של קנזס חידש את היתר השפכים למפעל שבלורנס, ארה"ב, אך כלל בו דרישה להכנת תוכנית מפורטת להקטנת שיעור הפוספט בשפכים, עד לאמצע 2010. דרישה דומה נשלחה אל עיריית קנזס, וזו ביקשה מכלי להכין תוכנית מפורטת להפחתת הפוספט בשפכים של כיל הזורמים לשפכים העירוניים.

דרישות אלו עשויות להגדיל את הוצאות כיל בנושא איכות הסביבה בעתיד.

8.6.14. מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

להלן יפורטו בתמצית מגבלות על פי דין או הסדרים חוקיים הנוגעים לפעילות התאגיד, שעשויה להיות להם השלכה מהותית על כיל.

א. כפיפות הפעילות לחוקים ספציפיים

פעילות כיל מוצרי תכלית מוסדרת לפי חקיקה המשתנה ממוצר למוצר וממקום למקום. עקב ריבוי המוצרים והארצות אין חקיקה ספציפית שיש לה השפעה ייחודית מהותית על כיל מוצרי תכלית.

⁵⁰ ההערכות לגבי ההשקעות וההוצאות הצפויות בשנת 2009 ואילך, הינן מידע צופה פני עתיד והן מבוססות על החקיקה והתקינה הקיימת, על דרישות הרשויות הידועות כיום לכלי מוצרי תכלית ועל הערכת ההשקעות כפי שעשו מהנדסי כיל. התממשותן של הערכות אלו אינה ודאית. כל שינוי בהערכה מהערכות אלו, לרבות שינוי בהערכת מהנדסי כיל או שינוי ביישום, בדרישות הרשויות או בהוראות הדין עשוי להביא לידי תוצאות שונות מהאמור לעיל.

ב. רישיונות עסק

למפעלי המגזר רישיונות עסק בני תוקף, על פי הוראות הדין במקומות שבהם הם נמצאים.

ג. בקרת איכות

לכיל מוצרי תכלית מערכת בקרת איכות כוללת מתקדמת.

לכל המתקנים יש הסמכה לתקן ניהול ISO 9001. למתקנים ב-Ladenburg ו-Ludwigshafen הסמכה לתקן ISO 14001 החל מ-2009 ולמתקן ב-San Bernado שבברזיל הסמכה לתקן ISO 22001 החל משנת 2009.

כיל מוצרי תכלית עומדת בקריטריונים של GMP במתקניה בתחום המזון (חומצה זרחתית נקייה, מלחי פוספט ותוספי מזון) ומוצרי ההיגיינה לתעשיית המזון.

8.6.15. יעדים ואסטרטגיה עסקית

כיל מוצרי תכלית מבקשת להגדיל את ההכנסות, הרווחיות ותזרימי המזומנים שלה בעיקר בדרכים האלה⁵¹:

1. התמקדות בשווקים בעלי פוטנציאל צמיחה גבוה, בעיקר באסיה, דרום אמריקה ומזרח אירופה.
2. השגת נתחי שוק חדשים באמצעות רכישות ושיתופי פעולה.
3. הרחבת תחומי הפעילות לתחומים משלימים.
4. הגברת שיתוף הפעולה עם לקוחות בפיתוח מוצרים חדשים.
5. השקעה במחקר ופיתוח מוצרים וטכנולוגיות חדשות.
6. צמצום עלויות לצורך שמירה והגברה של כושר התחרות בשווקים המרכזיים.
7. ניצול סינרגיות נוספות מרכישת פעילות אסטריס.

⁵⁵ הכוונות והאסטרטגיה של כיל מוצרי תכלית, כמפורט בסעיף זה, משקפות את מדיניותה של כיל מוצרי תכלית במועד הכנת הדוח, ומבוססות על הערכותיה במועד זה והן בחלקן מידע צופה פני עתיד. יודגש, כי אם ישתנו הערכות כיל או מדיניותה בקשר לתחום פעילות המגזר או בקשר לחקיקה ולתקינה או בקשר לדרישות הרשויות, עשויות גם כוונות והערכות אלו להשתנות, כולן או חלקן, מעת לעת וכי אין כל ודאות בדבר התממשותן או בדבר הצלחת יישום אסטרטגיה זו.

8.7.1. רישוי כימיקלים באירופה (REACH)

חוק המסגרת לרישום והערכה של כימיקלים באיחוד האירופי (המכונה REACH) נכנס לתוקף ב-1 ביוני 2007. החקיקה חלה הן על כימיקלים קיימים בשוק והן על כימיקלים חדשים. לפי החקיקה, יידרשו יצרנים בשוק המשותף ויבואנים של כימיקלים או יבואנים של מוצרים מסוימים המכילים כימיקלים, להגיש תיקים המכילים מידע מפורט על כל חומר או תרכובת כימית המיוצרים או מיובאים לאירופה, הכול בכמות מעל טון לשנה (היקף המידע ותוכנו תלויים בנפח הייצור ו/או המכירות באירופה ובתכונות המוצר מבחינת השפעתו על הבריאות והסביבה). חלק מהמוצרים יעברו הערכת סיכונים על בסיס המידע שיוגש, וחלק מהמוצרים יהיה ניתן למכור בעתיד על פי הרשאה מתאימה בלבד. הרשאה כזו תינתן רק על בסיס הוכחה מבוססת כמותית בנוגע לניהול המוצר בהיבטים סביבתיים ובריאותיים, היעדר אלטרנטיבות מתאימות והערכה סוציו-כלכלית. חומרים מסוימים בעלי עמידות ורעילות לסביבה יהיו טעוני הרשאה רק על בסיס הערכה סוציו-אקונומית ובתנאי שתוגש תוכנית לפיתוח אלטרנטיבות, הכול לעידוד המעבר לשימוש בחומרים מסוכנים פחות.

החוק ייושם בהדרגה על פני תקופה שבין 2008 ל-2018 בפיקוח סוכנות אירופית חדשה – ה-European Chemicals Agency (ECHA).

יישום REACH יטיל על חברות כיל עלויות נוספות בתחום הרישוי, הבקרה ויישום תוכניות product stewardship אצל הלקוחות וכן עלול לייקר את מחיר חומרי הגלם. סיכון אפשרי נוסף עקב חקיקת ה-REACH הוא צמצומים בשימושים למוצר/חומר או הוצאת מוצרים מסוימים מהשוק האירופי. כן יהיו מוצרים ותרכובות שתידרש לגביהן השקעה במחקר ופיתוח אלטרנטיבות, עקב הוצאת מרכיבים מסוימים משימוש בשוק האירופי. חברות כיל נערכות ליישום הוראות החוק.

כיל מוצרים תעשייתיים משתתפת בתהליך התארגנות להגשות רישוי עשרות חומרים במסגרת לוח זמנים של החוק. התאריך הראשון הוא עד לרבעון השלישי של שנת 2010. כיל מוצרים תעשייתיים אף התנדבה להוביל ולהכין מספר תיקי רישוי עבור התעשייה כולה (LEADREGISTRANT).

במסגרת החוק פורסמו שתי רשימות על ידי הרשות ECHA של חומרים המוגדרים כ"חומרים מסכנים במיוחד" (VERY HAZARDOUS SUBSTANCES). ברשימות אלו מופיעים שני מוצרים של כיל מוצרים תעשייתיים, אחד מהם חומר שכבר צומצם למינימום לפני הפרסום. כיל מוצרים תעשייתיים פועלת על פי דרישות החוק לחומרים אלו, ובמקביל החלה בפיתוח תחליפים.

8.7.2 פטנטים

לכיל אין פטנט שפקיעתו או הפרתו על ידי גורם כלשהו צפויים להשפיע באופן מהותי על פעילות כיל ותוצאותיה הכספיות.

8.8 פעילויות אחרות

8.8.1 כיל מחזיקה ב- 50% מ-I.D.E טכנולוגיות בע"מ (להלן: "IDE"). IDE פועלת בתחומים

הבאים: הקמה ומכירה של מתקנים להתפלת מים, מכירת מים, הפעלה ותחזוקה של מתקנים להתפלת מים וייצור ופיתוח של מאיידים תעשייתיים ומשאבות חום, כל זאת בישראל ובעולם. IDE הקימה ומפעילה עבור ממשלת קפריסין מתקן להתפלת מים והיא מחזיקה ב-50% ממיזמים להקמה והפעלה של מתקנים להתפלת מים באשקלון ובחדרה בישראל. המתקן באשקלון הופעל ומייצר בקצב ייצור שנתי של יותר מ-100 מיליון מטרים מעוקבים של מים מותפלים. תקופת ההסכם היא לכ -25 שנים מיום חתימתו בסוף שנת 2002. המתקן בחדרה מייצר מים בקצב ייצור שנתי של כ-100 מיליון מטרים מעוקבים של מים מותפלים לתקופה של 25 שנים מיום חתימת ההסכם. בנוסף, נחתם הסכם עם מדינת ישראל להרחבה של מתקן ההתפלה באשקלון במסגרתו יותפלו 15 מיליון מטרים מעוקבים של מי ים נוספים לשנה וכן נחתם הסכם להרחבה של מתקן ההתפלה בחדרה במסגרתו יותפלו 27 מיליון מטרים מעוקבים של מי ים נוספים לשנה.

לאחר תאריך המאזן נחתם הסכם עם מדינת ישראל להקמה והפעלה של מתקן להתפלת מים בשורק, בו מחזיקה IDE בשיעור של 51%, בקצב ייצור שנתי של 150 מיליון מטרים מעוקבים של מים מותפלים. ההסכם הוא לתקופה של כ-25 שנים.

8.8.2 מגנזיום ים המלח עוסקת בייצור, שיווק ומכירה של מגנזיום טהור וסגסוגות מגנזיום. בנוסף מייצרת כיל מוצרי לוואי הכוללים כלור וסילוויט.

מגנזיום הינה מתכת הנחשבת למתכת מבנית מהקלות ביותר. אחד ממאפייניו העיקריים של המגנזיום הינו יחס חוזק למשקל טוב יותר בהשוואה למתכות אחרות וחלופיות, בעיקר פלדה ואלומיניום. עיקר שימושה של המתכת הינו בענפי התעשייה הבאים: ענף האלומיניום, שם משמשת המתכת כמסגסג עיקרי בייצור אלומיניום; ענף ייצור הפלדה, שם משמשת המתכת כחומר עזר במיצוי גופרית מפלדה; וענף היציקות מסגסוגות מגנזיום, בעיקר לייצור חלקים לענף הרכב. בנוסף, קיימים ענפים נוספים שבהם משמשת המתכת, אשר חלקם בשוק קטן יחסית.

עד ליום 30 ביוני היתה חברת המגנזיום מייזם משותף של כיל וחברת פולקסוואגן. ביום 1 ביולי, 2009 נחתם הסכם בין כיל לבין פולקסוואגן אשר עיקריו כדלקמן:

א. פולקסוואגן תזרים לחברת המגנזיום סך של 30 מיליון דולר.

ב. כל מניותיה של פולקסוואגן בחברת המגנזיום תעבורנה לבעלותה של כיל ללא תמורה.

במקביל להזרמה של פולקסוואגן לחברת המגנזיום, כאמור לעיל, הזרימה כיל לחברת המגנזיום סך של כ- 56 מליון דולר.

מידע כללי נוסף ברמת התאגיד

רכוש קבוע ומתקנים 8.9.

במסגרת חוק הזיכיון לכלי זכויות חכירה עד לשנת 2030 בבריכות המלח והקרנליט, מתקני השאיבה, ומתקני הייצור בסדום. לכלי מתקני ייצור נוספים בישראל, הממוקמים על מקרקעין המוחכרים בחכירה לטווח ארוך והכוללים את המפעלים במישור רותם (חכירות בעיקר עד 2028-2040), אתרי אורון וצין השייכים לכלי דשנים (חכירות עד 2017-2024), כן מתקני ייצור ושינוע ברמת חובב השייכים לכלי מוצרים תעשייתיים (בחכירות עד 2024-2048) וכן מתקני ייצור, אחסון ושינוע: דשנים נוזליים, תוספים למזון לבעלי חיים וכימיקלים. מעבדות מחקר בקרית אתא, בחכירות שמסתיימות בין 2046 ועד 2049. בנוסף לכלי מחסנים ואתרי טעינה ופריקה בנמלים אשדוד ואילת. חלק הסכמי החכירה בנמלים אלה הסתיימו בשנת 2008 וטרם הוארכו וחלקם עתיד להסתיים בין השנים 2014 ו- 2016. כיל מצויה בהליכים מול חברת נמלי ישראל להארכת תקופת החכירה. להערכת כיל, הסכמי החכירה בנמלים יוארכו לתקופות נוספות או שיימצא פתרון חלופי אחר לפעילות הטעינה והפריקה⁵².

לכלי מתקני ייצור נוספים בחו"ל שהמשמעותיים שבהם הינם :

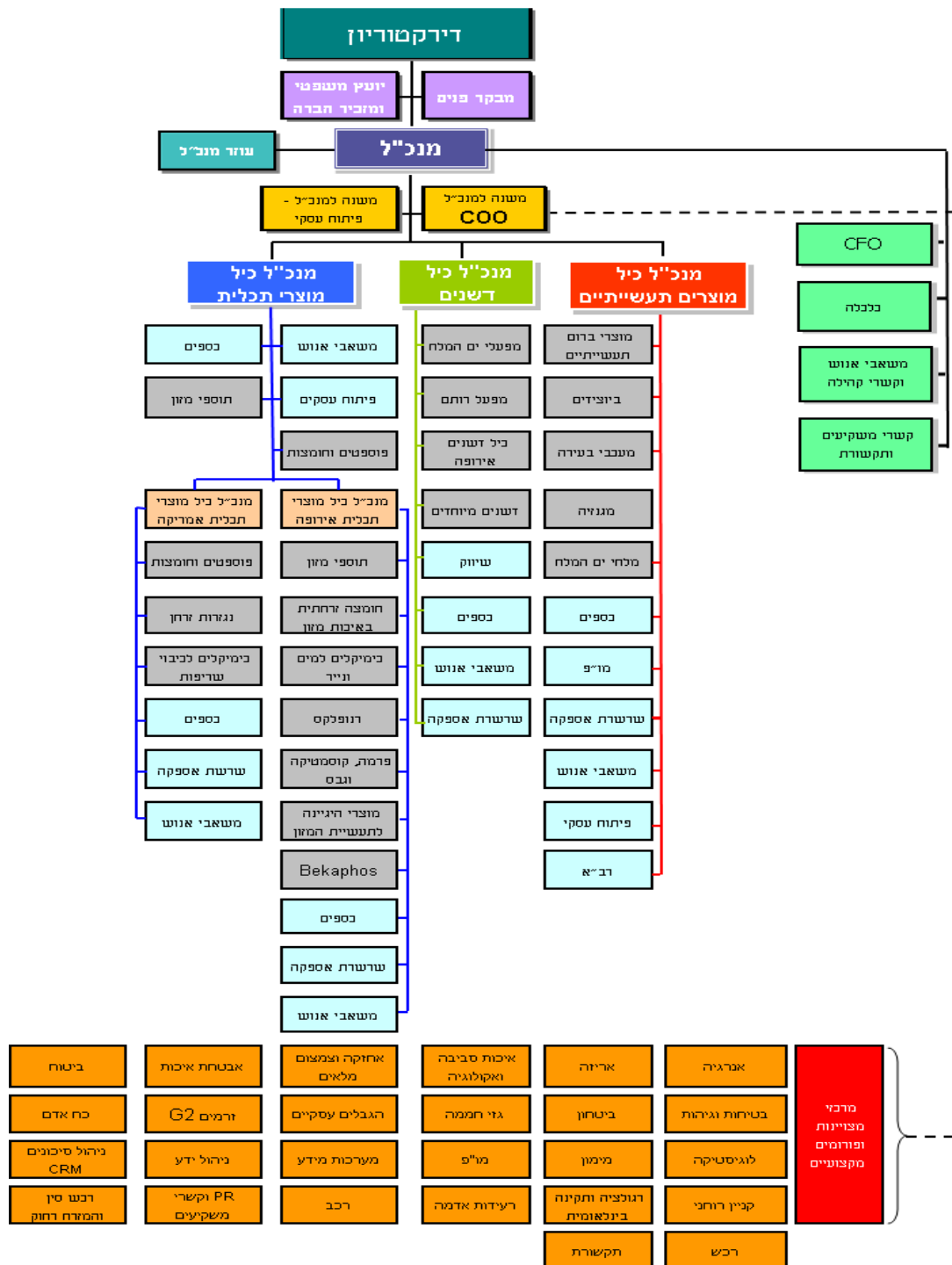
- 8.9.1. גרמניה – מתקני ייצור ב- Ludwigshafen ו- Ladenburg השייכים לכלי מוצרי תכלית. עיקר המתקנים באתרים אלה הינם בבעלות קבוצת כיל.
- 8.9.2. הולנד – מתקני ייצור של כיל מוצרים תעשייתיים ב- Terneuzen בבעלות ומתקן של כיל דשנים ב- Amsterdam שהסכם החכירה שלו הסתיים בשנת 2007. כיל מצויה בהליכים להארכת תקופת החכירה עד שנת 2034.
- 8.9.3. ספרד – הזכויות במכרות האשלג והמלח הינם מכוח הסכמי הזיכיון המפורטים בסעיף 8.4.14. מתקני ייצור האשלג והמלח והמחסנים ומתקני נמל לפריקה וטעינת צובר של כיל דשנים ב- Catalonia הינם בבעלות קבוצת כיל.
- 8.9.4. בריטניה – הזכויות במכרות האשלג והמלח הינם מכוח הסכמי הזיכיון המפורטים בסעיף 8.4.14. מתקני ייצור האשלג והמלח ומחסנים של כיל דשנים ב- Cleveland הינם בבעלות כיל. מחסנים ומתקני נמל לפריקה וטעינת צובר הינם בחכירה עד לשנת 2014.

⁵² ההערכות בפיסקה זו הינן מידע צופה פני עתיד והן מבוססות על מיטב הערכת כיל והן מבוססות על נסיון העבר של כיל, החקיקה והתקינה הקיימים. התממשותן של הערכות אלו אינה ודאית שכן היא תלויה בתנאי השוק המשתנים ובתומאות במו"מ עם צד ג'.

8.9.5 ארה"ב – מתקני ייצור של כיל מוצרים תעשייתיים ב- West Virginia בעיקר בבעלות קבוצת כיל ומתקני ייצור של כיל מוצרי תכלית ב- Lawrence Kansas ו- St. Louis בבעלות קבוצת כיל.

8.10 הון אנושי

8.10.1 להלן תרשים עיקרי המבנה הארגוני של כיל:

דירקטוריון כיל מתווה את מדיניות כיל ומפקח על ביצוע תפקידי המנכ"ל. בראש קבוצת כיל עומד מנכ"ל ולצידו מטה ניהולי הכולל גם את מנכ"ל כיל דשנים וכיל מוצרים תעשייתיים. לכל מגזר מטה הנהלה נפרד.

בכיל קיימים מרכזי מצוינות שהינם פורומים מקצועיים לשיתוף פעולה בין מגזריים בתחומים שונים המנוהלים על ידי מומחים בתחומים הרלוונטיים מהמגזרים, והם מנהלים את מרכזי המצוינות האמורים ברמת קבוצת כיל, זאת בנוסף לתפקידם השוטף. מרכזים אלו מסייעים למטה כיל ולמטות המגזרים בניהול, בתיאום ובפיקוח על התחומים המקצועיים שעליהם הם מופקדים.

8.10.2. חלוקת העובדים המועסקים

מצבת כוח האדם בכיל, נכון ליום 31 בדצמבר, 2009, הנה 10,625 עובדים מתוכם 42 עובדים בכיל (היינו במטה כיל) ויתרתם בחברות הבנות. להלן פירוט באשר לעובדי כיל*:

א. חלוקת העובדים לפי תחומי פעילות

2008	2009	
8,377	8,135	ייצור
947	1,089	שיווק ומכירות
993	1,035	ניהול ואדמיניסטרציה
367	366	מחקר ופיתוח
10,684	10,625	סה"כ עובדים

* בטבלאות לעיל ולהלן בדבר הון אנושי – בחברות באיחוד יחסי נכלל מספר העובדים בהתאם לשיעור האיחוד.

ב. חלוקה לפי מגזרי פעילות

2008	2009	
5,111	4,857	כיל דשנים
2,593	2,567	כיל מוצרים תעשייתיים
2,457	2,643	כיל מוצרי תכלית
524	558	אחרים (כולל עובדי IDE, מגי"ה ומטה כיל)
10,684	10,625	סה"כ עובדים

2008	2009	
5,063	4,994	ישראל
1,149	1,180	גרמניה
1,082	976	ספרד
981	886	בריטניה
246	237	הולנד
967	941	ארה"ב
551	559	סין
254	332	צרפת
110	109	ברזיל
281	411	אחרים
10,684	10,625	סה"כ עובדים

8.10.3 שינויים מהותיים שחלו במצבת העובדים

מצבת כוח האדם בכלל ב-31 בדצמבר 2009 כללה 10,625 עובדים, לעומת 10,684 עובדים ב-31 בדצמבר 2008, ירידה של 59 עובדים. הירידה במספר העובדים נובעת מהמשך צעדי ההתייעלות המבוצעים בכל בארץ ובחו"ל, פרישה מוקדמת לגמלאות בחלק מהחברות הבנות והקפאת קליטת עובדים חדשים. הירידה קוזה חלקית כתוצאה מרכישת חברות שבוצעו במהלך השנה בכל מוצרי תכלית ואוחדו לראשונה, השקעות במפעלים חדשים והגדלת ייצור. בנטרול השפעת רכישת חברות חדשות שבוצעו במהלך השנה קיימת ירידה של 355 עובדים.

8.10.4 השקעת התאגיד בפיתוח, הכשרה, אימונים והדרכה

כיל משקיעה באופן קבוע בפיתוח, אימון, העשרה והכשרת כוח האדם בכלל ובהדרכתו. מרבית מנהלי כיל צמחו בכל ועל כך גאוותה. לצורך פעילות ההדרכה וההכשרה הוקם בישראל מרכז למידה, העוסק בכמה תחומים מרכזיים – פיתוח סוגיות ארגוניות המשותפות לחברות בכל, הכשרה ופיתוח מנהלים, ביצוע קורסים מקצועיים כנסים מקצועיים, ימי עיון ועוד. צוות הנהלת המרכז מורכב מנציגי המגזרים.

בנוסף, במרכז הלמידה ומחוצה לו מתקיימות הדרכות תקופתיות בתחומים מגוונים וביניהן גם כאלה שבהם לכלל תוכניות אכיפה פנימית: הגבלים עסקיים, ניירות ערך, בטיחות, אקולוגיה, מניעת הטרדה מינית, מניעת עישון במקומות ציבוריים, ואתיקה.

כמו כן, מתבצעות פעילויות נוספות להעלאת רמת המקצועיות כגון: קליטת עובדים בעלי השכלה מקצועית בתחומים שונים, ביצוע קורסי מיון והכשרה ראשוניים (במקצועות הפעלה/אחזקה), הכנת תיאורי עיסוק בתחומים שונים (הפעלה / אחזקה / בטיחות / ביטחון / אקולוגיה / פרויקטים) וכו'.

8.10.5. תוכניות תגמול לעובדים

ביום 28 בינואר 2007 אישר דירקטוריון כיל הקצאה של 11,800,000 כתבי אופציה, לא סחירים וללא תמורה ל-90 נושאי משרה ועובדים בכירים, בישראל ומחוצה לה, מתוכם 2,200,000 כתבי אופציה למנכ"ל. כל אופציה מקנה זכות לקבל מכיל, בדרך של העברה או הקצאה, מניה רגילה אחת של כיל כנגד תשלום מחיר מימוש בסך 25.59 ש"ח (מחיר הבסיס של המניות בתחילת יום המסחר שבו התקבלה ההחלטה), כשהוא צמוד למדד המחירים לצרכן וכפוף להתאמות. האופציות הופשרו בשלוש מנות שוות בימים 27 בינואר 2008, 27 בינואר 2009 ו-27 בינואר 2010. כתבי האופציות לעובדים בישראל הוקצו לנאמן על פי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה, במסלול הוני.

ביום 7 בינואר 2010 אישר דירקטוריון כיל הקצאה של עד 11,000,000 כתבי אופציה, לא סחירים וללא תמורה ל-318 נושאי משרה ועובדים בכירים בכל, בישראל ומחוצה לה. ההקצאה כוללת הצעה פרטית מהותית של 1,100,000 כתבי אופציה למנכ"ל כיל ו-800,000 כתבי אופציה ליו"ר דירקטוריון כיל. ביום 15 בפברואר 2010 אישרה האסיפה הכללית המיוחדת של בעלי המניות של כיל את ההקצאה ליו"ר הדירקטוריון. ביום 16 בפברואר 2010 הוקצו בפועל 10,930,500 כתבי אופציה. כתבי האופציה ניתנים למימוש למניות כיל כנגד תשלום מחיר מימוש בסך 53.1 ש"ח (מחיר הבסיס של המניות בתחילת יום המסחר שבו התקבלה ההחלטה), כשהוא צמוד למדד המחירים לצרכן וכפוף להתאמות. כתבי האופציה ניתנים למימוש בשלוש מנות שוות החל מימים 7 בינואר 2011, 2012 ו-2013. כתבי האופציות לעובדים בישראל הוקצו לנאמן על פי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה, במסלול הוני.

לפרטים נוספים ראו באור 23 לדוחות הכספיים של החברה לישראל.

8.10.6. הטבות וטיבם של הסכמי העסקה

עובדי כיל ישראל מועסקים על פי הסכמי עבודה קיבוציים או הסכמים אישיים. הסכמי העבודה הקיבוציים נחתמים לתקופה מוגדרת ומחודשים מעת לעת. על פי חוק, אם לא נחתם הסכם קיבוצי חדש, מוארכים תנאי ההסכם לתקופה של שנה נוספת או לתקופה בלתי מוגבלת, לפי המקרה, אלא אם כן נתן צד לצד האחר הודעת ביטול. במועד הכנת דוח זה, לא ניתנה הודעה על ביטול הסכם כלשהו מהסכמי העבודה הקיבוציים האמורים.

במועד הכנת דוח זה, לחברות הבאות יש הסכם קיבוצי כמפורט להלן: למפעלי ים המלח ממגזר כיל דשנים הסכם קיבוצי בתוקף עד סוף ספטמבר 2010. לרותם הסכם קיבוצי בתוקף עד אוגוסט 2011.

לחברת תרכובות ברום ממגזר כיל מוצרים תעשייתיים הסכם קיבוצי עד סוף יוני 2012. לחברת מגנזיום ים המלח הסכם קיבוצי בתוקף עד סוף יוני 2011. מעת לעת יש עיצומים במתקנים שונים בחברות הקשורים במשא ומתן לחידוש הסכם העבודה.

עובדים בכירים בתפקידים מיוחדים וחברי ההנהלה מועסקים בהסכמים אישיים. הסכמים אלה אינם מוגבלים בזמן וניתן לסיימם בהודעה מראש של כמה חודשים.

העובדים המקומיים בחברות כיל בחו"ל מועסקים על פי תנאי העבודה הנהוגים בכל מדינה שבה הם מועסקים. רוב עובדי כיל מחוץ לישראל – בעיקר בגרמניה, הולנד, אנגליה וארה"ב – עובדים על פי הסכמים קיבוציים.

מספר מצומצם יחסית של עובדים באתרי כיל בישראל מועסקים על ידי חברות כח אדם. בנוסף, התקשרה קבוצת כיל בישראל עם קבלני משנה לקבלת שירותים שונים כגון שמירה, אריזה, אחזקה, הסעדה, ניקיון וכד'. לפי החלטת הדירקטוריונים של כיל והחברות הבנות בישראל מאוקטובר 2004, קבלנים המעסיקים עובדים במפעלי כיל בישראל נדרשים לתת לעובדיהם, המועסקים דרך קבע עבור כיל, תנאי שכר העולים על המחויבות על פי חוק. על פי ההחלטה, יחויבו המעסיקים להעניק לעובדים, מלבד שכר שוטף שיהיה גבוה לפחות ב-5% משכר המינימום הקבוע בחוק, גם הפרשות לפנסיה, הפרשות לפיצויי פיטורים, דמי הבראה, ביגוד הולם, ארוחות וכד'.

ב-24 באוקטובר 2004 קבע דירקטוריון כיל הסדרי פיקוח על קבלני המשנה כדי לוודא כי הם מעניקים לעובדיהם את התנאים האמורים. חלק מהפיקוח נעשה על ידי משרד רו"ח חיצוני.

לפרטים בדבר פיצויי פרישה, פנסיה ופרישה מוקדמת בקבוצת החברה לישראל ראו ביאור 21 לדוחות הכספיים של החברה לישראל.

8.10.7. תוכניות התייעלות

כיל מבצעת, בשנים האחרונות, ובכוונתה להמשיך לבצע גם בעתיד, תהליכי התייעלות וחיסכון. כחלק ממגמה זו כיל המשיכה גם בשנת 2009 בתוכנית להוצאת עובדים לפרישה מוקדמת של עובדים⁵³

53 המידע הנכלל בפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד. יכולת כיל להמשיך בתוכנית ומידת הצלחתה תלויות בין היתר בהסכמות אישיות שיושגו, אם יושגו, עם כל עובד ועובד, בסיכומים עם הוועדים ובנסיבות הכלכליות והמיסוייות שתהיינה בעת המתאימה.

8.11. מימון

8.11.1. המצב הכספי ומקורות המימון של כיל

מדיניות כיל הינה, להבטיח מקורות מימון לפעילותה השוטפת ולהשקעותיה תוך גיוון מקורות המימון בין מכשירים פיננסיים שונים וכן בין מקורות מימון מקומיים למקורות מימון מחו"ל.

במהלך שנת 2009 נרשמה ירידה של כ- 265 מליון דולר בהתחייבויות הפיננסיות נטו של כיל ובסוף התקופה עמדו על 685 מיליון דולר⁵⁴. הקיטון בהתחייבויות כאמור נובע בעיקר מתזרים מזומנים חיובי מפעילות שוטפת ששימש בין היתר לפירעון התחייבויות פיננסיות נטו.

מקור המימון של כיל הינו הלוואות בנקאיות לטווח קצר ולטווח ארוך, מבנקים בעיקר בינלאומיים, אגרות חוב שהונפקו למשקיעים מוסדיים בארה"ב, ניירות ערך מסחריים קצרי מועד, המונפקים מעת לעת, פעילות של איגוח לקוחות, בה מוכרות חלק מחברות קבוצת כיל את חובות הלקוחות בתמורה לתשלום במזומן ואגרות חוב הרשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב ונסחרות בה. במהלך שנת 2009 הונפקו בהנפקה פרטית אגרות חוב למשקיעים מוסדיים בישראל ולאחר רישומן למסחר הורחבו חלק מהסדרות וכן נוספה סדרה על ידי הנפקה לציבור. הסכום הכולל של אג"ח, שנסחרות בבורסה לניירות ערך בת"א עומד על כ- 400 מיליון דולר (ראה סעיף 8.11.5 להלן).

8.11.2. שיעור ריבית ממוצעת

חלק מהלוואות כיל הינן בריבית משתנה על בסיס ריבית ליבור משתנה לטווח קצר של 1-6 חודשים, בתוספת מרווח כפי שנקבע בכל הסכם. לפיכך הוצאות המימון של כיל חשופות לשינויי שיעורי ריבית אלה. כיל מגנה על חלק מחשיפה זו באמצעות מכשירים פיננסיים, לרבות נגזרות ריבית, הן על ידי ניוד ריבית קבועה והן על ידי הגנה על ריבית ניידת ברמות ריבית מסוימות וזאת כדי להתאים את מבנה הריבית בפועל לציפיותיה בדבר ההתפתחויות הצפויות בריבית. חלק מההלוואות ואגרות החוב שהנפיקה כיל נושאות ריבית קבועה לכל תקופת ההלוואה.

8.11.3. מכירת חובות לקוחות בעסקת איגוח

חלק מחברות קבוצת כיל חתמו על עסקת איגוח לקוחות עם Rabobank על פיה תמכורנה החברות את כל חובות הלקוחות שלהן לחברה זרה שהוקמה לצורך כך ושאינה בבעלות כיל או בשליטתה. מסגרת המשיכה של האיגוח הינה 300 מיליון דולר. מדיניות כיל לנצל את מסגרת האיגוח על פי צרכי תזרים מזומנים, מקורות אלטרנטיביים ותנאי שוק. לתאריך המאזן לא היה ניצול של מסגרת האיגוח. תוקפו

⁵⁴ התחייבויות פיננסיות נטו – אשראי, הלוואות לטווח ארוך וקצר מבנקים ונותני אשראי אחרים, בניכוי מזומן ופיקדונות לזמן ארוך וקצר במוסדות פיננסיים וממשלתיים.

של הסכם האיגוח הנוכחי יפוג ביולי 2010. כיל פועלת לחתימה על הסכם איגוח חדש. לפרטים נוספים בקשר לעסקת האיגוח ראו ביאור 17 לדוחות הכספיים של החברה לישראל.

8.11.4. מגבלות המוטלות על התאגיד בקבלת אשראי

בגין רוב מעסקאות המימון המפורטות לעיל התחייבה כיל לשמור על יחסים פיננסיים מסוימים במאזן המאוחד של כיל:

א. התחייבויות פיננסיות נטו לא יעלו על סכום הגדול פי 2.1 מההון העצמי במאזן המאוחד.

ב. ההון העצמי של כיל לא יפחת מסך של 700 מיליון דולר בתוספת 25% מהרווח הנקי השנתי לשנת 2005 ולשנים הבאות במצטבר. בהתאם להתחייבות זו ההון העצמי של כיל ליום 31 בדצמבר 2009 לא יפחת מסך של 1,030 מיליון דולר.

ג. היחס בין ה-EBITDA, כהגדרתו בהסכמי המימון, לבין הוצאות ריבית נטו לא יפחת מ-3.5.

ד. היחס בין ההתחייבויות הפיננסיות נטו לבין ה-EBITDA לא יעלה על 4.5.

ה. סך כל ההתחייבויות הפיננסיות של החברות הבנות לא יעלה על 10% מסך הנכסים בדוח המאוחד של כיל. במקרים מסוימים הלוואות לחברות בנות אינן נכללות במגבלה האמורה.

ו. הסכמי הלוואות של כיל מבוססים בדרך כלל על הנוסחים המקובלים בשוק תוך הכללת סעיפים של שעבוד שלילי, התחייבות לשמור על בעלות בחברות בנות מהותיות בשיעור של לפחות 67% והמשך החזקת "מניית המדינה המיוחדת" בידי מדינת ישראל.

במועד הכנת דוח זה כיל עמדה ועומדת בהתניות האמורות לעיל.

בגין הלוואות ואשראי שהתקבלו על ידי כיל מתאגידים בנקאיים בחוץ לארץ התחייבה כיל כלפי המלווים לשתגביל את הערבויות והשיפויים שיינתנו על ידה לצדדים שלישיים (למעט ערבויות בגין חברות בנות) עד לסכום של 550 מיליון דולר.

8.11.5. מסגרות האשראי של התאגיד ותנאיהן

מסגרות האשראי וההלוואות של כיל הינן כדלקמן:

א. הלוואה בסכום של 725 מיליון דולר שמועד פרעונה 2012. בהתאם להסכם ההלוואה סכום של 435 מיליון דולר הינו קו אשראי הניתן לניצול בכל מועד. נכון לתאריך המאזן כיל מנצלת כ- 220 מיליון דולר מקו האשראי. בתקופות אי ניצול חל תשלום של עמלת אי ניצול.

ב. מסגרת איגוח (ראה סעיף 8.11.3 לעיל) בהיקף של 300 מיליון דולר אשר לתאריך המאזן אינה מנוצלת.

ג. קווי אשראי מובטחים לתקופה של עד שנה בסכום כולל של כ- 230 מליון דולר.

ד. אגרות חוב ממשקיעים מוסדיים בחו"ל בסך של 125 מליון דולר, לתקופה ממוצעת של 8 שנים בריבית קבועה. מועדי הפירעון של אגרות החוב ושיעור הריבית הינם כדלקמן :

שיעור ריבית	מועדי פירעון	סכום במיליוני דולרים
4.96	03/03/2010	38
5.3	03/03/2012	20
5.72	03/03/2015	67

ה. ביום 27 באפריל 2009, הנפיקה כיל שלוש סדרות אגרות חוב בהצעה פרטית בדרך של מכרז למשקיעים מוסדיים, בתמורה לסך של 695 מיליון ש"ח (כ- 167 מיליון דולר). אגרות החוב הונפקו בשלוש סדרות כדלקמן :

1. סדרה א' - כ- 452 מיליון ש"ח אגרות חוב צמודות למדד, עומדות לפדיון בתום 5 שנים.

2. סדרה ב' - כ- 61 מיליון ש"ח אגרות חוב שקליות לא צמודות, עומדות לפדיון בתום 4.5 שנים.

3. סדרה ג' - כ- 182 מיליון ש"ח אגרות חוב צמודות לדולר עומדות לפדיון בתום 4.5 שנים.

בחדש אוגוסט 2009, נרשמו אגרות החוב למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב, על פי תשקיף מיום 9 באוגוסט. שיעור הריבית שנקבע במכרז לתקופה לאחר רישום אגרות החוב למסחר בבורסה הוא 3.4% לשנה לאגרות החוב צמודות המדד ; 5.25% לשנה לאגרות החוב השקליות ו- 2.4% מעל ריבית הלייבור הדולרי לשישה חודשים, לאגרות החוב הצמודות לדולר.

ו. ביום 9 בספטמבר, 2009, הנפיקה כיל שלוש סדרות אגרות חוב בדרך של מכרז הצעה לציבור, בתמורה לסך של 898 מיליון ש"ח (כ- 235 מיליון דולר). אגרות החוב הונפקו בשלוש סדרות כדלהלן :

1. סדרה ב' מורחבת - כ- 696 מיליון ש"ח אגרות חוב שקליות לא צמודות עומדות לפירעון בתום כ- 4 שנים נושאת ריבית בשיעור של 5.25%. אגרות החוב הונפקו במחיר של 1.031 ש"ח ליחידה ובשיעור ריבית אפקטיבית של 5%.

2. סדרה ג' מורחבת - כ- 102 מיליון ש"ח אגרות חוב צמודות לדולר עומדות לפדיון בתום כ- 4 שנים, נושאות ריבית 2.4% מעל ריבית הלייבור הדולרי לשישה חודשים (ריבית למועד ההנפקה - 4.4%). אגרות החוב הונפקו במחיר של 0.913 ש"ח ליחידה ובשיעור ריבית למועד ההנפקה של 4.7%.

3. סדרה ד' – כ- 100 מיליון ש"ח, אגרות חוב שקליות לא צמודות עומדות לפירעון בתום כ- 5 שנים נושאות ריבית 1.45% מעל התלבור השקלי לשלושה חודשים.

בגין הסדרות השקליות והצמודות למדד ביצעה כיל עסקאות בנגזרים להחלפה של תזרימי המזומנים משקלים לדולרים. בנוסף ביצעה כיל עסקאות בנגזרים לגידור מרבית החשיפה לשינויים במדד המחירים לצרכן.

ז. ביום 17 בדצמבר 2009 חתמה כיל על הסכם עם EIB (European Investment Bank), לפיו EIB ילווה לחברה פיננסית בהולנד שבבעלות מלאה של כיל ובערבות כיל, סכום של 100 מיליון יורו. משיכת ההלוואה תהיה תוך שנה ממועד חתימת ההסכם ופרעונה בתום 5 שנים ממועד חתימת ההסכם. שיעור הריבית של ההלוואה הינו 1% מעל עלות הגיוס של EIB במועד משיכת ההלוואה.

8.11.6 דירוג האשראי של התאגיד

לכיל דירוג אשראי ilAA+ שניתן על ידי S&P מעלות – החברה הישראלית לדירוג ניירות ערך בע"מ. מעלות S&P אישרה דירוג AA+ גם לאגרות החוב שהונפקו על ידי כיל. ביום 2 בספטמבר הוצמד לדירוג של כיל תחזית שלילית (negative outlook). החברה המדרגת ציינה, ששינוי הדירוג כאמור נעשה בעיקר לנוכח תחזית הדירוג השלילית של חברת האם.

8.12 מיסוי

עיקר ההכנסה החייבת והוצאות המס של כיל בשנת 2009 מקורם בחברות קבוצת כיל הפועלות בישראל.

8.12.1 מס החברות בישראל

בסיס המס בישראל הוא טריטוריאלי ופרסונאלי ולפיכך חל על חברות שמוגדרות תושבות ישראל על פי הוראות פקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 ("הפקודה" או "פקודת מס הכנסה") וחוק מס הכנסה (תאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה – 1985 ("חוק התאומים"). על פי הוראות חוק התאומים נמדדות התוצאות לצרכי מס כשהן מותאמות לשינויים במדד המחירים לצרכן.

בהתאם להוראות סעיף 1 לפקודת מס הכנסה, חברה תיחשב תושבת ישראל לצרכי מס הכנסה אם התאגדה בישראל או שהשליטה והניהול בה מופעלים מישראל. המונח "שליטה וניהול" אינו מוגדר בפקודת מס הכנסה. למיטב ידיעת כיל, השליטה והניהול בחברות הזרות הפעילות המהותיות המוחזקות על ידי מופעלים מחוץ לישראל ועל כן, למיטב ידיעת כיל, הן אינן נחשבות תושבות ישראל לצרכי מס הכנסה. יצוין, כי רשויות המס בישראל ו/או רשויות המס במדינות הזרות עשויות שלא לקבלת את תוצאות המס, כפי שהן מתוארות באופן כללי להלן.

מרבית הכנסות כיל והחברות המאוחדות בישראל נבעו ממפעלים מאושרים ומוטבים (כמפורט להלן) יתרת הכנסות כיל חייבות בשיעור מס רגיל.

הטבות במס מתוקף החוק לעידוד השקעות הון התשי"ט–1959 (להלן: "החוק")

המחוקק מעודד הקמה והרחבה של מפעלים תעשייתיים ופרויקטים אחרים, וזאת על-ידי מתן מעמד של "מפעל מאושר" או "מפעל מוטב" לתכניות השקעה למפעל. עד לתיקון מס' 60 לחוק, הקריטריונים הכלליים אשר הנחו את מנהלת מרכז ההשקעות למתן מעמד של "מפעל מאושר" הם כדאיות למשק הלאומי, יכולת תחרות בשווקים בינלאומיים, שימוש בטכנולוגיות חדשניות, יצירת מקומות תעסוקה, ערך מוסף גבוה ומתן פתרון נאות לצרכים המיוחדים של כלכלת המדינה.

בתיקון מספר 60 הוספו מספר תנאים אשר רק מי שעומד בהם זכאי למעמד של "מפעל מאושר" או "מפעל מוטב". מתקני הייצור של כמה מהחברות המאוחדות בישראל (להלן - החברות) קיבלו מעמד של "מפעל מאושר" או "מפעל מוטב" על פי חוק העידוד, לרבות תיקון מס' 60 לחוק שפורסם באפריל 2005.

ההטבות מהן נהנית קבוצת החברה לישראל הן בעיקר שיעורי מס מופחתים ופחת מואץ. לפרטים נוספים ראה באור 21 לדוחות הכספיים של החברה לישראל.

ההטבות כדלעיל מותנות בקיום תנאים שנקבעו בחוק, בתקנות שהותקנו על פיו ובכתבי האישור שלפיהם בוצעו ההשקעות במפעלים המאושרים. אי-עמידה בתנאים עלולה לגרום לביטול ההטבות, כולן או מקצתן, ולהחזר סכומי ההטבות בתוספת ריבית פיגורים.

חוק עידוד התעשייה (מיסים) התשכ"ט – 1969

חלק מהחברות המאוחדות של החברה בישראל הן "חברות תעשייתיות", כמשמען בחוק הנ"ל. בתוקף מעמד זה זכאיות החברות לתבוע פחת בשיעורים מוגדלים לגבי ציוד המשמש בפעילות תעשייה, כפי שנקבע בתקנות מכוח חוק התיאומים.

המפעלים התעשייתיים שבבעלות חלק מהחברות המאוחדות בישראל הם בני קו ייצור אחד ובתקוף זה מגישות החברות יחד עם כיל דוח מס מאוחד לפי סעיף 23 לחוק עידוד התעשייה. בהתאם לכך, זכאית כל אחת מהחברות האמורות לקזז את הפסדיה לצורכי מס מההכנסה החייבת של החברה השנייה.

8.12.2 שיעור מס החל על רווחי הון בישראל ועל דיבידנד

שיעור המס החל בישראל על רווחי הון ריאליים הנמצאים בידי כיל, ושאינם ניירות ערך סחירים, על נכסים, שנרכשו לאחר 1 בינואר, 2003 (להלן בסעיף זה, "המועד הקובע") הינו 25%.

לגבי נכסים אשר נרכשו לפני המועד הקובע, שיעור המס החל יחושב ליניארית, כך שחלק רווח ההון שנצח עד למועד הקובע יחויב במס בשיעור מס החברות הרגיל, בעוד שרווח הון שנצמח לאחר המועד הקובע יחויב במס בשיעור של 25%.

דיבידנד אותו מקבלת כיל, שמקורו בהכנסות שהופקו או נצמחו בישראל ושנתקבלו במישרין או בעקיפין מחבר ביני אדם אחר החייב במס חברות, אינם חייבים במס חברות בידי כיל.

דיבידנד שמקורו בהכנסות שהופקו או שנצמחו מחוץ לישראל, כמו גם דיבידנד שמקורו מחוץ לישראל, חייב במס חברות בשיעור של 25%. לחילופין, אם כיל בוחרת לקבל זיכוי עקיף (כמפורט להלן) בגין הדיבידנד האמור, אזי הדיבידנד כשהוא מגולם יחויב במס חברות רגיל. בחלק מהמדינות בהן מאוגדות חברות מתאחדות קיימת חובה לניכוי מס במקור בגין תשלום דיבידנד.

8.12.3. מיסוי חו"ל

למועד הדו"ח, קבוצת כיל מפתחת, רוכשת, מייצרת ומשווקת את מוצריה על ידי חברות רבות ברחבי העולם. כ-94% ממכירות קבוצת כיל מבוצעות בשווקים הבין לאומיים מחוץ לישראל ולכן קבוצת כיל פועלת באמצעות חברות בנות רבות, אשר למיטב ידיעת כיל, מאוגדות, נשלטות ומנוהלות מחוץ לישראל ונישומות לפי חוקי המס בארצות מושבן. חלק מהחברות הבנות הזרות הוקמו על ידי כיל וחלקן של החברות הזרות נרכשו.

8.12.4. מיסוי בישראל על הכנסות מחו"ל

הכנסות הנובעות מחלוקת דיבידנד מחברות זרות בחו"ל יהיו חייבות במס בישראל בשיעור של 25% תוך קבלת זיכוי על המס שישולם בחו"ל. לחילופין כיל יכולה לבחור במסלול זיכוי עקיף במסגרתו במקום להתחייב במס בשיעור של 25%, תהא החברה הישראלית זכאית לבחור להתחייב במס בשיעור מס החברות בישראל (26%) בשנת 2009, שיעור זה צפוי לרדת באופן הדרגתי עד לכדי 18% בשנת 2016 ואילך) על מלוא ההכנסה ממנה חולקו הדיבידנדים, בתנאי שהחברה הישראלית תחזיק בשיעור של 25% או יותר מאמצעי השליטה בחברה הבת הזרה שמחלקת את הדיבידנד. במידה והחברה בחרה באפשרות זו, החברה הישראלית תהא זכאית ל"זיכוי עקיף" בגין מס החברות החל בחברה הבת הזרה או בחברה הנכדה הזרה, אם החברה הישראלית תחזיק בשיעור של 25% או יותר מאמצעי השליטה בחברה הבת הזרה, וזו תחזיק במישרין בחברה הנכדה הזרה מפיקת ההכנסה ממנה חולקו הדיבידנדים, בשיעור של 50% או יותר.

כאשר הכנסות מריבית מחברה זרה לחברה ישראלית חייבות במס חברות בישראל, יתקבל זיכוי בגובה המס שנוכה במקור על ידי החברות הזרות. גובה הזיכוי ממס זר מוגבל לגובה המס בו מתחייבת החברה בישראל בשל הכנסותיה מאותו מקור. עודף זיכוי שאינו ניתן לקיזוז באותה שנת מס, ניתן לקיזוז בחמש השנים הבאות כנגד אותו מקור.

אם מרבית הכנסותיהן של החברות הזרות המוחזקות על ידי החברה (במישרין או בעקיפין) הן הכנסות פאסיביות ובגין אותן הכנסות שולם מס הנמוך מ-20%, עשויות אותן חברות זרות להיחשב כ"חברה נשלטת זרה". במקרה כאמור, בהתאם לסעיף 75 לפקודה, החברה שהינה בעלת שליטה בחברה הזרה, שהינה "חברה נשלטת זרה", תתחייב במס באופן שבו ייראו אותה כאילו קיבלה את חלקה ברווחים הבלתי מחולקים של החברה הנשלטת הזרה בשנת המס שבה הם נצברו. הוראות הסעיף מתייחסות לרווחים שמקורם בהכנסות פסיביות בידי החברה הזרה

(כגון הכנסה מריבית או מדיבידנד שאינה מגיעה לכדי עסק. בשנת 2009 אף אחת מהחברות המתאחדות של כיל בחו"ל לא נחשבה לחברה נשלטת זרה.

מחירי העברה

ביום 29 בנובמבר 2006, נכנס לתוקף סעיף 85א לפקודה וזאת עם פרסומם של תקנות מס הכנסה (קביעת תנאי שוק) התשס"ז – 2006 ("תקנות מחירי העברה"). בהתאם לסעיף זה ולתקנות מחירי העברה, עסקה בינלאומית (בה אחד הצדדים אינו תושב ישראל), שבה מתקיימים בין הצדדים יחסים מיוחדים, כהגדרת מונח זה בפקודה, תדווה בהתאם לתנאי השוק ותחויב במס בהתאם. תקנות מחירי העברה חלות על עסקאות בינלאומיות שונות, לרבות בשלבים שונים של ייצור מוצר עד למכירתו, שנעשו ביום פרסומם של תקנות מחירי העברה ואילך. מכוח תקנות אלו נקבעו גם כללים לדיווחים שוטפים, וכן ניתנה לפקיד השומה הסמכות לדרוש עבודת חקר שוק.

סעיף 85א לפקודה ותקנות מחירי העברה מאמצים את עיקרון מחיר השוק בקובעם כי נאותות המחיר ותנאי העסקאות הבינלאומיות בין צדדים שמתקיימים ביניהם יחסים מיוחדים ייבחנו באמצעות השוואתם לעסקאות דומות בין צדדים שאין ביניהם יחסים מיוחדים. במידה ואין עסקה בעלת מאפיינים זהים, תשווה העסקה הבינלאומית לעסקה בעלת מאפיינים זהים או דומים למאפיינים לעסקה שביצע הצד הנבדק.

בהתאם לתקנה 2(א) לתקנות מחירי העברה, לצורך קביעה האם עסקה בינלאומית שנעשתה היא עסקה בתנאי שוק, ייערך חקר תנאי שוק (study) בו תשווה העסקה הבינלאומית לעסקאות הדומות של הצד הנבדק, כהגדרתו בתקנות מחירי העברה.

העסקה הבינלאומית תיחשב כעסקה שנעשתה בתנאי שוק, אם התוצאה של המחקר שנערך כאמור לפי השיטות המקובלות המפורטות בתקנות מחירי העברה, לא חרגה מהטווח הבין רבעוני שהתקבל בהשוואה לעסקאות דומות. עסקה שלא ניתן לראותה כעסקה בתנאי שוק, כאמור, ידווח מחיר העסקה עלפי ערך המצוי בטווח הערכים כפי שהתקבל בהשוואה לעסקאות דומות.

כמפורט לעיל קבוצת כיל מפתחת, רוכשת, מייצרת, ומשווקת את מוצריה על ידי חברות רבות ברחבי העולם. לכל אחת מהחברות הללו הנישומות באזורים שונים בעולם, תפקיד במערך הכולל של פעילותה העסקית הבינלאומית של כיל. בהתאם, חלק מהחברות בקבוצת כיל משמשות כחברות ייצור, חלקן משמשות כמרכזים לוגיסטיים וחלקן משמשות כחברות שיווק.

קביעת מחירים של המוצרים או השירותים (בשלבי הייצור השונים), הנמכרים מחברות הפועלות בישראל לחברות הבנות הפועלות מחוץ לישראל, נעשה על בסיס של מחקרי מחירי העברה שבוצעו כדי לקבוע את התרומות היחסיות והסיכונים הקיימים של כל חברה רלוונטית ברחבי העולם במערך הפעילות של קבוצת כיל, וזאת כדי לשקף את מחיר השוק שהיה נקבע לשירותים או המוצרים הללו, אילו היו

ניתנים לצדדים זרים שאינם בתוך קבוצת כיל. בהתאם לכך, הרווח לפני מס מתחלק בין מדינות רבות בעולם בשיעורי מס שונים. לסיווג או ייחוס שונה באופן מהותי של התמורה בעבור רכיבי הערך של כל אחת מהחברות בקבוצת כיל במדינות השונות או של מאפייניהן של חברות אלה כאמור, עלולה להיות השפעה על סכום הרווח שנצמח ונישום בכל אחת מהמדינות, ויכול שתהיה לכך השפעה על היבטי מס של קבוצת כיל ותוצאותיה.

8.12.5. שיעור המס האפקטיבי

עיקר הוצאות המס של קבוצת כיל בשנת 2009 מקורן בחברות קבוצת כיל הפועלות בישראל (בשיעורים כמפורט לעיל), כמו כן במדינות באירופה, בדגש על הולנד, גרמניה, אנגליה וספרד ובארה"ב. למיטב ידיעת כיל, שיעור מס החברות הסטטוטורי שהיה נהוג ליום 31 בדצמבר 2009 עמד בהולנד על כ- 25.5%, בגרמניה על כ- 28%, באנגליה 28%, ספרד 30% בארה"ב על כ- 40%. במדינות אחרות בהן פועלת קבוצת כיל נעים שיעורי מס החברות בטווח שבין 16%-40%.

שיעור המס האפקטיבי (במאוחד) בשנת 2009 היה 17.9% ובשנת 2008 היה 10.5%.

8.12.6. חבות במס הנובעת מחלוקת דיבידנד לבעלי מניות

חלק מעודפי כיל ליום המאזן נובעים מהכנסות ממפעלים מאושרים ומוטבים בישראל ומהכנסות חברות בנות זרות בחו"ל. חלוקת עודפים אלה עשויה, בתנאים מסוימים, ליצור חבות במס בעת חלוקתם. לכל מדיניות לא לחלק דיבידנד מרווחי העבר, אשר יגרמו לחבות מס נוספת ולפיכך דרך כלל כיל אינה יוצרת מסים נדחים בגין רווחים שנצברו בעבר. ההפרש הזמני המיוחס לחלוקת דיבידנד מתוך הכנסה שחל לגביה פטור של מפעל מאושר ומפעל מוטב ליום 31 בדצמבר 2009, מסתכם לסך של כ- 1,170 מליון דולר.

8.13. הגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

8.13.1. הגבלים עסקיים

כיל וחלק מהחברות הבנות שלה הוכרזו כמונופולין בישראל במוצרים הבאים: אשלג, חומצה זרחתית, חומצה גופריתנית, אמוניה, דשנים כימיים פוספטים, ברום ותרופות ברום. בגלל הכרזתן כמונופולין, כפופות החברות למגבלות הקבועות בפרק ד לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988, ובראשן האיסור לנצל לרעה את מעמדם כמונופולין. בשנת 2009 כ- 6% ממחזור כיל נובע ממכירות בישראל, ולפיכך להערכת כיל, אין להכרזה האמורה השפעה מהותית על כיל. כיל מקיימת גם תוכנית אכיפה בתחום הגבלים העסקיים.

8.13.2. מניית המדינה המיוחדת

מדינת ישראל מחזיקה במניית מדינה מיוחדת של כיל, שאינה בת העברה, לשם שמירה על העניינים החיוניים של המדינה. שינוי ההוראות שבתקנון כיל

המתייחסות לזכויות הנלוות למניית המדינה המיוחדת טעון אישור של המדינה.
להלן עיקרי הזכויות שמקנה מניית המדינה:

א. **הגבלת עסקאות ופעולות:** מכירה או העברה של נכסים מהותיים של כיל (בישראל), לרבות שינויי מבנה מסוימים, בקשר עם נכסי כיל בישראל ופעילותה או הקניית כל זכות אחרת בנכסים כאמור, שלא במהלך העסקים הרגיל של כיל, בין בבת אחת או בחלקים, יהיו חסרי תוקף ללא הסכמתו של המחזיק במניית המדינה המיוחדת, אשר יהיה רשאי להתנגד להעברה של נכס מהותי כאמור רק אם היא עשויה לדעתו לפגוע באחד מן ה"אינטרסים החיוניים של המדינה". כן נקבעו הגבלות על פירוק מרצון, מיזוג וארגון מחדש, למעט חריגים שנקבעו בתקנון.

ב. **הגבלות המוטלות על רכישת מניות**

1. כל רכישה או החזקה של מניות בכלי בשיעור של 14% או יותר מהון המניות המונפק של כיל לא תהיה בת תוקף כלפי כיל אלא אם כן נתקבלה לכך הסכמה של המחזיק במניית המדינה המיוחדת. כמו כן, כל רכישה או החזקה של 25% או יותר מהון המניות המונפק של כיל (לרבות השלמת החזקה עד 25%) לא תהיה בת תוקף כלפי כיל, אלא אם כן נתקבלה לכך הסכמתו של המחזיק במניית המדינה המיוחדת, והכול גם אם נתקבלה בעבר הסכמה כאמור לגבי שיעור החזקה הנמוך מ-25%.

2. בנוסף לאמור לעיל, תידרש הסכמתו של המחזיק במניית המדינה המיוחדת לכל שיעור של החזקה של מניות בהון המניות של כיל המקנה למחזיק בהן את הזכות, היכולת או את האפשרות המעשית, למנות, במישרין או בעקיפין, מספר דירקטורים בכל המהווים מחצית או יותר ממספר חברי הדירקטורים בכל, ולא תהיה בת תוקף כלפי כיל כל עוד לא נתקבלה הסכמה כאמור.

לצורך סעיף קטן (ב) זה יראו שעבוד או משכון של מניות כיל כרכישת מניות.

ג. **זכות למידע:** זכות לקבלת מידע מכיל, הכול כקבוע בתקנון. התקנון קובע גם כי המחזיק במניית המדינה המיוחדת יעשה שימוש במידע זה רק לשם הפעלת זכויותיו על פי תקנון כיל לצורך שמירה על העניינים החיוניים של המדינה.

עוד קובע התקנון חובת דיווח תקופתית למחזיק במניית המדינה המיוחדת, על כל העסקאות בנכסים שקיבלו את אישור הדירקטוריון בשלושת החודשים שקדמו למועד הדיווח, על שינויים בהחזקות בהון המניות ועל הסכמי הצבעה הידועים לו שנחתמו, אם נחתמו, באותה תקופה בין בעלי המניות בכל.

ד. אלו ה"העניינים החיוניים של המדינה" שהגדרתם בתקנון לעניין מניית המדינה המיוחדת:

1. לשמור על אופיה של כיל וחברות הבת מפעלי ים המלח בע"מ, רותם אמפרט נגב בע"מ, חברת ברום ים המלח בע"מ, תרכובות ברום בע"מ ותמי

(אימי) מכון למחקר ולפיתוח בע"מ (כיל וחברות הבת הנ"ל יכוננו בפסקה זו להלן "החברות") חברות ישראליות שמרכז עסקיהן וניהולן ייעשה בישראל. להערכת כיל, תנאי זה מתקיים.

2. לפקח על השליטה במחצבים ובאוצרות הטבע, לשם פיתוחם וניצולם היעיל, לרבות יישום מרבית בישראל של תוצאות ההשקעות, המחקר והפיתוח.

3. למנוע רכישה של עמדת השפעה בחברות על ידי גורמים עוינים או גורמים העלולים לפגוע בענייני חוץ וביטחון של המדינה.

4. למנוע רכישה של עמדת השפעה בחברות או את ניהולן של החברות כאשר רכישה או ניהול כאמור עשויים ליצור מצב של ניגודי אינטרסים מהותיים העלולים לפגוע באחד מן העניינים החיוניים המפורטים לעיל.

ה. **כיל כחברה ישראלית:** הניהול והשליטה בכיל יהיו בישראל. רוב חברי הדירקטוריון יהיו אזרחי ישראל ותושביה, ישיבות הדירקטוריון יתקיימו, ככלל, בישראל.

ו. **מיצוי זכויות:** פרט לזכויות שנוכרו בתקנון, לא תקנה מניית המדינה המיוחדת למחזיק בה זכויות הצבעה או זכויות הונות כלשהן.

מדינת ישראל מחזיקה במניית מדינה מיוחדת גם בחברות בת של כיל כמפורט להלן: מפעלי ים המלח בע"מ, חברת ברום ים המלח בע"מ, רותם אמפרט נגב בע"מ, תרכובות ברום בע"מ, תמי (אימי) חברה למחקר ופיתוח בע"מ וחברת מגנזיום ים המלח בע"מ. הזכויות מכוח מניות אלו, לפי התקנונים של אותן חברות, שוות לזכויות המפורטות לעיל. ההוראות המלאות בדבר זכויות מניית המדינה המיוחדת מופיעות בתקנון כיל⁵⁵ ובתקנוני החברות הנזכרות בס"ק ד' לעיל, הפתוחים לעיון הציבור. כיל מדווחת למדינה באופן שוטף לפי האמור בתקנון. עסקות מסוימות של העברת נכסים או מכירתם, שלדעת כיל היו טעונות אישור, קיבלו את אישור המחזיק במניית המדינה המיוחדת.

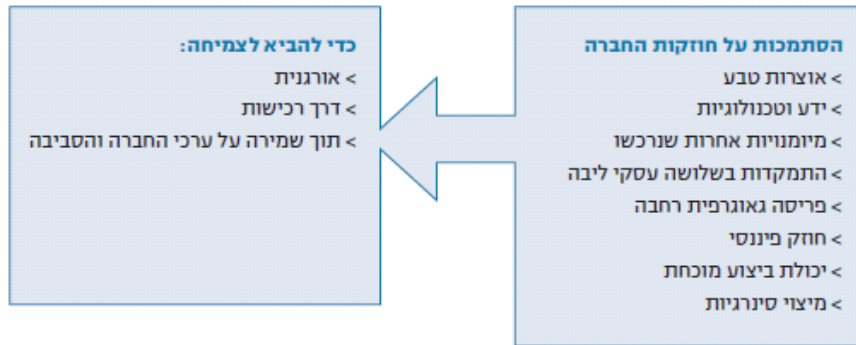
8.14. יעדים ואסטרטגיה עסקית⁵⁶

מטרת כיל הינה להשיא לאורך זמן את רווחי בעלי המניות, הכל בהתחשבות בציפיות וזכויות "מחזיקי העניין" האחרים בכיל (עובדים, תושבים לקוחות, ועוד) וכן בצרכי בטיחות ושמירה על איכות הסביבה. אסטרטגיית כיל להשגת מטרה זו הוגדרה בשנת 1999 והינה בתוקף עד היום.

⁵⁵ תקנון כיל מופיע באתרי האינטרנט של רשות ניירות ערך (<http://www.magna.isa.gov.il>) ושל הבורסה (<http://maya.tase.co.il/bursa>) כחלק מדיווחי כיל.

⁵⁶ הכוונות והאסטרטגיה של כיל, כמפורט לעיל, משקפות את כוונותיה והאסטרטגיה של כיל במועד הכנת הדוח ומבוססות על הערכות נוכחיות של תחומי הפעילות השונים של כיל, הוראות הדין הקיימות והצפיות, ומצב כיל ועשויות להשתנות, כולן או חלקן, מעת לעת. אין כל ודאות בדבר התממשות כוונות או אסטרטגיה זו של כיל.

כיל מסתמכת על חוזקותיה במטרה להביא לצמיחה, כמתואר באיור הבא:
ניצול הזדמנויות והתמודדות עם אתגרים

האסטרטגיה כוללת את המרכיבים האלה:

8.14.1. התמקדות במגזרי פעילות ניהוליים

כיל מתמקדת במבנה ניהולי מגזרי: כיל דשנים, כיל מוצרים תעשייתיים וכיל מוצרי תכלית. חלוקת המגזרים תואמת את התפיסה הניהולית של כיל והיא אינה בהכרח זהה למבנה המשפטי - יורדי של כיל.

8.14.2. הגברת החדירה לשווקים בינלאומיים

כיל מתמקדת בחיזוק מעמדה בשווקים הן על ידי הגברת פריסתה העולמית והן באמצעות הוספת מוצרים ושירותים משלימים לפעילויותיה הקיימות. מימוש אסטרטגיה זו מתממש באמצעות מיזמים משותפים ורכישת חברות בתחומים אלו. בשנת 2009 נרכשו מספר חברות בתחומי ההיגיינה והמים שהם תחומים צומחים ומבטאים היבטים נוספים במדיניות כיל, קרי, הגברת האיזון בין שטחי פעילותה המגוונים ושימת דגש על כיוונים צומחים התורמים לשיפור איכות החיים בעולם. במסגרת זו ראוי לציין הקמתה של חברה חדשה לטיפול במים שהוקמה בסין ומבטאת את שילוב האינטרסים בבסיס אסטרטגית כיל (פריסה גאוגרפית, איזור צמיחה, תחום פעילות צומח, תורם לאיזון סל הפעילויות של כיל ותחום התורם לאיכות החיים ולאיכות הסביבה). פעילויות אלו הן המשך לפעילויות שנרשמו בשנים קודמות כמו רכישת מכרות האשלג באנגליה ובספרד, אסטאריס בארה"ב ובברזיל, סופרסטה בארה"ב ובגרמניה ורכישת כלל עסקי המים של HENKEL באירופה.

לכיל גם יתרונות לוגיסטיים ואפשרויות אופטימיזציה תפעולית, בהשוואה לרוב מתחרותיה הנובעים ממיקומם של מפעלי כיל בישראל ובאירופה.

8.14.3. הרחבת סל מוצרים בעלי ערך מוסף גבוה

כיל פועלת להגדלת ייצור ומכירות מוצרים בעלי ערך מוסף גבוה דרך אינטגרציה אנכית ורוחבית. באופן זה מתאפשרת צמיחה תוך התבססות על מיומנויות קיימות במגזרי כיל ומימוש יתרונות סינרגטיים עיסקיים משמעותיים. בנוסף, כיל מרחיבה את סל מוצריה, באמצעות פיתוח מוצרים ויישומים חדשים ועל ידי ביצוע התאמות של מוצרים קיימים

לדרישות ייחודיות של לקוחותיה, לצרכים חדשים (כמו אלו הנובעים מעדכון תקנים סביבתיים) והחלפת מוצרים מתחרים ליישומים קיימים תוך מתן עדיפות לאיזורים צומחים ולפעילויות בעלות אופי ידידותי לסביבה.

8.14.4 מיצוי סינרגיות

כיל מנצלת את הפוטנציאל לסינרגיות בין מפעליה, במטרה להגביר את היעילות והתחרותיות שלה ולהפחית את עלויות הייצור, השיווק והלוגיסטיקה. כמו כן, מהוות הסינרגיות בסיס להמשך ההרחבה והצמיחה של כיל. לצורך ביצוע אסטרטגיה זו רכשה כיל בשנים 1999-2001 את חלק המיעוט בחברות הבנות הציבוריות שלה, דבר שאפשר לה לנצל את הסינרגיות בין החברות. כיל מייחדת תשומת לב רבה לזיהוי סינרגיות בין המפעלים השונים ובין המגזרים השונים. הסינרגיה מתבטאת, בין היתר, בשימוש במוצרי לוואי ופסולת של תהליך אחד כחומרי גלם של תהליך אחר. החלטות בעניין השקעות או שינויים בייצור, מחייבות בחינה של השפעות הסינרגיות האמורות לעיל.

כיל מפעילה מרכזי מצוינות (פורומים מקצועיים ייעודיים, המוקמים לגיבוש מדיניות לטיפול אחיד וסינרגטי באותו תחום מקצועי) בארץ ובעולם, על מנת לקדם ולממש את הסינרגיות הפוטנציאליות ביתר שאת.

8.14.5 שיפור תזרים מזומנים

כיל פועלת בהתמדה לשיפור תזרים המזומנים שלה, כחלק מהתפיסה האסטרטגית שלה. לאור זאת מהווה תזרים המזומנים מדד מרכזי בבחינת ביצועי הנהלות כיל והמגזרים.

8.14.6 גיוון מקורות המימון

כיל פועלת לגוון את מקורות המימון בין מקורות בנקאיים למקורות חוץ בנקאיים, מתוך כוונה להגדיל את החלק היחסי של מקורות המימון החוץ בנקאיים וכן בין מקורות מימון מקומיים בישראל למקורות מימון מחוץ לישראל.

8.14.7 הרחבת פעילות הליבה

כיל פועלת להמשיך ולהשקיע בתחומי האשלג, הברום, הזרחן והפוספט, כדי לשפר את כושר התחרות שלה ולהפחית את עלויות הייצור. כך, לדוגמה, בשנים האחרונות הוציאה כיל כ- 133 מיליון דולר לשימור ולהרחבת כושר ייצור האשלג במי"ה, והיא מצויה כעת בתהליך של הרחבת כושר ייצור חומר הגלם. בתחום המוצרים התעשייתיים אושרה הגדלת כושר ייצור הברום בסדום, והפרויקט נמצא בשלבי הקמה. כמו כן, רכשה כיל מוצרים תעשייתיים את חברת Supresta שהינה היצרן הגדול בעולם למעכבי בעירה על בסיס זרחן. כיל מוצרי התכלית רכשה את מרבית הנכסים והפעילות של חברת אסטריס (בשנת 2005) וחברת Fire Trol (בשנת 2007) המייצרים מוצרים על בסיס זרחן ופוספט רכשה את הכנסים ופעילות הטיפול במים באמצעות כימיקלים מיוחדים, של חברת הנקל הגרמנית (בשנת 2008) והרחיבה את סל המוצרים והפריסה הגיאוגרפית בתחום ההייגיינה, תחום הפרמה, הקוסמטיקה והגבס (PCG) ובתחום הטיפול במים, על ידי

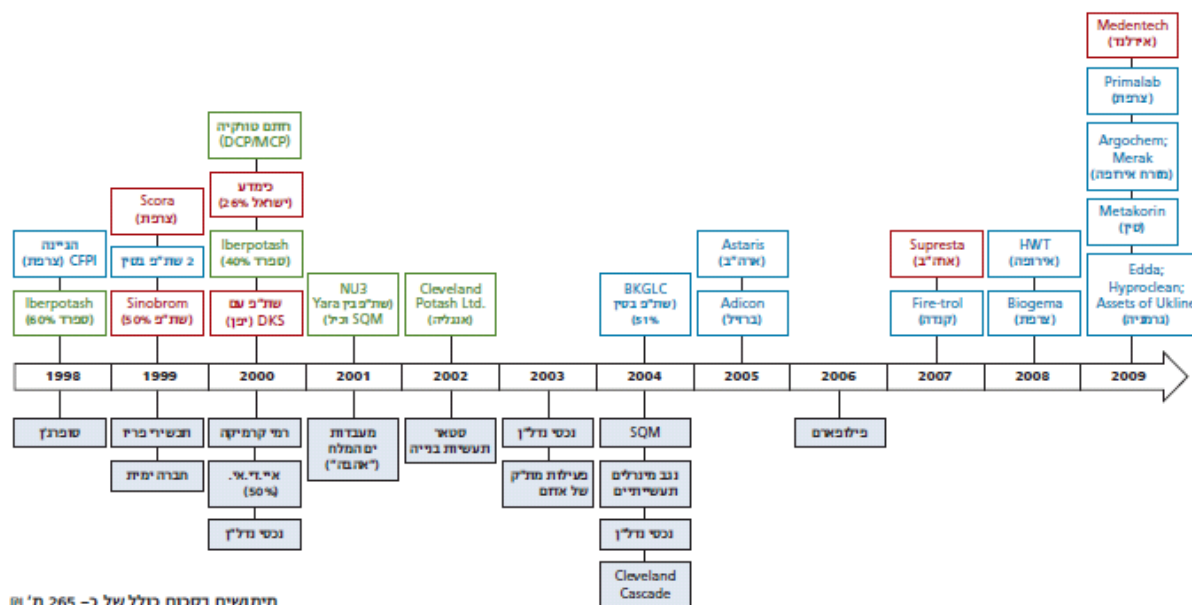
ביצוע מספר רכישות (בשנת 2009). כיל מתכננת להגדיל את כושר הייצור גם במקומות אחרים וזאת תוך הקטנת עלויות הייצור.

8.14.8. רכישות, מיזוגים ומיזמים משותפים

כיל מחפשת הזדמנויות לרכישות עסקיות על מנת להרחיב ולבסס את פעילויות הליבה, באמצעות רכישת טכנולוגיות משלימות ועסקים נלווים. כך, לדוגמה, כיל רכשה בספרד ובאנגליה חברות בת IP ו-CPL, בשנים 1998 ו-2002 בהתאמה, ונכסים ופעילויות של אסטריס בצפון אמריקה ובדרומה בשנת 2005. לכך יש להוסיף את רכישת "Supresta" בחודש אוגוסט 2007 ואת רכישת ביוגמה והיחידה לטיפול במים מקבוצת HENKEL בינואר 2008. בשנת 2009 השלימה כיל 5 רכישות, בעיקר בתחום הגיינת המזון ומי שתיה. כמו כן, בוחנת כיל הרחבת אחיזתה בחומרי גלם אסטרטגיים על מנת לשפר את כושר התחרות שלה. משנת 1998 ואילך, השקיעה כיל ברכישות ומיזוגים והשקיעה במיזמים משותפים בסכום כולל של כ- 1.2 מיליארד דולר. כיל מעוניינת להמשיך ולממש את הידע הטכנולוגי, התפעולי ומיומנויות אחרות שנצברו בקבוצת כיל לרכישת עסקים, כדי למקסם יתרונות תחרותיים, סינרגיה וצמיחה פוטנציאלית. בה בעת מכרה כיל בתקופה זו חברות ועסקים בהיקף של 265 מיליון דולר, שאינם בליבת העסקים שלה.

התמקדות בליבת העסקים

רכישות ושת"פ בסכום כולל של כ- 1.2 מיליארד\$*

* כולל התחייבויות עקב רכישת מניות בשנים 1999-2000 בסך 250 מיליון דולרים

8.14.9. מדידה והערכה

כיל מיישמת מדדים מתקדמים לבחינת ביצועי המנהלים של כיל ושל המגזרים. מדדי הביצוע נקבעו לפי אסטרטגיית כיל להתמקד בהעלאת ערך לבעלי המניות ובשיפור תזרים המזומנים. תגמול המנהלים מביא בחשבון את עמידת החברות ביעדים שנקבעו להן לפי מדדים אלה. בנוסף, ובמטרה ליצור קשר בין תמרוץ המנהלים לבין ביצועי כיל, מפעילה

כיל תוכניות תגמול למנהלים המבוססות על הענקת אופציות ומניות. בתוכניות אלה האופציות והמניות חסומות לתקופות שונות, ולפיכך ההטבה למנהלים צמודה לביצועי כיל בתקופה זו.

8.14.10. עד לתאריך דוח זה ביצעה כיל פעולות רבות הנגזרות מהאסטרטגיה שלה. בין היתר:

א. בתחום הדשנים אוחדו מערכי הניהול, השיווק, השינוע היבשתי, השינוע הימי ומתקני הטעינה בנמלים של הדשנים בישראל ובעולם והוקמה כיל דשנים אירופה כדי לרכז את פעילות כיל דשנים באירופה.

ב. בתוך כיל מוצרים תעשייתיים אוחד הניהול והשיווק של כל תחומי הכימיקלים התעשייתיים בישראל ובעולם ומכון המחקר של כיל, "תמיי", הועבר לניהול מגזר כיל מוצרים תעשייתיים.

ג. לכל מוצרי תכלית הועברה האחריות לפעילות הכוללת של חומצה זרחית נקייה, המיוצרת בישראל, וכך נוצרה יחידה אחת המרכזת את כל פעילות הפוספטים המיוחדים של כיל.

ד. הוקמו מטות ניהוליים במגזרים אלו, האחראים לניהול כל היחידות העסקיות במגזרים. במקביל, באזורים בהם יש לכל פעילות רחבה מונה גם מנהל אזורי לתאום הפעילות ומיצוי הסינרגיות בין המגזרים (בסין, ברזיל וצפון אמריקה). כמו כן במקומות אלה נמצאת כיל בתהליך איחוד המטות של הפעילויות השונות למטה אחד (לדוגמא מטה Supresta אוחד והועבר ל-St. Louis יחד עם מטה מוצרי תכלית צפון אמריקה).

ה. בנוסף מונו שני משנים למנכ"ל כיל: משנה למנכ"ל לפיתוח עסקי, מיזוגים ואסטרטגיה, ומשנה למנכ"ל ומנהל תפעול ראשי COO. הדירקטוריון מינה את מר אשר גרינבאום, המשנה למנכ"ל כיל כממונה על ניהול סיכונים (CRO) בקבוצת כיל.

8.15. **גורמי סיכון**

סיכוני מקרו

8.15.1. **תנודות בשער המטבע**

הפעילות הרב לאומית של כיל חושפת את כיל להשפעה של תנודות בשער המטבע. הדוחות הכספיים של כיל נערכים בדולרים של ארה"ב. מכירות כיל מתבצעות במגוון מטבעות שונים, בעיקר דולר ואירו. חלק ממכירות כיל במטבעות שאינן דולר חושפות את כיל לשינויים בשערי החליפין של מטבעות אלו לעומת הדולר. הכנסות והוצאות של חברות מאוחדות בחו"ל שפעילותן עצמאית/אוטונומית במטבע מקומי שאינו דולר, אינן מהוות חשיפה. מאידך גיסא, הכנסות והוצאות של חברות אלו בדולרים חושפות חברות אלו לשינויים בשערי החליפין של הדולר לעומת מטבע הפעילות שלהן.

חלק מהוצאות כיל בישראל נקובות ומשולמות בש"ח. לפיכך, כיל חשופה להתחזקות שער החליפין של הש"ח לעומת הדולר (ייסוף של השקל). חלק מהוצאות כיל מחוץ לישראל נקובות ומשולמות במטבע המקומי, בייחוד האירו. לפיכך, חשופה כיל להתחזקות שער החליפין של המטבעות השונים, בייחוד האירו, לעומת הדולר. מדיניות כיל היא להגן על חשיפה זו באופן חלקי על פי תנאי השוק ותחזית התפתחות שער החליפין.

8.15.2 העלאת שער הריבית ומגבלות על אשראי בנקאי

חלק מהתחייבויות כיל נושאות ריבית בשיעורים משתנים. כיל חשופה לסיכון תזרימי בגין העלאת שער הריבית, אשר יעלה את הוצאות המימון שלה וירע את תוצאותיה.

הנחיות המפקח על הבנקים בעניין לווה בודד וקבוצת לווים עלולות לקבוע הגבלות להיקף החוב שכיל יכולה ללוות מהבנקים בישראל. המפקח על הבנקים קובע מגבלות באשר להיקף האשראי של חברי קבוצת לווים ביחס להון הבנקים. כיל, קבוצת החברה לישראל וקבוצת עופר נחשבים ביחד לקבוצת לווים. לכל כיום קיימת יכולת ללוות מבנקים מחוץ לישראל וכן מגופים שאינם בנקאיים, בארץ ובחו"ל.

8.15.3 משבר בשווקים פיננסיים

משבר בשווקים פיננסיים עלול לגרום להקטנת מקורות האשראי העולמיים הפנויים לצורך מימון הפעילות העסקית. השפעה של משבר כאמור עלולה לבוא לידי ביטוי הן בזמינות אשראי לכל וללקוחותיה והן במחיר האשראי.

8.15.4 מלחמה או פעולות טרור

מלחמה או פעולות טרור באזורים שבהם כיל פועלת עלולים להשפיע לרעה על כיל. ההשפעה יכולה להתבטא בעיכוב בייצור ובהפצה, באובדן רכוש או בפגיעה בעובדים ובהעלאת מחיר הביטוח. בנוסף, מפעלי כיל עלולים להיות יעד לפעולות טרור בשל הכימיקלים שבאחזקתם. לכל אין ביטוח מפני נזקי מלחמה או פעולות טרור מלבד ביטוח של המדינה המכסה נזק פיזי בלבד של הרכוש ללא ערך כינון.

יצוין כי מאז הקמתם של מתקני קבוצת כיל, משנות החמישים ואילך, לא סבלה כיל מהפרעות עקב אירועי מלחמה או פעולות טרור כאמור לעיל.

8.15.5 פעילות במדינות שונות בעולם

כיל הינה חברה בינלאומית החשופה לתנאים כלכליים, פוליטיים וחקיקתיים ולסיכונים במדינות שבהן יש לכל מפעלים. כיל חשופה למגוון סיכונים עסקיים והצלחתה תלויה, בין היתר, ביכולת כיל להתמודד עם שוני בתנאים כלכליים, סוציאליים ופוליטיים. שינויי חקיקה עלולים להגדיל את הוצאות כיל או להשפיע על הביקוש למוצריה. בנוסף, שינויי חקיקה לרבות, לדוגמה, בנושאי מס, קניין רוחני, רשיונות ייבוא וייצור או הוראות בעניין איכות הסביבה, עלולים לגרום לשינוי בעלויות כיל ובביקוש למוצריה.

8.15.6. מכירת מוצרי הדשנים נתונה להשפעת גורמים רבים שאינם בשליטתה של כיל, לרבות סביבה כלכלית כוללת, מחירי תוצרת חקלאית, מדיניות ממשלתית, מזג אוויר ועוד.

א. רוב מוצרי הדשנים של כיל נמכרים למגדלי תוצרת חקלאית. מכירות הדשנים עלולות להיפגע מירידה במחירי התוצרת החקלאית, זמינות אשראי או אירועים אחרים אשר יגרמו למגדלים לזרוע פחות ולהפחית עקב כך את השימוש בדשנים. ירידה במחירי התוצרת החקלאית גוררת ירידה בכמות המיוצרת ויכולה להביא לידי ירידת הביקוש לדשנים וירידת מחירים. תופעות אלו עלולות להשפיע על עסקי כיל, על מצבה הכלכלי ועל הצלחת תוכניות עתידיות.

ב. מדיניות ממשלתית, ובמיוחד רמת הסובסידיות, עלולה להשפיע על היקפי הגידולים החקלאיים ובעקבותיהם על מכירות מוצרי הדשנים. ככלל, הקטנת הסובסידיה לחקלאי או הגדלת הסובסידיה ליצרני דשנים מקומיים, במדינות שלהן כיל דשנים מוכרת, עלולה להיות בעלת השפעה שלילית על עסקי כיל דשנים.

ג. מזג האוויר עלול להשפיע לרעה על מכירת המוצרים של כיל דשנים. התעשייה החקלאית מושפעת רבות מתנאי מזג אוויר מקומיים. תנאים כגון סערות חזקות, תקופות ארוכות של יובש, שיטפונות או טמפרטורות קיצוניות לעונה עלולים להשפיע על איכות התוצרת החקלאית המקומית וכמותה ולהפחית את השימוש בדשנים. הפסד מכירות בעונה חקלאית במדינות היעד עקב אירועי מזג אוויר עלול להביא לידי הפסד מכירות לכל השנה.

צמצום הגידולים החקלאיים בשל ירידות מחירים או בשל שינויים ברמות הסובסידיה כאמור לעיל, עשוי להשפיע בטווח הקצר על צריכת הדשנים במדינה זו או אחרת. בטווח הארוך הצורך בהגדלת יבולים חקלאיים ובמיוחד גרעינים על מנת להאכיל את האוכלוסייה מצריך מדיניות תומכת בסקטור החקלאי אשר תעודד מגמה זו.

8.15.7. מכירת מוצרי כיל מוצרים תעשייתיים נתונה להשפעת גורמים שונים שאינם בשליטתה לרבות תלות בשוקי האלקטרוניקה ושינויי חקיקה בתחום השימוש במוצריה. לדוגמה, חלק גדול ממוצרי כיל מוצרים תעשייתיים נמכר לשימוש כמעכב בעירה. תחום זה נתון לשינויי חקיקה בעולם שיכולים להגביל שימושים מסוימים במעכבי הבעירה. לעניין זה ראו גם סעיף 8.4.14 לעיל. מכירות המוצרים לקידוחי נפט תלויות בהיקפי הפעילות בשוק קידוחי הנפט, בעיקר בקידוחים העמוקים בלב ים, ובהחלטות חברות הנפט לגבי קצב ההפקה ואזורי הפקת הנפט והגז. מכירות המוצרים לשימוש בבריכות שחייה מושפעים ממזג האוויר. מזג אוויר קר בעונת הבריכות אפריל - ספטמבר משפיע על רמה הצריכה והאספקה של כימיקלים לטיפול בבריכות שחייה.

חלק ניכר מהמוצרים של כיל מוצרים תעשייתיים משמשים כמוצרי ביניים למוצרים סופיים. למשל, חלק ניכר ממעכבי הבעירה של כיל מוספים לרכיבי הפלסטיק במוצרים אלקטרוניים, לרבות במחשבים אישיים ובטלוויזיות. ירידה בביקוש למוצרי צריכה אלו עלולה להשפיע לרעה על מכירות כיל מוצרים תעשייתיים.

8.15.8 מכירת מוצרי כיל מוצרי תכלית נתונה להשפעת גורמים שאינם בשליטתה, לרבות מיתון או האטה בכלכלה העולמית. לכל מרכיב ייצורי גבוה באירופה וכן חלק גדול ממכירותיה נעשה באירופה באירו. חלק ממתחריה של כיל הם יצרנים הממוקמים מחוץ לאירופה. התחזקות שער החליפין של האירו לעומת הדולר מגדילה את כושר התחרות של המתחרים שלה.

8.15.9 כפיפות לחקיקה ורישוי מגבילים

כיל, בהיותה חברה בתחום התעשייה הכימית, מושפעת באופן משמעותי מהוראות הדין וממשטר הרישוי, בין היתר בתחומי איכות הסביבה והבטיחות. בשנים האחרונות היו החמרות של ממש בהוראות החוק ובדרישות הרשויות בתחומים אלה, בישראל ובעולם. סטנדרטים שיאומצו בעתיד עלולים להשפיע על כיל ולשנות את דרך פעילותה. בנוסף, חלק מרישיונות כיל, לרבות רישוי עסקים והרשאות כרייה, הם לתקופה קצובה ויש לחדשם מעת לעת. חידוש הרישיונות אינו ודאי וייתכן שיונתנה בתנאים נוספים. לפרטים נוספים ראו סעיפים "מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד" בסעיפים 8.4.14, 8.5.16 ו-8.6.14 לעיל.

שינויי חקיקה בעולם עלולים לאסור או להגביל את השימוש במוצרי כיל בשל שיקולי איכות הסביבה, בריאות ובטיחות.

8.15.10 חשיפה בנושאי איכות הסביבה ובטיחות

מעת לעת כיל חשופה להליכים משפטיים, אזרחיים ופליליים, עקב זיהומים סביבתיים נטענים שנגרמים על ידי חלק ממפעלי כיל.

בנוסף, נערכות מעת לעת בדיקות וחקירות של רשויות האכיפה בארץ ובעולם. במועד הכנת דוח זה, להערכת כיל, לא צפויות השלכות מהותיות לבדיקות הנערכות כיום על תוצאות פעילות כיל.

זאת ועוד, כיל חשופה לעתים לתביעות בגין נזקי גוף או נזקי רכוש, העלולות לגרום לכלי לנזק כספי. בנוסף, חלק מפעילות הייצור או השיווק (ולעתים גם השינוע והאחסון) כרוך בסיכוני בטיחות שכייל מנסה למזער, אבל אינה יכולה למנעם. במדינות שונות, כבמדינת ישראל, ישנה חקיקה, העלולה לגרום להטלת אחריות על כיל ללא קשר לזדון או רשלנות. חוקים אחרים מטילים על נתבעים אחריות ביחד ולחוד, לעתים גם רטרואקטיבית, ולכן עלולים לגרום לאחריות כיל בשל פעילות המתבצעת על ידיה יחד עם אחרים ולעתים גם על ידי אחרים. כיל עלולה אף להיות אחראית לתביעות בגין שטחים שמכרה ופעילויות שכייל ערכה בשטחה, אף לאחר שהפעילויות הסתיימו. בתחום איכות הסביבה לכלי כיוון ביטוחי של 100 מיליון דולר לחשיפות מסוימות.

8.15.11 אחריות צד ג' וחבות מוצר

כיל חשופה לסיכון שעניינו חבות בגין נזק שנגרם לצד ג' על ידי פעילותה או על ידי מוצריה. לכלי ביטוח לנזק בגין פעילותה בסכום של עד 350 מיליון דולר לאירוע ובגין נזקים שנגרמים על ידי מוצריה בסכום מצטבר של 350 מיליון דולר לשנת ביטוח. אין

ודאות, שסכום הביטוח האמור יכסה במלואו כל נזק בגין החבות האמורה. בנוסף, מכירת מוצרים פגומים על ידי כיל עלולה להביא לידי החזרת מוצרים על ידי כיל או על ידי לקוחותיה שהשתמשו במוצריה (recall). עלות החזרה כאמור, שבוצעה על ידי כיל, עלולה להיות לא מכוסה.

8.15.12. פנסיות וביטוח בריאות

לחלק מעובדי כיל בארץ ובחו"ל יש הסדרי פנסיה וביטוח בריאות באחריות כיל. כנגד חלק מהתחייבות זו יש לכיל יעודות כספיות המושקעות באפיקים פיננסיים. שינוי בתוחלת החיים, שינויים בשוק ההון או שינויים בפרמטרים אחרים שלפיהם נקבעת ההתחייבות לעובד ולגמלאי, וכן שינויי חקיקה, עלולים לגדיל את התחייבות כיל נטו בגין סעיף זה.

8.15.13. תנודתיות

חלק מעסקי כיל מתאפיינים בתנודתיות. התנודתיות נגרמת בשל כניסת מוצרים חדשים לשוק, יציאת יצרנים מהשוק, שינויים בהיצע המוצר, שינויי עונה ושינויים בביקוש. התנודתיות עלולה לגרום לשינויים חזקים בביקוש למוצרים ולפגיעה ברווחיות כיל.

סיכונים מיוחדים לכיל

8.15.14. זיכיונות והיתרים

כיל מפיקה אשלג ומלח בספרד ובאנגליה לפי היתרים וזיכיונות בארצות אלו. כן כורה כיל סלע פוספט ממרבצי פוספט בנגב לפי הרשאה והיתרים ממדינת ישראל. איבוד או פגיעה בזיכיונות, בהרשאות ובהיתרים הנ"ל עלול לגרום לנזק לכיל. לפרטים בדבר הזיכיונות וההיתרים ראו סעיף 8.4.14 לעיל.

8.15.15. אסונות טבע

כיל חשופה לפגעי טבע כגון שיטפונות, רעידות אדמה ואסונות טבע אחרים העלולים להביא לידי פגיעה מהותית בעסקיה. לכיל כיסוי ביטוחי מפני חשיפות אלו.

חלק ממפעלי כיל בישראל ממוקמים על השבר הסורי אפריקני, אזור פעיל מבחינה סיסמולוגית.

בשנים האחרונות התגלו בולענים וחללים תת קרקעיים באזור ים המלח, העלולים לגרום לנזק למפעלים.

באחת מסוללות בריכת המלח בים המלח של חברה בת ממגזר כיל דשנים קיים חלחול תמלחות מתוך הבריכה והתגלו סדקים בסוללה וכן קיים חשש להתפתחות חללים מתחת לסוללה. אם הסוללה תיפרץ, עלולה כיל לאבד את התמיסות בבריכת המלח הגדולה ובתרחיש קיצוני מאד עלולה כיל להפסיד ייצור של עד 1 מליון טון אשלג, על פני שתי שנות ייצור, המהווה כ- 20% מייצור האשלג בשנת 2008. לפרטים נוספים ראו בסעיף 8.4.17 ג' לעיל.

באזור סדום, שם ממוקמים חלק ממפעלי כיל, יש מדי פעם שיטפונות בנחלים. שיטפונות כבדים אירעו באוקטובר 2004, וגרמו לנזקים לרכוש וכן אובדן רווחים. לכליל כיסוי ביטוחי המכסה נזקים מסוג זה, בכפוף להשתתפות עצמית.

לכליל מכרות תת קרקעיים באנגליה ובספרד. דליפת מים למכרות עלולה לגרום להפרעות בכרייה עד כדי איבוד המכרה לכליל אין ביטוח רכוש לחלק התת קרקעי במכרה באנגליה.

8.15.16. עליית מפלס בריכה 150

כחלק מהליך האידוי שוקע מלח בבריכת האידוי מס' 150 בים המלח (שהיא בריכת האידוי המרכזית במערכת הבריכות הסולריות) בשכבה של כ-20 ס"מ מדי שנה. שקיעת המלח גורמת להקטנת נפח התמיסות בבריכה. כדי להתגבר על תופעה זו יש להעלות את מפלס המים בבריכה. אי העלאת מפלס המים כאמור יגרום להקטנת כושר הייצור של כיל דשנים. לפרטים נוספים בדבר עליית מפלס בריכה 150 ראו סעיף 8.4.17 א' לעיל.

8.15.17. תשומות מים ואנרגיה

מפעלי הפוספט של כיל משתמשים בכמויות מים גדולות שהם רוכשים מחברת מקורות במחירים הנקבעים על ידי המדינה. אם המחירים יעלו במידה משמעותית, אזי עלויות כיל יעלו אף הן.

בסדום, כיל מפיקה מים במערכת עצמאית, שאינה חלק ממערכת המים הארצית. חוסר במקורות מים בקרבת המפעלים יאלץ את כיל דשנים לחפש מקורות מים רחוקים יותר ובעלות גבוהה יותר.

מפעלי כיל בארץ ובחו"ל משתמשים באנרגיה בהיקף נרחב. עליית מחירים משמעותית וכן מחסור באנרגיה בישראל ישפיעו על עלויות הייצור ו/או היקפי הייצור.

8.15.18. תעלת הימים

מדי פעם המדינה בוחנת אפשרות לחפור תעלה מים סוף או מהים התיכון לים המלח לצורך הפקת אנרגיה, התפלת מים והגבהת מפלס ים המלח. תעלה כזו עלולה לשנות את הרכב מי ים המלח. שינוי בהרכב המים כאמור עלול להשפיע לרעה על הייצור במפעלי כיל (לעניין זה ראו גם סעיף 8.4.17 ב' לעיל).

8.15.19. סכסוכי עבודה

כיל חווה מפעם לפעם סכסוכי עבודה, עיצומים ושבתות. רוב עובדי כיל כפופים להסכמים קיבוציים. שבתה או עיצומים ארוכים בכל אחד ממפעלי כיל עלולים לגרום לאי אספקת מוצרים שהוזמנו. בנוסף, בשל התלות ההדדית של המפעלים בכליל, עלולים עיצומים או שבתה בכל אחד מהמפעלים של כיל להיות בעלי השפעה מהותית על כיל. לכליל כיסוי ביטוחי לכיסוי חלק מעלויות השביתה בקרן השביתה של התאחדות התעשיינים ("קרן הדדית של המעסיקים").

8.15.20. תלות בנמלים, בשינוע וטעינה בישראל

כמחצית ממחזור המכירות של כיל הוא ממכירות של תוצרת בצובר המתאפיינות בכמויות גדולות. מרבית כמות זו משונעת משני נמלים בישראל ממתקנים ייחודיים. לא ניתן לשנע בצובר כמות גדולה ממתקנים אחרים. תקלה מהותית במתקני הנמל או השבתה של פעילות הנמלים עלולה לגרום לקושי בייצוא סחורה לחו"ל ולפגיעה במכירות.

להלן הערכת כיל בדבר מידת ההשפעה של גורמי הסיכון על כיל.

יצוין כי הערכת כיל בדבר מידת ההשפעה של גורם הסיכון על כיל, המפורטת להלן, משקפת את מידת ההשפעה של גורם הסיכון בהנחת התממשות גורם הסיכון ואין באמור כדי להביע הערכה כלשהי או ליתן משקל כלשהו לסיכויי התממשות גורם הסיכון. בנוסף, סדר הופעת גורמי הסיכון לעיל ולהלן אינו על פי הסיכון הגלום בכל גורם סיכון או הסתברות התרחשותו.

מידת ההשפעה של גורם הסיכון על כיל			
השפעה גדולה	השפעה בינונית	השפעה קטנה	
סיכונים מקרו			
		V	תנודות בשער המטבע (סעיף 8.15.1)
		V	העלאת שער הריבית ומגבלות על אשראי בנקאי (סעיף 8.15.2)
	V		משבר בשווקים פיננסיים (סעיף 8.15.3)
		V	מלחמה ופעולות טרור (סעיף 8.15.4)
	V		פעילות בינלאומית (סעיף 8.15.5)
סיכונים ענפיים			
	V		השפעה על מכירת מוצרי הדשנים (מחירי תוצרת, מדיניות ממשלתית ומזג אוויר) (סעיף 8.15.6)
		V	השפעה על מכירת מוצרי כיל מוצרים תעשייתיים (מחירי תוצרת, מדיניות ממשלתית בנוגע לשימוש במונעי בעירה וכד') (סעיף 8.15.7)
		V	השפעה על מכירת מוצרי כיל מוצרי תכלית (סעיף 8.15.8)
	V		כפיפות לחקיקה ורישוי מגבילים (סעיף 8.15.9)
	V		חשיפה בנושאי איכות הסביבה ובטיחות (סעיף 8.15.10)
	V		אחריות צד ג' וחבות מוצר (סעיף 8.15.11)
		V	שינויים במקדמי חישוב פנסיות וביטוח בריאות (סעיף 8.15.12)
		V	עונתיות ותנודתיות (סעיף 8.15.13)
סיכונים ייחודיים לכיל			
V			זיכיונות והיתרים (סעיף 8.15.14)
		*V	אסונות טבע (סעיף 8.15.15)

	V		עליית מפלס בריכה 150 (סעיף 8.15.16)
	V		תשומות מים ואנרגיה (סעיף 8.15.17)
		V	תעלת הימים (סעיף 8.15.18)
		V	סכסוכי עבודה (סעיף 8.15.19)
	V		תלות בנמלים, בשינוע וטעינה בישראל (סעיף 8.15.20)

(*) בהתחשב בביטוח כיל.

9. צִים שִׁירוּתֵי סַפְנוֹת מְשׁוּלְבִים בַּע"מ ("צִים")

9.1 מידע כללי על צִים

בפרק זה "צִים" משמע לרבות חברות הבת והחברות הקשורות של צִים, למעט אם מהקשר הדברים נלמד אחרת.

9.1.1 כללי

בשנת 2009 מכירות צִים היוו כ- 20% מסך המכירות של החברה לישראל (בהתאם לדוחות המאוחדים של החברה), ועלות המכירות של צִים היוותה כ- 27% מסך עלות המכירות של החברה (בהתאם לדוחות המאוחדים של החברה). לפרטים נוספים אודות התוצאות הכספיות של צִים ותרומתן לתוצאות הכספיות המאוחדות של החברה בשנים 2007-2009, ראו סעיף 6 לדו"ח וכן ביאור 34 לדוחות הכספיים של החברה. לפרטים אודות התייחסות דירקטוריון החברה לתוצאות הכספיות של צִים לשנת 2009 וכן לשינויים שחלו בהן, ראה הסברי הדירקטוריון על מצב עסקי התאגיד ליום 31.12.2009 בחלק ב' לדו"ח.

צִים פועלת בענף הספנות הקווית (LINER), קרי: הפעלת קווי הפלגה בין יעדים קבועים, בתוך ובין אזורי סחר, לפי לוח זמנים קבוע תוך עגינה בנמלים לפי תכנון מראש ומספקת שירותי הובלה ימית ללקוחות ממגוון ענפי המסחר, התעשייה והייצור. בנוסף, מעניקה צִים ללקוחותיה שירותים נלווים, הכוללים, בין היתר, שירותי תובלה יבשתיים, שילוח ועמילות מכס, אשר ההכנסות מהן אינן מהותיות.

במהלך שנת 2009 חל משבר חריף בענף הספנות העולמי בעקבות המשבר הפיננסי הגלובלי. המשבר התבטא בשחיקה משמעותית ברווחיות חברות הספנות דבר אשר הוביל להפסדים כבדים אצל מרביתן. חלק מחברות הספנות, כמו גם צִים, פעלו לגיבוש הסדרים מול נושים שונים ו/או לקבלת סיוע כספי על מנת לצלוח את המשבר בענף.

לצד המשבר הפיננסי הגלובלי וכחלק ממנו, אירעו בשוק הספנות הבינלאומי מספר התפתחויות שליליות, ובהן בין היתר, עליה חדה במחירי הדלק אשר לא קבלה ביטוי מלא בעליה במחירי ההובלה וכן היצע אניות גבוה ביחס לביקוש מתון, עובדה שהובילה לירידה גוברת בניצולת האניות ובדמי ההובלה.

על פי נתונים אשר פורסמו בענף הספנות, "הועמדו" ("Lay up", היינו - הדממת פעילות), נכון לסוף שנת 2009, כ- 562 אוניות בנפח כולל של כ- 1,480,000 תאים, המהווים כ- 11.4% מקיבולת אוניות המכולות העולמית.

הימשכות התנאים הקשים בשוק הספנות הבינלאומי השפיעה באופן שלילי על צִים, ובין היתר על התוצאות העסקיות שלה, עמידתה באמות המידה הפיננסיות ועל יכולת הגיוס כמו גם על תנאי המימון שלה.

כנובע בין היתר מהמשבר האמור, צים העריכה במהלך 2009 כי בשנים 2009-2013 היא צפויה להיקלע לגרעון תזרימי (הנובע מהפעילות העסקית, מהשקעות והחזר הלוואות) בסך הנאמד בכמיליארד דולר ארה"ב.

לפיכך, בדומה לחברות ספנות בינלאומיות אחרות, צים נקטה ונוקטת בצעדים שונים אשר נועדו להתמודד עם השינויים במצב השוק, לרבות שינוי תוכניתה האסטרטגית, אשר על פיה תכננה צים גידולים משמעותיים בשנים הקרובות הן ביכולת ההובלה שלה והן בכמויות המובלות, והתאמתה לתנאי השוק הקשים כאמור. במסגרת התאמת התוכנית האסטרטגית לתנאי השוק הנוכחיים נקטה צים צעדים שונים וביניהם: ניהול מו"מ עם המספנות מהן הוזמנו אניות; החזרת אוניות חכורות מסוימות (לפי צרכי צים) לבעליהן במועד סיום חוזה החכירה; התארגנות לשינויים הנדרשים בקווי הובלה מסוימים, לרבות הקטנת פעילות בשווקים מסוימים; העמדת אוניות אשר תהיינה חסרות תעסוקה בשל הצמצום בקווי ההובלה; בחינת כדאיות יציאה מהשקעות בנושאים הנלווים לספנות הקווית, התייעלות במערך כוח האדם, לרבות צמצום הוצאות מינהל ופיטוריי עובדים; וכיו"ב.

כמו-כן, ולאור המשבר הנזכר לעיל, בסוף שנת 2009 השלימה צים מכל הבחינות המהותיות תוכנית הבראה מוסכמת (להלן: "**תוכנית ההבראה**" או "**ההסדר**") עם נושים פיננסיים שונים שלה (לרבות בנקים זרים ומקומיים חברות ליסינג ומחזיקי אג"ח) ("**נושים פיננסיים**") וגורמים אחרים (לרבות בעלי אוניות המחכירים לצים אניות, וביניהם תאגידים קשורים, וכן מספנות מהן הזמינה אניות) ("**גורמים אחרים**"). לפרטים בדבר תוכנית ההבראה ראו סעיף 9.17 להלן.

בסעיף 9 זה, "**תאגידים קשורים**" משמע - תאגידים הקשורים, במישרין או בעקיפין, לאלו הנחשבים כבעלי השליטה בחברה לישראל.

9.1.2 קווי צים

צים פועלת בענף ההובלה הימית באמצעות הובלת מכולות ופעילותה חובקת עולם. מרבית פעילות צים מתנהלת בשלושת אזורי הסחר הבאים: טרנס-פאסיפי, אסיה-אירופה, טרנס-אטלנטי אשר היוו בשנת 2009 כ- 69% מכלל נפח ההובלה של צים (במונחי TEU)¹. בנוסף לשלושת אזורי הסחר בהם פועלת צים כאמור, צים מפעילה אוניות גם בשלושה אזורי סחרי נישא: פנים אירופה, פנים אמריקה ופנים אסיה ואשר היוו כ- 25% מכלל נפח ההובלה של צים במונחי TEU בשנת 2009. כמו כן, צים פעילה גם באזורי סחר אחרים, הכוללים את אזורי הסחר אסיה-אפריקה, אפריקה-אירופה, פנים אפריקה ואוסטרליה, אשר היוו כ- 6% מכלל נפח ההובלה של צים במונחי TEU בשנת 2009.

צים משרתת את אזורי סחר אלה באמצעות רשת של כ- 68 קווים גלובליים ואזוריים המקושרים למרכזי שטעון בעלי מיקום אסטרטגי. בתכנון רשת קווי ההפלגה של צים, צים לוקחת בחשבון את תנאי הסחר העולמי, במיוחד מגמות בכלכלות מתפתחות,

¹ TEU הינה יחידת המדידה המקובלת למכולות.

הכוללות את הסחרים בסין, הודו, רוסיה, אזור הים השחור, ברה"מ לשעבר, הים התיכון, אפריקה ואזור הסחר הדרומי-צפוני בתוך אמריקה, ושינויים בכלכלות אלו. צים שואפת להגדיל את יעילותה התפעולית בהפעלת קווי ההפלגה כדי לנצל באופן מיטבי את קיבולת צי אוניותיה והתרומה ל- TEU מובל בשירותיה. כאמור לעיל, במהלך שנת 2009 נקטה צים בפעולות אשר נועדו להתמודד עם השינויים במצב השוק ובכלל זה, צמצום פעילות, סגירת קווים וכן כניסה לשותפויות (כמפורט להלן).

קווי ההפלגה של צים נבדלים זה מזה בנתיב ההפלגה, בגודל האוניה ובמאפיינים אחרים. קווי ההפלגה של צים מציעים, ככלל, שירות בפקידה שבועית (המאפשר להפליג מכל נמל ביום מסוים בשבוע), באמצעות מספר קבוע של אוניות הדומות במאפייניהן והמשרתות את הקו. חלק מקווי צים מופעלים כמיזמים משותפים עם חברות ספנות אחרות או במסגרת הסכמי קונסורציום (לפרטים בדבר הסכמים אלו ראו סעיף 9.21.1 להלן).

הטבלה שלהלן מציגה את כמות ה- TEU שהעבירה צים בכל אזור סחר וההכנסה הגולמית של צים מאותו אזור סחר במהלך השנים 2007, 2008 ו- 2009, כדלקמן:

2007		2008		2009		
מליוני דולר		מליוני דולר		מליוני דולר		
הכנסות	הועברו (TEU)	הכנסות	הועברו (TEU)	הכנסות	הועברו (TEU)	אזורי סחר
1,282	782,458	1,418	790,926	899	618,600	טרנס - פסיפי
717	417,203	917	569,032	294	290,800	אסיה – אירופה
608	430,658	643	399,354	456	339,100	טרנס - אטלנטי
187	264,885	184	259,465	66	135,600	פנים אסיה
215	215,820	235	217,066	194	203,900	פנים אירופה
199	113,911	222	125,975	173	104,100	פנים אמריקה
601	154,305	706	158,196	367	107,900	אחר
3,809	2,379,240	4,325	2,520,014	2,449	1,800,000	סה"כ

תוצאות המגזר ביחס לכל אחד מאזורי הסחר האמורים בשנים 2007, 2008 ו-2009 הינם כדלהלן:

2007	2008	2009		
מליוני דולר				אזורי סחר
(61)	(29)	(152)	פאסיפי-טרנס	
73	(163)	(204)	אסיה-אירופה	
(48)	(56)	(126)	אטלנטי-טרנס	
(3)	0	(16)	פנים אסיה	
20	10	(19)	פנים אירופה	

34	35	14	פנים אמריקה
18	(110)	(189)	אחר
33	(313)	(692)	סה"כ

כאמור, צים מפעילה הן קווי הובלה גלובליים והן קווי הובלה אזוריים. קווי ההובלה הגלובליים והאזוריים של צים מקושרים זה לזה לרוב באמצעות אחד או יותר ממרכזי השטעון הראשיים של צים (HUB) שהגדולים מביניהם ממוקמים בחיפה, ישראל; טרגונה (ספרד); קינגסטון (גימניקה); הונג קונג; שקו (סין); ומלזיה.

כל אחד ממרכזי השטעון של צים בנמלים מקבל שירות מקווי הזנה המובילים מכולות אל ומאת נמלים קטנים יותר בסביבה הקרובה. אניות הפועלות בקווי ההזנה מספקות גם שירותי הובלה אזורית על מנת להגדיל את ניצול קיבולת האוניות. המכולות המובלות על ידי קווי ההזנה השונים ועל ידי קווים אזוריים מוטענות במרכזי השטעון לאוניות גדולות יותר, המפליגות בקווי ההפלגה הראשיים של צים.

צים מפעילה חלק מקווי ההפלגה באמצעות הסכמי שיתוף פעולה מסוגים שונים, לצורך רכישת תאים והחלפת תאים על אוניות המופעלות על ידי חברות ספנות אחרות וכן לצורך יצירת שיתוף פעולה בקו הפלגה (לפרטים ראו סעיף 9.21.1 להלן).

9.1.3. אזורי הסחר בהם פועלת צים

א. אזור הסחר הטרנס-פאסיפי

אזור הסחר הטרנס-פאסיפי חולש על הסחר בין אסיה (בעיקר סין) לחוף המזרחי והמערבי של ארה"ב, קנדה, מרכז אמריקה, קריביים ודרום אמריקה. כ-75% מאזור סחר זה עובר דרך החוף המערבי של ארה"ב וקנדה ומועבר באמצעות מערכי הובלה יבשתית (רכבות ומשאיות) למערב התיכון של ארה"ב ולמרכז ומזרח קנדה. באזור סחר זה פועלות חברות בינלאומיות רבות באמצעות אניות, בגודל ממוצע של כ-6,500 TEU. 25% הנותרים של אזור סחר זה מועברים דרך תעלת פנמה לחוף המזרחי של ארה"ב ולמפרץ מקסיקו, ומטענים לקריביים ולמרכז אמריקה מועברים בפקידה ישירה ו/או שטעון. בקטע הסחר של החוף המזרחי העובר דרך תעלת פנמה קיימת פעילות של אניות מכולה בגודל ממוצע של כ-5,000 TEU.

במהלך שנת 2009 נפגע אזור סחר זה בצורה קשה כתוצאה מהמשבר שפקד את ארצות הברית, כאשר הירידה בצריכה הפרטית בארה"ב הובילה לירידה משמעותית בביקוש למטענים. בהתאם, כמות המכולות המובלות באזור סחר זה ירדה במהלך שנת 2009 בשיעור של כ-16% והיצע האוניות באזור הסחר ירד במהלך שנת 2009 בשיעור של כ-13% והשלים ירידה של 21% מאז חודש אוגוסט 2008.

דמי ההובלה באזור סחר זה ירדו, בצורה חדה, תהליך שהתחיל עוד לפני המשבר בשנת 2008, והגיעו לשפל במהלך המחצית הראשונה של שנת 2009, כאשר החל מחודש אפריל 2009 החלה מגמה של העלאות יזומות של דמי ההובלה על ידי

חברות הספנות במטרה לצמצם את הפסדיהן באזור סחר זה. דמי ההובלה רשמו עליה של כ-30% מהשפל במהלך המחצית השנייה של שנת 2009 ועד סופה. בחודש ינואר 2010 הכריזו החברות הפעילות בסחר זה על העלאה של דמי ההובלה. בראשית שנת 2010 (עד לסוף פברואר 2010) חלה עלייה מצטברת של כ-35% בדמי ההובלה מתחילת שנת 2010. חברות ספנות רבות הודיעו לאחרונה על עלייה צפויה נוספת בדמי ההובלה בחודש אפריל 2010.

בחודש פברואר 2009 נחתם הסכם בין צים לבין Grand Alliance (לפרטים ראו סעיף 9.21.1 להלן) על פתיחת 2 קווים משותפים מאסיה לצפון החוף המערבי של צפון אמריקה (דרך נמלי ונקובר בקנדה וסיאטל בארה"ב). הסכם זה החליף קו פעיל של צים באותו אזור סחר. בנוסף להסכם הנ"ל, נחתם במאי 2009, הסכם נוסף בין צים לבין Grand Alliance לפתיחת קו נוסף בין אסיה לבין החוף המזרחי של ארה"ב (לפרטים ראו סעיף 9.21.1 להלן).

ב. אזור הסחר הטונס-אטלנטי

אזור סחר זה חולש על הסחר בין צפון ודרום אמריקה לאירופה, כולל נמלי הים התיכון. באזור סחר זה פועלות חברות בינלאומיות רבות המפעילות, בעיקר, אניות בגודל ממוצע של כ-4,000 TEU.

גם אזור סחר זה נפגע בצורה קשה בעקבות המשבר הפיננסי העולמי. המיתון שפגע בחוזקה באירופה וארה"ב במהלך 2009 השפיע קשות על הביקושים בשני צידי הסחר, ובעקבותיו ירד הסחר באזור זה בשנת 2009 בכ-20% במונחי TEU, עובדה שהובילה לסגירת חלק מהקווים שפעלו באזור סחר זה ולצמצום קווים קיימים. בהתאם, קיבולת האוניות הפועלות בסחר זה ירדה במהלך שנת 2009 בשיעור של כ-23%.

בסחר זה לא חלה עלייה ממשית בדמי ההובלה בשנת 2009. מספר חברות ספנות הודיעו בתחילת שנת 2010 על העלאה מסוימת של דמי הובלה הצפויה לחול באפריל 2010.

ג. אזור הסחר אסיה - אירופה

אזור סחר זה חולש על הסחר בין אסיה לאירופה (צפון ודרום), דרך תעלת סואץ. אזור סחר זה מאופיין בתחרות גבוהה ובו פועלות אניות מהגדולות בעולם, בדרך כלל בגודל ממוצע של כ-8,000 TEU בקווים לצפון אירופה ובממוצע של כ-5,000 TEU בקווים לים התיכון.

לאזור סחר זה נכנסו בתחילת שנת 2008 אוניות חדשות שיצאו מהמספנות וכן אוניות שיצאו מהסחר הפאסיפי, דבר אשר גרם לעודף היצע על ביקוש. בנוסף, היבוא של אירופה מהמזרח הרחוק ירד במהלך שנת 2009 בכ-15%.

כתוצאה מהירידה בביקושים נרשם שפל בדמי ההובלה בסחר זה במהלך החודשים הראשונים של שנת 2009. דמי ההובלה השלימו ירידה של עשרות אחוזים מהשיא שהגיעו אליו בסחר זה טרם המשבר הפיננסי בשנת 2008.

חברות ספנות סגרו קווים בסחר זה והחלו להעמיד את צי האוניות במטרה להתאים את ההיצע לביקוש. קיבולת האוניות של כלל חברות הספנות הפועלות בסחר זה ירדה במהלך שנת 2009 בשיעור של כ- 7% (באופן המשלים ירידה של כ- 27% מאז אוגוסט 2008). לקראת סוף 2009 התעצמה מגמת האטת השיט בסחר תוך הוספת אוניות לקווים במטרה לחסוך בעלויות דלק.

צמצום ההיצע באזור סחר זה אפשר תהליך של העלאת דמי הובלה יזומות של חברות הספנות במטרה לצמצם את הפסדיהן. דמי ההובלה בסחר זה התאוששו בקרוב ל- 100% מנקודת השפל שחלה ברבעון השני של 2009 ועד סוף השנה וזאת בין היתר, עקב היוזמות האמורות.

על-מנת לצמצם את חשיפת צים לאזור סחר זה, נקטה צים בפעילות לסגירת/שינוי הקווים באזור זה (לרבות קווים מרכזיים בשלהי שנת 2008). עם זאת, ברבעון השני של שנת 2009 פתחה צים באזור סחר זה מספר קווים בשותפות עם ה- Grand Alliance (לפרטים ראו סעיף 9.21.1 להלן).

בנוסף, במהלך שנת 2009, הפסיקה צים את שיתוף הפעולה שלה עם חברת צ'יינה שיפינג בסחר שבין אסיה לצפון אירופה. במקביל, חתמה צים עם Grand Alliance על הסכם החלפת תאים שבמסגרתו צים טוענת על אוניות Grand Alliance מטענים מאסיה לאירופה (צפון ודרום) ואילו ה-Grand Alliance טוענים כמות מקבילה על השירות של צים מאסיה למזרח הים התיכון.

ד. אזור הסחר פנים אסיה

אזור הסחר הפנים אסייתי הינו אזור הסחר הגדול ביותר בעולם (ביחידות TEU) והביקוש בו נמצא במגמת עלייה מזה כמה שנים, וזאת בין היתר בשל עלות עבודה זולה המייצאת בעיקר מוצרים מוגמרים. באזור סחר זה קיימת פעילות רבה של חברות ספנות מקומיות תוך גידול מתמיד בנפח הפעילות של חברות הספנות הבינלאומיות. ככלל, באזור סחר זה פועלות בעיקר אניות קטנות יחסית, של עד כ- 2,000 TEU. אזור סחר זה מאופיין בשינויים גדולים בקווים ובדינאמיות יחסית של שיתופי פעולה בין חברות הספנות הפועלות בו.

ההאטה העולמית פגעה בכמויות הכוללות המובלות באזור סחר זה בשיעור של כ- 7% במהלך שנת 2009. דמי ההובלה בסחר ירדו בצורה מתונה יחסית.

ה. אזור הסחר פנים-אירופה

צים מפעילה קווים באזור הסחר הפנים אירופי, אשר כוללים שירותים מישראל ואליה, למזרח ומערב הים התיכון ולצפון אירופה. שירותי צים באזור הסחר פנים-

אירופה פוקדים את הנמלים האזוריים ומחברים לשירותי אזורי הסחר אסיה-אירופה והטרנס-אטלנטי.

ככלל, צים פועלת באמצעות אוניות קטנות, בינוניות ואוניות המשמשות לקווי ההזנה (פידר) לאורך קווי הסחר באזור הסחר פנים-אירופה. סחר זה נפגע כתוצאה מהמיתון שפקד את אירופה ובמיוחד את דרומה (ספרד, איטליה ויוון) בשנת 2009. הייבוא הכולל לישראל נפגע בתחילת 2009 והתאושש לקראת הרבעון השלישי של 2009. בסחר מישראל לכיוון אירופה הייתה ירידה בכמויות ובדמי ההובלה בתחילת 2009 ומאמצע השנה ניכרה התאוששות בסחר.

1. אזור הסחר פנים - אמריקה

צים מפעילה קווי הפלגה באזור הסחר פנים-אמריקה. צים מספקת שירותים בתוך אמריקה בין נמלים אזוריים חשובים ושירותים אלה מקושרים לשירותים הטרנס-פאסיפיים והטרנס-אטלנטיים. ככלל, צים משתמשת באוניות הזנה, קטנות ובינוניות לאורך קווי ההפלגה באזור סחר זה.

אזור סחר זה נפגע כתוצאה מהמשבר הפיננסי והירידה הגדולה בצריכה הפרטית בארה"ב. עיקר הפגיעה התבטא בקטע הסחר בין דרום אמריקה לצפון אמריקה, בעוד שקטע הסחר הפנימי של האיים הקריביים נפגע בצורה פחותה.

2. אזורי סחר אחרים

אזורי סחר אחרים בהם פועלת צים כוללים את שווקי אסיה-אפריקה, אפריקה-אירופה, פנים אפריקה והסחר באזור אוסטרליה. בדרך כלל משתמשת צים באוניות הזנה, קטנות ובינוניות לאורך קווי ההפלגה של צים באזורי סחר אלה.

אזורי סחר אלו נפגעו בצורה מתונה יותר מהסחרים הגדולים, אולם גם בסחרים אלו נרשמה ירידה בכמויות ובדמי ההובלה במהלך 2009.

9.2. פעילות לוגיסטית ושירותים נלווים

9.2.1. בנוסף לפעילות ההובלה הימית, לצים קיימות פעילות לוגיסטית וכן היא מציעה ללקוחותיה שירותים נלווים התומכים בפעילות ההובלה של צים, וביניהם: שילוח ועמילות מכס, מסופים להמכלת מכולות, אחסון בתנאי ערובה, שירותי תובלה יבשתית, שירותי ביטוח ותיווך ביטוח לצים ולצדדים שלישיים.

9.2.2. כמו-כן, לצים ישנן אחזקות: בשיעור של 25% במפעל לייצור מכולות בסין - עקב עודף היצע עולמי במכולות הייצור במפעל זה הופסק באופן זמני במהלך 2009 (הייצור חודש בדצמבר 2009); בשיעור של 55% במפעל נוסף לייצור מכולות בצפון סין - עקב עודף היצע עולמי במכולות הייצור במפעל זה הופסק באופן זמני במהלך 2009 (הייצור טרם חודש); בשיעור של 20% מזכויות הבעלות במתקני נמל באנטוורפן שבבלגיה; בשיעור של 47.5% מזכויות הבעלות במסוף מכולות בלגוס שבניגריה, בשיעור של 40% מזכויות הבעלות במתקן נמל בטרקונה שבספרד, וכן; בשיעור של כ- 8% במיזם משותף בסין אשר עיקר פעילותו הינה הקמה ותפעול של כ- 18 מסופים לרכבות מטען בסין.

9.2.3. הכנסות צים מכלל הפעילויות והשירותים הנלווים האמורים לא עלו על 5% מסך הכנסות צים בכל אחת מהשנים 2007, 2008 ו- 2009.

9.2.4. כחלק מהפעולות אותן נוקטת צים לצורך התמודדות עם השינויים במצב השוק, בוחנת צים את כדאיות היציאה מחלק מהשקעות בנושאים אלו, הנלווים לספנות הקוויות.

9.3. קווים חדשים

צים בוחנת מעת לעת את פעילותה באזורי הסחר השונים ובהתאם היא יכולה להחליט על פתיחת וביטול קווים בקטעי סחר שונים. בחינה מעמיקה נעשתה, כאמור, לאור השינויים בשווקים הפיננסיים והמשבר החרף בשוק הספנות, דבר שהוביל לסגירת קווים ולצמצום פעילות בקווים פעילים במהלך שנת 2009. בתחילת שנת 2010 החליטה צים על פתיחה של קווים חדשים מאזור אסיה לאזורים שונים בעולם והם צפויים להיפתח במהלך הרבעון השני של שנת 2010. בנוסף, ראו הפירוט בסעיף 9.1.3 לעיל.

המידע הכלול בסעיף זה ביחס לאפשרות פתיחת קווים חדשים, והמועד לכך, הינו מידע צופה פני עתיד. מידע צופה פני עתיד הוא מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה הקיימת בצים בתאריך הדו"ח, וכולל הערכות של צים נכון לתאריך הדו"ח, בין היתר, בהתבסס על ניסיון העבר והידע שנצבר לה בנושא זה. התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. כמו כן, ההערכות של צים שעל בסיסן הוצג המידע כאמור עשויות להתגלות כלא נכונות ו/או שונות באופן מהותי מאלו שהובאו בחשבון; וכל זאת בין השאר כתוצאה משינויים בביקוש להובלה ימית באמצעות מכולות המחזוריות בענף הספנות ו/או היצע האוניות בשוק הרלוונטי ו/או התחרות בענף הספנות ו/או מיתר גורמי הסיכון המפורטים בסעיף 9.2.8 להלן.

9.4. צי האוניות וצידו וכושר ההובלה

9.4.1. צי האוניות וכושר ההובלה

נכון ליום 31 בדצמבר 2009, שירותי ההובלה של צים מופעלים באמצעות צי של כ- 97 אניות (96 אוניות מכולה ואוניה אחת להובלת כלי רכב) מהן כ- 26 אניות בבעלות צים (מלאה או חלקית), במישרין ו/או בעקיפין (באמצעות חברות אשר הוקמו לצורך החזקה באוניה בלבד), וכ- 71 אוניות בחכירה (12 מתוכן בחכירת זמן מתאגידים קשורים). מתוך 71 האוניות החכורות על ידי צים, 64 אוניות חכורות בחכירת זמן ו- 7 אוניות חכורות בחכירת גוף (לפרטים בדבר סוגים של הסכמי חכירה ראו סעיף 9.4.2 להלן). נכון ליום 1 במרץ 2010, צי האוניות של צים עומד על כ- 95 אניות (93 אוניות מכולה ו- 2 אוניות להובלת כלי רכב) מהן כ- 26 אניות בבעלות צים (מלאה או חלקית) כאמור לעיל, וכ- 69 אוניות בחכירה.

נכון ליום 31 בדצמבר 2009, סך כל קיבולת צי האוניות של צים (אוניות בבעלותה ואוניות בחכירה, לרבות אוניות מועמדות) הינו כ- 327,864 TEU (לעומת כ- 283,410 TEU ביום 31 בדצמבר 2008). סך כל קיבולת צי האוניות של צים כאמור ליום 1 במרץ 2010 הינו כ- 323,872 TEU.

נכון ליום 31 בדצמבר 2009 העלות של צי האניות של צים (אניות בעלות ואניות בחכירה מימונית) היתה כ- 1,588 מיליוני דולר והעלות המופחתת היתה כ- 1,261 מיליוני דולר (לא כולל תשלומים על חשבון אניות שבבניה).

לשם הנוחות להלן טבלה המרכזת את מצבת האניות של צים נכון ליום 1 במרץ 2010 תוך פילוח בין סוגי העסקאות (לרבות התקשרויות עם תאגידים קשורים):

סה"כ	אניות אחרות	אניות מכולה		
		קיבולת ב-TEU	כמות	
22		106,346	22	אניות בבעלות צים
4		17,000	4	אניות בבעלות משותפת עם תאגידים קשורים (החכורות על ידי צים)
				אניות בחכירה מתאגידים קשורים
3	1*	6,010	2	תקופות קצרות (עד 5 שנים)
9		46,160	9	תקופות ארוכות (מעל 5 שנים)
				אניות בחכירה מצד ג'
33	1*	47,394	32	תקופות קצרות (עד 5 שנים)
24		100,962	24	תקופות ארוכות (מעל 5 שנים)
95	2	323,872	93	סה"כ

* אוניה להובלת כלי רכב

לקראת סוף שנת 2008 החלה צים ב"העמדה" (קרי, הדממת פעילות - "Lay up") של חלק מצי האניות, וזאת כחלק מתהליך של התאמת מצבת האניות לביקושים המסחריים. מגמה זו נמשכה גם במהלך שנת 2009. נכון ליום 31.12.09 צי האניות העומדות מנה 17 אוניות בנפח כולל של כ- 58,598 TEU (מתוכן 2 אוניות החכורות מתאגידים קשורים ואוניה אחת בבעלות משותפת עם תאגידים קשורים אשר חכורה על-ידי צים). נכון ליום 1 במרץ 2010 צי האניות העומדות מנה 13 אוניות בנפח כולל של כ- 46,110 TEU (מתוכן אוניה אחת החכורה מתאגידים קשורים). יצוין כי מעת לעת מפעילה צים באופן חד פעמי אניות אשר הועמדו.

ניצולו בפועל של כושר ההובלה של צים משתנה מעת לעת, ונע ככלל בין 70% ל- 90% מכלל צי האניות הפעילות ומותנה במספר האניות וגודלן המשמשות בקו נתון, בבחירת מסלול ההובלה, בשימוש מושכל בבחירת מטען ובחוסר האיזון השורר, בדרך כלל, בקווי הספנות המתבטא בנטייה לתפוסות גבוהות עד מלאות בהפלגות האוניות בכיוון אחד (לרוב בכיוון מדינות המערב) ובתפוסות חלקיות בלבד בכיוון ההופכי (בעיקר בסחר בין המזרח למערב).

9.4.2. חכירת אוניות

מרבית האניות הנמצאות בשירות צים הן אניות החכורות על ידה בהסכמי חכירת זמן, חכירת גוף וחכירת מסע. חכירת אניות נעשית על ידי צים, מעת לעת, בהתאם לצרכיה, על פי הסכמי חכירה כמקובל בענף. דמי החכירה ותקופות החכירה משתנים בהתאם להיקף הסחר העולמי, היצע האניות הקיים בשוק, צרכי צים וגורמים נוספים.

באשר לסוגי הסכמי החכירה :

- א. **"חכירת זמן"** משמעה - חכירת נפח האוניה לתקופה תמורת דמי חכירה יומיים, כאשר ציוות האוניה ותפעולה הטכני נעשה ע"י בעליה ;
- ב. **"חכירת גוף"** משמעה - חכירת גוף האוניה לתקופה תמורת דמי חכירה, כאשר תפעול האוניה בידי החוכר ;
- ג. **"חכירת מסע"** משמעה - חכירת נפח האוניה למסע מסוים תמורת דמי חכירה מוסכמים.

נכון ליום 31 בדצמבר 2009 לצים התחייבות לתשלום בסך של כ- 2,719 מליון דולר כדמי חכירה בגין חכירות כאמור של אוניות (לתקופה העולה על שנה), מתוכם כ- 1,026 מליון דולר לתאגידים הקשורים (סכום זה כולל גם חוב לתאגידים קשורים בגין ביטול חכירת אוניות). לפרטים בדבר עסקאות עם תאגידים קשורים ראו סעיף 9.22.

9.4.3 אוניות שהוזמנו

במהלך שנת 2009 קיבלה צים 4 אוניות שהוזמנו מבניה חדשה, שתיים בנות TEU 8,200 כ"א ושתיים בנות TEU 10,000 כ"א.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2010, קיבלה צים 2 אוניות שהוזמנו מבניה חדשה, אחת בת TEU 8,200 ואחת בת TEU 10,000.

נכון למועד הדו"ח, לצים 16 הזמנות לבניה חדשה של אוניות שטרם התקבלו כמפורט להלן : 9 אוניות בנות TEU 12,600 כל אחת ; 5 אוניות בנות TEU 10,000 כל אחת ; אוניה אחת בת TEU 8,200 ; אוניה אחת נוספת בת TEU 2,450. אוניות אלו אמורות היו להיות מסופקות לצים בין השנים 2009-2012 ואולם בעקבות הסכמות בין צים לבין המספנות הרלבנטיות בדבר דחייה במועדי המסירה (כמפורט בסעיף 9.17 להלן) צפויות האוניות להימסר לצים בין השנים 2010 ו-2015 (יצוין כי בחציון השני של שנת 2010 צפויות להתקבל 2 אוניות מתוך האוניות האמורות, אחת בת TEU 8,200 והשנייה בת 10,000 TEU).

כמו-כן, צים רכשה במהלך החציון השני של שנת 2007 3 אוניות חדשות ולאחר רכישתן ביצעה צים עסקאות מכירה וחכירה (sale & leaseback) של אוניות אלו כמפורט להלן : שתי אוניות בנות TEU 4,250 כ"א, נמכרו לתאגידים קשורים והוחכרו מהם על-ידי צים ; ואוניה אחת, בעלת קיבולת של TEU 2,450, נמכרה לצד ג' בלתי קשור והוחכרה ממנו על-ידי צים. אוניות אלו צפויות להימסר לצים בשלהי 2010. לפרטים נוספים, לרבות בדבר הסכמי הרכישה ועסקת המכירה והחכירה, ראו סעיף 9.22 להלן.

כחלק מאסטרטגית צים, לרבות הניסיון להקטין את צי האוניות שלה, כמפורט בסעיפים 9.17 ו-9.24, צים הגיעה להסכמות בנוגע לביטול הסכמי חכירה ארוכי טווח של 6 אוניות בנות TEU 1,700 כל אחת שבמקור רכשה אותן צים ולגביהן ביצעה צים עסקאות מכירה וחכירה (sale & leaseback) עם תאגידים קשורים, וזאת כמפורט בסעיף 9.22 להלן.

להלן פירוט בדבר התקשרויות צים עם מספנות לרכישת אוניות וצידון נכון ליום
31.12.2009 :

שנת ההסכם	2006	2006	2007	2007	2007**
מספר האוניות	2	3	3	9	1
גודל האוניות (TEU)	8,200	10,000	10,000	12,600	2,450
סכום הרכישה במיליוני דולר (כל אוניה)	122.9	134.4 עד 133.8	133.2	170.9	*64.6
סך סכום הרכישה הכולל במיליוני דולר	245.8	402	399.6	1,538.1	*64.6
תאריך צפי למסירה	2010	2010/14-15	2014-15	עד 2013 2015	2012

* סכום הרכישה בחוזה נקוב ביין יפני, הסכום בטבלה מתורגם לדולר.

** לא כולל אוניה אשר נמכרה לצד ג' והוכרה חזרה.

נכון ליום 31 בדצמבר 2009, היתרה לתשלום בגין רכישת האוניות וצידון מסתכמת בכ-
2,167 מיליוני דולר, ולוח התשלומים הצפוי הינו כדלקמן :

שנה	מיליוני דולר*
2010	271
2011	16
2012	42
2013	205
2014	419
2015	1,214
סה"כ	**2,167

* לא כולל סכומים בגין אוניה בת 2,450 TEU ושתי אוניות בנות 4,250 TEU, אשר נמכרו לצד ג' ולתאגידים
קשורים, בהתאמה, והוכרו חזרה. כמו-כן, לוח התשלומים הינו בהנחה של דחיית מסירת האוניות שעתידות
להימסר בטווח השנים 2013 עד 2015 לשנת 2015 על פי מנגנון שהוסכם עם המספנות.

** סך זה אינו כולל סכומים אשר שולמו כמקדמה למספנות.

9.4.4. ציד (מכולות)

א. נכון ליום 31 בדצמבר 2009, צים החזיקה ב- 339,200 יחידות של מכולות בעלות
קיבולת כוללת של כ-539,954 TEU מתוכן כ- 78% היו בבעלות צים וכ- 22% היו
בחכירה. נכון ליום 1 במרץ 2010, צים החזיקה בכ- 342,624 יחידות של מכולות
בעלות קיבולת כוללת של כ- 545,355 TEU, מתוכן כ- 75% היו בבעלות צים וכ-
25% היו בחכירה.

בטבלה שלהלן מוצגות המכולות המוחזקות על ידי צים בבעלות ובחכירה :

שנת 2009

סה"כ	חכירה	בעלות	
קיבולת ב- TEU	קיבולת ב- TEU	קיבולת ב- TEU	סוג המכולה
488,203	117,860	370,404	מכולה סטנדרטית יבשה
34,891	2,131	32,760	מכולות קירור
16,798	1,476	15,322	מכולות מיוחדות אחרות
539,954	121,467	418,486	סה"כ

שנת 2008

סה"כ	חכירה	בעלות	
קיבולת ב- TEU	קיבולת ב- TEU	קיבולת ב- TEU	סוג המכולה
564,457	155,885	408,572	מכולה סטנדרטית יבשה
36,880	2,225	34,655	מכולות קירור
18,684	2,727	15,957	מכולות מיוחדות אחרות
620,021	160,837	459,184	סה"כ

ב. החל מהרבעון האחרון של 2008 וכן במהלך שנת 2009, בשל הירידה בפעילות המסחרית, התחילה צים בפעילות מאסיבית של הקטנת המלאים של מכולות בבעלות ובחכירה. כמו כן, מבצעת צים איתור מתמיד של מקומות אחסון זולים על מנת לאחסן מלאי עודף של מכולות.

להערכת צים, במהלך שנת 2010 תשתנה המגמה של הקטנת המלאים וצים צופה כי היא תידרש להגדלת מלאי המכולות בחכירה וזאת בין היתר לאור החלטות צים על פתיחת קווים חדשים וכן לאור קבלת אוניות חדשות מבניה.

המידע הכלול בסעיף זה ביחס להגדלת מספר המכולות הינו מידע צופה פני עתיד. מידע צופה פני עתיד הוא מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה הקיימת בצים בתאריך הדו"ח, וכולל הערכות של צים נכון לתאריך הדו"ח, בין היתר, בהתבסס על ניסיון העבר והידע שנצבר לה בנושא זה. התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. כמו כן, ההערכות של צים שעל בסיסן הוצג המידע כאמור עשויות להתגלות כלא נכונות ו/או שונות באופן מהותי מאלו שהובאו בחשבון; וכל זאת בין השאר כתוצאה משינויים בביקוש להובלה ימית באמצעות מכולות המחזוריות בענף הספנות ו/או היצע האוניות בשוק הרלוונטי ו/או התחרות בענף הספנות ו/או מיתר גורמי הסיכון המפורטים בסעיף 9.28 להלן.

9.5. לקוחות

צ'ים מובילה מגוון רחב של מטענים עבור סוגים רבים של לקוחות. בשנת 2009 לצ'ים היו למעלה מ-30,000 לקוחות. לצ'ים אין תלות בלקוח כלשהו. לקוחות צ'ים מחולקים ללקוחות סופיים, הכוללים יצואנים ויבואנים, ומשלחים שהינם מתווכי מטען או מובילי מטען שאינם מפעילי אוניות (Non Vessel Operating Common Carriers). בשנת 2009, כ- 57% מלקוחות צ'ים (במונחי נפח הובלה) היו לקוחות סופיים והשאר משלחים (היינו, גופים העוסקים בריכוז מטענים מלקוחות שונים ושילוחם באמצעות חברת ספנות).

ככלל, תנאי ההתקשרויות עם לקוחות צ'ים משתנים מלקוח ללקוח - התקשרויות אלו עשויות להיות לצורך הובלה מסוימת או לתקופה מסוימת, והן אינן כוללות, בדרך כלל, סעיפי בלעדיות לטובת צ'ים.

9.6. שיווק ומכירות

לצורך הצעת השירותים הגלובליים של צ'ים ללקוחותיה, מחזיקה צ'ים בעשרות סוכנויות בבעלות מלאה או חלקית וכן הינה צד לחוזים, אשר ברובם הינם חוזים בלעדיים, עם עשרות סוכנויות עצמאיות נוספות. באמצעות הסוכנויות האמורות, לצ'ים פעילות בכ- 125 מדינות. להערכת צ'ים, רשת השירותים העולמית של צ'ים והנוכחות המקומית של הסוכנויות ברחבי העולם מאפשרת לה לפתח קשרים ישירים עם הלקוחות, לשמור על רמת שירות גבוהה ללקוחותיה ולהגדיל את מספר הלקוחות החוזרים.

9.7. ספקים

צ'ים משתמשת בצדדים שלישיים על מנת לרכוש אוניות חדשות, שירותי תחזוקה ותיקונים, מכולות, דלק, שירותי מסוף (טרמינל) ושירותי פריקה וטעינה, הדרושים לפעילותה של צ'ים (לפרטים בדבר צדדים שלישיים כאמור שהינם צדדים קשורים, ראו סעיף 9.22 לדו"ח). סוכנויות השילוח מנהלות, באופן שוטף, את הפעילות מול הספקים המקומיים, קביעת לוחות הזמנים, בדיקת חשבונות, הודעות בדיקה ועריכת תשלומים. השכר המגיע לספקים של צ'ים מוסכם בדרך כלל בין הצדדים לחוזה לאחר משא ומתן, תוך התחשבות בגורמים כגון תעריפי השוק המקובלים והמוניטין של הספקים. לצ'ים אין ספק מהותי ואין לה תלות במי מספקיה.

9.8. תחרות

ענף ההובלה הימית באמצעות מכולות הנו תחרותי ביותר והיה בעבר והינו עדיין מבוזר ביותר. המובילים העולמיים בהם מתחרה צ'ים הינם, בדרך כלל, בעלי קיבולת אוניות ניכרת בקווי תובלה בין-יבשתיים וקווים אזוריים נבחרים, המשרתים את הנמלים העיקריים בפקידה ישירה ומאפשרים משלוח לנמלים אחרים מתוך מרכזי שטעון אזוריים. המובילים האזוריים ומובילי הנישה בהם צ'ים מתחרה הינם בעלי אוניות קטנות יותר הפועלים באזורים גיאוגרפיים מצומצמים.

ברחבי העולם פועלים כ- 500 מובילים גלובליים, אזוריים ומקומיים. ענף ההובלה הימית באמצעות מכולות מתאפיין בשנים האחרונות במיזוגים רבים, מתוך מטרה לחזק את מעמד המובילים בשוק ולחסוך בעלויות על ידי יצירת יתרון לגודל. הענף מתאפיין בכך שכ- 20 חברות הספנות הקויות

הגדולות בעולם (צים נמנית עם 10 עד 20 חברות הספנות הגדולות) מובילות כ- 80% מהסחר העולמי במכולות, בעוד ש-10 חברות הספנות הקוויות הגדולות מהוות כ-63% מנפח ההובלה הכולל. כל חברות הספנות הנכללות בקבוצת 20 החברות הגדולות הינן מתחרות ישירות של צים. להערכת צים, שליטת המובילים הגדולים ביותר בקיבולת ההובלה תמשיך להתרחב, במיוחד לאור הגידול בהשקעות באוניות מכולה גדולות או גדולות מאוד בעלות קיבולת של 8,000 TEU ומעלה.

עם החרפת המשבר הכלכלי העולמי הנוכחי, וקיום עודף היצע משמעותי על פני הביקוש, הוחרפה גם התחרות בענף ההובלה הימית באמצעות מכולות, דבר אשר גרם בין היתר לירידות חדות בדמי ההובלה. בשל מצב זה, חברות הספנות הגדולות פעלו להקטנת היצע התאים על ידי סגירת קווים והעמדת אוניות עד חלוף המשבר.

להערכת צים, הגורמים העיקריים המשפיעים על התחרות בענף ההובלה הימית באמצעות מכולות כוללים, בין היתר, מחיר, אמינות ותדירות שירות, זמן ההובלה, קיבולת, זמינות מכולות, גיל וביצועי האוניה, היקף רשת ההובלה המשולבת של המוביל, היכולת להוביל מוצרים בקירור, מוצרים בגדלים חריגים, מוצרים נוזליים, חומרים מסוכנים או מטענים מיוחדים נוספים, לוגיסטיקה ושירותי ניהול אחרים בשרשרת האספקה, וכן שירות לקוחות איכותי, לרבות שירות מקומי המסופק על ידי סוכנויות, ניהול עולמי של החשבונות ויכולת צים לספק מידע על המשלוח.

צים מתמודדת עם התחרות בענף בעיקר באמצעות פריסת שירותים גלובלית ונוכחות מקומית של סוכנויות, הן באזורי סחר עיקריים והן באזורי סחר נישתיים. בנוסף, צים מפעילה מרכזי שטעון בסחרים אזוריים דבר המאפשר לה גישה לסחרים אלו תוך הענקת שירותים מהירים ותחרותיים.

לצורך התמודדות עם המשבר העולמי הנוכחי, צים נקטה ונוקטת בצעדי התייעלות בתחומי התפעול, לוגיסטיקה ומערך הקווים. צעדים אלה אינם שונים במהותם מהצעדים שנוקטים המתחרים, כפי שבאים לידי ביטוי בפעילותם של אותם מתחרים.

9.9 עונתיות

הפעילות בענף ההובלה הימית באמצעות מכולות נתונה להשפעות עונתיות. ככלל, הרבעון הראשון של השנה הקלנדארית מאופיין בירידה בביקוש להובלה, בעיקר מאסיה, במיוחד עקב ראש השנה הסיני החל במהלך הרבעון הראשון. ברבעונים השלישי והרביעי גובר הביקוש להובלת מטענים וזאת בעיקר בשל תקופת החגים בארה"ב. על אף המגמה הרבעונית כפי המוסבר לעיל, הרבעון הרביעי של שנת 2008 אופיין בביקושים נמוכים וזאת לאור המשבר הכלכלי העולמי. מגמה זו נמשכה גם במהלך שנת 2009.

להלן פירוט ההכנסות על בסיס רבעוני (במיליוני דולר) בשנים 2007-2009:

שנים	ינואר-מרס	אפריל-יוני	יולי-ספטמבר	אוקטובר-דצמבר
2009	622	543	596	688
2008	1,043	1,170	1,187	925
2007	795	906	1,051	1,057

מערכות המידע והתקשורת של צים הן נכסים בעלי חשיבות רבה לתחומי התפעול והניהול. מערכות אלו תומכות במרבית יחידות צים, לרבות סוכנויות, קווי ההפלגה, ומחלקות שונות של מטה צים. היכולת לעבד מידע בצורה מדויקת ובמהירות, הנה דרישה בסיסית לפעילות חברה בתחום ההובלה הימית באמצעות מכולות, המאופייין בתנועה מתמדת של אלפי פריטים, על פני רשת עולמית של קווים ימיים ויבשתיים.

מערכות המידע והתקשורת ממזגות את פעילויות צים, באמצעות רשת מחשב עולמית, המקשרת את האוניות, המשרדים, הסוכנים, הספקים והמסופים, והמשרתת יותר מ- 5,000 משתמשים בכ- 120 אתרים. מערכות אלה מאפשרות לצים לפקח על האוניות ועל המכולות, לתאם לוחות זמנים של הפלגות, להביא לאופטימיזציה של העמסת המכולות באוניות ולאפשר תכנון של לוחות הזמנים להובלות. המערכות מבצעות את העיבוד והעריכה של חוזי המטען, מפיקות שטרי מטען ורשימות מטען, מזרזות שחרורים מהמכס, ומאפשרות שליטה על הציוד וכן את התכנון והניהול של הובלות המשולבות בשינוע נוסף של המטען. בנוסף, המערכות מספקות להנהלת צים נתוני תפעול, כולל תוצאות פיננסיות חודשיות ועלויות של כל הפלגה, מסלולים, מידע על מרחקים שהאוניות עברו ומידע אחר.

הפיתוח של מערכות המידע והתקשורת, הנו חלק קריטי באסטרטגיית הצמיחה של צים. נכון למועד דו"ח זה, נמצאת צים בעיצומו של תהליך הטמעת טכנולוגיית מידע חדשה המשמשת פלטפורמה לאינטגרציה של מערכות פיננסיות, מסחריות, לוגיסטיות ותפעוליות.

צים שואפת לשפר את השירות הניתן על ידי ידה על ידי מתן גישה ישירה ללקוחותיה למידע אודות המטען שלהם באמצעות מערכת המידע החדשה. מטרת צים הינה מתן אפשרות ללקוחות לבצע מעקב אחר תנועת המטען שלהם באוניות צים, דרך נמלים שונים ותובלה משולבת החל מנקודת המוצא של המטען ועד להגעתו ליעד. בכוונת צים גם להציע ללקוחותיה מידע לגבי לוחות זמנים, תמחור, קווי שירות ונתונים אחרים אשר יאפשרו להם לתכנן ולהזמין משלוחים ישירות מצים. בנוסף, אחת ממטרות מערכות המידע והתקשורת של צים הינה להכין ולהגיש תעודות משלוח במהירות רבה יותר. להערכת צים, על ידי תמיכה בניהול שרשרת האספקה של לקוחותיה, מערכות המידע והתקשורת של צים יחזקו וישפרו את יכולות שירות הלקוחות שלה.

מערכות המידע והתקשורת של צים מופעלות באמצעות מערכות מחשב מרכזיות שבסיסן בחיפה, ישראל, בנורפולק, ארצות הברית ובהונג קונג. צים פועלת על פי תוכניות התאוששות מאסון (Disaster Recovery) ותוכניות המשכיות תאגידית (Enterprise Continuity Plans) עבור מערכותיה בכל מתקן. לצמצום האפשרות להפסד במקרה של כשל בכל אחד ממתקני צים העיקריים, צים משדרגת את מערכותיה כדי לספק כפילות מלאה (Full Redundancy) שתאפשר לכל מתקן להפעיל כל מערכת ולקבל גישה לכל מידע הקיים במתקניה האחרים של צים.

כחלק מיוזמת הפיתוח בשנתיים האחרונות מיישמת צים את תוכנית "AgenTeam". AgenTeam הינה פלטפורמה ממוזגת לתפקודים הפיננסיים, המסחריים, הלוגיסטיים והתפעוליים של צים, המיועדת לספק לצים בקרה מוגברת לגבי ניהול שרשרת האספקה. פלטפורמת AgenTeam מבוססת על פתרון עצמי IQ-Ship - מערכת מידע ביחס לאוניה, ומערכת SAP. נכון למועד הדוח, צים נמצאת

בתהליך פריסה של תוכנת AgenTeam. מטרתה של הפריסה העולמית של AgenTeam הינה, בין היתר, לאפשר עבודה יעילה וזמני תגובה מהירים יותר, בין השאר בהכנת שטרי מטען ובמענה לבקשות לקוחות לקבלת מידע בדבר (מיקום ומצב המטענים; זמינות אוניות; דרכי הובלה משולבות; ותעריפי הובלה; וכיו"ב). בנוסף, המידע, המרוכז במערכת AgenTeam, מיועד לאפשר לציים לנתח ביתר דיוק את ניצול הקיבולת, ולהשוות ביקושים בין שירותים וקווי סחר שונים.

נכון למועד הדו"ח, מערכת AgenTeam החדשה הוטמעה ב-22 מדינות. כ-70% מהיקף פעילות ציים מטופל במערכת AgenTeam החדשה. כחלק מהתאמת פעילות ציים למצב השוק, שונתה תכנית ההטמעה של המערכת וצומצם מספר האתרים אשר יועדו להטמעת המערכת במהלך השנים 2009 ו-2010. בכוונת ציים להמשיך בפעילות הטמעת המערכת במהלך שנת 2010, אולם זו תיעשה בקצב ובתקציב נמוכים יותר עקב המשבר בענף הספנות והקטנת תקציב המיחשוב בציים. עם זאת, ציים שמה דגש על הגברת השימוש במערכות באתרים כבר הוטמעה המערכת וכן ממשיכה ביישום פיתוחים משלימים במערכת.

ציים מפעילה גם אתר אינטרנט (GT NEXUS), המאפשר ללקוחות ציים גישה למידע בקשר למשלוחים שלהם. מטרת ציים הינה לאפשר ללקוחות לבצע הזמנת משלוחים אלקטרונית ישירות מול ציים, לנהל תיעוד ולעקוב אחר המשלוחים.

המידע הכלול בסעיף זה ביחס להיקף השימוש בפלטפורמת המידע והתקשורת, יכולות מערכת המידע וכל הקשור בהטמעה של מערכת ה-AgenTeam הינו מידע צופה פני עתיד. מידע צופה פני עתיד הוא מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה הקיימת בציים בתאריך הדו"ח, וכולל הערכות של ציים נכון לתאריך הדו"ח, בין היתר, בהתבסס על ניסיון העבר והידע שנצבר לה בנושא זה. התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. כמו כן, ההערכות של ציים שעל בסיסן הוצג המידע כאמור עשויות להתגלות כלא נכונות ו/או שונות באופן מהותי מאלו שהובאו בחשבון. כל זאת בין השאר כתוצאה משינויים בלוחות הזמנים וקשיים שונים בפיתוח ו/או הטמעת המערכות ו/או מיתר גורמי הסיכון המפורטים בסעיף 9.28 להלן.

9.11. הון חוזר

ציים מקבלת מספקיה אשראי כמקובל בענף, כאשר ממוצע ימי האשראי, נכון ליום 31 בדצמבר 2009, עמד על כ-33 יום. יצוין, כי בגין הוצאות חכירת אניות ובגין מעבר אניות בתעלת פנמה ובתעלת סואץ לא ניתן אשראי והתשלומים משולמים מראש. ציים מעמידה אשראי ללקוחותיה במדינות שונות, בהתאם לנהוג ולמקובל באותה מדינה. תקופת האשראי הממוצעת ללקוחות עומדת על כ-34 יום.

להלן פרטים בדבר היקף האשראי הממוצע של ציים וממוצע ימי האשראי בכל אחת מהשנים 2007, 2008 ו-2009:

ממוצע ימי אשראי			היקף אשראי ממוצע (במיליוני דולר)			
2007	2008	2009	2007	2008	2009	
30	26	34	308	303	228	לקוחות
27	24	33	259	284	259	ספקים

9.12. איכות הסביבה

צ'ים כפופה להוראות דין רבות בכל הנוגע לשמירה על איכות הסביבה, לרבות בכל הקשור לפליטות חומרים מסוכנים (NOX) מהמנוע, תפעול אוניות בעת עגינה באמצעות מתח חוף ולדופן מיכלי דלק כפולה. לפרטים ראו סעיפים 9.14.1.3 ו-9.14.2.3 להלן. להערכת צ'ים לא צפויות לה עלויות מהותיות לצורך עמידה בכללי איכות הסביבה.

9.13. מגבלות ופיקוח על פעילות צ'ים

ענף הספנות כפוף לרגולציה רבה המשתנה מעת לעת והחלה בתחומי השיפוט בהם מאוגדות חברות ספנות, בתחומי השיפוט בהם רשומות אוניות (מדינות דגל), בתחומי השיפוט החלים על הנמלים בהם עוגנות האוניות וכן לרגולציה מכוח אמנות בינלאומיות וחברות באיגודים בין לאומיים.

במספר מדינות, בכללן ישראל, קיימת חקיקה המטילה חובות ומגבלות מסוגים שונים על בעלי אוניות ומובילים ימיים, בהתאם למדינת הרישום של האוניה, כדוגמת רישום האוניה במרשם כלי שיט, זהות אנשי הצוות ועניינים נוספים הנוגעים לאינטרס הלאומי של אותן מדינות. שינויים ו/או תיקונים ברגולציה החלה על צ'ים עלולים להשפיע באופן מהותי לרעה על תוצאות פעילותה של צ'ים.

9.13.1. רגולציה של עסקי הספנות בישראל

להלן תמצית של החקיקה העיקרית החלה ו/או עשויה לחול על צ'ים ו/או על פעילותה:

א. רישום ותפעול כלי שיט

חוק הספנות (כלי שיט), תש"ך-1960, והתקנות שהוצאו מכוחו מסדירים נושאים, כגון: רישום וביטול הרישום של כלי שיט בישראל (כולל תנאי זכאות, וויתור על רישום וזכויות), מכירת כלי שיט ושעבודם. בהתאם לחוק זה, כלי שיט שיותר מ-50% מן הבעלות בו מוחזקים בידי אזרח או תאגיד ישראלי, חייב להירשם במרשם כלי השיט הישראלי אלא אם ניתן לו פטור. בנוסף, בנייה ורכישה של כלי שיט חדש החייב ברישום בישראל וביצוע שינויים בו טעונים אישור בכתב מראש מאת מנהל אגף הספנות והנמלים במשרד התחבורה. החוק אינו מטיל הגבלות על האפשרות לשעבד כלי שיט או להעביר את הבעלות בהם, ובלבד שבמקרה של העברת בעלות בכלי שיט ישראלי לידי מי שאינו אזרח ישראלי, תינתן על כך הודעה של 14 יום מראש לרשם כלי השיט.

חוק הספנות (כלי שיט בשליטה של גורם ישראלי), התשס"ה-2005 מטיל חובת דיווח לפקיד הרישום במשרד התחבורה בישראל של כלי שיט זר שהוא בשליטה של גורם ישראלי, כולל אזרח או תושב ישראלי או חברה הרשומה בישראל. "שליטה" מוגדרת כיכולת להורות על תפעולו של כלי השיט הזר, בין לבד ובין ביחד עם אחרים או באמצעותם, בין במישרין ובין בעקיפין. פקיד הרישום מתחזק ספר רישומים עבור כל האוניות הזרות, שבבעלות ישראלית.

חוק הספנות (ימאים), תשל"ג-1973 והתקנות שהותקנו על פיו מסדירים את העניינים הקשורים לימאים, ביניהם תנאי הכשירות לשירות בצוות בכלי שיט שהחוק חל עליהם, סדרי ותנאי עבודה בכלי השיט ועניינים אחרים הנוגעים לשכר

וזכויות הימאים כעובדים. על פי חוק זה, צים נדרשת להעסיק, במידת האפשר, אנשי צוות ישראליים בכלי השיט שלהם הרשום או הכפוף לחובת רישום בישראל.

בהתאם לתקנות שהותקנו על ידי שר התחבורה בענין העסקת אנשי צוות ישראליים, ואשר תוקפן עד 15 באוקטובר 2010, מחויבת צים להעסיק קברניט ולפחות ששה קציני ים ישראליים בכל אנייה הפוקדת באופן סדיר נמל בישראל, בעוד שלגבי אוניה שאינה פוקדת באופן סדיר נמל בישראל החובה הנ"ל מצומצמת יותר - קברניט ושני קצינים. בנוסף, התיקון העקיף לחוק באמצעות חוק הספנות (כלי שיט בשליטה של גורם ישראלי), התשס"ה-2005 החיל את הוראות תקנות אלה גם על כלי שיט זרים הרשומים בפנקס הרישום, על הגורם הישראלי שהוא בעל שליטה בהם, על אנשי צוות ישראלים בהם ועל אנשי צוות אחרים המשרתים בהם אם הסכימו לכך ובתנאי שהוראות החוק אינן סותרות הוראות אחרות החלות עליהם.

חוק ספנות חופית (היתר לכלי שיט זר), תשס"ו-2005 קובע שכל פעילות מסחרית על ידי כלי שיט זרים, לרבות הובלה ישירה של מטענים בין נמלים, או בין נקודות אחרות, וזאת בתוך המים הטריטוריאליים של ישראל, מקווי המים הפנימיים במדינה, או אזורים כלכליים בלעדיים של ישראל (אך לא כולל הובלת מכולות או גרורים ריקים), מחייב היתר זמני מאת מנהל רשות הספנות והנמלים.

מדינת ישראל הינה צד לאמנה הבינלאומית הגבלת אחריותם של בעלי כלי שיט המפליגים בים. החיקוק הדן בנושא הוא חוק הספנות (הגבלת אחריותם של בעלי כלי שיט), תשכ"ה-1965 אשר קובע את המקרים בהם יכול בעל אוניה להגביל את אחריותו לגבי תביעות המתעוררות כתוצאה מאבדן חיים, חבלה גופנית לאדם, אובדן או היזק לרכוש, הפרת זכות, נזק הקשור באוניות שנטרפו ונזקים הקשורים לנמלים ולנתיבי מים, כל זאת זולת אם האירוע הנוטן מקום לתביעה נובע מאשמתו או השתתפותו הממשיות של בעל האוניה.

ב. רגולציה בתחום הביטחון הלאומי

החוק להארכת תוקף של תקנות שעת חירום (פיקוח על כלי שיט) [נוסח משולב], תשל"ג-1973 מקנה לשר התחבורה סמכות לחייב בעלים וחוכרים של כלי שיט הרשומים או החייבים ברישום בישראל, כמו גם, בתנאים מסוימים, אזרח או תושב ישראל החוכר כלי שיט זר הרשום במדינה זרה לבצע פעולות מסוימות, זאת מטעמים של ביטחון המדינה או קיום אספקה ושירותים חיוניים. פעולות אלה כוללות, בין היתר, הובלת מטענים מסוימים ממקום למקום בהתאם להוראות השר (ובמקרה כאמור יקבע השר את דמי ההובלה שישולמו). תקנות אלו, העומדות בתוקף כל עוד לא בוטלה במדינת ישראל ההכרזה על מצב חירום (מיום 19 במאי 1948), נועדו לשימוש בעתות חירום (כגון הובלת סחורות עבור המדינה בעת מלחמה).

חוק יסוד: הממשלה מעניק לממשלת ישראל את הסמכות להתקין תקנות שעת חירום למטרת הגנה על בטחון מדינת ישראל, שמירה על שלום הציבור והבטחת

קיום אספקה ושירותים חיוניים. תקנות מסוג זה - אם מותקנות – תוקפן לשלושה חודשים אלא אם הוארך תוקפן על ידי הכנסת. יצוין, כי בעבר הותקנו תקנות שעת חירום אשר עסקו בנושאי ספנות ואשר חלו על צים ועל כלי השיט שבבעלותה.

חוק רישום ציוד וגיוסו לצבא ההגנה לישראל, התשמ"ז-1987, מקנה סמכות לגייס לצה"ל נכסים מסוימים שבבעלות תושב ישראל או תאגיד ישראלי, לרבות כלי שיט, כאשר הדבר נדרש לביטחון המדינה. החוק מטיל על המדינה לשלם לבעל הנכס עבור השימוש בנכס שגויס כאמור. אוניות צים לא גויסו מעולם, אך צים סיפקה אוניות למשלוחי חירום, שעבורם קיבלה צים פיצוי מהמדינה. השימוש האחרון מסוג זה באוניות צים, היה במהלך מלחמת יום הכיפורים בשנת 1973.

רגולציה בתחום איכות הסביבה

ג.

האמנה הבינלאומית לשמירה על חיי אדם בים, אשר ישראל צד לה, תקנות הנמלים (בטיחות השיט), התשמ"ג-1982 תקנות הנמלים (מניעת רעש מזיק באניות), התשמ"ה-1985, וכן תקנות הנמלים (בטיחות במכולות), התשמ"ג-1982 כוללות הוראות בנושאים הקשורים לבטיחות, תפעול ותחזוקת כלי שיט בעת שיט ובנמל, וכן הוראות הקשורות לרמת הרעש המותרת מאוניות.

חוק שמירת הנקיון, התשמ"ד-1984, קובע את אחריותם של בעל כלי שיט, מפעילו וגורמים נוספים במקרה של השלכת פסולת מכלי השיט. החוק מטיל קנסות עד גובה מירבי של כ-404 אלפי ש"ח (בהתאם לתיקון מיום 14.3.2010 הסכום המרבי יועלה לסך של 452 אלפי ש"ח, וזאת בתוקף מיום 12.4.2010), כל זאת בנוסף להוצאות הניקוי אשר יחולו על המזהם. הסכומים הנ"ל כפופים לשינויים מעת לעת.

מדינת ישראל הינה צד לאמנה הבינלאומית למניעת זיהום הים על ידי שמן או שפכים. החיקוק הדן בנושא הוא פקודת מניעת זיהום מי-ים בשמן (נוסח חדש), תש"ס-1980, אשר קובעת כי אם נשפך שמן מכלי שיט לים, יהיו בעליו או קברניטו אחראים והם צפויים לקנס עד סכום מירבי של כ-294,000 ש"ח (בהתאם לתיקון מיום 14.3.2010 הסכום המרבי יועלה לסך של 329 אלפי ש"ח, וזאת בתוקף מיום 12.4.2010) הסכומים הנ"ל כפופים לשינויים מעת לעת. הפקודה קובעת בנוסף כי אדם האחראי לזיהום יכול שישא בתשלום הוצאות ניקוי הים, החוף או כל אשר זוהם בשמן שנשפך, ובתשלום הוצאות איתור השמן שנשפך או הוזרם, הדברתו וצמצום הנזק שגרם. בנוסף לפקודה, חוקק בשנת 2004 חוק האחריות לפיצוי נזקי זיהום בשמן, התשס"ד-2004 הקובע את החובה המוטלת על כל בעל כלי שיט המוביל למעלה מ-2,000 טון, להחזיק פוליסת ביטוח או בטוחה כספית לכיסוי חבותו לנזק זיהום. בנוסף קובע החוק את היקף חבות בעל כלי השיט והמבטח בנזק הנגרם מזיהום, את ההסדרים המקומיים והבינלאומיים לתשלום סכומי הנזק והפיצויים ואת הטלת היטל ההשתתפות בקרן הבין-לאומית החלה על כל בעל מטען או יבואן אשר במשך שנת כספים מייבא מעל 150,000 טון שמן.

חוק מניעת זיהום הים (הטלת פסולת), תשמ"ג-1983 מטפל במניעת זיהום על ידי פסולת. חוק זה אוסר על הטלת פסולת לים מכלי שיט הרשום בישראל, מכלי שיט שהעמיס פסולת בישראל לצורך סילוק או מכלי שיט במים הטריטוריאליים של ישראל וכן על הטענת פסולת על כלי שיט ללא קבלת היתר, ובעלים או הממונה על אוניה כזו, לא ירשה זריקת אשפה כאמור לעיל, או טעינת אשפה לשם פינויה בים, אלא אם היו משוכנעים כי פעולה כזו נעשית על פי רישיון. העובר על החוק צפוי למאסר של עד שנה או קנס מירבי של עד כ- 166,000 ש"ח (בהתאם לתיקון מיום 14.3.2010 הסכום המרבי יועלה לסך של 185 אלפי ש"ח, וזאת בתוקף מיום 12.4.2010), ובנסיבות מחמירות יותר 404,000 ש"ח (בהתאם לתיקון מיום 14.3.2010 הסכום יועלה לסך של 452 אלפי ש"ח, וזאת בתוקף מיום 12.4.2010) - הסכומים הנ"ל כפופים לשינויים מעת לעת. בית המשפט רשאי להורות לאדם שהורשע על פי החוק לשאת, בנוסף לקנס, בהוצאות ניקוי הים, החוף וכל אשר זוהם בפסולת שהוטלה לים, וכן לשאת בהוצאות איתור הפסולת שהוטלה לים, כדי למנוע זיהום הים ממנה ולצמצם את הנזק שכבר נגרם. החוק מקנה לבתי משפט בישראל סמכות לשפוט גם מי שעבר על הוראות החוק מחוץ לישראל.

ד. רגולציה בתחום ההגבלים העסקיים

חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 חל גם בתחום הספנות. עם זאת, על פי החוק, הסדרים שכל כבילותיהם נוגעות לתובלה בינלאומית בים או להובלה משולבת בים באוויר וביבשה לא ייחשבו כהסדרים כובלים מקום בו כל הצדדים להסדר הם: (1) מובילים בים או באוויר; או (2) איגוד בינלאומי של חברות ספנות אשר אושר לעניין זה על ידי שר התחבורה, והכל בתנאי שהודעה על ההסדר נמסרה לשר התחבורה בדרך שנקבעה. תחת פטור זה חוסים, בין היתר, הסכמי החברות באיגודים בינלאומיים (Conferences) והסכמי שיתוף פעולה באוניות (הסכמי קונסורציה) שצים צד להן. יודגש כי הפטור אינו חל על הסדרים בין חברות ספנות ללקוחותיהן.

ה. מניית המדינה המיוחדת

לפרטים בדבר הרגולציה לה כפופה צים מכוח מניית המדינה המיוחדת, ראו סעיף 9.22.15 להלן.

9.13.2 רגולציה של פעילות הספנות מחוץ לישראל

א. בינלאומי

הפעילות בענף ההובלה הימית כפופה לרגולציה רבה. צי צים מחויב לפעול במסגרת כללים, אמנות בינלאומיות ותקנות שאומצו על ידי International Maritime Organization ("IMO"), הסוכנות המתמחה של האו"ם, שתפקידה לטפל בעניינים ימיים, הכוללים את האמנה הבינלאומית לבטיחות החיים בים (International Convention for the Safety of Life at Sea, 1974 או "SOLAS"), הקוד הבינלאומי לניהול בטיחות ("International Safety Management Code" או "ISM") והאמנה להכשרה,

רישוי ועמידה במועדים (The Standards of Training, Certification & Watchkeeping "Convention או "STCW").

אמנות אלה אושרו על ידי 169 החברים (כולל ישראל) והן חלות על כל האוניות הרשומות או הנכנסות למימיהן של מדינות אלו. תאימות לתקני ה-IMO מחייבת נוכחות על סיפון כל אונייה של מנהלי אונייה מקצועיים וצוות מיומן ובעל הכשרה.

בנוסף, אימץ ה-IMO גם את האמנה הבינלאומית לבטיחות החיים בים ("SOLAS"), המטילה מגוון תקנים, המסדירים את תכנון ותפעולן של אוניות. תקני SOLAS מתעדכנים על בסיס תקופתי. SOLAS כוללת גם את תקן ניהול הבטיחות הבינלאומי ("תקן ISM") שאומץ על ידי ה-IMO. מטרת תקן ISM הינה שיפור הבטיחות בים, מניעת פגיעות גוף ואובדן חיים, ומניעת נזק לסביבה וזאת על ידי קביעת נהלים לבטיחות בתפעול האונייה ובטיחות סביבת העבודה. תקן ISM דורש, בין השאר, כי בעליה של אונייה, או כל אדם שנטל אחריות על אונייה, יישם "מערכת ניהול בטיחות", הדורשת (i) אימוץ מדיניות בטיחות והגנה על הסביבה; (ii) הנחיות ונהלים להבטיח תפעול בטוח של אוניות והגנה על הסביבה, על פי חוקים ותקנות בינלאומיות וחוקי מדינות הדגל; (iii) דרגות סמכות מוגדרות ודרכי תקשורת, בין סגל האונייה לסגל החוף ובינם לבין עצמם; (iv) נהלים לדווח על תאונות ואי-תאימות עם הוראות של תקן ISM; (v) נהלים להכנת קווים מנחים ותגובה למצבי חירום; ו- (vi) נהלים לביקורת פנימית ובקרה של ההנהלה.

תקן ISM דורש כי למפעיל אונייה תונפק "תעודת תאימות" ולאוניות שהוא מפעיל תונפק "תעודת ניהול בטיחות" המעידות על תאימות הנהלת האונייה לדרישות תקן ISM לעניין מערכת ניהול בטיחות. אי עמידה, על ידי בעל אונייה או אדם אחראי אחר, לנהוג על פי תקן ISM, עלולה לגרום לכך שאותו גוף, יהיה צפוי לחבות מוגדלת, עלולה להפחית את זמינות כסוי ביטוחי לאוניות הנדונות, ועלולה לגרום לחסימת הגישה או לעיכוב אוניות, בנמלים מסוימים. ברשות צים התעודות המהותיות הדרושות בקשר לכל האוניות שבבעלותה ולאוניות אותן היא חוכרת.

אמנת STCW קובעת סדרה של תקנות על פיהן, ימאי בכל דרגה שהינו בעל תפקיד על סיפון האונייה, חייב לעבור הכשרה והסמכה לתפקידו. מנהל האוניות בצים אחראי להבטיח שכל הימאים המועסקים על סיפון האוניות בצי צים, עוברים הכשרה ומקבלים הסמכה, בהתאמה לאמנת STCW.

האחריות העיקרית לאכיפת אמנות IMO הינה של כל מדינות הדגל, אולם במסגרת יוזמות אזוריות לבקורות מדינתיות בנמלים, מוסמכות רשויות נמל של המדינות, לבחון את מצב אוניות זרות המשתמשות בנמלים שלהן ואת עמידתן בתנאים ובתקנים הנדרשים. מערכים אלה, מיועדים לאכוף נהלי בדיקה וביקורת מתואמים, שמטרתם לאתר אוניות שאינן עומדות בדרישות התקנים.

ב. רגולציה בתחום ביטחון האוניות והמכולות

1. **בינלאומי -** בחודש דצמבר 2002, עודכן SOLAS כך שהוסף פרק חדש לאמנה הדין בביטחון ימי. הפרק החדש נכנס לתוקף ביולי 2004, והוא מטיל חובות אבטחה מפורטות על האוניות ועל רשויות נמל, שרובן נכללות בתקן החדש שנוצר: "התקן הבינלאומי לביטחון אוניות ומתקני נמל" ("International Ship and Port Facility Security Code" או "תקן ISPS"). בין הדרישות השונות הנכללות בו: (i) התקנה של מערכות מידע אוטומטיות שמטרתן להעצים את התקשורת אונייה - לאונייה ואונייה - לחוף על סיפוני האוניות; (ii) התקנה של מערכות אזעקה לנושאי ביטחון על סיפוני האוניות; (iii) פיתוח תוכניות אבטחה לאוניות; וכן (iv) עמידה בדרישות הרישוי מטעם מדינות הדגל בנושאי אבטחה.

2. **ארצות הברית -** המשרד לביטחון המולדת האמריקני (U.S. Department of Homeland Security), קבע כי עמידה בתקן ISPS, שקיבל תוקף ביום 1 ביולי 2004, יספק לצורך עמידה בהנחיות המשרד בדבר האמצעים נגד טרור, שבהם נוקטים נמלים זרים, במסגרת חוק התובלה הימית של ארה"ב משנת 2002 ("Maritime Transportation Security Act" או "MTSA"). על מנת ליישם חלקים מסוימים של ה-MTSA, משמר החופים האמריקאי פרסם בחודש יולי 2003, תקנות הדורשות יישום דרישות אבטחה מסוימות, על ידי ועל סיפון אוניות הפועלות במים הכפופים לסמכות השיפוט של ארצות הברית. מטרת תקנות משמר החופים של ארצות הברית הינה השוואת התקינה האמריקאית עם תקני האבטחה הימיים הבינלאומיים דבר שיאפשר לפטור אוניות שאינן אמריקניות, מעמידה בדרישות MTSA לאבטחה באוניות, בתנאי שאוניות אלה מחזיקות על סיפוןן "תעודת ביטחון אונייה בינלאומית" המעידה על תאימות האונייה לדרישות הביטחון SOLAS ולדרישות תקן ISPS. צים יישמה בעבר, עבור האוניות בצי צים, אמצעי ביטחון שונים הנדרשים על ידי תקן ISPS ו-SOLAS, ובכוונתה לעשות כן גם בעתיד, עבור האוניות החכורות על ידה.

תקנות משמר החופים של ארצות הברית דורשות גם כי צוותים יבקרו באזורי נמל, כולל נמלים שאינם אמריקניים, כדי להיווכח בקיום אמצעים נגד טרור, הקיימים במתקנים כאלה. אי מתן גישה לצוותים אלה תאפשר למשמר החופים האמריקני לאכוף על אוניות המגיעות לאותו נמל, פעולות אכיפה נוספות, כולל אי מתן אישור כניסה למים הטריטוריאליים של ארה"ב. בנוסף, עלולים להינקט אמצעים ביחס לנמלים שיימצאו שאינם עומדים בדרישות התאימות של תקני ISPS. על פי MTSA, עומדים לרשות מדינה 90 יום מתאריך ההודעה על מנת להשיג תאימות לתקנים. אם לאחר אותו זמן, לא ננקטו אמצעים מתקנים, עלולים להינקט אמצעים נוספים, שניתן להטילם מיידית נגד אוניות המגיעות לארצות הברית מנמלים של

אותה מדינה, וזאת בתנאי שאי התאימות של אותה מדינה הנה מהותית דיה.

אמצעים אלה עלולים לכלול, בין היתר, עלייה לאוניה עוד לפני כניסתה לנמל, שליטה על תנועות האוניה, ליווי חמוש, בדיקות ביטחון מקיפות ומניעת הכניסה לנמל. אמצעים אלה נשארים בתוקף, עד שהמדינה תוכיח תאימות לתקנים. אין כל וודאות כי נמל כלשהו מהנמלים בהם פועלת צים עומד בדרישות תקן ISPS. במקרה בו תפעל צים בנמלים שאינם עומדים בדרישות ISPS, כי אז עלויות התפעול שלה יגדלו ועסקי צים עלולים להיפגע.

בעקבות התקפות הטרור של ה-11 בספטמבר 2001, אימצה ממשלת ארצות הברית אמצעים מסוימים, כדי לשפר את האבטחה בנמלי ארה"ב ותנועות מטען אל ומאת ארצות הברית. חוק ועדת ה-11 בספטמבר ("9/11 Commission Act"), אשר נכנס לתוקף ביום 3 באוגוסט 2007, דורש כי כל המכולות המיועדות לארצות הברית, יעברו סריקה במכשיר רנטגן, לפני עזיבת נמל המקור.

דרישה חדשה זו לסריקה בהיקף של 100% תיכנס לתוקף בשנת 2012, למעט אם השר לביטחון המולדת יפעיל את סמכותו לקבוע מועד מוקדם יותר (בהתבסס על התפתחויות הנובעות מתוכנית הניסוי המתבצעת בימים אלה במסגרת חוק הנמל הבטוח משנת 2006 - ("Safe-Port Act")), או לקבוע מועד מאוחר יותר, ולא יותר מאוחר מדחייה של שנתיים עד 2014. נמלים מהם יוצאות אוניות המובילות מטען לארצות הברית, יאלצו, ככל הנראה, להתקין מכונות סריקת רנטגן ולבצע שינויי תשתית על מנת לעמוד בדרישות הסריקה. דרישות אלה עלולות להשפיע על יכולתם של נמלים לשלח מתחומם אוניות המובילות מטען לארצות הברית, וחברות ספנות, כולל חלק או כל מתחרי צים, עלולות להעלות את מחיריהן כדי לכסות את העלויות הנוספות בגין עלויות הביטחון הקשורות במכולות. אין ביכולת צים לחזות את השלכות דרישה זו על חברות הספנות הקוויות, אך ניתן לצפות באופן סביר כי הדרישה תביא לשינויים ולהיווצרות עלויות נוספות.

ג. רגולציה בתחום ההגנה על איכות הסביבה

1. **בינלאומי - ההגנה על הסביבה הימית והחופים מפני זיהום, על ידי אוניות** מוסדרת על ידי האמנה הבינלאומית למניעת זיהום מאוניות של ה-IMO ("International Convention for the Prevention of Pollution from Ships") או ("MARPOL"), שהינה שילוב של שתי אמנות שאומצו בשנים 1973 ו-1978 ושעודכנו במשך השנים. אמנת MARPOL כוללת תקנות שמטרתן למנוע ולמזער את הזיהום מאוניות, הן מזיהום מקרי והן מפעילויות שגרתיות. התקנים הטכניים מפורטים בששה נספחים לאמנה: נספח 1 מפרט את הדרישות לפיקוח רצוף על פליטת מים שמנוניים וקובע מספר תחומים

מיוחדים שבהם חלים תקני פליטה מחמירים יותר; נספחים 2 ו-3 לתקנות MARPOL מפרטים את הוראות שינוע חומרים כימיים בצובר, מסדירים את התובלה של טובין מסוכנים ארוזים (מזהמים ימיים) וכוללים תקנים לגבי האריזה, התיוג, התיעוד, האחסון על האוניה, מגבלות הכמות ומניעת הזיהום. דרישות נספח 3 אלה, הורחבו על ידי "התקן הבינלאומי לטובין מסוכנים", הקובע תקנים נוספים עבור כל היבטי התובלה הימית של טובין מסוכנים, ומזהמים ימיים. נספח 4 מכיל מערך תקנות המתייחסות לפליטת אשפה לים, התצורה והתפעול של ציוד ומערכות אוניה לשם בקרה ושליטה על פליטת אשפה וכן דרישות לסקירה ותיעוד; נספח 5 אוסר לחלוטין את הפליטה של חומרי פלסטיק, במקום כלשהו בים, ומגביל באופן חמור פליטה של אשפה אחרת מהאוניה למים חופיים ואזורים מיוחדים. נספח 6 של MARPOL קובע הגבלות לגבי פליטת חומצות גופרית וחומצות ניטריות, ממערכות המפלטים של אוניה, ואוסרות פליטה מכוונת של חומרים מפחיתי אוזון, כגון כלורו - פלואור - קרבון. נספח 6 כולל גם הגבלה עולמית על תכולת הגופרית של דלק ומאפשר לקבוע אזורים מיוחדים, שבהם תהינה בקורות מחמירות יותר, לגבי פליטות הגופרית. עם אספקת האוניות החדשות שהוזמנו על ידי צים, צים מתכוונת לרשום אותן במדינות דגל, שאשררו את נספח 6, דבר שידרוש קבלת תעודות מניעת זיהום אוויר בינלאומיות, או תעודות IAPP ממדינות הדגל הרלבנטיות על ידי צים. כל מדינה שהיא צד לאמנה, חייבת לקבל את הנספחים 1 ו-2; קבלת יתר הנספחים איננה חובה. ה-IMO אימצה גם אמנה בינלאומית לבקרה וניהול של מי הזיבורית והמשקעים של אוניות ("International Convention for the Control and Management of Ships Ballast Water & Sediments" או "אמנת BWM"). תקנות היישום של אמנת BWM, דורשות החדרה בשלבים של דרישות מחייבות להחלפת מי זיבורית החל משנת 2009, כאשר במשך הזמן תקנות אלה יוחלפו בהגבלות ריכוז מחייבות. אמנת BWM תיכנס לתוקפה 12 חודשים לאחר שתאומץ על ידי 30 מדינות החברות ב-IMO וזאת בתנאי שהסך המצטבר של ציי הסוחר, מייצג לא פחות מ-35 אחוז, מהטונאז' הכולל של הספנות המסחרית העולמית. עד כה 22 מדינות אימצו את האמנה, המייצגות 22.65% מהטונאז' העולמי.

2. **ארצות הברית** - בארצות הברית, כפופים מפעילי אוניות למספר חוקים ותקנות מקומיים, מדינתיים ופדראליים ביחס להגנה על איכות הסביבה, במהלך תפעולה של אוניה במסלולי הסחר של ארה"ב. החוקים המרכזיים הם: (1) חוק הזיהום בנפט משנת 1990 ביחס לחבות בגין דליפת נפט מאוניה, (2) החוק הכולל בדבר תגובה, פיצוי וחבות בגין פגיעה סביבתית ("Comprehensive Environmental Response, Compensation, and Liability Act" או "CERCLA") ביחס לדליפות או פליטות של חומרים מסוכנים, (3) החוק הפדראלי לפקוח על זיהום המים המכונה גם חוק המים הנקיים ו-(4) החוק

הלאומי להגנה מפני פגיעה בזנים של בעלי חיים 1996 ביחס לניהול מי זיבורית.

חוק הזיהום בנפט קובע משטר נרחב של הסדרה וחבות בעניין ההגנה וניקוי הסביבה מפני דליפות או פליטת נפט. חוק הזיהום מנפט חל על כל פליטת נפט מאוניה, כולל פליטות דלק ושמני סיכה, והוא נוגע לכל הבעלים והמפעילים שאוניותיהם סוחרות בארצות הברית, כולל מושבותיה ונכסיה, או שאוניותיהם פועלות במימי ארצות הברית, הכוללים את המים הטריטוריאליים של ארצות הברית, ושל האזור הכלכלי הבלעדי בהיקף 200 מייל ימיים. למרות שהחוק מתייחס בעיקר למכליות נפט (שצים אינה מפעילה), הוא חל גם על אוניות שאינן מכליות, כולל אוניות מכולה, ביחס לדלק, או צוברים שבהם משתמשים להנעת אוניות כאלה. על פי חוק הזיהום בנפט, בעלי אוניות, מפעילים וחוכרי "אוניות ריקות", הנם "צדדים אחראים" והם חבים, ביחד ולחוד, (אלא אם הדליפה נגרמת רק מפעולה או מחדל של צד שלישי, כוח עליון, או פעולה מלחמתית) בכל עלויות עצירת ההתפשטות של כתם הנפט ונזקים אחרים, הנובעים מפליטה, או איום בפליטה, של נפט מאוניותיהם.

חוק משמר החופים והתובלה הימית 2006 עדכנו את חוק הזיהום מנפט כדי להגדיל את גבולות החבות של הצדדים האחראים. עבור כל אוניה שאינה מכלית, הגבולות החדשים על חבות הם הגבוה מבין 950 דולר לטון גולמי, ברוטו, או 800,000 דולר. גבולות חבות אלה אינם חלים על אירוע שנגרם ישירות על ידי הפרה של תקנות ישימות של ארצות הברית, שהן תקנות פדראליות בנושאי בטיחות, בנייה, או תפעול, או על ידי רשלנות ברורה של צד אחראי, או התנהגות עבריינית שלו.

בנוסף, החבות אינה מוגבלת, אם הצד האחראי אינו מדווח על דליפת הנפט, או שאינו משתף פעולה, או שאינו נענה לפקודת סילוק הזיהום. חוק הזיהום מנפט, מטיל גם עונשים אזרחיים ופליליים ביחס לאירועי דליפה מסוימים. חוק הזיהום מנפט דורש מהצדדים האחראים לקיים ולהחזיק בהוכחה לאחריות פיננסית, שתהיה מספקת לעמוד בחבות המרבית שבה הם עלולים להידרש לעמוד על פי חוק הזיהום מנפט. אחריות פיננסית ניתן לקיים על ידי שילוב של המכשירים הבאים: הוכחת כיסוי ביטוחי, שטר ערבות, ערבות, מכתב אשראי, הסמכה כמבטח עצמי, או הוכחה אחרת של אחריות פיננסית. למיטב ידיעת צים, לצים ביטוח מספיק על מנת לכסות נזקים העלולים לנבוע מחוק הזיהום בנפט. אולם חוק הזיהום מנפט משמר במפורש את החבויות החלות בגין החקיקה המדינתית והתרופות להפרתה בין מתוקף חוק ספציפי או מתוקף הלכה פסוקה. מדינות מסוימות בארה"ב, חוקקו חוקים הקובעים חבות בלתי מוגבלת בגין דליפת נפט, הן במונחי עלויות סילוק הזיהום והן בגין הנזקים.

חוק המים הנקיים (Clean Water Act) אוסר על פליטה של נפט או חומרים מסוכנים בנתיבי המים בארה"ב, ללא רישיון, ומטיל חבות מחמירה בצורת עונשים בגין כל פליטה בלתי מורשית.

בחודש פברואר 2009 נכנסו לתוקף תקנות חדשות של הסוכנות האמריקאית להגנת הסביבה (ה-"EPA") בהקשר של חוק המים הנקיים.

על פי התקנות החדשות אוניות שמגיעות לנמלי ארה"ב צריכות להגיש טפסים בהן הן מצהירות כי הן מציתות לתקנות החדשות לגבי המים האפורים. יש לציין כי בנוסף לתקנות הפדראליות הללו יכולה כל מדינה בארה"ב להוסיף תקנות משלה שיהיו תקפים בנמלים שנמצאים בתחומה.

בשנת 1996 נחקק החוק הלאומי לגבי זנים של בעלי חיים פולשניים בתגובה לעליה בדו"חות על אורגניזמים המשוחררים בנמלי ארצות הברית באמצעות מי זיבורית הנטענים על ידי אוניות בנמלים זרים. על פי החוק לזנים של בעלי חיים פולשניים, משמר החופים האמריקני אוכף שיטות מחייבות לניהול מי זיבורית עבור כל האוניות המצוידות במכלי מי זיבורית המפליגות לנמלים בארה"ב או הנכנסות למים של ארצות הברית ודורש מהאוניות לקיים תוכנית ניהול מי זיבורית שתהיה ספציפית לאותה אוניה והטילה אחריות על מנהל האוניה או בעל התפקיד המתאים להבין ולבצע את האסטרטגיה לניהול מי הזיבורית של אותה אוניה. משמר החופים האמריקני עשוי להטיל עונש אזרחי בסכום של עד כ-27,500 דולר ליום, או במקרה של הפרות ידועות, העמדה לדין באשמה של אישום פלילי, בגין אי הגשת תוכנית ניהול מי זיבורית.

CERCLA מטפלת בדליפות או פליטות של חומרים מסוכנים שאינם נפט, גז טבעי, ומוצרים נלווים. CERCLA מטילה חבות, ביחד וגם לחוד, ללא קשר לאשמה, על הבעלים או המפעיל של אוניה, כלי הרכב או המתקן שממנו אירעה דליפה כמו גם על צדדים אחראים אחרים. דליפות או פליטות עשויות לקרות בים או במהלך תובלה יבשתית, תוך פעילויות במסוף או פעילויות הנוגעות לתובלה. נזקים עלולים לכלול עלויות סילוק, נזקים למשאבי טבע והפסדים כלכליים, ללא קשר לנזק הפיסי לרכוש ועלויות פקוח של הממשלה. חבות על פי CERCLA מוגבלת באופן כללי לסכום הגבוה מבין 300 דולר לטון גולמי או 500,000 דולר אלא אם האירוע נגרם על ידי רשלנות רבתי, התנהגות עבריינית או הפרה של תקנות מסוימות, כאשר במקרים אלה החבות תהא בלתי מוגבלת בסכום. סכומי חבות אלה, נכללים בסכומי האחריות הפיננסית הכוללת, הנדרשים כדי להשיג תעודה בדבר אחריות פיננסית מאת משמר החופים האמריקני.

1. **האיחוד האירופי** - באיחוד האירופי, צים כפופה לתקנות נגד פגיעה בתחרות, שנקבעו בסעיפים 81 ו- 82 של אמנת רומא על עדכוניה, ויושמו בקשר לתובלת מכולות על ידי תקנת האיחוד 4056/86 ותקנה 611/2005. תקנות אלה קובעות פטורים מסוימים מהאיסור על הסדרים כובלים בסעיף 81 של אמנת רומא. על פי תקנה 4056/86, המובילים היו זכאים לחתום ולבצע הסכמים שהתוצאה שלהם הנה קביעת תעריפים ותנאי הובלה, כאשר נמל המוצא או נמל היעד נמצא במדינה החברה באיחוד האירופי. אולם בשנת 2006 קיבלה המועצה האירופית את תקנה 1419/2006 המבטלת את תקנה 4056/86 כאשר הביטול נכנס לתוקפו החל מחודש אוקטובר 2008. לאחרונה, פרסמה הנציבות האירופית הנחיות ליישום תקנה 81 של אמנת רומא על התובלה הימית. ההנחיות נוגעות בעיקרון להגדרת השוק וכן להחלפת אינפורמציה בין חברת הספנות ויצירת מאגרי-מידע. תקנה 611/2005 הידועה בשם "תקנת הקונסורציום", מתירה למובילים המבצעים סחר אל ומאת האיחוד האירופי, לתאם ולהסכים, בכפוף לתנאים מסוימים, על תפעול אוניוניהם בקווים מסוימים, על מנת לבצע אופטימיזציה של תנאי ההובלה וגיבוש לוחות זמנים של משלוחים ימיים. בעקבות תקנה זו רשאית צים, לחתום על הסכמי שיתוף פעולה עם מובילים אחרים. תאום זה כפוף לתנאים מסוימים, והוא נבדל ואינו כולל הסכמי קביעת תעריפים להובלת מטענים. תוקף התקנה הוארך לאחרונה, בשינויים מסוימים, עד אפריל 2015.

2. **ארצות הברית** - פעילויות ההובלה של צים, המשרתות את נמלי ארה"ב, כפופות להנחיות חוק הספנות 1984 (להלן: "חוק הספנות"), כפי שעודכן על ידי חוק שיפור הספנות באוקיינוסים 1998, OSRA. חוק הספנות מטיל, בין היתר (בכפוף לחריגים), חסינות מפני חוקי הגבלים עסקיים (בדומה לחסינות באיחוד האירופי שתוארה לעיל) לגבי הסכמים מסוימים בין מובילים באוקיינוס הפועלים בארה"ב. הסוגים הרווחים ביותר של הסכמים הנם הסכמי החלפת תאים על פיהם המובילים מתחלקים בתאים זה באוניות של האחר; הסכמי שיתוף פעולה באוניה, המסדירים את התפעול המשותף של אוניות על ידי מובילים; הסכמי הידברות על תעריפים, שבהם מותר למובילים לתאם, לדון ולהסכים, לפי שיקול דעתם, על תעריפי הובלה באוקיינוסים, על חיובים ועל תנאים והתניות אחרות של שירות. צים מתייחסת לכל סוגי ההסכמים הללו כהסכמי שיתוף פעולה עם מובילים אחרים בענף (ראו סעיף 9.20.1 לעיל).

3. **התפתחויות אחרונות בחסינויות בנושא ההגבלים העסקיים** - כדי לקבל פטור מתחולת חוק ההגבלים העסקיים, יש לרשום הסכמים אלה בוועדה הפדראלית האמריקנית הימית (FMC). על פי חוק הספנות, על עדכוניו,

מובילים הפוקדים נמלים בארה"ב, רשאים להציע הובלת מכולות ללקוחות באמצעות תעריפים שהינם זמינים לציבור או באמצעות חוזי שירות (שבהם תנאי התעריף הנם חסויים). חוק הספנות דורש ממובילים לפרסם את התעריפים שלהם ותנאים מסוימים של החוזים שלהם באופן אלקטרוני כדי לאפשר גישה ציבורית. פעילויות צים בנמלי ארצות הברית, כפופות לחוק הספנות ולדרישות ההסדרה של ה-FMC, ביחס להסכמי מובילים, תעריפים וחוזי שירות. בעשור האחרון התחוללו שינויים בגישה אשר בעיקרם המעבר מהסכמי "קונפרנס" (conference) מסורתיים, להסכמי הידברות (discussion). בניגוד להסכמי הידברות בהם מתקבלות החלטות על בסיס וולונטרי, הרי שהסכמי קונפרנס כוללים החלטות מחייבות, המתקבלות בהצבעת החברים ב-conference (בכפוף לזכויות מוגדרות של כל אחד מהחברים לסטות מהסכמות משותפות מסוימות על תעריפים) והקונפרנס מפרסם תעריפים ומציע חוזי שירות קבוצתיים, בשני המקרים נקבעים תעריפים מוסכמים, תנאים והתניות של הובלה, הישימות לחברי הקונפרנס.

החסינויות בנושא ההגבלים העסקיים, שתוארו לעיל, היו חיוניות, באופן מסורתי, כדי להבטיח למובילים תעריפי הובלה יציבים, ושירותי קו יציבים ואמינים. צים הינה צד להסכמי conference ולהסכמים הקובעים תעריפים בקווים ביחס לחלק מקווי ההפלגה של צים. הסכמים אלה כוללים נציגים של חברות אחרות בענף, ובין היתר מציבים תעריפי הובלה משותפים, לא מחייבים ותשלומים נוספים. הסכמים אלה חסינים מתחולת חקיקת הגבלים עסקיים במדינות רבות. עם זאת, חקיקה עדכנית והחלטות משפטיות במספר רב של אזורי שיפוט (כולל ארה"ב והאיחוד האירופי) שחקו בהדרגה וצמצמו פטורים אלה, ויכולים להיות נתונים לשחיקה נוספת. לדוגמה, בשנת 1998, חוק רפורמת ההובלה הימית של 1998, או OSRA, הציג צעדים נגד עלייה ברמת התחרות בארה"ב בין מובילים. בנוסף, שימועים בקונגרס נערכו ביוני 2002 כדי לשקול ביטול חוקים נוספים מקרב הפטורים מהגבלה על מונופולים שניתנו על ידי חוק ההובלה הימית, וסוכנויות אכיפת ההגבלים על מונופולים האמריקאיות לרוב אינן מעדיפות, ומפרשות באופן צר, חריגות מחוקים נגד מונופולים. כאמור לעיל, ביטלה המועצה האירופית את הפטור לקונפרנסים ב-2008. כמו-כן, האריכה המועצה האמורה את הפטור להסכמי קונסורציה עד ל-2015. בעקבות השינויים באירופה בוחנים כיום בארה"ב את החסינות הקיימת להסכמים בין מובילים ימיים, אך לא צפוי כי שינויים כלשהם יבוצעו עד סוף 2012.

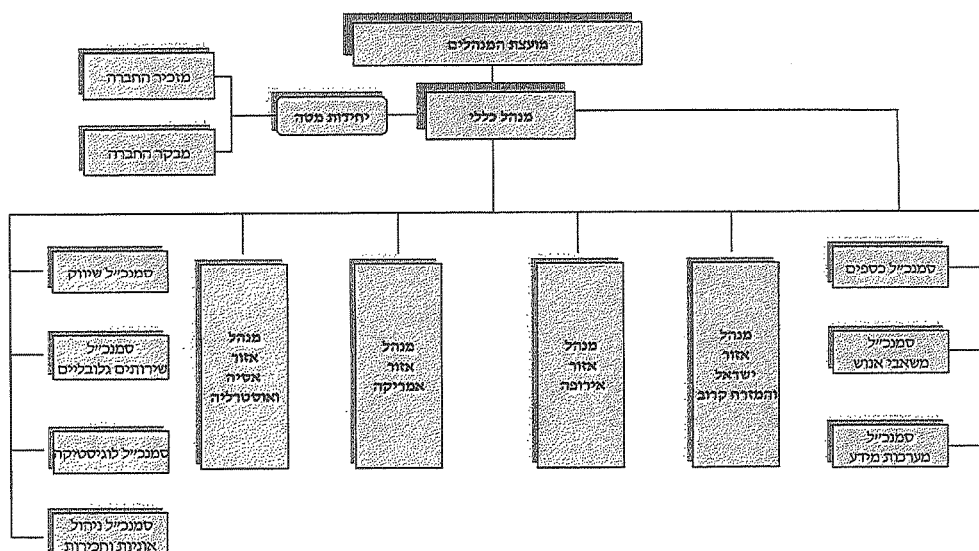
9.14. מבנה ארגוני

9.14.1. שינוי במבנה הארגוני של צים

כחלק מהתמודדות צים עם המשבר בענף הספנות, יזמה צים בתחילת שנת 2010 שינוי במבנה הארגוני שלה, אשר מכוון, בעיקרו, לניהול מרכזי של קווי הספנות בצים וכן

לחיזוק עבודת הצוות בה, הגברת שיתוף הפעולה בין יחידותיה ברחבי העולם לבין יחידת השירותים הגלובליים ולהגדרת סמכויות ותפקידים ברורה יותר. עיקר השינויים, בשלב זה, נעשים ביחידת השירותים הגלובליים. השינוי הארגוני ביחידת השירותים הגלובליים (ZGS) מכוון לניהול קווי הספנות של צים תוך בניית תמיכה מקצועית לקווים אלה ושימת דגש על עבודת צוות (end-to-end) לשם ניהול גלובלי של כל קו. קווי צים ינוהלו על ידי 5-6 מנהלי שירותים. בנוסף, ימונו בעלי תפקידים מקצועיים ב-ZGS אשר תפקידם לתמוך תמיכה מקצועית במנהלי השירותים - תפעול, כספים, לקוחות גלובליים, שותפויות, היטלים, שטעונים, ציוד מיוחד ומערכות מידע. על מנת להשלים את המהלך, יבוצע שינוי ארגוני תומך גם בהנהלות האזורים על מנת שמבנה היחידות המסחריות בהן יהווה מבנה ראי של ZGS.

להלן תרשים המבנה הארגוני של צים אשר על פיו היא פועלת:

9.14.2 נושאי משרה בכירים

- א. בתחילת חודש מרץ 2009, הודיע מנכ"ל צים, מר דורון גודר, על סיום כהונתו. בהתאם להחלטת דירקטוריון צים, מונה מר רפי דניאלי כמנכ"ל צים, וזאת בתוקף מיום 23.3.2009.
- ב. בחודש מרץ 2009, מונה מר אלון רווה כסמנכ"ל הכספים של צים, וזאת בתוקף מיום 1.4.2009.
- ג. ביום 1.12.2009 החליט דירקטוריון צים למנות את מר ניר גלעד לכהן כיו"ר דירקטוריון צים, במקומו של מר עידן עופר אשר הודיע על התפטרותו מכהונתו כיו"ר דירקטוריון צים וכדירקטור בה.

9.14.3. עובדי צים

נכון ליום 31 בדצמבר 2009, מועסקים בצים (כולל עובדי חברות מאוחדות של צים) כ- 5,331 עובדים לפי החלוקה הבאה:

א. ימאים - כ- 196 קצינים ישראלים (מתוכם כ- 55 עובדים זמניים) וכ- 288 קצינים ודירוגים זרים. ימאי דירוגי הינו עובד המועסק כחלק מצוות האוניה ואינו קצין, צוער, חניך, מתלמד או נוסע (כגון: מלחים, טבחים, מלצרים וכיו"ב). יצוין כי מבין הקצינים הישראלים, 11 קצינים חתמו במהלך שנת 2009 על הסכם פרישה מוקדמת, ומועד פרישתם בפועל יחול במהלך שנת 2010.

ב. עובדי חוף (מי שאינו ימאי) - כ- 4,847 עובדים- מהם כ- 1,189 ישראלים וכ- 3,658 עובדים זרים.

ג. לשם הנוחות, להלן טבלה המפרטת את הימאים ועובדי החוף המועסקים על-ידי צים בשנים 2007, 2008 ו-2009 (עד למועד הדו"ח לא חלו שינויים מהותיים):

31 בדצמבר				
2007	2008	2009		
249	187	141	קצינים ישראלים	ימאים
58	44	55	עובדים זמניים קצינים ישראלים	
302	326	288	קצינים ודירוגים זרים	
1,242	1,370	1,189	עובדים ישראלים*	עובדי חוף
5,215	4,960	3,658	עובדים זרים**	
7,066	6,887	5,331		סה"כ

* הנתון כולל את כל העובדים המועסקים בחברות הבנות בישראל, שצים מחזיקה ב- 50% או יותר מאמצעי השליטה בהן, לרבות עובדים ישראליים בחברות בחו"ל.

** הנתון מתייחס לעובדים שהועסקו בחברות בהן מחזיקה צים 50% או יותר מאמצעי השליטה.

ד. הקיטון במצבת כח האדם במהלך השנים הינו, בין היתר, פועל יוצא של פעולות ההתייעלות בהן נקטה צים (פיטורי עובדים, תוכנית פרישה מוקדמת וכיו"ב) על מנת להתמודד עם המשבר בענף הספנות ובמטרה להביא לצמצום הפסדים.

9.14.4. הסכמים קיבוציים והסכמי העסקה

ככלל, מרבית עובדי צים הישראלים מועסקים על פי הסכמים קיבוציים מיוחדים בין צים לבין עובדי החוף ובין צים לבין הימאים. להלן פירוט תמציתי של עיקרי תנאי ההסכמים הקיבוציים המהותיים החלים על עובדי צים הישראלים בחלוקה לפי הסכמים קיבוציים מיוחדים החלים על עובדי החוף והסכמים קיבוציים מיוחדים החלים על הימאים:

א. הסכמים קיבוציים מיוחדים החלים על עובדי החוף:

1. הסכם קיבוצי מיוחד לעובדי צים בדבר תנאי עבודתם בצים מיום 14 ביוני

1979 - הסכם זה חל על עובדי צים הישראלים בארץ ובחו"ל, קבועים או זמניים, והוא תוקן ועודכן במהלך השנים במסגרת שורה של הסכמים

קיבוציים מיוחדים. ההסכם מסדיר את תנאי העסקת עובדים בצים וכולל הוראות לפיהן על צים להעניק זכויות לעובדיה העולות על הקבוע בחוקי העבודה השונים, לרבות הפרשה לקופת תגמולים, הפרשות לקרן פנסיה, חופשות מיוחדות, דמי הבראה, דמי מחלה וחופשה שנתית, הטבות שונות וכיו"ב. על פי ההסכם נקבעו, בין היתר, דרישות ביחס למתן הודעה לוועד בעת העסקת עובד חדש ודרישות ביחס לקבלת הסכמת ההסתדרות בעת פיטורי עובד קבוע או פגיעה בתנאי עבודתו. במסמך "עקרונות מוסכמים להפרטה" שנחתם ביום 6 בינואר 2004 (ראו סעיף 9.15.3.4 להלן), הוארך תוקפו של הסכם זה למשך 7 שנים החל מיום מכירת מניות המדינה בצים, היינו, מיום 5 בפברואר 2004. תוקפו של הסכם זה הוארך שוב בהסכם קיבוצי מיום 11.11.08 (ראו סעיף 9.15.3.5 להלן), עד ליום 31 בינואר 2015 ואח"כ הוארך בשנתיים נוספות עד ליום 31.12.2016 כמפורט בסעיפים 9.15.3.6 ו-9.15.3.7 להלן.

2. הסכם קיבוצי מיוחד מיום 11 באוקטובר 2001 ("הסכם ההתייעלות של

עובדי החוף") - הסכם זה קבע הסדרים לפרישה של עד 120 עובדים של צים במשך 3 שנים. כמו כן הסדיר ההסכם את פרישתם של עד 20 עובדים נוספים בכל שנה במשך ארבע שנים החל מחודש אוקטובר 2004. נכון ליום 31.12.2009, פרשו על פי הסדרים אלו 226 עובדים. הסכם ההתייעלות של עובדי החוף קבע שני מסלולי פרישה אלטרנטיביים: גמלה מוקדמת או פיצויים מוגדלים וכן מענקים והטבות נוספות, בתנאים הקבועים בהסכם. עוד קובע ההסכם כי ההתייעלות תבוצע בשני שלבים עוקבים: פרישה מרצון המותנית בהסכמת צים ובשלב שני פרישה על פי דרישת צים בהסכמת נציגות העובדים שתבוצע בהתאם למנגנון הקבוע בהסכם. ההסכם הקיבוצי המיוחד קובע כי עם סיום פרישתם של העובדים, כאמור לעיל, יחזרו לתקפם הסדרי הפרישה שנהגו בעבר בעניין הסדרי הפרישה המוקדמת והפיצויים המוגדלים (על פי ההסכם הקיבוצי המיוחד מיום 30 למרס 1997), והם יעמדו בתוקפם לתקופה של 4 שנים (עד חודש אוקטובר 2012). עם זאת, ההסכם הקיבוצי מיום 11.11.08 (ראו סעיף 9.15.3.5 להלן) קבע, בין היתר, את הארכת תוכנית הפרישה הקבועה בהסכם ההתייעלות של עובדי החוף, בשינויים מסוימים, לתקופה בה יהיה בתוקף ההסכם הקיבוצי מיום 11.11.08 וכקבוע באותו הסכם- משנת 2009 עד שנת 2014.

3. הסכם קיבוצי מיוחד מיום 9 ביוני 2003 - על פי ההסכם נקבעו סיווגי

העובדים בצים, כגון: עובדים קבועים, עובדים זמניים שיהפכו לעובדים קבועים, כקבוע בהסכם, עובדים אשר ניתן להעסיקם בחוזים אישיים (עד 32 עובדים בכירים וכן עובדים במשימות חולפות, לתקופות קצרות ו/או בתפקידים מיוחדים, כהגדרתם בהסכם) וכיו"ב. הסכם זה תוקן בהסכם הקיבוצי מיום 11.11.08 (ראו סעיף 9.15.3.5 להלן) אשר שינה חלק מן ההסדרים האמורים ובין היתר הרחיב במידת מה את אפשרויות ההעסקה

בחוזים אישיים. נכון ליום 31.12.2009 מועסקים בצים כ-52 עובדים
ישראלים בחוזים אישיים (מתוכם כ-42 עובדים בתפקידים בכירים).

4. מסמך "עקרונות מוסכמים להפרטה" שנחתם ביום 6 בינואר 2004 -

במסגרת הליך ההפרטה של צים, ראו סעיף 9.21.13 להלן, התחייבו צים
ותאגיד קשור בהתחייבויות שונות בנוגע לעובדי החוף והימאים. במסגרת
מסמך "עקרונות מוסכמים להפרטה", אשר נחתם ביום 6 בינואר 2004,
נקבע כי הסכם ההתייעלות של עובדי החוף, ראו סעיף 9.15.3.2 לעיל, יעמוד
בתוקפו לתקופה של 7 שנים מיום מכירת מניות המדינה בצים וכי אם וככל
שיבוצע פיצול של הפעילות הבינלאומית של צים לא יהיה בכך כדי לגרוע
מתוקפם של ההסכמים הקיבוציים שבין צים לבין ארגוני העובדים כפי
שיהיו באותו מועד.

5. הסכם קיבוצי מיום 11.11.08 - ביום 11.11.08 נחתם הסכם קיבוצי חדש בין

הצדדים המתבסס על זיכרון דברים שנחתם ביום 17.4.07 בראשי תיבות.
ההסכם הקיבוצי מיום 11.11.08 קובע, בין היתר, את הארכת תוקפו של
ההסכם הקיבוצי העיקרי מיום 14 ביוני 1979 (ראו סעיף 9.15.3.1 לעיל) עד
ליום 31 בינואר 2015, הגדלת כמות העובדים אשר צים רשאית להעסיק
בחוזים אישיים והארכת תוכנית הפרישה הקבועה בהסכם ההתייעלות של
עובדי החוף, בשינויים מסוימים, לתקופה בה יהיה בתוקף ההסכם הקיבוצי
מיום 11.11.08 וכקבוע באותו הסכם משנת 2009 עד שנת 2014.

6. הסכם קיבוצי מיום 16.3.2009 - בעקבות המשבר הכלכלי, וכחלק מתהליכי

ההתייעלות וצמצום ההוצאות בהן נוקטת צים, נחתם ביום 16.3.2009.
הסכם קיבוצי שעיקרו שינוי בתנאי ההעסקה ובהטבות להם זכאים עובדים
המועסקים תחת ההסכמים הקיבוציים של צים, לתקופה שמיום 1.1.09 ועד
31.12.09 בלבד. בין היתר, הוסכם שלא לבצע קידומים בשכר, להפחית
מכסות חופשה לשנת 2009, להגדיל את מספר העובדים הפורשים לפרישה
מוקדמת, להפחית את השי לחגים ולסגור את משרדי צים בחול המועד פסח
וסוכות. מנגד הסכימה צים להאריך את ההסכם הקיבוצי בשנה נוספת,
דהיינו עד ליום 31.1.2016.

7. הסכם קיבוצי מיום 16.12.2009 - בעקבות המשבר הכלכלי, וכחלק מתהליכי

ההתייעלות וצמצום ההוצאות בהן נוקטת צים, ובהמשך להסכם מיום
16.3.2009 (ראו סעיף 9.15.3.6 לעיל) נחתם ביום 16.12.2009 הסכם קיבוצי
שעיקרו שינוי בתנאי ההעסקה ובהטבות להם זכאים עובדים המועסקים
תחת ההסכמים הקיבוציים של צים, לתקופה שמיום 1.1.2010 ועד
31.12.2010 בלבד. בין היתר, הוסכם על הפחתת שכר במשך תקופה של 16
חודש. הפחתת השכר הינה הלוואה שתוחזר לעובדים החל משנת 2014, או
במקרה של סיום עבודה. עוד הוסכם שלא לבצע קידומים בשכר גם בשנת
2010, להגדיל את מספר העובדים הפורשים לפרישה מוקדמת, להפחית את

השי לחגים ולסגור את משרדי צים בחול המועד פסח וסוכות. מנגד הסכימה צים להאריך את ההסכם הקיבוצי בכשנה נוספת, דהיינו עד ליום 31.12.2016.

ב. הסכמים קיבוציים מיוחדים החלים על הימאים

1. הארכת הסכם מיום 28.6.09 - בעקבות המשבר הכלכלי, וכחלק מתהליכי ההתייעלות וצמצום ההוצאות בהן נקטה צים, נחתם ביום 28.6.09 הסכם קיבוצי שעיקרו שינוי בתנאי ההעסקה ובהטבות להם זכאים עובדים המועסקים תחת ההסכמים הקיבוציים של צים, לתקופה שמיום 1.1.09 ועד 31.12.10 בלבד. בין היתר, הוסכם שלא לבצע העלאת שכר שנקבעה בהסכמים קודמים, להפחית מכסות חופשה לשנים 2009-10, להוציא 23 עובדים ותיקים לפרישה מוקדמת, להפחית את השי לחגים, לבטל את סבסוד צים ברכישת תווי קנייה ולהקפיא התקדמות בשכר הנגזרת מוותיקים.

2. שני הסכמים קיבוציים מיוחדים נפרדים עם הקצינים ועם רבי חובלים ומכונאים ראשיים מיום 12 ביולי 1992, שתוקפם הוארך מעת לעת - כל אחד מההסכמים מסדיר את אופן קבלתם לעבודה, תנאי העסקתם ופרישתם של העובדים עליהם הוא חל. ההסכמים קובעים, בין היתר, זכויות לעובדים מעבר לקבוע בחוקי העבודה השונים, לרבות הפרשה לקופת תגמולים, הפרשות לקרן פנסיה, חופשות מיוחדות, דמי הבראה, דמי מחלה וחופשה שנתית, הטבות שונות וכיו"ב. כן נקבעו בהסכמים מגבלות על פיטורי עובדים וכל מחלוקת המתעוררת בקשר להסכמים אלה עשויה להתברר בהליך של בוררות. הסכם התשתיות תיקן את הוראות ההסכם הקיבוצי ביחס לקצינים ורבי חובלים ומכונאים ראשיים בכל הקשור לתקן ציוות של קצינים ישראלים, ראו סעיף 9.15.3.7 להלן.

3. הסכם קיבוצי מיוחד מיום 6 בינואר 2004 ("הסכם התשתיות") -

להלן תמצית התנאים העיקריים בהם התחייבו צים ותאגיד קשור על פי הסכם התשתיות: הגדלת מספר האוניות בהן מועסקים קציני ים ישראלים ל-30 אוניות (בבעלות או בתפעול או בניהול) (19 אוניות בצים ו-11 אוניות בתאגיד הקשור או יותר); הגדלת מכסת התקנים לקצינים ישראלים בהדרגה ל-168 וקביעת ציוות מספר קצינים ישראלים לכל סוג אוניה בהתאם לחלוקה המופיעה בהסכם ותוך מתן אפשרות לפרישת 8 קצינים (מבלי לפגוע במכסה); הארכת תוקף ההסכם הקיבוצי המיוחד עם הקצינים וכן רבי החובלים והמכונאים הראשיים, מיום 12 ביולי 1992 עד לשנת 2011. הסכם התשתיות קובע עוד, בין היתר, כי במקרה של משבר בענף הספנות או אם מצב צים לא יאפשר עמידה במכסת התקנים המתחייבים מהסכם התשתיות, ייערך משא ומתן בין הצדדים לצורך צמצום מספר התקנים לקצינים ישראלים, כמפורט בהסכם התשתיות.

9.14.5. הסכמי העסקה אישיים

בנוסף להסכמים הקיבוציים בהם קשורה צים, צים הינה צד לכ- 50 הסכמים אישיים עם עובדיה, הכוללים הטבות ותנאי העסקה שהינם ככלל מעל תנאי המינימום הנדרשים על פי חוקי העבודה בישראל.

כמו כן, צים מעסיקה, לתקופות קצובות במהלך פעילותה השוטפת, ימאים זרים על אניותיה (קצינים או דירוגים) ובתפקידי חוף מחוץ לישראל. הימאים הזרים מועסקים על פי הסכמים אישיים.

עובדי החוף הזרים מועסקים גם הם כעובדים זרים על פי הסכמים אישיים ועל פי דרישות החקיקה המקומית בכל מדינה. בחלק מהמדינות בעולם כפופים תנאי ההעסקה ורמות השכר להסכמים ארציים, אזוריים או ענפיים מחייבים, לגבי חלק או מרבית העובדים.

נכון ליום 31.12.2009, צים מעסיקה כ-3,658 עובדים זרים בתפקידי חוף וכ- 288 ימאים זרים.

9.14.6. הסכמי השאלות עובדים וגיוס כוח אדם עם תאגידים קשורים

א. צים ותאגידים קשורים פועלים, בעת הצורך, להשאלה, מעת לעת, של עובדים בעלי מומחיות מיוחדת בתחום הספנות שסיועם נדרש לאותו הצד (כגון, ייעוץ בנושא בניית אוניות חדשות, בנושא תיקוני גוף אניות וכיו"ב). נכון למועד הדוח, המדובר במקרים ספורים מידי שנה, כאשר כל תקופת השאלה אינה עולה על 5 ימים, והסכומים המשולמים הינם זניחים (הסכומים המשולמים מבוססים על אומדן עלות השכר של העובד המושאל בתוספת של כ- 30%).

ב. לצים שתי התקשרויות עם תאגידים קשורים, Ofer Brothers (Management) Ltd. Romania (להלן: "עופר רומניה") ו-Ofer Ships Management India PVT (להלן: "עופר הודו"), לפיהם עופר רומניה ועופר הודו תגייסנה ימאים לעבודה באוניות צים, על פי דרישתה של צים. במסגרת ההסכמים, עופר רומניה ועופר הודו אחראים לקבלת כל האישורים הדרושים להעסקת העובדים האמורים, הטסתם וביטוחם. בנוסף, נקבעו בהסכם הסדרים ביחס לאחריות עופר רומניה ועופר הודו על הימאים. התשלום בגין שירותי ההשמה ברומניה יהיה החלק היחסי בסך הכול הוצאות המשרד, עפ"י מספר הימאים שגויסו בעבור צים מתוך סה"כ הימאים שגויסו ע"י המשרד בכל חודש. התשלום בגין שירותי ההשמה בהודו יכלול תשלום עמלה של 60 דולר לחודש עבודה לימאי, עבור כל השמה, בתוספת החזר הוצאות מסוימות הקבועות בהסכם. ההסכמים עם עופר הודו ועם עופר רומניה אינו מוגבל בזמן ולצים תהא הזכות לבטל את ההסכמים בכל עת לפי שיקול דעתה.

במהלך השנים האחרונות לא הוכרזו סכסוכי עבודה בצים ולא פרצו שביתות של עובדי צים כאשר מחלוקות מסוימות שהתעוררו בין הנהלת צים לעובדים נפתרו ללא הכרזה על סכסוך עבודה.

9.15. השקעות

ההשקעות בצים מבוצעות בין היתר בהתאם לשינויים ולהתפתחויות בשוק הספנות הבינלאומי וכן לתכניות חברה, כפי שהן מעת לעת. לפיכך, צים מבצעת השקעות בשיעורים שונים מדי שנה, לפי הצורך והעניין. לעניין רכישה וחכירה של אניות, ראו סעיפים 9.4.3 לעיל.

להלן טבלה המרכזת את השקעות צים בשנים 2007, 2008 ו-2009 (הנתונים הינם במיליוני דולר):

2007	2008	2009	
144	148	643	השקעה בצי ⁽¹⁾
324	144	4	השקעה בציוד מכולות
23	17	6	השקעה ברכוש קבוע אחר
375	1	-150	תשלומים על חשבון צי וציוד, נטו ⁽²⁾
18	4	0	השקעה בחברות בנות
884	314	503	סה"כ
26	33	56	היוון ריבית ⁽³⁾

(1) סכום זה כולל סך של כ-570 מליון דולר אשר שולם בגין 4 אוניות שנתקבלו במהלך שנת 2009, ולפיכך הסכומים האמורים מוינו כ"השקעה בצי" ולא כ"תשלומים על חשבון צי וציוד, נטו".

(2) במהלך 2009 שולמו כ-420 מליון דולר כ"תשלומים על חשבון צי וציוד, נטו". מנגד מוין סך של כ-570 מליון דולר כ"השקעה בצי" בגין אוניות שנתקבלו במהלך 2009 (ראו גם סעיף (1) לעיל).

(3) נכלל בתשלומים על חשבון צי וציוד.

בשנת 2008 הכירה צים בירידת ערך בסכום של 95 מיליוני דולר (71 מיליוני דולר לאחר מס) בקשר עם תשלומים אשר בוצעו על ידיה על חשבון רכישת אוניות. הסכום בר השבה בגין התשלומים על חשבון רכישת אוניות נקבע בהתבסס על שווי השימוש של האוניות שיתקבלו. שווי השימוש חושב על ידי מעריך שווי חיצוני, בלתי תלוי, באמצעות היוון תזרים.

9.16. ביטוחים

צים (ונושאי משרה בה) מבטחת בגין סיכונים שונים כמפורט להלן: ביטוח רכוש ומבנים, ציוד אלקטרוני ואמצעי אגירת נתונים, ביטוח אחריות צד שלישי, ביטוח כספים, ביטוח אחריות מעבידים, ביטוח תאונות אישיות, ביטוח הוצאות רפואיות עבור עובדי חו"ל, ביטוח רכב, ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה (בפוליסה משותפת עם החברה לישראל המבטחת אחריות דירקטורים ונושאי משרה של החברה לישראל וחברות הבת שלה). אניות המתופעלות על ידי צים, קרי, אניות בבעלות צים או חכורות בחכירת גוף, מבטחות בביטוחי גוף ומכונה (HULL & MACHINERY) וכן ביטוח סיכוני מלחמה, בהתאם לגבוה מבין שווי השוק של האנייה, שוויה בספרים או היקף המימון שהועמד לצים בגינה בתוספת 20%-25% (בהתאם לקבוע בהסכמי האשראי). בנוסף, צים, כבעלים של אניות אלה, מבטחת בביטוח חבות צד ג' (PROTECTION & INDEMNITY) במסגרת קלאבים (התאגדות של מספר חברות ספנות המעניקות כיסוי ביטוחי פנימי בחבויות צד ג')

בהיקף כולל של עד כמיליארד דולר. בנוסף, רוכשת צים עבור האניות האמורות ביטוח בגין תשלום ריבית משכנתאות על פי הסכמי המימון. אניות החכורות על ידי צים בחכירת זמן ובחכירת מסע מבוטחות בביטוח חבות צד שלישי בסכום כולל של כ-200 מליון דולר, למקרה ולתקופה לכל האניות. אגף הביטוח של צים בשיתוף עם חברה בת העוסקת בתחום הביטוח בוחנים מעת לעת את נאותות הכיסוי הביטוחי של צים ומבצע התאמות ככל שנדרשות. להערכת הנהלת צים, בהתחשב בסיכונים בפניהם ניצבת צים ובהתאם למקובל בשוק הביטוח לצים כיסוי ביטוחי נאות.

המידע הכלול בסעיף זה ביחס להערכת צים באשר לכיסוי הביטוחי שלה, הינו מידע צופה פני עתיד. מידע צופה פני עתיד הוא מידע בלתי ודאי לגבי העתיד. הערכות צים מבוססות על אינפורמציה הקיימת בציים בתאריך הדוח, בין היתר, בהתבסס על ניסיון העבר, בהתחשב בסיכונים בפניהם ניצבת צים, המקובל בשוק והידע שנצבר בציים בנושא זה. ההערכות של צים שעל בסיסן הוצג המידע כאמור עשויות להתגלות כלא נכונות ו/או שונות באופן מהותי מאלו שהוצגו. כל זאת בין השאר כתוצאה מגורמים בלתי צפויים ו/או גורמים שאינם בשליטת צים ו/או מיתר גורמי הסיכון המפורטים בסעיף 9.28 להלן.

9.17. תכנית ההבראה

כללי

כמתואר בתחילת סעיף 9 לעיל, בשנת 2009 צים העריכה כי בשנים 2009-2013, היא צפויה להיקלע לגירעון תזרימי בסך הנאמד בכמיליארד דולר. צים סבורה כי המצב אליו נקלעה מקורו בעיקר בקריסה בהיקפי הסחר העולמי ובהשלכותיה על ענף ההובלה הימית.

לפיכך, ולאחר קבלת אישור האסיפה הכללית של החברה לישראל ביום 3.11.2009 (ראו סעיף 9.17.8 לדו"ח), צים גיבשה והשלימה, תכנית הבראה כוללת ומוסכמת של חובותיה ושל חובות חלק מחברות בנות שלה עם נושים פיננסיים וגורמים אחרים. תוכנית ההבראה של צים כוללת בין היתר הסדרים מול נושים של צים, נושים של חלק מחברות הבנות של צים, החברה לישראל וכן אל מול התאגידים הקשורים, לרבות תאגידים שהינם בעלי אניות המחכירים אניות לצים ועימם לצים מערכת יחסים עסקית רבת שנים.

לצרכי תכנית ההבראה של צים, סווגו נושים של צים ל-6 קבוצות משנה. לפרטים בדבר פירוט החוב לסוגי הנושים של צים המשתתפים בתכנית ההבראה, ראו דיווח מיידי שפרסמה החברה לישראל ביום 24.12.2010, המובא בזאת על דרך ההפניה.

להלן טבלה המסכמת את המשמעות התזרימית של הסדר ההבראה (כפי שאושר), אשר תכליתו לכסות את הגרעון התזרימי כאמור²:

שם הקבוצה	הסכום (המשמעות התזרימית) במיליוני דולר	הערות
נושים פיננסיים מובטחים ^[1]	כ-108	יצוין כי קבוצת נושים זו הסכימה לדחיות תשלומי קרן בהיקף גדול יותר של כ-229 מיליון דולר, אולם חלק מתשלומי הקרן ישולמו במהלך תקופת ההסדר, כך שההשפעה נטו בתקופת ההסדר היא כ-108 מיליון דולר.
נושים פיננסיים בלתי מובטחים, לרבות מחזיקי אג"ח	כ-211	
בעלי אוניות המחכירים אוניות לצים (שאינם תאגידים קשורים)	כ-162	
תאגידים קשורים	כ-150	
מספנות מהן קיימות הזמנות פתוחות של אניות ובנקים מובטחים בגין אוניות בבניה.	כ-423 – מספנות (חיובי) כ-(394) – בנקים (שלילי) נטו – כ-29	ה"תרומה" השלילית של בנקים מובטחים בגין אוניות בבניה נובעת משינוי בהסדרי המימון הקיימים, הקדמה חלקית של פרעון החוב הקיים; קיצור לוח הסילוקין בגין חלק מהחוב לעומת לוח הסילוקין המקורי – וכל זאת בין היתר כנגד המשך מימון האניות על-ידי העמדת אשראי חדש בהיקף של למעלה מ-500 מיליון דולר (אשר אינו כלול בתרומה השלילית הנ"ל).
הוצאות אחרות	כ-(53)	כולל הוצאות שונות ליישום ההסדר כגון חכירה צפויה של אניות חלופיות לאלו שמסירתן נדחתה, עלויות יישום תוכנית ההבראה, וכיו"ב.
בעלי מניות (החברה לישראל)	כ-450	המדובר בהשקעת החברה לישראל בצים, אשר מורכבת מפירעון הלוואות קיימות בסך של 200 מיליון דולר והשקעתם בהון צים והשקעה נוספת של 250 מיליון דולר בהון צים.
סה"כ	כ-1,057	

[1] הכוללים נושים פיננסיים מובטחים - (א) בבטוחות לגבי אניות קיימות; (ב) במכולות וציוד ומחכירי מכולות; (ג) בבטוחות ספציפיות אחרות.

לפרטים בדבר החוב לסוגי הנושים של צים המשתתפים בתוכנית ההבראה נכון ליום 30.6.2009, ראו סעיף 2 לדיווח המידי של החברה לישראל מיום 24.9.2009 וכן את העדכונים שנכללו בסעיפים 3.1.2 ו-3.4 לדיווח מידי של החברה לישראל מיום 18.10.2010, המובאים בזאת על דרך ההפניה. להלן יובא פירוט ערך הבטוחות הקיימות נכון ליום 31.12.2009 לסוגי הנושים של צים המשתתפים בתוכנית ההבראה (תוך השוואה לפירוט שנכלל בעניין זה בדיווחים המידיים של החברה לישראל מימים 24.9.2009 ו-18.10.2010 כנזכר לעיל):

² לפרטים בדבר עיקרי ההסדר עם קבוצות הנושים השונות והנפקות של "המשמעות התזרימית" של ההסדר עם כל קבוצה רלוונטית, ראו פירוט בסעיף זה להלן.

סוגי נושים	ערך הבטוחות בספרי צים על פי דוחותיה הכספיים ליום 30.6.2009, הינו כ-	ערך הבטוחות בספרי צים על פי דוחותיה הכספיים ליום 31.12.2009, הינו כ-
נושים פיננסיים מובטחים עם בטוחות לגבי אניות קיימות (לא כולל נושים פיננסיים מובטחים באניות בבנייה או בהזמנה)	643	1,142 ^[1]
נושים פיננסיים מובטחים במכולות ומחירי מכולות (בחכירה פיננסית)	550	594 ^[2]
נושים פיננסיים מובטחים באניות חדשות בבנייה (לגביהן קיימים הסדרי מימון)	470 (הערך בספרים של האוניות בבניה הינו בניכוי ירידת ערך בסך של 95 מיליון דולר)	196 ^[3] (הערך בספרים של האוניות בבניה הינו בניכוי ירידת ערך בסך של 38 מיליון יוברה כי סכום זה הינו הסכום היחסי בגין האוניות שנותרו בקבוצה זו ומתייחס לירידת ערך שחלה בעבר ונכללה כבר בדיווח המידי מיום 24.9.2009)
נושים פיננסיים מובטחים בבטוחות ספציפיות אחרות (חובות לקוחות, נדל"ן וכיו"ב)	75	59 ^[4]
בעלי אניות המחכירים אניות לצים	אין	אין
מספנות מהן קיימות הזמנות פתוחות של אניות	אין	[5]
נושים פיננסיים בלתי מובטחים, לרבות מחזיקי אג"ח	אין	אין
בעלי מניות (החברה לישראל)	אין	אין

[1] ערך הבטוחות שונה (גדל) עקב הוצאות פחת שחלו במהלך התקופה וכן עקב מסירת אוניות במהלך המחצית השניה של 2009 אשר נוספו לקבוצה זו, ואשר נגרעו במקביל מקבוצת "נושים פיננסיים מובטחים באניות חדשות בבנייה (לגביהן קיימים הסדרי מימון)".

[2] ערך הבטוחות שונה (גדל) עקב הוצאות פחת שחלו במהלך התקופה וכן עקב תוספת בטחונות שניתנה לקבוצה זו במסגרת ההסדר נשוא תוכנית ההבראה.

[3] ערך הבטוחות שונה (קטן) עקב הוצאות פחת שחלו במהלך התקופה, עקב מסירת אוניות במהלך המחצית השניה של 2009, אשר נגרעו מקבוצה זו והוספו במקביל לקבוצת "נושים פיננסיים מובטחים עם בטוחות לגבי אניות קיימות (לא כולל נושים פיננסיים מובטחים באניות בבנייה או בהזמנה)", וכן עקב חלוקה מחדש בין האוניות של המימון שהועמד באופן שהבנקים העמידו ויעמידו את המימון הנדרש ל-8 אוניות בסה"כ (כולל האוניות שנמסרו במהלך המחצית השניה של 2009) ובהתאם צומצם של היקף הביטחונות שמועמד לרשותם ואשר יוגבל כעת ל 8 אוניות אלה בלבד.

[4] ערך הבטוחות שונה (גדל) עקב הוצאות פחת שחלו במהלך התקופה, עקב שינוי ביתרת חוב הלקוחות וכן עקב שינוי בשווי ההוגן של הבטוחות ו/או שחרור של עודף בטחונות מסוימים.

[5] בגין הלוואה של אחת המספנות לצים בסך של כ-155 מיליון דולר ניתנו שעבודים והתחייבויות למתן שעבודים של אוניות, ואולם השעבודים הללו הינם שעבודים בדרגה שנייה לנכסים אשר שועבדו כבר ו/או לנכסים אשר ישועבדו בעתיד (בשעבודים בדרגה ראשונה), כבטוחות לקבוצה של נושים פיננסיים מובטחים עם בטוחות לגבי אניות קיימות ולקבוצה של נושים פיננסיים מובטחים באניות חדשות בבניה.

תיאור תמציתי של ההסדרים הכלולים בתוכנית ההבראה

לצרכי תכנית ההבראה של צים, סווגו הנושים למספר קבוצות משנה שתמצית ההסדרים עם כל אחת מהן יפורטו להלן. מובהר כי הסיווגים האמורים הינם סיווגים לא מחייבים, המתבססים על ראיית קבוצת צים כמכלול אחד ואשר נעשו במתווה של הסדר נושים וולונטארי. גורמים נוספים שעיקרם עובדים, ספקים, נותני שירותים שוטפים ורשויות אינם כלולים בהסדר.

9.17.1. נושים פיננסיים מובטחים עם בטוחות על אניות קיימות :

נושים אלה הינם נושים של חברות בנות של צים שבבעלותן אניות קיימות, תוך שאותן אניות משועבדות להבטחת החוב כלפי נושים אלה הנערב על ידי צים.

ההסדרים שהושגו עם הנושים האמורים מתבססים על העקרונות, כדלקמן:

א. ההסדרים מול הנושים נקבעו על פי ארבע קטגוריות בהתאם ל-(א) יתרת תקופת ההלוואה - קצרה (מתחת ל-5 שנים) או ארוכה (5 שנים ומעלה), ו-(ב) לפי היחס של יתרת החוב לשווי הבטוחה של החברה הבת - גבוה או נמוך.

ב. לשם קביעת שווי הבטוחה נעזרה צים במומחה חיצוני על מנת לבסס הערכה כלשהי לשווי זה ועל בסיס הערכה זו נקבעה חלוקת הנושים לקבוצות האמורות.

ההסדר שהושג מול קבוצת נושים זו מתאפיין בתקופות גרייס שנעות בין 18 חודשים ל-36 חודשים ממועד השלמת ההסדר במהלכן לא ישולמו תשלומי קרן או ישולמו באופן חלקי בלבד, כאשר תשלומי הקרן שנדחו מתקופה זו ייפרסו לתשלום במועד מאוחר יותר. כמו כן, ההסדר כולל במקרים מסוימים דחייה של מועד התשלום הסופי של הקרן לתקופות של עד 10 שנים (קרי עד שנת 2019) וכן יישום מרכיב של הלוואת "בלון" אשר משולם במועד הפירעון הסופי המעודכן, וזאת בהיקף של עד 40% מסך הקרן. בתמורה, ההסדר כולל העלאה מסוימת של שיעור הריבית לרמה של ליבור+200 נקודות בסיס לשנה עד ליבור+300 נקודות בסיס לשנה ותשלום עמלה חד פעמית בהיקף של 0.5% - 1%. כאמור, ההסדר הספציפי עם כל נושה פיננסי בקבוצה זו מבוסס בעיקרו על תקופת ההלוואה המקורית ועל טיב הביטחונות.

9.17.2. נושים פיננסיים מובטחים במכולות וציוד ומחכירי מכולות וציוד (בחכירה פיננסית):

נושים אלה הינם נושים ישירים של צים ומובטחים במכולות וציוד המשועבדים לטובתם (או לחילופין, תוך שהינם הבעלים, במקרה של חכירה פיננסית הכוללת זכות לרכישת הנכס בתום תקופת החכירה כנגד מחיר נומינלי); זאת למעט נושים של חברה בת מסוימת שהינם נושים מובטחים שלה ואשר זכויותיהם כלפי צים נובעת מערבותה לחובותיה.

ההסדרים שהושגו עם הנושים האמורים מתבססים על העקרונות, כדלקמן:

א. ההסדרים מול הנושים המובטחים האמורים נקבעו בהתאם ליתרת תקופת ההלוואה - קצרה (מתחת ל-3 שנים) או ארוכה (3 שנים ומעלה).

ב. שווי הבטוחה נקבע על פי הערכת צים בהתבסס על מומחה בלתי תלוי בתחום, ולהערכת צים כל הנושים האמורים מובטחים בבטוחה ששוויה הינו בגובה מלוא החוב או מרביתו.

ההסדר שהושג מול קבוצה זו מתאפיין בתקופות גרייס שנעות בין 3 חודשים ל-24 חודשים ממועד השלמת ההסדר במהלכן לא ישולמו תשלומי קרן או ישולמו באופן חלקי בלבד, כאשר תשלומי הקרן שנדחו מתקופה זו ישולמו בפריסה במועד מאוחר יותר. בתמורה, ההסדר כולל העלאה מסוימת של שיעור הריבית לרמה של ליבור+300 נקודות בסיס לשנה עד ליבור+400 נקודות בסיס לשנה, העמדת בטחונות נוספים בדמות מכולות וציוד, ותשלום עמלה חד פעמית בהיקף של 1%. ההסדר הספציפי עם כל נושה פיננסי בקבוצה זו מבוסס בעיקרו על טיב הביטחונות ועל תקופת ההלוואה המקורית.

9.17.3 נושים פיננסיים מובטחים באוניות חדשות בבניה (לגביהן קיימים הסדרי מימון):

המדובר בנושים בקשר עם 12 אניות (אשר 6 מהן נמסרו והיתר מצויות בבניה או שבנייתן טרם החלה), אשר לצורך מימון נחתמו הסכמי מימון עם שלושה קונסורציומים שונים בערבות צים.

צים הגיעה עם הבנקים מרכזי הקונסורציומים להסכמות כדלקמן:

א. המשך הזרמה על-ידי הנושים הנמנים על הקונסורציומים לצרכי השלמת הבניה בהיקף של מעל 500 מיליון דולר ארה"ב שיעמדו לפירעון במהלך תקופה של מעל 10 שנים.

ב. פריסת תכנית ההזמנות, המסירות והתשלומים בהתאם למוסכם עם המספנה.

ג. מימון ביניים מסוים על-ידי המספנה כנגד שיתופה בבטוחות.

9.17.4 נושים פיננסיים מובטחים בבטוחות ספציפיות אחרות (חובות לקוחות, נדל"ן וכיו"ב):

לצים מספר נושים מובטחים עם חוב לזמן קצר המשתתפים בהסדר. הביטחונות כנגד חובות אלה הינם בעיקר חובות לקוחות, נכסי נדל"ן, נכסים פיננסיים ואניה.

הסדר החוב שהוסכם עם כל נושי קבוצה זו כולל תקופת גרייס מסוימת של עד 18 חודשים ממועד השלמת ההסדר שבסופה יעמדו החובות לתשלום.

9.17.5 נושים פיננסיים בלתי מובטחים, לרבות מחזיקי אג"ח:

להלן תמצית עיקרי ההסדר שאושר באסיפת מחזיקי אגרות החוב של צים (ואשר הוסכם במהותו, בשינויים המחויבים ובכפוף למספר שינויים נוספים, גם עם נושים פיננסיים נוספים מקבוצה זאת):

א. דחיית פירעון קרן החוב ליום 13 באוקטובר 2016. הפירעון יתבצע ב-13 באוקטובר 2016, בכפוף לעמידת צים ביחס מינוף (חוב מאוחד נטו³ חלקי EBITDA שווה או נמוך מ-1:3 - להלן: **"יחס המינוף"**)⁴. במקרה של אי עמידת צים ביחס המינוף על פי הדוחות הכספיים של צים ליום 30 ביוני 2016, פירעון קרן אגרות החוב יידחה, באופן שקרן אגרות החוב תיפרע ב-4 תשלומים שנתיים שווים ביום 13 באוקטובר בכל אחת מהשנים 2017-2020, בכפוף לעמידת צים ביחס המינוף על פי דוחותיה הכספיים ליום 30 ביוני, שמועד אישורם קדם לכל מועד תשלום כאמור (אי עמידת צים ביחס המינוף בכל שנה כאמור, תגרום לדחיית תשלום הקרן הרלוונטי לאותה שנה למועד התשלום הבא, ובלבד שמלוא סכום קרן אגרות החוב יפרע ביום 13 באוקטובר 2020, ללא קשר לעמידת צים ביחס המינוף).

ב. לצים תהא הזכות לבצע פירעון מוקדם (מלא או חלקי) של אגרות החוב בכל עת, בכפוף לכך שפירעון מוקדם של אגרות החוב אשר הקרן והריבית בגין צמודת מדד (סדרה א') ו-(סדרה ג') – לפני מועד הפירעון המקורי שלהן (על פי תנאי אגרות החוב כיום לפני ההסדר) יבוצע בכפוף למתן פיצוי מוסכם ביחס לתקופה שעד מועד הפירעון המקורי של אגרות החוב. פירעון מוקדם של כל סדרות אגרות חוב שיבוצע לאחר מועד הפירעון המקורי של אותו תשלום קרן יבוצע ללא כל פיצוי.

ג. בכל אחד מהתאריכים הבאים: ביחס לאגרות חוב (סדרה א') – יום 13 ביולי של כל אחת מהשנים 2012-2014; ביחס לאגרות חוב (סדרה ב') – יום 13 ביולי 2012 וביחס לאגרות חוב (סדרה ג') – יום 13 באוקטובר של כל אחת מהשנים 2013-2015, תתווסף לשיעור הריבית המקורי של כל סדרה כאמור (קרי: ביחס לאגרות חוב (סדרה א') – 5.4% צמוד מדד; ביחס לאגרות חוב (סדרה ב') – ליבור דולר 3 חודשים + 2.4%; ביחס לאגרות חוב (סדרה ג') – 5.45% צמוד מדד), בגין החוב המקורי שעמד לפירעון באותו מועד, תוספת ריבית (להלן: **"תוספת הריבית"**) בשיעור של 1.2% לשנה. בחלוף תקופה של 12 חודשים מכל אחד מהמועדים הנ"ל (עד ליום 13 באוקטובר 2016), יגדל שוב שיעור הריבית הנ"ל (קרי: תוספת הריבית כאמור תגדל בכל תקופה של 12 חודשים כאמור בשיעור של 1.2% עד ליום 13 באוקטובר 2016). יובהר למען הסר ספק, כי תוספת הריבית לא תתווסף ביום 13 באוקטובר 2016 ושיעור הריבית במועד זה יעמוד בעינו. תוספת הריבית בגין התקופה הראשונה בה תתווסף ריבית כאמור, תשולם במזומן, באופן שוטף, על בסיס רבעוני (ביחד עם שיעור ריבית אגרות החוב המקורית) (להלן ביחד: **"הריבית השוטפת"**),

³ "חוב מאוחד נטו", כהגדרתו במסמכי ההבנה שנחתמים עם הנושים השונים ובתמצית, משמעו - בכל זמן הסכום המצטבר של החבויות הפיננסיות של קבוצת צים כשהוא מותאם על ידי ניכוי סכומי המזומנים ושוויי מזומנים, ניירת ערך סחירים ופיקדונות של כל חברות קבוצת צים.

⁴ יובהר, כי אופן חישוב יחס המינוף הינו זהה ביחס לכלל הנושים הפיננסיים של צים (מובטחים ושאינם מובטחים).

עד לפירעון המלא של קרן אגרות החוב. תוספות הריבית בגין התקופות הבאות תיצברנה (רבעונית) עד יום 13 באוקטובר 2016 (להלן: "ריבית PIK") ותשולמנה ב-13 באוקטובר 2016, בכפוף לעמידת צים ביחס המינוף ופירעון מלא של אגרות החוב באותו מועד.

ד. במקרה בו קרן אגרות החוב לא תיפרע במלואה בשנת 2016, כאמור בסעיף 3.5.1 לעיל, אזי: (א) קרן אגרות החוב (הכוללת את ריבית ה-PIK כאמור) תישא, עד לפירעונה המלא: (1) ריבית בשיעור הריבית השוטפת; וכן (2) את ריבית ה-PIK, כשיעורה בסוף שנת 2016, אשר תמשיך להיצבר לקרן (רבעונית); וכן (ב) צים תשלם למחזיקי אגרות החוב, במועד פירעון הריבית השוטפת של אגרות החוב בכל אחת מהשנים 2017-2020, סכום של 4.25 מיליון דולר (ביחס לכל סדרות אגרות החוב) (בכל רבעון), אשר ייוקף ראשית על חשבון ריבית ה-PIK, ולאחר מכן על חשבון פירעון הקרן הקרוב.

שיעור תוספת הריבית יפחת בכפוף להעמדת בטוחות על ידי צים בשווי שוק הוגן⁵, באופן שהעמדת בטוחות לנושים הפיננסיים הלא מובטחים בסך של 100 מיליון דולר לפחות תגרום לכך ששיעור תוספת הריבית יעמוד על 0.75% ואילו העמדת בטוחות בשווי שוק הוגן של 150 מיליון דולר לפחות תגרום לכך ששיעור תוספת הריבית יעמוד על 0.4% (במקום 1.2%).

ה. צים תשלם לנושיה הפיננסיים הלא מובטחים (ובכללם מחזיקי אגרות החוב) סכום השווה ל-12.5% מתוך סך עודפי המזומנים נטו מפעילות תפעולית של צים בכל שנה, בהתאם למנגנון חישוב מוסכם (שהינו זהה ביחס לכלל הנושים הפיננסיים של צים מובטחים ושאנם מובטחים). סכומים אלה (ככל שיהיו) ישמשו לפירעון החוב הפיננסי הבלתי מובטח של צים. הוראות סעיף זה לא יחולו במקרה בו יחס המינוף של צים שווה או נמוך מ-1:3, אך במקרה זה, ריביות ה-PIK שנצברו עד אותו מועד (ככל שיהיו) תשולמנה במזומן.

ו. מחזיקי אגרות החוב (כמו-גם יתר הנושים הלא מובטחים האחרים) יהיו רשאים להמיר עד 35% מיתרת הקרן הבלתי מסולקת של אגרות החוב (כולל ריביות ה-PIK שנצברו עליה) למניות צים במועד ההנפקה הראשונה לציבור של צים (לרבות רישום למסחר בדרך של הצעת מכר על ידי בעל השליטה בצים או חלוקת מניות צים כדיבידנד בעין) (להלן ביחד: "הנפקה לציבור") או בקורות אירוע אקזיט (קרי: שינוי שליטה בצים; מיזוג של צים (כהגדרתו בשטר הנאמנות) או מכירה של כל נכסי צים או רובם) במחיר אשר יסקף הנחה של 15% על המחיר בהנפקה לציבור או באירוע האקזיט. צים תהא רשאית להחליט, לפי שיקול דעתה הבלעדי, כי זכות ההמרה הקיימת ביחס

⁵ "שווי שוק הוגן" ייקבע לפי ממוצע שתי הערכות שווי של מעריכי שווי בעלי שם בלתי תלויים שיבחרו על ידי הנאמנים מתוך רשימה שתסוכם (שתכלול 5 שמות, למעט לגבי הערכת שווי מכולות אשר תכלול 3 שמות).

לכל אגרות החוב שלא יומרו באירוע אקזיט תפקע, בכפוף לכך שבגין אגרות חוב שלא הומרו כאמור ישולם למחזיקי אגרות החוב, סכום אשר יחושב לפי המפורט להלן: 35% מיתרת החוב (לרבות הריבית שנצברה בגינו – שוטפת + PIK) כשהיא מחולקת במחיר מניית צים באירוע, וכשהמנה האמורה מוכפלת ב-15% כפול מחיר מניית צים באירוע. כן הוסכם, כי לפני ביצועה של הנפקה לציבור, צים תהא רשאית לפי שיקול דעתה להודיע למחזיקי אגרות החוב כי מחזיקים אשר לא יממשו את זכות הפדיון שלהם בהנפקה לציבור, יהיו מוגבלים בקורות אירוע הנפקה לציבור נוסף לפדיון אגרות חוב שיקנה להם שיעור החזקה בצים הזהה לשיעור ההחזקה אשר היו זכאים לקבל בצים בהנפקה לציבור הראשונה אילו היו מממשים את זכות הפדיון בהנפקה לציבור הראשונה באופן מלא. לצורך קביעת יתרת הקרן הניתנת להמרה או לפדיון כאמור לעיל, יובאו בחשבון סכומי קרן שנפרעו במהלך 12 החודשים שלפני מועד ההנפקה לציבור או אירוע האקזיט, בהתאם למנגנון מוסכם.

ז. מחזיקי אגרות החוב יקבלו אופציות להקצאה של עד 12.5% ממניות צים על בסיס דילול מלא (נכון לאותו המועד, בהתחשב בהשקעת החברה לישראל בצים במסגרת תוכנית ההבראה) על פי שווי חברה מתואם של 700 מיליון דולר (יוער כי בצירוף הנושים האחרים הלא מובטחים של צים שיעור האופציות להקצאה של מניות צים הינו כ-15%).⁶ מחיר המימוש של כל כתב אופציה עומד על 7.91 דולר למניה. האופציות תפקענה ב-31.12.2020. האופציות תהיינה ניתנות למימוש, כולן או חלקן, בכל אחד מהמקרים הבאים: (א) החל ממועד הנפקה ראשונה לציבור של צים ובמשך 24 חודשים לאחר מכן; (ב) בקורות אירוע אקזיט, כהגדרתו לעיל; (ג) במשך 14 ימים עובר למועד פקיעת האופציות. צים תהא רשאית להחליט, לפי שיקול דעתה הבלעדי, כי כל האופציות שלא תמומשנה בקורות אירוע אקזיט תפקענה, בכפוף לכך שבמקרה בו אירוע האקזיט שיקף שווי חברה השווה או נמוך מ-770 מיליון דולר, ישולם למחזיקי אגרות החוב בגין אופציות שלא מומשו כאמור, סכום השווה לשווי הכלכלי של האופציות שבהחזקתם. האופציות תהיינה כפופות להתאמות מקובלות. האופציות יהיו עבירות, ובלבד שכל עוד לא נרשמו מניות צים למסחר, האופציות יהיו ניתנו להעברה למשקיעים מסווגים המנויים בתוספת הראשונה לחוק ניירות ערך, למעט משקיעים המנויים בס"ק (9), (10) ו-(11) לתוספת זו בלבד. בנוסף, כל עוד לא נרשמו מניות צים למסחר, העברת האופציות תהא כפופה לזכות הצעה ראשונה לחברה לישראל.

⁶ במסגרת האמור צים הקצתה ו/או התחייבה להקצות לנושים הפיננסיים הלא מובטחים שנכללו בהסדר, סך של 13,308,492 כתבי אופציה, הניתנים למימוש ל- 13,308,492 מניות רגילות של צים. בהתאם, שיעור החזקותיה של החברה לישראל בצים לאחר ההקצאות האמורות יעמוד על כ-86.59% מהונה המונפק של צים, בדילול מלא לרבות בהתחשב בהזרמות של החברה לישראל (מבלי להתחשב בשטרי חוב המירים למניות שהוענקו ו/או יוענקו לבעלי אוניות במסגרת תוכנית ההבראה כאמור בסעיף 9.17.6).

עד להנפקה לציבור (כהגדרתה לעיל) או עד מיד לאחר מיזוג בדרך של החלפת מניות צים בניירות ערך סחירים של צד שלישי, מחזיקי אגרות חוב אשר יהפכו לבעלי מניות בצים בהתאם לאמור לעיל (היינו: כתוצאה מפדיון אגרות חוב ו/או כתוצאה ממימוש כתבי האופציה למניות כאמור לעיל), יהיו כפופים, לזכות צירוף למכירת מניות החברה לישראל בצים שבעקבותיו תחדל החברה לישראל מלהיות בעלת השליטה בצים (Drag Along⁷), לזכות הצטרפות יחסית למכירת מניות החברה לישראל בצים שבעקבותיו תחדל החברה לישראל מלהיות בעלת השליטה בצים (Tag Along⁸) ולהגנה מפני דילול באמצעות זכות השתתפות בהקצאות ניירות ערך עתידיות של צים (pre-emption).

ח. צים התחייבה לא ליצור שעבודים (דהיינו, התחייבה לשעבוד שלילי) על נכסיה או על נכסי חברות ייעודיות בבעלותה המלאה (שעיקרם מהותם הינו החזקת אוניות או מכולות או ציוד או נכסים אחרים), בכפוף להחרגות מסוימות, כאשר צים רשאית לפדות את השעבוד השלילי בנסיבות מסוימות. כן התחייבה צים למתן בטוחות לנושים הלא מובטחים (לרבות מחזיקי אגרות החוב) בשנים 2012 ו-2013 (אשר שווי השוק הכולל שלהן בחודש יולי 2012 לא יפחת מ-29 מליון דולר ובחודש יולי 2013 לא יפחת מ-59 מליון דולר).

ט. דיבידנדים יחולקו בצים רק בכפוף לעמידתה של צים ביחס מינוף השווה או נמוך מ- 3:1 ורק לאחר פירעון של לפחות 50% מקרן החוב למחזיקי אגרות החוב (ולנושים הפיננסים הלא מובטחים האחרים עליהם חל ההסדר) ומלוא הריבית הצבורה (שוטפת+PIK) עד אותו מועד.

י. העמדת רשת בטחון על ידי החברה לישראל וחברות קשורות (ראו סעיף 9.17.8 להלן).

יא. תוספת עילות ההעמדה לפירעון מיידי הקיימות כיום בשטרי הנאמנות, כדלקמן: עילת העמדה לפירעון מיידי במקרה של פנייה מחודשת של צים להסדר עם נושיה; הגשת בקשות כינוס/פירוק/הסדר או פשרה כנגד צים, אשר לא בוטלו תוך 45 ימים או הגשת בקשות כאמור על ידי צים; אי העמדת רשת הביטחון על ידי בעלי העניין כמפורט בסעיף 9.18.8 להלן; מכירת כל או מרבית נכסי צים במזומן, אלא אם לאחר המכירה יתרת המזומנים בצים מספיקה לשרת את מלוא חובות צים במועד, כאשר חובותיה במועד ובמקרה כזה הצדדים הסכימו על הוראות בנוגע לאופן השימוש במזומנים

⁷ מנגנון לפיו במקרה בו החברה לישראל תמכור את השליטה בצים, תעמוד לחברה לישראל הזכות לצרף לעסקת המכירה את מחזיקי אגרות חוב אשר יהפכו לבעלי מניות בצים.

⁸ מנגנון לפיו במקרה בו החברה לישראל תמכור את השליטה בצים, תעמוד למחזיקי אגרות חוב אשר יהפכו לבעלי מניות בצים את הזכות להצטרף לעסקת המכירה באופן יחסי לאחזקותיהם בצים.

האמורים. תיקון עילת ההעמדה לפירעון מידי שעניינה חשש מהותי כי צים תפסיק את תשלומיה, כך שהעילה תתקיים בנסיבות בהן לדעת הנאמן קיים חשש מהותי כי צים לא תבצע במועד תשלומים בהם היא חייבת, בסכומים מהותיים.

יב. צים לא תהא רשאית להנפיק ניירות ערך נוספים אשר תנאיהם זהים או דומים לתנאי אגרות החוב כפי שיהיו לאחר ביצוע ההסדר ללא אישור מראש של מחזיקי אגרות החוב בהחלטה מיוחדת. בנוסף, צים לא תהיה רשאית להנפיק בישראל אגרות חוב בתנאים עדיפים/טובים יותר מתנאי אגרות החוב, הן על פי מועדי תשלומם, הריבית המשתלמת, הבטחות וכיו"ב.

יג. עסקאות חריגות בלבד עם בעלי השליטה בצים, או שלבעלי השליטה יש בהן עניין אישי, יובאו לאישור אסיפת מחזיקי אגרות החוב בהחלטה רגילה, בכפוף לחריגים מסוימים. כן נקבעו הסדרים לאחר פירעון מלא וסופי של אגרות החוב של צים וכל עוד צים אינה רשומה למסחר בבורסה או בשוק מוסדר, על פיהם בצים תכהן ועדת ביקורת אשר החברים בה יכללו שני דירקטורים עצמאיים, כאשר אחד מהדירקטורים הנ"ל ימונה על ידי מחזיקי כתבי האופציה של צים ועל ידי בעלי מניות צים המחזיקים במניותיהם מכח פדיון אגרות החוב או מכח מימוש כתבי אופציה. עסקאות חריגות כאמור ברישא של סעיף זה, יובאו לאישור ועדת הביקורת של צים, ולא יאושרו בועדת הביקורת כאמור במקרה של התנגדות של שני הדירקטורים העצמאיים האמורים לעסקה כאמור.

9.17.6. בעלי אוניות המחירים אוניות לצים (לרבות התאגידים הקשורים):

הגורמים הנמנים על קבוצה זו כוללים מחכירי אוניות לתקופות העולות על שנה (מחודש יולי 2009), וביניהם התאגידים הקשורים. ההסדר מול קבוצת נושים זו הינו הפחתה בדמי החכירה לתקופה מוגדרת.

א. בעלי אוניות שאינם תאגידים קשורים

1. צים הסכימה עם כל אותם נושים שהינם מחכירי אוניות לטווח ארוך (מעל שנה מחודש יולי 2009) על המשך התקשרות לחכירת האוניות במחירים מופחתים. בגין ההפחתה מהמחיר החוזי המקורי למחיר החוזי המופחת זכאים בעלי אוניות אלה לפיצוי בין בתשלום כספי נדחה, בין בהארכת משך תקופת החכירה ובין במסלול המשלב בין שני סוגי הפיצוי. בעלי האוניות חולקו לשתי קבוצות על בסיס אורך יתרת תקופת החכירה מחודש יולי 2009 ואילך (על פי הסכם החכירה שנחתם עם כל בעל אוניה וביחס לכל אניה בנפרד) כדלקמן:

(א) מחכירים לטווח בינוני שתקופת הסכם החכירה עמם מסתיימת עד ליום 31.12.2012 (להלן: "קבוצת הטווח הבינוני").

(ב) מחכירים לטווח ארוך שתקופת הסכם החכירה עמם מסתיימת לאחר יום 31.12.2012 (להלן: "**קבוצת הטווח הארוך**"). קבוצה זו חולקה לשתי תתי קבוצות נוספות- קבוצה שהסכם החכירה שלה מסתיים עד 31.12.2014 וקבוצה שהסכם החכירה שלה מסתיים לאחר יום 01.01.2015.

2. צים הסכימה עם כל אחת מקבוצות המחכירים על מספר אופציות להתקשרות בתנאים שונים, כאשר הגורמים המשתנים בין אופציה אחת לאחרת הינם: גובה ההנחה, הסכום שישולם כחוב נדחה ותקופת הארכת הסכם החכירה המקורי. מסלולי ההתקשרות האמורים הוצעו לכל מחכיר ביחס לכל אניה ספציפית בהתאם לתקופת החכירה שלה.

3. העקרונות המנחים את ההסדרים שסוכמו עם בעלי האניות (שאינם תאגידים קשורים) הינם כדלקמן:

(א) מתן הנחה על המחיר החוזי עד לתום תקופת החכירה או עד למועד מוסכם לפי המוקדם מבין השניים (להלן: "**תקופת ההפחתה**"). המועד המוסכם הינו 30.6.2012 לקבוצת הטווח הבינוני ו-31.12.2012 לקבוצת הטווח הארוך.

(ב) בגין ההפרש בין המחיר החוזי למחיר המופחת יהיה כל בעל אניה זכאי לפיצוי. הפיצוי יינתן באחד משני המסלולים שיפורטו להלן (מסלול החוב הכספי או מסלול הארכת התקופה) או במסלול ביניים, המשלב (בשיעורים שונים) בין שני המסלולים, וזאת כדלקמן:

(1) מסלול החוב הכספי - בעל האוניה יהיה זכאי לתשלום בגובה ההפרש בין המחיר החוזי למחיר המופחת וכנגד סכום זה יינתנו לבעל האוניה שטרי חוב המירים למניות אשר יהיו ניתנים למימוש על פי החלטת בעל האוניה בתנאים כמפורט בסעיף ג' להלן. במסלול החוב הכספי, באם יחול במהלך תקופת החוזה המקורי שיותר לאחר תקופת ההפחתה שינוי במחירי השוק של חכירת האניה באופן שמחיר השוק יעלה על המחיר החכירה המקורי, אזי ישולם לבעל האוניה מחיר השוק. ההפרש שבין מחיר החכירה המקורי למחיר שישולם בפועל (כולו או חלקו, בהתאם למסלול בו בחר בעל האוניה) ייחשב כתשלומים על חשבון החזר החוב הכספי.

(2) מסלול הארכת התקופה: בעל אניה אשר בחר במסלול זה יוותר על החוב בגין סכומי ההפחתה וכנגד זאת תוארך תקופת החכירה (בדמי החכירה המקוריים או במחירי השוק בתקופת ההארכה, לפי הגבוה) מעבר לתקופת החוזה המקורי לתקופה

נוספת שאורכה ייקבע עפ"י שיעור ההפחתה. לצים עומדת זכות להודיע לבעל האוניה על ביטול או הפסקת תקופת ההארכה כשישה חודשים לפני תום מועד סיום חוזה החכירה המקורי או בכל שלב בתוך תקופת ההארכה וזאת כנגד תשלום החוב (קרן + ריבית PIK).

(3) המסלול המשולב: דמי החכירה יופחתו בשיעור שהוסכם עפ"י מסלול זה, כאשר עבור מחצית מהסכום המופחת יינתנו שטרי חוב בדומה למסלול החוב, ובעבור המחצית השנייה של החוב כלפיו יקבל בעל האוניה אופציה להארכה חלקית של תקופת החכירה. כאשר במשך תקופת ההארכה במידה ותמומש ע"י בעל האוניה, דמי החכירה שישולמו יהיו פונקציה של מועד סיום תקופת החוזה המקורי. במסלול המשולב, באם יחול במהלך תקופת ההפחתה שינוי במחירי השוק של חכירת האניות באופן שמחיר השוק יעלה על המחיר המופחת יהיה כל בעל אוניה כאמור זכאי למנגנון upside למחיר השוק לפיו צים תעניק לו שטרי חוב המירים למניות בערך של עד מחצית מעליית המחיר מעל מחיר החכירה המופחת כל עוד ערכם של שטרי החוב אלה לא יעלה על מחציתו של החוב שנצבר במהלך השנה החולפת). שטרות אלה לא יישאו ריבית ויומרו, על פי בחירת בעל האוניה, למניות צים על פי מחיר המניה בעת הנפקה. אם צים לא תונפק עד 1.7.2016 או במקרה בו בעל האוניה לא מימש זכותו להמרה, אזי השטרות ייפרעו במועדים ובאופן זהים לאלה של פירעון החוב הכספי כמפורט בסעיף ג' להלן.

(ג) חוב צים למחירי האניות שבחרו במסלול החוב הכספי (או במסלול המשולב ביחס לאלמנט החוב הכספי שבו) ייפרע באופן הבא:

(1) לבעל האוניה יינתנו שטרי חוב המירים למניות המאפשרים לו פדיון החוב (קרן + ריבית PIK שאינה משולמת במזומן באופן שוטף) בתמורה להקצאת מניות של צים במועד ההנפקה לציבור של צים, במחיר ההנפקה. במידה וצים לא תונפק עד ליום 1 ביולי 2016, אזי תפקע זכות ההמרה והשטרות יפרעו כחוב כספי כמפורט להלן.

(2) בעל האוניה יוכל לבחור כי במקום לממש את שטרי החוב ההמירים למניות תיפרע קרן החוב ב-1 ביולי 2016.

(3) סכום החוב לא יישא ריבית שוטפת, אך יישא ריבית מצטברת שנתית אשר נצברת ומשולמת במועד פירעון הקרן (PIK) בשיעור מוסכם.

4. יצוין, כי נכון למועד דיווח זה, על פי המסלולים השונים שסוכמו עם בעלי האניות, סך החוב אשר בגינו יונפקו שטרי חוב המירים למניות צים צפוי להיות בסך מוערך של כ-50 מיליוני דולר. עד למועד זה הונפקו שטרי חוב המירים על סך של 7.2 מיליוני דולר.

ב. בעלי אניות שהינם תאגידי קשורים

צים הסכימה עם התאגידי הקשורים על דחייה בתשלום דמי חכירה בסכום אשר לא יפחת מסך של 150 מליון דולר. במקרה של פירוק צים, סכום זה יהיה נחות לאגרות החוב. סכום זה ישולם פארי פסו לפירעונות קרן למחזיקי אגרות החוב, אך בכל מקרה לא לפני 13 באוקטובר 2016. סכום החוב האמור (150 מליון דולר) לא יישא ריבית ויהיה צמוד לדולר. במסגרת אסיפת בעלי המניות של החברה לישראל שהתקיימה ביום 3.11.2009, אשר נועדה לאשר בין היתר הזרמת הון לצים מהחברה לישראל, הסכימו התאגידי הקשורים להמחות בהמחאה מוחלטת בעד מניה אחת שתונפק בעתיד את כל זכויותיהם בקשר לחוב זה לחברה לישראל. כפועל יוצא, בעקבות אישור השקעתה של החברה לישראל בצים כאמור, לצים ייווצר חוב נדחה כלפי החברה לישראל שלא יפחת מסך של 150 מליון דולר ארה"ב.

בעניין הסכמת השתתפות חברה קשורה בהעמדת "רשת בטחון" לצים בסך נוסף של 50 מיליון דולר ארה"ב, ראו סעיף 9.18.8.2 להלן.

9.17.7 מספנות מהן קיימות הזמנות פתוחות של אניות

מדובר ב-3 מספנות מהן הזמינו חברות בנות של צים אניות המצויות בבניה או שבנייתן טרם החלה, תוך שצים ערבה (באופן מלא או חלקי) להתחייבויות החברות הבנות הרלוונטיות כלפי מספנות אלו. צים הגיעה להסכמות לדחיית בניה ו/או מסירה של אניות בטווח של שנתיים עד חמש שנים תוך שינוי (במקרים מסוימים) של מבנה מימון רכישת האניות. במסגרת זו, צים הגיעה להסכמה עם אחת המספנות לקבלת מימון בסך של כ-155 מיליון דולר למימון תשלום יתרת התמורה בגין אוניות בבניה וזאת בתנאים שונים שהוסכמו בין הצדדים.

9.17.8 בעלי מניות (החברה לישראל)

א. במסגרת תכנית ההבראה, ובהתאם להחלטות של האסיפה הכללית של החברה לישראל מיום 3.11.2009, החברה לישראל מסרה לצים הודעה בדבר היענותה להצעת הזכויות של צים מיום 8.11.2009, ובמסגרת זו החברה לישראל: (1) ביצעה העברה בנקאית לזכות החשבון המיוחד כקבוע בהצעת צים בסך של כ-100 מיליון דולר ארה"ב; ו-(2) נתנה הוראה בכתב לצים על המרת הלוואות שהעמידה לטובת

צים (בדרך של פירעון ההלוואות הנ"ל ובד בבד הזרמה לצים של סכום ההלוואות שנפרעה כאמור, כנגד הקצאת יחידות זכות) בסך של כ-200 מיליון דולר ארה"ב (הלוואות שהועמדו במהלך החציון השני של שנת 2009); (3) חתמה על כתב התחייבות על פיו החברה לישראל תתחייב להעביר לצים את יתרת סכום התמורה (כ-150 מיליון דולר ארה"ב), במלואה או לשיעורין, על פי דרישת צים, כפי שתופנה אליה בכתב מעת לעת (ובהיעדר דרישה כאמור, לא יאוחר מיום 20.12.2010). בהתאם לכתב ההתחייבות, כנגד כל תשלום שיעשה כאמור, צים תרשום ע"ש החברה לישראל את סכום המניות המתאים בגין אותו תשלום. כנגד הסך של 300 מיליון דולר כאמור בסעיפים קטנים (1) ו-(2) לעיל, הוקצו לחברה לישראל 37,963,915 מניות של צים (לפי ששווי צים של כ-249 מיליון דולר – הונה העצמי במועד הקובע).

ב. נכון למועד הדוח, החברה לישראל העבירה לפי דרישת צים סך של 100 מיליון דולר מתוך הסך של 150 מיליון דולר כאמור, כדלהלן: 14.1 מיליון דולר הועברו ביום 11.1.2010; 20.9 מיליון דולר הועברו ביום 19.1.2010; 35 מיליון דולר הועברו ביום 10.2.2010; ו-30 מיליון דולר הועברו ביום 12.3.2010. כנגד הסך של 100 מיליון דולר הוקצו לחברה לישראל סך של 12,654,637 מניות של צים.

ג. כמו כן, החברה לישראל התחייבה כלפי צים להזרים סך של 50 מיליון דולר (מתוך סך של 100 מיליון דולר כמובהר להלן) וזאת בקורות איזה מהמקרים הבאים: (א) אירע אירוע העמדה לפירעון מיידי לפי אחת מסדרות אגרות החוב שלא רופא על פי תנאי אגרות החוב (למעט עילת העמדה לפירעון מיידי לפיה החברה לישראל חדלה להיות בעלת השליטה בצים); או (ב) רואי החשבון של צים כללו הערת "עסק חיי" בדוחותיה הכספיים; או (ג) צים לא ביצעה תשלום כלשהו למחזיקי אגרות החוב במועדו והדבר לא רופא על פי תנאי אגרות החוב; (ד) אם צים תבקש להגיע להסדר נוסף עם נושיה שלא במהלך העסקים הרגיל. התחייבות החברה לישראל כלפי צים כאמור תהא התחייבות בלתי חוזרת, שינוי בהתחייבות זו או ויתור עליה יהיה כפוף לאישור אסיפות מחזיקי אגרות החוב בהחלטה מיוחדת וצים התחייבה כלפי מחזיקי אגרות החוב לעמוד על זכויותיה בקשר למימושה של התחייבות זו ויפתה לצורך כך את כוחם של הנאמנים לפעול בשמה ובמקומה ועל חשבונה בענין זה לפי הוראה של מחזיקים המייצגים רוב של 66% מהיתרה הבלתי מסולקת של קרן אגרות החוב. יובהר, כי החברה לישראל תהא רשאית להזרים את הסכום האמור או חלקו גם לפני קרות אירועים אלה במקרה בו לדעת החברה לישראל קיים חשש לקרות אירוע מאירועים אלה והזרמות אלה תיחשבנה כמילוי התחייבותה של החברה לישראל על פי סעיף זה. ההתחייבות האמורה תעמוד בתוקף עד לפירעון לפחות 50% מהיתרה הבלתי מסולקת של קרן החוב של מחזיקי אגרות החוב (לרבות הריבית הצבורה בגינה – שוטפת + PIK). התחייבות זו לא תהיה מותנית בהיות החברה לישראל בעלת שליטה, במישרין או בעקיפין, בצים במועד מימוש

ההתחייבות. אם וכאשר תמומש רשת הבטחון יועמד הסכום שיוזרם על ידי החברה לישראל כהלוואה דולרית⁹ בריבית הנמוכה בשיעור של 10% משיעור הריבית של סדרה מסדרות אגרות החוב של צים (ריבית שוטפת + PIK, בהתאמה), כמפורט לעיל, וזאת בכפוף לכך שריבית ה-PIK תשולם רק לאחר הפירעון המלא של החוב למחזיקי אגרות החוב (להלן: **"ריבית רשת הבטחון"**). בכפוף לאמור לעיל, ההלוואה תיפרע במקביל לפירעונות הקרן של מחזיקי האג"ח (פארי פאסו), אך בכל מקרה לא לפני שנת 2016. חובה של צים לחברה לישראל הנובע ממימוש רשת הבטחון יהיה נחות לחוב של הנושים הפיננסיים הבלתי מובטחים המשתתפים בהסדר במקרה של פירוק צים. התחייבותה של החברה לישראל לרשת הבטחון הינה בנוסף לסכום השקעת החברה לישראל בצים.

ד. כדי להשלים סך של 100 מיליון דולר כ"רשת בטחון" התחייבה מילניום השקעות אלעד בע"מ (להלן: **"מילניום"**), בעלת השליטה הישירה בחברה לישראל, כלפי צים להזרים סך של 50 מיליון דולר בנסיבות האמורות ובאותם תנאים. הסדר צים עם החברה לישראל ומילניום להזרמה אפשרית של 50 מיליון דולר לצים, כל אחת בנפרד, כמתואר לעיל ייקרא לעיל ולהלן: **"רשת הבטחון"**.

ה. בנוסף, אישרה החברה לישראל העמדת מסגרת של סכום נוסף בסך של עד 50 מיליוני דולר, אשר ישמש כרזרבה כספית, במטרה לשמור על גמישות בנסיבות מיוחדות, וזאת בקשר עם צרכי הנזילות והצרכים התפעוליים של צים ("סכום הרזרבה"). סכום הרזרבה, כולו או חלקו, ינוצל במועדים ובשיעורים בהתאם להחלטת דירקטוריון החברה לישראל ולפי שיקול דעתו, בהתחשב בנסיבות כפי שתהיינה. במקרה בו ינוצל סכום הרזרבה (כולו או חלקו), אזי סכום זה יהווה חלק בלתי נפרד מהשקעת החברה לישראל בצים, ויומר למניות צים בהתאם למנגנון ההמרה בנוגע להשקעה האמורה, או, לפי שיקול דעת דירקטוריון החברה לישראל, יוזרם כהלוואת בעלים לצים או בכל דרך אחרת.

ו. השתתפות החברות הקשורות בהעמדת "רשת הבטחון" לצים

כאמור לעיל, מילניום הסכימה במסגרת ההסדר ליטול חלק בהעמדת "רשת בטחון" בדרך של התחייבות כלפי צים להזרמת סך של 50 מיליון דולר ארה"ב הניתנת למימוש בנסיבות ובתנאים המפורטים בסעיף 9.18.8.1 לעיל. הסכמת מילניום להשתתף בהעמדת "רשת בטחון" בסכום האמור נועדה להשלים את הסכום הכולל של רשת הביטחון בסך של 100 מיליון דולר ארה"ב אשר נכלל בהסדר.

⁹ או כהלוואה שיקלית, לפי שיקול דעת דירקטוריון החברה לישראל, ובמקרה כאמור תחול הריבית כקבוע בסדרה א' של אגרות החוב של צים ובהתאם לפירוט שבהמשך גוף הסעיף, בשינויים המחויבים.

התחייבותה של מילניום ליטול חלק בסך של 50 מיליון דולר ארה"ב ברשת הבטחון
הינה בנוסף לדחייה של תשלומי דמי חכירה בסכום שלא יפחת מ-150 מיליון דולר
ארה"ב, כמפורט בסעיף 3.18.6 לעיל.

לפרטים נוספים אודות תוכנית ההבראה, ראו גם דיווחים מיידים של החברה לישראל
מהימים 2.8.2009, 9.8.2009, 18.8.2009, 25.8.2009, 26.8.2009, 9.9.2009, 24.9.2009,
7.10.2009, 18.10.2009, 21.10.2009, 25.10.2009, 1.11.2009, 3.11.2009, 4.11.2009,
26.11.2009 ו-1.12.2009, המובאים בזאת על דרך ההפניה.

9.18. תחזית תזרים מזומנים

תכנית ההבראה של צים הינה פועל יוצא של תכנית עסקית שהכינה צים יחד עם יועציה
המקצועיים. התכנית העסקית התבססה, בין היתר, על נתונים אשר תלויים בין השאר בגורמים
חיצוניים שונים שאינם בשליטת צים, כגון תעריפי ההובלה הימית, מחירי הדלקים, תעריפי חכירה
של אוניות, וכן בדבר התאוששות המשק העולמי מהמיתון, התאוששות שוק ההובלה הימית, היקף
הסחר הבין לאומי וכיו"ב.

נכון ליום 31.12.2009 קיימת סטייה מצטברת בתזרים המזומנים שלה, ביחס לתכנית העסקית,
בסך של כ- 70 מיליוני דולר. להערכת צים הסטייה מהתוכנית העסקית נמשכה גם ברבעון הראשון
של שנת 2010, אולם במהלך הרבעון האמור חל שיפור בתנאי השוק שתוצאותיו צפויות לבוא לידי
ביטוי בהמשך השנה, ועקב כך צים מעריכה כי הסטייה שנצברה עד כה תצומצם באופן חלקי
במהלך שנת 2010.

צים נוקטת במהלך שנת 2010 בפעולות שונות לרבות הקדמת מכירת נכסים, מיחזור אשראי,
הגדלת אשראי ספקים, ועוד, וזאת על מנת למנוע השפעה שלילית של הסטייה על פעילותה בשנה
האמורה (לרבות מניעת גירעון בתזרים המזומנים החוזי שלה לשנה הנ"ל).

בשלב זה אין בידי צים נתונים המצביעים על צפי לצמצום מלוא הסטייה שנצברה עד כה, במהלך
שנות תוכנית ההבראה (קרי – על שיפור חוזי ביחס לתוכנית העסקית), ואולם, בכפוף להשלמת
הפעולות האמורות בשנת 2010 כאמור, צים מעריכה כי לסטייה שנצברה כאמור לא צפויה להיות
השפעה מהותית על פעילותה.

בהתחשב באמור לעיל, להלן דוח תזרים המזומנים החזוי של צים נכון ליום 1.3.2010 :

מיליוני דולר ארה"ב	2010 - 2011	2012	2013	סה"כ
תזרים מזומנים (ניתנים לניצול) מפעילות שוטפת*	288	523	608	1,420
תזרים מזומנים לפעילות השקעה, נטו לאחר מימון	(82)	(78)	(45)	(205)
תזרים מזומנים נטו ממכירת נכסים	204	15	15	234
תזרים מזומנים לפעילות מימון**	(489)	(413)	(396)	(1,298)
שינוי במזומנים לתקופה	(79)	48	183	

* הנתונים כוללים מספר מיונים ביחס לטבלת תחזית תזרים המזומנים הצפוי (בהתחשב בתוכנית ההבראה) שנכללה בסעיף 5 בדיווח מיידי של החברה לישראל מיום 18.10.2009 (המובא בזאת על דרך ההפניה), הנובעים מהערכת צים לגבי היישום החשבונאי הצפוי להסדר, מתוכם המיון העיקרי הינו הצגת ההפחתות בדמי חכירה כתזרים מפעילות שוטפת, בהשוואה לדיווח המיידי הקודם (הנזכר לעיל) בו ההפחתות האמורות בדמי החכירה הוצגו בפעילות מימון.

** לרבות קווי אשראי לפעילות שוטפת.

הערכות המובאות לעיל, לרבות בדבר הקדמת מכירת נכסים ומיחזור אשראי למימון הון חוזר בשנת 2010, ההערכה בדבר הסטייה שנצברה ברבעון הראשון של שנת 2010, ההערכה בדבר השיפור בתנאי השוק שתוצאותיו צפויות לבוא לידי ביטוי בהמשך השנה, ההערכה בדבר צמצום הסטייה שנצברה בתחילת הרבעון הראשון של שנת 2010, הערכה בדבר השפעת הסטייה שנצברה עד כה על פעילות צים והתחזית המובאת בטבלה דלעיל, הינם בגדר מידע הצופה פני עתיד. מידע צופה פני עתיד הוא מידע בלתי ודאי לגבי העתיד. מידע זה מתבסס, בין השאר, על הערכת והנחות צים, לגבי מגמות הביקוש וההיצע בשוק ההובלה הימית במכולות, על הערכות והנחות לגבי נתונים שונים אשר תלויים בין היתר בגורמים חיצוניים שונים שאינם בשליטת צים כגון תעריפי ההובלה הימית, מחירי הדלקים, תעריפי חכירה של אוניות, התאוששות המשק העולמי מהמיתון, התאוששות שוק ההובלה הימית, היקף הסחר הבין לאומי וכיו"ב, וכן ביכולתה של צים לממש את תוכניתה העסקית בשנים הבאות לרבות מימוש תוכנית השקעות ו/או מימוש נכסים, קבלת אוניות שהוזמנו במועד והשגת מימון בתנאים מסוימים, החזר הלוואות, ועוד. ההערכות של צים שעל בסיסן הוצג המידע כאמור עשויות להתגלות כלא נכונות ו/או שונות באופן מהותי מאלו שהוצגו, ואין כל וודאות בשלב זה כי הנחות והערכות אלו, כולן או חלקן, יתממשו בעתיד.

9.19. מימון

9.19.1. צים מממנת את פעילותה ממקורות עצמאיים, מוסדות פיננסיים, גיוסי חוב פרטיים, אשראי ספקים ומבעלי עניין. לפרטים בדבר תוכנית ההבראה של צים, ראו סעיף 9.17 לעיל.

9.19.2. עיקר הכנסותיה של צים הינן בדולרים, ובהתאם לכך נוהגת צים לממן את פעילותה בעיקר באשראי דולרי.

9.19.3. נכון ליום 31 בדצמבר 2009, לצים הלוואות לזמן קצר ולזמן ארוך מבנקים ואחרים בסך כולל של כ- 2,544 מליון דולר. להלן שיעור הריבית הממוצע ושיעור הריבית האפקטיבית על הלוואות ממקורות בנקאיים וממקורות אשראי לא בנקאיים, שהיו בתוקף במהלך השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009, שאינן מיועדות לשימוש ייחודי בידי צים:

זמן קצר				זמן ארוך				
ריבית אפקטיבית	ריבית	מטבע	סכום (במליוני דולר)	ריבית אפקטיבית	ריבית	סכום (מליוני דולר)	מטבע	
2.44%	2.41%	USD	64	3.02%	2.99%	1,633	דולר	מקורות בנקאיים
4.88%	4.78%	RMB	4	3.47%	3.41%	3	אחר	מקורות בנקאיים
				6.11%	5.97%	464	דולר	מקורות לא בנקאיים
				7.08%	6.95%	7	אירו	מקורות לא בנקאיים
				9.23%	8.88%	0.5	אחר	מקורות לא בנקאיים
				5.51%	5.40%	152	דולר	אג"ח סדרה א'
				2.68%	2.66%	72	דולר	אג"ח סדרה ב'
				5.56%	5.45%	144	דולר	אג"ח סדרה ג'
			68			2,475.5*		סה"כ

* בעקבות תהליך הארגון מחדש של התחייבות צים, כללה צים בדו"חות הכספיים חלק מן ההתחייבויות לפי שוויין ההוגן (השונה מערכן הנקוב) בהסדר. לפיכך, קיים הבדל בין יתרת ההתחייבות המוצגות בסעיף זה לבין היתרה המוצגת בדו"חות הכספיים.

9.19.4. להלן פרטים בדבר גיוסי החוב ממקורות לא בנקאיים של צים:

א. אגרות חוב (סדרה א') של צים - צים גייסה סך של כ- 505.5 מליון ש"ח בשנת 2005 במסגרת שלושה סבבי גיוס. מסכום ההנפקה הנ"ל 94 מליון ש"ח הונפקו בפרמיה של 1.5% וסך של 127.6 מליון ש"ח הונפקו בניכיון של 1.2%. אגרות החוב צמודות (קרן וריבית) לשיעור עליית מדד המחירים לצרכן ונושאות ריבית בשיעור של 5.4% לשנה. במסגרת תוכנית ההבראה עודכנו תנאי אגרות החוב, לרבות שיעורי הריבית, מועדי הפירעון וכיו"ב, לפרטים ראו סעיף 9.18.5 לעיל.

כמהלך משלים להנפקת אגרות חוב (סדרה א') התקשרה צים בעסקות החלפת מטבעות וריביות עם בנקים ישראלים, שנועדו להחליף את תשלומי הקרן והריבית צמודי המדד לתשלומים דולריים - נכון ליום 31.12.2009 צים מימשה את כל העסקאות הנ"ל.

ב. אגרות חוב (סדרה ב') של צים - צים גייסה בשנת 2005 סך של 33.9 מיליוני דולר בערך הנקוב, וסך של 38.0 מיליוני דולר בפרמיה של 3.53%. אגרות החוב צמודות לשער היציג של הדולר ונושאות ריבית בשיעור הליבור בתוספת 2.4% לשנה. במסגרת תוכנית ההבראה עודכנו תנאי אגרות החוב, לרבות שיעורי הריבית, מועדי הפירעון וכיו"ב, לפרטים ראו סעיף 9.18.5 לעיל.

ג. אגרות חוב (סדרה ג') של צים - צים גייסה סך של 492 מיליון ש"ח באוקטובר 2006. אגרות החוב הונפקו בערך הנקוב. אגרות החוב צמודות לשיעור עליית מדד המחירים לצרכן ונושאות ריבית בשיעור של 5.45% לשנה. במסגרת תוכנית ההבראה עודכנו תנאי אגרות החוב, לרבות שיעורי הריבית, מועדי הפירעון וכיו"ב, לפרטים ראו סעיף 9.18.5 לעיל.

כמהלך משלים להנפקת אגרות חוב (סדרה ג') התקשרה צים בעסקות החלפת מטבעות וריביות עם בנקים ישראלים, שנועדו להחליף את תשלומי הקרן והריבית צמודי המדד לתשלומים דולריים הנושאים ריבית בשיעור של ליבור שלושה חודשים בתוספת 1.55% בממוצע. נכון ליום 31.12.2009 צים מימשה את כל העסקאות הנ"ל.

ד. דירוג אגרות החוב של צים -

כל אגרות החוב שהנפיקה צים דורגו במועד ההנפקה בדירוג A+ על ידי סטנדרד אנד פורס מעלות בע"מ ("מעלות"). כל אגרות החוב האמורות רשומות למסחר במערכת "רצף מוסדיים".

ביום 10 בספטמבר 2008 הודיעה מעלות לצים כי היא הורידה את דירוג אגרות החוב (סדרות א', ב' ו- ג') שהונפקו על ידה מדירוג (A+ /STABLE) ל- (A/Negative).

ביום 18 בפברואר 2009 הודיעה מעלות לצים כי הורידה את דירוג אגרות החוב (סדרות א', ב' ו- ג') שהונפקו ע"י צים מ- (A/Negative) ל- (BB+/Negative).

ביום 11 באוגוסט 2009 הודיעה מעלות לצים כי דירוג אגרות חוב (סדרה א'), (סדרה ב') ו- (סדרה ג') של צים ירד מדירוג (il BB+) ותחזית שלילית לדירוג (il B-) ו- Credit Watch עם השלכות שליליות.

ביום 15 בספטמבר 2009 הודיעה מעלות לצים כי דירוג אגרות חוב (סדרה א'), (סדרה ב') ו- (סדרה ג') של צים ירד מדירוג (il B-) ותחזית שלילית לדירוג (il CC).

וכן בדבר הוצאת דירוג אגרות חוב אלו מ- Credit Watch עם השלכות שליליות. תחזית הדירוג שלילית.

ביום 25.10.2009 הודיעה מעלות לצים את הערכתה הראשונית לגבי דירוג אגרות החוב שהונפקו על ידי צים, כפי שצפוי להיות עם השלמת תוכנית ההבראה של צים ואשר צפוי לעמוד על (il B) עם תחזית יציבה.

ביום 10 בינואר 2010 הודיעה מעלות לצים כי הורידה את דירוג אגרות החוב מדירוג il CC עם תחזיות שליליות לדירוג D. הורדת דירוג אגרות החוב ל-D נבעה מכניסתו לתוקף של ההסדר לפריעת החוב שגויס במסגרת אגרות חוב וזאת על-פי המתודולוגיה הנהוגה במעלות.

ביום 11 בינואר 2010 הודיעה מעלות לצים כי לאחר בחינה מחדש של דירוג אגרות החוב תחת התנאים החדשים שלאחר השלמת ההסדר עלה דירוג אגרות החוב לדירוג il B עם תחזית דירוג יציבה.

9.19.5 לוח תשלומים

להלן טבלה המפרטת את לוח התשלומים* בגין פירעון כל האשראי שנטלה צים כאמור לאור יישום תוכנית ההבראה:

שנה	נכון ליום 31 בדצמבר 2009 (במיליוני דולר)
2010	192
2011	225
2012	266
2013	255
2014 ואילך	1,606
סה"כ	2,544

* בעקבות תהליך הארגון מחדש של התחייבות צים, כללה צים בדו"חות הכספיים חלק מן ההתחייבויות לפי שוויין ההוגן (השונה מערכון הנקוב) בהסדר. לפיכך, קיים הבדל בין יתרת ההתחייבות המוצגות בסעיף זה לבין היתרה המוצגת בדו"חות הכספיים.

9.19.6 ערבויות

נכון ליום 31.12.2009, כלל הערבויות שהעמידה צים עצמה לטובת גופים צדדי ג' (לרבות לחברות בנות שלה וחברות כלולות ולמעט ערבויות של צים ל"חברות אונייה" בקשר עם הסכמי מימון לרכישת אוניות) עומדות על סך של כ-43 מיליוני דולר. לצים קיימות ערבויות לא מוגבלות בסכום לרשויות המכס, לשם הבטחת תשלומי מכס.

9.19.7 מגבלות החלות על צים בקבלת אשראי

חלק מהסכמי המימון של צים מחייבים עמידה באמות מידה פיננסיות מסוימות. במהלך שנת 2009 צים לא עמדה באמות מידה מסוימות על פי רוב הסכמי המימון, אשר גרמו גם להפרות על פי הסכמי מימון אחרים הכוללים סעיפי הפרה צולבים ו/או סעיפי פירעון מיידי אחרים. כאמור, צים גיבשה תוכנית הבראה כוללת עם נושיה הפיננסיים וגורמים

אחרים במסגרתה, הושגו הסכמות ביחס לויתור ושינוי אמות המידה בהסכמי המימון של צים.

כאמור, ההתניות ואמות המידה הפיננסיות שלהן באות במקום ההתניות ואמות המידה הפיננסיות שהיו קיימות לפני תכנית ההבראה ביחס לאותה התחייבות ובאות בנוסף להתניות שונות אחרות הנכללות בכל אחד מהסכמי תכנית ההבראה, העוסקים בהתחייבויות אחרות בקשר לביצועים העסקיים ולנכסים של צים.

צים ואחדות מחברות בנות שלה (שהן הלווים לפי הסכם ההלוואה או החכירה הרלוונטי) הסכימו על ההתניות הפיננסיות שלהן עם נושים מובטחים המשתתפים בתוכנית ההבראה.

להלן פירוט אמות המידה בהן מחויבת צים על פי הסכמי המימון לאחר תוכנית ההבראה.

א. אמות מידה פיננסיות

1. תניות החלות על צים באופן שוטף:

(א) **נזילות מינימאלית** - צים נדרשת לשמור (במאזנה המאוחד) על נזילות מינימאלית (הכוללת מזומנים, שווה ערך למזומנים, ניירות ערך סחירים ופיקדונות זמינים) בסך שלא יפחת מ- 40 מליון דולר.

(ב) **יחס תקבולים לשווי הלוואה** - צים נדרשת כי סכום "התקבולים המקומיים" המשולמים לצים או לחברה בת המשמשת כסוכן בישראל, בקשר עם מטען המובל על ידי צים או חברות הבת שלה בכל 90 יום, יהיה גבוה מהסכום המצטבר של ההלוואה מאותו מלווה (בתוספת ריבית נצברת). מובהר, כי תניה זו חלה על צים מכוח הסכם הלוואה בסך של כ - 30 מיליוני דולר, אשר מועד פירעונה קבוע לחודש אפריל 2010.

כאמור, התניות האמורות בס"ק 1 זה חלות על צים באופן שוטף. מיום 31.12.2009 ועד למועד פרסום הדוח, צים עומדת בתניות הפיננסיות האמורות בס"ק 1 דלעיל.

2. תניות אשר ייבחנו החל מיום 1.1.2011:

(א) **EBITDA מינימאלי** (כהגדרתו בהסכמים השונים) - ביום האחרון של כל רבעון, החל מהרבעון הראשון של שנת 2011 ("מועד בדיקה"), תידרש צים לעמוד ב-EBITDA מאוחד אשר לא יפחת מסכום מינימאלי, אשר יגדל באופן הדרגתי במהלך תקופת ההלוואה. הסכום המינימאלי למועד הבדיקה הראשון (ביום 31.3.2011) הינו סך של 22 מליון דולר ארה"ב (על בסיס רבעוני), וסכום זה יגדל הדרגתית כך שהחל מיום 31.12.2013 (ובכל תאריך בדיקה שלאחר מכן) יהיה

הסכום המינימאלי 553 מליון דולר ארה"ב (על בסיס שנתי), ל- 12 החודשים שקדמו למועד הבדיקה.

(ב) **יחס מינוף מובטח כולל** - ביום האחרון של כל רבעון, החל מהרבעון הראשון של שנת 2011 ("מועד בדיקה"), תידרש צים לעמוד ביחס מינוף מובטח כולל (דהיינו, יחס החוב המובטח המאוחד נטו ל- EBITDA מאוחד, כהגדרתו בהסכמים השונים), אשר יפחת באופן הדרגתי במהלך תקופת ההלוואה. היחס המקסימאלי למועד הבדיקה הראשון (ביום 31.3.2011) הינו יחס של 1 : 18.9, והוא יקטן הדרגתית כך שהחל מיום 31.12.2013 (ובכל תאריך בדיקה שלאחר מכן) יעמוד יחס המינוף המובטח על 1 : 1.5.

(ג) **יחס כיסוי ריבית** - ביום האחרון של כל רבעון, החל מהרבעון הראשון של שנת 2011 ("מועד בדיקה"), תידרש צים לעמוד ביחס כיסוי ריבית (דהיינו, יחס ה- EBITDA המאוחד, כהגדרתו בהסכמים השונים, להוצאות הריבית), אשר יעלה באופן הדרגתי במהלך תקופת ההלוואה. היחס המינימאלי למועד הבדיקה הראשון (ביום 31.3.2011) הינו יחס של 1 : 0.6, והוא יגדל הדרגתית כך שהחל מיום 31.12.2013 (ובכל תאריך בדיקה שלאחר מכן) יעמוד יחס כיסוי הריבית על 1 : 5. כאמור, שלוש התניות הפיננסיות האמורות לעיל תיבחנה בתום כל רבעון ("מועד בדיקה"), החל מהרבעון הראשון של שנת 2011, וזאת על בסיס מתגלגל של תקופה בת 12 חודשים שהיום האחרון שלה הוא יום סוף הרבעון. עם זאת, ביחס ל"מועדי הבחינה" בשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2011 לא תתבצע הבחינה של התניות הפיננסיות האמורות על בסיס שנתי, אלא ביחס לתקופה המתחילה ביום 1.1.2011 בלבד.

לפיכך, בהתאם להסכמי המימון של צים עם נושיה המובטחים, צים אינה נדרשת לעמוד בשלוש תניות הפיננסיות האמורות בס"ק 2 זה לפני יום 1.1.2011.

כן יובהר, כי הסכומים, היחסים והשיעורים הקבועים בשלושת אמות המידה הפיננסיות דלעיל יותאמו, ככל שהדבר יידרש, לפי כללי ה- IFRS.

3. תניות אשר ייבחנו החל משנים 2012-2013 :

(א) **יחס הלוואה לשווי** - צים התחייבה כלפי הנושים המובטחים המשתתפים בתוכנית ההבראה, אשר העמידו הלוואה למימון כלי שיט, לעמידה ביחס הלוואה לשווי (LTV).

בדיקת התניה האמורה תתחיל להתבצע ביחס לאוניות בבנייה חדשה בשנת 2012 (בהתאם ליחס אשר נקבע בהסכמים עם הנושים), וביחס לאוניות הנוותרות תחל להתבצע הבדיקה בשנת 2013 (בהתאם ליחס אשר ייקבע במועד זה בהתאם לנוסחה מוסכמת). בהתאם להסכמי המימון, במקרה של הפרת היחס האמור, צים תידרש להחזיר שיעור חלקי של ההלוואה או לספק ערבויות נוספות על מנת לעמוד ביחס הנדרש, וזאת תוך תקופה מוגבלת. אי עמידה בהתחייבות האמורה בתקופה שנקבעה לשם כך בהסכמי ההלוואה, תהווה הפרה המהווה עילה לפירעון מיידי של ההלוואה.

ב. תניות נוספות

1. שינוי שליטה

(א) בשטרי הנאמנות שנחתמו בין צים לבין הנאמן למחזיקי אגרות חוב (סדרה א') – (סדרה ג') של צים, הוסכם, כי אם החברה לישראל תחדל מלשלוט בצים, תועמד כל סדרת אגרות החוב לפירעון מיידי. לעניין זה, הוגדרה "שליטה" כמשמעותה בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

(ב) בחלק מהסכמי המימון אשר צים צד להם, קיימת למלווים זכות לדרוש פירעון מיידי במקרה שבו החברה לישראל תחדל מלשלוט (במישרין או בעקיפין) בצים. לעניין זה, שליטה כהגדרתה בחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968.

(ג) בנוסף, בהתאם לאחד מהסכמי המימון זכאי אחד הבנקים לדרוש פירעון של האשראי (בהיקף שאיננו מהותי ביחס לסך אשראי בצים) אם הבעלות הישירה או העקיפה של "קבוצת עופר" בצים תפחת מ-20%. לצורך פסקה זו, "קבוצת עופר" מוגדרת כקבוצת התאגידים הנשלטת על ידי בני משפחת עופר בישראל ובחו"ל.

2. עודף תזרים מזומנים

(א) צים התחייבה כי ככל שהדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים של שלה יציגו עודף תזרים מזומנים במהלך שנת הכספים המוצגת בהם, וכי ככל שיחס המינוף הכולל של צים יעלה על 1:3, צים תשתמש ב-62.5% מעודף תזרים המזומנים האמור, כדי לפרוע חובות פיננסיים שונים, ובלבד כי לאחר פירעון החובות כאמור יהיו בידי צים לפחות 50 מיליוני דולר במזומנים, שווה ערך למזומנים, ניירות ערך סחירים ופיקדונות.

(ב) לפרטים בדבר התחייבות צים לפירעון חובות פיננסיים לא מובטחים (לרבות מחזיקי אג"ח), במקרה של יחס מינוף שווה או נמוך מ-3:1 בדוחות הכספיים של צים ליום 30.6.2016, ראו סעיף 9.17.5 לדוח.

3. דיבידנדים וחלוקות אחרות

(א) במסגרת תוכנית ההבראה, צים התחייבה כלפי חלק מנושיה כי:

(1) לפני 1 באוקטובר 2012 - צים לא (i) תכריז, תבצע או תשלם דיבידנד או חלוקה אחרת (או ריבית על דיבידנד או חלוקה אחרת שטרם שולמו) (במזומנים או בעין) על, או בקשר, להון מניותיה; (ii) תשלם תשלומי קרן או ריבית על איזושהי הלוואתבעלים שהועמדה לצים על ידי החברה לישראל כחלק מסכום של 450 מיליוני דולר שהושקע או שניתנה התחייבות להשקיעו במהלך הארגון מחדש; או (iii) תפדה, תרכוש חזרה, תפרע אג"ח, תמחק או תפרע הון מניות כלשהו, או תחליט לעשות כן.

(2) החל מיום 1 באוקטובר 2012 - צים תוכל לבצע חלוקות, וזאת בכפוף לתנאים שלהלן: (א) ביצוע חלוקה לא יגרום לאירוע הפרה; וכן (ב) הדוחות הכספיים המאוחדים של צים לשנה הקודמת למועד החלוקה יראו רווח נקי חיובי.

האיסור דלעיל לא יחול על חלוקות, שאם מצרפים אותן לחלוקות אחרות לשנת הכספים המדוברת, אינן עולות על 100% מהרווח הנקי של צים לאותה שנה, במהלך כל תקופה שראשיתה במועד שבו הומצא אישור עמידה בתנאים המאשר שיחס המינוף המובטח הכולל לתקופת המבחן האחרונה שהושלמה עומד על 3:1 (או פחות) וסופה בכל מועד מאוחר יותר שבו יומצא אישור עמידה בתנאים המאשר שיחס המינוף המובטח הכולל לתקופת המבחן האחרונה שהושלמה עולה על 3:1.

(ב) בשטרי הנאמנות שנחתמו בין צים לבין הנאמן למחזיקי אגרות חוב (סדרה א') – (סדרה ג') של צים, כחלק מתוכנית ההבראה, התחייבה צים כי היא תהא רשאית לחלק דיבידנד לבעלי מניותיה אך ורק בכפוף לעמידת צים בתנאים המצטברים הבאים: (א) יחס המינוף של צים, כהגדרתו לעיל, יהיה נמוך מ-3:1 או שווה ל-3:1; ו-(ב) לפחות 50% מיתרת הקרן הבלתי מסולקת למחזיקי אגרות החוב (לרבות הריבית הצבורה בגינה) נפרעה עד לאותו מועד. לענין זה: "דיבידנד"

הוגדר ככל "חלוקה" כהגדרתה בחוק החברות, וכן תשלומי דמי ניהול לבעלי שליטה (למעט דמי תפעול במסגרת הסכמי חכירת אוניות), או תשלומי דמי ניהול כאמור שלבעלי שליטה יש בתשלומם עניין אישי, ותשלומים בעלי אופי דומה, אך למעט תשלום דמי ניהול לבעלי מניות של צים בסכום שלא יעלה על 2 מיליון דולר בשנה, ולמעט פעולות מסוימות שהוסכמו בין צים לבין המחזיקים באגרות החוב ששיקרו מתן פיצוי למחזיקי אגרות החוב במקרה של ביטול זכות הפדיון של אגרות החוב ו/או זכות המימוש של כתבי האופציה המוקצים למחזיקי אגרות החוב.

4. שעבוד שלילי

(א) צים התחייבה לא ליצור שעבודים (דהיינו, התחייבה לשעבוד שלילי) על נכסיה או על נכסי חברות ייעודיות בבעלותה המלאה (שעיקרם מהותם הינו החזקת אוניות או מכולות או ציוד או נכסים אחרים), בכפוף להחרגות מסוימות (לרבות שעבודים שהיו קיימים ו/או שניתנה התחייבות לגביהם לפני המועד הקובע), כאשר צים רשאית לפדות את השעבוד השלילי בנסיבות מסוימות.

(ב) בנוסף להתחייבותה כאמור בס"ק א' לעיל, התחייבה צים, במסגרת הסכמי מימון שלה שלא ליצור שעבוד צף על נכסיה.

(ג) מבלי לגרוע מהתחייבויותיה כמפורט בס"ק א' וב' לעיל, ובהתאם להחרגות בדבר שעבוד שלילי, בחלק מהסכמי המימון התחייבה צים לשעבד נכסים מסוימים כבטוחה להחזר ההלוואה. במסגרת זאת, וכחלק מתוכנית ההבראה, החל מהחציון השני של שנת 2009, שעבדה צים נכסים מסוימים כבטוחה להחזר הלוואות.

5. התחייבויות נוספות

במסגרת פעילותה נדרשת צים מעת לעת לרכוש אוניות מכולה ו/או מכולות, ולצורך מימון פעילות זו נוהגת צים לקחת הלוואות ממוסדות שונים. להבטחת חלק מהאשראים כאמור התחייבה צים, בין היתר: לשעבד את האניות ו/או המכולות בגינן הועמדה ההלוואה, לרבות הכנסות הנובעות מהאניות וזכויות הביטוח בהן; לא לאפשר בהן דיספוזיציה ו/או שעבודים ללא הסכמת המממן¹⁰; לא לתת מעמד עדיף להתחייבויות אחרות שלה; לא לשנות מהותית את עסקיה; לא לחלק דיבידנד בסכום הגבוה מרווחיה (לאחר מס) מהשנה הקודמת ו/או לבצע חלוקה אחרת ללא הסכמת המממן;

¹⁰ למעט שעבודים מותרים מסוימים כגון, בין היתר, שעבודים לפי הסכם המימון, וכן שעבודים במהלך עסקים רגיל או מכוח דין.

לא לבצע שינוי מבנה ו/או להעביר בדרך אחרת חלק מהותי מנכסיה; לערוב להחזר מלוא האשראי במקרה שבו האשראי ניתן לחברה בת שלה; להמשיך ולהחזיק בבעלותה אוניות עם קיבולת מצטברת מסוימת.

9.19.8 מסגרות האשראי של צים ותנאיהן

נכון ליום 31 בדצמבר 2009 לצים עצמה (ללא חברות בת) מסגרות אשראי לזמן קצר שהסתכמו בכ- 35 מיליוני דולר. נכון ליום 31 בדצמבר 2009 ניצלה צים מתוך מסגרות אשראי אלו סך של כ-35 מיליוני דולר. מסגרות האשראי האמורות הינן שקליות/דולריות, נושאות ריבית משתנה על בסיס ריבית הליבור/ פריים. נכון למועד הדוח, לצים עצמה (ללא חברות בת) אין מסגרות אשראי שכן מסגרות אשראי שהיו קיימות נכון ליום 31 בדצמבר 2009, הוחלפו בהלוואות.

9.20 מיסוי

צים מודדת את התוצאות לצרכי מס בדולרים וזאת בהתבסס על ניהול פנקסים לצרכי מס בדולרים כפי שנקבע בתקנות. מיסוי צים נכלל במסגרת מיסוי החברה כמפורט בביאור 32 לדוחות הכספיים של החברה לישראל.

9.21 הסכמי שיתוף פעולה

9.21.1 שיתופי פעולה עם חברות ספנות אחרות ביחס לרכישה, מכירה והחלפה של תאים

והפעלת קווים משותפים

ענף הספנות מאופיין בשיתופי פעולה תפעוליים רבים ומגוונים בין החברות הפועלות בו. במטרה לייעל את פעילותה העסקית ולשפר את רמת השירותים. צים הינה צד להסכמי שיתוף-פעולה מסוגים שונים ביחס למרבית קווי הספנות המופעלים על ידה. סוגי שיתוף הפעולה והיקפם אינם אחידים.

שיתופי הפעולה מתבטאים, בעיקר, בהסכמי שיתוף פעולה מהסוגים הבאים:

א. **Slot Agreements** - שיתוף פעולה לחכירה ו/או החכרה של תאים באוניות הינו התקשרות "אד הוק" עם חברות ספנות לרכישה או מכירה של תאים על אניות כנגד תשלום קבוע מראש לכל תא שנרכש (USED ONLY). שיתוף פעולה זה יתכן גם שיהיה באופן שהתשלום יחול על הקצאת תאים לתקופת זמן מסוימת באניות של חברות אחרות. במקרה זה מבוצע התשלום בהתאם להקצאה המקורית, וזאת בין אם נעשה שימוש בתאים שהוקצו ובין אם לאו (USED/UNUSED).

ב. **Swap Agreements** - עסקאות החלפת תאים על פיהם כל צד מקצה לצד האחר קיבולת תאים מסוימת על אניותיו. ככלל, הסכמי שיתוף פעולה מסוג זה כוללים, בין היתר, פרטים בדבר מסלול ההפלגות שבמסגרתן מוכרים או מוחלפים התאים, כמות התאים או הקיבולת המוקצית להסכם, סוגי המטען המותרים ותעריפי ההחכרה בין הצדדים לבין עצמם, וכן הוראות בדבר

אפשרות ביצוע שינוי במסלולי ההפלגה, חלוקת אחריות בין הצדדים בנוגע לתפעול האוניה והמטענים, וכן חלוקת אחריות לנזקים שונים. בנוסף, הסכמים מסוג זה עשויים לכלול הוראות בדבר הטיפול בתביעות מטען כאשר, ככלל, האחריות לטיפול ראשוני בתביעות כאמור מוטלת על החוכר כנגד התחיבות המחכיר לשיפוי מסוים במקרים מתאימים. לצדדים בהסכמים אלו ניתנת הזכות לבטל את ההסכם, לאחר תקופה מסוימת, וזאת באמצעות מתן הודעה מראש של מספר חודשים.

ג. **הסכם קונסורציום - הסכם שיתוף פעולה באניות, המכונה גם הסכם קונסורציום.** בהסכמים מסוג זה מגדירים הצדדים קו הפלגה כלשהו או שירות מסוים, קיים או חדש, כאשר כל אחד מהצדדים מתחייב להעמיד מספר אניות לשירות הקו תוך התחייבות להקצאת קיבולת תאים מסוימת (בדרך כלל בהתאם לחלקו בשותפות) עבור הצדדים האחרים להסכם באניותיו אשר ישרתו קו זה. בעיקרון שיתוף הפעולה מסוג זה הינו לצרכים תפעוליים בלבד ואינו כולל הסדרים ביחס לטיפול בלקוחות, תיאום מחירים בקו, פעילות מול ספקים וכיו"ב. ככלל הסכמים אלה קובעים הסדרי תפעול של האניה, כגון, בין היתר, הוראות ביחס למסלול ההפלגה ואפשרות ביצוע שינויים בו וכן לגבי אופן הטיפול במטען מטעם הצדדים האחרים להסכם, כאשר לכל צד סוכנים שלו בנמלים, העובדים בתיאום לצורך הובלת וטעינת המכולות. במקרה בו צד כלשהו אינו עומד בנוהלי התפעול, או במקרה בו האוניה אינה נמצאת בשירות הקו כפי שהוסכם, יהווה הדבר הפרה מהותית של ההסכם, אלא אם כן תיקן הצד המפר את ההפרה בתנאים הקבועים בהסכם. בנוסף, הסכמים מסוג זה עשויים לכלול הוראות בדבר הטיפול בתביעות מטען כאשר, ככלל, האחריות לטיפול ראשוני בתביעות כאמור מוטלת על החוכר. לצדדים בהסכמים אלו ניתנת הזכות לפרוש מההסכם, לאחר תקופה מסוימת, באמצעות מתן הודעה מראש של מספר חודשים. בשנים האחרונות החלו להופיע שיתופי פעולה מורכבים בין חברות הספנות המכונים ALLIANCE. מדובר למעשה בקונסורציום בקנה מידה גדול הרבה מזה שהיה מקובל עד כה, לשירות מסוים או למספר שירותים. בשיתוף פעולה כאמור, פועלות מספר חברות ספנות במשותף, אל מול חלק מהגופים הנוגעים להובלה הימית, לרבות פעילות משותפת מול לקוחות, ספקים שונים, משא ומתן עם נמלים וכיו"ב.

צים הינה צד להסכמי שיתוף פעולה מסוגים שונים ביחס למרבית קווי הספנות המופעלים על ידה, וסוגי שיתוף הפעולה והיקפם אינם אחידים.

במסגרת הסכמים אלה נכנסה צים לאחרונה להסכמים עם קבוצת חברות ספנות ידועה כ- GRAND ALLIANCE בשני אזורים, האחד בקוויים שבין המזרח הרחוק וצפון אמריקה והשני בקו שבין המזרח הרחוק ואירופה / ים תיכון.

בנוסף, מאופיין ענף הספנות בשיתופי-פעולה בין חברות הספנות באמצעות חברות באיגודים בינלאומיים שונים (Conferences) והתקשרות בהסכמי הידברות (Discussion Agreements) עם חברות ספנות שונות, וזאת לצורך קביעת עקרונות פעולה בקווי הובלה ימיים, כמפורט להלן.

איגודים ימיים בינלאומיים של חברות ספנות (CONFERENCES) נוסדו לצורך קביעת עקרונות פעולה בקווי ההובלה הימית של החברות, החברות באיגוד כאמור. להלן פרטים בדבר הסכמי האיגודים הימיים בהם חברה צים :

ההסכמים קובעים, בין היתר, הוראות ביחס לייצוב ותיאום דמי הובלה ותעריפים שונים בקטעי הסחר הרלוונטיים (לרבות קביעת תעריפים מינימאליים של דמי הובלה בחלק מקטעי הסחר כאמור), תיאום לוחות זמנים של הפלגות ותדירויות הפלגה. קביעת דמי ההובלה ואופן גבייתם נעשים בתיאום מלא עם שאר החברות באיגוד.

חלק מההסכמים מאפשרים לחברות באיגוד כאמור לפעול בצורה עצמאית (כגון גביית דמי הובלה הנמוכים מדמי ההובלה), וזאת בהודעה מראש לאיגוד, כאשר במקרים מסוימים קיימת אפשרות לאיגוד להתנגד לפעילות האמורה. בנוסף, מאפשרים ההסכמים לחברות באיגוד להתאגד באיגודים נוספים, בין לבין עצמן, בנוסף לחברותן באיגוד, כמפורט בהסכמים האמורים. החברות באיגוד ניתנת לביטול בהודעה קצרה מראש. הפרה של הסכם החברות באיגוד עלולה להוביל לתשלום קנסות ו/או לסיום חברותה של החברה באיגוד.

במהלך השנים האחרונות פחתה חשיבות האיגודים האמורים בצורה משמעותית וזאת לאור הגבלות חוקיות שהוטלו על האיגודים ביטול האפשרות להתקשר בהסכמים כאלה באיחוד האירופי והתייעלות חברות הספנות שאפשרה להן להתחרות באופן אפקטיבי מחוץ לאיגוד. לפרטים בדבר השינוי הרגולטיבי ביחס להסכמי conferences, ראו סעיף 9.14.2.4 לעיל.

למועד הדו"ח, צים חברה במספר איגודים בינלאומיים בתחום הספנות. מדיניות צים לגבי הצטרפות לאיגודים האמורים נקבעת, בין היתר, על פי התחרות בכל קטע סחר ונתח השוק של צים בקטע הסחר האמור.

הסכם שיתוף פעולה

9.21.3

ביום 11.5.2006 אישרה האסיפה הכללית של החברה לישראל "עסקת מסגרת"¹¹, אשר באה בהמשך ל"נוהל חכירת אניות לתקופות קצרות מבעלי ענין בצים"¹² (להלן :

11 כמשמעותה בתקנה 1(3) לתקנות החברות (עסקאות עם בעלי ענין), התש"ס-2000.

12 ביום 3 בינואר 2006 ועדת הביקורת והדירקטוריון של צים אישרו נוהל חכירת אניות לתקופות קצרות מבעלי ענין בצים. למען הסדר הטוב, אושר הנוהל ביום 4 בינואר 2006 אף על ידי ועדת ביקורת ודירקטוריון צים. הנוהל קובע עקרונות לבחינת התנאים של עסקאות חכירת אניות לתקופות קצרות (עד 5 שנים) מבעלי ענין בצים. לצורך הקביעה האם חכירת

"הנוהל", ואשר מהווה מסגרת להמשך שיתוף הפעולה בין צים לבין "קבוצת עופר" שהחל עוד בשנת 1969. נשוא עסקת המסגרת הינו הסכם לשיתוף פעולה בין צים לבין עופר (אחזקת אניות) בע"מ ועופר ספנות בע"מ (להלן: **"עופר ספנות"** ו- **"הסכם המסגרת"**, בהתאמה), לתקופה של 12 שנים החל ממועד אישור האסיפה הכללית (להלן: **"תקופת שיתוף הפעולה"**), ואולם החברה לישראל נטלה על עצמה התחייבות לפיה מדי תקופה של 4 שנים מעת אישור האסיפה הכללית את עסקת המסגרת, ובסמוך לפני האסיפה הכללית השנתית של החברה לישראל, ידונו ועדות הביקורת והדיקטוריונים של צים והחברה לישראל בהמשך שיתוף הפעולה לתקופה נוספת של 4 שנים. בכפוף לאישור האורגנים כאמור את המשך שיתוף הפעולה, החברה לישראל תביא את המשך שיתוף הפעולה לאישור האסיפה הכללית השנתית של החברה לישראל (ברוב הקבוע בסעיף 275(א)(3) לחוק החברות). הסכם המסגרת מאפשר לצים, על פי צרכיה ושיקול דעתה, להתקשר עם בעלי ענין בה בין השאר בעסקאות כדלקמן, בתנאים ובמגבלות שנקבעו בהסכם המסגרת: (א) רכישת משותפת של אניות עם עופר ספנות (בחלקים שווים), והחכרתן לתקופה ארוכה לצים בתנאי שוק; (ב) חכירת אניות לתקופות ארוכות מבעלי ענין; (ג) הארכה או חידוש, בתנאי שוק, לתקופות שאינן עולות על 5 שנים, של חכירות אניות שהוחכרו לצים מלכתחילה על-ידי בעלי ענין בה לתקופות שאינן עולות על 5 שנים; (ד) הסדרי שיתוף פעולה נוספים בין הצדדים בתחום הספנות. ביחס להתקשרויות בין צים לבעלי ענין בה בקשר עם רכישת/חכירת אניות, החליט דירקטוריון צים, כי בנוסף למגבלות הכלולות בנוהל ובהסכם המסגרת, תחול מגבלה כללית לפיה סך יכולת הקיבולת במכולות (TEU) של אניות מכולות החכורות בפועל על-ידי צים מבעלי ענין בה (לרבות אניות בבעלות משותפת) לא יעלה בכל עת על 50% מסך כל יכולת הקיבולת במכולות (TEU) של אניות מכולות שתפעלנה באותה עת בשירות צים. לפרטים ולהרחבה אודות עסקת המסגרת וההתקשרויות שאושרו במסגרתה ראו דוחות מיידיים (דוחות עסקה) של החברה לישראל מיום 26.3.2006 ומיום 1.5.2006 המובאים בזאת על דרך ההפניה. לפרטים ולהרחבה אודות הנוהל הנזכר לעיל ראו דיווח מיידי מיום 5.1.2006 המובא בזאת על דרך ההפניה.

9.22. הסכמים מהותיים

להלן תיאור תמציתי של עיקרי הסכמים שעשויים להיחשב כהסכמים מהותיים שצים צד להם. לשם הנוחות, ככלל, יחולק התיאור להסכמים עם תאגידים קשורים¹³ ולהסכמים עם צדדי ג' בלתי

אניה הינה לתקופה קצרה ועל כן נופלת במסגרת הנוהל נקבע כי יצורפו תקופות האופציה המוענקות לצים בהסכם החכירה לתקופת החכירה המקורית ובמקרה בו תקופת החכירה המקורית בצירוף תקופות האופציה יסתכמו בתקופה העולה על 5 שנים לא תחשב החכירה כחכירה לתקופה קצרה לצורכי הנוהל. הנוהל קובע קריטריונים, כללים ומגבלות ביחס לסיווגן של עסקאות חכירה לתקופה קצרה מבעלי ענין כעסקאות שניתן לאשרן במסגרת הנוהל, כעסקאות שאינן חריגות (כמשמעותן בחוק החברות, התשנ"ט-1999). כן קבוע בנוהל כי חכירת אניות לתקופות קצרות מבעלי ענין תעשה בתנאי שוק, בהתאם למנגנון הקבוע בנוהל. לנוהל ולפרטים אודותיו, ראו דיווח מיידי של החברה לישראל מיום 5 בינואר 2006.

יוער כי לעיתים יכללו בתיאור ההסכמים הללו כאלו שאינם מהותיים ואולם בהתחשב בכך שמדובר בהתקשרויות עם תאגידים קשורים, נמצא המקום לפרטם.

קשורים (אם כי, מטעמי נוחות, לעיתים ייכלל תיאור הסכמים עם צדדי ג' במסגרת התיאור של הסכמים עם תאגידים קשורים):

הסכמים עם תאגידים קשורים

9.22.1. הצטיידות צים ב- 12 אניות

ביום 9.12.2004 אישרה האסיפה הכללית של החברה לישראל עסקה, שעניינה הצטיידות צים ב- 12 אניות, ביניהן 8 אניות מכולה בעלות קיבולת של 4,250 מכולות (TEU) כל אחת, הנבנות במספנה בסין, לצורך מסירתן לצים במהלך השנים 2006 ו- 2007 (להלן: "8 האניות בנות 4,250 מכולות") ו-4 אניות מכולה בעלות תפוסה של 6,350 מכולות (TEU) כל אחת, הנבנות במספנה ביפן (להלן: "4 האניות בנות 6,350 מכולות"), והכל כמפורט להלן.

ההצטיידות ב-8 האניות בנות 4,250 מכולות בוצעה, כדלקמן: (א) 2 אניות נרכשו על ידי צים מחברה זרה בשליטת בעל עניין (להלן: "החברה הקשורה"), הקשורה בהסכם לרכישת האניות מצד שלישי; (ב) 4 אניות נרכשו מהחברה הקשורה על ידי ארבע חברות זרות בבעלות משותפת (בחלקים שווים) של צים ועופר ספנות (להלן: "העסקה המשותפת"), באותו מחיר ובאותם תנאים בהם החברה הקשורה רכשה את האניות האמורות מצד שלישי בלתי קשור. צים חכרה 4 אניות אלו מהעסקה המשותפת לתקופה של 10 שנים; (ג) 2 אניות נכרו על ידי צים מהחברה הקשורה לתקופה של 10 שנים.

ההצטיידות ב-4 האניות בנות 6,350 מכולות בוצעה, כדלקמן: (א) צים רכשה מחברות זרות הנמצאות בשליטת בעל עניין 2 אניות, האחת מיועדת למסירה בשנת 2008 והשנייה בשנת 2009, וזאת באותו המחיר ובאותם תנאים בהם החברות האמורות רכשו את האניות האמורות; (ב) 2 אניות נכרו על ידי צים מהחברות הקשורות לתקופה של 10 שנים.

לפרטים ולהרחבה אודות ההצטיידות ב- 12 האניות האמורות ראו דיווח מיידי (דוח עסקה) של החברה לישראל מיום 14.11.2004.

עד למועד הדו"ח התקבלו כל 12 האוניות נשוא לעסקה זו.

להלן יפורטו עסקאות נוספות אשר נעשו בקשר עם 4 האניות בנות 6,350 מכולות:

א. **החכרת 4 האניות בנות 6,350 מכולות** - בחודש ספטמבר 2006 התקשרה צים בהסכם להחכרתן של 4 האניות בנות 6,350 TEU לצד שלישי (בלתי קשור) לתקופה של 5 שנים מיום מסירת האוניות לצים עם גמר בנייתן. התמורה השנתית בשנת החכרה מלאה לגבי ארבע האוניות מסתכמת בכ-54 מליון דולר.

ב. **מכירת שתיים מתוך האוניות 4 האניות בנות 6,350 מכולות לצד ג' בלתי קשור** - בחודש אוגוסט 2007, התקשרה צים בהסכמים למכירת שתיים מהאוניות בנות 6,350 מכולות (TEU), כאשר מכירתן כפופה להסכם החכירה כאמור לעיל.

אוניה אחת מבין השתיים האמורות נמסרה לצים במהלך הרבעון השלישי של 2008 ובמקביל נמסרה לרוכשת. התמורה (נטו) אשר שולמה לצים בגין אוניה זו עמדה על סך 111.2 מליון דולר ורווח ההון אשר נרשם בגינה עמד על סך של 33.4 מליון דולר (לפני מס).

במהלך שנת 2009, התקבלה האוניה השניה ובמקביל נמסרה לרוכשת. התמורה (נטו) בגינה עומדת על סך של כ- 111.4 מליון דולר, ורווח ההון בגינה מסתכם בסך של כ- 33.2 מליון דולר (לפני מס).

ג. הסבת חוזי חכירה של שתיים מתוך האוניות 4 האניות בנות 6,350 מכולות

לצדדים קשורים - ביום 30.9.2009 אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה לישראל, לאחר אישור ועדת הביקורת ודירקטוריון צים, כי חוזי חכירת משנה האמורים, יוסבו לתאגידים הקשורים ויחודשו כך שחוכרת המשנה תחכור ישירות את האניות מהתאגידים הקשורים, וזאת כנובע מבקשת צים מהתאגידים הקשורים הנ"ל להקדים לה תשלומים בסך המוערך בכ-17 מליון דולר ארה"ב (במטרה לסייע למצבה התזרימי דאז של צים). בתום תקופת חכירת המשנה של שתי האניות (תום ה-innovation) תחזרנה האניות להיות בחכירת צים על פי חוזי החכירה המקוריים בין צים ובעלי האניות. לפרטים והרחבה ראו דיווח מיידי של החברה לישראל לפי תקנות ההקלות מיום 30.9.2009 המובא בזאת על דרך ההפניה.

9.22.2 הצטיידות צים ב-8 אוניות וההסדרים נוספים בהתאם להסכם המסגרת

א. 6 אניות:

ביום 12 ביולי 2007 התקשרה צים עם מספנה טיוואנית (צד שלישי בלתי קשור) וחתמה על 4 חוזי בנייה ורכישה של 4 אוניות מכולה בעלות קיבולת של 1,700 מכולות (TEU) כל אחת, וכן קיבלה אופציה לרכוש 2 אוניות נוספות כאמור במחיר ובתנאים זהים, אשר מומשה, על ידי חברות בנות בבעלות מלאה של צים, ביום 9 באוקטובר 2007 (להלן: "6 האוניות"). מחירה של כל אוניה הינו 36,750,000 דולר ארה"ב והן עתידות היו להימסר במהלך השנים 2010-2011.

ההסדרים עם תאגידים קשורים בקשר עם 6 האוניות:

(א) בהתאם להחלטות ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה לישראל, ובהמשך לדיווח מיידי לפי תקנות הקלות מיום 5 ו-7 לנובמבר 2007 (המובאים בזאת על דרך ההפניה), צים העבירה בדרך של חידוש (novation) חוזי הבניה לעופר ספנות את זכויותיה והתחייבויותיה מכוח ההסכמים בינה לבין המספנה הטיוואנית בכל הקשור לרכישת 6 האוניות, וזאת בתנאים שווים ("Back to Back"), באופן שעם כניסת חוזי החידוש לתוקף (ואכן אלה נכנסו לתוקף) תחזיר עופר ספנות לצים את התשלומים ששולמו למספנה על חשבון מחיר הרכישה של 6

האוניות בצירוף ריבית בשיעור של 12% לשנה, וכן צים תשחרר מערבויותיה והתחייבויותיה למספנה בכל הקשור לרכישת 6 האוניות. בד בבד עם האמור, התקשרה צים בעסקת חכירה עם עופר ספנות, במסגרתה תחכור צים את 6 האוניות לתקופה של 12 שנים במחיר של 17,500 דולר ארה"ב ליום לכל אוניה. דמי חכירת האוניה יכללו את דמי ניהולן והפעלתן (לרבות ציוות, תחזוקה, משק, כלכלה, ביטוח, שמנים, תיקונים וכיו"ב). בסיום תקופת החכירה, לצים תהא אופציה לרכוש 50% מכל אחת מהאוניות האמורות תמורת סך כולל של 14,750,000 דולר ארה"ב לאוניה. מימוש האופציה האמורה ייעשה בכפוף להוראות הסכם המסגרת (לפרטים ראו סעיף 9.20.6 לעיל) ובכפוף לכל דין.

(ב) לבקשת צים, הודיעה עופר ספנות ביום 31 במרץ 2009, למספנה, על כוונתה לבטל את הסכמי הבנייה של 6 אוניות. לאחר שהתקיים מו"מ עם המספנה הוסכם כי יבוטלו הסכמי הבנייה ודמי הביטול בגין כך יעמדו על סך של 17.5% ממחיר הרכישה של האוניות, היינו, סך של 38.6 מליון דולר. בהמשך לאישורי ועדת הביקורת ודירקטוריון של צים ושל החברה לישראל, ובהמשך לדיווח מיידי לפי תקנות ההקלות מיום 30.4.2009, צים הגיעה להסדר עם עופר ספנות, על פיו צים תשלם 75% מדמי הביטול כפי שדרשה המספנה. חלקה של צים כאמור עומד על סך של 28.9 מליון דולר, אשר ישולמו על ידה בתנאים ובמועדים כמפורט בדוח המידי האמור לעיל. סכום דמי הביטול ישולם על-ידי צים במועדים הבאים: 16.5 מיליון דולר ישולם למספנה בחודש ספטמבר 2010; יתרת חלקה של צים בדמי הביטול בסך של כ-12.4 מיליון דולר תשולם החל מיום 15 במרץ 2012 ובמהלך תקופה של 8 רבעונים. לפרטים נוספים והרחבה, לרבות בדבר הסדרים נוספים בקשר עם האמור עם התאגידים הקשורים, ראו דיווח מיידי לפי תקנות ההקלות שפרסמה החברה לישראל ביום 30.4.2009 המובא בזאת על דרך ההפניה. הפרשה בסך של 28.9 מיליון דולר נרשמה בדוח רווח והפסד של צים, בתקופת הדוח.

ב. 2 אוניות:

בחודש אוקטובר 2007 התקשרה צים עם צד שלישי (בלתי קשור) (להלן: "המוכרת") בעסקה לרכישת 2 אוניות מכולה בעלות קיבולת של 4,250 מכולות (TEU) כל אחת, הנבנות במספנה סינית (להלן: "2 האוניות"). מחיר הרכישה של האוניות האמורות הינו 72,931,000 דולר ארה"ב ו- 73,025,000 דולר ארה"ב והן מיועדות להימסר במהלך שנת 2010.

ההסדרים עם תאגידים קשורים בקשר עם 2 האוניות:

(א) בהתאם להחלטות ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה לישראל, ובהמשך לדיווח מיידי לפי תקנות הקלות מיום 5 ו-7 לנובמבר 2007 (המובאים בזאת על דרך ההפניה), צים מכרה את זכויותיה וחובותיה על פי חוזי הבניה של האניות האמורות לעופר ספנות בתנאים זהים ("Back to Back") ונחתמו הסכמי מכירה.

(ב) בד בבד, התקשרה צים בעסקת חכירה עם עופר ספנות במסגרתה תחכור את 2 האוניות לתקופה של 12 שנים. במהלך 6 השנים הראשונות דמי החכירה יעמדו על סך של 28,200 דולר ארה"ב לכל יום לאוניה. במהלך 6 השנים שלאחר מכן, יעמדו דמי החכירה על סך של 30,200 דולר לכל יום לאוניה. דמי חכירת האוניות האמורות יכללו את דמי ניהולן והפעלתן (לרבות ציוות, תחזוקה, משק, כלכלה, ביטוח, שמנים, תיקונים וכיו"ב). בסיום תקופת החכירה, תרכוש צים 50% מכל אחת מהאוניות האמורות תמורת סך כולל של 19,750,000 דולר ארה"ב לכל אוניה. בעקבות תכנית ההבראה הופחתו דמי החכירה כמפורט בסעיף 9.17.6 לעיל.

לפרטים נוספים ראו דיווחים מיידיים של החברה לישראל לפי תקנות ההקלות מיום 5.11.2007 ו-7.11.2007 המובאים בזאת על דרך ההפניה.

9.22.3 הארכת חכירת אוניות לזמן קצר על ידי צים במסגרת הסכם המסגרת

במהלך חודש פברואר 2008 אישרו ועדות הביקורת והדירקטוריונים של צים ושל החברה לישראל את הארכת תקופת החכירה, בתנאי שוק, לתקופות שאינן עולות על 5 שנים, של שלוש אוניות המוכרות לצים על ידי תאגידים קשורים, כאשר תקופת החכירה האחרונה אינה עולה על 5 שנים. לפרטים נוספים והרחבה, ראה דיווח מיידי של החברה לישראל לפי תקנות ההקלות מיום 13 בפברואר 2008 המובא בזאת על דרך ההפניה.

במהלך תקופת הדו"ח סיימה צים, סיום מוקדם את הסכם החכירה של אחת מאותן אוניות, ראה סעיף 9.22.4 (ב) לדו"ח.

9.22.4 הסדרים בקשר עם החזרה מוקדמת של אניות או החלפת אניות

א. **החזרת האוניה "CAR STAR I"**: בהמשך לבקשת צים לסיים את הסכם החכירה של האוניה "CAR STAR I", החכורה מתאגיד קשור עד ליום 13.4.2011, הוסכם בין הצדדים ברבעון הראשון של שנת 2009 כי הסכם החכירה הנוכחי יופסק בסיומו של המסע הנוכחי. התקופה שבין מועד ההחזרה של האוניה בפועל (להלן: "**מועד ההחזרה**") לבין מועד ההחזרה לפי ההסכם המקורי (13.4.2011) תחשב כיתרת תקופת החכירה (להלן: "**יתרת תקופת החכירה**"). לצים שמורה הזכות למשך 9 חודשים ממועד ההחזרה (להלן: "**תקופת האופציה**") להודיע לתאגיד הקשור, בהודעה מראש בת 3 חודשים (להלן: "**תקופת ההודעה**"), על רצונה לחכור אונית רכב מהתאגיד

הקשור (או כל חברה בת שלו) אשר נתונה דומים לאלו של "Car Star I" לתקופה זהה ליתרת תקופת החכירה ובמחיר דמי החכירה על פי ההסכם המקורי (20,000 דולר ליום), והתאגיד הקשור יעשה את מירב המאמצים לקנות או לחכור אונייה כאמור לצורך החכרתה לצים בתנאים אלו. למועד הדו"ח, הוארכה תקופת האופציה עד ליום 15.05.2010. במידה ובתום תקופת האופציה ותקופת ההודעה לא מימשה צים את זכותה, תשלם צים לתאגיד הקשור (או לחברה הבת בבעלותו) את דמי החכירה, בהפחתת רכיב עלות התפעול של האונייה בסך 5,750 דולר ליום, למשך יתרת תקופת החכירה (להלן: "הפיצוי"). הפיצוי בסך 14,250 דולר ליום למשך יתרת תקופת החכירה ישולם ב- 24 תשלומים חודשיים שווים, החל מתום תקופת האופציה. במידה וצים מימשה את זכותה, אולם התאגיד הקשור לא הצליח לקנות או לחכור אונייה חלופית עד תום תקופת ההודעה, יודיע התאגיד הקשור על המועד המשוער לקניה או חכירה כאמור, ובמידה וצים תהא מעוניינת להמתין עד לאותו מועד, כי אז ידחה ביצוע הסדר החכירה עד למועד קבלת האונייה החלופית. במידה ובמהלך תקופת הדחייה הנ"ל הודיע התאגיד הקשור כי אין באפשרותו לקנות או לחכור אונייה חלופית, או במידה ותחליט צים שאינה מעוניינת להמתין עד לאיתורה ומסירתה לצים של אונייה חלופית כאמור, יחל תשלום הפיצוי ממועד ההודעה על אי היכולת כאמור, אולם בכל מקרה, לא לפני חלוף 12 חודשים ממועד ההחזרה. בחודש פברואר 2009 העסקה האמורה אושרה על-ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון של צים, כעסקה שאינה חריגה.

ביום 23.3.2010 אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון צים, כעסקה שאינה חריגה, הסדר שהושג עם התאגיד הקשור לפיו צים תממש את זכותה לאונייה חלופית באופן שיתרת תקופת החכירה של האונייה האמורה תמומש החל מתום תקופת החכירה של האונייה החלופית שתועמד לאונייה "CAR BRIDGE I" כמפורט בס"ק ב' להלן.

ב. **החלפת האונייה "CAR BRIDGE I":** ביום 23.3.2010 אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון צים, כעסקה שאינה חריגה, את החלפת האונייה CAR BRIDGE I, החכורה מתאגיד קשור, שלה יתרת חוזה עד מרץ 2011 במחיר של 20,000 דולר ליום, באונייה חלופית מודרנית יותר ("האונייה החלופית"), באותם תנאים כקבוע בהסכם החכירה של אוניות CAR BRIDGE I (לרבות יתרת תקופת החכירה ודמי החכירה). בהסכם המפורט בין הצדדים ביחס להחלפה האמורה, נקבעו הוראות שונות המסדירות את יחסי הצדדים במקרה של חפיפה/פער בתקופות בין החזרת האונייה CAR BRIDGE I לבין מסירת האונייה החלופית, לרבות: (א) במקרה בו האונייה CAR BRIDGE I הוחזרה והאונייה החלופית טרם נמסרה, תוקפא תקופת החכירה, אשר

תחודש עם מסירת האוניה החלופית; (ב) במקרה בו נמסרה האוניה החלופית לפני החזרת האוניה CAR BRIDGE I, כי אז בגין התקופה החופפת ישולמו דמי חכירה בסך של 1 (אחד) דולר ליום עבור האוניה החלופית; (ג) במקרה בו התאגיד הקשור יבחר להכניס את האוניה החלופית לטיפול תחזוקה לאחר מסירתה (ולפני כניסתה לשירות), תשלם צים דמי חכירה בסך 1 (אחד) דולר לכל יום בו האוניה החלופית מצויה בטיפול תחזוקה; (ד) במקרה בו לצורך טיפול תחזוקה כאמור תסטה האוניה החלופית ממסלול הפלגתה סטייה העולה על 14 שעות הפלגה, כי אז יחולו עלויות הדלק בגין הסטייה העודפת על התאגיד הקשור. עוד אושר כאמור כי לאחר סיום תקופת החכירה של ה-CAR BRIDGE I, האוניה החלופית תמשיך להיות מוכרת על-ידי צים ליתרת תקופת החכירה של ה-CAR STAR I כאמור בס"ק א' לעיל.

ג. **החזרת האוניה "Marseille Star"**: בחודש יוני 2009 אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון צים, כעסקה שאינה חריגה, עסקה להחזרה מוקדמת של האוניה Marseille Star, אשר הייתה חכורה מתאגיד קשור וחכירת אוניה חלופית מתאגיד קשור. בהתאם להסכם האמור, האוניה Marseille Star הוחזרה לתאגיד הקשור עם סיום הפלגתה בתחילת חודש יולי 2009, והוסכם כי צים תשלם לתאגיד קשור סכום המשקף את מכפלת יתרת דמי החכירה בגין יתרת תקופת החכירה בהפחתת דמי התפעול היומיים. היינו סך המסתכם בכ-8.6 מליון דולר.

הסכום האמור ישולם כמפורט להלן - תאגיד קשור ירכוש אוניית 1,700 TEU, עם מנופים, מדגם CSBC/WENCHONG/HUDONG (אוניות בעלות איכויות מודרניות) או אוניה בעלת מפרט דומה, משנת בנייה 2000 או חדשה יותר ("האוניה החלופית"). האוניה החלופית אמורה הייתה להיות מוכרת לצים במהלך חודש אוגוסט 2009 לתקופה של 5 שנים, במסגרת "הנוהל". הוסכם כי במידה והתאגיד הקשור לא יצליח להעמיד לצים אוניה חלופית כאמור במהלך חודש אוגוסט 2009, כפי שבפועל ארע, אזי לתאגיד הקשור תהיה אפשרות להציע לצים אוניה חלופית כאמור תוך 12 חודשים מהחתימה על ההסכם, תוך תיאום תאריך ואזור המסירה בין הצדדים. דמי החכירה ליום לתקופת החוזה של האוניה החלופית יהיו כ-8,200 דולר, כאשר על פי הערכות הברוקרים דמי החכירה היומיים לאוניה דומה לתקופה של 5 שנים עומדים על סך של 10,000 דולר עד ל-11,500 דולר. לפיכך, דמי החכירה מיטיבים מתנאי השוק. במידה והתאגיד הקשור ימצא אוניה חלופית תוך 12 חודשים כאמור - אזי הסכום של 8.6 מיליון דולר יפרש על פני תקופת החכירה (5 שנים) באופן שלכל יום חכירה יצטרף סכום של כ-4,700 דולר לדמי החכירה בגין האוניה החלופית; במידה והתאגיד הקשור לא ימצא אוניה חלופית תוך 12 חודשים כאמור - אזי המחויבות של צים לקחת אוניה חלופית תבוטל וצים תשלם לתאגיד קשור את הסכום האמור לעיל ב-26 תשלומים

חודשיים החל מתום החודש ה-12 מיום החזרת האונייה Marseille Star מצים לתאגיד הקשור.

הסדרים לגבי 5 אוניות משותפות

9.22.5

בהמשך להחלטות דירקטוריון צים מחודש מאי 2005 וחודש מרץ 2006, התקשרה צים בהסכם להארכת חכירת 5 אוניות משותפות של צים ותאגידים קשורים, כחכירות זמן רגילות במחירי שוק ובמהלך העסקים הרגיל של צים. במסגרת התקשרות זו החברה המשותפת שהיא בעלת האניה התקשרה בהסכם הפעלה עם תאגיד קשור להפעלת האניות במחיר יומי קבוע. חכירתה של אחת האניות הוארכה ביום 17.09.2008 לתקופה נוספת של 12 חודשים, וזאת בהתאם ל"נוהל". נכון למועד הדו"ח כל 5 האניות נמכרו לצד ג' בלתי קשור לצורך גריטה, כאשר 2 מתוכן נמכרו בשנת הדו"ח.

שתיים מהאוניות הנזכרות לעיל, נמכרו לצורך גריטה, לבקשת צים, לפני תום תקופת חכירתן המקורית, בהתאם להסדרים המפורטים להלן:

(א) QINGDAO STAR - נמכרה לצורך גריטה, לבקשת צים, כ-70 יום לפני תום תקופת חכירתה המקורית (שהייתה מיועדת לחודש אוקטובר 2009). בחודש יולי 2009 אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון צים, כעסקה לא חריגה, כי בגין הסיום המוקדם של תקופת החכירה תשלם צים לתאגיד קשור פיצוי יומי בסך של 3,750 דולר (50% מדמי החכירה, בניכוי עלויות תפעול) עד תום תקופת החכירה.

(ב) AEGEAN SEA - נמכרה לצורך גריטה, לבקשת צים, כ-10 חודשים לפני תום תקופת חכירתה המקורית (שהייתה מיועדת לחודש אוגוסט 2009). בחודש נובמבר 2008 אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון צים, כעסקה לא חריגה, כי צים תשלם לתאגיד קשור את החלק ההוני בדמי החכירה, בסך של 6,000 דולר ליום עד תום תקופת החכירה). מנגד, שיפה התאגיד הקשור את צים בגין קבלת תמורת סכום המכירה לגריטה במועד מוקדם יותר.

חכירות נוספות של אוניות מתאגידים קשורים

9.22.6

נכון ליום 1.3.2010, צים חוכרת מתאגידים קשורים, במהלך העסקים הרגיל ושלא במסגרת הסכם המסגרת ומעבר למתואר לעיל, אוניה אחת לתקופות קצרות (עד 5 שנים), אשר אושרה במסגרת "הנוהל" (לפרטים אודות "הנוהל" ראה סעיף 9.21.3); וכן 5 אוניות לתקופות ארוכות (מעל ל-5 שנים), אשר חכירתן אושרה עוד בטרם הפכה החברה לישראל לבעלת השליטה בצים.

הסכמי החכירה הנזכרים בסעיף זה לעיל נערכו במתכונת המקובלת של הסכמים מסוג זה בענף הספנות הבינלאומי. המחירים שנקבעו בהם הינם מחירי שוק¹⁴ כפי שנבדקו מראש על ידי הנהלת צים בטרם נערכו ההתקשרויות האמורות.

בגין כלל עסקאות חכירה מתאגידים קשורים (לרבות עסקאות מכוח הסכם המסגרת ועסקאות נוספות כמתואר לעיל), רשמה צים הוצאות חכירה לתאגידים הקשורים במהלך השנים 2008 ו-2009 סכומים (במיליוני דולר) של כ – 155 וכ- 120 (בהתאמה). התשלומים אשר שולמו בפועל לתאגידים הקשורים בשנים 2008 ו-2009 היו 162.4 ו-110.6 מיליון דולר (בהתאמה). לטבלה המרכזת את מצבת האוניות של צים נכון ליום 1.3.2010 תוך פילוח בין סוגי העסקאות לרבות התקשרויות עם תאגידים קשורים – ראו סעיף 9.4.1 לדו"ח.

9.22.7. הסכמים נוספים

להסכמים נוספים העשויים להיחשב כמהותיים (לרבות להסכם המסגרת וכן להסדרים עם התאגידים הקשורים במסגרת תוכנית ההבראה), ראו פירוט בסעיפים 9.21.3 ו- 9.17 לדו"ח.

הסכמים עם צדדי ג' בלתי קשורים

9.22.8. רכישת 4 אוניות בנות TEU 8,200 ו- 5 אוניות בנות TEU 10,000

בחודש יולי 2006 התקשרה צים (באמצעות חברות בת) בהסכמים לבניית ולרכישת 4 אוניות בנות TEU 8,200 וכן 4 אוניות בנות TEU 10,000 כל אחת כל אחת מצד שלישי (בלתי קשור). במסגרת העסקאות הנ"ל, לצים ניתנה אופציה לרכישת אונייה נוספת בת TEU 10,000, אשר מומשה על ידה בחודש יולי 2006. סך עלות הרכישה של כל 9 האוניות האמורות הינה כ- 1.16 מיליארד דולר. האוניות האמורות היו צפויות להתקבל במחצית השנייה של שנת 2009 ובתחילת שנת 2010. מחיר הרכישה של כל אונייה משולם בחמישה תשלומים של 10% ממחיר הרכישה כל אחד, וזאת במהלך מועדים שונים בתקופת בניית האוניה. יתרת התמורה (בשיעור 50%) תשולם עם מסירת האוניה לידי בעליה. להבטחת התשלומים המשתלמים במהלך הבניה (עד 50%), מסרו המספנות לחברות המזמינות (חברות בת ליבריות בבעלות מלאה של צים) ערבויות בנקאיות (ערבויות החזר). צים ערבה כלפי המספנות האמורות לכדי 50% ממחיר הבניה של כל אוניה (אשר ישתלמו עד מועד מסירת האוניה). לכל חברה מזמינה ניתנה זכות לבטל את הסכם הבניה הרלבנטי במקרה בו האוניה לא תעמוד בקריטריונים מוסכמים לגבי ביצועים (מהירות, מעמס, צריכת דלק וכושר נשיאת מכולות) ובמקרה של איחור במסירה (מעבר לתקופת חסד מוסכמת).

¹⁴ בתקופה שלפני כניסת "הנוהל" מחירי השוק נבחנו על ידי הנהלת צים על בסיס נתונים מתוך פרסומים מקצועיים בדבר עסקאות רלוואנטיות בשוק. בתקופה שלאחר כניסת הנוהל לתוקף, מחירי השוק נבחנו בהתאם להוראות הנוהל האמור.

נכון למועד דוח זה נמסרו לצים מבין אוניות אלו שלוש אוניות בנות TEU 10,000 כ"א ושלוש אוניות בנות TEU 8,200 כ"א.

כחלק מתוכנית ההבראה, צים הגיעה להסכמה לדחיית בניה ו/או מסירה של אוניות תוך שינוי של מבנה מימון רכישת האוניות (לפרטים ראו סעיף 9.4.3).

9.22.9. חכירת 6 אוניות בנות TEU 4,250

במהלך שנת 2006 התקשרה צים בהסכמי חכירה עם צד שלישי (בלתי קשור) לפיהם צים תחכור 6 אוניות מכולה בנות TEU 4,250 כל אחת, לתקופות של 12 שנה, החל מהשנים 2008 ו- 2009. סך התחייבויות צים בגין חכירות ארוכות טווח אלו הוא כ- 600 מליון דולר. עד למועד הדו"ח התקבלו כל האוניות מבין אוניות אלו. בעקבות תכנית ההבראה שונו דמי החכירה בגין אוניות אלו (לפרטים ראו סעיף 9.17.6 לעיל).

9.22.10. רכישת אוניות בנות TEU 10,000

בחודש מרס 2007 התקשרה צים בהסכם עם צד שלישי (בלתי קשור) לפיו רכשה צים שתי אוניות בנות TEU 10,000 כל אחת וקיבלה אופציה לרכישת אניה שלישית בת TEU 10,000, אשר מומשה בחודש אפריל 2007. מחירה של כל אניה בת TEU 10,000 הינו כ- 133 מליון דולר. כל האוניות צפויות היו להימסר לצים במחצית הראשונה של שנת 2010. כחלק מתוכנית ההבראה, צים הגיעה להסכמה לדחיית בניה ו/או מסירה של האוניות תוך שינוי של מבנה מימון רכישת האוניות (לפרטים ראו סעיף 9.4.3).

9.22.11. רכישת שתי אוניות בנות TEU 2,450

בחודש יולי 2007 התקשרה צים בהסכם לרכישת שתי אוניות מכולה בנות TEU 2,450 כל אחת, אשר מיועדות היו להימסר לצים במהלך שנת 2010. מחירה של כל אוניה (לא כולל תוספות טכניות בסכומים שאינם מהותיים) הינו, בהתאם לשער החליפין נכון ליום העסקה, כ- 47.4 מליון דולר¹⁵ (נכון לשער החליפין ליום 31.12.2009 מוערך הסכום הנ"ל בסך של כ- 64.6 מיליון דולר). בחודש מרס 2008, התקשרה צים בהסכם עם צד שלישי (בלתי קשור) למכירת אוניה אחת במחיר האוניה כפי שהוא נקוב בחוזה בין יפני (back to back) וחכירתה על-ידי צים בחכירת גוף לתקופה של 15 שנה. לצים האופציה לרכוש את האוניה בתום התקופה, במחיר 13.5 מליון דולר או לחילופין, להאריך את תקופת החכירה ב- 5 שנים נוספות, שבסיומה תרכש האוניה במחיר של דולר אחד. במהלך 15 השנים הראשונות, דמי החכירה יעמדו על סך של 13,400 דולר ליום. במהלך 5 השנים שלאחר מכן, יעמדו דמי החכירה על סך של 9,500 דולר ליום.

כחלק מתוכנית ההבראה, צים הגיעה להסכמה לדחיית בניה ו/או מסירה של האוניה הנרכשת (שלא נמכרה) על ידי צים תוך שינוי של מבנה התשלומים בגין רכישת האונייה (לפרטים ראו סעיף 9.4.3).

¹⁵ מחירי האוניות במסגרת ההתקשרות נקובים בין יפני (JPY).

9.22.12. רכישת 9 אוניות בנות 12,600 TEU

בחודש אוקטובר 2007 התקשרה צים בהסכמים לרכישת 8 אוניות בנות 12,600 TEU כל אחת מצד שלישי (בלתי קשור), עם אופציה לרכישת אוניה נוספת, אופציה אשר מומשה על ידה בחודש דצמבר 2007, בעלות של 170,850,000 דולר כל אחת. האוניות האמורות היו צפויות להתקבל במהלך שנת 2012. להבטחת התשלומים המשתלמים במהלך הבניה מסרו המספנות לחברות המזמינות (חברות בת ליבריות בבעלות מלאה של צים) ערבויות בנקאיות (ערבויות החזר). צים ערבה כלפי המספנות האמורות להבטחת התחייבויות החברות המזמינות לפי ההסכם. לכל חברה מזמינה ניתנה זכות לבטל את ההסכם הבניה הרלבנטי במקרה בו האוניה לא תעמוד בקריטריונים מוסכמים לגבי ביצועים (מהירות, מעמס, צריכת דלק וכושר נשיאת מכולות) ובמקרה של איחור במסירה (מעבר לתקופת חסד מוסכמת).

כחלק מתוכנית ההבראה, צים הגיעה להסכמה לדחיית בניה ו/או מסירה של האוניות תוך שינוי של מבנה התשלומים בגין רכישת האוניות (לפרטים ראו סעיף 9.4.3).

9.22.13. עסקאות לרכישת דלקים ושמונים

צים מבצעת מעת לעת עסקאות לרכישת דלקים ושמונים לאוניות צים בסכומים מהותיים. נכון לשנת 2009 עמדו הוצאות הדלק והשמונים של צים על סך של כ- 448 מיליוני דולר. יצוין, כי בין ספקי הדלק של צים נמצאת, בין היתר, חברה המוחזקת בעקיפין על ידי החברה לישראל, החברה המאוחדת ליצוא נפט בע"מ (UNEX). בגין העסקאות עם החברה הנ"ל נרשמו בספרי צים, בשנת 2009, הוצאות של כ- 81 מיליון דולר (וקיימת יתרת זכות לצים של כ- 14.1 מיליון דולר).

9.22.14. מסופים לרכבות מטען (במכולות) בסין

ביום 20 בנובמבר 2006 חתמה צים על הסכם להקמת מיזם משותף בסין אשר עיקר פעילותו הינה הקמה ותפעול של כ- 18 מסופים לרכבות מטען (במכולות) בסין. על פי ההסכם הקמת המיזם חלקה של צים בהון המניות של המיזם יעמוד על 8%, בתמורה להשקעה בהון בסך של כ- 44 מיליון דולר. בחודש ינואר 2010 החליט דירקטוריון צים שלא לבצע את השלב השלישי של ההשקעה במיזם ולפיכך חלקה בהקצאת המניות בגין השלב השלישי בהשקעה לא הוקצה לה. צים בוחנת אפשרות ליציאתה מהשקעתה במיזם. עד ליום 31.12.2009 השקיעה צים במיזם סך של כ- 31 מיליוני דולר.

9.22.15. הפרטת צים

על פי ההסכם מיום 5 בפברואר 2004 בין החברה לישראל לבין ממשלת ישראל בשם מדינת ישראל, משרד האוצר ורשות החברות הממשלתיות, רכשה החברה לישראל ביום 5 בפברואר 2004 את מלוא החזקות המדינה דאז בצים (כ- 48.6%) בתמורה לסך כולל של כ- 506 מיליון ש"ח.

לאחר הרכישה האמורה חדלה צים להיות חברה מעורבת, כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות. במסגרת הסדרי מניית המדינה המיוחדת התחייבה המדינה לשפות את צים

בכל הקשור לחובת צים לשמירה על צי מינימלי, בהתאם לתנאי מניית המדינה המיוחדת (ראו להלן). בנוסף התחייבה המדינה, בתנאים מסוימים, לאפשר את פיצול פעילותה של צים לשתי חברות, אשר אחת תרכז את הפעילות הישראלית והאחרת את הפעילות הבינלאומית, כאשר מניית המדינה המיוחדת תחול רק ביחס לפעילות הישראלית של צים, והכל בכפוף לתנאים המפורטים בהסכם (ראו להלן). במסגרת ההפרטה, הנפיקה צים למדינת ישראל מניית מדינה מיוחדת, אשר תמצית תנאיה העיקריים הינה כדלהלן:

א. המטרה - הגנה על עניינים חיוניים של המדינה

המנייה המיוחדת נועדה להגן על העניינים החיוניים של מדינת ישראל בצים, שהם על פי החלטת ממשלת ישראל, כדלקמן:

1. שמירה על קיום צים כחברה ישראלית, כמפורט להלן.
2. הבטחת האפשרות לשמור כי כושר התפעול ויכולת ההובלה של צים בכל עת לא יקטנו מתחת לקיבולת המפורטת להלן, כדי לאפשר למדינה שימוש אפקטיבי בצי מינימלי (כהגדרתו להלן), בשעת חירום או לצורכי בטחון כפי שייקבעו מעת לעת על ידי הגורמים המוסמכים לכך על פי דין.
3. מניעה מגורמים עוינים למדינת ישראל או מגורמים העלולים לפגוע בעניינים החיוניים של המדינה או בענייני חוץ או בטחון של המדינה או בקשרי השיט של ישראל עם מדינות חוץ, מלהיות בעלי השפעה (כמפורט להלן) על ניהולה של צים.

ב. שמירת קיום צים כחברה ישראלית

להחלטות הסותרות את ההוראות הבאות לא יהיה תוקף כלפי צים, בעלי מניותיה וצד ג' כלשהו, אם התקבלו ללא הסכמתו מראש ובכתב של מחזיק מניית המדינה המיוחדת.

צים תהא בכל עת חברה המאוגדת והרשומה בישראל, אשר מטה העסקים הראשי שלה ומשרדה הראשי והרשום יהיו בישראל. צים תהא רשאית להירשם גם כחברה זרה במדינות חוץ, ובלבד שהאמור בתקנון צים לעניין מניית המדינה המיוחדת והזכויות הצמודות לה יתקיימו בכל עת, וכי יישום הוראות אלה בתקנון יהיה לפי הדין הישראלי.

לפחות רוב חברי הדירקטוריון של צים, לרבות יו"ר הדירקטוריון, וכן המנהל הכללי או מי שמכהן כמנהל העסקים הראשי שלה, יהיה תוארו אשר יהיה, יהיו אזרחי ישראל.

בכפוף לאמור בס"ק (ב) לעיל, לא יתמנה ו/או ייבחר כדירקטור בצים אדם שאינו אזרח ישראל אם כתוצאה ממינויו לא יהיו לפחות רוב מחברי הדירקטוריון אזרחי ישראל, ומינוי של דירקטור כאמור לא יהיו לו כל תוקף ויראו אותו כאילו לא נעשה מלכתחילה.

אם מכל סיבה שהיא פחת שיעור חברי הדירקטוריון אזרחי ישראל מהשיעור האמור לעיל (להלן: "חסר"), יהיה הדירקטוריון רשאי למנות דירקטורים נוסף/ים כדי שיתקיימו הוראות ס"ק (ב) לעיל עד לבחירת דירקטורים על ידי האסיפה הכללית ויהיה חייב תוך 21 יום לזמן את האסיפה הכללית כדי שתמנה דירקטורים מטעמה, על מנת שיתקיים האמור בס"ק (ב) לעיל. אסיפה כללית כאמור לעיל, לרבות אסיפה נדחית, תתקיים תוך 30 יום ממועד זימונה.

לא זימנו הדירקטורים אסיפה כללית או לא מילאו את החסר, יהיה רשאי המחזיק במניית המדינה המיוחדת לזמן אסיפה כללית ולהציע לה רשימת מועמדים לבחירה/מינוי כדירקטורים באופן הקבוע בתקנון זה, מטעמה של האסיפה הכללית, למילוי החסר.

לא התקיימו כל אלה, יהיה רשאי מחזיק מניית המדינה המיוחדת, בהסכמת שר המשפטים, למנות שופט בדימוס של בית משפט מחוזי או שופט בדימוס של בית המשפט העליון (להלן בסעיף זה: "הממנה") אשר לו תוקנה הסמכות למנות דירקטורים אזרחי ישראל ובעלי כשירות של דירקטורים חיצוניים על פי חוק החברות לצורך מילוי החסר, ובלבד שדירקטורים אלה לא יהיו עובדי מדינה או כאלה שהיו עובדי מדינה בשנתיים שקדמו למינויים.

הדירקטורים הממונים יכהנו בתפקידם עד לאסיפה כללית של צים, שבה ימונו דירקטורים במספר הנדרש לצורך קיום הוראות ס"ק (ב) לעיל. הדירקטורים שימונו על ידי הממנה או על-ידי האסיפה הכללית כאמור לעיל לא ייחשבו דירקטורים מטעם המדינה. המחזיק במניית המדינה המיוחדת יודיע לצים, בכתב, על מינוי הממנה.

חסר בדירקטוריון לא יפגע בתוקף החלטות הדירקטוריון ככל שהן אינן טעונות את אישור המחזיק במניית המדינה המיוחדת, ואינן סותרות את הוראות תקנון זה לעניין זכויותיו.

לא יתקבלו, ללא הסכמת המחזיק במניית המדינה המיוחדת, בכתב ומראש, החלטות על פירוק, לרבות או על פיצול (SPIN OFF) פירוק מרצון, או על מיזוג (MERGER) לרבות בדרך של פשרה או הסדר לפי הסעיפים 350 ו-351 לחוק החברות, ולמעט מיזוגים של חברות בת אל צים או אל חברת בת, ובלבד שאין במיזוג לדעת המחזיק במניית המדינה המיוחדת כדי לפגוע בזכויותיו מכוח מניית המדינה המיוחדת, או לגרום לכך שלא יתקיים הצי המינימלי.

"צי מינימלי" הוגדר כדלקמן: "לפחות 11 אניות כשירות לשיט, כמשמעות מונח זה, בתקנות הנמלים (בטיחות השיט), התשמ"ג 1982- הנמצאות בבעלות מלאה של צים ו/או של חברה/ות בת, כאשר לפחות 3 אניות מתוכן הן אניות רב תכליתיות (קרי, אניות המסוגלות לשאת גם מטען כללי), ו/או אניות מטען כללי".

העברה של אניות תהיה חסרת כל תוקף כלפי צים, בעלי מניותיה וצד ג' כלשהו, אם כתוצאה ממנה לא יתקיים הצי המינימלי, אם לא ניתנה לה הסכמתו בכתב ומראש של המחזיק במניית המדינה המיוחדת. החלטות צים ו/או נציגיה בנוגע לאישור העברת אניה על ידי חברת בת טעונות אישור המחזיק במניית המדינה המיוחדת, אם כתוצאה מהחלטה זו לא יתקיים הצי המינימלי.

השיב מחזיק מנית המדינה המיוחדת בשלילה על בקשת צים להעביר אניה אשר כתוצאה מהעברתה לא יתקיים הצי המינימלי, תשפה המדינה את צים כפי שנקבע בהסכם נפרד בין צים למדינה. לא שיפתה המדינה את צים תוך 90 יום בסכום שאינו שנוי במחלוקת בין המדינה וצים, תהיה צים רשאית, בכפוף לכל דין, להעביר את האניה.

צים רשאית לפנות למחזיק במניית המדינה המיוחדת לצורך קבלת הסכמתו להקטנת הצי המינימלי, דרך קבע או לתקופה מסוימת. בקרות אחד מאלה:

1. הודיע בעל שעבוד על אניה או על מניות שמחזיקה צים בחברת בת (להלן בסעיף זה: "בעל שעבוד") על כוונתו לממש את השעבוד;
2. נעצרה אניה לצורך מימוש שעבוד;
3. צים הודיעה לבעל שעבוד כי לא תפרע במועד חוב שלהבטחת פרעונו נוצר השעבוד. תודיע צים על כך מיד למחזיק במניית המדינה המיוחדת והמדינה תהא רשאית לפי שיקול דעתה הבלעדי לפדות את החיוב שאותה אניה או אותן מניות שועבדו כערובה לו.
4. העברה של מניות בחברה בת של צים, למעט שעבוד מניות בחברה בת של צים בעלת אניה אחת בלבד, וכן החלטות בחברת בת כאמור בפסקה 2 לעיל, יהיו חסרות כל תוקף כלפי צים, חברת הבת, בעלי מניותיה וצד ג' כלשהו ללא הסכמתו בכתב ומראש של המחזיק במניית המדינה המיוחדת, אם כתוצאה ממנה לא יתקיים הצי המינימלי.

ד. רכישת השפעה או מעמד בצים

כל אחת מן הפעולות המפורטות להלן תהיה חסרת כל תוקף כלפי צים ובעלי מניותיה ללא הסכמתו בכתב ומראש של המחזיק במניית המדינה המיוחדת: כל החזקה ו/או העברת מניות ו/או הקצאה אשר תקנה החזקה של מניות בצים בשיעור של 24% או יותר מהון המניות המונפק של צים או שיעור המקנה למחזיק בהן שליטה בצים, לרבות כתוצאה של הסכם הצבעה. ואולם, לא יידרש אישור מחזיק מנית המדינה המיוחדת להחזקות ו/או רכישות בעלי מניות בצים במועד הקבוע בתקנון צים.

למרות האמור בסעיף זה לעיל, לא יהיה צורך בהסכמתו בכתב ומראש של מחזיק במניית המדינה המיוחדת להסכם שעבוד ו/או משכון של מניות בצים, שיכלול

הוראות כי מימוש השעבוד ו/או המשכון ייעשה באמצעות ערכאה שיפוטית בישראל בלבד, וכי על העברת מניות או רכישת זכויות בהן כתוצאה ממימוש השעבוד ו/או המשכון על פי החלטת הערכאה השיפוטית יחולו הוראות כל דין וכן הוראות מניית המדינה המיוחדת, וכן כי לא יהיה תוקף להעברת מניות כאמור, הטעונה את הסכמת המחזיק במניית המדינה המיוחדת ללא הסכמתו בכתב ומראש. כן נקבעו הסדרים פרוצדורליים לאופן קבלת מחזיק מניית המדינה המיוחדת לרכישה והחזקה כאמור.

ה. זכות למידע

מחזיק מניית המדינה המיוחדת יהיה זכאי לקבל לרשותו כל מידע ומסמכים אשר בעל מניות רגילות בצים זכאי לקבלן ובנוסף לכך יהיה זכאי לקבל מידע נוסף כפי שנקבע בתקנון.

ו. קבלת הסכמת המחזיק במניית המדינה המיוחדת

פניה לקבל את הסכמתו של מחזיק מניית המדינה המיוחדת לכל ענין מהעניינים להם נדרשת הסכמתו, תיעשה על-ידי צים בבקשה בכתב אל שר האוצר או שר התחבורה בממשלת ישראל (להלן: "המחזיק במניית המדינה המיוחדת") באמצעות מנהל רשות החברות הממשלתיות, כשהבקשה כוללת את כל המידע הנדרש לצורך קבלת ההחלטה.

המחזיק במניית המדינה המיוחדת ייחשב כמי שנתן את הסכמתו לבקשת צים לפעולות הנזכרות לעיל, אם לא נתן תשובה שלילית בכתב לבקשה שהוגשה על-ידי צים תוך 30 יום מהמועד שבו קיבל את כל המידע הנדרש לו בקשר לבקשה. כל אחד מהשרים המחזיקים במניית המדינה המיוחדת יהיה רשאי, תוך 15 יום בלבד ממועד הגשת הבקשה על-ידי צים, לדרוש מידע נוסף, החיוני לקבלת החלטתו ואשר מצוי אצל צים או שצים יכולה להשיגו במאמץ סביר, אשר לא נכלל בבקשה, והתקופה שתחלוף ממועד דרישה זו ועד לקבלת המידע הנוסף שנדרש לא תיספר במנין 30 הימים האמורים. אם הודיע אחד השרים המחזיקים במניית המדינה המיוחדת לצים, בתוך תקופה זו, כי הוא מבקש להעלות את הנושא לדיון בממשלה, תוארך התקופה של 30 הימים הנ"ל ב- 15 ימים נוספים.

כל הסכמה או ויתור או אישור על המחזיק במניית המדינה המיוחדת יהיה ממועד נתינתם, אלא אם נקבע בהם במפורש אחרת.

המחזיק במניית המדינה המיוחדת יהיה רשאי לוותר כלפי צים ו/או כלפי מחזיק מניות מסויים, לתקופה קצובה או לצמיתות, על זכות כלשהי מהזכויות המוקנות לו על-פי תזכיר ותקנון צים. כל ויתור כאמור לא ייחשב כשינוי או תיקון של תזכיר ותקנון צים או של הזכויות הנלוות למניית המדינה המיוחדת.

סרב מחזיק מניית המדינה המיוחדת לכל ענין מהעניינים להם נדרשת הסכמתו ינמק בכתב סרובו, במועד הודעת הסירוב.

אדם המתכוון להתקשר בעסקה שתגרום להעברה או להחזקה במניות, לרבות שימוש בזכויות הצמודות להן, בשיעורים הנקובים בסעיף 9.21.15.4 לעיל, יודיע על כך מיד למזכיר צים, או למי שצים תמנה לשם כך. כל המחזיק במניות בצים בשיעורים הנקובים בסעיף 9.21.15.4 לעיל בטרם יקבל לכך את אישור המחזיק במניית המדינה המיוחדת (להלן: "הפונה") יודיע על כך מיד למזכיר צים או למי שתמנה צים לשם כך וימסור, באמצעות צים, למחזיק במניית המדינה המיוחדת יפוי כח, בתנאים ובנוסח שייקבעו על-ידי המחזיק במניית המדינה המיוחדת, אשר על-פיו יהיה המחזיק במניית המדינה המיוחדת מוסמך למכור את המניות המוחזקות או שיוחזקו על-ידי הפונה ואשר להחזקתן נחוץ לו היתר או היתר נוסף, לפי הענין, בהתאם לאמור בתקנון צים. נמסרה הודעה לצים, או נודע לה בדרך אחרת, על אדם המחזיק לכאורה במניות צים בשיעורים האמורים, תודיע על כך מיד למחזיק במניית המדינה המיוחדת ולאותו אדם ותדרוש מאותו אדם ליתן הצהרה על שיעור החזקותיו בצים בין בעצמו ובין באמצעות אחרים ולמסור למחזיק במניית המדינה המיוחדת יפוי-כח כאמור.

לא הצהיר אדם על שיעור החזקותיו בצים כנדרש ולא מסר יפוי-כח תוך 30 יום מיום שפנתה אליו צים, ואחזקותיו הן בשיעורים המחייבים הסכמת מחזיק מנית המדינה המיוחדת, תדרוש צים מאותו אדם להפחית את שיעור החזקותיו בצים, תוך תקופה של 30 ימים, לשיעור שהותר לו.

אם תוך תקופה זו לא הועברו המניות כאמור, יהיה המחזיק במניית המדינה המיוחדת רשאי למכור את המניות שמעבר לשיעור שהותר באמצעות הבורסה לניירות ערך או בעיסקה מחוץ לבורסה, במחיר ובתנאים שימצא לנכון, ויעביר את התמורה נטו (לאחר ניכוי הוצאות ותשלומי מס כולל מע"מ) (להלן: "התמורה נטו") למי שהחזיק במניות הנמכרות.

אדם שכרת או שמתכוון לכרות הסכם הצבעה הטעון הסכמת המחזיק במנית המדינה המיוחדת, כאמור בסעיף 9.21.15.6 לעיל, יודיע על-כך מיד למזכיר צים או למי שתמנה צים לשם-כך.

לא יהיה תוקף להסכם ההצבעה האמור בלי הסכמת מחזיק מנית המדינה המיוחדת, והצדדים להסכם לא יהיו רשאים לבצעו, אלא אם ניתנה להם הסכמת מחזיק מנית המדינה המיוחדת.

מיד לאחר שהודיע אדם לצים כאמור בסעיף זה לעיל, תבקש צים מהמחזיק במנית המדינה המיוחדת את הסכמתו להחזקה. לבקשתה תצרף צים את כל המסמכים והמידע הרלוונטים לענין זה אשר ברשות צים או שצים יכולה להשיגם במאמץ סביר, וכן כל מידע נוסף שברשות צים שיידרש על-ידי המחזיק במנית המדינה המיוחדת. לא פנתה צים למחזיק מנית המדינה המיוחדת תוך זמן סביר, יהיה רשאי אדם כאמור לפנות בעניינים האמורים לעיל למחזיק מנית המדינה המיוחדת באמצעות מנהל רשות החברות הממשלתיות.

התקבלה תשובה שלילית של המחזיק במניית המדינה המיוחדת לבקשה להיתר החזקה כאמור, יודיע הדירקטוריון או מזכיר צים על התשובה למי שביקש ההיתר, ואזי:

המניות שהייתה כוונה להעבירן יישארו אצל מי שהתכוון להעבירן ולעסקה לא יהא כל תוקף.

אם מכל סיבה שהיא לא ניתן להשאיר את המניות אצל המעביר כאמור בסעיף זה לעיל ידרוש מזכיר צים מן המחזיק במניות להפחית את שיעור החזקתו בצים, תוך תקופה של 30 ימים, לשיעור שהותר לו.

אם תוך תקופה זו לא הועברו המניות כאמור, יהיה רשאי המחזיק במניית המדינה המיוחדת למכור את המניות שמעבר לשיעור שהותר באמצעות הבורסה לניירות ערך או בעסקה מחוץ לבורסה, במחיר ובתנאים שימצא לנכון ויעביר את התמורה נטו כהגדרתה לעיל למי שהחזיק במניות הנמכרות.

כל עוד לא התקבלה הסכמתו בכתב של המחזיק במניית המדינה המיוחדת להחזקת מניות בשיעורים האמורים בסעיף 9.21.15.4 לעיל או אם לא הסכים המחזיק במניית המדינה המיוחדת לאשר ההחזקה כאמור, לא יהיה תוקף להעברת המניות ו/או להחזקה, ולא יוכל אדם לקבל או להשתמש כלפי צים בכל זכות הנתונה לבעל מניות בשל החזקת מניות בשיעור העולה על השיעור שלגביו נדרשת הסכמתו של המחזיק במניית המדינה המיוחדת.

מבלי לגרוע מהאמור לעיל לא יבחר ו/או ימנה אדם דירקטורים בצים במספר העולה על הדירקטורים שהוא היה רשאי לבחור ו/או למנות על-פי המניות המוחזקות על-ידו ואשר להחזקתן לא נחוץ לו היתר או היתר נוסף, לפי העניין, ובאסיפה הכללית תהיה הצבעתו על-פי מנין קולות בהתאם לשיעור של כמות המניות אשר להחזקתן לא נחוץ לו היתר או היתר נוסף, לפי העניין.

כל העברה או מכירה של מניות שנעשו על-ידי המחזיק במניית המדינה המיוחדת על-פי סעיף זה תהיה תקפה כלפי כל אדם. לא תשמע כל טענה כלפי זכויותיו של מי שרכש את המניות מהמחזיק במניית המדינה המיוחדת או כלפי הליך מכירת המניות. הוראות התקנון בדבר חילוט ושיעבוד של מניות יחולו, בשינויים המחויבים, על העברת מניות לפי סעיף זה ככל שאינן סותרות את האמור לעיל.

כל הודעה לפונה על-פי סעיף זה תימסר לכתובתו הרשומה בספרי צים, ואם אין כזו, היא תפורסם בשני עתונים יומיים לפחות בישראל ובעיתון זר אחד לפחות לפי מקום הסחר העיקרי מחוץ לישראל של מניות צים ופרסומה יהווה, לכל דבר וענין, הודעה שנמסרה לפונה עצמו.

ח. רישום מחזיקי מניות

רישום מחזיקי מניות בפנקס החברים יוכל להיעשות רק לאחר קבלת הסכמת המחזיק במניית המדינה המיוחדת, ככל שההחזקה טעונה הסכמת המחזיק במניית המדינה המיוחדת.

ט. קבלת אישור להצביע באסיפה כללית

זכות הצבעה באסיפה כללית למי שאינו רשום בפנקס החברים ו/או מיופה כוחו של בעל מניות הרשום בפנקס החברים טעונה אישור המחזיק במניית המדינה המיוחדת ככל שהחזקה אשר מכוחה מבקש בעל המניות ו/או מיופה כוחו להצביע טעונה הסכמת המחזיק במניית המדינה המיוחדת.

י. שריון תקנות הנוגעות למניית המדינה המיוחדת

כל שינוי, לרבות תיקון או ביטול, בהוראות תקנון צים הנוגעות לזכויות המוקנות ו/או הצמודות למניית המדינה המיוחדת ולמחזיק בה, לרבות הוראה זו, יהא חסר תוקף כלפי צים, בעלי מניותיה וצד ג' כלשהו, ללא הסכמת המחזיק במניית המדינה המיוחדת בכתב ומראש.

בכל סתירה בין הוראות תקנון צים הנוגעות לזכויות המוקנות על ידי מניית המדינה המיוחדת להוראות אחרות בתקנון, יגברו הוראות התקנון הנוגעות למניית המדינה המיוחדת.

יא. זכות למידע

מחזיק מניית המדינה המיוחדת יהיה זכאי לקבל לרשותו כל מידע ומסמכים אשר בעל מניות רגילות בצים זכאי לקבלן ובנוסף לכך יהיה זכאי לקבל את אלה: מידע ומסמכים לגבי עסקאות שביצעה או שמתכוונת צים (לרבות תאגידים שבשליטתה), לבצע בקשר להעברת אניות בצי המינימלי ו/או בקשר להעברת אניות אשר תגרום לכך שמספר אניות צים הכשירות לשיט יפחת מ- 12 או במספר הנמוך מ- 12; מידע ומסמכים, ככל שהם ידועים לצים, לגבי עסקאות שבוצעו או שעשויות להיות מבוצעות, והנוגעות להעברת מניות בצים הנכנסות לגדר סעיף 9.21.15.7 לעיל, וכן הסכמי הצבעה, לרבות הסכמים למינוי דירקטורים; מידע ומסמכים הנוגעים להחלטות או תוכניות לשינויים כלשהם בעניינים המפורטים בסעיף 9.21.15 לעיל; מידע ומסמכים ביחס שהם ידועים לצים, ביחס להשתייכותם הלאומית של חברי דירקטוריון צים, מועמדים לכהן בדירקטוריון צים, יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל; מידע ומסמכים ביחס למקום משרדה הרשום של צים ומטה העסקים הראשי שלה; כל מידע נוסף הדרוש באופן סביר לדעת השרים להבטחת העניינים החיוניים של המדינה; כל מידע שאסיפה כללית של צים מקבלת או זכאית לקבל, וכן כל הודעה שבעל מניה רגילה בצים זכאי לקבל יימסרו למחזיק במניית המדינה המיוחדת לפני כינוס האסיפה הכללית.

המחזיק במניית המדינה המיוחדת ישמור בסודיות על כל מידע שאינו נחלת ציבור בעלי המניות בצים, ויעשה שימוש במידע זה רק לשם הפעלת זכויותיו על פי תזכיר ותקנון צים לצורך שמירה על העניינים החיוניים של המדינה.

במסגרת הליך ההפרטה של צים אישרה ועדת השרים לענייני הפרטה, בישיבתה מיום 28 באוקטובר 2003, מכתב בעניין מניית המדינה המיוחדת המופנה אל צים על ידי שר האוצר ושר התחבורה, בתוקף סמכותם ומעמדם כמחזיקים במניית המדינה המיוחדת. על פי מכתב זה, אם יתבקש פיצול של צים לשני תאגידים נפרדים, כך שפעילותו של התאגיד האחד (שיהיה תאגיד ישראלי) תתמקד בהובלה ימית שעיקרה הסחר מישראל ואל ישראל (להלן: "צים ישראל") ופעילותו של התאגיד השני תתמקד בתחום הספנות וההובלה הימית הבינלאומית (להלן: "צים בינלאומי") ולאחר השלמת הפיצול תחזיק המדינה במניית המדינה המיוחדת רק בצים ישראל, לא תהיה לשרים התנגדות לפיצול זה ובלבד שיתקיימו התנאים הבאים:

א. הקצאת מניית המדינה המיוחדת בצים למדינה ומכירתן, במסגרת ההפרטה, של כל החזקות המדינה בצים, למעט מניית המדינה המיוחדת.

ב. קבלת אישור בכתב ומראש של שר הביטחון כי אין בפיצול המבוקש, בהנחת קיום כל תנאים אלה, כדי לפגוע בשמירה על האינטרסים הביטחוניים החיוניים של המדינה בצים, המוגנים באמצעות מניית המדינה המיוחדת (ועל כן אחזקת המדינה במניית המדינה המיוחדת בצים ישראל מספקת). שר הביטחון יהיה רשאי להתנות את אישורו ונתינתו בתנאים כפי שיראה לנכון לצורך שמירת האינטרסים הביטחוניים של המדינה.

ג. פעילותה הספנותית של צים ישראל, לרבות הכשרה וקיום ימאות ישראלית והפעלתה של צים ישראל כעסק חי לאחר הפיצול, הובטחה לשביעות רצונם של שר האוצר ושר התחבורה בתנאים שייקבעו, לרבות מתן התחייבות מאת צים ישראל ומאותו בעל המניות שישלוט בה במועד הפיצול, לפיה צים ישראל תמשיך לפעול כעסק חי כאמור.

ד. צים ישראל תחזיק במועד מכירת אחזקות המדינה בצים אניות כשירות לשיט בבעלותה, כאשר היא תהיה רשאית לחדול מלהיות הבעלים של, לכל היותר, 2 אניות מתוך ה- 18 בשנה הראשונה המתחילה בתום שנה ממועד מכירת אחזקות המדינה בצים ואוניה אחת מדי שנה בכל שנה שלאחר מכן, ובלבד שהמספר הכולל של האניות בבעלותה לא יפחת, בכל עת, ממספר האניות הנדרש בצי המינימלי, כמשמעות מונח זה בהסדר לגבי מניית המדינה המיוחדת (ראו לעיל), מתוכן לפחות 6 אניות יהיו רשומות אצל רשם כלי השיט, ישאו דגל ישראלי ויהיו בעלות קיבולת של לפחות 1,700-2,500 TEU. בפסקה זו: "צים ישראל" משמעו צים כל עוד לא בוצע הפיצול.

ה. הפיצול יאושר בהתאם להוראות כל דין.

מאז אישור ועדת השרים לענייני הפרטה כאמור לעיל, נבחנו על ידי צים מעת לעת, באופן ראשוני, אפשרויות מבניות שונות לשם ביצוע פיצול הפעילות כאמור. יישום פיצול הפעילות כאמור כפוף בין היתר לקבלת אישורים רגולטוריים ואחרים.

9.22.17. הסכמים נוספים

לפרטים בדבר הסכמי מימון, הסדרים עם מחזיקי אג"ח של צים, הסדרים הנוגעים לתוכנית ההבראה (לרבות ההסדרים עם החברה לישראל) והסכמי שיתוף פעולה, ראו סעיפים 9.19, 9.17 ו- 9.21 לעיל.

9.23. הליכים משפטיים

9.23.1. צים מעורבת, מעת לעת, בהליכים משפטיים, המהווים חלק בלתי נפרד מעסקיה. צים עלולה להיות מעורבת בהליכים משפטיים המתייחסים, בין היתר, לתביעות הקשורות לתובלת טובין, כגון: מוצרים שניזוקו או אבדו, או איחורים באספקה, כמו גם מחלוקות מסחריות ותביעות בגין פגיעות גוף. להערכת צים הביטוח המיוחד לענף והנהלים לטיפול בתביעות של צים מסייעים להגן עליה מפני תביעות כאמור. כנגד צים הוגשו מספר תביעות של עובדי צים בעבר בסכומים שונים אשר כולם יחד אינם בסכומים מהותיים. צים מעורבת במספר בורריות הנוגעות לסכסוכים שונים עם בעלי אוניות אשר צים חכרה או חוכרת וכן בוררות הנובעת ממכירת אחת מאוניות צים לצד שלישי. בורריות אלה הן חלק ממסגרת ההתנהלות העסקית הרגילה של צים. להערכת צים, אף על פי שבכל הליך משפטי, הליך בבית משפט או חקירה, יש רכיב של חוסר ודאות, תוצאת ההליך התלוי ועומד או איום בהליך משפטי, תביעה או תביעה שהוגשה לבית משפט או לבוררות, או לכולם יחדיו, לא תהיה השפעה לרעה מהותית על עסקי צים, מצבה הפיננסי או על תוצאות תפעולה.

9.23.2. חבויות צים בגין נזקי הגוף והרכוש נשוא ההליכים, מבוטחות אצל מבטחי אחריות שונים, כאשר ההשתתפות העצמית של צים בתביעות בגין נזקי הגוף בגין האירוע הינה בסך של 100,000 דולר ובתביעות נזקי הרכוש הינה בסך 200,000 דולר. להערכת צים, לא תהיה להליכים אלה השפעה מהותית לרעה על עסקיה, על תוצאות פעילותה או על מצבה הפיננסי.

9.23.3. ביום 25 בנובמבר 2009 הגישה צים תובענה כנגד בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק"), שעניינה בפעולות חד-צדדיות שביצע הבנק באחד מחשבונותיה של צים אצלו, במהלך חודש ספטמבר 2009. בכלל זה, בין היתר, עוסקת התובענה בביטול חד-צדדי של מסגרת אשראי בסך של כ- 10 מיליון דולר, וכן בסירוב הבנק לאפשר לצים למשוך מהחשבון כספים שהופקדו בו בטעות, בסך כולל של כ- 70 מיליון דולר. הבנק הגיש בקשה לסילוק התובענה על הסף, וביום 15 בפברואר 2010 הגיבה צים לבקשה זו. בשלב מקדמי זה קיים קושי להעריך את סיכויי התובענה. עם זאת, להערכת היועצים המשפטיים של צים, לצים עומדות טענות טובות כנגד הבנק.

9.23.4. בעת האחרונה פתחה חברת CHINA SHIPPING CONTAINER LINES LTD (CSCL) בהליכי בוררות בקשר עם הסכמי שיתוף פעולה שלטענתה נקשרו בינה לבין צים. סכום התביעה כנגד צים עומד על סך של כ-150.8 מיליון דולר. צים מצידה גורסת כי ההסכמים לא השתכללו להסכמים מחייבים שכן הם היוו חלק מפרויקט שתוף פעולה ארוך טווח בין שתי החברות שעדיין היה בשלב המשא ומתן אשר טרם

השתכלל לגמירות דעת ולחתימה על חוזים מחייבים. להערכת הנהלת צים, בהתבסס על חוות הדעת של יועציה המשפטיים, לצים אין חשיפה כלשהי כתוצאה מאותן תביעות מעבר לסכום ההפרשה שביצעה צים בדוחותיה הכספיים (סכום שהינו בהיקף של אחוזים בודדים מסכום התביעה הכוללת).

9.23.5. צים מעורבת כמשיבה בבקשה לאישור הגשת תביעה נגזרת שהוגשה לבית המשפט המחוזי (מחוז מרכז) על ידי בעל מניות המחזיק לטענתו ב-6 מניות של החברה לישראל, כמפורט בסעיפים 9.28 ב' ו - 17 לדו"ח.

המידע הכלול בסעיף זה ביחס לתוצאות הליכים משפטיים שצים צד להם הינו מידע צופה פני עתיד. מידע צופה פני עתיד הוא מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה הקיימת בצים בתאריך הדוח, וכולל הערכות של צים נכון לתאריך הדוח, בין היתר, בהתבסס על ניסיון העבר והידע שנצבר לה בנושא זה. התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. כמו כן, ההערכות של צים שעל בסיסן הוצג המידע כאמור עשויות להתגלות כלא נכונות ו/או שונות באופן מהותי מאלו שהובאו בחשבון, וזאת בין השאר בהתחשב בשלב בו נמצאים ההליכים המשפטיים, באי וודאות האינהרנטית הטבועה בהליכים משפטיים וביתר גורמי הסיכון המצוינים בסעיף 9.28.

9.24. יעדים ואסטרטגיה עסקית¹⁶

כאמור, לצד המשבר הפיננסי הגלובלי, וכחלק ממנו, אירעו בשוק הספנות הבינלאומי מספר התפתחויות שליליות, ובהן, בין היתר, היצע אוניות גבוה ביחס לביקוש מתון, עובדה המובילה לירידה גוברת בניצולת האוניות ובדמי ההובלה. צים נקטה ונוקטת בצעדים שונים אשר נועדו להתמודד עם מגמות השוק החריגות, לרבות שינוי תוכניתה האסטרטגית, אשר על פיה תכננה צים גידולים משמעותיים בשנים הקרובות הן ביכולת ההובלה שלה והן בכמויות המובלות.

במסגרת זו, ובנוסף לתוכנית ההבראה כמפורט בסעיף 6.17 לעיל, נקטה ונוקטת צים צעדים שונים, וביניהם:

9.24.1. הקטנת הפעילות הספנותית וצמצום קווים במספר סחרים תוך פתיחת קווים חדשים בסחרים מסוימים.

9.24.2. העמדת אוניות אשר נשארות חסרות תעסוקה בשל הצמצום בקווי ההובלה.

9.24.3. ביטול או דחיית רכש חלק מהאוניות החדשות והתארגנות לשינויים בקווי ההובלה להם מיועדות האוניות החדשות שיתקבלו.

¹⁶ סעיף זה כולל מידע צופה פני עתיד, ביחס ליעדים ואסטרטגיה של צים הינו מידע צופה פני עתיד והוא מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה הקיימת בצים בתאריך הדוח, וכולל הערכות של צים נכון לתאריך הדוח, בין היתר, בהתבסס על ניסיון העבר והידע שנצבר לה בנושא זה. התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. כמו כן, ההערכות של צים שעל בסיסן הוצג המידע כאמור עשויות להתגלות כלא נכונות ו/או שונות באופן מהותי מאלו שהובאו בחשבון. בין הגורמים אשר עלולים להשפיע על אי התממשות הערכות לצים נכללים, בין היתר, תוצאות המגעים עם צדדים שלישיים, שינויים בביקוש להובלה ימית באמצעות מכולות, המחזוריות בענף הספנות בכלל ובאזור סחר ספציפי בפרט, ירידה בתעריפי ההובלה, ירידה בהיצע האוניות בשוק הרלוונטי, החרפת התחרות בענף הספנות ו/או יתר גורמי הסיכון המפורטים בסעיף 9.28 להלן.

9.24.4. מו"מ לפתיחת הסכמים עם ספקים בנוגע לפעילות בנמלים, בהובלה יבשתית ובאוניות הזנה עם ספקים שונים.

9.24.5. הורדת הוצאות מינהל לרבות תוכנית התייעלות בכוח האדם, הכוללת גם פיטורי עובדים.

9.24.6. הקטנת קצב הכנסת מערכות מחשוב לציים.

9.24.7. הקטנת הוצאות לוגיסטיקה ברחבי העולם.

9.24.8. בחינת כדאיות יציאה מהשקעות הנושאים הנלווים לספנות הקוויות.

עיקר השינויים האמורים בתכנית האסטרטגית של צים הינם לטווח הקצר ונובעים מן הצורך בהתאמת התכנית העסקית של צים למגמות החריגות שחלו בשנת 2009 בכלכלה העולמית בכלל ובענף הספנות בפרט. יחד עם זאת, התכנית האסטרטגית של צים לטווח הארוך הייתה ועודנה להיות חברת ספנות קווית גלובלית מובילה, תוך המשך הצמיחה והגידול בשים לב למגמות השוק (בין היתר באמצעות שיתופי פעולה עם חברות ספנות קוויות אחרות).

9.25. צפי להתפתחות בשנה הקרובה

בכוונת צים להמשיך ליישם תוכנית התייעלות בכלל פעילויותיה, תוך מתן דגש על יעילות תפעולית, וזאת במטרה לצלוח את המשבר אשר פקד את הכלכלה העולמית בכלל ואת ענף הספנות בפרט ולצורך יישומה של תוכנית ההבראה.

9.25.1. פתיחת קווים ושותפויות - בהתאם לציפיות להתאוששות בשוק הספנות, בכוונת צים לפתוח מספר קווים נוספים, קו בשותפות מאסיה לדרום אמריקה וקו מאסיה לאירופה - ים תיכון. הקווים צפויים להיפתח במהלך הרבעון השני של שנת 2010. יצוין, כי פתיחת הקווים החדשים צפויה להקטין בצורה משמעותית את נפח הצי הבלתי מועסק של צים.

9.25.2. האטת מהירות אוניות - הקטנת המהירות בשלושה קווים גלובליים על ידי הוספת אוניה לכל אחד מהקווים (למען המשך מתן שרות שבועי) צפויה לתרום לחיסכון בעלויות הדלק.

9.25.3. תכנית חורף - הפחתת נפח ההובלה בקו שותפות מאסיה לחוף המזרחי בתקופת השפל אשר צפויה לתרום לחסכון בעלויות.

9.25.4. העלאת תפוסות האוניות - במרבית קטעי הסחר צפוי גידול בכמויות המובלות בשנת 2010 וציים נערכת לכך בהתאם.

9.25.5. מטען מיוחד - הגברת הובלות במכולות קירור ומטען מיוחד אשר להם, בדרך כלל, תרומה גבוהה מהממוצע להכנסה.

9.25.6. איזון - שימת דגש על הגברת הפעילות המסחרית במקטעי סחר חלשים יותר על מנת לשמור על איזון בתוך הסחר תוך שילוב פעילות לוגיסטית להגברת פינוי מכולות ריקות ממקטעי סחר אלה.

9.25.7 מכירת חברות בנות – בכוונת צים למכור חברות בנות בפעילות נלווית לפעילות הספנותית.

9.25.8 הוצאות מינהל - צמצום הוצאות השכר בארץ ובעולם וכן תוכנית לפרישה מוקדמת של עובדים.

9.25.9 פרויקטי מחשוב - ישום מצומצם של פרויקטים נבחרים במחשוב, ראו סעיף 9.10 לעיל. סעיף זה כולל מידע צופה פני עתיד, ביחס לצפי ההתפתחות בשנה קרובה הינו מידע צופה פני עתיד והוא מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה הקיימת בציים בתאריך הדו"ח, וכולל הערכות של צים נכון לתאריך הדו"ח, בין היתר, בהתבסס על ניסיון העבר והידע שנצבר לה בנושא זה. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או משתמעות ממידע זה וזאת בין השאר כתוצאה משינויים בשוק הספנות ובכלל. כמו כן, ההערכות של צים שעל בסיסן הוצג המידע כאמור עשויות להתגלות כלא נכונות ו/או שונות באופן מהותי מאלו שהובאו בחשבון.

9.26 אירוע או עניין החורגים מעסקי התאגיד הרגילים

9.26.1 ביום 20 באוקטובר, 2009, אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של צים להגדיל את הונה הרשום ל- 10,500,000.06 ₪ מחולקים ל- 350,000,001 מניות רגילות בערך נקוב של 0.03 ₪ ומניית מדינה מיוחדת בערך של 0.03 ₪. תקנון ותזכיר תוקנו בהתאם על מנת לשקף את הגדלת ההון האמורה.

9.26.2 ביום 25.2.2010 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של צים שינוי תקנון צים, בהתאם להסכמות עם מחזיקי אג"ח צים במסגרת תכנית ההבראה, ובמסגרת זו, בין היתר, נכללו הוראות בדבר: זכויות וחובות של בעלי מניות ההסדר, לרבות זכות הצטרפות (Tag Along), זכות מצרנות (Pre-Emptive), זכות צירוף (Drag Along) ונושאים אחרים.

9.27 מידע כספי לגבי מגזרים גיאוגרפיים

להלן התפלגות תוצאות המגזר ביחס למגזרים הגיאוגרפיים של צים:

שנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009

פנים אסייתי	טרנס- פאסיפי	מזרח רחוק- אירופה	טרנס- אטלנטי	אירופה	פנים אמריקה	אחר	סה"כ
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
66	899	294	456	194	173	367	2,449
4	39	18	18	8	6	54	147
(16)	(152)	(204)	(126)	(19)	14	(189)	(692)

הכנסות
פחת והפחתות
תוצאות המגזר

שנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008

פנים אסייתי	טרנס- פאסיפי	מזרח רחוק- אירופה	טרנס- אטלנטי	אירופה	פנים אמריקה	אחר	סה"כ
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
184	1,418	917	643	235	222	706	4,325
6	46	35	16	7	4	21	135
0	(29)	(163)	(56)	10	35	(110)	(313)

הכנסות
פחת והפחתות
תוצאות המגזר

שנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007

פנים אסייתי	טרנס- פאסיפי	מזרח רחוק- אירופה	טרנס- אטלנטי	אירופה	פנים אמריקה	אחר	סה"כ
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
187	1,282	717	608	215	199	601	3,809
4	40	24	14	6	3	16	107
(3)	(61)	73	(48)	20	34	18	33

הכנסות
פחת והפחתות
תוצאות המגזר

9.28.1. גורמים מקרו-כלכליים

משבר בכלכלה העולמית - ענף הספנות מושפע באופן ישיר משינויים בכלכלה העולמית, היקפי הסחר בעולם ושינויים בהיקף הצריכה הפרטית. בסוף שנת 2008 החל משבר פיננסי חמור בארה"ב אשר הוביל למשבר פיננסי וריאלי בכלכלה העולמית בכלל. כתוצאה מכך במרבית אזורי הסחר בהם פועלת צים חל קיטון משמעותי בהיקפי הסחר וקיטון בצריכה הפרטית. שינויים אלה משפיעים באופן מהותי לרעה על היקף פעילותה של צים, הכנסותיה ורווחיותה.

9.28.2. גורמים ענפיים

א. הפעילות בענף הספנות הבינלאומית באמצעות מכולות מתאפיינת במחזוריות ובתנודתיות, המשפיעה על שיעורי הרווחיות של צים, הנובעת משינויים בהפרש שבין הביקוש וההיצע של שירותי הספנות. ההובלה הימית באמצעות מכולות מתאפיינת בתנודתיות, הנובעת, בין היתר, משינויים בכלכלה העולמית ובהיצע האניות. יחסי האיזון בין הביקוש וההיצע בספנות משתנים במחזוריות אשר אורכה ועוצמתה משתנים.

ב. תחום הספנות כפוף לסיכונים הכרוכים בעסקים בחו"ל, לרבות פריצת סכסוכים בינלאומיים, שינויים פוליטיים, עיקול אניות, הלאמה או פעולות ממשלתיות אחרות, הגבלות על יבוא ויצוא והגבלות מט"ח, כאשר כל אחד מהסיכונים האמורים אינו בשליטת החברות הפועלות בענף ועלול להשפיע באופן מהותי לרעה על עסקיה ותוצאות פעילותה של צים.

הביקוש לשירותי ספנות מושפע, בין היתר, מהתנאים הגלובליים והאזוריים, שיעורי הצמיחה בעולם, התפתחויות בסחר הבינלאומי, שינויים בנוהלי הספנות, סכסוכים מזוינים, צפיפות בנמלים, סגירת תעלות, אמברגו ושביטות. ההיצע של שירותי הספנות נקבע על פי קיבולת ההובלה הזמינה, פוטנציאל הייצור של אניות, מחירי בניית האניות ומחירי הציוד.

ג. צד ההיצע מושפע גם בהיותו של הענף בעל חסמי כניסה נמוכים, באופן יחסי, למעט הצורך בהשקעות לשם חכירת אניות ו/או רכישת אניות. התחרות הקשה בענף עלולה לגרום להורדת דמי ההובלה ובכך להשפיע באופן מהותי לרעה על עסקיה ותוצאות פעילותה של צים. השינוי בתנאיהם של רבים מן הגורמים המשפיעים על ההיצע והביקוש לשירותי ספנות לא ניתן לשליטה או חיזוי.

ד. להערכת הנהלת צים, קצב הגידול בשיעור ההיצע של אניות מכולה צפוי להיות גבוה מקצב גידול הביקוש להובלת מכולות, וזאת לאור הגידול במספר ההזמנות לאניות בבנייה חדשה. גידול כאמור עלול להשפיע באופן מהותי לרעה על תוצאות פעילותה של מובילים ימיים, וביניהם צים.

ה. העמדה של מספר גדול של אוניות בשוק הספנות הבינלאומי עלולה להשפיע באופן מהותי לרעה על רמות דמי ההובלה בענף. בעקבות המשבר החרף שפקד את ענף הספנות הועמד מספר גדול של אוניות על ידי חברות הספנות, ויכול ומפעילי האוניות ימשיכו במדיניות זו גם במהלך שנת 2010.

לחילופין, גידול בהיצע האוניות (לרבות כתוצאה מהחזרה לשירות של אוניות עומדות ו/או קבלת אוניות חדשות מבניה), עשוי להשפיע לרעה באופן מהותי על רמות דמי ההובלה בענף.

ו. למרות ירידת מחיר הדלק הממוצע בשנת 2009 (מול 2008) בממוצע מחירי הדלק בשנים האחרונות מגמת עליה. הדלק מהווה מרכיב מהותי בהוצאות צים, כאשר עלות הדלק הימי נתונה, בין היתר, להשפעת גורמים כלכליים ופוליטיים. עלייה במחירי הדלק עלולה להשפיע באופן מהותי לרעה על רווחיות צים.

ז. דמי החכירה ודמי ההובלה אינם יציבים ונעים בצורה חדה בשל השינויים בביקוש ובהיצע של שירותי הספנות ואניות המכולה. עלייה בדמי החכירה או ירידה בדמי ההובלה עלולים להשפיע לרעה על תוצאות פעילותה של צים.

ח. הפעילות בענף הספנות מאופיינת בתלות בפעילות הנמלים. בהתאם, שביתות ועיצומים בנמלים השונים עלולים להשפיע באופן מהותי לרעה על תוצאות פעילותה של צים.

סכסוכי עבודה, עיצומים, שביתות והשבתות של עובדים בענף וכן הפעלה לא יעילה של הנמלים, עלולים לעכב או להשבית פעילות של אניות צים, ועלולים להשפיע לרעה על תוצאות פעילותה. שביתות ועיצומים כאמור, עלולים לגרום הן לנזקים תפעוליים הקשורים בפיגורים בפקידת נמלים ועלויות נוספות בקשר עם כך והן לנזקים מסחריים הנובעים מהפגיעה האפשרית בין השאר במוניטין צים.

ט. ענף הספנות כפוף לתקינה ממשלתית נרחבת ולאמנות בינלאומיות תקפות בתחומי השיפוט בהם פועלות אניות צים, כולל חוקים ותקנות שחוקקו על ידי כנסת ישראל, הוועדה הימית הפדרלית של ארה"ב והאיחוד האירופי, אשר כולם מפקחים על ענף הספנות ועל פעולות צים. היות שאותם חוקים, כללים, תקנות ואמנות כפופים לשינויים, אין צים יכולה לנבא את השפעתה של כל דרישה כזו על פעילות צים או את עלות העמידה בדרישות אלה.

עסקי הספנות כפופים להוראות סטטוטוריות המצויות בדין הישראלי וכן לאמנות בינלאומיות. בנוסף כפופים אניות צים ועסקיה הפועלים בתחומי מדינות זרות ועובדי צים השוהים בהן להוראות הדין של אותן מדינות.

בנוסף, ענף הספנות כפוף לבדיקות מכס, בדיקות ביטחוניות וכדומה, במדינות המוצא ובמדינות היעד, המורים, לעיתים, על עיקול או תפיסה של מכולות ותכולתן, עיכוב בהעמסה, פריקה, הובלת מכולות והטלת היטלי מכס, קנסות או סנקציות אחרות על יבואנים או יצואנים (ולעיתים על מובילים כמו צים). כל אלה עלולים להשפיע לרעה על עסקיה ותוצאות פעילותה של צים. צים פועלת על פי

רשיונות המוגבלים בזמן וטעונים חידוש מעת לעת, הכל לפי הוראות הדין. אין בטחון כי הרשיונות יחודשו בעתיד. לאי-חידוש הרשיונות או חלקם עלולה להיות השפעה מהותית לרעה על עסקיה ו/או תוצאותיה העסקיות של צים.

סוגים מסוימים של הסכמים בקרב חברות הובלה בענף הספנות פטורים מתחולת דיני ההגבלים העסקיים במדינות רבות. פטורים אלו מהותיים לפעילות החברות בתחום לאור ריבוי שיתופי הפעולה והמיוזמים המשותפים. לאחרונה ניכרת מגמה של צמצום הפטורים האמורים באופן שתיקון או ביטול הפטורים כאמור, עלול להשפיע לרעה על עסקיה ותוצאות פעילותה של צים.

י. קיימים מספר סיכונים הכרוכים בתפעול של כל אניה מפליגה, לרבות סכנה של אסון ימי, כשל מכני, התנגשות, אסון סביבתי, אובדן או נזק למטען, תנאי מזג אוויר גרועים, פעילות עוינת ושבתות, אשר כל אחד מהם עלול לגרום להשפעה מהותית לרעה על עסקיה ותוצאות פעילותה של צים.

9.28.3. גורמים מיוחדים לצים

א. במהלך שנת 2009 גיבשה צים תוכנית הבראה עם נושים פיננסיים וגורמים אחרים. תוכנית ההבראה מבוססת על הערכות צים ביחס לענף הספנות בכללותו ולתוצאות פעילות צים בפרט. שינויים מהותיים בהערכות צים עליהן מבוססת תוכנית ההבראה עלולים לגרום לפגיעה בעמידת צים באמות המידה הפיננסיות שנקבעו בתוכנית ההבראה או בתשלומים בהם צים מחויבת. אי עמידת צים בתוכנית ההבראה עלולה לסכן את המשך פעילותה של צים.

ב. כנגד החברה לישראל ונגד צים, הוגשה בקשה לאישור תביעה כתביעה נגזרת (כמפורט בסעיף 9.23.5 לעיל). הצלחת התובעים בתביעתם עלולה לסכן יישומה של תוכנית ההבראה ובהתאם, את המשך פעילותה של צים.

ג. כאמור בסעיף 9.18 לעיל, צים נוקטת במהלך שנת 2010 בפעולות שונות לרבות הקדמת מכירת נכסים, מיחזור אשראי למימון הון חוזר ועוד, וזאת על מנת למנוע השפעה שלילית של הסטייה הנזכרת בסעיף 9.18 לעיל על פעילותה בשנה האמורה (לרבות מניעת גירעון בתזרים המזומנים החזוי שלה לשנה הנ"ל). אי הצלחת צים בפעולות האמורות לעיל, כולן או מרביתן, עלולה לפגוע בתזרים המזומנים של צים ובמימוש התוכנית העסקית שלה.

ד. כחברה ישראלית, צים חשופה באופן יחסי יותר למעשי טרור, פעילויות עוינות מצד גורמים שונים, הגבלות ביטחוניות הנוגעות לגופים ישראלים בחו"ל, בידוד דיפלומטי אפשרי מצד גופים שונים ומגבלות אחרות (כגון איסור כניסה לנמלים מסוימים), העלולים להפריע לפעילותה התקינה ולפעילות לקוחותיה, אובדן או נזקים לציוד ולנכסים ושיהוי בטעינה ופריקה. לכל אלה עלולה להיות השפעה לרעה על עסקיה ותוצאות פעילותה.

ה. המדינה מחזיקה במניית מדינה מיוחדת בצים, המטילה מגבלות על פעילותה של צים. הדרישות הקבועות במניה האמורה עלולות להשפיע לרעה על פעילותה, עסקיה ותוצאות פעילותה. אניות צים, כולל אותן אניות שאינן משייטות תחת דגל ישראל, עשויות להיות כפופות לבקרת הרשויות המתאימות של מדינת ישראל. מסיבות של בטחון המדינה והבאת אספקה ושירותים חיוניים למדינת ישראל. בנוסף, החקיקה הישראלית מאפשרת למדינת ישראל להשתמש באניות צים בשעת חירום. כל אלה עלולים להשפיע לרעה על עסקי צים ותוצאות פעילותה.

ו. מרבית הכנסותיה של צים נקובות בדולר וחלק מהוצאות התפעול והמימון של צים והוצאותיה האדמיניסטרטיביות הן במטבעות אחרים (בעיקר ש"ח, אירו, דולר קנדי, דולר ארה"ב, דולר הונג-קונג, יואן סיני ווואן קוריאני). בהתאם לאופי הפעילות, חשופה צים לסיכונים שוק המתייחסים לשינויים בשערי החליפין של ארצות שונות בהן יש לצים פעילות לעומת הדולר וכן לשינויים בשערי החליפין ושינויים במדד המחירים לצרכן בישראל, עקב כך שחלק מההלוואות לזמן ארוך נקובות בשקלים או במטבע חוץ אשר אינו דולר.

ז. כ- 75% מצי אניות צים הינן אניות בחכירה לתקופות שונות. המשך חכירה של אניות בגודל ובסוג הרצויים תלוי בזמינות אניות מאותו סוג ותעריפי החכירה. במקרה בו יקשה על צים למצוא אניות מהסוג הדרוש על ידה, עלול הדבר להשפיע לרעה על עסקיה ותוצאות פעילותה של צים.

ח. רמת המינוף בצים עלולה להשפיע לרעה על עסקי צים ותוצאות פעילותה. כמו-כן, כ- 80% מהאשראי אותו לוקחת צים הינו בריבית משתנה. שינויים בשערי הריבית בארץ ובעולם עלולים להשפיע לרעה על עסקי צים ותוצאות פעילותה.

ט. שילוב והטמעת מערכות המחשוב החדשות, כאמור בסעיף 9.11 לעיל חושפים את צים לסיכונים הגלומים במעבר למערכת מחשוב חדשה; בין אלו - קריסת המערכת, איבוד נתונים במהלך המעבר ובתקופת ההרצה, בעיות לוקליזציה לסוכני צים ברחבי העולם, ידע לקוי בתפעול המערכת מצד העובדים וכיו"ב.

להלן פרטים בדבר גורמי הסיכון להם חשופה צים תוך חלוקה לסיכונים ענפיים וסיכונים מיוחדים הנובעים מפעילות צים וציון מידת השפעתם על צים (גדולה, בינונית או קטנה) להערכת הנהלת צים. יצוין כי הערכת צים לגבי מידת ההשפעה של גורמי הסיכון על צים דלהלן משקפת את מידת ההשפעה של גורם הסיכון בהנחת התממשות גורם הסיכון ואין באמור בכדי להביע הערכה כלשהי או ליתן משקל כלשהו לסיכויי התממשות גורם הסיכון. כמו כן, סדר הופעת גורמי הסיכון לעיל ולהלן אינו עפ"י הסיכון הגלום בכל גורם סיכון או הסתברות התרחשותו:

השפעה קטנה	השפעה בינונית	השפעה גדולה	
			<u>סיכוני מקרו</u>
		X	<u>משבר בכלכלה העולמית</u>
			<u>סיכונים ענפיים</u>
		X	תנודתיות בענף הספנות
	X		אקלים מדיני ופוליטי
		X	תחרות
		X	גידול בקצב גידול ההיצע לעומת קצב גידול הביקוש
		X	אוניות לא מועסקות
	X		שינויים במחירי הדלק הימי
		X	שינויים בדמי חכירה ו/או הובלה
	X		שביתות עובדי נמלים
		X	סכסוכי עבודה והפעלה לא יעילה של נמלים
X			רגולציה
	X		סיכונים הכרוכים בתפעול אוניות
			<u>סיכונים מיוחדים</u>
		X	אי עמידה באמות המידה של תוכנית ההבראה
		X	הליכים משפטיים העלולים לסכן את יישומה של תוכנית ההבראה
	X		אי הצלחת פעולות בשנת 2010 למניעת השפעה של סטייה תזרימית
X			מעשי טרור ועוינות והגבלות בטחוניות הקשורות לגופים ישראליים בחו"ל
X			מגבלות מכוח מניית המדינה וחקיקה ישראלית הנוגעת לצים
X			שינויים בשערי חליפין
		X	זמינות חכירת אוניות
	X		רמת מינוף גבוה ושיעור משמעותי של אשראי בריבית משתנה
X			מערכות מחשוב חדשות

10. בתי זיקוק לנפט בע"מ ("בז")¹

10.1. כללי

10.1.1. ייסוד בזן ושלבים עיקריים בהתפתחותה

בזן נתאגדה ונרשמה בישראל באוגוסט 1959 בשם בתי זיקוק חיפה בע"מ. לאחר פיצול בית הזיקוק באשדוד מבזן ומכירתו לפז חברת נפט בע"מ ("פז"), מכרה מדינת ישראל בחודש פברואר 2007 את מלוא ההון המונפק והנפרע של בזן, באופן שלאחר המכירה כאמור חדלה בזן מלהיות חברה ממשלתית ומניותיה נרשמו למסחר בבורסה (להלן: "הפרטת החברה"). במסגרת הפרטתה, רכשו החברה ופטרוֹליום קפיטל הולדינגס בע"מ (להלן: "PCH") ביחד, כ-46% מהונה המונפק. למועד הדו"ח מחזיקה החברה בכ-37.08% ממניות בזן ומפעלים פטרוכימיים בישראל בע"מ (להלן: "מפ"ב") מחזיקה בכ-30.72% (מתוכם כ-12.96% באמצעות PCH, חברה פרטית בבעלות ושליטה מלאים של מפ"ב) ממניות בזן.

10.1.2. מידע כללי על פעילות בזן

בזן יחד עם החברות הבנות שלה, הינן חברות תעשייתיות הפועלות בישראל והעוסקות בעיקר בייצור מוצרי נפט, וכן ייצור חומרים אולפינים לתעשייה הפטרוכימית וחומרים ארומטיים לתעשיית הכימיה והפלסטיקה. זיקוק נפט הינו עיסוקה העיקרי של בזן. בפעילותה בתחום זה רוכשת בזן נפט גולמי וחומרי ביניים, מזקקת, מפרידה ומעבדת אותם למוצרים ומוכרת מוצרי דלק מוגמרים ומוצרי ביניים ללקוחותיה. במסגרת פעילות הפטרוכימיה פועלת בזן באמצעות כרמל אולפינים בע"מ (להלן: "כאו"ל"), חברה פרטית אשר החל מיום 30.12.2009 מחזיקה בזן במלוא הונה המונפק, ואשר עוסקת בייצור פוליאטילן ופוליפרופילן שהם חומרי הגלם העיקריים בתעשיית הפלסטיק, ובאמצעות גדיב תעשיות פטרוכימיה בע"מ (להלן: "גדיב"), חברה פרטית בבעלות מלאה של בזן, העוסקת בייצור חומרים ארומטיים, בעיקר בנזן, פאראקסילן, אורתוקסילן וטולואן, אשר משמשים כחומרי גלם בייצור מוצרים אחרים. כמו כן, בתחום הפטרוכימיה עוסקת בזן, החל משנת 2010 גם בפעילות שמנים ושעוות באמצעות שמנים בסיסיים חיפה בע"מ (להלן: "שב"ח"), חברה פרטית בבעלות מלאה של בזן. בנוסף, לבזן פעילות בתחום הסחר בנפט גולמי ומוצריו ובחומרים ארומטיים, ובחכירה לטווח ארוך של מיכליות להובלת דלק. עיקר פעילות הסחר של בזן הינה תכנון כלכלי של פעילות קבוצת בזן, רכש והובלה של חומרי גלם ומתן שירותי שיווק ומכירת מוצרים עבור פעילות הזיקוק והפטרוכימיה.

¹ כאמור לעיל, בזן הינה חברה ציבורית אשר דיווחיה מפורסמים לציבור. לפרטים נוספים והרחבה בקשר עם תיאור עסקי בזן ראו, בין היתר, את הדוח התקופתי לשנת 2009 שפרסמה בזן ביום 21.3.2010 באתר המגנ"א של רשות ניירות ערך בכתובת www.magna.isa.gov.il, וכן באתר הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ בכתובת: http://maya.tase.co.il/bursa/report.asp?report_cd=522907

מתקני החברות הבנות של בזן, משולבים במתקני בזן. מפעלי החברות הבנות של בזן מהווים מפעלי המשך למתקני בזן, וקיים שילוב בין פעילות בזן בתחום הזיקוק לבין פעילותה בתחום הפטרוכימיה.

לפרטים אודות פעילות בזן בתחום הפטרוכימיה ובתחום הסחר ראה סעיף 10.3 לדו"ח.

בשנת 2009 מכירות בזן היוו כ- 41% מסך המכירות של החברה (בהתאם לדוחות המאוחדים של החברה), ועלות המכירות של בזן היוותה כ- 45% מסך עלות המכירות של החברה (בהתאם לדוחות המאוחדים של החברה). לפרטים נוספים אודות התוצאות הכספיות של בזן ותרומתן לתוצאות הכספיות המאוחדות של החברה בשנים 2007-2009, ראו סעיף 6 לדו"ח וכן ביאור 34 לדוחות הכספיים של החברה. לפרטים אודות התייחסות דירקטוריון החברה לתוצאות הכספיות של בזן לשנת 2009 וכן לשינויים שחלו בהן, ראה הסברי הדירקטוריון על מצב עסקי התאגיד ליום 31.12.2009 בחלק ב' לדו"ח.

10.1.3. השקעות בהון בזן ועסקאות במניותיה

במהלך השנתיים האחרונות שקדמו לדו"ח זה לא בוצעו השקעות בהון בזן, למעט כמפורט להלן:

א. ביום 30 בדצמבר 2009, הושלמה עסקה בה התקשרה בזן עם מפ"ב, במסגרתה רכשה בזן ממפ"ב את כל החזקותיה (50%) של מפ"ב כאו"ל בתמורה להקצאת מניות של בזן למפ"ב (להלן בסעיף זה: "**העסקה**"). על פי ההסכם האמור רכשה בזן ממפ"ב 15,600,000 מניות רגילות בנות 10 ש"ח ע.ג. כ"א של כאו"ל המהוות 50% מהון המניות של כאו"ל ("**מניות כאו"ל הנרכשות**") בתמורה ל- 431,610,994 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. של בזן ("**מניות ההקצאה**"), אותן הקצתה בזן למפ"ב בדרך של הקצאה פרטית ואשר היוו, במועד הקצאתן, 17.75% מהונה המונפק של בזן. התמורה בגין מניות כאו"ל הנרכשות, דהיינו יחס ההחלפה בין מניות ההקצאה למניות כאו"ל הנרכשות, נקבע במשא ומתן בין בזן ובין מפ"ב, בין היתר על בסיס הערכת יחסי השווי שבוצעה על ידי מעריך שווי בלתי תלוי. הערכת יחסי השווי האמורה, שיקפה שווי של 1,938-2,037 מיליוני דולר להון המניות של בזן (שווי למניית בזן של 0.969-1.048 דולר נכון ליום 21.10.2009. בעקבות ההקצאה כאמור מחזיקה החברה בכ-37.08% מהון המניות המונפק והנפרע של בזן. לפרטים נוספים אודות ההסכם ראה סעיף 10.8.5 להלן, ואודות פעילותה של כאו"ל ראה סעיף 10.3.1 להלן.

ב. שליטה והפעלת אמצעי שליטה בבזן כפופות בין השאר לאישור ראש הממשלה ושר האוצר, בהתאם לצו החברות הממשלתיות (הכרזה על אינטרסים חיוניים למדינה בחברת בתי הזיקוק לנפט בע"מ), התשס"ז-2007 (להלן: "**אישור השרים**" או "**היתר השליטה**" ו"**צו האינטרסים**", בהתאמה). ביום 27.6.2007 התקבל בחברה היתר לשליטה והחזקת אמצעי שליטה בבזן, וביום 7.5.2009 התקבל ממפ"ב היתר לשליטה ואחזקת אמצעי שליטה בבזן. להרחבה בעניין היתר השליטה ראה סעיף 10.17.1 להלן. להרחבה בעניין צו האינטרסים ראה סעיף 10.17.10 לדו"ח.

לאחר קבלת היתר השליטה על ידי מפ"ב ובהתאם להתחייבות קודמת של החברה כלפי מפ"ב, נכנס לתוקפו הסכם בין PCH (הנמצאת כאמור בבעלות ושליטה מלאים של מפ"ב) והחברה (להלן: "**הצדדים להסכם השליטה**") שעניינו שליטה משותפת בבזן (להלן: "**הסכם השליטה**"). ביום 2.11.2009, נחתמה בין הצדדים להסכם השליטה תוספת להסכם השליטה אשר נכנסה לתוקף ביום 30.12.2009.

לפרטים נוספים אודות עיקרי הסכם השליטה והתוספת לו ראה סעיף 16.1 לדו"ח וכן ראה דיווחים מיידיים של החברה לישראל מהימים 28.6.2007, 7.6.2009, 3.11.2009, 30.12.2009.

10.1.4. מבנה תחום הפעילות ושינויים החלים בו

זיקוק נפט הוא תהליך הכולל מספר שלבים, שמטרתו היא להפריד בין המרכיבים השונים הנמצאים בנפט הגולמי ולהפכם למוצרים שימושיים כגון: בנזין, נפטא, סולר, קרוסין, מזוט, גפ"מ (גז פחממני מעובה) וביטומן. שלבי הייצור הינם בעיקרם ארבעה: (א) **הפרדה על ידי זיקוק** - תהליכים באמצעותם מתקבלות קבוצות מוצרים לפי השוני בטמפרטורת הרתיחה שלהם. זיקוק הנפט הגולמי מותיר אחריו שארית בלתי מזוקקת המשמשת לייצור אספלט ומזוט. (ב) **תהליכי פיצוח ופירום** - המשנים את ההרכב הכימי של חלק מן החומרים שהופרדו, באופן המאפשר קבלת מוצרים בעלי ערך מוסף גבוה יותר. (ג) **זיכוכ** - תהליכי אשפחה שמטרתם טיהור וניקוי המוצרים המתקבלים בתהליכי ההפרדה וכן שיפור תכונותיהם (כגון הורדת תכולת הגופרית). (ד) **גימור** - המוצרים עוברים תהליכי גימור על מנת לעמוד במפרטים הנדרשים.

מחירי הנפט הגולמי שבזן רוכשת, המהווים את עיקר עלויותיה, מוכתבים ע"י המחירים השוררים בשווקים בינלאומיים. מחירי מוצרי בזן אף הם נקבעים על בסיס המחירים שנקבעים במסחר בינלאומי. גורמים מרכזיים המשפיעים על תוצאות תחום הזיקוק הינם רמת המרווחים בשווקים הבינלאומיים, בחירת תמהיל אופטימלי של סוגי נפט גולמי וזמינות תפעולית של מתקני הזיקוק.

פעילות הזיקוק של בזן נעשית בבית הזיקוק של בזן בחיפה (להלן: "**בז"ח**"). חומרי הביניים אשר מיוצרים במתקני בזן ואינם מעובדים במלואם במתקני המשך של בזן, נמכרים לבית זיקוק אשדוד שבשליטת פז ("**בז"א**") ו/או ללקוחות מחוץ לישראל. היקף פעילות זו מהווה כ- 12% מכמות מוצרי הנפט הנמכרים על ידי בזן. חומרי ביניים הדרושים לבזן ו/או לחברות בנות שלה, ואינם מסופקים על ידי מתקני הזיקוק שלה, יכולים להירכש מבז"א ו/או מספקים מחוץ לישראל. היקף פעילות זו מהווה כ- 7% מהתשומות המשמשות את מתקני הזיקוק של בזן.

הגורם העיקרי המשפיע על התוצאות של תחום פעילות הזיקוק, הוא מרווח הזיקוק. מרווח הזיקוק הינו המרווח בין ההכנסות ממכירת סל המוצרים אותם מוכרת בזן לבין עלות חומרי הגלם, שרוכשת בזן (בעיקר נפט גולמי) בשער בית הזיקוק. מחירי הנפט הגולמי ומוצרי נפט בעולם נתונים לתנודתיות רבה, ונקבעים, בין היתר, על פי היצע וביקוש עולמיים ומושפעים גם מאירועים גיאופוליטיים, אשר אינם קשורים ישירות

להפקת הנפט, אך נתפסים על ידי השווקים כבעלי השפעה אפשרית על תפוקות עתידיות. גובה מרווחי הזיקוק, הינו תולדה של כוחות השוק הפועלים בשני מישורים שונים - האחד, היצע וביקוש של נפט גולמי, והשני- היצע וביקוש למוצרים סופיים.

10.1.5. גורמים המשפיעים על ביקוש והיצע הנפט הגולמי

היצע הנפט הגולמי מושפע בראש ובראשונה מקיומם ואיתורם של שדות נפט מתחת לפני הקרקע או קרקעית הים. כיום, קצב איתור וגילוי שדות נפט חדשים הולך ופוחת וישנה סברה רווחת אשר גורסת כי קצב הגילוי ימשיך לקטון בהתמדה למרות השיפור המתמיד בטכנולוגיות הגילוי וההערכה של שדות חדשים. בנוסף, היצע הנפט תלוי במספר רב מאוד של גורמים כגון יכולת שאיבה של נפט גולמי והזרמתו משדות הנפט לנמלים, הערכות של החברות המפיקות את הנפט לעניין מחירים עתידיים, היכולת של חברה המפיקה לאחסן את הנפט המופק לאורך זמן, אירועים גיאופוליטיים עולמיים וכד'. הנפט הגולמי הינו סחורה (Commodity) אשר מחירה מצוטט בבורסות שונות בעולם.

10.1.6. גורמים ומגמות בהיצע וביקוש למוצרי נפט

היצע מוצרי הנפט מושפע, מעבר להיצע הנפט הגולמי, בעיקר מכושר הזיקוק העולמי המכתיב את תקרת ההיצע העולמי למוצרים סופיים, והוא משתנה בהתאם לשינויים החלים מעת לעת ביכולות המתקנים הקיימים (כגון: בניית מתקנים חדשים, סגירת בתי זיקוק בעולם וכו') ובהתאם לגורמים משתנים כגון תקלות, שיפוץ מתקנים וכד'.

צריכת מוצרי הנפט מושפעת בעיקר מהגורמים הבאים: קצב הצמיחה של הכלכלות הגדולות, עלייה או ירידה ברמת החיים, בעיקר במדינות בעלות אוכלוסיה גדולה, עונתיות המתגברת במקרים של תנאי מזג אויר קיצוניים ומוצרי אנרגיה תחליפיים (כגון אנרגיה גרעינית וגז טבעי).

קיימת מגמה עולמית ארוכת טווח של גידול בביקוש למוצרי דלק לתחבורה כגון בנזין, סולר ודלק סילוני, ובמקביל - קיטון בביקוש למוצרים כבדים יותר, כגון מזוט וסולר להסקה². מעבר זה נובע ממגבלות איכות הסביבה ומכניסה של גז טבעי כתחליף למזוט ולסולר להסקה במקומות רבים.

בנוסף, קיימת מגמה עולמית של שיפור מתמיד בתכונות מוצרי הדלק (כגון: קיטון ברמות גופרית ושיפור תכונות שריפה), שמטרתה שריפה של חומרים נקיים יותר באופן יעיל יותר, מה שמקטין את העומס על הסביבה מבחינת רמות פליטה של מזהמים, הנוצרים בתהליך הבעירה של חומרי הדלק.

למועד הדו"ח, קיימת מגמה חזקה בעולם לייצר מרכיבי דלקים לתחבורה ממקורות מתחדשים (צמחיים) כגון אתנול וביו-דיזל. מטרות המגמה הינן הקטנת התלות בנפט והקטנת פליטת גזי חממה. מגמה זו מתגברת בכל העולם ועל פי התחזיות, בעשור הקרוב

² Hart Energy Consulting analysis and forecast based on IEA and EUROSTAT data, 2008

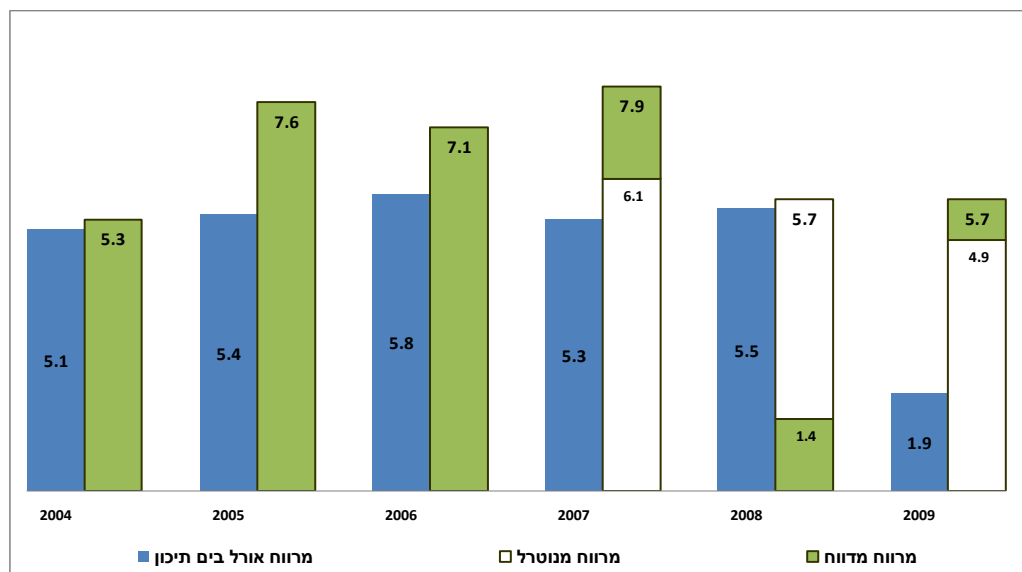
צפוי גידול בשימוש באתנול וביו דיזל שמקורם אינו בנפט גולמי כתחליף למוצרי נפט לתחבורה.

כלי רכב המונעים באמצעות גז, חשמל או מימן אינם צפויים להקטין את צריכת הנפט ומוצריו באופן משמעותי³, שכן הגז המשמש להנעת כלי רכב מופק בתהליך זיקוק הנפט (גז פחמימני מעובה) ותהליכים ליצירת חשמל ומימן הם תהליכים עתירי שימוש במוצרי נפט. נכון למועד הדו"ח, המעבר לשימוש בכלי רכב המונעים באנרגיות חלופיות הינו קטן יחסית, אך נמצא במגמת עלייה. מגמה זו עשויה להתגבר עם פיתוח ויצור דגמי רכבים היברידים זולים יותר.

10.1.7 גורמים ומגמות אשר משפיעים על מרווחי הזיקוק

הגורמים המשפיעים על הביקוש וההיצע לנפט גולמי ולמוצרי נפט, כפי שנסקרו לעיל, יוצרים תנודתיות ומחזוריות ברמות הרווחיות של תעשיית הזיקוק. השנים 2003-2007 היו שנות גאות במרווחי הזיקוק והחל משנת 2008 ובמהלך 2009, חלה ירידה במרווחים כתוצאה מהמשבר הכלכלי ובעקבותיו המיתון העולמי. בנוסף, התווספו לצד ההיצע של מוצרי נפט מספר בתי זיקוק גדולים שנבנו, בעיקר בעולם השלישי.

להלן גרף המתאר את מרווחי הזיקוק של בזן (הכוללים גם את פעילות בית הזקוק באשדוד עד שנת 2006) ואת המרווח הממוצע המתפרסם על ידי "רויטרס" עבור דוגמת בית זקוק בעל יכולת פיצוח בים התיכון עבור נפט גולמי מסוג "אורל"⁴, החל משנת 2004 ועד סוף שנת 2009 (בדולר לחבית)⁵:

יצוין, כי קיימים הבדלים במספר פרמטרים, בין מרווח הזקוק של בזן לבין המרווח שמתפרסם על ידי "רויטרס", בהם הרכב הנפט הגולמי (בזן מזקקת גם סוגי נפט גולמי שאינם "אורל"), הרכב ואיכות המוצרים המיוצרים על ידי בתי הזקוק וההבדל הנוצר

³ www.opec.org

⁴ נפט גולמי מסוג אורל מזוקק בבתי זיקוק רבים בים התיכון ובכללם גם בבזן.

⁵ עד שנת 2007 לא חישה בזן את המרווח המנוטרל.

כתוצאה מן העובדה שהציטוט מביא בחשבון קניה ומכירה באותו יום, בעוד שבפועל יש פער זמנים בין מועד רכישת הגלם ומועד מכירת המוצרים שזוקקו ממנו. בהתאם, ההשוואה למרווח "רויטרס" עשויה לספק הבנה ביחס למגמות ההתפתחות של מרווח הזיקוק של בזן, ואינה מהווה קנה מידה מדויק להערכת מרווח הזיקוק של בזן לתקופות קצרות.

בגרף שלעיל, מוצג גם מרווח הזיקוק המנוטרל, המשקף את מרווח הזיקוק עפ"י תוצאות הפעילות של בזן בניטרול השפעות הנובעות מהמעבר לרישום עפ"י תקינה בינלאומית, השפעת הפרשי עיתוי קניה ומכירה וכן שינויים בערך המלאי.

10.1.8. השוק המקומי למוצרי הנפט

עד סמוך למועד פיצול בז"א מבזן, סיפקה בזן, להערכתה, באמצעות בית הזיקוק בחיפה ובית הזיקוק באשדוד, כ-85% משוק מוצרי הנפט בישראל. יתרת 15% סופקו על ידי ייבוא מתחרה של מוצרי נפט מחברות אנרגיה וסחר בינלאומיות. לאחר שהושלם הפיצול, פחת חלקה של בזן בשוק ובמקביל - פחת כושר הייצור שלה. להערכת בזן, השוק המקומי של מוצרי הנפט הוא חלק מהשוק הים תיכוני וחלים בו שינויים תכופים בהתאם לשינויים המתרחשים בשווקים הבינלאומיים. להערכתה של בזן בשנים 2008-2009 פחת היבוא של מוצרי הנפט לישראל.

החל מיום 1.1.2007, הוסר הפיקוח ממחירי מרבית מוצרי הנפט בשער בית הזיקוק, וביום 1.10.2007 שונתה שיטת הפיקוח על מחירי הגפ"מ.

ביטול המחיר המרבי למרבית מוצרי הנפט שבזן מוכרת, ושינוי שיטת הפיקוח על מחירי גפ"מ, מאפשרים לה גמישות עסקית ומשפרים את יכולתה להתמודד בתחרות בשוק מוצרי הדלק. בזן קובעת את מחירי מוצרי הדלק על בסיס מחירים בינלאומיים, תוך התאמה להתפתחויות באגן הים התיכון ובשוק הישראלי. לפרטים נוספים ראה סעיף 10.17.2 לדו"ח.

קודם למועד הפיצול, היתה פז אחת מלקוחותיה העיקריים של בזן. רכישת בז"א על ידי פז, משפיעה על היקף רכישותיה מבזן, אולם בהתחשב בצמצום כושר הייצור של בזן בעקבות הפיצול, אין לשינוי זה השפעה מהותית על בזן.

בזן רשאית כיום לעסוק במקטע השיווק הסיטונאי והקמעונאי של מוצרי דלק, פעילות אשר היתה מנועה מלבצע טרם הפרטתה.

בזן והחברות המאוחדות שלה, כאו"ל, גדיב ושב"ח הינן, לגבי חלק מהמוצרים הנמכרים על ידן, בעלות מונופולין על פי חוק ההגבלים העסקיים.

לפירוט אודות המגבלות החלות על בזן, לרבות תחום פעילות הזיקוק, ראה סעיף 10.17 לדו"ח.

10.1.9. גורמי הצלחה קריטיים

לאורך השנים נוקטת בזן במספר שיטות לצורך מיצובה ובידולה אל מול מתחריה. בין היתר, באמצעות יצירת מונוטין כחברה אמינה, גיבוש צוות עובדים ברמה מקצועית

גבוהה, יכולת טכנולוגית המאפשרת שימוש במגוון רחב של סוגי נפט גולמי תוך יעילות גבוהה והתאמת המוצרים לדרישות איכות מחמירות ושמירה על גמישות מסחרית ברכישת חומרי גלם.

10.1.10. חסמי כניסה

להערכת בזן חסמי הכניסה לתחום פעילות הזיקוק הם היקף ההון הדרוש להקמת מפעלים חדשים, משך זמן הקמתם, קבלת האישורים הרגולטוריים להקמתם, תלות בתשתית נמל הולכה, ניפוק, ידע וניסיון בתחומי הנפט הגולמי ומוצרי הדלק.

10.1.11. תחליפים למוצרי תחום הפעילות ושינויים החלים בהם

המגמה להחלפת חלק ממוצרי הנפט בגז טבעי הינה מגמה גלובאלית. הגז הטבעי הופך למקור אנרגיה משמעותי במשק הישראלי והוא צפוי במהלך שנים ספורות להחליף את מרבית השימוש במזוט, סולר הסקה, וגפ"מ תעשייתי. בזן מבצעת מהלכים על מנת להתאים עצמה לשינויים אלה, אם כי ישנם עיכובים בבניית התשתיות הנדרשות לצורך הובלת גז טבעי ללקוחות השונים. עיכובים אלה מאטים את החדירה של הגז הטבעי ואת היקף השימוש בו.

על פי חוק משק הגז הטבעי, התשס"ב – 2002 (להלן: **"חוק משק הגז הטבעי"**), מי שעוסק בישראל בזיקוק נפט בשיעור העולה על עשרה אחוזים מכלל כמות הנפט המזוקקת בישראל (להלן: **"מזקק נפט"**), וכן מי שהוא בעל השליטה במזקק נפט כאמור, לא יעסוק במכר או בשיווק של גז טבעי. מכוח הוראת חוק משק הגז הטבעי האמורה, בזן, כמזקקת נפט, מנועה מלעסוק במכר או בשיווק של גז טבעי. לעמדת הממונה על ההגבלים העסקיים ראו סעיף 10.17.4 לדו"ח.

להלן הצעדים בהם נוקטת ויכולה בזן לנקוט על מנת להתאים את פעילותה למגמת הירידה בצריכת המזוט והסולר להסקה: (א) הגדלת חלקם היחסי של סוגי נפט גולמי קל, שתכולת המזוט בהם קטנה, בסל חומרי הגלם שבזן מזקקת, לאחר שמתקני הזיקוק הקיימים של בזן הותאמו לזיקוק סוגי גלם אלה; (ב) הרחבת יכולת הייצור של סולר לתחבורה, תוך שמירת הגמישות לייצוא סולר להסקה; (ג) הקמת מערך זיקוק מורכב אשר יהפוך מזוט לתזקיקים בעלי שווי גבוה, תוך ניצול השאריות כמקור אנרגיה במתקן ליצור חשמל בהשקעה בסדרי גודל של מאות מיליוני דולר.

בזן בוחנת ומיישמת את החלופות השונות, מתוך מגמה להתמודד עם השינויים ככל שיחולו, בעקבות כניסת הגז הטבעי לשימוש בישראל, ובכלל זה פועלת לקדם את האפשרות לרכישת גז טבעי לשימוש כחומר בעירה במקום מזוט. השימוש בגז טבעי בבית הזיקוק חיפה מותנה בכריתת הסכם לרכישתו ובהשלמת מערכת הולכת גז טבעי עד למפרץ חיפה. מערכת ההולכה מתוכננת ונבנית על ידי נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ, אשר להערכתה ובהתאם להודעות משרד התשתיות הלאומיות צפוי היה הגז הטבעי להגיע למפרץ חיפה בתחילת שנת 2010. למועד פרסום דו"ח זה, טרם הושלמה מערכת ההולכה למפרץ חיפה. העיכוב בהשלמתה נובע ממחלוקת עם בעלי אדמות המצויות בתוואי המתוכנן לצנרת הגז הטבעי למפרץ חיפה. בחודש ינואר 2010, התקבלה החלטת

ממשלה לגבי הפיצוי שיינתן לבעלי האדמות המצויות בתוואי הצנרת המתוכנן למפרץ חיפה, אולם טרם נחתם הסכם פיצוי עם בעלי הקרקעות האמורים ואין ביכולתה של בזן להעריך עד כמה תעכב סוגיה זו את הגעת הגז הטבעי למפרץ חיפה. ביום 4.1.2010 הגישה בזן עתירה לבג"צ כנגד שר האוצר, שר התשתיות הלאומיות, שר הפנים והשר להגנת הסביבה ובה דרשה כי המשיבים ינמקו מדוע לא יעשו שימוש בסמכויות המוקנות להם לשם יישומה של החלטת הממשלה "לעשות ככל הנדרש". על מנת לאפשר תחילת אספקת גז טבעי לאזור חיפה", החלטה שאמורה היתה להיות מיושמת עד יום 31.12.2007, באופן שיבטיח בוודאות את אפשרותה של בזן להשתמש בגז טבעי במועד האפשרי המוקדם ביותר ולא יאוחר מתום שמונה עשר חודשים ממועד כניסתו לתוקף של הצו האישי החדש⁶; עוד עתרה בזן כי בית המשפט יורה לשר האוצר לנמק מדוע לא יעשה באופן מידי שימוש בסמכותו מכוח פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943 על מנת לרכוש קרקעות ככל שנדרש לצורך העברת צינור ההולכה של הגז הטבעי לאזור חיפה; כמו כן, ביקשה בזן מבית המשפט להורות לשר להגנת הסביבה לנמק מדוע לא ידחה את המועד לכניסתו לתוקף של הוראות מסויימות בצו האישי החדש, הנוגעות להפחתת פליטות ממתקני בזן ("ההוראות המיוחדות"), עד למועד בו תחל אספקה סדירה של גז טבעי למתקניה של החברה. בזן ביקשה צו ביניים במעמד צד אחד העוצר את מרוץ הזמן, כך שמועד כניסתו לתוקף של הוראות המיוחדות ידחה, בהתאם למשך הזמן בו תהא העתירה תלויה ועומדת בבית המשפט. בית המשפט לא נעתר לבקשה לתת צו ביניים במעמד צד אחד וקבע כי ידון בבקשה לצו ביניים, לאחר קבלת תגובת המדינה לעתירה. למועד פרסום דוח זה, טרם הגישה המדינה את תגובתה. בזן הגישה בהתאם להוראות המיוחדות ובמועד הקבוע בצו תכנית להפחתת הפליטה ממתקניה. בינואר 2009 נתגלה מצבור גז טבעי בים התיכון מול חופי חיפה. גילוי זה עתיד להגדיל את עתודות הגז הטבעי שתעמודנה לרשות צרכני הגז הטבעי בישראל, ובכללם בזן. בשלב זה טרם החל פיתוח שדה הגז שהתגלה וטרם ידוע מתי יוזרם ממנו גז טבעי לצרכנים בישראל.

בזן מעריכה, כי המעבר לשימוש בגז טבעי בבית זיקוק חיפה צפוי להביא ליעילות תפעולית מוגברת והוא חיוני על מנת שבזן תוכל לעמוד בדרישות בתחום איכות הסביבה.

בנוסף להיותו של הגז הטבעי מקור אנרגיה משמעותי במשק, חדירה של תחליפי דלקים ממקורות מתחדשים כגון אתנול וביו-דיזל, שמקורם איננו בנפט הגולמי וכניסתן של מכוניות המונעות באמצעות חשמל לשימוש נרחב, עלולה להיות איום תחרותי למוצרי בזן, כמפורט בסעיף 10.22.2 לה' לדו"ח. עם זאת, יכולתה של בזן למכור סולר המכיל ביו-דיזל בשווקי אירופה, כפי שהיא מוכרת למועד הדו"ח, עשויה לתת לה יתרון שיווקי בעת כניסת מוצרים דומים לשוק הישראלי.

המידע הכלול בסעיף זה ביחס לחדירת הגז הטבעי ותחליפי דלקים ממקורות מתחדשים, היקף השימוש בהם והשפעתם על בזן, הינו מידע צופה פני עתיד, המבוסס בעיקר על הערכת חברת נתיבי הגז לישראל בע"מ ("נתג"ז") והודעות משרד התשתיות הלאומיות

6 לפירוט בעניין הצו האישי החדש ראה סעיף 10.16.3 לדוח.

באשר לקצב כניסת הגז הטבעי לשימוש בישראל, זמינות וכדאיות רכישת סוגי נפט גולמי שונים על ידי בזן, שוק המזוט וסולר הסקה באזורי הפעילות של בזן מחוץ לישראל וגורמים נוספים; וכן על הערכת בזן באשר לקצב חדירתם של מרכיבים שמקורם אינו בנפט גולמי לדלקי תחבורה. אין כל וודאות להתממשות הערכות בזן באשר לכל אחד מן הגורמים הללו, ובעיקר קצב התפתחות השימוש בגז טבעי בישראל, אשר כרוך באי וודאות גדולה, ואין כל וודאות אשר לאופן התמודדות בזן והעלויות הכרוכות בכך.

10.2. מוצרי תחום הפעילות

ניתן להפיק מן הנפט הגולמי מספר רב של חומרים. נהוג להפריד את הנפט למספר קבוצות של חומרים שכל אחת מהן כוללת מספר ניכר של תרכובות כימיות: (א) גזים קלים - לאנרגיה ולתעשייה. (ב) גז פחממני מעובה (גפ"מ) (תערובת פרופן ובוטן) - לבישול ביתי וכחומר גלם לתעשייה. (ג) נפטא - כחומר גלם לתעשייה. (ד) בנזין לסוגיו - לשריפה במנועי בנזין. (ה) קרוסין (נפט) - דלק למטוסי סילון ולחימום. (ו) סולר לסוגיו - לשריפה במנועי דיזל, לחימום ביתי ולהסקה בתעשייה. (ז) מזוט לסוגיו - דלק כבד המשמש כדלק לתנורי תעשייה ולייצור חשמל. (ח) חומרים שעווניים - חומרים הנקשרים בטמפרטורה גבוהה באופן יחסי ומשמשים כחומר גלם לייצור שמני סיכה, לשימון חלקים נעים במכונות, לייצור שעווה (נרות ושימושים אחרים) וכחומרי זינה למתקני פיצוח קטליטי ומימני (HVGO). (ט) ביטומן - מוצק בטמפרטורה רגילה, משמש לזיפות כבישים, ולייצור מוצרי איטום.

10.3. מוצרים חדשים

בראשית שנת 2009 נכנסו לתוקף בישראל תקנים לדלקי תחבורה התואמים את דרישות Euro 5. בזן מייצרת ומשווקת מוצרים התואמים את דרישות התקן הנ"ל.

10.4. לקוחות

10.4.1. מרבית מוצרי הדלק המיוצרים בבזן נמכרים בשוק המקומי לחברות שיווק הדלק והגז, הרשומות במינהל הדלק או שהן בעלות רשיון ספק גז מאת משרד התשתיות הלאומיות ובחלקם – נמכרים המוצרים במישרין ללקוחות סופיים. בזן מתקשרת עם לקוחותיה בחוזים לתקופות שונות (חודש, שנה או תקופה אחרת, בהתאם למו"מ עם הלקוח). התפלגות המכירות של מוצרי תחום זיקוק נפט בשנת 2009 מתוך סך הכנסות בזן, 74% מקורם בשוק המקומי.

10.4.2. יתרת המכירות נעשית ללקוחות שונים ברחבי העולם (בעיקר באזור הים התיכון). המכירות לייצוא מתבצעות בחלקן בהתקשרויות נקודתיות (Spot), הנקשרות בין בזן לבין חברות דלק זרות או סוחרים, ובחלקן על בסיס חוזים לטווח של שנה. מחירי מוצריה של בזן המיוצאים לשווקים בינלאומיים, נקבעים בהתאם לנוסחת מחיר המבוססת על רמת מחירי השוק בעת מסירת המוצרים בפועל. בזן מייצאת לחו"ל, בעיקר לשווקים קרובים באזור אגן הים התיכון מוצרים שונים. התפלגות המכירות של מוצרי תחום זיקוק נפט בשנת 2009 מתוך סך הכנסות בזן, 26% מקורם בייצוא.

10.4.3. בחודש דצמבר 2009, התקשרה בזן בהסכם לניכיון התחייבויות של לקוחות מסויימים שלה עם קונסורציום של בנקים (בסעיף זה: "המממנים"). במסגרת ההסכם האמור, נקבע כי התחייבויות לקוחות אשר יתקבלו על ידי המממנים לניכיון, מומחות למממנים בהמחאה מוחלטת על דרך המכר. סכום הניכיון המצטבר בהתאם להסדר זה, לא יעלה בכל עת על סך של 195 מליון דולר, תוך הגבלת סכום המסגרת לכל אחד מהלקוחות שנכללו בהסדר הניכיון האמור. כל אחד מהמממנים רשאי להפסיק את ביצוע הניכיונות בכל עת שבה יהא אותו מממן מנוע מלהעמיד אשראי ללקוח בגינו נתבקש הניכיון, או בגין שינוי לרעה במצבו של אחד מהלקוחות או במצבה של בזן.

10.5. שיווק והפצה

10.5.1. מכירת מוצרי בזן בישראל מתבצעת ע"י עובדי בזן, בעיקרה בשער מפעל בזן כאשר חברות שיווק הדלק והגז "מושכות" את המוצרים באמצעות צנרת השייכת לחברות התשתית, או במכליות כביש ממסוף הניפוק של בזן ומשווקות את מוצרי הדלק בסיטונאות לתעשייה, לתחבורה ובקמעונאות לציבור הרחב, בעיקר, באמצעות תחנות הדלק הפזורות ברחבי המדינה. בנוסף, מוכרת בזן מוצרי נפט גם ללקוחות שאינם חברות דלק. לעמדת הממונה על ההגבלים העסקיים, בעניין שיווק והפצה של מוצרי נפט, גם ללקוחות שאינם חברות דלק, ראה סעיף 10.17.4 לדו"ח. לבזן תלות תפעולית בחברות התשתית המזרימות את המוצרים בצינורות ממתקניה.

10.5.2. השיווק וההפצה של מוצרי בזן בחו"ל נעשה על ידי עובדי בזן עבור תחום פעילות הזיקוק. עיקר השיווק נעשה באזור אגן הים התיכון, על מנת לחסוך בעלויות הובלה. לצורך הובלת מוצריה לחו"ל, עושה בזן שימוש, בין היתר, במיכליות להובלה ימית של מוצרי נפט החכורות על ידה לטווח ארוך.

10.6. צבר הזמנות

10.6.1. צבר ההזמנות של בזן ליום 31.12.2009 מלקוחותיה בארץ ובחו"ל עומד על כ- 3.3 מיליארד דולר, הצפוי להתקבל בחלוקה שווה פחות או יותר לאורך שנת 2010 כולה. צבר ההזמנות נובע בעיקרו ממכירה שנתית לשנת 2010, של מוצרים שונים. למועד הדו"ח עומד צבר ההזמנות על כ- 2.5 מיליארד דולר.

10.6.2. יתרת מכירות בזן בישראל מתבצעות על בסיס הזמנות חודשיות, המסופקות בחודש הקלנדרי העוקב אחר חודש ההזמנה. יתרת המכירות לחו"ל מתבצעת על בסיס חוזים למכירה מזדמנת (spot), המסופקת בתוך זמן קצר לאחר מועד ההתקשרות.

10.7. תחרות

10.7.1. בישראל פועלים שני בתי זקוק המתחרים זה בזה וכן יבואנים המציעים מוצרי דלק בעיקר לחברות שיווק דלק גדולות ובינוניות ולצרכנים גדולים. בשנת 2007 חל קיטון בחלקה של בזן בשוק המקומי, אשר שיקף להערכת בזן גידול ביבוא ביחס לשנה קודמת ומכירת בית זיקוק אשדוד לידי פז. בשנת 2008 גדל חלקה של בזן בשוק המקומי ביחס לחלקה בשנת 2007 וזאת כתוצאה מקיטון ביבוא (ביחס לשנת 2007) ולהערכת בזן, בשנת

2009 לא חל שינוי מהותי בחלקה של בזן בשוק. להערכת בזן, לאורך זמן, תשקף התחרות את תנאי השוק הבינלאומי למוצרי נפט באגן הים התיכון. להערכת בזן בהסתמך על נתונים פומביים המתפרסמים על ידי מנהל הדלק, נתח השוק של בזן בשנת 2009 בשוק המקומי, הינו כ- 60%.

10.7.2. לעלות ההובלה של מוצרי בזן, המופנים לייצוא, השפעה מהותית על רווחיות המכירה. לפיכך, לבזן יתרון בהספקת מוצריה ללקוחות, אשר מבקשים את אספקת המוצרים באגן הים התיכון.

10.7.3. בעלותה של קבוצת דלק במסופי פי גלילות, ובעיקר במסוף האחסון והניפוק באשדוד (המשמש לב מערכת ההזרמה והניפוק במרכז הארץ ודרומה), עלולה להשפיע על יכולת בזן להתחרות באזורים אלה. להערכת בזן, בתקופת הדו"ח, לא הייתה לעובדות אלה השפעה מהותית על פעילותה באזורי המסופים.

10.7.4. פעילות בזן בארץ ובחו"ל מתקיימת בתנאי תחרות בינלאומית. חלקה של בזן בשוק העולמי זניח.

10.7.5. המוצרים המשווקים על ידי בזן הינם Commodities, אשר מחירם מצוטט בפרסומים בינלאומיים פומביים, ואשר לא ניתן לבדל אותם ממוצרים מתחרים בעלי רמת איכות דומה. לפיכך התחרות בתחום פעילות הזיקוק מתמקדת בשמירה על איכות המוצרים לאורך זמן, התאמתם לתקנים המשתנים ושמירה על אמינות גבוהה בכל הקשור לעמידה במועדי הספקה ובמוסר תשלומים לספקים.

10.8. כושר ייצור

10.8.1. כושר זיקוק נמדד בחביות נפט גולמי ליום. כושר הזיקוק המקסימלי של בית הזיקוק בחיפה הינו כ- 197,000 חביות/ליום. זאת, לאחר ששדרוג מתקן זיקוק הגלם הגדול של בזן שהסתיים בתקופת הדו"ח הגדיל את כושר הזיקוק המקסימלי. כושר הזיקוק בפועל נקבע על פי סוג הנפט הגולמי המעובד ובהתאם לצורכי בזן.

להלן נתונים אודות התפלגות תפוקת בזן (בית הזיקוק בחיפה) על פי קבוצות המוצרים העיקריות בתחום הזיקוק (באלפי טונות):

מוצר	2009	2008
סולר	2,390	2,371
בנזין	1,608	1,664
קרוסין	662	831
מזוט	1,034	1,367
סולר ואקום	522	738
אחרים	681	620
סה"כ	6,897	7,591

כ - 8.5% מכמות הנפט הגולמי המזוקקת על ידי בזן משמשת אותה לצריכה עצמית.

10.8.2. המפעל בחיפה פועל 24 שעות ביממה במשך כל ימות השנה, למעט הפסקות יזומות של פעולת מתקנים שונים לצורכי תחזוקה שוטפת על פי תוכנית עבודה של בזן וכן עקב תקלות.

10.8.3. שיעור הניצולת הממוצע של כושר הזקוק של בית הזיקוק (תפוקה בפועל לעומת כושר הזיקוק המירבי לאותה תקופה) עמד על כ-86.2% בשנת 2007, על כ-91.6% בשנת 2008 ועל כ-81.8% בשנת 2009. ניצולת המתקנים בשנת 2009 הושפעה מסגירת מתקן זיקוק הגלם הגדול של בזן (מז"ג 4) לצורך שדרוג ושיפוץ במהלך החודשים יוני-יולי 2009, מסגירת מז"ג 1 משיקולי אופטימיזציה, ומעלייה בכושר הזיקוק החל מספטמבר 2009 כתוצאה משדרוג מז"ג 4 כאמור.

10.8.4. יכולתו של בית זיקוק לייצר מוצרי נפט בעלי ערך מוסף גבוה באמצעות שימוש במתקני זיקוק מורכבים, נמדדת באמצעות Nelson Complexity Index ("מדד נלסון"), הנע בבתי זיקוק באגן הים התיכון בטווחים של 5 – 10. ככל שהמדד גבוה יותר יכול בית הזיקוק לייצר מוצרים בעלי ערך מוסף גבוה יותר ו/או לזקק סוגי נפט גולמי באיכות נמוכה יותר. מדד בית הזיקוק של בזן הינו 7.4 במדד נלסון. למיטב ידיעת בזן, רמת מורכבות זו היא בין הגבוהות במזרח אגן הים התיכון. לפרטים בדבר פרויקטים שמבצעת בזן במתקניה להגדלת רמת מורכבות הזיקוק ראה פירוט בסעיף 10.21 לדו"ח.

10.8.5. במסגרת מימוש התכנית האסטרטגית שאושרה ע"י דירקטוריון בזן בנובמבר 2007, בזן החלה בביצוע פרויקט להקמת פצחן מימני בתשומה של 25,000 חביות ביום, אשר ייצר תזיקי ביניים (סולר וקרוסין), בהשקעה של 500 מיליון דולר. בראשית שנת 2010, קיבלה בזן הודעה כי הקונגרס האמריקני אישר העמדת ערבות של סוכנות האשראי לייצוא האמריקאית Export-Import bank of the United States, בשיתוף סוכנויות אשראי ליצוא נוספות מאירופה, במסגרתו תקבל בזן מימון לרכישת פריטי ציוד עיקריים הדרושים להקמת הפצחן המימני מספקים בחו"ל בסכום של 300 מיליון דולר, וכן חתמה בזן על מסמך עקרונות מחייב לצורך קבלת אשראי בסך של עד 600 מיליון דולר מקונסורציום של בנקים מקומיים. לפרטים אודות מערך המימון האמור ראה סעיף 10.14 להלן. מתקן הפצחן המימני צפוי להיות תפעולי ברבעון השני של שנת 2012. עם הפעלתו, יגדיל המתקן את המורכבות של בית הזיקוק בחיפה באופן משמעותי, בכך שיאפשר הפקת יותר תזיקים בעלי ערך מוסף גבוה מכל חבית נפט. כמו כן, יגביר המתקן גמישות בית הזיקוק בבחירת חומרי הגלם ותמהיל המוצרים, כדי להתאימם לתנאי השוק המשתנים.

הערכותיה האמורות של בזן בדבר המועד הצפוי להשלמת הפרויקט והיקף ההשקעה בו הינן בגדר מידע צופה פני עתיד. הערכות אלו מתבססות על תוכניות שערכה הנהלת בזן ועל נתונים שהתקבלו מגורמים מקצועיים חיצוניים לבזן. אין כל וודאות שהערכות אלו תתממשנה שכן מדובר בפרויקט מורכב ביותר, שביצעו מותנה בין השאר בגורמים חיצוניים לחברה, וכן בקבלת אישורים רגולטוריים שונים ובהשלמת גיוס המימון הנחוץ להקמתו, גורמים אשר עלולים להשתנות בהתאם להתפתחויות בשווקים הרלוונטיים.

א. להלן פירוט תשומות המתקנים המפורטים בסעיף 10.9 לדוח:

<u>מועד שיפוף אחרון</u>	<u>מועד שדרוג אחרון</u>	<u>שנת הקמה</u>	<u>ימי תפעול בשנה</u>			<u>כושר ייצור (חביות ליום)</u>	
			<u>2009</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>		
						עד אוגוסט 2009 -	מתקנים לזקוק גלם
						180,000	(1 / 3 / 4)
						החל מאוגוסט 2009 –	
						197,000	
'05 / '05 / '09	'95 / '93 / '09	'39 / '44 / '85	229 / 359 / 307	361 / 366 / 366	364 / 344 / 365	90,000	מתקנים לזקוק בואקום
							(1 / 3 / 4)
'05 / '05 / '09	'95 / '93 / '09	39 / '79 / '85	229 / 301 / 359	361 / 366 / 366	364 / 343 / 365	43,500	מתקנים לשבירת צמיגות
'05 / '09	אין / '70	'39 / '85	208 / 300	349 / 366	338 / 365		(3 / 4)
2005	'82 / '00 / '04	'79	319	366	335	25,000	מתקן פיצוח קטליטי
2004	אין	'95	365	366	361	27,000	מתקן פרום קטליטי רציף
אין	אין	2006	350	347	314	11,300	מתקן איזומריזציה
<u>מתקני הדחת גופרית:</u>							
2004	אין	'95	363	366	348	40,000	בנפטא
2004	⁽⁴⁾ 07 / '96	⁽²⁾ 62	359	361	328	21,000	בקרוסין
2004	אין	'02	365	341	358	60,000	בסולר
2004	⁽⁴⁾ 07	'02	320	366	296	15,300	בבנזין פצ"ק
2004	⁽⁴⁾ 09	⁽³⁾ 64	284	366	355	25,000	ב-HVGO
אין	אין	'02	5	10	0	1,680 (KNM3/D) ⁽¹⁾	מתקן טיהור מימן ⁽⁵⁾

(1) אלפי מטר מעוקב סטנדרטי ליום

(2) הוקם כמתקן הדחת גופרית מנפטא

(3) הוקם כמתקן הדחת גופרית מסולר

(4) הסבה לפצחן מימני מתון.

(5) המתקן כשיר לפעולה, ככל שיהא בכך צורך.

10.8.6. לבזן תחנת קוגנרציה, המספקת חשמל וקיטור לשימוש עצמי, כ- 40 מגוואט חשמל וכ- 350 טון קיטור לשעה. החשמל והקיטור המיוצרים בתחנה, משמשים לצורכי תפעול מפעל בזן ובחלקם נמכרים לחברות אחרות במפרץ חיפה. בזן רוכשת את יתרת החשמל הנחוצה לה מחברת החשמל.

10.8.7. בנוסף לתכניות התחזוקה השוטפת ולטיפולים התקופתיים במתקני בזן, פועלת בזן לשדרג, להשביח ולהרחיב את מתקניה בהתאם לתכניות המאושרות על ידי מעת לעת, על מנת, בין היתר, לענות על צרכי השוק המתעדכנים בהתאם לטכנולוגיה ולאפשר ייצור מוצרים העומדים בדרישות איכות מחמירות. בשנת 2008 השקיעה בזן בפרויקטים כאמור סך של כ- 59 מיליוני דולר, ובשנת 2009 סך של כ- 72 מיליוני דולר (כולל הפרויקט הנזכר בסעיף 10.8.5 לעיל).

10.9. מתקנים ורכוש קבוע

10.9.1. מתקני בזן בחיפה, כוללים יחידות זיקוק ראשוניות (זיקוק גלם), מתקני פיצוח קטליטי ויחידות פרום (המבצעות תהליכי זיכוך ואשפרה של מוצרי הדלק), יחידות ייצור נוספות (לייצור איזומרט, המשמש כאחד ממרכיבי הבנזין, ואספלט), מתקנים לטיפול בגופרית, תשתית (מבנים, מיכלי אחסון, צנרת וכד'), ומתקני שרותים (תחנת כח, טיפול בשפכים, ציוד כיבוי אש). העלות המופחתת של המתקנים ליום 31.12.2009 הינה כ- 692 מיליון דולר.

10.9.2. על פי הסכם הנכסים החדש שנחתם ביום 24.1.2007, בזן זכאית להרשם כחוכרת מאת מדינת ישראל של מקרקעין במפרץ חיפה, אשר ברובם רשומים כיום על שמה, בהיקף של 2,133 דונם, בחכירה מהוונת לתקופה של 49 שנים מיום חתימת ההסכם, ועל פי בחירתה לתקופה של 49 שנים נוספות. מתוך המקרקעין האמורים, בזן מחזיקה בכ- 1,600 דונם. יתרת המקרקעין, מוכרים לכא"ל, גדיב, שב"ח ולצד ג', או משמשים לשימושים שונים הדרושים לפעילות בזן, ואינם מוחזקים ייחודית על ידי בזן. בנוסף, חוכרת בזן ממנהל מקרקעי ישראל שטח של כ- 56 דונם באזור ג'למה (בסמוך לקרית טבעון). הסכם הנכסים החדש חל גם על מקרקעין אלה. לפרטים נוספים בקשר עם הסכם הנכסים החדש והשלכותיו על זכויותיה של בזן במקרקעי, ראו סעיף 10.8.2 לדו"ח.

10.9.3. המשטר המוניציפאלי החל על שטח המפעל - ביום 28.3.2005 אימץ שר הפנים החלטת ועדה שהוקמה לצורך העניין, והחליט על סיפוח שטח המפעלים הפטרוכימיים במפרץ חיפה לרבות שטחי בזן (להלן: "שטח המפעלים") לשטח המוניציפאלי של עיריית חיפה, בתנאי ששטח המפעלים ינוהל בשיתוף כל הרשויות המקומיות הרלוונטיות ונציגי המפעלים, אשר יפעלו כמנהלת האזור. ביום 29.12.2005 הוכלל שטח המפעלים, ובכללם המקרקעין של בזן, בתחום עיריית חיפה. בזן, גדיב, כא"ל ומפעל נוסף התקשרו עם עיריית חיפה ורשויות מקומיות סמוכות אחרות בהסכם מיום 23.8.2006, אשר נועד להסדיר את המשטר המוניציפאלי שיחול על שטח המפעלים (להלן: "הסכם הרשויות"), ואשר בהתאם לו הוקמה חברה עירונית אשר מלוא הזכויות בהון ומרבית זכויות ההצבעה בה מוחזקות על ידי הרשויות ויתרתן בידי המפעלים, ואשר מטרתה לתת

שירותים מונציפאליים בשטח המפעלים, לרבות קביעת כללים, תכנון ופיתוח; בהסכם נקבע, כי עיריית חיפה, כרשות הרישוי בשטח המפעלים, תטפל בבקשה לרשיון עסק אשר הגישה בזן וכי לא תוסיף תנאים נוספים ברשיון העסק מעבר לתנאים שייקבעו על ידי משרדי הממשלה הרלבנטיים לרשיון העסק של בזן. עד תום תקופת הזיכיון, לא קיבלה בזן היתרי בנייה ביחס לבנייה במרבית שטח המפעל. בשנת 2008, אישרה הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה את הפקדת תכנית שהגישו בשנת 2004 בזן ומפעלים נוספים המצויים בשטח המפעלים. באותו מועד גם ביטלה הוועדה המחוזית החלטה קודמת שלה שנגעה לאי מתן היתרי בניה מסויימים עד לאישור תסקיר ההשפעה על הסביבה (לפרטים נוספים ראה סעיף 10.16.6 ב' לדו"ח). עד שתאושר תכנית מפורטת לשטח המפעלים, לא ניתן יהיה לקבל היתרי בנייה ביחס למבנים שהוקמו לפני תום תקופת הזיכיון. החל מתום תקופת הזיכיון, מבקשת בזן ומקבלת היתרי בניה עבור כל בנייה חדשה בחצירה.

10.10. הון אנושי

10.10.1. בסה"כ הועסקו נכון ליום 31.12.2009 בחברות הנכללות במגזרי הפעילות השונים של בזן 1,321 עובדים. מספר העובדים בבזן נכון ליום 31.12.2009 עמד על 719 (לא כולל 59 עובדים של בזן המוצבים בכאוו"ל, וכן 11 עובדים ארעיים ו-45 עובדים באמצעות חברות כוח אדם לעבודות בעלות אופי זמני, ברובן פרויקטים, הקמה ושיפוצים). מיום 31.12.2009 ועד סמוך למועד פרסום הדו"ח, לא היה שינוי מהותי במצבת העובדים של בזן.

10.10.2. להערכת הנהלת בזן אין לבזן תלות מהותית בעובד מסוים. יחסי העבודה בבזן הינם תקינים.

10.10.3. בזן מבצעת הדרכות מקצועיות לעובדים בתחומי עיסוקם, וכן הדרכות חובה לכלל עובדי בזן בתחומי בטיחות, הסמכות לבצוע תפקיד, איכות הסביבה ואבטחת מידע, כנדרש על פי חוק.

10.10.4. מתוך כלל עובדי בזן, נכון למועד הדו"ח, 58 עובדים בכירים מועסקים על פי חוזי עבודה אישיים לעובדים בכירים, 617 עובדים מועסקים בהתאם לתנאי ההסכמים הקיבוציים המיוחדים שבזן צד להם, ו-44 עובדים מועסקים על פי חוזי עבודה אישיים מיוחדים.

הסכמי העבודה האישיים של העובדים הבכירים כוללים כסויים פנסיוניים וביטוחיים ותנאים סוציאליים והטבות שאינם חורגים מהמקובל למעט, זכאותם של חלק מהעובדים הבכירים למענק השלמת פיצויי פיטורין עד לשיעור פיצויים של 200%, ושל חלק אחר מהם, לבחור במסלול פנסיה מוקדמת או במסלול פיצויים מוגדלים אם יפוטרו.

10.10.5. הסכמים קיבוציים

בזן הינה צד להסכמים קיבוציים מיוחדים, המסדירים את תנאי עבודתם והעסקתם של עובדי בזן, אשר אינם מועסקים במסגרת חוזים אישיים.

ההסכמים הקיבוציים החלים על בזן קובעים, בין היתר, שכר עבודה הנקבע על פי דרגות⁷, שנקבעו לכל סוג עובדים; אופן העלאה בדרגה; תוספת ותק (0.75% או 1% לכל שנת עבודה בהתאם לוותק בבזן); תשלום תוספות לעובדי משמרות; אפשרות לעובדים המעוניינים בכך להצטרף לקרן השתלמות, שהשתתפות המעביד בה עומדת על 7.5% משכר העובד; זכות לגמול השתלמות; מענק במועד פרישת עובד חלף ימי מחלה צבורים, שלא נוצלו.

כל העובדים בבזן אשר הוראות ההסכם הקיבוצי חלות עליהם חברים בקרן פנסיה מקיפה ובזן מפרישה את תגמולי המעביד ומנכה משכר העובדים את השתתפות העובדים בשיעורים הנקובים בתקנון האחד. הפרשות בזן כאמור, בתוספת תשלום עודף פיצויים, הנקבע על פי שכרו האחרון של העובד, יבואו במקום פיצויי פיטורים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1973. בגין שנות עבודתם שמעבר ל-20 שנה, זכאים העובדים לפיצויים נוספים בשיעור של 50% ובגין כל שנת עבודה שמעבר ל-30 שנות עבודה, זכאים העובדים לפיצויים נוספים בשיעור של 100%.

נכון למועד הדו"ח, משלמת בזן לקרן פנסיה באופן שוטף גמלאות עבור כ-113 גמלאים של בזן (לרבות גמלאים שפרשו קודם למועד הפיצול מבז"א), שפרשו בפרשה מוקדמת, עד להגיעם של גמלאים אלה לגיל פרישה עפ"י חוק. סך כל הגמלאות ששלמה בזן בשנים 2008 ו-2009 עמד על סך של כ- 3,242 אלפי דולר וכ- 3,880 אלפי דולר, בהתאמה. נכון למועד הדוח, מעריכה בזן, כי יתרת כל התשלומים, שחייבת בזן לשלם לקרן הפנסיה עבור גמלאים כאמור עומדת על סך של כ- 8,579 אלפי דולר.

בשנת 2009, נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין בזן לבין נציגות העובדים על פיו, בשנת 2009 בלבד, לא ישולמו לעובדי בזן תשלומים מסוימים המגיעים להם בהתאם להסכמים הקיבוציים המיוחדים שבין בזן לעובדיה. ואולם, אם תציג בזן רווח נקי לאחר מס בדוחותיה הכספיים לשנת 2009, תשלם לכל עובד, בחודש שלאחר פרסום הדוחות הכספיים, את הסכומים שלא שולמו ב- 2009 והכל בתנאי שתשלום כאמור, אילו היה מתבצע בשנת 2009, לא היה מביא את בזן להציג הפסד נקי לאחר מס בשנת 2009. בהתאם לתוצאות פעילותה של בזן בשנת 2009 היא צפויה לשלם לעובדיה את התשלומים שלא שולמו ב-2009 ואלה באים לידי ביטוי בדוחותיה.

בין בזן לבין נציגות העובדים, נחתם ב-2010.1.21 מזכר הבנות, בו נקבעו עקרונות מוסכמים לביצוע יישום המיזוג ביחידות הארגוניות השונות בשיתוף פעולה של עובדי בזן, השאלת עובדים מכאוו"ל לבזן, והארכת תוקף הסכם העבודה הקיבוצי עד חודש יוני 2016. ההסכמים וההסדרים הקיבוציים, החלים על העובדים בבכל אחת מן החברות, יישארו בעינם.

⁷ עליית השכר כתוצאה מעליה בדרגה אחת עומדת בממוצע על כ-15%

10.10.6. שינויים בעקבות פיצול ומכירת בז"א והפרטת בזן - הסכמים קיבוציים מיוחדים מיום

14.6.2006

במסגרת הליכי הפיצול ומכירת בז"א נכרתו בין בזן לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה (להלן: "ההסתדרות") הסכמים קיבוציים מיוחדים (להלן: "הסכמים קיבוציים מיוחדים"), שמטרתם להסדיר את נושא רציפות זכויות העובדים העוברים, את זכויות העובדים הנשארים בבזן במסגרת הליכי הפרטה (להלן: "העובדים הנשארים"), לרבות מגבלות על פיטוריהם; הסדרי פרישה מוקדמת וזכויות הנלוות לפרישה המוקדמת, לתקופה העומדת, למועד פרסום הדוח על 10 שנים ממועד ההפרטה (גם ביחס לעובדים שיפוטרו); זכות לפיצויים מוגדלים לעובדים שאינם זכאים לפרישה מוקדמת; ותוספת שכר מצטברת של 10% ביחס לשכר בשנת 2006. כן מסדירים ההסכמים הקיבוציים המיוחדים את זכויותיהם של עובדים חדשים שיקלטו לעבודה בבזן לאחר המועד הקובע, אשר יועסקו בה בתנאים פחותים מתנאי העובדים הוותיקים, וכן הסכם להסדרת פרישה מוקדמת של עובדי בזן.

10.10.7. הסכם קיבוצי מיוחד - הסכם עבודה מיום 14.6.2006

הסכם העבודה חל על 699 עובדים שהועסקו על ידי בזן ערב ההפרטה, ותקופתו הינה לחמש שנים, אשר בסיומן תוארך תקופת ההסכם לתקופה של שנתיים נוספות, אלא אם כן יסכימו שני הצדדים אחרת.

פיטורי עובדים וותיקים - הסכם העבודה אוסר על הנהלת בזן לפטר עובדים וותיקים (ככלל, עובדים שהועסקו בבזן לפני ההפרטה), אלא בהסכמת ועד עובדי בזן.

תוספת שכר - כל העובדים הוותיקים והחדשים יהיו זכאים לתוספות שכר בכל שנה עד לינואר 2011 אשר העיתוי של חלקן מותנה ברווחיות בזן, אולם בכל מקרה יקבל כל עובד וותיק במצטבר עד לאותו מועד תוספת שכר של 10% ביחס למשכורתו בשנת 2006.

בזן מעריכה את העלות המצטברת של תוספת השכר לבזן עד שנת 2011 בכ- 2,751 אלפי דולר.

עלות תוספת השכר האמורה לבזן לשנת 2009 הסתכמה בסך של 1,180 אלפי דולר.

תנאי העסקתם של העובדים החדשים - עובדים חדשים יתקבלו לעבודה בבזן בשכר נמוך משכרם של העובדים הוותיקים, בדרגות נמוכות יותר מהדרגות בהם התקבלו העובדים הוותיקים, קידומם בדרגות יהיה איטי יותר מקצב קידומם של העובדים הוותיקים ונקבעו דרגות מירביות לכל תפקיד.

פיטורים - על פי ההסכם, ניתן יהיה לפטר עובד חדש בעל ותק של למעלה מחמש שנים, רק בהסכמת וועד העובדים או ההסתדרות.

הצדדים התחייבו לשמור על שקט תעשייתי לתקופת ההסכמים הקיבוציים המיוחדים ובעניינים המוסדרים בהם. אולם אין התחייבות זו גורעת מזכותם של העובדים להשתתף בשביתה שתוכרז על ידי ההסתדרות במישור הארצי של עובדי המגזר הציבורי או כלל המשק.

10.10.8. הסכם קיבוצי מיוחד - הסכם פרישה מוקדמת

על פי ההסכם לפרישה מוקדמת, כפי שתוקן, כל עובד וותיק שיפוטר בתוך עשר שנים ממועד הפרטת בזן, אשר גילו והותק שלו עומדים בכללים שנקבעו (להלן: **"עובדים הזכאים לפרישה מוקדמת"**) יהיה זכאי לפרישה מוקדמת בתנאים שנקבעו בהסכם. עובדים שאינם זכאים לפרישה מוקדמת ועומדים בתנאי וותק שנקבעו בהסכם יהיו זכאים לפיצויים מוגדלים בשיעור של 150% או 230% בהתאם לתקופת עבודתם בבזן ארוכה מחמש שנים.

על פי ההסכם לפרישה מוקדמת, בזן התחייבה לרכוש במבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ (בניהול מיוחד) (להלן: **"הקרן"**), עבור עובדים הזכאים לפרישה מוקדמת, זכויות לפנסיה מוקדמת כגימלאי של הקרן תוך תשלום מלוא עלות הפרישה המוקדמת.

להבטחת התחייבויותיה של בזן לרכישת הזכויות לפנסיה מוקדמת על פי ההסכם לפרישה מוקדמת, נחתם הסכם הלוואה בין בזן לבין חברה לפנסיה מוקדמת חיפה בע"מ (להלן: **"פמ"ח"**), חברה ייעודית שהוקמה לצורך הסכם הלוואה. על פי הסכם הלוואה, העמידה בזן לפמ"ח הלוואה בסך של 300 מיליוני ש"ח להבטחת זכויות הפנסיה לעובדים הזכאים לפרישה מוקדמת הלוואה תושב במלואה לבזן עד לפרישת כל העובדים הזכאים לפרישה מוקדמת, לפנסיה, או לפנסיה מוקדמת.

נכון למועד הדו"ח, 705 מתוך עובדי בזן הינם כאלו הזכאים, או אשר יהיו זכאים עד ספטמבר 2016, לפרישה מוקדמת.

יצוין, כי העובדים מצויים בהליכים משפטיים עם רשויות המס בנוגע לסיווג מענקי ההפרטה והפיצול אשר שולמו להם במסגרת ההסכמים הקיבוציים המיוחדים כהכנסה הונית (כטענת העובדים) או כהכנסת עבודה (כטענת רשויות המס). במסגרת הסכמה דיונית בין רשויות המס, העובדים ובזן, הופקדו מלוא הסכומים שבמחלוקת בידי נאמן, כאשר היה וסכום המס הסופי יעלה על הסכומים שנצברו בחשבון הנאמנות, בזן תהיה אחראית לתשלום ההפרש (במקרה שסך הסכומים שבמחלוקת, בתוספת הפרשי ההצמדה למדד, יהיה גבוה מסך הסכומים שהופקדו בנאמנות בתוספת הפירות שנצברו בגינם). כמו כן, בזן התחייבה כי עד להכרעה במחלוקת היא לא תתבע הכרה בתשלומי המענקים הללו, אשר הופקדו בידי נאמן, כהוצאה לצרכי מס.

10.10.9. ביום 5.9.2007 אישר דירקטוריון בזן תכנית אופציות (להלן: **"תכנית האופציות"**), אשר במסגרתה הקצתה בזן ליו"ר דירקטוריון בזן ולמנכ"ל בזן בסוף שנת 2007 4,500,000 אופציות לכל אחד מהם, הניתנות למימוש לאותו מספר של מניות בזן, והמהוות כ-0.18% מהון בזן (בדילול מלא)⁸ במחיר מימוש של 3.25 ₪ לכל אופציה. בנוסף, הקצתה בזן במהלך החודשים דצמבר 2007 ומאי 2008, לנושאי משרה ולעובדים בכירים 17,400,000 אופציות הניתנות למימוש לאותו מספר של מניות בזן, חלקם במחיר מימוש של 3.174 ₪

⁸ שיעור ההחזקה הנ"ל הינו תיאורטי שכן בעת מימוש האופציות תוקצינה מניות בהיקף המגלם את שווי ההטבה הכספית הגלום באופציות.

וחלקם במחיר מימוש של 3.486 ₪ לכל אופציה. נכון למועד הדו"ח, כל כתבי האופציה שהוקצו כאמור בסעיף זה, נמצאים מחוץ לכסף.

10.11. חומרי גלם וספקים

10.11.1. חומרי הגלם של בון הם נפט גולמי וחומרי ביניים המופקים בתהליכי הפרדה של נפט גולמי ומיועדים לעיבוד במתקני המשך. שוק הנפט הגולמי ומוצריו הינו שוק של סחורות (Commodities). שוק זה הינו שוק משוכלל המאופיין בסחירות גבוהה מאוד, לרבות בעסקאות של נגזרים וחוזים עתידיים, המתבצעות בבורסות או עם גופים בינלאומיים גדולים. בון רוכשת את הנפט הגולמי מספקים שונים ברחבי העולם, ברובו על בסיס עסקות מזדמנות (עסקאות Spot) והיתרה (כ-30%) בחוזים לתקופה של כשנה, בהתבסס על נוסחאות מחיר.

השילוב בין הרכישה המוקדמת לבין הרכישה בעסקאות מזדמנות מאפשרת לבון מצד אחד ליצור בסיס קבוע של אספקה סדירה של נפט גולמי ומצד שני להנות מהזדמנויות לרכישת נפט גולמי במחירים אטרקטיביים. מקורו העיקרי של הנפט הגולמי שרוכשת בון הינו ממדינות הים השחור ואזור הים הכספי, שקרבתן היחסית למפעל בון מקטינה את עלויות ההובלה. כמו כן, עושה בון שימוש בצינור הנפט הגולמי מבקו לדרום טורקיה. מקורות זמינים אחרים הינם מדינות מערב אפריקה, צפון אירופה, מקסיקו ומצרים.

קיימים ספקי נפט גולמי וחברות סחר הנמנעים מלמכור נפט גולמי לחברות ישראליות, עובדה המגבילה בצורה מסוימת את אפשרויות ההתקשרות של בון עם ספקי נפט גולמי ואף גורמת לגידול מסוים בהוצאות ההובלה של בון. כמו כן, זמינות מיכליות להובלת נפט גולמי לנמלי הארץ מוגבלת ומספר חברות ספנות בינלאומיות נמנעות מליצור קשרים עם בון, עובדה הגורמת לעלויות נוספות. לעניין מיכליות שבון חוכרת לתקופה, ראה סעיף 10.13.3 לדו"ח. להערכת בון אין לה תלות בספק נפט גולמי אחד.

10.11.2. לבון תלות תפעולית בחברת תשתיות נפט ואנרגיה בע"מ (להלן: "תש"ן") המספקת לה שירותי פריקת נפט גולמי בטרמינל קרית חיים, שירותי אחסון נפט גולמי ומוצרי נפט וכן תשתית נמלית בנמל הקישון, המשמשת לפריקת חומרי ביניים ומוצרי נפט ולטעינת מוצרים המיועדים לייצוא. תש"ן מספקת שירותים כאמור לבון במשך עשרות שנים והמחיר אשר על בון לשלם לתש"ן על שירותיה מפקח על-ידי צו פיקוח על מחירים הקובע מחיר קבוע לשירותים אלו. להערכת בון במקרה בו תפסיק תש"ן לספק שירותים לחברה, עלולה להיות לכך השפעה מהותית לרעה על פעילותה. להערכת בון, האפשרות כי תש"ן תפסיק לספק שירותים כאמור הינה רחוקה, בין היתר לאור היות תש"ן חברה ממשלתית ולאור היותה מונופול בתחום השירותים אותם היא מספקת ובהתחשב בתלותה של תש"ן בבון כלקוח עיקרי שלה.

תש"ן הודיעה לבון כי בעקבות מממצאים באשר למצבו של קטע מהצינור הימי שבבעלותה במפרץ חיפה ואשר משמש לפריקת נפט גולמי והזרמתו לבית הזיקוק של בון, בכוונתה להחליף את הקטע האמור. בעקבות פניית בון בנושא, הודיעה תש"ן כי שירותי הפריקה בטרמינל קרית חיים, עובדים כסדרם וכי המעגן עומד לרשות בון, ללא מגבלות

בהזרמת נפט גולמי. על פי מידע שנמסר לבזן ע"י תש"ן, המועד החזוי להשלמת עבודות החלפת הקו הימי הינם חודשים אפריל-מאי 2010.

למיטב ידיעת בזן, הליך ההחלפה צפוי להימשך כחודש, ובזן תיערך לצמצם ככל הניתן את השפעת סגירת הצינור בתקופה המתוכננת מראש, על היקף הזיקוק, אך בכל מקרה צפוי קיטון מסויים בהיקף הזיקוק בתקופה האמורה. אם וככל שלא ניתן יהיה לעשות שימוש בקטע הצינור האמור עד להחלפתו, או במקרה שהליך החלפתו יימשך מעבר לפרק הזמן הצפוי, לא תוכל בזן לקבל אספקת נפט גולמי מטרמינל קרית חיים ויצומצם היקף הזיקוק המבוצע על ידה בכ-30%, כל עוד לא ניתן לעשות שימוש בצינור. לענין האפשרות בדבר חפיפה בין מועד החלפת קטע הצינור של תש"ן כאמור לבין מועד כניסת צו הסגירה ביחס לצינור ההולכה של קצא"א וההשלכות בנושא זה, ראה סעיף 10.11.4 לדו"ח.

כמו כן, תש"ן וחברת נמלי ישראל הודיעו לבזן כי בכוונת חברת נמלי ישראל לשפץ את המזח של נמל הדלק בקישון, המשמש את בזן לפריקת חומרי ביניים ומוצרי נפט ולטעינת מוצרים לייצוא, ונכון למועד הדו"ח ביצעו חלק מתכנית השיפוץ האמורה. על-אף שחברת נמלי ישראל הביעה נכונות להתחשב בצרכיה של בזן אין ביכולת בזן להעריך את השפעת שיפוצו של המזח עליה.

סך כל הוצאות בזן בגין תשלומים לתש"ן בשנים 2009 ו-2008 עמד על סך של כ-18 מליוני דולר וכ-23 מליוני דולר, בהתאמה.

10.11.3. לבזן תלות תפעולית בחברת קו צינור הנפט אילת אשקלון בע"מ (להלן: "קצא"א") המספקת לבזן שירותי פריקה של נפט גולמי ואחסונו במתקניה באשקלון ובאילת ושירותי שינוע של נפט גולמי ולעיתים גם מוצרים בתשתית צינורות השייכת לקצא"א. תעריפי השירותים שמספקת קצא"א לבזן ותנאים נוספים הנוגעים לשירותים אלה נקבעים מעת לעת במשא ומתן בין הצדדים. להערכת בזן במקרה בו תפסיק קצא"א לספק שירותים לחברה, עלולה להיות לכך השפעה מהותית לרעה על פעילותה, בין היתר בכמות המזוקקת על ידי בזן ובהגדלת תלותה בתשתיות פריקת הגלם והולכתו במפרץ חיפה. להערכת בזן האפשרות כי קצא"א תפסיק לספק שירותים כאמור הינה רחוקה, בין היתר לאור היות קצא"א חברה שמדינת ישראל מחזיקה 50% מאמצעי השליטה בה ולאור היותה מונופול בתחום השירותים אותם היא מספקת ובהתחשב בתלותה של קצא"א בבזן כלקוח עיקרי שלה.

10.11.4. ביום 18.10.2006 הוציא בית המשפט צו סגירה כנגד קצא"א בנוגע לקטע מצינור ההולכה של קצא"א, העובר בתחומי העיר חיפה. צו הסגירה אמור היה להכנס לתוקפו החל מיום 1.5.2007, אולם קצא"א הודיעה לבזן כי קיבלה רשיון עסק זמני בתוקף עד ליום 11.3.2011 לפעילות של קצא"א בתחום העיר חיפה. בזן אינה יכולה להעריך בשלב זה האם ינתן לקצא"א רישיון עסק קבוע להפעלת הצינור כאמור. כמו כן, אין בזן יכולה להעריך האם יופעל צו הסגירה. אם ייכנס צו הסגירה לתוקף, תיערך בזן להגדלת היקף הפעילות מטרמינל קרית חיים על מנת לצמצם את השפעת סגירת קו קצא"א על היקף הזיקוק שלה. להערכת בזן, כניסת צו הסגירה לתוקף, עלולה לפגוע באופן מהותי

בתוצאותיה הכספיות, בין היתר בגין הקטנת הכמות המזוקקת על ידי בון עד כדי 50% מכוסר הזקוק.

במקרה שבו יופעל צו הסגירה שהוצא לקטע הקו של קצא"א במועד חופף למועד בו תבוצע החלפת קטעי הצינור הימי של תש"ן, תיפגע משמעותית יכולת בון לקבל נפט גולמי לזקוק והיא צפויה להקטין את היקף פעילותה עד כדי עצירת פעילות המתקנים בתקופת החפיפה, ולכך תהיה השפעה ניכרת על תוצאותיה הכספיות של בון.

סך כל הוצאות בון בגין תשלומים לקצא"א בשנים 2009 ו- 2008 עמד על סך של כ- 25 מליוני דולר וכ- 22 מליוני דולר, בהתאמה.

10.12. הון חוזר

10.12.1. מדיניות החזקת מלאי

מדיניות בון הינה להחזיק מלאי נפט גולמי ומוצרים ברמה המבטיחה תפעול רצוף של בית הזיקוק, אספקה רצופה של מוצרי נפט ללקוחותיה בשוק המקומי ומילוי התחייבויותיה ללקוחות בחו"ל. על פי החלטת דירקטוריון בון אשר בתוקף למועד דוח זה, המלאי התפעולי של בון יעמוד על 1,100 אלפי טון נפט גולמי ומוצרים (כולל תחתיות מיכלים). בנוסף, מחזיקה בון מעת לעת מלאי לצרכים מסחריים בהתאם להזדמנויות שמקורן בתנאי הסחר המידי והעתידי בנפט גולמי ומוצרי נפט.

מלאי בון ליום 31.12.2009 היה כ- 988 אלפי טון נפט גולמי וכ- 540 אלפי טון מוצרים.

מדיניות בון היא להגן על עצמה מפני החשיפה הנוצרת מהחזקת מלאים, תוך קביעת היקפים לגידור באמצעות שימוש בנגזרים מתאימים. ראה גם סעיף 10.22.1 ח' לדו"ח.

ממוצע ימי המלאי בשנת 2009 לרבות מלאי שהוחזק לצרכים מסחריים, עמד על כ- 68 ימים והיקפו הממוצע עמד על כ- 668 מליון דולר.

10.12.2. אשראי ספקים ולקוחות

להלן נתונים אודות היקפי הממוצעים של אשראי הספקים ואשראי הלקוחות בשנים 2008 - 2009 (במליוני דולר).

היקף אשראי ממוצע			ממוצע ימי אשראי		
	2009	2008		2009	2008
לקוחות	291	257		26	26
ספקים	366	384		30	30

10.12.3. מדיניות אשראי

אשראי ללקוחות: ככלל, מדיניות האשראי המוענק ללקוחות בארץ הינו כ- 30 יום וללקוחות בחו"ל הינו כ- 15 יום; אשראי ספקים: כאמור לעיל, נפט גולמי ומוצרי ביניים מהווים את עיקר חומרי הגלם (כ-96%) של בון. נפט גולמי נרכש על ידי בון מספקים זרים

בחוו"ל באשראי ספקים של כ- 30 יום. מחירי חומרי הגלם נקובים במטבע זר (דולר ארה"ב).

10.13. השקעות

השקעות בזן בחברות מוחזקות מהותיות:

10.13.1. כאו"ל - פעילות הפולימרים⁹

כאמור לעיל, בזן פועלת בתחום הפולימרים באמצעות החזקותיה בכאו"ל. החל מיום הקמתה ועד יום 30.12.2009, בעלי המניות בכאו"ל, בחלקים שווים, היו מפ"ב ובזן. החל מיום 30.12.2009, לאור השלמת העסקה המתוארת בסעיף 10.1.3 לעיל, מחזיקה בזן בכל הון המניות המונפק של כאו"ל ובכל זכויות ההצבעה בה.

אגרות החוב (סדרה א') של כאו"ל, נרשמו למסחר על פי תשקיף מיום 24.12.2008 בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ ובהתאם, החל ממועד זה כאו"ל הינה תאגיד מדווח, כמשמעות מונח זה בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

כאו"ל פועלת בתחום הפטרוכימיה ועוסקת, במישרין ובאמצעות החזקות בחברה הולנדית, בייצור ושיווק של פולימרים (בעיקר פוליאטילן)¹⁰ בצפיפות נמוכה ופוליפרופילן¹¹) (להלן: "מוצרי כאו"ל" או "מוצרי תחום הפעילות"), המשמשים בעיקר כחומרי גלם בתעשיית הפלסטיק. כן מייצרת כאו"ל מונומרים (אתילן)¹² ופרופילן¹³ המשמשים כחומר גלם לייצור פולימרים. בנוסף, כאו"ל, באמצעות חברת בת שלה, עוסקת ביבוא ושיווק של פולימרים אחרים שאינם מיוצרים על ידה. מוצרי כאו"ל משווקים בשוק המקומי באמצעות משרדי המכירות של כאו"ל.

א. רכישה, מכירה או העברה של נכסים בהיקף מהותי שלא במהלך העסקים הרגיל

9 כאמור, כאו"ל (כרמל אולפינים בע"מ) הינה חברה מדווחת אשר דיווחיה מפורסמים לציבור. לפרטים נוספים והרחבה בקשר עם תיאור עסקי כאו"ל ראו, בין היתר, את הדוח התקופתי לשנת 2009 שפרסמה כאו"ל ביום 4.3.2010 באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך www.magna.isa.gov.il, וכן באתר הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ: http://maya.tase.co.il/bursa/report.asp?report_cd=518253.

10 **פוליאטילן** - פולימר המשתיך אל קבוצת החומרים התרמופלסטים. הפוליאטילן נוצר דרך הפולימריזציה של החומר אתילן, והוא ניתן לפילמור במגוון רחב של דרכים, אשר כל אחת מהן יוצרת פוליאטילן עם תכונות שונות. קימים מספר סוגים של פוליאטילן (פוליאטילן בצפיפות נמוכה, פוליאטילן בצפיפות גבוהה ופוליאטילן לינארי) הנבדלים ברמת צפיפותם אשר משפיעה באופן ישיר על תכונות החומר הסופיות.

11 **פוליפרופילן** - פולימר המשתיך לקבוצת החומרים התרמופלסטים. משמש במגוון רחב של יישומים ובהם: אריזה, טקסטיל, ציוד משרדי, חלקי פלסטיק ומיכלים מסוגים שונים, ציוד מעבדה ועוד. תהליך ייצור הפוליפרופילן מתבצע על ידי פילמור של מונומר הפרופילן.

12 **אתילן** - הינו תרכובת אורגנית פשוטה. האתילן משמש בתעשייה הכימית כחומר מוצא לתרכובות רבות כגון פלסטיקים. חיבור של יחידות רבות של אתילן נותן את הפולימר פוליאטילן, הפלסטיק הנפוץ ביותר בעולם.

13 **פרופילן** - גז חסר צבע או ריח בטמפרטורת החדר. הפרופילן הינו חומר גלם בתעשייה הפטרוכימית, כאשר השימוש העיקרי שלו הוא כמונומר בייצור פוליפרופילן.

רכישת Domo

לפרטים אודות הסכם לרכישת החזקות בחברה הולנדית העוסקת בייצור ובשיווק של פוליפרופילן, ראה סעיף 10.13.1. יב' להלן.

ב. השקעות בהון התאגיד ועסקאות במניותיו

לפרטים אודות השלמת הסכם בין בזן לבין מפ"ב לרכישת 50% ממניותיה של כאו"ל שהוחזקו על ידי מפ"ב, ראה סעיף 10.1.3 לדו"ח.

ג. מבנה פעילות הפולימרים

כאמור לעיל, מוצרי כאו"ל משמשים כחומר גלם לתעשיית הפלסטיק. מוצרים אלה נחשבים בעולם כסחורות (Commodities) הנרכשות במחירים זהים פחות או יותר מכל היצרנים. רמת המחירים של חומר הזינה, בעיקר נפטא¹⁴, וכן המוצרים המיוצרים במתקני כאו"ל, הינה תנודתית ומושפעת בין היתר מהמחזורים ברמות הביקוש וההיצע בעולם כולו.

הגידול בביקושים למוצרים פלסטיים בעולם מושפע מהתפתחות רמת החיים ושינויים במצב הכלכלי. השינויים בהיצע, לעומת זאת תלויים בתזמון הפעלת מתקנים חדשים. כתוצאה מהדינאמיקה בין הביקוש להיצע נוצרת בעולם מחזוריות של גאות ושפל בביקושים ובמחירים של מוצרי כאו"ל בתדירות של כ- 10 שנים. בארץ פועלים מאות מפעלי פלסטיק הרוכשים את המוצרים הדרושים להם מכאו"ל ומיבוא.

בשנת 2009 חלה התייקרות הדרגתית במחירי חומרי הזינה ובמוצרי כאו"ל לעומת המחירים האמורים בשנת 2008 בה הורגש, בעיקר החל מהחציון השני, המשבר הפיננסי שהתבטא גם בהאטה בשוקי הסחורות. לשם השוואה, בסוף הרבעון הרביעי של שנת 2008 עמדו מחירי הפוליפרופילן והנפטא על כ- 870 ו- 300 דולר לטון בהתאמה, ואילו בסוף הרבעון הרביעי של שנת 2009 עמדו מחירי הפוליפרופילן והנפטא על כ- 1,307 ו- 664 דולר לטון בהתאמה.

כאו"ל הוכרזה על ידי הממונה על ההגבלים העסקיים כמונופול באספקת אתילן ובאספקת פוליאאתילן בצפיפות נמוכה (ראה סעיף 10.13.1. יא' להלן).

עד ליום 11.1.2009 חלה הגנת מכס על יבוא פוליאאתילן ממדינות שאין עימן הסכמי סחר בגובה של 8%. החל מאותו מועד, בוטלה הגנת המכס האמורה.

כאו"ל מפעילה שלוש קבוצות מתקנים עיקריות: קבוצת מתקני מונומרים (מתקן פיצוח ומתקן ה- OCU), קבוצת מתקני פוליאאתילן וקבוצת מתקני פוליפרופילן (להלן יחד: "**מתקני כאו"ל**"). כל מתקני כאו"ל פועלים כתשלובת אחת, מחוברים

נפטא - אחד ממוצרי הזיקוק של נפט גולמי ואשר בטמפרטורת החדר ובלחץ אטמוספרי נמצא במצב צבירה נוזלי. משמש בתעשייה כחומר גלם להפקת אתילן, פרופילן ובוטילן.

ביניהם ישירות במערך צנרת ומקבלים שירותים משותפים של אספקת חשמל, קיטור, מים, אחסון ושירותים אחרים ממערך שירותים מרכזי, המגובה בחלקו בגיבוי הדדי עם מערך השירותים של בזן.

מתקן הפיצוח מוזן בעיקר בנפטא הנרכשת מבזן מייצר אתילן, פרופילן ותוצרי לוואי אחרים. האתילן משמש כחומר גלם למתקן הפוליאתילן וכן למתקן ה-OCU, המייצר בעיקר פרופילן. הפרופילן וכן כמויות אתילן משמשים חומרי גלם למתקני הפוליפרופילן. האתילן והפרופילן אשר מוזנים למתקנים ייעודיים הופכים באמצעות תהליך קטליטי¹⁵ לפוליאתילן ולפוליפרופילן.

חומרי הזינה הדרושים לייצור מוצרי כאו"ל והדלקים להסקת הדוודים נרכשים מבזן¹⁶ ומבז"א.

ל- Domo מתקן לייצור פוליפרופילן המוזן בפרופילן באופן רציף בצנרת על פי הסכם ארוך טווח שנחתם בשנת 2001 בין Domo ל- Basell Polyolefins Company N.V. לפרטים נוספים ראו סעיף 10.13.1 ח' להלן.

התפוקה של קבוצת מתקני המונומרים משמשת כחומר גלם של קבוצות מתקני הפוליאתילן והפוליפרופילן. בשנים 2008 ו- 2009, כ-35% ממוצרי קבוצת בזן נמכרו בישראל, וכ-65% נמכרו מחוץ לישראל (כולל Domo- לפרטים נוספים אודות Domo, ראו סעיף 10.13.1 י' לעיל).

ד. המוצרים העיקריים

כאו"ל מייצרת ומשווקת פוליאתילן בצפיפות נמוכה ופוליפרופילן המשמשים כחומר גלם לתעשיית הפלסטיק. להלן פרטים בדבר התפלגות המכירות של מוצרי כאו"ל לפי קבוצות מוצרים עקריות (באלפי טון):

<u>מוצר</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>
פוליאתילן	182	150
פוליפרופילן	551	440

ה. לקוחות

לקוחות כאו"ל הינם לרוב מפעלי פלסטיק הרוכשים את מוצרי כאו"ל המשמשים אותם לייצור מוצרי פלסטיק שונים. לכאו"ל בסיס לקוחות של כ-300 לקוחות בארץ ועוד כ-400 לקוחות בחו"ל, בעיקר באירופה.

¹⁵ תהליך קטליטי- תהליך בו משולב קטליזטור, שהינו חומר המסוגל להאיץ מהלכן של תגובות כימיות.

¹⁶ עד חודש יוני 2007 (כולל) בוצעה הזנת מתקני המונומרים של כאו"ל בנפטא שנרכשה מבזן באמצעות חברות לשיווק דלק.

1. כושר ייצור

מתקני הייצור של כאו"ל פועלים כתשלובת אחת ותלויים הדדית בפעולתם הרצופה והמלאה של כל אחד מהמתקנים האחרים.

למתקני הפוליאתילן כושר ייצור של 165,000 טון לשנה ולמתקני הפוליפרופילן כושר ייצור פוטנציאלי של כ- 450,000 טון לשנה. נכון למועד דו"ח זה, מייצרת כאו"ל בכ- 85% בממוצע מכושר הייצור הפוטנציאלי.

למתקני הפוליפרופילן של Domo כושר ייצור של 180,000 טון לשנה. נכון למועד דו"ח זה, מייצרת Domo בממוצע כ- 90% מכושר הייצור הפוטנציאלי שלה.

המתקנים פועלים ברציפות ללא הפסקה, להוציא מקרים של תקלות וצורך בביצוע טיפולים תקופתיים. מתקני הייצור מודממים אחת לארבע שנים במטרה לבצע טיפול תקופתי האורך כ- 4 - 6 שבועות.

תוצרי מתקני המונומרים מיוצרים בפרופורציות קבועות, כך שגמישות התפעול לשינוי היחסים בין התוצרים קיימת, אם כי בצורה מוגבלת ביותר. מאחר וכך, שינוי משמעותי בתמהיל ייצור הפולימרים, המתבסס על חומרי הגלם המסופקים בעיקר ממתקני המונומרים, אינו אפשרי.

מאחר ומתקני כאו"ל פועלים כתשלובת אחת, האטת הפעילות באחד ממתקני כאו"ל תגרום להאטת הפעילות בשאר המתקנים.

2. נכסים לא מוחשיים

הידע והטכנולוגיה הדרושים לביצוע תכנית ההרחבה נרכשו בעיקר מ-Basell Poliolefine Italia S.p.A ("Basell"), במסגרת הסכמים שנחתמו בין כאו"ל ל-Basell בשנים 2004-2005 ("הסכמי Basell"). ידע וטכנולוגיה אלו מהותיים וחיוניים לפעילות כאו"ל. יישומי הידע והטכנולוגיה אינם מוגבלים בזמן וזכות השימוש בהם אינה בלעדית.

על פי הסכמי Basell, בתמורה לידע ולטכנולוגיה כאמור שילמה כאו"ל ל-Basell סך של 6 מיליון אירו וכן התחייבה לתשלום תמלוגים בשיעור של 1.7% מתוך מכירות מוצרי כאו"ל המיוצרים במתקן החדש, עד לסכום תמלוגים כולל של 12 מיליון אירו, בתוספת ריבית בשיעור 7% לשנה. כאו"ל החליטה במהלך שנת 2007 לשלם את מלוא סכום התמלוגים מראש והעבירה ל-Basell סכום סופי של כ- 13.5 מיליון אירו. עוד הוסכם בין כאו"ל לבין Basell, כי במקרה וכאו"ל תחליט על הרחבת כושר הייצור של מתקן הפרוליפרופילן החדש בשיעור הגבוה מ- 20% מכושר הייצור שנקבע בהסכם Basell, ולחלופין, במקרה שבו כאו"ל תרשום עליה של למעלה מ- 20% בייצור בפועל של פוליפרופילן לעומת כושר הייצור שנקבע בהסכם Basell, וזאת למשך תקופה של שנים עשר חודשים רצופים, תשלם כאו"ל ל-Basell סכום נוסף שיחושב בהתאם לנוסחה הקבועה בהסכם Basell. לדעת

כאו"ל, הסכום הנוסף כאמור לא יהווה חסם בפני כאו"ל בהרחבת כושר הייצור של מתקן הפרופילן החדש.

ח. חומרי גלם וספקים

חומרי הזינה העיקריים בייצור אתילן ופרופילן הם נפטא (ממוצרי זיקוק נפט גולמי) וגפ"מ (גז פחממני מעובה).

כאו"ל רוכשת מבזן ומבז"א, בהתאם להסכם שנחתם בין כאו"ל ובז"א, את חומרי הזינה העיקריים (בעיקר נפטא וגפ"מ).

מרבית האתילן הנמצא בשימוש כאו"ל מיוצר על ידי כאו"ל בעצמה (מנפטא וגפ"מ), ובעת הצורך מיובא מחו"ל.

מרבית הפרופילן הנמצא בשימוש כאו"ל מיוצר באופן עצמאי ע"י כאו"ל במתקן הפיצוח (מנפטא וגפ"מ) ובמתקן ה- OCU (מאתילן ומרכיבי זרם C4). יתרת הפרופילן הדרוש נרכש מבזן ומבז"א.

מאחר ומרבית הנפטא הדרושה למתקני המונומרים מסופקת מבזן, קיימת תלות של כאו"ל בבזן.

בשנים 2008 ו-2009 נרכשו מבזן במישרין ו/או בעקיפין חומרי זינה שהיוו כ- 70% וכ- 64% בהתאמה, מכלל רכישות חומרי הזינה של כאו"ל. שיעורי המכירות הנובעות מהרכישות מבזן במישרין ו/או בעקיפין היוו בשנים 2008 ו-2009, כ- 58% וכ- 41%, בהתאמה, מכלל מכירותיה של כאו"ל.

החל מתום 12 חודשים ממועד השלמת מכירת בז"א (דהיינו: החל מאוקטובר 2007), שונתה שיטת הפיקוח על מחירי הגפ"מ שכאו"ל רוכשת מבזן ומבז"א, לשיטת פיקוח באמצעות דיווח בלבד (בוטל המחיר המרבי). לפרטים אודות שינוי שיטת הפיקוח ראה סעיף 10.17.2 לדו"ח.

במאי 2001 התקשרה Basell Polyolefins Company N.V ("באזל") עם Domo בהסכם לאספקת פרופילן בכמות שנתית של עד 187,000 טון ("הכמות המובטחת") לצורך יצור פוליפרופילן במפעל Domo ("הסכם באזל"). בהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם באזל, ל- Domo אפשרות להגדיל את הכמות המובטחת. ל- Domo תלות בבאזל כספק פוליפרופילן.

ט. מימון

פעילות כאו"ל ממומנת באמצעות הון עצמי, אשראי בנקאי וחוץ בנקאי (אגרות החוב (סדרה א')) ואשראי ספקים.

בשנים 2005 ו-2006 התקשרה כאו"ל עם מספר תאגידי בנקאיים ("התאגידים הבנקאיים") לצורך קבלת מימון לפרויקט הרחבת מתקני כאו"ל בסך של כ- 318 מיליון דולר ("הלוואות התאגידים הבנקאיים"). במסגרת הלוואות התאגידים הבנקאיים, התחייבה כאו"ל כי לא תיצור שיעבוד כלשהו על הרכוש והנכסים של

כאו"ל (למעט שעבוד ו/או משכון שיווצר על ידי כאו"ל לצורך הבטחת חובותיה של כאו"ל בסכום מצטבר שלא יעלה על 1 מיליון דולר כלפי צד ג' כלשהו) ובנוסף שלא תיתן ערבות כלשהי לטובת צד ג' (למעט ערבות שתיתן על ידי כאו"ל במהלך עסקיה הרגיל) כל עוד יהיו חובות והתחייבויות בגין האשראי שנתקבל מהתאגידים הבנקאיים, וזאת מבלי לקבל את הסכמתם המוקדמת של התאגידים הבנקאיים. כמו כן נקבעו לכאו"ל מספר התניות פיננסיות הכוללות עמידה ביחסים פיננסיים מסוימים.

במרץ 2007 חתמה כאו"ל על הסכם עם התאגידים הבנקאיים המקומיים לפריסה מחדש של הלוואות התאגידים הבנקאיים שהתקבלו מהם ("**הסכם הפריסה**"), כמפורט להלן:

(א) הלוואה בסך של כ- 100 מיליון דולר (שניתנה על ידי אחד התאגידים הבנקאיים) תיפרס על פני תקופה של 17 שנים, במקום 8.5 שנים, ותפרע בתשלומים רבעוניים שווים במהלך התקופה הנ"ל.

(ב) הלוואות בסך של כ- 80 מיליון דולר (אשר ניתנו על ידי שני תאגידים בנקאיים נוספים) תפרענה בתשלומים רבעוניים שווים המחושבים לפי תקופה של 17 שנים, כאשר מועד סיום ההלוואות בפועל נקבע ליום 30.12.2016, אז תשולם יתרת ההלוואות שטרם נפרעה כאמור בתשלום אחד.

י. איכות הסביבה

1. כללי - כאו"ל, כמפעל תעשייתי, מחויבת בעמידה בדינים הרלבנטיים לאיכות הסביבה. העיקרים שביניהם הינם: חוק למניעת מפגעים, התשכ"א - 1961; חוק רישוי עסקים, התשכ"ח - 1968; חוק התכנון והבניה, התשכ"ה - 1965; חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג - 1993; חוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח - 1998; חוק למניעת מפגע זיהום אוויר, רעש וריח ממפעל כרמל אולפניים לפי החוק למניעת מפגעים, התשכ"א - 1961, חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008 והתקנות על פיהם.

כאו"ל, במסגרת פעילותה השוטפת, נערכה לקיים את החוקים והתקנות הישימים לפעילותה.

נכון למועד הדו"ח, לא קיבלה כאו"ל – מלבד המתואר בסעיף 10.13.1 זה לדו"ח, התראות או דרישות הנוגעות לאי עמידה בהוראות החוק, ההיתרים והרשיונות שהיו בתוקף באותה תקופה בנושאי איכות הסביבה, אשר להערכת בזן, צפויות להשפיע על כאו"ל באופן מהותי.

לפרטים אודות חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008, ראה סעיף 10.16 לדו"ח.

2. אמנה ליישום תקנים בדבר פליטת מזהמים - כאו"ל כפופה לאמנה ליישום תקנים בדבר פליטת מזהמים לאוויר שנחתמה בין המשרד להגנת הסביבה

לבין התאחדות התעשיינים בישראל ואשר כאו"ל הצטרפה אליה בשנת 1999 ("האמנה").

3. היתר הזרמה - לכאו"ל היתר הזרמה על פי חוק מניעת זיהום ממוקורות יבשתיים, התשמ"ח - 1988, שתוקפו עד ליום 31.3.2010. כאו"ל פנתה למשרד להגנת הסביבה להאריך את היתר ההזרמה. נכון למועד הדו"ח, טרם הוארך ההיתר. על פי הקבוע בהיתר ההזרמה, אמות המידה בקשר עם סילוק התמלחות ממתקני כאו"ל עשויות להשתנות על ידי המשרד להגנת הסביבה במידה ולא יימצא פתרון משותף, מוסכם וסופי לסילוק התמלחות, וכאו"ל תבקש להמשיך להזרים את התמלחות לנחל הקישון, ותידרש לעמוד בתקן סביבתי לאיכות מי נחל הקישון (תקן איכות מי נחל הקישון שנקבע על ידי ועדת ענבר), במועד שייקבע על ידי המשרד להגנת הסביבה.

למיטב ידיעתה של כאו"ל, ועדת השרים להגנת הסביבה החליטה לאמץ את מסקנות דו"ח ועדת ענבר. למועד הדו"ח, מסקנות ועדת ענבר טרם הוסדרו בחוק. להערכת כאו"ל, ככל שיוחלט שתקני ועדת ענבר מחייבים גם גורמים אשר אינם מכוונים העוסקים בטיהור שפכים (ובכלל זה גם את כאו"ל), תאלץ כאו"ל לבצע השקעות בסך של כ- 10 מיליון דולר, על מנת לעמוד בתקני ועדת ענבר.

האמור לעיל בעניין היקף ההשקעות הצפוי הינו בגדר מידע צופה פני עתיד. הערכות בזן בקשר עם גובה ההשקעות הנ"ל מבוססות על החלטות ועדת ענבר במתכונתן הנוכחית ועל תחזיות כאו"ל המבוססות על מידת הזיהום הסביבתי הנוכחי של כאו"ל. ייתכן שתחזיות בזן לא יתממשו, בין היתר, במידה שיחולו שינויים בעתיד בהוראות הרגולטוריות ביחס למסקנות ועדת ענבר או במידה שהזיהום הסביבתי של כאו"ל ישתנה.

במהלך אוקטובר 2008 סיימה כאו"ל פרויקט שדרוג מערכות השפכים והודעה על כך נמסרה למשרד להגנת הסביבה. נכון למועד דו"ח זה, החלה כאו"ל בהקמת מתקן השבת מים בשטחה, אשר בנייתו צפויה להסתיים בתחילת 2011. הקמת מתקן זה נובעת מצורך לטיפול בשפכים המוזרמים על ידי כאו"ל לנחל הקישון. כתוצאה מהפעלת מתקן זה, צפויה כאו"ל לצמצם את כמות המים שמוזרמים על ידה לנחל הקישון.

4. היתר רעלים על פי חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג- 1993 - לכאו"ל היתר רעלים על פי חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג - 1993, שתוקפו עד ליום 2.2.2011. כאו"ל פועלת בהתאם לתנאים המיוחדים הקבועים בהיתר.

5. מניעת זיהום אויר, רעש וריח - על כאו"ל חלות "הוראות למניעת מפגעי זיהום אויר, רעש וריח ממפעל כרמל אולפנינים לפי החוק למניעת מפגעים, התשכ"א - 1961" שהוצאו בשנת 1998 ואשר עודכנו בנובמבר 2007 (להלן: "הוראות למניעת מפגעי זיהום אויר, רעש וריח ממפעל כרמל אולפנינים לפי החוק למניעת מפגעים, התשכ"א - 1961").

"**הצו האישי**". בצו האישי נקבעו הוראות בדבר מניעת מפגעי זיהום אוויר, רעש וריח ממתקני כאו"ל.

כאו"ל חולקת על הוראות הפליטה במקרה תקלה שנקבעו בצו האישי, שכן לטענתה, ההוראות אינן ישימות והיא אינה יכולה לעמוד בהן. כאו"ל פועלת מול המשרד להגנת הסביבה לשינוי הוראות הפליטה במקרה תקלה ובעקבות זאת הוקמה ועדה משרדית של המשרד להגנת הסביבה לבחינת טענותיה של כאו"ל. המלצתה העיקרית של הועדה הינה יצירת אבחנה ברורה בין מצב שגרה לבין אירוע או מצב חירום. בהתייחסות למצבים השונים הציעה הועדה לאמץ את גישת התקינה האמריקאית הרלבנטית לעניין זה.

על מנת לבחון את המשמעויות המעשיות של השינוי בתקינה, הציעה הועדה ליצור מסגרת הסדרה זמנית שתמשך כשנתיים ותהווה בסיס ליישום עקרונות ההסדרה המפורטים לעיל.

ברבעון הרביעי של שנת 2009 שלח המשרד להגנת הסביבה לכאו"ל טיוטה של צו אישי חדש, אשר מטרתו להחליף את הצו האישי ("**טיוטת הצו החדש**").

הצו האישי התייחס לכך שהפחתת הפליטות משריפת דלקים תבוצע באמצעות מעבר לשימוש בגז טבעי בינואר 2009 מועד בו על פי התחייבות משרד התשתיות היה אמור להגיע גז טבעי לחצרי בזן. נכון למועד דו"ח זה, הקמת צינור הגז טרם הושלמה ומועד סיומה אינו ידוע.

על פי טיוטת הצו החדש, בחלוף 18 חודשים מכניסת הצו האישי החדש לתוקף, יחולו ערכי פליטה מופחתים מארובות מפעל כאו"ל וזאת ללא קשר לשאלת הגעתו של גז טבעי למפרץ חיפה (לעתירה שהגישה בזן בקשר עם תקני פליטה מופחתים טרם הגעתו של גז טבעי למפרץ חיפה, ראה סעיף 10.1.11 לעיל).

כאו"ל העבירה הערותיה לטיוטת הצו האישי ולמועד פרסום דוח זה היא מצויה במגעים עם המשרד להגנת הסביבה בנוגע להערות אלה.

לכאו"ל נערכו 3 שימועים בשנים 2007-2008 במשרד להגנת הסביבה בקשר עם טענות לפליטות עשן ממתקני בזן המהוות הפרה לכאורה של הוראות הצו האישי. להערכת כאו"ל היא ביצעה את שנדרשה עפ"י פרוטוקולי השימוע, אולם בכל מקרה לדעת כאו"ל גם לאחר פעולותיה הוראות הפליטה במקרה תקלה אינן ישימות, והיא דרשה כי תוקם ועדה מקצועית לבחינת העניין. לאור האמור, לא ניתן להעריך את חשיפת כאו"ל ובזן בגין אירועים אלה.

ביום 16.8.2009 נערך לכאול"ל שימוע במשרד להגנת הסביבה בקשר עם אירוע פליטת עשן. בסיכום השימוע הוחלט על הקמת צוות בדיקה, אשר דו"ח הבדיקה שלו הועבר לכאול"ל ביום 5.1.2010. המשרד להגנת הסביבה אימץ את המלצות צוות בדיקה שמונה על ידי כאול"ל אשר קבע, כי כאול"ל תבצע פעולות שמטרתן למנוע הישנות מקרים דומים בעתיד. עוד סוכם כי המועד לביצוע ההתקנות האמורות יהיה בהדממה המתוכננת למתקני כאול"ל בחודש מאי 2011. להערכת כאול"ל עלות ההוצאות הישירות בביצוע הפעולות הנדרשות מסתכמת לסך של כ- 2.5 מליון דולר.

6. Domo כפופה לרגולציה הקשורה למפגעי זיהום אוויר, קרקע ורעש ממתקניה. ל-Domo היתר משנת 1995 לפי ה- Environmental Control Act ("היתר ה-ECA"). החל מיום 31.10.2007 נדרשת Domo לעמוד גם בדרישות הדירקטיבה לבקרה ומניעת זיהום של האיחוד האירופי, אשר לפי בדיקתה היא עומדת בהן.

כמו כן, בהתאם לדרישות היתר ה-ECA, על Domo לעמוד בדרישות מחמירות לגבי רעש מפעילותה התעשייתית. נכון למועד הדו"ח, Domo אינה עומדת בחלק מדרישות אלה, אולם ל-Domo תוכנית שהוסכמה עם הרשות המוסמכת לביצוע התיקונים הנדרשים המוערכים בסכום של כ- 150 אלפי אירו, אשר החלה להתבצע במהלך שנת 2009.

בנוסף, בהתאם לדרישות היתר ה-ECA, על Domo לעמוד בדרישות שונות לגבי אחסון חומרים מסוכנים. בשנת 2006 לא עמדה Domo בדרישה לאחסון מקסימלי של 25 טון של חומר מסוכן, אם כי למיטב ידיעת בזן, בהסתמך על מידע שנמסר לה מכאול"ל, עד למועד הדו"ח לא נקטה הרשות המוסמכת צעדי אכיפה כלשהם נגד Domo בעניין זה. למיטב ידיעת בזן, בהסתמך על מידע שנמסר לה מכאול"ל, נכון למועד הדו"ח, Domo עומדת בדרישות היתר ה-ECA לגבי אחסון חומרים מסוכנים.

ל-Domo היתר להזרמת מי שפכים הקובע מגבלות שונות ביחס להרכב השפכים.

לצורך השלמת ההסכם לרכישת ההחזקות ב-Domo, ביצע יועץ לענייני איכות הסביבה ("יועץ איכות הסביבה") בדיקות שונות לקרקע ולמי התהום באזור בו מצוי מפעלה של Domo. בבדיקות אלה התברר שהקרקע מזוהמת, בין היתר, בשמנים ומתכות שונות. להערכת יועץ איכות הסביבה מקורו של חלק מהזיהום הינו ככל הנראה כתוצאה מהכשרת האזור בו מצוי מפעלה של Domo בין השנים 1961-1971 והתאמתו לצרכי תעשייה על ידי שימוש בחול ובוצ' מזוהם. מכיוון שרשות הנמלים של רוטרדם פתחה את האזור

לפעילות תעשייתית לאחר שנת 1971, אזי הזיהום ההיסטורי הנ"ל של הקרקע אינו קשור ככל הנראה לפעילות תעשייתית. יועץ איכות הסביבה הסיק, בהתבסס על תוצאות הבדיקות שערך, שאין סיבה לקבוע כי Domo זיהמה את הקרקע ואת מי התהום כתוצאה מפעילותה התעשייתית ולהערכתו הזיהום אינו גבוה מספיק בשביל שהרשות המוסמכת תדרוש טיפול בקרקע. יועץ איכות הסביבה מצא חריג לאמור, הנוגע להימצאות תרכובות מזהמות מסוג TPH במיקום ספציפי באתר, אשר מקורן ככל הנראה בפעילות תעשייתית לפני שנת 1992 ואשר להערכתו אין לה קשר לפעילותה התעשייתית של Domo.

לפרטים אודות הסכם Domo וזכותה של חברה בת של כאו"ל לשיפוי מ-Domo Chemicals בגין תביעות הנובעות מזיהום הקרקע, ראו סעיף 10.13.1.יב' להלן.

יא. מגבלות ופיקוח על פעילות כאו"ל

1. החוקים החלים על כאו"ל - בנוסף לאמור בס"ק ח' לעיל, כאו"ל כפופה לדינים הקשורים לבטיחות בעבודה, ככל מפעל תעשייתי אחר. כמו כן, חוק פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים התשנ"ו - 1996 (להלן: "חוק הפיקוח"), הוחל על מחירי הפוליאטילן ואחסנת האטילן מתוצרת כאו"ל. כאו"ל הוכרזה כמפעל חיוני בהתאם לחוק שירות עבודה בשעת - חירום, תשכ"ז-1967.

2. רישיונות עסק - על פי הדין, טעון עסקה של כאו"ל רישיון עסק הן בקשר לפעילות הייצור שלה והן בקשר לאחסון חומרים מסוכנים בנמל הקישון ובקשר לשינוע חומרים מסוכנים בצנרת.

3. הגבלים עסקיים - על פי הכרזות הממונה על ההגבלים העסקיים, כאו"ל הינה מונופולין בתחום אספקת אטילן ופוליאטילן בצפיפות נמוכה. למגבלות שהוטלו במסגרת החלטת הממונה במסגרת בקשת החברה, בון ו-PCH למיזוג ראה סעיף 10.17.4 לעיל.

4. הבטחת איכות - כאו"ל מקיימת מערכת הבטחת איכות על פי מדדים מקובלים בתחום עיסוקה ובהתאם לתקני איכות בינלאומיים.

יב. הסכמים מהותיים

1. הסכמים לקבלת ידע הנדרש להקמה ולתפעול של מתקן הפוליפרופילן החדש וכן למתקנים שייצרו את חומרי הגלם של מתקן זה כמפורט בסעיף 10.13.1.ז' לדוח.

2. הסכמי אשראי עם תאגידים בנקאיים כמפורט בסעיף 10.13.1.ט' לדו"ח זה.

3. לעניין הסכם בין Domo לבאזל בקשר עם רכישת פרופילן, ראו סעיף 10.13.1 ח' לעיל.

4. הסכם ההשקעה ב-Domo - ביום 23.1.2008, התקשרה כאו"ל באמצעות Colland Polymers B.V ("Colland"), חברת בת בבעלות מלאה של כאו"ל, עם Domo Chemicals N.V. ("Domo Chemicals") בהסכם ("הסכם Domo") לרכישת 49% ממניותיה של חברת Domo Polypropylene B.V. ("Domo"). Domo הינה חברה המאוגדת בהולנד, אשר, עובר להשלמת העסקה נשוא הסכם Domo, היתה בבעלותה המלאה (100%) של Domo Chemicals, המאוגדת בבלגיה.

Domo עוסקת בייצור ובשיווק של פוליפרופילן. בבעלותה של Domo מתקן אחד לייצור פוליפרופילן בעיר רוזנבורג שבהולנד, בתפוקה של כ- 180,000 טון פוליפרופילן בשנה.

תמורת רכישת 49% מהון מניותיה של Domo, שילמה Colland ל-Domo Chemicals ביום 1.5.2008 (בסעיף זה- "מועד ההשלמה") סך של כ- 20 מיליון אירו במזומן. כמו כן, החל משנת 2013, עשויה Domo Chemicals להיות זכאית לתמורה נוספת שלא תעלה על 1 מיליון אירו לשנה למשך חמש שנים, בהתאם למנגנון ולתנאים שסוכמו בהסכם Domo.

בהסכם Domo נקבע כי Domo Chemicals תהיה אחראית ותשפה את Colland בגין כל נזק הנובע מזיהום קרקע בו מצוי מפעלה של Domo הקיים לפני 31.12.2007 ונכלל בממצאי הבדיקות שערך היועץ לאיכות הסביבה (ראו סעיף 10.13.1 י"ס לעיל). עוד נקבע בהסכם Domo, כי Colland אחראית ותשפה את Domo Chemicals בגין כל תביעה של צד שלישי נגד Domo Chemicals הנוגעת לזיהום קרקע ושלא הופיע בממצאי הבדיקות של היועץ לאיכות הסביבה ואשר לא ניתן להוכיח כי נגרם בעיקר על ידי Domo בתקופה שבה Domo Chemicals או Basell Europe Holdings B.V. היו בעלי מניות ב-Domo.

על פי ההסכם, במועד ההשלמה התקשרה Colland עם חברת Domo Chemicals בהסכם מיזם משותף ("הסכם המיזם המשותף"), בו נקבע כי ל-Colland, אופציה הניתנת למימוש עד ליום 31.12.2016 לרכישת יתרת מניות Domo (51% מהון מניותיה) בתמורה ל- 10 מיליון אירו נוספים, בניכוי דיבידנדים שיחולקו ל-Domo Chemicals והכל בצירוף ריבית שנתית של 5% החל ממועד ההשלמה ועד התשלום בפועל. לחברת Domo

Chemicals ניתנה אופציה הניתנת למימוש החל מיום 1.7.2011 ועד ליום 31.12.2016 למכירת 51% הנותרים לכא"ל, באותם תנאים.

כמו כן, בהסכם המיזם המשותף, נקבעו הוראות לעניין ייצוג בדירקטוריון Domo, מינוי הנהלה, חלוקת דיבידנד והעמדת שירותים ל-Domo על ידי הצדדים.

רכישת מניות Domo מומנה בהלוואות לזמן קצר שניתנו לכא"ל. תקופת ההלוואה הוארכה עד ליום 5.5.2010.

10.13.2. גדיב - פעילות הארומטיים

א. כללי

כאמור לעיל, במסגרת תחום פעילות הפטרוכימיה עוסקת בזן, באמצעות גדיב, חברה פרטית בבעלותה המלאה של בזן, בייצור ושיווק מוצרים ארומטיים. המוצרים המיוצרים על ידי גדיב מהווים מוצרי ביניים או מרכיבים בחומרי הגלם לייצור מוצרים אחרים ואינם מיועדים להיצרך על ידי הצרכן הסופי. המוצרים הארומטיים משמשים כחומרי גלם בייצור ביגוד, תרופות, אריזות, קוסמטיקה, מחשבים, צבעים, חלפים לכלי רכב, מוצרי אחזקת בתים וכו'.

ב. הסכם עיבוד ורכישת חומרי גלם עם בזן

חומרי הגלם הנדרשים לייצור מוצרי גדיב מסופקים לה על ידי בזן בהתאם להסכם, אשר נחתם בין הצדדים ביום 12.8.2001 ותיקונים לו, ואשר מטרתו להשיא את שילוב פעילותם המשותפת של מערכות הייצור של הצדדים סך דמי העיבוד ששולמו על ידי בזן לגדיב בשנת 2009 וכן בשנת 2008 היו 36 מיליון דולר, וכ- 49 מיליון דולר, בהתאמה.

תמורת החומרים הנשארים בידי גדיב ונרכשים על ידה, כמפורט לעיל, נקבעה על פי נוסחאות מחיר שסוכמו בין גדיב לבזן והמבוססות על מחירים בינלאומיים. סך התשלומים ששילמה גדיב בגין רכישות כאמור בשנת 2009, וכן בשנת 2008, היו 303 מיליון דולר, וכ- 400 מיליון דולר, בהתאמה.

הסכם העיבוד הינו בתוקף עד למוקדם מבין 31.12.2011 או המועד בו תחדל בזן להיות הבעלים היחיד של גדיב.

ג. מידע כללי על תחום הארומטיים

מרבית המוצרים הארומטיים הינם סחורות (Commodities) ומדובר בשוק תחרותי של היצע וביקוש. התעוררות השווקים המתפתחים בשנים האחרונות, ובראשם השוק הסיני, גרמו להעלאת הביקוש למוצרים רבים, המשמשים לייצור מוצרי המשך, ובכללם המוצרים הארומטיים וכפועל יוצא מוקמים מפעלים נוספים בעולם הפועלים בתחום הארומטיים.

ד. מוצרים

מוצרי גדיב העיקריים, המופקים מחומרי הגלם הנרכשים מבזן כאמור בהסכם העיבוד בסעיף 10.13.2ב' לדו"ח, הינם: (1) בנזן - הבנזן משמש ככימיקל בסיסי בייצור מגוון רחב של מוצרים המשמשים בחיי היומיום, כגון פוליסטירן, פוליקרבונט וכד', אך איננו משמש כמוצר סופי הנצרך ישירות על ידי צרכנים סופיים; (2) טולואן - משמש מרכיב בייצור פוליאוריתן המשמש להכנת קצף לבידוד או ציפוי ונפוץ בתעשיות הרכב, הריהוט, הבניה ועוד. הטולואן משמש גם לייצור פאראקסילן ובנזן; (3) קסילן - משמש כחומר גלם לייצור הפאראקסילן וכן כממס אורגאני בתעשיית הצבעים; (4) פאראקסילן - מהווה מרכיב חשוב בייצור פוליאסטר שהינו מרכיב בתעשיית הביגוד. כמו כן הוא משמש כחומר גלם לייצור אריזות למשקאות. מוצר זה הינו המוצר המרכזי של גדיב; (5) אורתוקסילן - משמש כחומר גלם לייצור פטאליק אנהידריד; (6) פטאליק אנהידריד - משמש לייצור מרככים לתעשיית הפלסטיק וכן לייצור פוליאסטרס שונים; (7) ממסים - עיקר הביקוש לממסים מגיע מתעשיות הצבעים והציפוי. כמו כן משמשים הממסים חומר גלם בחקלאות בתחום קוטלי המזיקים, קוטלי עשבים וכדומה וכן בתעשיית הדפסת הדיו. בנוסף משמשים חומר גלם בתעשיית הניקוי.

ה. כושר ייצור

לגדיב כושר עיבוד של כ-900,000 טון לשנה רפורמט ושל כ-100,000 טון Pygas (זרם ארומטי המגיע מכאוו"ל). מתוכם ניתן לייצר כ-520,000 טון לשנה מוצרים ארומטיים שונים. הרכב סל המוצרים משתנה בהתאם לאופטימיזציה כלכלית, המשולבת עם בזן. קווי הייצור מבוססים על תהליכים רציפים הפועלים 24 שעות ביממה.

ו. איכות הסביבה

גדיב עומדת באופן שוטף תחת פיקוח רשויות איכות הסביבה בדבר עמידתה בחוקי איכות הסביבה הקשורים בפעילותה. גדיב מתמודדת עם היבטים שונים של איכות הסביבה ביחס למפעלה, בדומה לדרך התמודדותה של בזן.

היבטי הפעילות העיקריים, מתייחסים להוראות המחייבות הניתנות לגדיב על ידי הרשויות, מכח סמכויותיהן על פי חוק, בתחומים הבאים: (א) איכות האוויר; (ב) איכות שפכים נוזליים; (ג) פסולת מוצקה/רעילה; (ד) מניעת זיהום קרקע ומי תהום על ידי דלקים.

ההוראות הנ"ל מוצאות ביטוי בשורת מסמכים המקבילים לאלה המתוארים לגבי בזן בסעיף 10.16 10.16.1 לדו"ח. גדיב מטפלת בשפכיה הנוזליים בשטח מפעלה ומבצעת טיפול משלים בהם, במערכת הטיפול בשפכים בבית הזיקוק של בזן.

בחודש ינואר 2009 קיבלה גדיב מהמשרד להגנת הסביבה התראה והזמנה לשימוע בגין הפרות לכאורה וישום לקוי לכאורה של הוראות הצו האישי ("ההתראה"). בהתראה תוארו הפרות לכאורה אשר התייחסו, בין היתר, ללוחות זמנים שנקבעו

בצו, לתוצאות דגימות ארובה, להגשת תכניות מסויימות שנדרשו בצו ולאופן מסירת נתונים למשרד, כקבוע בצו.

במסגרת הליך השימוע, נקבעו יעדים ולוחות זמנים לביצוע פעולות שונות על ידי גדיב לצורך הפחתת הזיהום ממתקניה. גדיב מבצעת את הפעולות שנקבעו.

בנובמבר 2009 קיבלה גדיב טיוטת צו אישי חדש, אשר כולל, בין היתר, הוראות בדבר הפחתת הפליטות ממתקני גדיב בתוך 18 חודש ממועד כניסתו של הצו האישי החדש לתוקף וזאת, ללא תלות בשאלה האם עד לאותו מועד יגיע גז טבעי למפרץ חיפה אם לאו (לעיתירה שהגישה בזן בקשר עם תקני פליטה מופחתים טרם הגעתו של גז טבעי למפרץ חיפה, ראה סעיף 10.1.11 לעיל). למועד פרסום הדו"ח, טרם נחתם הצו האישי החדש.

הערכותיה האמורות של בזן בדבר ההשקעות והפעולות שתידרשנה מגדיב, היקפן ולוחות הזמנים בהם תידרש גדיב לעמוד, הינן בגדר מידע צופה פני עתיד. הערכות אלו מתבססות על הצו האישי שהוצא לגדיב ועל תוכניות שערכה הנהלת גדיב בהתבסס עליהם. אין כל וודאות שהערכות אלו תתממשנה שכן טרם הסתיים הדיון עם המשרד להגנת הסביבה וייתכן כי גדיב תידרש לבצע פעולות והשקעות גבוהות מהערכותיה.

בדומה לבזן ולכאוו"ל, אף גדיב חתומה על האמנה ליישום תקנים בדבר פליטת מזהמים, שנחתמה ביום 21.1.1998 בין התאחדות התעשיינים בישראל לבין המשרד לאיכות הסביבה, כמפורט בסעיף 10.16.3 בדו"ח. במסגרת פעילותה השוטפת, נערכה גדיב לקיים את ההוראות החוקיות הנ"ל.

על פי דרישת המשרד להגנת הסביבה ביצעה גדיב תכנון מפורט של החיזוקים שיש לבצע לצורך היערכות למקרה של רעידת אדמה, וסיימה את ביצועם של כ-85% מהחיזוקים ואילו יתרת החיזוקים, המצריכים הדממת המתקנים מתוכננים להתבצע במהלך שנת 2010 בכפוף לאישור התוכניות על ידי המשרד להגנת הסביבה.

לגדיב הסמכה לפי תקן לניהול איכות הסביבה (ת"י ISO 14001:2004).

ז. מגבלות ופיקוח על פעילות גדיב

גדיב הוכרזה כמונופול בתחום בנזן, טולואן וקסילן ולכן חלות עליה ההוראות הקבועות בחוק ההגבלים העסקיים לענין מונופולים. בשל העובדה כי הרוב המוחלט של תוצרתה של גדיב נמכר מחוץ לישראל (כ-95%), אין להוראות אלה, השפעה משמעותית על עסקיה.

תקני איכות למתקני גדיב והליכי הייצור של מוצריה

לגדיב הסמכות לפי תקני ניהול איכות שונים בתחומי פעילותה.

10.13.3. פעילות הסחר של בזן

בהתאם לתכניתה האסטרטגית, מרחיבה בזן את פעילות הסחר והלוגיסטיקה במוצרי נפט. החל משנת 2008, החלה בזן לפעול בתחום פעילות הסחר כמפורט להלן. במסגרת פעילות הסחר, עוסקת בזן במסחר בנפט גולמי ומוצרי, מסחר בנגזרות על מחירי הנפט (כדוגמת אופציות וחוזים עתידיים) וכן בחכירת והחכרת אוניות על פי הזדמנויות בשוק. כפועל יוצא של החלטת הדירקטוריון האמורה, הוקם מרכז סחר מודרני ומתקדם והוחל ביישום מערכות מידע לניהול סחר במוצרי נפט.

כמו כן, בזן חוכרת, בחכירה לטווח ארוך (בין שנה לחמש שנים בדרך כלל), מיכליות להובלת נפט גולמי ו/או מוצרי נפט ו/או כימיקלים, ומשנעת בהם חומרים אותם היא רוכשת או מוכרת וכן מחכירה אותן בחכירות מסע לגורמים שונים.

פעילות הסחר לגבי מוצרים המיועדים לשימוש במתקני בזן או החברות הבנות שלה, מהווה חלק אינטגרלי מתחום הפעילות הרלבנטי, ואינה משולבת בתחום פעילות הסחר של בזן.

עיקר פעילות הסחר מתבצעת עם לקוחות וספקים בחו"ל. המכירות בתחום הסחר מתבצעות בהתקשרויות נקודתיות (Spot) או התקשרויות מתמשכות, הנקשרות בין בזן לבין גורמים הפעילים בשוק, כגון: חברות נפט ובתי זקוק, חברות סחר ועוד.

כמו כן, ההתקשרות נעשית בעסקאות חוזים עתידיים למכירה או רכישה של נפט ומוצרי, או של נגזרים, בעסקאות דו צדדיות או במסגרת מסחר אלקטרוני ללא כל אינטראקציה עם הקונה או המוכר.

כל פעילות הסחר מבוצעת ממשרדה של בזן בבית הזיקוק בחיפה.

10.14. אשראי ומימון

10.14.1. בזן מממנת את פעילותה באמצעות הלוואות מבנקים, אשראי ספקים, ואשראי חוץ בנקאי, בין היתר באמצעות הנפקת אגרות חוב סחירות ולא סחירות, וכן מתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת ומהון עצמי, אשר נכון ליום 31.12.2009 מסתכם בכ- 997 מיליוני דולר המממן כ- 32% מסה"כ נכסי בזן (לעומת 26% ליום 31.12.2008).

במהלך השנים 2003-2004 גייסה בזן מימון לזמן ארוך, מגופים מוסדיים בסך של כ- 1,385 מליון ש"ח (כ- 364 מיליוני דולר) באמצעות הנפקת 9 סדרות אגרות חוב לא סחירות, הרשומות במערכת הנ.ש.ר של מסלקת הבורסה (להלן: "**אגרות החוב שאינן נסחרות**"). יתרת החוב של בזן למחזיקי אגרות החוב שאינן נסחרות, נכון ליום 31.12.2009 (כולל חלויות שוטפות) עמדה על סך של כ- 451 מליון ש"ח (כ- 119 מליון דולר).

בחודש דצמבר 2007 בזן הנפיקה אגרות חוב, על פי תשקיף שפרסמה ביום 28.11.2007, בסכום כולל של כ- 472 מיליון דולר: 132 מיליון דולר שקלי הנושא ריבית קבועה בשיעור של כ- 6.5%, וכ- 340 מיליון דולר צמוד מדד בריבית קבועה בשיעור של כ- 4.6%-4.8%.

10.14.2. דירוג אשראי - אגרות החוב אשר הונפקו על ידי בזן על פי תשקיף שפרסמה ביום 28.11.2007 (סדרות א' עד ג'), כמו גם אגרות החוב שהונפקו על-ידי בזן עובר לתשקיף, דורגו על ידי סטנדרט אנד פורס מעלות בע"מ ("מעלות") ביום 12.11.2008 בדירוג של A/Negative. ביום 23.4.2009 הודיעה מעלות לבזן על הכנסת דירוג אגרות החוב של בזן לרשימת המעקב עם השלכות שליליות וביום 7.7.2009 הודיעה מעלות, כי אגרות החוב של בזן הוצאו מרשימת המעקב וכי אופק הדירוג שלהן נותר שלילי.

10.14.3. מערך אשראי לזמן ארוך לצורך מימון התכנית האסטרטגית של בזן -

בחודש פברואר 2010, חתמה בזן על מסמך עקרונות מחייב עם קונסורציום של מממנים בהובלתו של בנק הפועלים בע"מ, במסגרתו יעמיד הקונסורציום מימון של עד 600 מליון דולר (ללא בטחונות) למימון חלק מפרוייקט הקמת הפצחן המימני, מימון השקעות נוספות של בזן ובתנאים מסויימים, גם מימון פרעון אשראי לזמן ארוך שמועד פרעונו בין השנים 2009 עד 2012 ("מסמך העקרונות"). במסגרת מסמך העקרונות, נקבעו תנאים מוקדמים מקובלים להעמדת האשראי ביניהם, בין היתר, חתימת הסכם מחייב להעמדת אשראי בערבות סוכנויות אשראי לייצוא (ראה סעיף 10.14.5 להלן) וחתימת מסמכי קבלת אשראי מפורטים מהקונסורציום. האשראי האמור יישא ריבית משתנה ועמוד לפרעון (קרן) בתשלומים רבעוניים במשך כ- 8.5 שנים שיחלו שנה לאחר מועד תחילת הפעלת הפצחן המימני אך לא יאוחר מסוף הרבעון השלישי של שנת 2013.

במסגרת מסמך העקרונות נקבעו התחייבויות ומצגים שייכללו במסמכי קבלת האשראי הסופיים וביניהן, בין היתר, התחייבות של בזן שלא לשעבד את נכסיה למעט במקרים מסויימים, קבלתי אישורים והיתרים כפי שיוסכמו במסמכי האשראי, התחייבויות לשמירה על אמות מידה פיננסיות לאורך כל תקופת העמדת האשראי כמפורט בסעיף 10.14.5 להלן, מגבלות על העמדת אשראי לבעלי מניות בבזן ו/או פרעון הלוואות בעלים ומגבלות בקשר עם חלוקת דיבידנד כמפורט להלן:

א. בגין שנת 2009 – בזן רשאית לחלק דיבידנדים בסכום שלא עולה על 75 מליון דולר בכפוף לכך שלא אירע אירוע הפרה של הסכם המימון המפורט וכן בכפוף לכך שתקבל התחייבות של גדיב לחלק לבזן כדיבידנד, או להעמיד בכל דרך אחרת, שסכום שלא יפחת מסכום הדיבידנד בשנת 2010. כאמור ולאחר שהוכח למממנים כי לגדיב ישנם מקורות להעמדת הסכום האמור.

ב. בגין השנים 2010-2012 – בזן תהא רשאית לחלק דיבידנדים בסכום מצטבר כולל שלא יעלה על 50% מהרווח הנקי של השנה בגינה מחולק הדיבידנד ובלבד שהתקיימו, במצטבר, כל התנאים הבאים במועד חלוקת הדיבידנד: (1) היחס בין הון עצמי מאוחד לבין סך המאזן המאוחד, לאחר חלוקת הדיבידנד, לא יפחת מ-20%; (2) לא ארעה הפרה של הסכם המימון המפורט; (3) בזן עמדה בכל היחסים ואמות המידה הפיננסיות המפורטות להלן ביחס לתקופה הרלבנטית; וכן (4) בגין שנת 2010 – EBITDA מנוטרל מצטבר בתוספת דיבידנדים מחברות

מוחזקות/בנות במצטבר ובניכוי דיבידנדים שחולקו במצטבר (לרבות החלוקה המבוקשת) לא יקטן מסך של 100 מליון דולר, בגין שנת 2011 – היחס האמור לעיל לא יקטן מסך של 270 מליון דולר ובגין שנת 2012 – יתקיים אחד מהתנאים הבאים: (i) היחס האמור לעיל לא יקטן מסך של 600 מליון דולר או (ii) היחסים הפיננסיים לגבי המחצית השנייה של שנת 2013 התקיימו במלואם ביחס לשנת 2012. כן נקבע, כי בכל מקרה לא יחולק דיבידנד בגין שנת 2011 ואילך אלא לאחר קבלת אישור בדבר סיום פרויקט הקמת הפצחן המימני.

בס"ק זה "EBITDA מנוטרל" משמעו - הרווח הגולמי בניכוי הוצאות מכירה הנהלה וכלליות, בתוספת פחת והפחתות ובנטרול ההשפעות הבאות: (i) שיטת רישום נגזרים לפי תקני ה-IFRS, (ii) הפרשי עיתוי קניה ומכירה של ערך המלאי הבלתי מוגן, (iii) הפרשה לירידת ערך מלאי.

ג. בגין יתרת חיי ההלוואה - בזן תהא רשאית לחלק דיבידנדים בסכום מצטבר כולל שלא יעלה על 75% מהרווח הנקי של השנה בגינה מחולק הדיבידנד ובלבד שהתקיימו, במצטבר, כל התנאים הבאים: (1) היחס בין הון עצמי מאוחד לבין סך המאזן המאוחד, לאחר חלוקת הדיבידנד, לא יפחת מ-20%; (2) לא ארעה הפרה של הסכם המימון המפורט; (3) בזן עמדה בכל היחסים ואמות המידה הפיננסיות שנקבעו ביחס לתקופה הרלבנטית; וכן (4) בזן פרעה את אשראי סוג B (כפי שיוגדר במסמכי המימון הסופיים) במלואו.

במקביל לחתימת מסמך העקרונות, אישרה סוכנות האשראי לייצוא של ארה"ב Export-Import Bank of The United States, לאחר אישור הקונגרס האמריקאי, העמדת ערבות בהיקף של כ-300 מליון דולר בשיתוף עם סוכנויות אשראי לייצוא נוספות מאירופה, להלוואה שתועמד לבזן על ידי בנק זר לצורך רכישת ציוד ייעודי הדרוש להקמת הפצחן המימני (ראה סעיף 10.8.5 לעיל). העמדת הערבות בפועל, כפופה לחתימת הסכם העמדת אשראי עם הבנק הזר וחתימה על מסמכי ערבות מפורטים עם סוכנות האשראי לייצוא של ארה"ב.

10.14.4. במהלך החודשים דצמבר 2006 וינואר 2007 גייסה בזן אשראי מתאגידים בנקאיים בהיקף של 480 מיליון דולר, שפרעונו ייעשה במהלך 5 עד 9 שנים, בריבית משתנה צמודה לליבור בתוספת מרווח (אשר שיעורה נכון למועד הדו"ח הינו 0.33%). חלק מהאשראי שימש את בזן לפרוע את התחייבויותיה לזמן קצר, וכן למימון פעילותה השוטפת. להערכת בזן, המתבססת על חוות דעת יועציה המשפטיים, היא לא תישא בחבות מס בגין אי הכרה במלוא הוצאות המימון שמקורן בהלוואות אלה. הוצאות אלה ששימשו בייצור הכנסה, מאחר והן יועדו למימון פעילותה השוטפת של בזן ולא למימון תשלום דיבידנד שחולק בדצמבר 2006 וינואר 2007. בזן התחייבה לשפות את עורכי חוות הדעת בגין כל סכום שיידרשו לשלם בגין טענה הקשורה להסתמכות על חוות הדעת בקשר עם לרכישת מניות בזן על תשקיף הצעת מכר.

א. להבטחת האשראי שקיבלה בזן בגין הנפקת אגרות החוב שאינן סחירות התחייבה בזן להימנע מיצירת שעבודים על רכושה (להלן: **"שעבוד שלילי"**). כמו כן, כוללים שטרי הנאמנות בגין אגרות החוב האמורות תניות מקובלות המאפשרות במקרים מסויימים למחזיקי אגרות החוב להעמיד לפירעון מיידי את יתרת ההלוואות על פי אגרות החוב, לרבות הוראה על פיה העמדה לפירעון מיידי של אחת מסדרות אגרות החוב תהווה עילה להעמדה לפירעון מיידי של סדרות אגרות החוב האחרות והוראה על פיה ניתן להעמיד לפירעון מיידי את אגרות החוב, אם בזן תפר או לא תקיים איזה שהוא תנאי או התחייבויות מהותיות, המחייבים אותה בהתאם לשטרי הנאמנות ונספחים.

ב. להבטחת אשראי בנקאי לזמן ארוך שקיבלה בזן מתאגידים בנקאיים (להלן: **"נותני האשראי"**), שלמועד הדו"ח עומד על סך כולל של כ- 231 מיליוני דולר, התחייבה בזן, מלבד העילות לפירעון מיידי אשר אינן חורגות מהמקובל, לעמוד בתניות פיננסיות, אשר אי עמידה בהן תאפשר לנותני האשראי להעמיד לפירעון מיידי את יתרת האשראי, שעיקריהן הינן כלהלן: (א) אם ההון העצמי המורחב של בזן פחת מ- 1,700,000,000 ש"ח (**"ההון העצמי המורחב"**), משמעו - הון קרנות ועודפים כפי שמופיע במאזן השנתי המבוקר של בזן, בסכומים מדווחים, ובצירוף עתודה להשוואת מסים על הכנסה); (ב) אם היחס בין סה"כ ההתחייבויות לזמן ארוך והתחייבויות שוטפות של בזן בצרוף ערבויות שנתנו לצד ג' בניכוי מלאי נפט גולמי ומוצריו לבין ההון העצמי המורחב של בזן יעלה על 2 ל-1, נכון ליום 31.12.2009 היחס האמור הנו 1.04; (ג) אם היחס בין הרכוש השוטף של בזן (בניכוי חלקי חילוף אחזקה וכימיקלים) לבין ההתחייבויות השוטפות של בזן יקטן מ-1, נכון ליום 31.12.2009 היחס האמור הנו 1.2; (ד) אם בזן תחלק דיבידנד באופן שרישומו בדוחות הכספיים התקופתיים האחרונים, טרם חלוקת הדיבידנד, יהיה בו כדי לגרום להפרה של איזה מהיחסים הפיננסים שלעיל; (ה) אם בזן תמכור ו/או תעביר ו/או תחכיר לאחרים נכסים כלשהם, בהיקף העולה על שווי של 10% מרכושה הקבוע של בזן כפי שיהיה בעת ביצוע העסקה, שלא במהלך העסקים הרגיל של בזן ושלא בתנאי שוק, ללא הסכמת התאגידים הבנקאיים לכך בכתב ומראש; (ו) אם בזן תלווה לבעלי מניותיה סכומים אשר אילו היתה מחלקת כדידידנד, היה התאגיד הבנקאי זכאי לדרוש פירעון מיידי של ההלוואות, כל עוד לא פרעה לתאגיד הבנקאי את התשלומים המגיעים לו בגין ההלוואה, במלואם, והכל - ללא הסכמת התאגיד הבנקאי לכך בכתב ומראש; (ז) השעבוד השלילי אשר נחתם לטובת התאגידים הבנקאים על ידי בזן ימשיך לעמוד בתוקפו.

נכון למועד הדוח, בזן עומדת בהתניות הפיננסיות שלעיל.

ג. במסגרת מסמך העקרונות האמור בסעיף 10.14.3 לעיל, נקבע כי במסגרת מסמכי המימון הסופיים תתחייב בזן לשמור, בכל עת, על יחסים ואמות מידה פיננסיות כמפורט להלן. אמות המידה המפורטות להלן ייבדקו בכל מועד פרסום דוחו

רבעוניים בגין הרבעון לגביו פורסמו הדוחות האמורים ושלושת הרבעונים הרצופים אשר קדמו לאותו הרבעון או במקרים מסוימים שבעת הרבעונים הרצופים שקדמו לאותו רבעון. אמות המידה ימדדו על בסיס התוצאות של בון (סולו), למעט יחס הון עצמי שיימדד במאוחד. סכומים מצטברים יימדדו החל מיום 1.1.2009 וערכים במהלך שנה מסוימת יחושבו באופן יחסי למועד הבדיקה. אמות המידה הנדרשות לאורך חיי ההלוואה חולקו לשתי תקופות עיקריות – (1) לאורך תקופת הקמת הפצחן המימני ייבדקו הערכים הבאים: (i) הון עצמי מאוחד, (ii) שיעור הון עצמי מאוחד מסך מאזן מאוחד, (iii) תזרים מזומנים מפעילות שוטפת מתואם מצטבר בניכוי דיבידנדים שחולקו במצטבר, (iv) EBITDA מנוטרל מינימאלי, (v) חוב נטו בניכוי הון חוזר תפעולי, (vi) השקעות מצטברות הגבוהות הגבוהות ב- 15% מהתכנית העסקית ייעשו רק באישור המממנים, (vii) כמות מזומנים ו- (2) החל משנה ממועד תחילת הפעלת הפצחן ועד מועד הפרעון הסופי של ההלוואה ייבדקו הערכים הבאים: (i) הון עצמי מאוחד, (ii) שיעור הון עצמי מאוחד מסך מאזן מאוחד, (iii) חוב נטו+ניכיונות של חייבים מחולק בממוצע EBITDA מנוטרל שנתי בשנתיים האחרונות, (iv) ממוצע EBITDA מנוטרל שנתי בשנתיים אחרונות מחולק בהחזרי קרן+ריבית ב- 12 החודשים שקדמו ליום המדידה, (v) כמות מזומנים.

יובהר, כי היות ומסמכי ההלוואה הסופיים טרם נחתמו, הפירוט לעיל איננו כולל את הערכים המספריים שנקבעו לגבי כל אמת מידה.

10.14.6. מסגרות אשראי

בזן מממנת את צרכיה השוטפים במימון בנקאי לזמן קצר (הלוואות On Call) ומאשראי חוץ בנקאי לזמן קצר מגופים מוסדיים. היקפי המימון לזמן קצר, מותאמים מפעם לפעם לצרכיה המשתנים של בזן.

בסמוך למועד דו"ח זה אין לבזן יתרת מסגרות אשראי לא מנוצלות לזמן קצר בסכום מהותי.

10.14.7. אשראי בריבית משתנה

להלן פירוט אודות האשראי בריבית משתנה (לזמן קצר ולזמן ארוך) שקיבלה בזן בשנים 2008-2009:

מנגנון השינוי	טווח הריבית		שיעור הריבית סמוך למועד הדו"ח	סכום האשראי במיליוני דולר ליום 31.12.2009
	2008	2009		
דולר, ליבור +	1.0%-6.7%	0.70%-2.86%	1.65%-0.92	682
ש, פריים +	3.75%-4.85%	%2.50-1.35	2.15%-2.50%	84

בזן, יחד עם החברות הבנות שלה, נישומות בישראל בהתאם להוראות פקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשל"א-1961. על בזן והחברות הבנות שלה, חל חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), השתמ"ה-1985, לפיו נמדדות תוצאות הפעילות לצרכי מס על בסיס ריאלי תוך התאמה לשינויים במדד המחירים לצרכן. בזן והחברות הבנות שלה הינן "חברות תעשייתיות" כמשמעותן בחוק עידוד התעשייה (מסים), תשכ"ט-1969.

10.16. **איכות סביבה**

10.16.1. כללי

על בזן חלים חוקים בתחום איכות הסביבה בעיקר, החוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961 (להלן: "החוק למניעת מפגעים"), חוק חומרים מסוכנים, התשנ"ג-1993 (להלן: "חוק חומרים מסוכנים"), חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968, חוק למניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988, חוק המים, התשי"ט-1959 וחוק אוויר נקי, התשס"ח-2008. בנוסף להוראות החוק, חלות על בזן גם הוראות הכלולות בהיתרים וברישיונות, אשר ניתנו לה והדרושים לה על מנת לפעול בתחום פעילותה.

בהתאם למדיניותה וכחלק מתפיסתה ארוכת הטווח, בזן משקיעה משאבים רבים על מנת לעמוד בכל ההוראות הרגולטוריות החלות עליה. בבזן פועלת ועדת דירקטוריון לנושאי איכות הסביבה ובטיחות, הדנה ועוקבת אחר ביצועי בזן בתחום איכות הסביבה והשקעותיה בתחום זה. כמו כן, מפעילה בזן תוכנית אכיפה פנימית בתחום איכות הסביבה ובטיחות.

10.16.2. השקעות באיכות הסביבה

במסגרת התכנית האסטרטגית שאושרה על-ידי דירקטוריון בזן ביום 6.11.2007 הוחלט – בין היתר – להגדיל ההשקעות בתחומי איכות הסביבה, הבטיחות והביטחון והגברת האמינות התפעולית ולהועיד לעניינים אלה כ- 270 מיליון דולר. עד סוף שנת 2009 ביצעה בזן השקעות בתחומים אלה בהיקף של כ-104 מיליון דולר. פירוט נוסף ראה סעיף 10.20 להלן.

נכון למועד הדו"ח, להערכת בזן, בזן עומדת בכל הוראות החוק, ההיתרים והרישיונות החלים עליה בנושא איכות הסביבה, למעט אם צויין במפורש אחרת בסעיף 10.16 זה. לתקופה שמיום 1.1.2007 ועד למועד הדו"ח, לא קיבלה בזן התראות או דרישות הנוגעות לאי עמידה בהוראות החוק, ההיתרים והרישיונות שחלו עליה מעת לעת בנושאי איכות הסביבה, אשר להערכת בזן, צפויות להשפיע עליה באופן מהותי, למעט כמפורט בסעיף 10.16 זה להלן.

להלן פירוט רישיונות בתחום איכות הסביבה אשר הוענקו לבזן במסגרת פעילותה:

סוג הרשיון	הגוף המרשה	תוקף הרשיון
היתר להזרמת תמלחות לים ⁽¹⁾	המשרד להגנת הסביבה	31.3.2010

היתר רעלים	המשרד להגנת הסביבה	2.1.2011

(1) בעניין הזרמת תמלחות לקישון ראה גם סעיף 10.16.4 להלן.

בזן פועלת על מנת לחדש את תוקפו של כל רשיון הדרוש לה לשם פעילותה במועד קרוב למועד פקיעת תוקפו של אותו רשיון, באופן שתישמר רציפות הרישוי.

10.16.3. איכות אוויר

לידיעת בזן הובא, כי מדיניות המשרד להגנת הסביבה הינה כי לא תותר כל תוספת של זיהום אוויר על הקיים באזור מפרץ חיפה, אשר לדעת משרד הגנת הסביבה הינו עתיר בזיהום אוויר ופיתוח עתידי של אזור זה יוגבל בהתאם לרמות זיהום האוויר.

א. חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008

חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008 (בסעיף זה- "**החוק**"), שתוקפו מיום 1.1.2011, נועד להסדיר את הטיפול בבעיית זיהום האוויר בישראל באופן כולל ומקיף. החוק צפוי להחמיר את משטר הפיקוח על פליטות חומרים לאוויר ויחייב מפעלים הפולטים חומרים לאוויר לקבל היתר פליטה לשם פעולתם, וכן להחמיר את הסנקציות בגין הפרתו.

בהתאם להוראות המעבר של החוק, מפעל הפועל בתחום פעילותה של בזן ואשר ערב תחילת החוק הפעיל כדין מקור פליטה על פי הוראות צו אישי שניתן לו, יהיה רשאי להמשיך בהפעלתו אף ללא היתר לפי החוק עד ליום 30 בספטמבר 2016 או עד הכרעה בבקשת היתר הפליטה שיגיש, לפי המוקדם, ובלבד שיגיש בקשה להיתר פליטה כאמור לא יאוחר מיום 1 מרץ 2014. זאת ועוד, מחוקק המשנה הוסמך לגבש הוראות בעניינים מהותיים ומרכזיים הקשורים בהפעלת החוק, אך הוראות כאמור טרם גובשו. נוכח האמור לעיל, בזן אינה יכולה להעריך את ההשלכות שיהיו עליה כתוצאה מיישום החוק וחקיקת המשנה שתקבל מכוחו.

ב. ביום 20.4.1998 הצטרפה בזן, באופן וולונטרי, כצד לאמנה ליישום תקנים בדבר פליטת מזהמים לאוויר, שנחתמה ביום 12.1.1998, בין התאחדות התעשיינים בישראל לבין המשרד לאיכות הסביבה. האמנה קובעת תקנים לריכוזי פליטות של חומרים מזהמים מארובות מפעלים. עם זאת, הנהלת המשרד לאיכות הסביבה מקטינה בהדרגה את הסתמכותה על האמנה, תוך קביעת תקנים חדשים שלא על-פי הקריטריונים הקבועים באמנה.

ג. צו אישי מיום 22.11.2009

ביום 22.11.2009 הוצא לבזן¹⁷ צו אישי מכוח החוק למניעת מפגעים, תשכ"א-1961 אשר החליף צו אישי קודם מיום 25.5.2006. הצו האישי מחיל על בזן תקני פליטה לאוויר מכל מקור פליטה בנפרד, וכן תקני פליטה לאוויר מכלל שטח המפעל. הוראות הצו האישי קובעות כי בתום 18 חודשים מכניסת הצו לתוקף, יופחתו

¹⁷ כל חיוב החל על בזן מכח הצו האישי, חל גם על מנהליה.

תקני פליטה לאוויר ממתקני בזן וזאת – ללא קשר לשאלה אם באותו מועד, תושלם מערכת ההולכה אשר תאפשר לבזן להשתמש במתקניה בגז טבעי, אם לאו. לעניין העתירה שהוגשה ע"י בזן בנושא הגז הטבעי, ראה סעיף 10.11.11 לעיל. בזן, מצידה, סיימה את ההכנות הדרושות לקליטה ושימוש בגז טבעי במתקניה, תוך השקעה של 29 מיליוני דולר.

בנוסף, קובע הצו הוראות עיקריות בדבר: (1) ניטור רציף לארובות המפעל; (2) עריכת סקר בדבר פליטות לא מוקדיות ממתקניה (כלומר פליטות לאוויר, אשר אינן נעשות מארובות, וונטים, מלפידים או מקורות פליטה יעודיים אלא מחיבורי צנרת, ברזים, בריכות וכו') וביצוע תוכנית להפחתת הפליטות הלא מוקדיות ולניטור שוטף שלהן; (3) מינוי ממונה לפניות החיבור ופרסום דרך התקשרות עימו; (4) טיפול בתלונות על מפגעי ריח והפעלת צוות "מריחים" המוסמך על ידי המשרד להגנת הסביבה; (5) ביצוע סקר פערים על-פי שיטת ה- IPCC המקובלת באיחוד האירופי, והתאמת התהליכים אשר יש להם פוטנציאל השפעה על הסביבה לטכנולוגיות הטובות ביותר, הזמינות והמקובלות (BAT) והצגה בתוך 22 חודשים, של תוכנית לעמידה ב-BAT.

הערכת הנהלת בזן בדבר ההשקעות והעלויות השוטפות שיידרשו ליישום הוראות הצו האישי מעבר להשקעות שבוצעו בשנים האחרונות:¹⁷

תאור	עלות מוערכת (במיליוני דולר)	זמן לביצוע (שנים)
גגות קבועים למיכלי אחסון של חומרים נדיפים	27	3
אחרים	7.5	2
סה"כ	<u>34.5</u>	-

ככל שבזן תיאלץ להשקיע במתקנים שניוניים להפחתת פליטות בשל אי הגעת גז טבעי למפרץ חיפה, מדובר במתקנים שהערכה ראשונית משוערת לעלותם עומדת על כ-240 מיליון דולר. לפרטים נוספים ראה סעיף 10.11.11 לעיל.

ד. בזן מקדמת את האפשרות לרכישת גז טבעי עבור מפעליה בחיפה לשימוש כחומר בעירה תחליפי למזוט. שימוש בגז טבעי יאפשר לבזן לעמוד בתקני הפליטה הקבועים בצו האישי. אספקת גז טבעי למפעלי בזן מותנית בין השאר בהתקשרות עם ספק לרכישת גז טבעי.

בזן התקשרה עם חברת נתיבי הגז לישראל בע"מ ("נתג"ז"), המקימה את מערכת ההולכה הארצית, וחתמה איתה על הסכם לבניית תשתיות ההולכה וקליטת גז טבעי במפעליה בחיפה. למועד התשקיף ובהתאם למידע שמסרה נתג"ז לבזן,

¹⁷ לפירוט ההשקעות בתחום איכות הסביבה שבוצעו בשנים 2008-2009 ראה סעיף 10.16.2 להלן.

מצויות עבודות הנחת תשתית ההולכה למפרץ חיפה בשלב מתקדם ואולם כאמור, נתג'ז נתקלה בקשיים ובחודש ספטמבר 2009 אף פנתה בזן לראש הממשלה על מנת שיתערב בעניין. למיטב ידיעת בזן, בחודש ינואר 2010 התקבלה החלטת ממשלה בדבר הפיצי לבעלי הקרקעות אשר בשטחם אמור לעבור תוואי הצנרת וחודשו עבודות הנחת הצינור, אולם טרם נחתם הסכם פיצי בין המדינה לבין בעלי הקרקעות האמורים ואין כל וודאות אם ומתי הסכם כזה ייחתם.

גיבוש תוכנית ההשקעות האמורה מבוססת על הערכות מומחים, ספקי הידע, יצרני הציוד ומתקיניו. אין וודאות כי בזן תוכל להוציא את התוכנית לפועל בלוח הזמנים, אשר נקבע בצו האישי ואשר תלויים בין היתר – בגורמים חיצוניים לבזן (כדוגמת נתג'ז) וכי עלות תוכנית ההשקעות לא תחרוג מעבר לעלויות הצפויות נכון למועד הדו"ח. אי עמידה בלוחות הזמנים הקבועים בתוכנית ההשקעות ו/או בתקציב תוכנית ההשקעות עלולים לפגוע באופן מהותי בתוצאותיה העסקיות של בזן.

ה. בחודש ינואר 2009, קיבלה בזן מן המשרד להגנת הסביבה התראה והזמנה לשימוע בגין הפרות וישום לקוי לכאורה של הוראות הצו האישי שהיה בתוקף באותו מועד ("ההתראה"). בהתראה תוארו הפרות לכאורה אשר התייחסו – בין היתר – ללוחות זמנים שנקבעו בצו, לתוצאות דגימות ארובה, להגשת תכניות מסויימות שנדרשו בצו ולאופן מסירת נתונים למשרד, כקבוע בצו. במסגרת הליך השימוע, נקבעו יעדים ולוחות זמנים לביצוע פעולות שונות על ידי בזן לצורך הפחתת הזיהום ממתקניה. בזן ביצעה את הפעולות שנקבעו.

10.16.4. איכות שפכים ונחל הקישון

שפכים תעשייתיים, הנוצרים במהלך פעולות הייצור של בזן, מטופלים על ידה ומוזרמים כתמלחות לנחל הקישון. נושא איכות התמלחות, המוזרמות על ידי בזן מוסדר בהוראות היתר הזרמת תמלחות לים. המפעל מנטר את איכות התמלחות לפני הזרמתן לקישון בניטור רציף. נכון למועד הדו"ח, עומדת בזן בתנאי ההיתר האמור, בכל הקשור לאיכות הקולחים המוזרמים על ידה לקישון כאמור.

המשרד להגנת הסביבה בוחן מספר חלופות לפתרון שאלת התמלחות (וביניהן החלת תקן איכות קולחים שנקבע על ידי ועדה בראשות ד"ר יוסי ענבר, סמנכ"ל במשרד לאיכות הסביבה (להלן: "ועדת ענבר"); הקמת צינור מוצא ימי לתמלחות במקום הזרמתן לנחל הקישון; ואפשרות של החדרת התמלחות לאקוויפרים מלוחים באמצעות קידוחי החדרה עמוקים).

להערכת בזן, אם יוחלט שתקני ועדת ענבר מחייבים גם גורמים אשר אינם מכונים העוסקים בטיהור שפכים, בזן תאלץ לבצע השקעות ניכרות על מנת לעמוד בתקנים אלו. היה ותיושם ההחלטה לנקוט בדרך הזרמת קולחי המפעלים דרך צינור מוצא ימי, הרי שלהערכת בזן העלויות שתשא בהן בגין כך לא תהיינה מהותיות לבזן.

בזן, מצידה, התקשרה בהסכם על פיו תמסור שפכים תעשייתיים כאמור למפעל המוקם על ידי צד ג', ורכוש ממנו מים מושבים באיכות שתאפשר שימוש חוזר בהם. בכך צפויה בזן להקטין, החל מן המועד בו יפעל המתקן (הצפוי להתחיל פעולתו ב-2011), מחד גיסא – את כמות המים השפירים אותם היא צורכת בתהליכי הייצור ומאידך גיסא, את כמויות התמלחת המוזרמת על ידה לקישון.

ביום 7.1.2007 הודיע המשרד להגנת הסביבה כי התקבלו אצלו ממצאי הביניים של סקר שנערך על ידי רשות נחל הקישון, ואשר המצביעים כי קרקעית הנחל מזוהמת במתכות כבדות ובעיקר בחומרים אורגניים ממקור תוצרי דלקים (פחממני נפט). במכתב נאמר, כי על פי הסקר יש לפנות כ-450 אלף טון של קרקע מזוהמת, וכי הערכת העלות הראשונית לכך היא כ-50 מיליון דולר. לבזן נמסרה להערות טיוטת ממצאי הסקר המייחסת לה תרומה בשיעור של כ-0.21% לתכולת המתכות הכבדות ושל כ-87.2% לתכולת החומרים האורגניים ממקור תוצרי דלקים בקרקעית נחל הקישון. לאחר שבזן קיבלה לבקשתה, חלק מן החומר שעמד בפני עורכי הסקר, היא הגישה לעורכי הסקר חוות דעת מומחה, החולקת על תקפות טיוטת הממצאים. נכון למועד הדו"ח, הנהלת בזן אינה יכולה להעריך מה יהיו ממצאי הסקר הסופיים; עד כמה ממצאים אלו יוכיחו את מידת אחריותה, אם בכלל, לזיהום; האם ומכוח איזו סמכות חוקית תדרש בזן לנקוט בפעולות המוזכרות במכתב השר, או בפעולות אחרות, כתוצאה מהאמור; ומה תהיינה העלויות הכרוכות בכך לבזן.

בחודש ינואר 2010 פתח המשרד להגנת הסביבה בחקירה בחשד לעבירה על חוק מניעת זיהום מי ים בשמן, בעקבות אירוע גשם חריג שהתרחש ב-20-21 בינואר 2010 ובמסגרתו הוגלו לנחל הקישון – באישור המשרד להגנת הסביבה – מי נגר שלא סיימו את כל שלבי הטיפול במתקני בזן. במסגרת חקירה זו, נחקרו מספר עובדים בבזן. למועד הדוח, לא הסתיימה החקירה.

10.16.5. רעלים

בזן מחזיקה בהיתר רעלים בהתאם לחוק חומרים מסוכנים, הקובע הוראות בדבר כמויות החומרים המסוכנים שמותר לה להחזיק וכן הוראות בדבר אופן אחסונם והטיפול בהם. כן הוסיף המשרד להגנת הסביבה בהיתר הרעלים, הוראות הנוגעות לניטור איכות אוויר. בהתאם להוראות הדין, פסולת רעילה מסולקת לאתר הפסולת הארצי ברמת חובב ופסולת מוצקה, כדוגמת קרקע מזוהמת, מסולקת לאתרי הטמנה, לפי היתרים ספציפיים המתקבלים מהמשרד להגנת הסביבה.

10.16.6. חשש לחלחול דלקים לקרקע ולמי תהום

א. מעת לעת, נדרשת בזן לבדוק טענות בדבר חלחול דלקים ומזהמים אחרים אל הקרקע ומי התהום בשטח המפעל. בשנת 2005, לאחר שנמצא זיהום קרקע בחתך העליון ועדשת נפט, החלה בזן בבצוע קידוחי ניטור בשכבה הרדודה של מי התהום מתחת לאחד ממתקניה. בנוסף, בזן ביצעה מספר קידוחי שאיבה על מנת לתחום את הזיהום ולשאוב את שכבת הזיהום ולסלקה ממי התהום. בהתבסס על סקר

חיצוני שנערך על ידי מומחה חיצוני, שתוצאותיו נמסרו לבזן ביום 21.1.2007, מעריכה בזן, כי לא קיימת סבירות שמי התהום באקוויפר בתחום שטח מפעליה, הזורמים בכיוון כללי לדרום-מערב, יתרמו לזיהום מי התהום ממערב ומדרום לשטח מפעל בזן. בהתבסס על הסקר הנ"ל, להערכת בזן, הזיהום במי התהום בשטח המפעל, לא צפוי להתפשט לשטחים סמוכים באופן שיגרום לזיהום מקורות מים המשמשים לשתייה או השקיה.

ב. על פי עמדת המשרד להגנת הסביבה כפי שהובאה לידיעת בזן ביום 1.1.2007, בהנחיות לתסקיר ההשפעה על הסביבה (לפרטים נוספים ראה סעיף 10.9.3 לדו"ח) נדרשו המפעלים במתחם הפטרוכימי לבצע סקר קרקע בהתאם להנחיות המשרד, ובהנחיות נקבע כי "המשרד להגנת הסביבה יוסיף דרישות נוספות בהתאם לצורך וממצאי הסקר, לרבות דרישות לתיקון המעוות ושיקום הזיהום אם יימצא", והתסקיר אמור לפרט את היקף הזיהום ומיקומו. בחודש יולי 2007, התקבלו בבזן תוצאות הסקר ההידרוגיאולוגי האמור, מהן עולה כי, לא נשקפת סכנה למקורות מי תהום שפירים באזורים מחוץ לגבולות שטחי המפעלים כתוצאה מפעילות המפעל, אולם אותרו מספר אתרים בהם קיים זיהום קרקע. המלצת עורך התסקיר, אשר למיטב ידיעת בזן מקובלת אף על המשרד להגנת הסביבה, היא כי עם השלמת עיבוד התוצאות שהתקבלו בסקר הקרקע, לערוך לגבי אותם אתרים סקר סיכונים בשיטת RBCA או שיטה דומה ולפעול בהתאם לתוצאותיו. בהתאם לעמדת המשרד הנ"ל, לאחר קבלת תוצאות הסקר הנערך במסגרת התסקיר יגדיר המשרד להגנת הסביבה את יעדי השיקום לקרקע ולמים (אם ימצא גם זיהום במים), בהתחשב בכך שהפעילות הקיימת מתוכננת להישאר באתר.

יחד עם זאת, ובהתחשב גם באמור להלן בדבר עמדת המשרד להגנת הסביבה, קיים סיכון של איתור זיהום בקרקע ובמי התהום. בהקשר זה קיים חוסר וודאות בקשר להיקף הטיפול שיידרש בזיהום, אם וככל שיאותר, ואין ביכולתה של בזן להעריך את השפעותיהן האפשריות של התפתחויות אלה.

ג. במהלך השנים העלו גורמים שונים טענות או חששות לזיהום קרקע ו/או מי תהום, מחוץ לחצרי בזן:

1. בשנת 2006 ביקשה תש"ן להפנות את תשומת לבו של בזן לשתי סוגיות בעניין זיהום קרקע במקומות שלטענת תש"ן היו או שהינם בשימושה או בתפעולה בזן.

2. ביום 12.5.2008 התקיים במשרד להגנת הסביבה בחיפה, שימוע לחברות תש"ן, קצא"א ולבזן, בעקבות טענות של המשרד להגנת הסביבה ולפיהן, התגלו ברצועת קרקע בה מצויה צנרת, ממצאים העלולים להעיד על זיהום וכי קרקע שנחשדת כמזוהמת, פונתה מן האזור לבית זיקוק חיפה. בזן הודיעה בשימוע כי ממצאי הבדיקות מעידים כי לא ארעה דליפה מצנרת שלה.

3. ביום 1.3.2009 נמסר לבזן ולתש"ן צו פינוי רעלים לפי סעיף 16א' לחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993 וצו ניקוי לפי סעיף 13ב' לחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984, הדורש מבזן, מתש"ן ומן המנהלים הכלליים שלהן, להגיש למשרד להגנת הסביבה תכנית לביצוע סקר גז קרקע, קרקע ומים לתיחום שני אזורים מחוץ לחצרי בזן בהם נמצא, לטענת המשרד להגנת הסביבה, זיהום של קרקע ומים בתוצרי נפט, לבצע את הסקר על פי התכנית המאושרת ולהגיש דוח ממצאי הסקר לאישור המשרד, שיכלול המלצות לביצוע ניקוי ושיקום הקרקע המזוהמת והמים המזוהמים והחזרת המצב באתר לקדמותו ולבצע את המלצות הסקר במלואן.

בזן הגישה ביום 6.7.2009 תכנית לביצוע סקר גז קרקע, קרקע ומים, לאישור המשרד להגנת הסביבה וביום 15.2.2010 הגישה בזן לאישור המשרד להגנת הסביבה תכנית קידוחים ושאיבת דלק באזור נחל הגדורה.

בחדש ינואר 2010 פתח המשרד להגנת הסביבה בחקירה לבירור מקורו של הזיהום שהתגלה באותו אזור. במסגרת חקירה זו, נחקרו מספר עובדים בבזן. למועד הדוח, לא הסתיימה החקירה.

למועד הדוח, אין באפשרות בזן להעריך מהן הפעולות שתידרשנה ממנה בענין זה ואת היקף ההוצאות שתידרש בזן להוציא בגין.

4. בראשית שנת 2009 נדרשו בזן וקצא"א, במסגרת תנאי שהוסף לתנאי רשיון העסק שהוצא לכל אחת מהן, לבצע סקר קרקע לאורך פרוזדור הצנרת המחבר את בית זיקוק חיפה לנמל הדלק ואשר בו מונחים, בין היתר, צינורות דלק המשמשים את בזן וצינור דלק של קצא"א ולבצע את המלצות הסקר בהתאם ללוח זמנים שיוצע בו ויאושר ע"י המשרד להגנת הסביבה.

בזן עתרה כנגד תנאי זה ברשיון העסק. בעקבות עתירתה, ביטל המשרד להגנת הסביבה את התנאי האמור. תחת התנאים שביטל, הוציא המשרד תנאים חדשים ברשיון העסק, בהם נדרשה בזן לבצע ביחס לפרוזדור הצנרת סקר היסטורי, סקר קרקע, סקר סיכונים ותכנית לטיפול בקרקע מזוהמת, אשר המשרד יקבע שלבים לביצועה. בזן עתרה לבית המשפט לעניינים מנהליים כנגד התנאים החדשים ובהמלצת בית המשפט, ניהלה מגעים עם המשרד להגנת הסביבה ובמסגרת זו הודיעה בחדש ינואר 2010 למשרד להגנת הסביבה כי תגיש תכנית לביצוע סקרי מים, קרקע וגז קרקע ותחל לבצע את הסקרים. לאחר ביצוע הסקרים, יתבצע סקר סיכונים אשר יתבסס על תוצאותיהם. בהתאם, הגישה בזן הודעה מוסכמת לבית המשפט והעתירה שהוגשה בעניין, נמחקה.

בהתייחס לטענות ו/או להוראות ו/או לחששות המתוארים לעיל, ואף שלמועד הדו"ח אין בידי בזן מידע המבסס אחריות שלה לאיזה מהם, בזן אינה יכולה לשלול את האפשרות כי קיימת לה חשיפה בנושא חשש לזיהום קרקע ו/או מי תהום,

בסכומים שאיננה יכולה להעריך בשלב זה, בין היתר, היות שהיקף הזיהום, אם וככל שהוא קיים כיום באתרים שונים, אינו ידוע וכמו כן, אין לבזן ידיעה אם קיים זיהום מתי נוצר, ובאחריות מי.

10.16.7. חקיקה ותקינה חדשה

א. ביום 9.6.2009 נכנס לתוקפו חוק הרשויות המקומיות (אכיפה סביבתית-סמכויות פקחים) התשס"ח-2008, אשר מסמיך את הרשויות המקומיות לפקח ולאכוף מספר רב של חוקים סביבתיים. בין הוראות החוק האמור, ישנה הוראה המאפשרת לרשות המקומית להחמיר על הוראות החקיקה הסביבתית הקיימת במסגרת חוקי עזר. עם זאת, בהסכם הרשויות שנחתם ביום 23.8.2006 התחייבה עיריית חיפה כי לא תוסיף תנאים נוספים ברשיון העסק מעבר לתנאים שייקבעו על ידי משרדי הממשלה הרלבנטיים לרשיון העסק של בזן וכי חוקי העזר של העיר חיפה, יופעלו במתחם בזן בצורה שוויונית לשאר אזורי העיר חיפה. לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשלכות של חוק זה על בזן.

ב. המשרד להגנת הסביבה פרסם טיוטת תקנות המים (מניעת זיהום מים) (חוות מכלי דלק), תשס"ד-2004, אשר למיטב ידיעת בזן התקנתן מעוכבת עקב חילוקי דעות בין המשרד להגנת הסביבה לבין רשות המים.

ג. כמו כן, בעת האחרונה ובמיוחד לאחר ועידות איכות הסביבה בבאלי ובקופנהאגן, מתרבים הסימנים, כי מדינת ישראל תדרוש אף היא הפחתת פליטות פחמן דו חמצני. בזן אינה יכולה להעריך אם מדינת ישראל תקבל דרישות אלו ואת מידת השפעת הדרישות על בזן.

ד. תקני איכות - לבזן תקני איכות מקובלים בתחום עיסוקה לרבות תקני איכות בינלאומיים.

10.17. מגבלות ופיקוח על פעילות בזן

10.17.1. היתר השליטה להחזקת אמצעי שליטה בבזן

ביום 27.6.2007 התקבל בחברה אישור השרים לשליטה ואחזקת אמצעי שליטה בבזן. לפרטים נוספים אודות היתר השליטה שניתן לחברה ראה סעיף 16.1.1 לדו"ח.

ביום 7.5.2009 התקבל אצל מפ"ב אישור השרים לשליטה והחזקת אמצעי שליטה בבזן. היתר השליטה כפוף לקיום הדרישות, התנאים וההתחייבויות הקבועים בו על ידי מפ"ב, PCH ויתר בעלי ההיתר, כפי שפורטו בהיתר (היחידים אשר הינם בעלי השליטה במפ"ב) (להלן: "**בעל ההיתר**"), לרבות שמירת מבנה האחזקות הקיים במפ"ב וב-PCH באופן בו שיעור החזקותיהם של בעלי השליטה היחידים במפ"ב יעלה על 36%. כן מותנה ההיתר בתוקפו של היתר השליטה שניתן לחברה.

לפרטים אודות חתימתו של הסכם לשליטה משותפת בבז"ן בין מפ"ב ופטרויליום, מצד אחד לבין החברה מצד שני, ראה סעיף 16.1.2 לדו"ח.

ביום 7.6.2009 קיבלה בזן הודעה מאת רשות החברות הממשלתיות בה הודיעה רשות החברות הממשלתיות לבזן כי נחתם היתר שליטה מתוקן לחברה, לפיו רשאית החברה לשלוט בבזן ולהחזיק 24% או שיעור גדול יותר מאמצעי שליטה בבזן, לבד, או ביחד עם מפ"ב ו-PCH, בהתאם להוראות ההסכם לשליטה משותפת בבזן.

10.17.2. פיקוח ממשלתי על המחירים

א. מחיר מרבית מוצרי הדלק שמוכרת בזן, אינו מפוקח. הפיקוח על מחירי דלקים בשער בית זיקוק יוחל שוב, במקרה בו בית זיקוק לא יקיים את חובות הדיווח החלות עליו ביחס לכמויות מוצרי נפט ומחיריהם או במקרה שחלקו של בית זיקוק אחד - הינו למעלה מ-50% מתוך היקף צריכת המוצר בשוק המקומי, ופחות מ-15% בידי בית זיקוק אחר.

ב. צו פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים (מחיר מירבי לגפ"מ בשער בזן), התש"ס-182000, קובע מחיר מירבי לגפ"מ הנמכר על ידי בזן בשער בית הזיקוק. על פי הצו משטר הפיקוח על מחירי הגפ"מ, הינו על פי פרק ז' לחוק הפיקוח (דיווח על רווחיות) ובמקרים בהם יתברר כי בית זיקוק מכר גפ"מ במחיר העולה על מחיר הייבוא בחודש הקודם לחודש שבו בוצעה המכירה (כהגדרתו בצו), או כי בית זיקוק סיפק גפ"מ לצרכנים שונים במחיר שונה באותו מועד, יחול פרק ו' לחוק הפיקוח (בקשה להעלאת מחיר). ביום 8.4.2008 הביעה בזן עמדתה בפני ועדת המחירים, במסגרת דיון בבקשה שהופנתה לוועדה להשבת מחיר מירבי לגפ"מ, ולפיה יש להסיר לחלוטין הפיקוח על מחירו של הגפ"מ. למועד הדו"ח לא ידוע לבזן אם סיימה ועדת המחירים את דיוניה ואם נתקבלה המלצה כלשהי על ידה.

ג. מחיריהם של שירותי תשתיות של אחסון, הזרמה וניפוק של מוצרי דלק שמספקת וצורכת בזן (למעט שירותי תשתית שרוכשת בזן מקצא"א ולמעט שירותי ניפוק שמספקת בזן בבית זיקוק חיפה), קבועים בצו פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים (תעריפי תשתית במשק הדלק), התשנ"ו-1995.

10.17.3. פיקוח על מונופולין

בהתאם לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, חלות על בזן – ביחס לחלק מהמוצרים הנמכרים על ידה שבהם היא בעלת מונופולין - הוראות החוק האמור, המסדירות פעולתם של מונופולים.

10.17.4. הודעות הממונה בעניין כללים שיחולו על בזן לאחר פיצול

במסגרת החלטת ההפרטה נקבע כי במסגרת הפרטת בזן, יינתן ביטוי לתנאים שנקבעו בעמדתו של הממונה על ההגבלים העסקיים ("הממונה") בהודעותיו שצורפו כנספחים

¹⁸ בתיקון לצו האמור, נקבע כי שם הצו ישונה כך שבמקום "בשער בזן" יבוא "בשער בית זיקוק"; ובכל מקום בצו שנאמר בו "בזן" יבוא במקומו "בית זיקוק". השינוי בהגדרות כאמור נכנס לתוקף בתום 12 חודשים מיום השלמת מכירת והעברת הבעלות בבז"א.

להחלטת ההפרטה (להלן: **"הודעת הממונה"**). הודעת הממונה, ככל שהיא מתייחסת לבזן לאחר מכירת בית הזיקוק באשדוד, כוללת התייחסות לנושאים הבאים, הרלוונטיים למועד הדוח: מגבלות על פעילות אנכית של בית זיקוק, קביעת כללים להתנהגות המסחרית של בית זיקוק, רכישת תשתיות הולכה, עיסוק בגז טבעי בייצור חשמל ובהתפלה. עוד מתייחס הממונה להסרת הפיקוח על מחירי דלקים בשער בית הזיקוק בכפוף לתנאים שנקבעו לאחר מכן בצו הפיקוח (ראה סעיף 10.17.2 לדו"ח).

בהחלטתה מיום 27.9.2006, המאשרת את רכישת בז"א על ידי פז, קבעה הממונה, כי תשמר הפרדה מלאה בין פעילות בז"א לבין פעילות בית זיקוק אחר בישראל, ובכלל זה, לא יערך כל הסדר, שעניינו רכישה משותפת של חומרי גלם, שיתוף פעולה במכירה או בשיווק של מוצרים, ובשימוש בתשתיות ייצור, איחסון, הזרמה או ניפוק או בתשתיות נמל או פריקה ללא אישור הממונה מראש, למעט העברת חומרי זינה במקרה של כורח למתן פתרון מיידי לתקלת ייצור. בהחלטה הובהר כי הסכם חומרי הביניים בין בז"א לבין בזן, שנחתם במסגרת עסקת הפיצול, אינו טעון אישור הממונה כאמור. לפרטים נוספים ראו סעיף 10.18.3 10.18.4 לדו"ח.

כמו כן, נקבעו באותה החלטה הוראות המחייבות את בז"א לאספקה שיויונית ואי הפליית לקוחות בשיווק גפ"מ.

במסגרת החלטת הממונה על הגבלים עסקיים מיום 26.3.2007, לאשר, בתנאים, את המיזוג בין בזן, החברה ו-PCH נקבעו הוראות המחייבות את בזן, כאו"ל ורותם אמפרט נגב בע"מ לאספקה שיויונית ואי הפליית בז"א.

ביום 4.11.2009 התקבלה בבזן החלטת הממונה על ההגבלים העסקיים לאשר את המיזוג בין בזן ומפ"ב כתוצאה מרכישת 17.75% מהונה של בזן על ידי מפ"ב כמתואר בסעיף 10.1.3 לעיל.

10.17.5. תזכיר והצעת חוק משק הדלק

ביום 1.1.2007 פרסם משרד התשתיות הלאומיות את תזכיר חוק משק הדלק, התשס"ז-2007 (להלן: **"חוק משק הדלק"** או **"החוק"**), אשר מטרתו הסדרת הפעילות¹⁹ במשק הדלק, בין היתר לשם הבטחת הספקה סדירה, רציפה ואמינה של מוצרי נפט, הבטחת רמת שירות נאותה בכל המקטעים במשק הדלק, שמירה על תחרות, קידומה ויצירת תנאים תחרותיים, הבטחת ההספקה בשעת חירום וטובת הציבור.

למועד הדו"ח, לא ניתן לדעת מה יהיו התנאים וההוראות שייקבעו מכח החוק, ועד כמה ישנו את המצב הנוהג במשק הדלק כיום. לפיכך, אין בידי בזן את המידע הנחוץ על מנת להעריך את היקף ההשפעה של תזכיר החוק כאמור על פעילותה ועסקיה.

¹⁹ לענין זה "פעילות" - כל אחד מאלה (1) זיקוק; (2) יבוא דלק; (3) שיווק דלק; (4) ייצוא דלק; (5) מתן שירות תשתית; (6) פעילות במשק, שיקבע השר (שר התשתיות הלאומיות);

ניתן לעיין בנוסח המלא של תזכיר והצעת חוק משק הדלק באתר האינטרנט של משרד התשתיות הלאומיות בכתובת: www.mni.gov.il.

10.17.6. תקנים

לגבי חלק ממוצרי הנפט שמוכרת בזן, קיימים בישראל תקנים רשמיים. לגבי חלק נוסף ממוצרי הנפט קיימים תקנים ישראליים או הוראות הנוגעות לאיכותם בצווים לפי חוק הפעלת רכב (מנועים ודלק), התשכ"א-1961 ולעתים, נקבע המפרט בו מספקת בזן את מוצריה בהסכמה בין בזן לבין הלקוח.

מוצרי הנפט, המיוצרים ומשווקים על ידי בזן עומדים בתקנים אירופאיים המבוססים על EURO-5, אשר נועד להפחית את השפעת הפליטות מרכב מנועי על הסביבה.

10.17.7. רשיונות

בזן אוחדת ברשיונות בתחומי פעילותה.

10.17.8. הכרזה על מפעל חיוני

בזן הוכרזה כמפעל חיוני, בהתאם לחוק שירות עבודה בשעת - חירום, תשכ"ז-1967, המסדיר את פעילות בזן בעתות חירום.

10.17.9. הגנה על אינטרסים חיוניים של המדינה בבזן – הוראות חוק החברות הממשלתיות וצו האינטרסים החיוניים לפיו

פרק ח2 לחוק החברות הממשלתיות (להלן: "פרק ח2") מסמיך את ראש הממשלה ושר האוצר, להכריז בצו כי למדינה אינטרסים חיוניים בקשר לחברה בהפרטה ולקבוע בצו הוראות שנועדו להגן על האינטרסים החיוניים של המדינה בקשר לחברה בהפרטה.

10.17.10. צו החברות הממשלתיות (הכרזה על אינטרסים חיוניים למדינה בחברת בתי זיקוק לנפט בע"מ), התשס"ז-2007 (להלן בסעיף זה: "הצו")

א. כללי

ביום 1.2.2007 פורסם צו להגנת אינטרסים מיוחדים של המדינה בבזן. הצו מפרט את האינטרסים החיוניים שיש למדינה בקשר לבזן: (1) שמירת אופייה של בזן כחברה ישראלית שמרכז עסקיה וניהולה יהיו בישראל; (2) מניעת חשיפה או גילוי של מידע סודי, מטעמים של ביטחון המדינה; (3) קידום התחרות ומניעת ריכוזיות במשק הדלק; (4) מניעת היווצרות של עמדת השפעה על בזן של גורמים עוינים או של גורמים העלולים לפגוע בביטחון המדינה או ביחסי החוץ שלה; (5) הבטחת קיומה הרציף של פעילות זקוק נפט גולמי, ייצור מוצריו ואספקתם בישראל. על מנת להבטיח את קיומם של האינטרסים הנ"ל, קובע הצו מגבלות וחובות שונים, שעיקריהם הינם כדלקמן:

ב. מגבלות על החזקה בשליטה או באמצעי שליטה

1. איסור על רכישה או החזקה בשליטה בבזון ללא אישור מראש ובכתב מאת ראש הממשלה ושר האוצר (להלן בסעיף זה: "השרים");
2. איסור על החזקה של אמצעי שליטה מסוג מסוים בבזון בשיעור 24% או יותר בלא אישור בכתב ומראש מאת השרים ואיסור על הגדלת החזקות מעבר לשיעור שנקבע באישור;
3. קביעת מגבלות על זהותו של בעל שליטה או מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בבזון, הנוגעות לאיסור על אחזקות צולבות בבזון ובתאגיד המחזיק אחד מאלה: בז"א, תשתיות אחסון, הזרמה וניפוק, תשתיות נמליות ותאגיד העוסק בגז טבעי, וכן על גורם הרשום או בעל פעילות במדינה עויינת.
4. נקבעה חובת דיווח מיידית לבזון על החזקת שליטה או אמצעי שליטה בשיעורים הטעונים אישור על פי הצו, מבלי שניתן לכך אישור מראש, לרבות עקב מימוש שיעבוד על אמצעי שליטה, או מימוש זכות אחרת שהוקנתה לו.
5. חיוב אדם המחזיק שליטה או אמצעי שליטה ללא אישור למכור את החזקותיו ולא יהיה תוקף כלפי בזון להפעלת זכות מכוח החזקות חורגות.

ג. מרכז העסקים וניהול שוטף

בזון תהיה בכל עת חברה מאוגדת ורשומה בישראל, אשר הניהול השוטף ומרכז עסקיה יהיו בישראל. רוב הדירקטורים בבזון, בהם יושב ראש הדירקטוריון, וכן בעלי תפקידים מסוימים יהיו אזרחי ישראל ותושביה ובעלי סיווג בטחוני והתאמה בטחונית לתפקיד.

ד. שינויים במבנה בזון

הפעולות המפורטות להלן טעונות אישור מראש ובכתב מאת השרים לאחר שהתייעצו עם שר התשתיות הלאומיות: פירוק מרצון של בזון; פשרה או הסדר בין בזון לבין נושיה או בעלי מניותיה; מיזוגה של בזון עם חברה אחרת; פיצול בזון, למעט פיצול שעניינו אך ורק העברת נכסים של בזון שאינם משמשים לזקוק נפט גולמי וייצור מוצריו ואספקתם בישראל.

ה. פעילות בזון בתחום שיווק תזקיקים בתחנות תדלוק

1. בזון לא תהיה רשאית להחזיק זכות בתחנות תדלוק המהוות 20% או יותר מכלל תחנות התדלוק בישראל; ואולם, לאחר ה-31.12.2011, יהיו רשאים השרים, בהתייעצות עם שר התשתיות הלאומיות ועם הממונה על ההגבלים העסקיים, להתיר לבזון להחזיק זכות בתחנות תדלוק בשיעור גבוה יותר מהשיעור האמור, בשים לב למצב התחרות במשק הדלק והזיקוק.
2. בזון לא תרכוש מגורים אחד, במהלך תקופה של שלוש שנים, זכויות בתחנות תדלוק אם אלה מהוות יותר מ-7.5% מכלל תחנות התדלוק בישראל.

3. החזיקה בזן זכות בתחנות תדלוק המהוות 10% או יותר מכלל התחנות בישראל, לא תהא רשאית להתקשר בהסדר לקבלת זכות בתחנת תדלוק המהווה "תחנה סמוכה"²⁰, אלא באישור הממונה על ההגבלים העסקיים.

ו. מגבלות נוספות על פעילות בזן

1. בזן לא תרכוש שליטה או 5% או יותר מאמצעי שליטה בתאגיד שעיסוקו שיווק תזקיקים בתחנות תדלוק, אשר הממונה על ההגבלים העסקיים קבע כי פעילותו היא בעלת פריסה ארצית, אלא אם כן קבעו השרים, לאחר התייעצות עם הממונה על ההגבלים העסקיים, כי יהא בכך בכדי לקדם את התחרות במשק הדלק.

2. בזן לא תחזיק שליטה ולא תהיה בעלים, מחזיק או מפעיל, במישרין או בעקיפין, לרבות באמצעות תאגיד שבשליטתה או שהיא מחזיקה בו 5% או יותר מאמצעי שליטה, של תשתית נמלית לייבוא או לייצוא של מוצרי נפט בישראל, אלא אם כן נתקיים אחד מאלה: (1) התשתית האמורה הייתה בבעלותה לפני מועד פרסום הצו; (2) התשתית האמורה הוקמה על-ידי בזן ברצועת הקרקע שבה, במועד פרסום צו האינטרסים, קיימת תשתית כאמור בס"ק (1) לעיל.

3. בזן לא תהיה בעלת מונופולין כמשמעו בסעיף 26 לחוק ההגבלים העסקיים, בין אם הוכרז ובין אם לא, בניפוק, בהזרמה או באחסון של מוצרי נפט בישראל, לרבות באמצעות תאגיד שבשליטתה או שהיא מחזיקה בו 5% או יותר מאמצעי השליטה, אלא אם נתקיימו תנאים שנקבעו בצו.

4. בזן לא תחזיק שליטה או 5% או יותר מאמצעי השליטה בבז"א או בפי גלילות או באחד ממסופיה. (ה) הוחלו על בזן חובות למסירת מידע לרשויות המוסמכות וכן הוראות בדבר שמירה על סודיות ואבטחת מידע.

מכוח צו האינטרסים החיוניים הורה מנהל מינהל הדלק ביום 8.2.2009 לבזן, להוביל דלקים באוניית מיכל אחת לפחות, בצוות ישראלי. היות שאין בנמצא אוניות מיכל להובלת דלקים בצוות ישראלי, בזן מנהלת מו"מ עם גורמים שונים, על מנת למלא הוראתו זו של מנהל מינהל הדלק.

10.18. הסכמים מהותיים

10.18.1. הסכם הנכסים בין המדינה לבין בזן מיום 2.12.2002 ("הסכם הנכסים המקורי") - ביום 2.12.2002, נחתם הסכם בין בזן, ממשלת ישראל והחברה אשר הסדיר את פעילות בזן לאחר תום תקופת הזיכיון (שהסתיים ביום 18.10.2003). בהסכם הנכסים המקורי

²⁰ "תחנה סמוכה" לעניין זה הנה תחנת תדלוק, המצויה במרחק המפורט להלן ממקום שבו נמצאת או תוקם תחנה אחרת שבה מחזיקה בזן זכות בתחנה: בדרך עירונית- מרחק קילומטר אחד בקו אווירי ובדרך אחרת- מרחק של עשרה קילומטרים הנמדדים לאורכם של כבישים.

פורט, כי עמדת המדינה היא, כי בתום תקופת הזיכיון כל נכסי בזן חוזרים לבעלות המדינה חיים (להלן: "עמדת המדינה"), וכי בזן והחברה חולקות על עמדתה זו של המדינה (להלן: "המחלוקת").

10.18.2. הסכם הנכסים החדש בין המדינה לבין בזן מיום 24.1.2007 ("הסכם הנכסים החדש")

- בהמשך להחלטת ועדת השרים לענייני הפרטה מיום 7.1.2007, התקשרו ביום 24.1.2007 המדינה ובזן בהסכם נכסים מתוקן (להלן "מועד החתימה"), המסדיר את המחלוקת בין הצדדים לעניין הזכויות בנכסי בזן (להלן בסעיף זה: "נכסי בזן") לפיו מסכימה בזן לעמדת המדינה במחלוקת כפי שהוגדרה בהסכם הנכסים המקורי, ומוותרת על כל טענה הנובעת מהמחלוקת (כהגדרתה בסעיף 10.18.1 לדו"ח). להלן עיקרי הוראות הסכם הנכסים החדש:

א. **זכויות בנכסים שאינם נכסי מקרקעין** - לבזן זכות בכל נכסי בזן שאינם נכסי מקרקעין שהיתה לה באותו נכס אלמלא עמדת המדינה במחלוקת.

ב. **זכויות במקרקעי בזן כפי שהוגדרו בהסכם²¹** -

1. זכויות המדינה - לענין כל המקרקעין שבזן היתה הבעלים שלהם או החוכרת שלהם, אלמלא עמדת המדינה במחלוקת, המדינה היא הבעלים ולבזן אין ולא תהיה כל טענה נגד המדינה בנוגע לזכויות המדינה כאמור. לענין מקרקעין אלה - לבזן זכות חכירה לתקופה של 49 שנים כאשר לבזן ניתנה האפשרות להאריך את התקופה כאמור ב-49 שנים נוספות (להלן: "תקופת האופציה").

2. לענין מקרקעי בזן שאינם נכללים בפסקה א' לעיל - לבזן הזכות שהיתה לה לגביהם אלמלא עמדת המדינה במחלוקת.

3. בתמורה לזכויות בזן לפי הסכם הנכסים החדש, תשלם בזן למדינה, מידי שנה, תשלומים שנתיים בסכום קבוע של 2.25 מיליון דולר וסכומים שנתיים נוספים התלויים ברווח השנתי של בזן לפני מס ולפני תשלום שנתי (בסעיף זה: "רווח שנתי", כהגדרתו בהסכם), כדלקמן: בגין רווח שנתי של עד 30 מיליון דולר ישולם סכום נוסף בשיעור של 8% מהרווח השנתי; בנוסף, בגין רווח שנתי של 30 עד 52.5 מיליון דולר ישולם סכום נוסף בשיעור של 10% מהרווח השנתי; בנוסף, בגין רווח שנתי של 52.5 עד 67.5 מיליון דולר ישולם סכום נוסף בשיעור של 12% מהרווח השנתי. בכל מקרה לא יעלו הסכומים המשולמים למדינה כתשלום שנתי על סכום (כולל התשלום הקבוע) של 8.7 מיליון דולר לשנה. כל הסכומים יתורגמו לש"ח בהתאם לשער של 4.80 ש"ח לדולר וצמודים למדד המחירים לצרכן (מדד בסיס מאי 2002).

²¹ מקרקעי בזן שהסכם הנכסים החדש מתייחס אליהם מפורטים בנספחים שצורפו להסכם.

ג. בזן אינה רשאית למכור או לשעבד את זכויותיה במקרקעין המוחכרים, או לבצע בהן כל עסקה אחרת, וכן אינה רשאית לשנות את יעוד המקרקעין אלא אם כן ניתנה לכך מראש ובכתב הסכמת המדינה למעט שיעבוד לשם השגת מימון לפעולותיה במהלך העסקים הרגיל.

ד. צנרת התזקיקים

1. במועד החתימה, תשיב בזן למדינה את כל זכויותיה בצנרת התזקיקים²² או בנוגע אליה, לרבות כל זכות שהיתה לבזן לפני מועד החתימה בקרקע שבה מונחת מערכת הצינורות כאמור.

2. בתקופה שממועד החתימה ועד יום 28.2.2010 (להלן: "**תקופת הביניים**"), תהיה לבזן הזכות להפעיל ולהשתמש בצנרת התזקיקים, בהתאם ובכפוף להוראות המדינה לגבי אופן ההפעלה והשימוש של צנרת התזקיקים, כפי שיהיו מעת לעת (להלן: "**זכות ההפעלה**"). על פי הסכם הנכסים החדש, לא יאוחר מיום 28.2.2010, היה על בזן להעביר למדינה את החזקה בצנרת התזקיקים כשהיא עומדת בכל הדרישות של כל דין ובפרט דינים הנוגעים לאיכות הסביבה. בזן פנתה למשרד התשתיות הלאומיות בבקשה להאריך את התקופה בה היא רשאית להפעיל ולהשתמש בצנרת התזקיקים ב-15 שנים נוספות. למועד פרסום הדוח, קיבלה בזן הודעה כי המדינה מוכנה להאריך, בתנאים מסויימים, את זכויות בזן בצנרת התזקיקים בשלושה חודשים והיא פועלת בענין זה מול משרד התשתיות הלאומיות.

בזן תהיה אחראית ותשפה את המדינה, על פי דרישת המדינה, בגין כל נזק ו/או הוצאה שנגרמו ו/או שייגרמו למדינה כתוצאה מהפרת התחייבויות בזן לפי ס"ק זה.

3. בזן לא תהיה רשאית לגבות תשלום כלשהו מאחרים בשל השימוש שיתאפשר להם בצנרת התזקיקים, אלא בהתאם להוראות המדינה מעת לעת.

עם תום תקופת הזכיון המקורית ובהתאם להסכם הנכסים המקורי ולאחר מכן להסכמי הנכסים המתוקנים, החלה בזן לשלם דמי ההרשאה למדינה. בשנת 2008 זקפה בזן לרווח והפסד דמי ההרשאה למדינה בכ- 4 מליון דולר ובשנת 2009 בסך של כ- 12 מליון דולר.

10.18.3. הסכם להעברת נכסים והתחייבויות לבז"א ("הסכם הפיצול") - במסגרת ההסכמים שחתמה בזן ביחס לפיצול בית זקוק אשדוד ומכירתו, התחייבה בזן לשפות את בז"א, את בעלי מניותיה ונושאי משרה בה בשל נזקים שייגרמו להם כתוצאה מאי נכונות

²² לעניין סעיף זה: "**צנרת התזקיקים**" - מערכת הצינורות להזרמת תזקיקי נפט בין נמל חיפה לבין בית הזיקוק בחיפה בשטח הידוע כ- "פרוזדור F".

המצגים שנתנה בזן בהסכם. התחייבות זו פקעה למעט בגין דרישה לשיפוי בעניין הנוגע לאיכות הסביבה, אשר המועד האחרון למסירתה הינו בתום שבע שנים מהמועד הקובע. בכל מקרה בזן לא תחויב לשלם בגין התחייבות זו לשיפוי סכום העולה על כ- 975,423 אלפי ש"ח. למועד הדו"ח לא התקבלה דרישת שיפוי כאמור. בכל מקרה של הפרת ההסכם על ידי בזן, לא תהיה בז"א זכאית לבטל את ההסכם אלא לפיצויים בלבד.

10.18.4. הסכם עם בז"א להעברת חומרי ביניים - ביום 9.3.2006, במסגרת הסכמים שנחתמו לקראת פיצול בית זקוק אשדוד, חתמה בזן על הסכם להעברת חומרי ביניים עם בז"א (להלן: "הסכם חומרי הביניים"), במסגרתו הוסדר מנגנון להגשת הצעות וקבלתן לרכישה ו/או למכירה של מספר חומרי ביניים, שנועדו לשימושם של הצדדים בלבד במהלך עסקי הזיקוק שלהם. מחיריהם של חומרי הביניים נקבעים בהתאם לנוסחאות מחיר המתבססות על פרסומים בין לאומיים. הסכם חומרי הביניים בתוקף עד סוף הרבעון השלישי של שנת 2010, כאשר לצדדים ישנה אפשרות להאריכו לתקופות נוספות בנות שנה כל אחת בהסכמה הדדית על פי מנגנון שנקבע בהסכם.

10.18.5. הסכם לרכישת 50% בכאוו"ל ממפ"ב - במסגרת ההסכם לרכישת 50% ממניות כאוו"ל ממפ"ב (ראה סעיף 10.1.3 לעיל), נקבע מנגנון שיפוי של כל אחד מהצדדים להסכם בגין נזקים או הפסדים כתוצאה מאי נכונות של מצג או הצהרה שניתנו על ידי אותו צד (בכפוף לחריגים). ככלל, חובת השיפוי תחול רק לאחר שסכומם המצטבר של כל הנזקים שנגרמו לצד הנפגע ושביגים הוא זכאי לשיפוי יעלה על סכום של 15,000,000 דולר, ובמקרה כזה תחול חובת השיפוי החל מ- 7,500,000 דולר עד לתקרת השיפוי בסך של 75,000,000 דולר. הזכאות לדרישת שיפוי כאמור מוגבלת לשמונה עשר חודשים ממועד השלמת העסקה (למעט דרישת שיפוי הנוגעת לענייני איכות סביבה או מסים, אשר יכולה להינתן עד לתום שלושים וששה חודשים ממועד השלמת העסקה).

10.19. הליכים משפטיים

לפרטים אודות הליכים משפטיים מהותיים לחברה ביחס לבזן ראה ביאור 22 לדוח הכספי של החברה ליום 31.12.2009 בפרק ג' לדוח התקופתי.

10.20. יעדים ואסטרטגיה עסקית

10.20.1. ביום 6.11.2007 החליט דירקטוריון בזן על תוכנית אסטרטגית, שתכליתה השגת צמיחה מהירה של בזן והגברת כושר התחרות שלה בשנים הקרובות, תוך השקעה מאסיבית גם בהגדלת חלקם של מוצרים בעלי ערך מוסף גבוה בתמהיל המוצרים של בזן וגם בתחומי איכות הסביבה, הבטיחות והביטחון והגברת האמינות התפעולית, בהיקף משוער של כ- 1.1 מיליארד דולר.

10.20.2. חזון בזן, כפי שפורסם על ידה, הינו: (א) להיות חברה מובילה בתחומי האנרגיה לסוגיה ובפטרואימיה – בישראל, ברמה האזורית והבינלאומית. (ב) להיות חברה ירוקה וידידותית לסביבה תוך ביצוע השקעות, פעולות שוטפות והדרכה. (ג) להיות חברה

יעילה, רווחית, צומחת ומייצרת תשואה לבעלי המניות. (ד) נכונות לביצוע תוכניות השקעה נמרצות.

10.20.3. בתחום הזיקוק, מיועדת התכנית להשבחת נכסים לצורך מקסום ערכם לבזן, גם בתקופות בהן המרווחים יורדים, על-ידי השקעות בנכסים קיימים וחיפוש הזדמנויות התרחבות בחו"ל. בהקשר זה אישרה בזן והחלה בביצוע תוכנית ההשקעות המפורטת להלן.

בתחום הפטרוכימיה, מיועדת התכנית להרחבת הפעילות בארץ ובעולם, תוך פיתוח והגברת היכולות בנכסים הקיימים; חיפוש הזדמנויות התרחבות לחו"ל והתמקדות במוצרים ייעודיים בעלי ערך מוסף גבוה בכדי למתן את התנודות הענפיות.

בהקשר זה, ביום 30.12.2009 בוצע הסכם לרכישה ע"י בזן ממפ"ב של יתרת 50% ממניות כאו"ל, כנגד הקצאה של 17.75% ממניות בזן למפ"ב (ראה סעיף 10.1.3 לעיל). כמו כן, רכשה בזן ביום 31.12.2009 24.5% ממניות שמנים בסיסיים חיפה בע"מ ובראשית שנת 2010 רכשה את יתרת ההחזקות (25.5%) בחברה זו.

עוד מיועדת התכנית האסטרטגית לפתח תחומים משיקים לתחומי הפעילות הנוכחית של בזן: ייצור חשמל, פעילות סחר בינלאומית ופעילות הובלת דלקים וכימיקלים.

השמירה על הסביבה מהווה גם אינטרס עסקי של בזן ובהתאם – במסגרת התכנית האסטרטגית, מגבירה בזן ייצור מוצרים המשפרים את איכות הסביבה ומשקיעה בהקטנת ההשפעה הסביבתית של מפעלי בזן.

10.20.4. **התכנית האסטרטגית מיושמת, בין היתר, באמצעות תוכנית השקעות שעיקריה כדלקמן:**

<u>תחום</u>	<u>פרויקט</u>	<u>היקף השקעה מתוכנן</u>	<u>מועד ביצוע</u>	<u>הערות</u>
זיקוק	הקמת פצחן מימני	500 מיליון דולר	2010-2012	ראה סעיף 10.8.5 לדו"ח
	הסבת מתקן הדחת גופרית בסולר לפצחן מימני מתון	79 מיליון דולר	2009-2010 שלב א' הסתיים; שלב ב' צפוי להסתיים ברבעון שני 2010.	-
	שדרוג מתקן זיקוק גלם מס' 4	50 מיליון דולר	2009 - הסתיים	-
פטרוכימיה	הרחבת הפעילות הפטרוכימית של בזן, תוך התמקדות במוצרים בעלי ערך מוסף גבוה, בישראל ומחוצה לה; השלמת מיזוג עם כאו"ל; רכישת יתרת מניות שב"ח.	68.5 מיליון דולר		-
איכות סביבה, בטיחות, בטחון ואמינות תפעולית	ביצוע תכנית רב שנתית והשקעות נדרשות לעמידה בהוראות שניתנו לבזן	270 מיליון דולר		ראה סעיף 10.16.2 לדו"ח

10.20.5. כמו כן, בוחנת בזן הרחבת פעילות הסחר והלוגיסטיקה במוצרי נפט. בהשקעות לא מהותיות.

10.20.6. הפרויקט העיקרי בו עוסקת בזן וצפויה לעסוק בשנים הקרובות הינו הקמת הפצחן המימני, בתשומה של 25,000 חביות ליום, אשר צפוי להיות תפעולי ברבעון השני של שנת 2012. עם הפעלתו, יגדיל המתקן את המורכבות של בית הזקוק בחיפה באופן משמעותי, בכך שיאפשר הפקת יותר תזקיקים בעלי ערך מוסף גבוה מכל חבית נפט. כמו כן, יגביר המתקן את גמישות בית הזקוק בבחירת חומרי הגלם ותמהיל המוצרים, כדי להתאימם לתנאי שוק משתנים דירקטוריון בזן הטיל על הנהלת בזן להשלים הסדר אשראי לטווח ארוך, למימון הפרויקט.

בעקבות גיבוש מערך המימון הנדרש לפרויקט הקמת המתקן, החלה בזן בביצוע מלוא ההשקעה בפרויקט הקמת המתקן.

10.21. צפי להתפתחות בשנה הקרובה

במסגרת מימושה של תוכניתה האסטרטגית של בזן (ראה סעיף 10.20 לעיל), החליט דירקטוריון בזן לאשר השקעות בתחום הזיקוק, באיכות הסביבה ובטיחות כמפורט להלן, ובזן צפויה להתחיל בביצוען במהלך השנה הקרובה -

10.21.1. השלמת השקעה בפרויקט להסבת מה"ד HVGO (סולר ואקום כבד) לפצחן מימני מתון. הפעלת שלב א' התבצעה בסוף הרבעון השני של שנת 2009, והוסיפה כ-2% סולר להיקפי הזיקוק. להערכת בזן ההפעלה של שלב ב' צפויה ברבעון השלישי של שנת 2010 וצפויה להניב תוספת היקף דומה.

10.21.2. תחילת ביצוע פרויקט הפצחן המימני, קידום פעולות רכש ציוד, רישוי ותשתיות. למועד פרסום הדו"ח, עוסקות בזן וכאו"ל בשילוב היחידות המרכזיות שלהן ובאינטגרציה של המערכות השונות בשתי החברות, על מנת למקסם את התועלות מן המיזוג ביניהן. פעילות זו צפויה להימשך במהלך שנת 2010.

10.21.3. כמו כן, בעקבות רכישת השליטה בשב"ח, צפויה בזן לעסוק בשילוב פעילויות חברה זו בפעילותה.

הערכותיה האמורות של בזן בדבר המועדים הצפויים להשלמת הפרוייקטים והיקף ההשקעות בהם הינן בגדר מידע צופה פני עתיד. הערכות אלו מתבססות על תוכניות שערכה הנהלת בזן ועל נתונים שהתקבלו מגורמים מקצועיים חיצוניים לבזן. אין כל וודאות שהערכות אלו תתממשנה שכן מדובר בפרוייקטים מורכבים ביותר, שביצועם מותנה בין השאר בגורמים חיצוניים לבזן, וכן בקבלת אישורים רגולטוריים שונים ואשר עלויותיהם עשויות להשתנות בהתאם להתפתחויות בשווקים הרלוונטיים.

10.22. גורמי סיכון

פעילות בזן בכל תחומי פעילותה, כרוכה בגורמי סיכון חיצוניים שעלולה להיות להם השפעה מהותית לרעה על פעילותה העסקית של בזן. בשנת 2009 החלה בזן בביצוע סקר סיכונים כללי

באמצעות גורם חיצוני שיועד לבדוק את גורמי הסיכון העיקריים להם חשופה בזן בהיבטים שונים של פעילותה.

10.22.1. סיכוני מקרר

א. **האטה כלכלית – משבר כלכלי פיננסי גלובלי** – הביקוש למוצרי נפט מושפע

מגורמים שונים כמתואר בסעיף 10.1.4 לדו"ח. האטה בשווקים או כניסה למיתון, עשויים להשפיע באופן מהותי לרעה על מרווחי הזיקוק, נוכח צמצום ברכישת מוצרי נפט ועודף כושר זיקוק. החל מהרבעון הרביעי של שנת 2008 ובמהלך שנת 2009, מורגש בשווקים משבר כלכלי, אשר הופיע לראשונה בשווקים הפיננסיים והתפשט גם אל השווקים הריאליים. בתחום פעילות הזיקוק בא המשבר לידי ביטוי בירידות חדות במחירי הנפט הגולמי ומוצרי הנפט בסוף שנת 2008 ובעליה הדרגתית בהם במהלך שנת 2009. בתחום פעילות הפטרוכימיה (הפולימרים והארומטיים), בא המשבר לידי ביטוי בצמצום משמעותי של הביקוש ובירידת מחירים משמעותית. כתוצאה מכך ממיתון ומהאטה כלכלית, עלולים להיפגע רווחי בזן והיקף פעילותה.

ב. **האטה כלכלית או מיתון בשוק המקומי** - הביקוש למוצרי בזן מושפע, מגורמים

שונים כמתואר בסעיף 10.1.4 לדו"ח. האטה בשווקים או כניסה למיתון, עשויים להשפיע באופן מהותי לרעה על הכנסות בזן, נוכח צמצום ברכישת מוצרי בזן. המצב המתואר עלול להשפיע על היקף ההזמנות המתקבלות בידי בזן בשוק המקומי ועל רמת המחירים שבזן תקבל בגין מכירת מוצריה, וכן על היקף הפעילות של בזן בכללותה. החל מהרבעון הרביעי של שנת 2008 ובמהלך שנת 2009 הורגשו סימני מיתון בשוק המקומי, כתוצאה מהמשבר אשר הופיע לראשונה בשוק הפיננסי והתפשט גם אל השוק הריאלי. אם וככל שהמשבר בשווקים הריאליים יתמשך, תיתכן ירידה נוספת בביקוש ו/או ירידה נוספת במחירי המוצרים אותם מוכרת בזן, אשר עלולים להשפיע מהותית לרעה על תוצאות פעילות בזן ועל היקף פעילותה. כמו כן, עשויים האטה או מיתון לגרום לחשיפת בזן לעליית הסיכון הפיננסי של הלקוחות.

בזן עוקבת אחר מצבם הפיננסי של לקוחותיה, ומתאימה את היקף המכירות, הביטחונות, הסדרי ניכיון חובות לקוחות ואופן הגביה הנדרשים בהתאם לרמת הסיכון אותה היא מייחסת ללקוחותיה.

ג. **קשיים בגיוס אשראי בשל המשבר הפיננסי העולמי** - בזן מממנת את פעילותה,

בין היתר, באמצעות אשראי בנקאי ו/או חוץ בנקאי. נוכח המשבר הכלכלי העולמי שהחל לקראת סוף שנת 2008 ונמשך במהלך שנת 2009, עלולים בנקים בישראל ו/או מחוץ לישראל, להחמיר את דרישותיהם מתאגידים, לצורך קבלת מימון בנקאי. בהתחשב, בין היתר, באמור בסעיף 10.14 לדוח. להערכת בזן היא תוכל לגייס את צרכי ההון הנדרש לפעילותה השוטפת. במידה ובזן תידרש למקורות מימון נוספים, היא עשויה להיתקל בקשיים בקבלת מימון בנקאי ו/או חוץ בנקאי.

ד. **הרעה במצב הגיאופוליטי של מדינת ישראל** – תנאים בטחוניים, פוליטיים וכלכליים במדינת ישראל משפיעים באופן ישיר על עסקי בזן. במהלך העשורים האחרונים, התרחשו עימותים מזויינים בין ישראל ושכנותיה הערביות ובינה לבין גורמים פלשתיניים ביהודה ושומרון וברצועת עזה.

הסלמה של אירוע כלשהו אל מול שכנותיה של ישראל, ובעיקר לבנון, סוריה או אירן, עלולה להביא להתלקחות מחודשת של עימות מזויין מול לבנון או מדינות אחרות, אשר יכול ויאלץ את בזן להשבית את מתקניה, כולם או חלקם, או עלול להביא לפגיעה פיזית במתקני החברה. בנוסף, פעולות טרור שמקורן בישראל שיכוונו לנכסי בזן יכול שיאלצו את בזן להשעות פעילויות או להשבית את מתקניה. התקפות מסוג זה יכול שתהיה להן השפעה מהותית לרעה על עסקי החברה, תוצאותיה הפיננסיות ועל פעילותה.

ביטוחי בזן כוללים כיסוי מוגבל לנזקי מלחמה. מס רכוש מעניק פיצוי להפסדים הנובעים כתוצאה ממלחמה, אך עם זאת פיצוי כאמור עלול שלא לכסות אובדן רווחים.

לצורך פעילותה תלויה בזן ביבוא נפט גולמי ממדינות שונות. מדינות מסוימות, בעיקר במזרח התיכון, אוסרות על קיום עסקים עם ישראל או עם חברות ישראליות. דעת קהל שלילית ביחס לישראל או הרחבת החרם המוטל על ישראל למדינות נוספות הסוחרות עם ישראל, עלולה לפגוע ביכולת בזן לקנות נפט גולמי או תשומות אחרות וכן ביכולת בזן להובילם לנמלים בישראל.

בנוסף, התפתחויות גיאופוליטיות עלולות להביא לירידה או להפסקה בטיסות מישראל ואליה, דבר אשר עלולה לגרום לקיטון בביקוש למוצרי בזן, בעיקר בתחום הביקוש לדלקים בענף התעופה.

ה. **חשיפה לשינויים בשערי החליפין** - בזן פועלת בשוק דולרי ועל כן חלק ניכר מנכסיה והתחייבויותיה השוטפים הינם בדולרים או צמודים לדולר ומרבית האשראי לזמן ארוך הינו דולרי. חלק ממכירות בזן וכן חלק ניכר מהוצאות התפעול והאחזקה של בזן נקובים בשקלים ויוצרים לבזן חשיפה כלכלית לסיכונים הנובעים משינויים בשער החליפין של השקל לדולר וזאת – בין היתר כתוצאה מפערי העיתוי שקיימים בין מועד קביעת מחירי המכירה בשקלים עד מועד קבלת התשלום, במקרה שבפער בין מועדים אלה חל תיסוף בשקל ביחס לדולר.

עם יישום תקני ה-IFRS עברה בזן לדווח בדולר, אשר הוגדר כמטבע הפונקציונלי של החברה, ולפיכך קטנה מאוד חשיפתה החשבונאית של בזן לשינויים בשער החליפין שקל/דולר, למעט אותו חלק מהתחייבויותיה ונכסיה, הנקובים בש"ח.

ו. **חשיפה לאינפלציה** - בזן ממנת חלק ניכר מפעילותה באמצעות אגרות חוב הצמודות למדד המחירים לצרכן בישראל, כמו כן לבזן נכסים הצמודים למדד. לבזן עודף התחייבויות על נכסים בשקלים הצמודים למדד המחירים לצרכן ולפיכך, בזן חשופה לאינפלציה בישראל.

ז. **חשיפה לשינויים בשעור הריבית** - לבזן הלוואות והתחייבויות בדולרים נושאות ריבית משתנה (כל 3 ו- 6 חודשים) המבוססת על LIBOR בתוספת מרווח בנקאי. עליה בשיעורי הריבית המשתנה תגרום לגידול בהוצאות המימון של בזן. בזן עושה שימוש מפעם לפעם בעסקות החלפת שיעורי ריבית (IRS) ובאופציות ריבית על מנת להקטין את החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית.

ח. **גידור סיכונים** - בזן עושה שימוש במכשירים פיננסיים שונים על מנת להגן באופן חלקי על החשיפה הכלכלית בשל שינויים בשער חליפין; אינפלציה; ושעורי ריבית. ההגנות שמבצעת בזן כאמור, בהיותן חלקיות, אינן מגדרות את מלוא חשיפת בזן בגין כל אחד מהסיכונים האמורים לעיל.

בזן עושה שימוש במכשירים פיננסיים, לרבות שימוש במכשירים פיננסיים נגזרים, על מנת לצמצם חשיפה לסיכונים מטבע ולסיכון ריבית. תחת ה- IFRS, על מנת שעסקה במכשירים פיננסיים תחשב כעסקת גידור חשבונאי יש לעמוד במספר תנאים, לרבות תנאים לגבי ייעוד המכשיר, עמידה בדרישות תיעוד קפדניות ואפקטיביות גידור גבוהה בתחילת ומהלך הגידור כולו. בהתאם ל- IFRS, שינויים בשווי ההוגן בגין מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם מקיימים את התנאים הנדרשים לגידור חשבונאי, נזקפים מיידית לרווח והפסד בכל התקופה. חלק מן העסקאות אשר מבצעת בזן במכשירים פיננסיים לצמצום החשיפה, כאמור לעיל, אינן עומדות בתנאי הגידור שנקבעו בתקינה הבינלאומית, ולפיכך, במעבר ל- IFRS המכשירים הפיננסיים האמורים נמדדים לפי שווי הוגן כאשר השינויים בשווי ההוגן נזקפים מיידית לרווח והפסד.

ט. **שביתות והשבתות במשק הישראלי ובמתקני בזן** - שביתות כלליות במשק הישראלי ובייחוד השבתת הנמלים, ו/או השבתות בחברות התשתית להזרמת דלק, ו/או שביתות במתקני בזן (שרוב מכריע של עובדיה מאוגדים ומועסקים בהתאם להסכמים קיבוציים מיוחדים), אשר עשויים להיות מושבתים גם במסגרת שביתות במגזר הציבורי, עלולות למנוע קבלת חומרי גלם, פגיעה ביכולתה של בזן לייצר את מוצריה ולספק הזמנות במועדן ובכך לפגוע ביכולתה של בזן לעמוד בהתחייבותה כלפי לקוחותיה, דבר אשר עלול לפגוע בהכנסות בזן ובמוניטין שבזן יצרה לעצמה. מעבר לכך עיכובים בהגעת מוצרי היבוא עלולים לגרום לעצירה מוחלטת של מערך הייצור ולהסב עלויות משמעותיות לחברה.

10.22.2. סיכונים ענפיים

א. **חשיפה לשינויים במחירי חומרי הגלם והמוצרים** - פעילותה של בזן בתחום רכישת חומרי הגלם, ומכירת מוצרי נפט בשוק המקומי ובשוק הבינלאומי, מכירת מוצרים פולימריים וארומטיים הן לצורכי מגזר הזיקוק והפטרוכימיה והן למטרות סחר בלבד, וכן הצורך של בזן להחזיק בכל עת מלאי של נפט גולמי (לרבות מלאי בסיסי שעליו לא מבצעת בזן הגנות) ומוצרי נפט בהיקף משמעותי, חושפים את בזן לסיכונים שוק הנובעים משינויים במחירי הגלם והמוצרים

המופקים מהם (לפרטים נוספים אודות השינויים במחירי הנפט הגולמי ראה סעיף 10.1.4 לדו"ח). מדיניות בזן היא להגן על עצמה מפני חשיפה זו, תוך קביעת היקפים לגידור ובאמצעות שימוש בניגזרים מתאימים למטרות הגנה. לא ניתן להגן באופן מלא כנגד הסיכון הנובע מתנודות מחירים. מאחר שלא קיימים שווקים עתידיים משוכללים למוצרי תחום הפטרוכימיה (פולימרים וארומטיים), אלא רק לנפט הגולמי ולמוצרי, לא ניתן להגן על מרווחי הפעילות בתחומים אלו. במקרה של עלייה משמעותית במחירי הנפט הגולמי, יעלה היקף ההון החוזר שבזן תידרש לגייס לרכישתו של מלוא הנפט הנדרש לפעילותה השוטפת ועלולה לחול הרעה בתנאי גיוס ההון החוזר כאמור. במקרה של ירידה משמעותית במחירי הנפט הגולמי, עלולה בזן לרשום הפסד בגין היקף המלאי הבלתי מוגן של נפט גולמי שהיא מחזיקה.

ב. **שחיקת מרווחי הזיקוק** - בזן חשופה לסיכון בשחיקת מרווחי הזיקוק, אשר עלולה להיגרם כחלק ממגמה דומה בעולם. במקרה בו יעלו מחירי הנפט הגולמי ללא עלייה מקבילה במחירי מוצרי הנפט, או במקרה בו הביקוש למוצרים יישאר קבוע או יקטן, עלולים מרווחי הזיקוק אשר מהווים את הבסיס לרווחי החברה, להישחק. במקרה כזה של שחיקה במרווחי הזיקוק, והיות ומבנה השוק איננו מאפשר, בד"כ הגנה אפקטיבית על מרווחי הזיקוק, עלולות התוצאות הכספיות והעסקיות של בזן להיפגע. לפרטים נוספים בדבר מגמות בקשר למרווחי הזיקוק ראה סעיף 10.1.4 לדו"ח.

ג. **תזכיר חוק משק הדלק** - אם יחוקק חוק משק הדלק בהתאם לתזכיר שפרסם משרד התשתיות הלאומיות ביום 1.1.2007 כמפורט בסעיף 10.17.5 לדו"ח, תידרש בזן לקבל רשיונות הדרושים לפעילותה מכוח החוק. רשיונות אלה עלולים להיות מותנים בתנאים נוספים על אלה החלים על בזן במועד הדו"ח. כמו כן תהיה בזן כפופה להוראות שונות כמפורט בתזכיר החוק, הנוגעות בין היתר, להבטחת שרות נאות ותנאים תחרותיים; הגבלות על החזקת רשיונות ועל פעילות בעל רשיון; הגדרת בית זקוק כשירות חיוני והמשתמע מכך. לא ניתן להעריך האם ומתי יתקבל החוק, מה יהיה נוסחו הסופי וכן מה יהיו התנאים לקבלת הרשיונות וההגבלות על פיהם.

ד. **תקנות ותקנים בנושא איכות הסביבה, בריאות ובטיחות** - על חברות בתחומי פעילותה של בזן, חלה רגולציה מקיפה בהתייחס לאחסון, ייצור, שינוע, שימוש ופינוי המוצרים שלה, מרכיביהם ותוצרי הלוואי שלהם. מתקני הייצור של בזן כפופים לתקני איכות סביבה ביחס לזיהום אוויר, פינוי שפכים, שימוש וטיפול בחומרים מסוכנים, אופן סילוק הפסולת וטיהור זיהום סביבתי קיים. במהלך השנים חלה החמרה רציפה בדרישות איכות הסביבה, לרבות באמצעות חקיקה סביבתית חדשה, בפרשנות הניתנת לדינים בתחום זה ובאכיפת תקני איכות סביבה. החמרה נוספת ברגולציה ו/או בפרשנות ו/או באכיפה כאמור, שתוחל על תחום פעילותה של בזן או על בזן באופן ספציפי, עלולה לגרום לבזן להוצאות

ולהשקעות בהיקפים גדולים, מעבר לתכניות ההשקעה הקיימות, ואף לפגוע בתוצאות פעילותה של בזן.

בידי בזן היתרים ורשיונות שונים בנושאי איכות סביבה המגדירים את התנאים לניהול פעילותה של בזן. בניית מתקנים חדשים או הרחבת המתקנים הקיימים דורשת קבלת היתרים ורשיונות חדשים או נוספים ובעתיד, תיזקק בזן להיתרים נוספים, לרבות היתרים מכוח חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008. תנאי ההיתרים והרשיונות עלולים להשתנות על ידי הרגולטור הרלבנטי. כמו כן, הפרה של תנאי הרשיונות, ההיתרים או הוראות רגולטוריות אחרות, עלולה לגרום להטלת קנסות, סנקציות פליליות, ביטול רשיונות והגבלות על פעילות מתקנים עד כדי סגירת מתקנים. אי מתן היתרים חדשים הנדרשים לבזן, החמרה, שלילה או שינוי בהיתרים, ברשיונות או בתנאיהם עלולים להשפיע לרעה על מצבה הכספי של בזן ותוצאות פעילותה.

נכון למועד הדו"ח, נדונות מספר הצעות חוק בשלבים מוקדמים העוסקות בהחמרת הרגולציה והאכיפה בנושא איכות הסביבה. לפרטים נוספים אודות נושא איכות הסביבה והרגולציה החלה בתחום, לרבות השפעה אפשרית של חקיקה עתידית, ראה סעיף 10.16.7 ו-10.16.1 לדו"ח.

ה. **מעבר לחלופות למוצרי נפט** - מוצרי בזן משמשים בעיקר לתחבורה יבשתית ואווירית ולתעשייה. חידושים והמצאות בתחום המנועים וכלי רכב, לרבות המנועים במנועים חשמליים, או מעבר של צרכנים רבים לצריכה של מוצרים תחליפיים למוצרי בזן, כגון דלקים המבוססים על אתנול, ביו-דיזל וגז טבעי, עלולים להוריד את הביקוש למוצרי החברה. בנוסף, שינוי בהעדפות הנוסעים בישראל לשימוש מוגבר בתחבורה ציבורית יביא גם הוא לקיטון הביקוש לדלקים לתחבורה ועלול גם הוא לפגוע בתוצאות העסקיות של החברה. לפרטים נוספים בדבר חלופות למוצרי נפט ראה סעיף 10.1.6 לדו"ח.

ו. **השבת הרגולציה על מחירי מוצרי בזן** - כיום לא מתקיים פיקוח על מחירי מרבית מוצרי החברה, ברם, בצו הפיקוח על המחירים, נקבעו תנאים, אשר אם יתמלאו יוחזר הפיקוח על מחיר מוצרי נפט. במקרה בו יושב הפיקוח כאמור, ו/או יוטל פיקוח על מחירי מוצרים שלא קיים עליהם פיקוח למועד הדו"ח, עלולה להיפגע יכולתה של בזן להתמודד בשוק תחרותי ופתוח וכתוצאה מכך, עלולות התוצאות העסקיות והכספיות של בזן להיפגע.

ז. **תלות בחברות תשתית** - לצורך קיום פעילות בזן, תלויות חברות הזיקוק בישראל בקבלת שירותים מחברות התשתית, קצא"א ותש"ן, אשר הינן בעלות תשתיות חיונית לפריקת, הובלת, אחסנת וניפוק נפט גולמי ומוצרי נפט. במקרה בו לא תוכל לקבל בזן שירותים אלו מאחת או יותר מהחברות הללו או במקרה שאיכות השירותים שיינתנו לא יתאמו את צרכי בזן, עלולות תוצאות הפעילות של בזן להיפגע באופן מהותי (ראה סעיפים 10.11.2 ו-10.11.3 לבדוק לדו"ח).

ח. **חשיפה בגין אירועים ותקלות בלתי צפויים במתקני הייצור** - מתקני הייצור בתחומי פעילותה של בזן ושל מפעלים סמוכים, פועלים ברציפות בתנאים פיזיקליים וכימיים קשים והם חשופים, מעת לעת, לאירועים ולתקלות העלולים לגרום לפגיעה פיזית באדם וברכוש של בזן או של צדדים שלישיים, לפגיעה בסביבה, להשבתת המתקן שבתקלה ולהשבתת מתקני הייצור אחרים הפועלים בשילוב או בסמיכות עם המתקן שבו אירע האירוע או התקלה.

הואיל ומתקני הייצור של בזן ממוקמים באתר אחד, ייתכן כי אירוע או תקלה, יובילו לפגיעה עד כדי הפסקה של כלל פעילות בזן ומתקניה. פעילות הייצור של בזן נשלטת באמצעות מערכות מידע מתקדמות, תקלה במערכות אלו עלולה לפגוע בפעילות הייצור של בזן כאמור לעיל.

בזן מבטחת עצמה בגין סיכונים אלה, אך עם זאת בפוליסות הרלוונטיות נקבעה השתתפות עצמית וכן ייתכן שהפיצוי שישולם ע"י המבטחים על פי הפוליסות, לא יכסה ו/או לא יכסה במלואם את הנזקים אשר ייגרמו לבזן עקב אירוע או תקלה כאמור.

10.22.3. סיכונים מיוחדים לבזן

א. **התגברות התחרות במשק הדלק** - במשק הישראלי פועלים שני בתי זיקוק (בז"ח ובז"א) המתחרים זה בזה וכן פעילים בשוק זה יבואני מוצרי נפט, הנסמכים על מסופי אחסון וניפוק בבעלות חברות תשתית, והמציעים מוצרים אלה בשוק המקומי. החרפתה של התחרות, עשויה להשפיע לרעה על היקף הפעילות של בזן ועל רווחיותה.

ב. **חבות בגין אי עמידה בחוקים ובתקנות בנושאי סביבה, בריאות ובטיחות** - בזן עלולה לשאת בחבות משמעותית (ובכלל זה קנסות כבדים) בגין חריגה ו/או הפרה של חוקים ותקנות בתחומי איכות סביבה, בריאות ובטיחות. חוקי סביבה אחרים קובעים אחריות לטיהור זיהום, ולפיכך עלולים לחשוף את בזן להוצאות ניקוי וטיהור של קרקע ו/או מקורות מים. פוליסות הביטוח של בזן נותנות כיסוי חלקי בלבד.

לפרטים בדבר טענות וחששות בעניין זיהום לכאורה באתרים שמחוץ לחצרי בזן, ראה סעיף 10.16.6 לדו"ח.

בנוסף, בזן עלולה להיות מושא לתביעות הטוענות לנזק גוף או נזק לרכוש עקב היחשפות לחומרים מסוכנים.

ג. **הליכים בקשר לקישון** - בזן, כאו"ל וגדיב, יחד עם מפעלים רבים אחרים וכן רשויות וגורמים אחרים, נתבעה במספר הליכים לפיצוי על נזקי גוף ורכוש שלטענת התובעים נגרמו בגין זיהום נחל הקישון. כמו כן הוגשו הודעות צד ג' כנגד בזן וכאו"ל לקבלת צו מניעה אשר יפסיק לאלתר הזרמת שפכיהן לנחל הקישון וכן למתן צו עשה להשבת מצב הנחל לקדמותו. במקרה בו תחויב בזן לפיצוי התובעים

בתביעות הקישון בגין נזקי גוף ורכוש, או אם יינתנו צווים כאמור, עלול הדבר להטיל נטל כלכלי כבד על בון ;

ככל שתינתן הוראה כדן, המחייבת את בון, לחדול מהזרמת תמלחות לנחל הקישון בלוח זמנים קצר מן הדרוש להשלמת פתרון חלופי, תיגרם לבון פגיעה בפעילותה השוטפת ובתוצאותיה העסקיות. לפרטים נוספים בדבר מצב התביעות נגד בון בקשר לנחל הקישון, ולהערכות בון בנוגע לחשיפתה לתביעות אלה, ראה סעיף 10.16.4 לדו"ח וכן ביאור 22 לדוחות הכספיים של החברה.

ד. אם וככל שהממצאים הסופיים של סקר שערכה רשות נחל הקישון יצביעו, כי קרקעית הנחל מזוהמת ולדעת הרשויות תימצא בון אחראית באופמלא או חלקי לזיהום כאמור, עלולות הרשויות להשית על בון עלויות ניקוי בהתאם. **צו סגירה לקטע מצינור הולכה של קצא"א** - כניסתו של צו סגירה בנוגע לקטע מצינור ההולכה של קצא"א, העובר בתחומי העיר חיפה לתוקפו ובו מועבר לבון מרבית הנפט הגולמי המשמש אותה עלול לפגוע באופן מהותי בתוצאותיה הכספיות של בון, בין היתר בגין הקטנת הכמות המזוקקת על ידי בון עד כדי 50% מכושר הזקוק. לפרטים נוספים ראה סעיף 10.16.6 ד' לדו"ח.

ה. **תוכנית להחלפת קטע מצינור ימי במפרץ חיפה שבבעלות תש"ן** - תש"ן הודיעה לבון כי בעקבות ממצאים באשר למצבו של קטע מהצינור הימי שבבעלותה במפרץ חיפה ואשר משמש לפריקת נפט גולמי והזרמתו לבית הזיקוק של החברה, בכוונתה להחליף את הקטע האמור במהלך החודשים אפריל-מאי 2010. אם וככל שלא ניתן יהיה לעשות שימוש בקטע הצינור האמור עד להחלפתו, או במקרה שהליך החלפתו יתמשך מעבר לפרק הזמן הצפוי, לא תוכל בון לקבל אספקת נפט גולמי מטרמינל קריית חיים ויצומצם היקף הזיקוק המבוצע על ידה בכ- 30 אחוז, כל עוד לא ניתן לעשות שימוש בצינור. לפרטים נוספים ראה סעיף 10.11.2 לדו"ח.

במקרה שבו יופעל צו הסגירה שהוצא לקטע הקו של קצא"א כמפורט בסעיף 10.11.310.11.4 לדו"ח, במועד חופף למועד בו תבוצע החלפת קטעי הצינור הימי של תש"ן כמפורט בסעיף 10.11.2 לדו"ח, תיפגע משמעותית יכולת בון לקבל נפט גולמי לזקוק והיא צפויה להקטין את היקף פעילותה עד כדי עצירת פעילות המתקנים בתקופת החפיפה, ולכך תהיה השפעה מהותית על תוצאותיה הכספיות של בון.

ו. **עיכוב בהגעת גז טבעי למפרץ חיפה** - בהתאם להערכות משרד התשתיות הלאומיות ונתג"ז, המקימה את מערכת ההולכה של גז טבעי בישראל, היה אמור גז טבעי להגיע למפרץ חיפה בשנת 2009. למועד פרסום הדוח, חל עיכוב במועד הגעת הגז הטבעי, בשל מחלוקת עם בעלי קרקעות בתוואי הנחת הקו, כמפורט בסעיף 10.1.11 לדוח. בהתאם לצו האישי שהוצא לבון בנובמבר 2009 תקני הפליטה המרביים ממתקניה יופחתו בתום 18 חודשים מכניסת הצו לתוקף לרמות המתאימות לשימוש בגז טבעי ללא תלות בשאלה אם באותו מועד כבר ניתן יהיה

להשתמש בגז טבעי במפרץ חיפה. ככל שבאותו מועד לא ניתן יהיה להשתמש בגז טבעי בבית זקוק חיפה ובחברות הבנות של בזן עלולות פעילות בזן ותוצאותיה העסקיות להיפגע פגיעה מהותית.

ז. **עיכוב בהליכי שילוב יחידות מרכזיות של החברות ואינטגרציה בין בזן לבין**

כאו"ל - למועד פרסום הדוח, עוסקות בזן וכאו"ל בשילוב היחידות המרכזיות של החברות ובביצוע אינטגרציה של תהליכים המתקיימים בשתי החברות. עיכוב בקצב יישום תהליכים אלה או בהיקפם יכול שיעכב את הפקת התועלות שהחברות מצפות להפיק מן המיזוג.

ח. **שיבושים אפשריים בפרוייקט הקמת הפצחן המימני -** הקמת פרויקט הפצחן

המימני עלולה להתעכב עקב גורמים שונים וביניהם עיכובים בהליכי רישוי, עיכוב בהגעת גז טבעי למפרץ חיפה, עיכובים באספקת פרטי ציוד עקריים, עיכובי עבודות הקמה ועוד. עיכוב בהשלמת הפרוייקט עלול לגרום לבזן הוצאות מימון משמעותיות וצפוי לפגוע פגיעה משמעותית ביכולת בזן להנות מעליית מרווחי הזיקוק שהוא צפוי להביא. כמו כן, עלולה ההשקעה בהקמת הפרוייקט לעלות מעבר לצפוי על ידי בזן, בין השאר, בשל גורמים שאינם תלויים בה, כגון מחירי חומרי מבנה, מחירי עבודות קבלניות, שינויים במדדים ובשערי החליפין הרלוונטיים ועוד.

בטבלה שלהלן מוצגים גורמי הסיכון של בזן על פי טיבם, ועל פי השפעתם, לדעת הנהלת בזן, על עסקי בזן: יצויין, כי הערכת בזן לגבי מידת ההשפעה של גורם הסיכון על בזן שלהלן משקפת את מידת ההשפעה של גורם הסיכון בהנחת התממשות גורם הסיכון ואין באמור בכדי להביע הערכה כלשהי או ליתן משקל כלשהו לסיכויי התממשות גורם הסיכון:

גורם סיכון		השפעה גדולה	השפעה בינונית	השפעה קטנה
סיכוני מקרו				
האטה כלכלית - משבר כלכלי פיננסי גלובלי	V			
			V	
		V		
				V
				V
האטה כלכלית או מיתון בשוק המקומי				V
הרעה במצב הגיאופוליטי של מדינת ישראל				V
קשיים בגיוס אשראי בשל המשבר הפיננסי העולמי				V
חשיפה לשינויים בשערי חליפין				V
חשיפה לאינפלציה				V
חשיפה לשינויים בשיעור הריבית			V	
שביתות והשבחות במשק הישראלי ובמתקני החברה				V
סיכונים ענפיים				

גורם סיכון	השפעה גדולה	השפעה בינונית	השפעה קטנה
חשיפה לשינויים במחירי חומרי הגלם והמוצרים	V		
שחיקת מרווחי הזיקוק	V		
תזכיר חוק משק הדלק		V	
תקנות ותקנים בנושא איכות הסביבה, בריאות ובטיחות	V		
מעבר לחלופות למוצרי נפט			V
השבת הרגולציה על מחירי מוצרי בזן			V
תלות בחברות תשתית	V		
חשיפה בגין אירועים ותקלות בלתי צפויים במתקני הייצור	V		
<u>סיכונים מיוחדים לבזן</u>			
התגברות התחרות במשק הדלק		V	
חבות בגין אי עמידה בחוקים ותקנות בנושאי איכות הסביבה וכדו'		V	
הליכים בקשר לקישון		V	
צו סגירה לקטע מצינור הולכה של קצא"א		V	
החלפת קטע מצינור ימי במפרץ חיפה שבבעלות תש"ן שתעלה על חודש	V		
עיכוב בהגעת גז טבעי לחיפה	V		
עיכוב בהליכי שילוב יחידות מרכזיות ואינטגרציה בין בזן וכאו"ל			V
שיבושים אפשריים בפרויקט הקמת הפצחן המימני	V		

11. השקעות נוספות שאינן עולות לכדי תחום פעילות

נוסף על תחומי הפעילות המפורטים בסעיפים 8 - 10 לעיל, לחברה פעילויות אחרות אשר, בראיית החברה, אינן עולות לכדי תחום פעילות ו/או מגזר פעילות חשבונאי, לרבות החזקה בחברות כמפורט בסעיף 11 זה.

11.1 Tower Semiconductor LTD ("טאואר")¹

11.1.1 תיאור כללי של פעילות טאואר ותיאור עסקיה²

א. טאואר הוקמה בשנת 1993, והנה חברה ציבורית אשר נסחרת בבורסת NASDAQ וכן בבורסה לניירות ערך בתל אביב, הפועלת כיצרן עצמאי של מעגלים משולבים (IC). סמוך למועד הדו"ח (10 במרץ 2010), החברה מחזיקה בכ-35.7% מהון המניות המונפק והנפרע של טאואר.³

ב. טאואר הינה יצרן עצמאי של מעגלים משולבים בגיאומטריות שבין 1.00 ועד 0.13 מיקרון (IC), אשר מתמקדת בייצור זיכרונות בלתי נדיפים (embedded non-volatile memory), ייצור חיישני CMOS (complementary metal oxide semiconductor) לצילום דיגיטלי, ייצור שבבים מעורבי אותות (Mixed Signal), ובטכנולוגיות RF CMOS (Radio Frequency CMOS). כמו כן, מספקת טאואר שירותי ייצור משלימים ותמיכה בתכנון מעגלים משולבים לצדדים שלישיים.

המוצרים אותם מייצרת טאואר משולבים במגוון מוצרים במגוון שווקים, לרבות, בין היתר, במחשבים, במכשירים רפואיים, במוצרים תעשייתיים, בתעשיית הרכב, בצידוד תקשורת ובמוצרי צריכה אלקטרוניים. לקוחותיה העיקריים של טאואר הם חברות סמיקונדקטור עם וללא כושר ייצור עצמי.

ג. בעקבות מיזוג טאואר עם ג'אז, חברה אמריקאית העוסקת בייצור מוצרים עתירי רכיבים אנלוגיים, במהלך שנת 2008 (ראו סעיף 11.2 ב' לדו"ח), פועלות טאואר וג'אז על מנת להפוך לגורם מוביל בתחום מתן שירותי

¹ החברה רואה בטאואר כהשקעה מהותית שלה בין השאר לנוכח שווי השוק של ההשקעה והשפעת תוצאות טאואר על תוצאותיה העסקיות החברה.

² כאמור לעיל, טאואר הינה חברה ציבורית דואלית אשר דיווחיה מפורסמים לציבור. לפרטים נוספים והרחבה בקשר עם תיאור עסקי טאואר ראו, בין היתר, את הדוח התקופתי לשנת 2009 שפרסמה טאואר ביום 2.3.2010 באתר מגני"א של רשות ניירות ערך www.magna.isa.gov.il, וכן באתר הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ: http://maya.tase.co.il/bursa/report.asp?report_cd=517332-00&CompCd=2028&Type=Pdf

³ בהנחת המרה של כל שטרי ההון שהנפיקה טאואר לחברה ולבנקים. סך החזקות החברה במניות טאואר למועד הדו"ח מסתכמות ב-6.5% מהונה המונפק. סך החזקות החברה בטאואר בהנחת דילול מלא (לרבות המרת אגרות חוב ומימוש אופציות), מהווה כ-25.9% מהונה המונפק.

ייצור של מוליכים למחצה בטכנולוגיות ייחודיות, בעל כושר ייצור מוגבר וטווח פתרונות רחב למגוון רב של מוצרים ותהליכי ייצור.

המיזוג עם ג'אז יצר פוטנציאל גדול להגדלת מכירות על ידי הצלבת בסיסי הלקוחות של שתי החברות ("Cross-Sales") נוכח מגוון רחב של מוצרים ייחודיים יותר, ושל טכנולוגיות וסל שירותים שניתן יהיה להציע ללקוחות טאואר וג'אז. המיזוג טומן בחובו יתרונות מיידיים ויתרונות לגדול בין היתר במבנה ההוצאות, לרבות בחסכון שבוצע כתוצאה מהסינרגיה בין החברות.

ד. לטאואר שני מפעלי ייצור הממוקמים במגדל העמק ולג'אז מפעל ייצור בארה"ב וכן נגישות לייצור בשני מפעלי ייצור בסין של החברות HHNEC ו-ASMC. לפרטים נוספים אודות כושר הייצור של טאואר ראו סעיף 11.1.7 להלן.

ה. במהלך השנים 2009, 2008 ו-2007, הסתכמו מכירות טאואר בסך של כ- 298.8, כ-251.7 וכ- 230.9 מיליון דולר, בהתאמה. טאואר סיימה את השנים 2009, 2008 ו-2007 בהפסדים של כ- 120, כ- 105 וכ- 134 מיליון דולר, בהתאמה.⁴

טאואר סיימה את שנת 2009 עם יתרת מזומנים של כ- 82 מיליון דולר, עלייה של כ- 47 מיליון דולר לעומת שנת 2008. בשנת 2008 קטנה יתרת המזומנים של טאואר בסך של כ- 10 מיליון דולר לעומת יתרתה בתום שנת 2007.

ו. במהלך שנת 2009 העבירה החברה לטאואר סך של 20 מיליון דולר, כנגד הקצאה לחברה של שטרי הון הניתנים להמרה למניות טאואר (ראו גם סעיף 4.1 לדו"ח זה). לפרטים נוספים אודות השקעות החברה בטאואר ראו סעיף 11.1.11 לדו"ח זה.

11.1.2. מידע כללי על הענף ופעילות טאואר

א. **מבנה תחום הפעילות של טאואר והשינויים החלים בו** - מוליכים למחצה (semiconductors) הינם המנוע שמאחורי הצמיחה המואצת של תעשיית האלקטרוניקה בחמישים השנים האחרונות. תעשיית המוליכים למחצה מאופיינת בשינויים מהירים בטכנולוגיה הגורמים, לעיתים, להתיישנות של מוצרים בסמוך לסיום פיתוחם. בעבר, התעשייה כללה בעיקר חברות שעסקו הן בתכנון והן בייצורם של מוליכים למחצה. החל מאמצע שנות השמונים החלו לקום חברות שתכננו מוצרים והשתמשו בעודף כושר

תוצאות טאואר החל מתאריך 19.09.2008 כוללים את נתוני חברת ג'אז.

הייצור של החברות הקיימות לייצורם. עם הגידול בתעשיית המוליכים למחצה והתייקרות עלויות ההקמה של מפעלי הייצור, גדלה הדרישה להקמת חברות העוסקות בייצור מוליכים למחצה בלבד.

הדרישה למוצרים חדשים זעירים יותר, המספקים ביצועים טובים יותר במחיר ההולך ופוחת הביאו את החברות הפועלות בענף להתמקדות בייצור, בתכנון ובפיתוח טכנולוגיות ייחודיות מתקדמות. בד בבד עם הגידול בביקוש למוליכים למחצה, עלות בניית מפעלי ייצור חדשים הולכת ונעשית גבוהה מדי לרוב החברות בתעשייה. העלות הגבוהה הנדרשת להקמת מערכי ייצור של מעגלים משולבים, בשילוב עם הדרישה למעגלים משולבים מורכבים, יצרה שוק ליצרנים המתמחים בייצור מעגלים משולבים עבור צדדים שלישיים.

על מנת להצדיק את עלויות ההקמה הגבוהות, על מפעלי הייצור לשמור על אחוז ניצול גבוה של כושר הייצור.

ב. **התפתחויות עיקריות בעסקי טאואר** - בחודש ספטמבר 2008 הושלם מיזוגה של טאואר עם חברת Jazz Technologies Inc, חברה האם של Jazz Semiconductor Inc, תאגיד אמריקאי העוסק בייצור מוצרים עתירי רכיבים אנלוגיים (לעיל ולהלן: "ג'אז"). על פי הסכם המיזוג, רכשה טאואר את מניות ג'אז בעסקת החלפת מניות באופן שכל מניה של ג'אז הומרה כנגד 1.8 מניות של טאואר שהוקצו לבעלי המניות בג'אז. בהתאמה, תוצאות טאואר החל מתאריך 19.09.2008 כוללים את נתוני חברת ג'אז.

ג. **מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום פעילותה של טאואר** - למגבלות בנושא איכות הסביבה ראו פסקה 11.1.14 להלן.

ד. **חסמי כניסה ויציאה בתחום הפעילות** - להערכת טאואר חסם הכניסה העיקרי לשוק מורכב מהעלות הגבוהה הקשורה בהקמת מפעלי ייצור, מתקופת ההקמה הארוכה באופן יחסי, ומכמות ומורכבות המשאבים הדרושים לפיתוח טכנולוגיות חדשות וייחודיות.

ה. **מבנה התחרות בתחום והשינויים שחלים בו** - למבנה התחרות בתחום והתמודדות טאואר עם התחרות, ראו פסקה 11.1.6 להלן.

מוצרים ושירותים 11.1.3

טאואר עוסקת במתן שרותי ייצור לחברות מוליכים למחצה, בעלות כושר ייצור ונעדרות כושר ייצור. טאואר מייצרת מוליכים למחצה במספר טכנולוגיות. להרחבה ראו סעיף 11.1.1 ב. לעיל.

לקוחות 11.1.4.

שיעור מכירות טאואר לחמשת הלקוחות העיקריים שלה במהלך שנת 2009 היווה 44% מסך מכירות טאואר (לעומת, 52% ו- 65% ביחס לשנים 2008 ו-2007, בהתאמה). כאמור לעיל, הנתונים הנ"ל כוללים את נתוני חברת ג'אז החל מתאריך 19 בספטמבר, 2008. לפרטים אודות גורם סיכון הנובע ממכירות בהיקפים מהותיים לקבוצת לקוחות מצומצמת ראו סעיף 11.1.16ה' לדו"ח זה.

צבר הזמנות 11.1.5.

לקוחות טאואר וג'אז אינם נוהגים, להזמין את המוצרים לרכישה זמן רב מראש זאת, בין השאר, עקב האופי המחזורי של תעשיית המוליכים למחצה.

תחרות 11.1.6.

שוק ייצור המוליכים למחצה הינו שוק תחרותי מאוד. המפעלים המתחרים ממוקמים ברובם במזרח הרחוק וחלקם נהנים מקרבה לחברות העוסקות בחלק מהליך התכנון והייצור של מוליכים למחצה. נכון למועד הדו"ח, היצרנים העיקריים בתחום בו פועלת טאואר כוללים, בין השאר, את: Taiwan Semiconductor Manufacturing Corporation; Global Foundries. Manufacturing International Corp; United Microelectronics המתמקדים בעיקר בטכנולוגית CMOS. בנוסף פועלים בתחום זה יצרנים נוספים (בעיקר מסין, קוריאה ומלזיה) העוסקים בייצור לטכנולוגיות מיוחדות, אשר על המרכזיים שבהם נמנים, Vanguard, DongBu, X-Fab, He Jien Technology, ASMC, CSMC, Grace, HHNEC ו-Silterra.

להערכת טאואר הגורמים המשפיעים על מעמדם התחרותי של היצרנים בשווקים בהם פועלת טאואר הינם, בין השאר: יכולת טכנית; איכות הייצור; זריזות הפיכתו של רעיון למוצר המסופק לשוק; מחיר המוצרים; כושר ייצור; תפוקת המוצרים; תמיכה ושירות לקוחות; קניין רוחני והרשאות שימוש בו; יכולות מחקר ופיתוח.

למרביית המתחרים מהמזרח הרחוק כושר ייצור גדול יותר, מספר גדול יותר של מפעלי ייצור, טכנולוגיה מתקדמת יותר, בסיס לקוחות רחב ומבוסס יותר ויכולת פיננסית ושיווקית טובה יותר.

טאואר וג'אז ביססו את יתרון התחרותי על פיתוח וייצור של טכנולוגיות ייחודיות, גמישות במתן פתרונות ייחודיים ללקוח, וכן על תמיכה הנדסית ושרות וייצור באיכות גבוהה. המיזוג עם ג'אז הקנה לטאואר וג'אז יתרון בתחום ייצור המוליכים למחצה בטכנולוגיות ייחודיות.

כושר הייצור

כושר הייצור של טאואר משתנה בהתאם לתהליך הייצור, למאפייני המוצרים ולהרכב המוצרים. למפעל BFA1 כושר ייצור של כ- 16 אלף פרוסות לחודש. למפעל FAB2 כושר ייצור של כ- 30 אלף פרוסות לחודש. להערכת טאואר כושר הייצור של מפעל FAB2 יגיע לכ- 40 אלף פרוסות לחודש, בהנחה שתושלם בנייתו לכדי מלוא יכולת הייצור שלו. מידע זה מהווה צופה פני עתיד הנסמך על הערכות טאואר למועד הדו"ח באשר לתכניות הבניה ותכניות השלמת מלוא כושר הייצור של צופה, וככאלו הם עלולות שלא להתקיים בפועל. כושר הייצור של ג'אז הינו כ- 17 אלף פרוסות לחודש. מפעלי הייצור של טאואר וג'אז פועלים 7 ימים בשבוע 24 שעות ביממה.

רכוש קבוע ומתקנים

לטאואר שני מפעלים המצויים בסמיכות ומשרדים במגדל העמק. מפעל FAB1 פועל מאז 1984 ונרכש ב-1993 על ידי טאואר מידי National Semiconductor, וזכויות טאואר במקרקעי מפעל FAB1 מעוגנות בהסכם חכירה עם מנהל מקרקעי ישראל (להלן: "המינהל"), אשר תוקפו הוא עד לשנת 2032. זכויות טאואר במקרקעי מפעל FAB2 מעוגנות בהסכם חכירה מול המינהל, שתוקפו הוא עד לשנת 2049. במהלך השנים ביצעה טאואר השקעות ברכוש קבוע, לרבות במסגרת הקמת FAB2, וכן באמצעים טכנולוגיים ובאמצעים להגדלת כושר הייצור במפעלים.

בנוסף, לג'אז מפעל ייצור בקליפורניה ארצות הברית אשר בסמוך לו מצוי מטה פעילותה. מפעל זה הינו בחוזה שכירות תפעולית עד שנת 2017 עם אופציה להארכה לשתי תקופות עוקבות של 5 שנים כל אחת לאחר 2017.

לשעבודים הרובצים על רכוש טאואר לטובת מדינת ישראל והבנקים, ראו סעיף 11.1.11 להלן.

מחקר ופיתוח

פעילות המו"פ של טאואר מתמקדת בעיקר בפיתוח תהליכי ייצור מתקדמים של מוליכים למחצה. לעיתים, לבקשת הלקוחות, מפתחת טאואר מודולים מיוחדים לשימוש בלעדי ע"י אותם לקוחות. הוצאות המחקר והפיתוח בשנת 2009 (נטו), בניכוי מענקי מחקר ופיתוח של המדען הראשי, עמדו, על 23 מיליון דולר (לעומת 15 מיליון דולר ו- 14 מיליון דולר, ביחס לכל אחת מהשנים 2008 ו-2007, בהתאמה).

בשנים 2009, 2008 ו-2007 נרשמו מענקי מחקר ופיתוח בסך של כ-2.0 מיליון דולר, כ-1.7 מיליון דולר וכ-2.6 מיליון דולר, בהתאמה.

טאואר מחזיקה כ-86 פטנטים וג'אז מחזיקה ב-179 פטנטים. כמו כן, לטאואר וג'אז מספר הסכמים ורישיונות המקנים להן זכות שימוש בטכנולוגיות ופטנטים של חברות שונות. במסגרת פעילותן, נדרשות טאואר וג'אז להשיג קניין רוחני, רישיונות שימוש בקניין רוחני ונכסים לא מוחשיים אחרים לשימוש בחלק מתהליכי הייצור וכמתן פתרונות תכנון ללקוחותיהן.

א. הסכמים למימון הקמת, פעילות והרחבת מפעל FAB2

בשנת 2001 החלה טאואר בהקמת מפעל FAB2 המצוי בסמיכות למפעל FAB1 של טאואר. לצרכי ההקמה, פעילות והרחבת המפעל מאוחר יותר, התקשרה טאואר בהסכמי השקעה עם מספר משקיעים אסטרטגיים, עם החברה, עם משקיעים פיננסיים ועם שני בנקים בישראל (להלן בס"ק זה: "**הבנקים**") וכן קיבלה סיוע ממרכז ההשקעות בישראל (ראו סעיף 11.1.11 ב. להלן). בנוסף, טאואר הנפיקה לאורך השנים מניות וניירות ערך אחרים (ובכלל כד שטרי הון) של טאואר לציבור, למשקיעים בהקצאות פרטיות ולבעלי מניותיה.

סך השקעות החברה בטאואר לאורך השנים מסתכם בכ-250 מיליון דולר.

להלן יפורטו עיקרי ההסכמים המרכזיים בעניין:

1. הסכמי השקעה בטאואר:

במהלך השנים 2000 ו-2001, התקשרו סאנדיסק קורפוריישן, אלייאנס סמיקונדקטור קורפוריישן, מאקרוניקס אינטרנשיונל קורפוריישן בע"מ וקוויקלוגיק קורפוריישן (לעיל ולהלן: "**השותפים האסטרטגיים**"), טאואר והחברה במספר הסכמים לרכישת מניות של טאואר ולמימון חלקי של הקמת FAB2. בסך הכל הושקעו בטאואר על פי ההסכמים הללו החל משנת 2001 סך כולל של כ-300 מיליון דולר, אשר מתוכם כ-250 מיליון דולר הושקעו על ידי השותפים האסטרטגיים.

על פי הסכמים אלו התחייבה טאואר, בכפוף לתנאים מסוימים, להקצות לשותפים האסטרטגיים, לתקופה של 10 שנים המסתיימת בינואר 2011, כ-50% מכושר הייצור של FAB2.

2. הסכמי הלואה עם הבנקים:

במהלך שנת 2001 נחתמו הסכמי ההלוואה עם הבנקים, אשר עברו מספר שינויים לאורך השנים (בעיקר ארגון מחדש של חובות

טאואר), אשר האחרון בהם הינו מחודש אוגוסט 2009. למועד דו"ח זה, יתרת ההלוואות הבנקאיות לטאואר מסתכמת בכ- 210 מיליון דולר, בתנאי ריבית של $LIBOR + 2.5\%$ לשנה, העומדת לפירעון (קרן) במהלך התקופה שמחודש ספטמבר 2011 עד לחודש יוני 2013. בנוסף, בתיקון להסכם ההלוואה משנת 2009 נקבע כי במידה וטאואר תקבל סכומי כסף ממקורות מסוימים, עליה להקדים תשלומים על חשבון האשראי לבנקים לפי מנגנון שנקבע בהסכמים.

כמו כן, במסגרת ההסכמים הוענקו לבנקים ולחברה אופציות למניות טאואר הניתנות למימוש עד לשנת 2013. למועד הדו"ח טרם מומשו האופציות האמורות.

ההסכמים מטילים מגבלה ביחס לשינויים בהחזקות בטאואר, ובין היתר חלות על פיהם גם המגבלות הבאות:

(א) על החברה להחזיק לכל הפחות 48.2 מיליון מניות של טאואר (לרבות מניות שהיא זכאית לקבל לאחר המרת שטרי הון שבידיה).

(ב) על החברה והשותפים האסטרטגיים להמשיך ולהחזיק בזכויות למנות דירקטורים לטאואר, בתנאים כמפורט בהסכמים.

הסכם ההלוואה, כפי שעודכן מפעם לפעם, קובע אמות מידה פיננסיות שונות. על פי ההסכם, אי עמידה באמות המידה כאמור, מקנה לבנקים, בין היתר, זכות להעמיד את הסכומים שלווה טאואר לפירעון מיידי. במקרים מסוימים נוספים, כגון פתיחת הליכי פירוק או חדלות פירעון, זכאים הבנקים גם להעמיד את מניות טאואר למכירה לצד שלישי, תוך חיוב טאואר, בתנאים הקבועים בהסכם ההלוואה, להציע לבעלי מניותיה הקיימים באותה עת לרכוש את מניותיה בתנאי הצעת הצד השלישי. היה והחברה נענתה להצעת הרכש בשעה שחלק מבעלי המניות האחרים יבחרו שלא להיענות לה, תינתן לחברה ולשותפים האסטרטגיים, האפשרות לרכוש גם את חלקם.

להבטחת התחייבויותיה מכוח הסכמים אלו, יצרה טאואר שעבודים קבועים ושוטפים על כל נכסיה לטובת הבנקים וכן התחייבה שלא לחלק דיבידנד עד לפרעון מלוא האשראי הבנקאי.

ליום 31 בדצמבר 2009, טאואר עומדת באמות המידה הפיננסיות.

החברה התחייבה כלפי הבנקים, כי בכל מקרה של מכירת החזקותיה בטאואר, אשר בעקבותיה תחדל להיות בעלת המניות הגדולה ביותר בטאואר (ללא דילול או בדילול מלא), יהיו זכאים הבנקים, כל עוד הם יהיו בעלי זכות להחזיק לפחות 1% מהון טאואר, להצטרף למכירה האמורה באותם התנאים.

ב. מרכז ההשקעות -

בחדש דצמבר 2000 אישר מרכז ההשקעות מענק בשיעור של עד 250 מיליון דולר להקמת מפעל FAB2 עבור השקעות שבוצעו עד ליום 31 בדצמבר 2005, בכפוף לתנאים מסוימים ובהם השקעה כוללת מינימאלית של טאואר במפעל. עד ליום 31.12.2009 קיבלה טאואר סך של כ- 165 מיליון דולר ממרכז ההשקעות עבור ההשקעות שבוצעו עד ליום 31 בדצמבר 2005. בפועל, טאואר השקיעה כ- 72% מתוך תכנית ההשקעה שאושרה על ידי מרכז השקעות עד ליום 31 בדצמבר 2005, בעיקר נוכח ההאטה בשוק המוליכים למחצה באותה התקופה.

למועד הדו"ח פועלת טאואר לקידום אישור לתכנית ההרחבה של FAB2 שתחול בגין התקופה שמיום 1 בינואר 2006. בחודש אוגוסט 2008 דחה מרכז השקעות את בקשת טאואר לתוכנית הרחבה. טאואר הגישה ערעור על החלטה זו בפני שר האוצר ושר התעשייה, המסחר והתעסוקה, בבקשה לקיים דיון בפני ועדת ערר. בנוסף, עתירה שהגישה טאואר לבג"צ בחודש מאי 2008, להבאת תוכנית ההרחבה לאישור בפני הגופים המוסמכים המתאימים בהקדם, נמחקה, תוך קביעת המתווה להמשך הטיפול בנושא והמלצה לוועדת הערר להגיע להחלטה מהירה בנושא. נכון למועד הדו"ח, להנהלת טאואר אין יכולת להעריך האם יושג אישור כאמור לתוכנית ההרחבה ולקבלת המענקים, ואם כן באיזה מועד.

להבטחת התחייבויותיה כלפי מרכז ההשקעות רשמה טאואר לטובת מדינת ישראל שיעבודים על כל נכסיה, שניים בדרגה לשעבודים שנוצרו לטובת הבנקים.

ג. גיוסים והנפקות -

1. לטאואר 4 סדרות אגרות חוב הנסחרות בבורסת ת"א וחלקן גם בבורסת הנסדאק שערכן הנקוב, שטרם נפרע, מסתכם ליום 31 בדצמבר 2009 בסך כולל של כ- 138 מיליון דולר. כמו כן לגיאז סדרת אגרות חוב סחירה אחת, שערכה הנקוב שטרם נפרע מסתכם ליום 31 בדצמבר, 2009, בסך של כ- 123 מיליון דולר. להלן יפורטו התנאים המרכזיים של סדרות אגרות החוב:

(א) אגרות חוב המירות למניות (סדרה B) של טאואר, אשר הונפקו בשנת 2006, הינן דולריות ואינן צמודות למדד כלשהו, נושאות 5% ריבית שנתית אשר תשולם ביחד עם קרן אגרת החוב בתשלום אחד בחודש ינואר 2012.

(ב) אגרות חוב המירות למניות (סדרה C) של טאואר, אשר הונפקו בשנת 2006, אינן נושאות ריבית והקרן עומדת לפירעון בדצמבר 2011 בפרמיה של 37% מהערך הנקוב. אגרות החוב הינן שקליות וצמודות למדד המחירים לצרכן.

(ג) אגרות חוב (סדרה D) של טאואר, אשר הונפקו בשנת 2007, עומדות לפירעון בשישה תשלומים שנתיים שווים החל מדצמבר 2011 ועד לדצמבר 2016. אגרות החוב הינן שקליות וצמודות למדד המחירים לצרכן ונושאות 8% ריבית שנתית.

(ד) אגרות חוב המירות למניות (סדרה E) של טאואר אשר הונפקו בשנת 2007, עומדות לפירעון בדצמבר 2012. אגרות החוב הינן שקליות וצמודות למדד המחירים לצרכן ונושאות 8% ריבית שנתית.

(ה) אגרות החוב להמרה למניות שהנפיקה ג'אז, נושאות 8% ריבית שנתית אשר משולמת פעמיים בשנה ועומדות לפירעון בדצמבר 2011. אגרות החוב הינן דולריות ואינן צמודות.

2. בחודש מרץ 2007 גייסה טאואר ממשקיעים מוסדיים סך של כ- 29 מיליון דולר בהנפקה פרטית של כ- 19 מיליון מניות וכ- 9 מיליון אופציות למניות, הניתנות למימוש עד לחודש מרץ 2012. נכון ליום 31 בדצמבר 2009, כ- 6.5 מיליון אופציות טרם מומשו למניות טאואר.

3. באוגוסט 2009 נחתם הסכם בין טאואר לבין חברת Yorkville YA Global Master SPV Ltd., קרן השקעות אמריקאית ("יורקוויל"), על פיו התחייבה יורקוויל להשקיע בהונה העצמי של טאואר עד 25 מיליון דולר במהלך תקופה של עד 24 חודשים, בתמורה למניות רגילות של טאואר, בהתאם למנגנון ולתנאים שמפורטים בהסכם. נכון למועד דו"ח זה בוצעו כל ההשקעות עליהן התחייבה יורקוויל בהתאם להסכם.

4. בחודש ספטמבר 2009, גייסה טאואר סך של כ- 20 מליון דולר נטו בהנפקה פרטית של מניות ואופציות למניות ממשקיעים מוסדיים ישראלים.

5. בחודש דצמבר 2009, אשרה רשות ניירות ערך בארצות הברית תשקיף מדף של טאואר, לפיו טאואר תוכל לגייס מעת לעת, סכום שאינו עולה על 50 מליון דולר. למועד הדו"ח בוצעה הצעת ניירות ערך של טאואר על פי תשקיף המדף בתמורה לסך של כ-12 מיליון דולר.

ד. הסכם אשראי עם בנק Wachovia -

ג'אז התקשרה בהסכם אשראי עם בנק Wachovia האמריקאי (שהתמוג במהלך שנת 2008 עם Wells Fargo), לפיו נטלה ג'אז קו אשראי (revolver), בסך של 27 מיליון דולר נכון ליום 31.12.2009 בהלוואות הנושאות ריבית שנתית של עד $Libor + 2.5\%$. מועד הפירעון של ההלוואות בהתאם להסכם זה הינו ספטמבר 2011. הסכם האשראי כולל עמידה באמות מידה שונות, אשר ליום 31 בדצמבר, 2009 עמדה בהן ג'אז.

מיסוי 11.1.12

א. רוב מתקני הייצור של טאואר קיבלו מעמד של מפעל מאושר על פי החוק לעידוד השקעות הון התשי"ט, 1959 (להלן: "**חוק העידוד**"). על פי חוק העידוד, הכנסה המיוחסת למתקנים האמורים ממוסה בשיעור של 25% עד לשנת 2012. הכנסות FAB2 יהיו פטורות בשנתיים הראשונות ממועד תחילת חבות טאואר במס בגין הכנסותיה. יתרת ההכנסות ממוסות בשיעור מס חברות רגיל. לטאואר הסכם שומות עד לשנת 1998. בנוסף השומות בגין השנים 1999 עד 2005 נחשבות כסגורות לצרכי מס.

ב. חברת ג'אז הינה חברה שהתאגדה בארה"ב ומדווחת לרשויות המס בארה"ב.

1. California state loss - נכון ליום 31 בדצמבר 2009 לג'אז הפסדמועבר לצרכי מס בסך של כ-94 מיליון דולר אשר יתחיל לפקוע בשנת 2014, במידה ולא ינוצל.

2. Federal Tax - ניצול ההפסדים להעברה של ג'אז לקיזוז כנגד הכנסה חייבת במס בעתיד מוגבל כתוצאה משינויים בבעלות אשר אירעו. הגבלות נוספות עשויות לחול במידה ויחולו שינויי בעלות בעתיד. להערכת ג'אז, ההגבלה על ההפסד המועבר כתוצאה משינוי הבעלות שארע בספטמבר 2008, בעקבות המיזוג עם טאואר, יהיה ניצול שנתי של הפסדים בסך של כ-2 מיליון דולר בחישובי המס.

לפיכך, נכון ליום 31 בדצמבר, 2009 ההפסד הפדראלי המועבר לצרכי מס הסתכם בכ-47 מליון דולר ויתחיל לפקוע ב-2021, במידה ולא ינוצל לפני כן.

ג. לטאואר הפסד מועבר לשנים הבאות בסך של כ-1 מיליארד דולר.

11.1.13

ספקים ונותני שירותים

במסגרת פעילותה מתקשרת טאואר עם מגוון ספקים ונותני שירותים לרכישת ציוד וחומרי הגלם המשמשים לפעילותה. הציוד וחומרי הגלם ניתנים לרכישה ממספר ספקים. למרות זאת, חלק מחומרי הגלם של טאואר נרכשים מספק יחיד. מחסור בחומרי גלם יכול להיווצר כתוצאה מתקלה בהספקה או מעודף ביקוש בתעשייה. מחסור בחומרי גלם עלול לגרום לעיכוב בהליך הייצור ולפגוע בתוצאות הכספיות של טאואר.

11.1.14

איכות סביבה

על פעילות טאואר חלים חוקים ותקנות ממשלתיות שונות המתייחסים לשימוש וסילוק של חומרים מסוכנים, המעורבים בתהליכי ייצור המוליכים למחצה. טאואר נדרשת לאישורים שונים לפעילותה ולמועד הדו"ח היא עומדת בתנאי האישורים הללו.

11.1.15

הסכמים מהותיים

א. הסכם המיזוג על ג'אז - ביום 19 בספטמבר 2008 השלימה טאואר עסקת מיזוג עם ג'אז. המיזוג בוצע בדרך של החלפת מניות, אשר כתוצאה ממנו הפכה ג'אז לחברת בת של טאואר. ראו גם סעיף 11.1.2 ב' לעיל.

ב. לפרטים אודות הסכמי מימון בהם התקשרה טאואר - ראו פסקה 11.1.11 לעיל.

11.1.16

דיון בגורמי סיכון

גורמי הסיכון וחוסר הודאות העיקריים בפניהם עומדת טאואר כוללים, בין השאר, גורמי סיכון וחוסר ודאות הקשורים לסוגיות הבאות:

א. **מאפייני פעילות שוק המוליכים למחצה** - האופי המחזורי של תעשיית המוליכים למחצה ועודף כושר הייצור המחזורי הנובע מכך, עלולים לגרום לשחיקת מחירי המכירה הממוצעים בענף. כמו כן, שוק המוליכים למחצה מתאפיין בשינויים מהירים. חוסר יכולת לשמר ולפתח את תהליכי הייצור והשירותים בקצב הטכנולוגיה החדשה, כניסת תקנים חדשים, שינויים בדרישות הלקוחות, כניסת מוצרים חדשים, וקיצור תקופת חיי המוצר.

ב. **השלמת מתקן FAB2** - אי השלמת התקנת הציוד ב-FAB2, העברת הטכנולוגיה הנדרשת, הגדלת כושר הייצור של FAB2 וגיוס ההון הנדרש

לשם כך, עלולות לפגוע בקצב ההתפתחות של עסקי טאואר ובתוצאותיה העסקיות.

ג. **יכולת פירעון** - מידת היכולת של טאואר לפרוע את חובותיה במועדים שנקבעו יכול ותהיה תלויה בגידול בפעילות טאואר או ביכולת לגיוס השקעות נוספות בה.

ד. **פגיעה ביכולת ובקצב הייצור** - אי הפעלת מפעלי הייצור בשיעור ניצולת גבוה הנדרש על מנת לכסות את ההוצאות הקבועות הגבוהות הכרוכות בהפעלת מפעלי הייצור, עשוי לפגוע בתוצאותיה העסקיות של טאואר.

ה. **התקשרות עם מספר מצומצם של לקוחות עיקריים** - חלק משמעותי מהכנסות טאואר נובע ממספר מצומצם של לקוחות (ראו סעיף 11.1.4 לדו"ח זה). כמו כן חלק משמעותי מההכנסות נובע ממספר מצומצם של מוצרים. סיום התקשרות עם מי מלקוחות אלו עלול לפגוע בתוצאותיה העסקיות של טאואר.

ו. **מדיניות החזרת מוצרים** - בהתאם למדיניותה מאפשרת טאואר להחזיר מוצרים פגומים על פי תנאי אחריות אותם מפרסמת טאואר ללקוחותיה. החזרות מוצרים בהיקפים מהותיים עשויה להשפיע על תוצאותיה העסקיות של טאואר.

ז. **אי עמידה בתנאי המענקים והטבות המס שניתנו לטאואר** - אי עמידה בתנאים לקבלת המענקים והטבות המס ממדינת ישראל כפי שאושרו ל-FAB2 עלולה להקים למדינת ישראל זכות לדרוש בחזרה מענקים ששולמו לה, במלואם או בחלקם, ואף בסכומים שיכול ואינם עומדים לרשות טאואר. בנוסף, אי קבלת אישור ממרכז ההשקעות של מדינת ישראל לתוכנית ההרחבה החדשה עלול למנוע קבלת מענקים נוספים ממרכז ההשקעות (לפרטים אודות פעולות בהם נוקטת טאואר לקידום אישור לתוכנית ההרחבה של FAB2 שתחול בגין התקופה שמיום 1 בינואר 2006, ראו סעיף 11.1.11ב' לעיל).

ח. **סיכונים תפעוליים** - אי גיוס לקוחות נוספים או אי קבלת הזמנות מלקוחות קיימים או ביטול הזמנות; מגבלות על יכולת טאואר להתחרות באופן אפקטיבי בשווקים בהם היא פעילה; אי השגת תפוקה מקובלת בתהליכי הייצור, לרבות ברמת הביצועים ומועדי אספקה, עקב בעיות בייצור, עלולים לפגוע בתוצאות הפעילות של טאואר. כמו כן, אי יכולתה לרכוש מכונות וחומרי גלם במועד, עלולים לגרום לכך לעיכוב באספקת מוצרי טאואר ללקוחותיה ולאובדן לקוחות קיימים ועתידיים.

ט. **שימוש בקניין רוחני** - התלות של טאואר בקניין רוחני של צדדים שלישיים, היכולת לייצר מבלי להפר זכויות קניין רוחני של צדדים שלישיים והיכולת

לאכוף זכויות קניין רוחני של טאואר נגד צדדים שלישיים, עשויים להגביל את יכולת הייצור של טאואר ולהשפיע על תוצאותיה העסקיות.

י. **עמידה בתקני איכות סביבה** - אי יכולת עמידת טאואר ברגולציית ובתקני איכות סביבה ביחס לשימוש ולסילוק חומרים מסוכנים בתהליכי הייצור שלה עלולה להביא לפגיעה בפעילותה.

יא. **כללי** - הפרעות לפעילות סדירה של טאואר, כתוצאה מפעולות טרור, רעידות אדמה ושאר פגעי כח עליון עלולים לפגוע בפעילות טאואר ובתוצאותיה העסקיות.

11.2. Inkia Energy Ltd. ("אינקיה")

11.2.1. אינקיה הינה חברת פרטית המאוגדת על פי דיני מדינת ברמודה, ואשר כל מניותיה מוחזקות על ידי החברה. אינקיה עוסקת (באמצעות חברות בנות) בייצור ומכירה של חשמל בשש מדינות באמריקה הלטינית ובאזור הקריביים. למועד הדו"ח, יושבת הנהלת אינקיה בלימה שבפרו.

פעילות אינקיה החלה ביום 18 ביוני 2007 עת רכשה את מלוא הון המניות המונפק והנפרע של חברת Globeleq Americas Ltd (להלן: "**Globeleq**"), חברה פרטית הרשומה בברמודה, בתמורה לסך כולל של כ- 542 מיליון דולר. במועד הרכישה החזיקה Globeleq (באמצעות חברות בנות וחברות כלולות) במניות של שבעה תאגידים העוסקים בייצור ומכירה של חשמל במדינות שונות באמריקה הלטינית ובאזור הקריביים, שבבעלות כל אחת מהן תחנות כוח, בהספק כולל של כ-2,200 מגה וואט (להלן: "**קבוצת אינקיה**").

בהתאם להחלטת דירקטוריון החברה מיום 13 לינואר 2010, הוקמה ונרשמה בישראל חברה בשם IC Power Ltd. (להלן: "**ICP**"), המיועדת להחזיק ולנהל את פעילות החברה בתחום תחנות הכוח, הן באמריקה הלטינית והן בישראל (במישרין או בעקיפין). בהחלטתו אישר דירקטוריון החברה, בין היתר, גם את העברת כלל החזקותיה של החברה במניות אינקיה, לחברת ICP וזאת במסגרת הוראות סעיף 104א' לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961⁵. להערכת החברה, ריכוז הפעילות תחת מערך חברות אחד יאפשר לנצל טוב יותר את היתרונות לגודל ואת מצבור הידע בנושא בקבוצה.

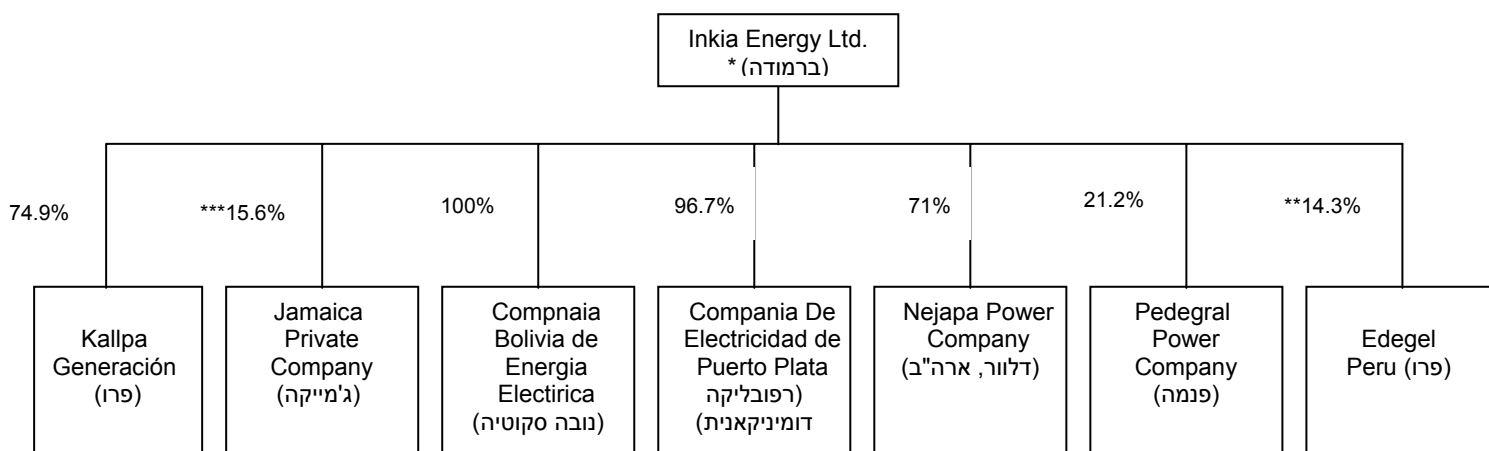
11.2.2. במהלך חודש יוני 2007 השקיעה החברה בהונה המונפק של אינקיה סך של כ- 347 מיליון דולר וכן העמידה לה הלוואה בסך של כ- 200 מיליון דולר (ללא מועד פירעון נקוב) בריבית שנתית של Libor לתקופה של 6 חודשים + 2% (להלן:

⁵ במקביל אישר הדירקטוריון העברה בדרך של מכירת כלל החזקותיה של החברה במניות או.פי.סי לחברת בת של ICP (לפרטים ראו סעיף 4.3 לדו"ח).

"ההלוואה" אשר נועדה לממן את רכישת Globeleq. ליום 31 בדצמבר 2009 מסתכמת יתרת ההלוואה בסך של כ- 136 מיליון דולר (הכולל ריבית מהוונת בסך של כ- 24 מיליון דולר בגין השנים 2007-2009, שטרם שולמה) (לפרטים אודות הנפקת אגרות חוב של אינקיה שיועדה בין היתר לפירעון ההלוואה כאמור ראו סעיף 11.2.9 לדו"ח זה).

11.2.3 במהלך שנת 2009 הסתכמו הכנסות אינקיה בסך של כ- 327 מיליון דולר (לעומת כ- 290 וכ- 118 מיליון דולר, בהתאמה, בשנים 2008 ו-2007). אינקיה סיימה את שנת 2009 ברווח נקי של כ- 58.9 מיליון דולר (לעומת כ- 3.4, וכ- 2 מיליון דולר, בהתאמה, בשנים 2008 ו-2007). על פי נתוני המאזן (המאוחד) של אינקיה ליום 31.12.2009, היקף נכסי אינקיה עמד על כ- 1,148 מיליון דולר (לעומת 988 ו-852 מיליון דולר, ליום 31.12 של כל אחת מהשנים 2008 ו-2007, בהתאמה) והשווי בספרים של הרכוש הקבוע (בניכוי פחת והפחתות) עמד על 578 מיליון דולר (לעומת 498 ו-403 מיליון דולר ליום 31.12 של כל אחת מהשנים 2008 ו-2007, בהתאמה). לפרטים אודות הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות של אינקיה ראו הסברי הדירקטוריון על מצב עסקי התאגיד ליום 31.12.2009 בחלק ב' לדו"ח.

11.2.4 להלן תרשים החזקות של קבוצת אינקיה :

* החזקות אינקיה בחברות המוחזקות המתוארות בתרשים הינן בעקיפין באמצעות חברות החזקה.

** כ- 54% ממניות Edegel מוחזקים על ידי Generandes, חברה ציבורית שהתאגדה בפרו. חברת Southern Cone Peru Ltd., אשר אינקיה מחזיקה בעקיפין כ- 67.9% ממניותיה, מחזיקה בכ- 39% ממניות Generandes. בהתאם לכך, החזקותיה של קבוצת אינקיה מקנות לה החזקה עקיפה של כ- 14.3% ב-Edegel. לפרטים נוספים אודות שיעורי האחזקה ב-Edegel, ראו סעיף 11.2.6 בדו"ח.

*** בהתחשב בגודל חברה זו ובשיעור החזקות הנמוך של אינקיה בחברה זו, וכן בכך שאין לחברה השפעה מהותית על ניהול החברה, אין אינקיה רואה בחברה זו כחברה מהותית לפעילותה.

11.2.5 נתונים בדבר החזקות של קבוצת אינקיה

להלן יפורטו נתונים עיקריים אודות החזקותיה של אינקיה ומאפייניהם :

שם החברה	מדינית פעילות	שיעור החזקה בקירוב (בשרשור)	סוג תחנת הכוח	כושר ייצור מותקן (במגה וואט)
Kallpa Generacion SA	פרו	74.9%	גז טבעי	560 ⁶
Edegel S.A.	פרו	14.3%	הידרואלקטרי וגז טבעי	1,656
Compania Boliviana de Energia Electrica	בוליביה	100%	הידרואלקטרי וגז טבעי	227
Nejapa Power Company LLC	אל סלבדור	71%	מזוט כבד (HFO)	144
Compania de Electricidad de Puerto Plata S.A.	הרפובליקה הדומיניקאנית	96.7%	מזוט כבד (HFO)	67
Pedregal Power Company SRL	פנמה	21.2%	מזוט כבד (HFO)	55
Jamaica Private Power Company Ltd.	גימניקה	15.6%	מזוט כבד (HFO)	60

11.2.6. החזקותיה העיקריות של אינקה

להלן יובאו פרטים עיקריים החזקותיה העיקריות של אינקה:

א. Kallpa Generacion SA ("Kallpa")

1. תאגיד פרטי אשר התאגד בשנת 2005 על פי דיני פרו, אשר כ-74.9%

מהזכויות בו מוחזקות (בעקיפין) על ידי אינקה. Kallpa כפופה להוראות חוק ניירות ערך המקומי לאור הנפקת איגרות חוב על ידה כמתואר להלן.

2. Kallpa עוסקת בייצור חשמל בפרו, ומפעילה החל משנת 2007

תחנת כוח הממוקמת בעיר צ'ילקה (Chilca) המבוססת על טורבינת גז במחזור פתוח, ומשתמשת לשם הפעלת תחנת הכוח בגז טבעי; בשלהי שנת 2007 התקשרה Kallpa בסדרת הסכמים עם חברת Siemens Power Generation (להלן: "סימנס"), אשר מכוחם שימשה סימנס כקבלן ראשי בעבודות התכנון, הרכישה וההקמה של טורבינת גז נוספת (בהספק של כ-194 מגה וואט) הפועלת במחזור פתוח החל מחודש יוני 2009. עלות הקמתה הכוללת של הטורבינה כאמור הסתכמה בסך של כ-80 מיליון דולר; כמו כן, במחצית השנייה של שנת 2008 התקשרו Kallpa וסימנס בהסכם להקמת טורבינה שלישית באזור צ'ילקה, הדומה במאפייניה לטורבינות האחרות של אינקה באותה עת, ואשר פעילות מסחרית סדירה צפויה להתחיל בחודש מרץ, 2010. עלות הקמת הטורבינה השלישית

6 הנתון כולל אף את כושר הייצור הצפוי של הטורבינה השלישית, אשר כמפורט להלן צפויה להתחיל בפעילות מסחרית במהלך חודש מרץ 2010. כושר הייצור המותקן של Kallpa הינו בהליכי הרחבה. לפרטים ראו סעיף 11.2.6א לדו"ח זה.

צפויה להסתכם בסך של כ-100 מיליון דולר.⁷ עם השלמת הקמת והפעלת כל שלושת הטורבינות מסתכם כושר הייצור המותקן של מתקני Kallpa בכ-560 מגה וואט.

מימון רכישת שלוש הטורבינות בוצע בחכירות מימוניות, באופן שהזכויות בטורבינות רשומות וממושכנות על שם ולטובת הבנקים אשר העמידו מימון להקמתן כאמור. בהתאם לתנאי המימון, עם פירעון ההלוואות תועברנה הזכויות בטורבינות על שם Kallpa. על פי הסכמי המימון הועמדה כל אחת מההלוואות כאמור לתקופה של כ-10 שנים ממועד תחילת ההקמה של כל אחת מן הטורבינות. הסכמי החכירה האמורים כוללים תניות בדבר עמידה ביחסים פיננסיים, אשר להערכת אינקיה, הינן מקובלות לסוג זה של עסקאות. להערכת אינקיה, למועד הדו"ח עומדת Kallpa ביחסים הפיננסיים האמורים.

3. במהלך שנת 2009 החלה Kallpa בפרויקט להסבת המפעל התרמי שלה, המבוסס על טכנולוגית מעגל פתוח, לפעילות המבוססת על מעגל משולב, ובתוך כך הקמה של טורבינת קיטור בעלת יכולת מתוכננת של 280 מגה וואט (באופן שבסך הכל תחזיק Kallpa ארבע טורבינות). במסגרת הפרויקט כאמור התקשרה Kallpa עם קבלן קוריאני לשם מתן שירותי הנדסה, רכישה והקמה הדרושים לפרויקט. להערכת אינקיה, ההפעלה המסחרית של הטורבינה הרביעית צפויה להתבצע במהלך המחצית השנייה של שנת 2012. כמו כן, אינקיה מעריכה כי סך עלות הסבת המפעל התרמי והקמת טורבינת הקיטור הנוספת צפויה להסתכם בסך משוער של כ-400 מיליון דולר. יובהר הערכות החברה בדבר מועד הפעלתה הצפויה של הטורבינה הרביעית ועלות הסבת המפעל התרמי והקמת הטורבינה כאמור נסמכות על הערכות אינקיה בהתאם לתכניותיה העסקיות ועל תנאי השוק כפי שהם למועד הדו"ח. הערכות אלו תלויות במגוון משתנים אשר בחלקם אינם מצויים בשליטת החברה וככאלו מהוות מידע צופה פני עתיד אשר אין וודאות בהתממשותו בפועל.

ברקע פרויקט זה הושלמה בחודש נובמבר 2009 סגירה פיננסית בסך כולל של כ-400 מיליון דולר, בחלוקה כמפורט להלן: (א) התקשרות

⁷ יובהר כי הערכות אינקיה בדבר מועד הפעלתה הצפויה של הטורבינה השלישית ועלות ההקמתה נסמכות על הערכות אינקיה בהתאם לתכניותיה העסקיות ועל תנאי השוק כפי שהם למועד הדו"ח. הערכות אלו תלויות במגוון משתנים אשר בחלקם אינם מצויים בשליטת אינקיה וככאלו מהוות מידע צופה פני עתיד אשר אין וודאות בהתממשותו בפועל.

עם משקיע - בוצעה התקשרות עם שותף מקומי אשר התחייב להשקיע ב-Kallpa סך של כ-73 מיליון דולר בתמורה לכ-25.1% מההון המונפק של Kallpa, וכן ניתנה התחייבות של כל אחת מאינקיה ומהמשקיע כאמור להשלים השקעה נוספת ב-Kallpa, פרו-רטה להחזקותיהם, עד לסך של כ-47 מיליון דולר (באופן שמתוך סך זה התחייבה אינקיה להזרים ל-Kallpa סך של כ-35 מיליון דולר, במהלך התקופה שבין חודש ספטמבר 2011 לחודש מאי 2012). להבטחת התחייבות אינקיה לעמידה בהתחייבויותיה כאמור העמיד בנק לאומי לישראל, לבקשת החברה, כתבי אשראי בסך של עד כ-35 מיליון דולר. יצוין כי בהתאם להסכם ההשקעה ולהסכם בעלי מניות הוענקו למשקיע, כבעל מניות מיעוט, זכויות וטו (ובכלל כך, בין היתר, בקשר עם התאגדות של חברות בנות, תנאי המימון של השקעות עתידיות ותיקון מסמכי התאגיד); (ב) התקשרות עם קונסורציום של מוסדות פיננסיים מקומיים ובין לאומיים - בהסכם הלוואה אשר במסגרתו התחייבו המלווים להעמיד ל-Kallpa הון שלהבטחתו הועמדו על ידם (באמצעות בנק) מכתבי אשראי. להבטחת זכויות המלווים שעבדה לטובתם Kallpa את הנכסים שעתידיים להיבנות או להיות מותקנים במהלך תקופת היישום של הפרויקט. השעבודים כאמור משותפים הן למוסדות הפיננסיים שמימנו את פרויקט ההמרה למעגל המשולב והן למוסדות הפיננסיים שמימנו את יתר שלבי הקמה המפעל התרמי של Kallpa, כמו גם לבעלי אגרות החוב שהונפקו כמפורט בס"ק (ג) להלן. (ג) הנפקת אגרות חוב בשוק ההון המקומי - אגרות החוב דורגו על ידי הנציגות המקומית של סוכנות הדירוג הבין-לאומית, Fitch, בדירוג (AAA) פרו.

במסגרת עסקאות מימון אלו נטלה על עצמה Kallpa מגבלות והסכמות מקובלות בקשר עם המלווים (מחזיקי אגרות החוב וכן חברי קונסורסיום הלוואה) כאמור, ובכלל כך, בין היתר, התחייבות לשמירה על רמה מינימאלית של חוזי מכירת אנרגיה (על מנת להבטיח תזרים מזומנים מינימאלי לאורך תקופת האשראי), מגבלות על נטילת חוב עתידי ומגבלות על התאגדות של חברות בנות.

לפרטים נוספים והרחבה ראו גם דיווחים מיידיים של החברה מהימים 21 באוקטובר 2009, ו-16 בנובמבר 2009, המובאים בזאת על דרך ההפניה.

ב. Edegel S.A. ("Edegel")

תאגיד ציבורי אשר התאגד בשנת 1906 על פי דיני פרו, הופרט בשנת 1995 ונכון למועד הדו"ח מניותיו נסחרות בבורסת לימה. למועד הדו"ח, 14.3% מהזכויות ב-Edegel מוחזקות (בעקיפין) על ידי אינקה. השווי הבורסאי של Edegel סמוך למועד הדו"ח עומד על סך של כ-1,083 מיליון דולר (לפי מחיר של 0.47 דולר למניה בבורסת לימה, נכון ליום 19 במרץ, 2010).

Edegel הינה בעלת כושר ייצור של 1,656 מגה-וואט (כ-44% מתוכו נובע מ-7 תחנות כוח הידרו-אלקטריות והיתרה מ-7 תחנות כוח תרמיות, לרבות 3 בתחנת כוח במחזור משולב ביחידה בפרו); במהלך תקופת הדו"ח (חודש ספטמבר 2009) החלה Edegel בהפעלה מסחרית של טורבינת גז טבעי הפועלת במעגל פתוח ובעלת כושר ייצור מקסימאלי של כ-193 מגה-וואט, אשר הותקנה ונבנתה בעלות כוללת של כ-90 מיליון דולר.

בעל השליטה ב-Edegel הינו חברת החשמל הספרדית Endesa (להלן: "Endesa") (אשר נרכשה על ידי התאגיד Enel), המחזיק ב-Edegel ביחד עם אינקה באמצעות Generandes S.A. (להלן: "Generandes"). Generandes הינה חברה ציבורית שהתאגדה בפרו, הרשומה למסחר בבורסת לימה, אולם למועד הדו"ח לא מבוצעות בפועל עסקאות בבורסה במניותיה של Generandes, נוכח העובדה שכל מניותיה מוחזקות על ידי Southern Cone Peru Ltd. (להלן: "SCP") (כ-39%) (אשר אינקה מחזיקה בעקיפין כ-67.9% ממניותיה) ועל ידי Endesa (כ-61%). בהתאם להסכם בעלי המניות (שנחתם בין Endesa לבין בעל מניות המיעוט שקדם לאינקה, ואשר חל גם ביחסים בין אינקה ל-Endesa), זכאית אינקה לזכויות מיעוט ב-Generandes S.A. - לפרטים אודות הסכמים בין קבוצת אינקה לבין שותפים בקשר עם ההחזקות ב-Edegel ראו סעיף 11.2.10א' להלן.

לפרטים אודות דרישת רשות ניירות ערך בפרו לעניין חובת ביצוע הצעת רכש לרכישת האחזקה (העקיפה) ב-Edegel ראו בסעיף 11.2.11א' להלן.

ג. ("COBEE") Compania Boliviana de Energia Electrica

תאגיד פרטי אשר התאגד על פי דיני פרובינציית נובה סקוטיה שבקנדה, הפועל באמצעות סניף בוליביני הרשום בבוליביה. למועד הדו"ח מחזיקה אינקה (בעקיפין) 100% ממניות COBEE.

COBEE מייצרת חשמל באמצעות 14 מתקנים הידרו-אלקטריים הממוקמים בעמקי זונגו (Zongo) ומיגיאס (Miguillas) בעלי כושר ייצור מותקן של כ-209 מגה וואט, וכן באמצעות שתי טורבינות גז במחזור פתוח הממוקמות באל אלטו, בעלות כושר ייצור מותקן של כ-18 מגה וואט.

עד לשלהי שנת 2008 היתה קשורה COBEE בהסכמי אספקה עם חברות הובלה מקומיות למכירת מלוא כושר הייצור של COBEE. החל משלהי שנת 2008 מספקת COBEE כ-30% מכושר הייצור שלה לחברה המפעילה מתקן כרייה בחלקה הדרומי של בוליביה, ויתר כושר הייצור נמכר בשוק SPOT, בתעריפים גבוהים יותר מהתעריפים בהם נמכרה תוצרתה בשנים הקודמות (לפרטים על שוק ה-SPOT ראו סעיף 11.2.8 לדו"ח זה). לפרטים אודות השפעת תמהיל המכירות של COBEE כתוצאה משינוי זה ראו סעיף דו"ח הדירקטוריון של החברה המצורף בחלק ב' לדו"ח זה.

COBEE פועלת בייצור החשמל ובעסקי ההובלה המקומית תחת זיכיון שניתן לה מהממשלה הבוליביאנית בחודש מאי 1990 לתקופה של 40 שנה (ואשר תוקן במסגרת שתי החלטות של בית המשפט העליון המקומי במהלך שנות ה-90, על מנת להתאימו לדרישות חוק החשמל המקומי), המאפשר לה לעשות שימוש במים לצורך ייצור החשמל.. בהתאם לתנאי הזיכיון, כפופה COBEE למועד הדו"ח למנגנון העלות השולית אשר הוסדר במסגרת חוק החשמל המקומי. בנוסף, בהתאם לתנאי הזיכיון בתום תקופת הזיכיון, תישאר COBEE הבעלים על נכסי פעילותה.

ד. ("Nejapa") Nejapa Power Company LLC

תאגיד פרטי אשר התאגד על פי דיני מדינת דלוואר, ארה"ב, הפועל באמצעות סניף מקומי שהוקם באל-סלבדור.

למועד הדו"ח מחזיקה אינקה (בעקיפין) בכ-71% מהזכויות ב-Nejapa. Nejapa מייצרת חשמל באמצעות 27 גנראטורים המונעים במזוט, בעלי כושר ייצור מותקן כולל של כ-144 מגה וואט.

Nejapa מנוהלת על-ידי חברה בת בבעלות מלאה (בעקיפין) של אינקה הפועלת באל סלבדור, העוסקת גם בייבוא וייצוא של חשמל ממדינות

ולמדינות אחרות ואשר בבעלותה מסוף דלק, בעלת יכולת אחסון של 240,000 חביות, המוחכר ברובו לצדדים שלישיים לתקופות קצרות.

ה. **Compania de Electricidad de Puerto Plata S.A. ("CEPP")** -

תאגיד פרטי אשר התאגד על פי דיני הרפובליקה הדומיניקאנית, ואשר למועד הדו"ח כ-96.7% מהזכויות בו מוחזקות (בעקיפין) על ידי אינקה. CEPP פועלת ברפובליקה הדומיניקנית ומייצרת חשמל באמצעות 12 גנראטורים המונעים על ידי מזוט. ל-CEPP כושר ייצור כולל של 67 מגה-וואט.

CEPP החלה פעילותה בשנת 1991 ומנוהלת על ידי חברה בת בבעלות מלאה (בעקיפין) של אינקה.

ו. **Pedregal Power Company S de RL ("Pedregal")** - תאגיד פרטי

אשר התאגד על פי דיני פנמה, ואשר למועד הדו"ח כ-21.2% מהזכויות בו מוחזקות (בעקיפין) על ידי אינקה. Pedregal פועלת בפנמה ובמסגרת זו מחזיקה בתחנת כוח בפנמה, המייצרת חשמל באמצעות שלושה גנראטורים המונעים במזוט, בעלי כושר הייצור המותקן של כ-55 מגה וואט.

Pedregal החלה לפעול בינואר 2003 ונכון למועד הדו"ח מנוהלת על ידי חברת בת בבעלות מלאה (בעקיפין) של אינקה.

שוק החשמל במדינות בהן פעילותה העיקרית של קבוצת אינקה 11.2.7

במדינות בהן מתמקדת פעילותה של קבוצת אינקה קיים שוק חשמל המאפשר מכירה והספקה של חשמל מיצרני חשמל (פרטיים וממשלתיים) לחברות חלוקה (בבעלות ממשלתית או פרטית) ולצרכנים תעשייתיים. במדינות אלו, קיימת ככלל הפרדה מבנית בין חברות הפועלות בייצור לבין חברות הפועלות בהולכה ובחלוקה של חשמל. במרבית המדינות בהן פועלת אינקה, קיימת רשת הולכת חשמל בבעלות ממשלתית ושירותי ההולכה ניתנים על בסיס "open access" (דהיינו, חברת ההולכה חייבת להוליך חשמל ברשת ובתמורה היא גובה תעריף הולכה שנקבע על ידי רשויות הפיקוח), בעוד שבתחום הייצור והספקה של חשמל קיימת תחרות בין גופים פרטיים וממשלתיים.

במדינות בהן פועלת קבוצת אינקה, מוסדרת מכירת חשמל, לרוב, במשטר רגולטורי (כמקובל במשקי חשמל מופרטים) הכולל בדרך כלל, פיקוח מצד גוף מפקח עצמאי על משק החשמל.

להלן יפורטו מאפיינים ייחודיים של שוק החשמל ושל הרגולציה החלה על תחום החשמל במדינות בהן מתבצעת פעילותה העיקרית של קבוצת אינקה:

א. שוק החשמל בפרו - ייצור החשמל בפרו נעשה על ידי חברות המייצרות חשמל בעיקר באמצעות כוח הידרו-אלקטרי ודלק מחצבי (בעיקר גז טבעי). בפרו קיימת רשות רגולטורית ממשלתית עצמאית, הקובעת את מחיר האנרגיה המסופקת ללקוחות הצורכים פחות מ- 2.5 מגה-וואט, ואת תעריף ההובלה וההפצה של חשמל וגז טבעי, בו נעשה שימוש על ידי רוב הגנרטורים הפועלים על גז במערכת. לעומת זאת, מחיר אספקת אנרגיה בפרו ללקוחות הצורכים למעלה מ- 2.5 מגה וואט נקבע באופן הסכמי ללא התערבות ממשלתית, באופן שלקוחות אלו רשאים לנהל מו"מ לרכישת אנרגיה במישרין עם חברות ייצור האנרגיה או עם חברות הפצה הרוכשות אנרגיה מחברות ייצור האנרגיה.

The Economic Operating Committee of the Integrated National Electric System ("COES") הינה רשות רגולטורית מקומית אשר מפעילה ומנהלת את השילוח מיחידות ייצור האנרגיה המחוברות לרשת הארצית, מתאמת עבודות תחזוקה מתוכננות של היחידות וכן מנהלת מסלקה לצרכי רכישה ומכירה של אנרגיה למערכת, ולהוצאות המועברות בין שחקני שוק החשמל.

במהלך תקופת הדו"ח הנהיגה ממשלת פרו מתכונת התקשרות חוזית לרכישת גז טבעי בעלת רכיב פיצוי לתצרוכת שנרכשה ולא נוצלה, ובמסגרת זו שולם ל-Kallpa תשלום פיצוי בגין גז טבעי שלא נוצל על ידה.

ב. שוק החשמל בבוליביה – תעשיית החשמל בבוליביה כפופה לחוק החשמל הבוליביאני ולתקנות שונות שהותקנו מכוחו והחלות על מגזר החשמל ושוק החשמל הסיטוני של בוליביה, והוא נתון לפיקוח של הרשויות המקומיות. מערכת תמחור החשמל בבוליביה מבוססת על שוק של תחרות חופשית לייצור חשמל (בדומה למבנה השוק בפרו), תוך מתן גישה חופשית למערכות הולכה והפצה למפצי האספקה, עם זאת, לקוחות גדולים רוכשים חשמל בתעריפים מפוקחים. מחיר ייצור האנרגיה והחשמל במדינה מבוסס על עלות שולית. על פי חוק החשמל הבוליביאני, כל יצרני החשמל בבוליביה חייבים לקבל רישיון או זיכיון מתאים מהרשות הרלוואנטית, המעניק זכות לייצור ולמכירת חשמל ברשת הארצית. COBEE פועלת בהתאם להנחיות הקבועות בזיכיון שקיבלה.

ג. שוק החשמל באל סלבדור – נכון למועד הדו"ח, מבוסס משק החשמל באל סלבדור על מכירה ורכישה של חשמל באמצעות בורסה מקומית. עם זאת, למיטב ידיעת אינקיה, משק החשמל האמור צפוי לעבור שינוי מבני במהלך שנת 2010, אשר במסגרת ההיערכות לו, ערכו חברות החלוקה המקומיות מכרז ראשון לרכישת חשמל לתקופה של שנתיים. במסגרת המכרז זכתה Nejapa במסגרת בחוזה לאספקת חשמל של 77 מגה וואט. להערכת

הנהלת אינקיה, כתוצאה מהשינוי המבני, עלול שיעור הרווחיות של Nejapa להיפגע ולהשפיע בכך בעקיפין על תזרימי מזומנים של חברות קבוצת אינקיה הנדונות ועל עלויות גיוס מימון מבנקים ומשוק ההון.

הערכות אינקיה לגבי השינוי המבני המתואר במשק החשמל באל סלבדור, כמו גם השפעותיו על אינקיה, מבוססות על בדיקות ותכניות עסקיות של אינקיה וכן על פרסומים פומביים הקיימים ברשותה למועד הדו"ח, ואשר התממשותן תלויה בין היתר ומדרך הטבע בנסיבות שאינן בשליטת של אינקיה. מידע זה מהווה מידע צופה פני עתיד שאין וודאות בהתממשותו.

ד. שוק החשמל ברפובליקה הדומיניקאנית – ייצור חשמל ברפובליקה הדומיניקאנית מבוסס על תחרות חופשית בין חברות ייצור חשמל פרטיות, בעוד שתהליכי ההובלה וההפצה נשלטים על ידי חברות ממשלתיות. המקור המרכזי של הכנסה לחברות הייצור הינו מכירות האנרגיה לחברות ההפצה במישרין ובמסגרת שוק ה- SPOT. למועד הדו"ח מחירי האנרגיה לצרכני קצה מסובסדים בחלקם על ידי הממשלה, אולם הממשלה הנוכחית הביעה את כוונתה להפסיק את הסובסידיה באופן הדרגתי, וזאת תחת לחץ של קרן המטבע העולמית.

11.2.8. גורמים עיקריים המשפיעים על פעילות קבוצת אינקיה

פעילות קבוצת אינקיה מושפעת ממספר גורמים אשר העיקריים בהם הינם התפתחות הכלכלה המקומית בכל מדינה בה היא פעילה, היצע וביקוש של חשמל במדינה, עונתיות (ובפרט כמות הגשמים אשר בחלק ממתקני קבוצת אינקיה, המשמשים לייצור החשמל), התערבות רגולטורית וצורך ברישיונות ובהיתרים.

א. סביבה כלכלית ופוליטית - להלן יפורטו אינדיקטורים מאקרו-כלכליים לגבי מדינות הפעילות העיקרית של קבוצת אינקיה⁸:

שיעור צמיחה שנתי			שיעור אינפלציה שנתי			שם המדינה
2007	2008	2009	2007	2008	2009	
3.9%	6.7%	0.3%	8.9%	9.8%	1.0%	פרו
11.7%	11.9%	0.3%	4.6%	6.5%	3.5%	בוליביה
4.9%	5.5%	-0.2%	4.7%	2.4%	-3.3%	אל סלבדור
8.9%	4.5%	5.8%	8.5%	4.5%	1.5%	הרפובליקה הדומיניקאנית
4.2%	8.7%	2.4%	11.5%	9.3%	2.7%	פנמה
9.5%	22.0%	16.8%	1.4%	-0.6%	1.4%	גימניקה

8 הנתונים מבוססים על פרסומים פומביים של הבנק המרכזי של כל אחד ממדינות הפעילות, למעט נתונים ביחס לאל-סלבדור אשר מבוססים על CEPAL, Economic Commission for Latin American and the Caribbean ולמעט נתונים ביחס לפנמה המבוססים על נתוני Indesa ועל נתוני Ministry of Economy.

להלן יפורטו מגמות מרכזיות בסביבה הפוליטית והכלכלית במדינות בהן מתבצעת פעילותה העיקרית של אינקה ואופן השפעתן על קבוצת אינקה:

1. פרו: בשנים האחרונות הונהגו בפרו רפורמות פוליטיות וכלכליות אשר התמקדו בקידום השקעות זרות במדינה ובפיתוח כלכלת שוק חופשי. כתוצאה מכך, דירוג האשראי של פרו עודכן בשנת 2008 לדירוג של "רמת השקעה" על ידי סוכנויות הדירוג הבינלאומיות Fitch ו-S&P ובשנת 2009 גם על ידי סוכנות הדירוג הבינלאומית Moody's.

2. בוליביה: בשנים האחרונות הונהגה בוליביה על ידי ממשלה סוציאליסטית וריכוזית שקידמה את התערבות המדינה והגבילה את התפתחות השוק החופשי בבוליביה. במהלך שנת 2009, הביעה ממשלת בוליביה גישה לפיה היא שוקלת אפשרות של הלאמת חברות מסוימות שהופרטו בעבר. COBEE הוחזקה מאז ומעולם בידיים פרטיות ולכן, בשלב זה, אינה מנויה על החברות האמורות, לגביהן הביעה הממשלה את כוונתה להלאימן.

3. אל-סלבדור: בשנים האחרונות הונהגו באל-סלבדור רפורמות פוליטיות וכלכליות אשר התמקדו בקידום השקעות זרות במדינה ובפיתוח כלכלת שוק חופשי, באמצעות מתן תמריצים המעודדים השקעות במדינה. למועד הדו"ח ובכלל אין כל וודאות כי מגמה זו תימשך.

כמו כן, במהלך המחצית הראשונה של שנת 2009 הורגשה הרעה במצב הכלכלי באל-סלבדור, אשר באה לידי ביטוי בביקוש לחשמל. עובדה זו, ביחד עם מגמת הגידול ביבוא חשמל מהמדינות שכנות לאל-סלבדור גרמה לירידה משמעותית בהיקף הייצור של החברה הבת באל סלבדור במחצית הראשונה של 2009. מנגד, השפעת ה-"אל ניניו" באל-סלבדור, תופעה אקלימית המתאפיינת בירידה בכמות המשקעים במרכז אמריקה, גרמה לעליה משמעותית בייצור של תחנת הכח של אינקה באל-סלבדור, בד בבד עם עליית מחירי חשמל, עובדה שהשפיעה לטובה על תוצאותיה הכספיות של אינקה במחצית השניה של 2009.

4. הרפובליקה הדומיניקאנית: בשנים האחרונות הונהגו ברפובליקה הדומיניקאנית רפורמות נרחבות, בסיוע קרן המטבע הבינלאומית, אשר תכליתן השגת יציבות כלכלית, ביסוס המערכת הפיננסית וקידום מגזרים מסוימים, לרבות מגזר האנרגיה.

ב. היצע וביקוש - למיטב הערכת אינקה, היצע האנרגיה במדינות הפעילות העיקרית של אינקה תואם לאורך זמן את רמות הביקושים לאנרגיה

באותן מדינות, באופן שכלל, עודפי כושר הייצור אינם משמעותיים. להערכת אינקה, ככל שרמות ההיצע וביקוש תישארנה במצב הנוכחי, ימשיך להתקיים הצורך להפעיל את מרבית תחנות הכוח באופן תכוף, ובאופן אשר צפוי לאפשר לקבוצת אינקה להפיק הכנסות ושיעורי רווחיות יציבים. הערכת אינקה לגבי רמות ההיצע והביקוש מבוססות על בדיקות ותכניות עסקיות של אינקה התלויות בין היתר בנסיבות שאינן בשליטתה. מידע זה מהווה מידע צופה פני עתיד שאין וודאות בהתממשותו. לפרטים אודות כושר הייצור של תחנות קבוצת אינקה ראו סעיף 11.2.5 לדו"ח.

ג. שוק הספוט (SPOT) - שוק הספוט הינו שוק מסחר בו נרכשות ונמכרות סחורות ובכלל כך אנרגיה. חברות קבוצת אינקה מושפעות ממדדי שוק הספוט, הקיימים בכל אחת מן המדינות, היות וחלק ניכר מהמחירים בחוזי מכירת החשמל שלהן נגזרים מצפי המחירים בשוק הספוט (המושפעים הם ממכלול אלמנטים, ובכלל כך כמות הגשמים בתקופות נתונות, תנודתיות מחירי הדלקים, שיעור הגידול או הקטון של הביקוש לאנרגיה וכושר הייצור במדינה מסוימת). חלק מחברות קבוצת אינקה מייעדות שיעור מסוים מתפוקתן למכירה בשוק הספוט וחלקן מוכרות בשוק זה ייצור עודף. במקרים אלו לעליה במחירי הספוט השפעה חיובית על תוצאות אותן חברות. לעיתים חברות קבוצת אינקה אף רוכשות אנרגיה בשוק הספוט, וזאת על מנת להשלים חוסרים בתפוקת החשמל אשר החברות בקבוצה מחויבות לספק ללקוחותיהן, במקרה זה לעליה במחירי הספוט השפעה שלילית על תוצאות אותן חברות.

עקב שינויים הידרולוגיים חדים ושינויים משמעותיים במחירי הדלקים, התאפיינו מחירי ה- SPOT במהלך תקופת הדו"ח בתנודות רבה בשווקי פנמה, אל סלבדור וברפובליקה הדומיניקאנית. מנגד, בפרו התייצבו מחירי ה- SPOT במהלך תקופה זו, בעיקר עקב העלייה המשמעותית בכושר הייצור המותקן המקושר אל מערכת הייצור הארצית המקומית וכן נוכח ההתמתנות בשיעור הצמיחה בביקוש לאנרגיה. בבוליביה נותרו מחירי ה- SPOT יציבים באופן יחסי, בעיקר עקב מחירי הדלקים, רמות הביקושים לאנרגיה אשר נותרו יציבים והיעדר כושר ייצור חדש שנכנס למערכת.

ד. דלק - תחנות הכוח של קבוצת אינקה מופעלות באמצעות גז טבעי (בוליביה ופרו) ומזוט (רפובליקה הדומיניקאנית, אל-סלבדור ופנמה), אשר תנודתיות מחיריהם, זמינותם ועלויות העסקה שלהם תלויים בשוק הספציפי בו נדרש הדלק;

למועד הדו"ח, הספק והמוביל של גז טבעי בבוליביה הינו חברה בבעלות ממשלתית, שתנאי האספקה וההובלה של גז טבעי ממנה נקבעו בצו ממשלתי; בפרו מתבצעת האספקה וההובלה של גז טבעי על ידי חברות

בבעלות פרטית, אשר מחירי המכירה, תנאי הסחורות והשירותים שהן מספקות נקבעים בהתאם לרגולציה מקומית.

באל-סלבדור וברפובליקה הדומיניקאנית, נרכש המזוט במחירי SPOT, ממגוון ספקים. לתנודתיות מחירי הדלק במדינות אלו אין, להערכת אינקה, השפעה מהותית ישירה על המרווח המסחרי של עסקי קבוצת אינקה, היות והעלות מועברת במסגרת הסכמי רכישת האנרגיה בהם מתקשרות חברות קבוצת אינקה הרלוונטיות; בפנמה רוכשת Pedergal מזוט בהתאם לתנאים הקבועים בהסכם רכישת אנרגיה לטווח ארוך שהיא צד לו. להערכת אינקה, בטווח הזמן הבינוני לא תהיה לתנודתיות מחיר הדלק השפעה מהותית ישירה על מרווח הרווח של עסקי אינקה בפנמה, היות והסכמי רכישת האנרגיה (במסגרתם נמכרת האנרגיה שמייצרת Pedergal) מותאמים לצפי מחירי הדלק, ומחירי ה-SPOT נקבעים על בסיס העלות השולית, ומכיוון שמרבית הייצור התרמי במדינה מבוסס על מזוט. עם זאת, להערכת אינקה, ככל ומערכת הייצור הארצית המקומית תגוון את מקורות הייצור, אזי לתנודתיות העלות של המזוט עשויה להיות השפעה ישירה על רווחיות עסקי אינקה במידה ועלות הדלק בו נעשה שימוש קטנה יותר.

ה. רגולציה ופיקוח על מחירי החשמל - פעילות קבוצת אינקה כפופה לפיקוח רגולטורי של רשויות שונות במדינות בהן פועלת קבוצת אינקה, אשר מוסמכות, בין היתר, להנהיג שינויים מבניים בשוק החשמל ולקבוע תעריפי חשמל עבור הספק זמין שמספקת קבוצת אינקה במדינות השונות. לקביעת התעריף עבור הספק זמין שמספקת קבוצת אינקה, קיימת השפעה ישירה על הסכומים המשולמים לה בגין הספק חשמל זמין, וכן השפעה עקיפה על הסכומים המשולמים לקבוצת אינקה בגין מכירה ישירה של חשמל או מכירת חשמל בעסקאות בשוק הספוט (שכן התעריף להספק חשמל זמין יוצר אמת מידה לתעריף החשמל גם בעסקאות אלו).

למיטב ידיעת אינקה, באל-סלבדור צפוי להתבצע שינוי במערכת הרגולציה החל מחודש יולי 2010, לפיו תאומץ שיטת העלות השולית. הצדדים המעוניינים השונים עדיין דנים עם רשויות הממשלה ביישום פרטי התוכנית, ודחייה של המועד הצפוי אפשרית. להערכת אינקה, בשלב זה קשה לצפות מה תהיה ההשלכה של המהלך על תוצאותיה. הערכת אינקה לגבי השינוי במערכת הרגולציה באל-סלבדור וכניסתו לתוקף מבוססת על פרסומים מקומיים והתקיימות תלויה, בין היתר ומדרך הטבע, בנסיבות שאינן בשליטתה. מידע זה מהווה מידע צופה פני עתיד שאין וודאות בהתממשותו.

ו. עונתיות – במדינות פרו ובוליביה מייצרת קבוצת אינקה חשמל, בין היתר, באמצעות תחנות הידרו-אלקטריות, אשר מהוות מקור יעיל לייצור

חשמל לאור העלות הנחסכת של דלק בייצור החשמל. ייצור החשמל בתחנות אלו מבוסס בעיקר על מים ועיקרו נעשה בעונות גשומות, בעוד שבעונות היבשות מתבצע הייצור בעיקר באמצעים תרמיים. לפיכך, תוצאותיה העסקיות של קבוצת אינקה חשופות לעונתיות ומושפעות מכמות המשקעים במדינות אלו, כאשר ייצור החשמל והרווח השולי הגבוהים יותר הינם בעונה הגשומה של מרכז אמריקה, הנמשכת על פי רוב ברבעונים הראשון והרביעי של השנה.

ז. רישוי - בנוסף לגורמים הנזכרים לעיל, כרוכה פעילות קבוצת אינקה בקבלת רישיונות לייצור ומכירה של חשמל ועמידה בתקני איכות סביבה לעניין מניעת זיהום והקטנת רעשים. למועד הדו"ח, אין לאינקה ידיעה על הפרה כלשהי של תנאי רישיון או היתר שהוענקו לחברות הבנות שלה לניהול עסקיהן.

ח. תחרות - אינקה פעילה בשווקים פרטיים ומופרטים, בהם ככלל לא קיימת מגבלת כניסה רגולטיבית מהותית להם. עם זאת, ההון ההתחלתי הדרוש לצורך כניסה לשוק, בין היתר לאור עלות הקמת המתקנים המתאימים, עשוי להערכת אינקה להוות חסם (בטווח הקצר והבינוני) בפני כניסה לשוק. להערכת אינקה, למועד הדו"ח, לאור השקיפות והפתיחות של השוק, ובהתחשב בצורך בהשקעות הון מהותיות בכניסה לשוק, חברות קבוצת אינקה אינן חשופות בטווח הזמן הבינוני באופן מהותי לסיכוני תחרות.

המתחרים הבינ"ל העיקריים של אינקה בתחומי פעילותה הינם חברות בינלאומיות דוגמת Endesa, סואץ, דיוק ו-AES, הפועלות בשווקים בהם פועלות חברות מקבוצת אינקה. נוסף על כך, בכל אחת ממדינות הפעילות קיימים גם מתחרים מקומיים המחזיקים בפלח שוק משתנה.

להלן טבלה המפרטת נתונים בדבר פלחי השוק של חברות קבוצת אינקה בשווקים העיקריים בהם הן פועלות נכון ליום 31 בדצמבר, 2009 :

שם התאגיד	שיעור מסך כל כושר הייצור המותקן במדינת הפעילות (%)	דירוג ביחס ליתר החברות בענף הפועלות במדינת הפעילות
Kallpa	7	5
Edegel	27	1
CEPP	3	8
COBEE	19	2
Nejapa	12	4
Pedregal	3	7

בחודש יולי 2008 הנפיקה אינקיה אגרות חוב (לא המירות) בהנפקה פרטית למשקיעים מוסדיים בפרו, במסגרתה גייסה אינקיה סך של כ- 88.4 מיליון דולר לטובת פירעון חלק מההלוואה שהעמידה לה החברה (ראו סעיף 11.2.2 לדו"ח זה). טרם ההנפקה פרסמה הנציגות המקומית של סוכנות הדירוג הבינ"ל Fitch דירוג (AA-) פרו בקשר עם הנפקה של אגרות חוב בסך כולל של עד 200 מיליון דולר.

א. הסכמים ביחס להחזקות ב-Edegel הפועלת בפרו

החזקות אינקיה ב-Edegel (חברה ציבורית) כפופות לשני הסכמים עם בעלי מניות שונים המחזיקים, במישרין או בעקיפין ב-Edegel:

1. הסכם בין בעלי מניות בחברה המחזיקה במישרין ב-Edegel: כ-

54% ממניות Edegel מוחזקים על ידי Generandes, חברה ציבורית שהתאגדה בפרו. חברת Endesa Chile (חברת בת של חברת החשמל הספרדית Endesa) מחזיקה בכ-61% ממניות Generandes וחברת Southern Cone Peru Ltd. (להלן: "SCP"), אשר אינקיה מחזיקה בעקיפין כ-67.9% ממניותיה, מחזיקה בכ-39% ממניות Generandes. כמו כן, Endesa Chile מחזיקה במישרין כ-29% ממניות Edegal, שלא באמצעות Generandes.

החזקות המיעוט של קבוצת אינקיה ב-Generandes מוגנות באמצעות הסכם בעלי מניות שנחתם עם Endesa, לפיו הוקנו ל-SCP זכויות מיעוט שונות, לרבות הזכות למנות שני דירקטורים ב-Edegel, הזכות למנות בה את מנהל הכספים, וכן זכויות וטו שונות (לרבות בהחלטות בדבר נטילת הלוואות, עסקאות בעלי עניין, הוצאה לפועל של הסכמי רכישת אנרגיה העולים על 10% מכושר הייצור של החברה, וכיוצא באלו).

2. הסכם בין בעלי מניות ב-SCP, המחזיקה בעקיפין ב-Edegel:

SCP, המחזיקה כאמור בכ-39% מהחזקות ב-Generandes, נמצאת בבעלות משותפת של אינקיה (כ-67.9%, בעקיפין), של Conduit Capital (כ-30.2%) ושל HEI Southern Cone Limited (כ-1.9%); בין אינקיה לבין Conduit Capital נחתם הסכם המסדיר את היחסים בין בעלי המניות כאמור, המעניק ל-Conduit Capital

כבעל מניות מיעוט ב-SCP, בין היתר, זכויות ווטו בקשר עם החלטות מהותיות מסוימות וזכות סירוב ראשון במכירת מניות SCP.

11.2.11.

הליכים משפטיים מהותיים

א. הליכים מול רשות ניירות ערך בפרו - מועצת הרשות לרגולציה ופיקוח על ניירות ערך בפרו (CONASEV) (להלן: "המועצה"), דחתה את בקשת אינקה לוותר על הדרישה להגיש הצעת רכש לרכישת המניות מיעוט בהון המניות של Generandes ולרכוש בעקיפין מניות מיעוט בהון המניות של Edegel. כמו כן, המועצה הטילה על אינקה חובה לפרסם הצעת רכש לציבור לרכישת כמות מניות נוספות, בהתאם לתחשיב על פי הדין הפרואני, המייצגות 16.67% מהון המניות של Edegel, בטענה שבאמצעות רכישת המניות שהונפקו לאינקה ב-Generandes, רכשה אינקה שליטה משותפת ב-Edegel, וזאת בשל הזכויות שאינקה קיבלה כתוצאה מהרכישה לפי הסכם בעלי המניות שנחתם בין בעלי המניות של Generandes.

אינקה הגישה בקשה לעיון מחדש למועצה האמורה, בטענות הבאות: (i) המונח של שליטה משותפת סמויה ששימש לדחיית בקשתה של אינקה לויתור אינו קיים לפי חקיקת ניירות הערך בפרו, ואין ליצור אותו יש מאין בהחלטה מנהלית, ו-(ii) המועצה נענתה לבקשתה של Globeleq International Limited, שאינקה באה בנעליה, לויתור על דרישה זו. להערכת יועציה המשפטיים של אינקה אין אפשרות להעריך מהן התוצאות האפשריות, בשל השלב שבו מצוי הטיפול בעניין, ובמידה וגישת אינקה כאמור לא תתקבל, יכול ותידרש אינקה להשקעה נוספת במניות Edegel בהתאם לדרישת המועצה. לחילופין תעמוד האפשרות לממש את ההחזקות הרלוונטיות.

ב. התדיינות בעניין Crystal Power (להלן: "קריסטל") - קריסטל הינה בעלת מניות ב-Nejapa Holdings Company (בעלת השליטה בתאגיד הפעילות של אינקה באל-סלבדור) (להלן בס"ק זה: "התאגיד"), אשר הגישה מספר תביעות נגד חברות מקבוצת אינקה (להלן בס"ק זה: "נתבעי אינקה"), נגד חברות מקבוצת El Paso Corporation (שהינה הבעלים הקודמים ב-Nejapa) (להלן: "אל-פאסו") ונגד נתבעים נוספים. בבסיס התביעות כאמור עומדות מספר טענות לפגיעה בזכויותיה של קריסטל כבעלת מניות מיעוט בתאגיד.

בתחילת שנת 2010 נחתם בין אל-פאסו לבין קריסטל נחתם הסדר פשרה במסגרתו הסכימה קריסטל, בין היתר, לבטל את כל תביעותיה נגד אל-פאסו וכל תביעה שעשויה להיות לה נגד נתבעי אינקיה (או צדדים קשורים לה) ואשר עשויה להיות מכוסה בסעיף השיפוי בהסכם רכישת המניות שנחתם בין אל-פאסו ו- Globeleq (בעלת המניות הקודמת ב- Nejapa, טרם רכישת ההחזקות על ידי אינקיה). עם זאת, בפועל קריסטל סירבה לבטל את תביעותיה נגד נתבעי אינקיה ואף הגישה תביעה נוספת נגד קבוצת אינקיה בסך של 54 מיליון דולר בגין נזקה, אשר במסגרתה נכללה נתבעת נוספת - חברת הניהול של Nejapa, המצויה בבעלות מלאה של אינקיה (להלן בס"ק זה: "**חברת הניהול**"). חברת הניהול הגישה בקשה להעביר את הדיון בתביעה לבית משפט פדרלי, במטרה שזה יכריע בבקשה למחוק את התביעות הקיימות ובבקשה לפתוח בהליכי בורות לפי סעיף הבורות שלטענתה קיים בין הצדדים. למועד הדו"ח התקבלה בקשת חברת הניהול להעברת הדיון לבית משפט פדרלי, אולם בית המשפט הפדרלי טרם הכריע בנושא. להערכת יועציה המשפטיים של אינקיה, סיכויי התביעות אינם גבוהים.

ג. **חוב בדמי הובלה של גז טבעי** - בשל יישום התיקונים במסגרת הרגולציה החלה על הפצה של גז טבעי בפרו, מבקשת רשות האנרגיה המקומית לכפות על Kallpa חוב בדמי הובלה, בו לא חויבה Kallpa בעבר, אשר ישולם לחברת ההובלה של הגז הטבעי של לימה החל משנת 2014. Kallpa קיבלה מספר חוות דעת אשר מהן עולה כי חוב זה אינו חוקי, ובהתאם לכך התנגדה להטלת החוב והיא פועלת בין היתר באמצעים משפטיים על מנת למנוע גביית חוב זה. במסגרת זו נקטה Kallpa בהליכים להשעיית חובה בדמי הובלה כאמור עד לתאריך ההכרעה הסופית בנושא, ובמסגרת זו נעתר בית המשפט לבקשתה והשעה את תשלום דמי ההובלה עבור הגז הטבעי, אולם במסגרת ערעור שהוגש בנושא בוטלה החלטה זו. למועד הדו"ח ממשיכה Kallpa במאמציה למנוע חוב זה, ובמקביל במסגרת הסכמים חדשים אשר נחתמים, מושתות עלויות דמי הובלה אלו על הלקוח. למועד הדו"ח אין באפשרות Kallpa להעריך את סיכויי מאמציה כאמור ואת היקף העלות אשר עשויה לנבוע מחוב גביה זה.

צפי להתפתחות בשנה הקרובה

11.2.12

א. בחודש דצמבר 2008 קיבלה Kallpa זיכיון זמני להקמת תחנה הידרו-אלקטרית במרכז פרו, בעלת כושר ייצור צפוי של כ- 400 מגה וואט. משך הפיתוח מוערך בכ- 4 שנים. למועד הדו"ח, בוחנת Kallpa את אפשרויות פיתוח הפרויקט, לרבות האפשרויות לקבלת זיכיון קבוע.

האמור לעיל, בין היתר ביחס לפיתוח הפרויקט ומשכו וכן לכושר הייצור, הינו בגדר מידע צופה פני עתיד, הנסמך על נתונים ראשוניים שנתקבלו בידי החברה ואשר טרם נבחנו במלואם. מימוש הפרויקט תלוי, בין היתר ובראש ובראשונה, בקבלת אישורים מתאימים מן הרשויות הרלוואנטיות. לפיכך, אין כל וודאות כי האמור לעיל אכן יתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מהתכניות המפורטות לעיל.

ב. לפרטים אודות צפי התפתחות פעילות Kallpa בשל הרחבת הטורבינות והמרת הפעילות למבוססת על מעגל משולב, ראו סעיף 11.2.6א' לעיל.

11.2.13.

דיון בגורמי סיכון

א. סיכונים מקרו-כלכליים

1. חוסר יציבות פוליטית וכלכלית - המדינות, בהן פועלת קבוצת אינקה, סובלות באופן היסטורי מחוסר יציבות פוליטית וכלכלית. חוסר יציבות פוליטית וכלכלית עלולה לגרום, בין היתר, לפגיעה בפעילות הכלכלית באותן מדינות, לצמצום השקעות במדינה, לייקור מקורות הון ולשיעורי אינפלציה גבוהים, אשר עלולים להשפיע לרעה באופן מהותי על קבוצת אינקה. כמו כן, חוסר היציבות עלולה לפגוע ביכולתה של קבוצת אינקה לבצע השקעות בפרויקטים תשתיתיים הכרוכים בתכנון מראש ובזמינות של מקורות הון וביקושים עתידיים.

2. תנודות בשערי חליפין - בעשורים הקודמים חוו המטבעות של פרו, בוליביה והרפובליקה הדומיניקאנית פחותים ביחס לדולר. כמו כן, במדינות שבהן פועלת קבוצת אינקה אין פיקוח על שערי המטבעות הזרים, אולם קיימת אפשרות של הטלת מגבלות או אמצעי פיקוח בעתיד, אשר עלולה להשפיע לרעה על המצב הפיננסי של קבוצת אינקה. אל-סלבדור עברה לשימוש מלא בדולר בשנת 2001.

לחברות קבוצת אינקה אין חשיפות מהותיות לתנודות בשער החליפין של הדולר.

לעלייה בשער החליפין של האירו עשויה להיות השפעה שלילית על תוצאות חברות קבוצת אינקה, מכיוון שרוב הציוד, התחזוקה וחלקי החילוף שלהן הינם ממדינות גוש האירו, ועל כן העלויות הינן בהתאם.

לעלייה בשער החליפין של המטבעות המקומיים במדינות הפעילות של חברות קבוצת אינקה עשויה להיות השפעה שלילית על תוצאות חברות האמורות.

3. פיקוח על הון והשקעות זרות – למועד הדו"ח פועלת קבוצת אינקיה במדינות בהן אין פיקוח או הגבלה על השקעות זרות ועל הכנסת והוצאת הון מהמדינה. הטלת פיקוח או הגבלה כאמור, עשויה להשפיע על זרימת הכספים החופשית למדינות זרות, באופן עלול להשפיע לרעה על פעילותה של קבוצת אינקיה.

ב. סיכונים ענפיים

1. רגולציה של שוק החשמל - פעילות קבוצת אינקיה כפופה לפיקוח רגולטורי של רשויות שונות במדינות בהן פועלת קבוצת אינקיה, אשר מוסמכות, בין היתר, להנהיג שינויים מבניים בשוק החשמל ולקבוע תעריפי חשמל עבור הספק זמין שמספקת קבוצת אינקיה במדינות השונות. לקביעת התעריף עבור הספק זמין שמספקת קבוצת אינקיה, ישנה השפעה ישירה על הסכומים המושלמים לקבוצת אינקיה בגין הספק חשמל זמין, וכן השפעה עקיפה על הסכומים המושלמים לקבוצת אינקיה בגין מכירה ישירה של חשמל או מכירת חשמל בעסקאות בשוק ה-SPOT (שכן התעריף להספק חשמל זמין יוצר אמת מידה לתעריף החשמל גם בעסקאות אלו). כמו כן, הכפיפות למדיניות הממשל ביחס לתעריפי החשמל יוצרת אי וודאות המקשה על יכולת קבלת ההחלטות בקבוצת אינקיה ביחס לביצוע פרויקטים ותוכניות פיתוח ארוכות טווח. בנוסף, חשופה קבוצת אינקיה לאפשרות של הלאמת משק החשמל מצד ממשלות ריכוזיות, דוגמת ממשל בוליביה.

2. תלות במערכת הולכת חשמל - קבוצת אינקיה עוסקת בייצור חשמל, ועל כן תלויה במערכת הולכת חשמל אשר אינה בבעלותה. בהתאם לכך, כשל או גודש במערכת הולכת החשמל עלול להגביל את יכולת הולכת החשמל, באופן המחייב הפעלת יחידות ייצור אזוריות יקרות יותר על מנת למלא את הביקוש. גידול בביקוש לחשמל עלול להביא לגודש בקווי ההולכה, במיוחד באזור הסמוך למכרות ולפעילות תעשייתית ועסקית.

3. תחרות - לאור צורכי החשמל במדינות הפעילות העיקרית והצפי להמשך הגידול הכלכלי בהן, עשויים מתחרים של קבוצת אינקיה, שהם בדרך כלל חברות חשמל רב לאומיות גדולות, להשקיע בהקמת תחנות כוח חדשות אשר יתחרו עם יכולת הייצור של קבוצת אינקיה ועשויות להיות יעילות יותר, ולפיכך לגרום, בין היתר, לירידה בהיקף ההפעלה של תחנות כוח אחרות וירידת מחירים.

4. איכות הסביבה - פעילותה של קבוצת אינקיה כפופה לחוקים ותקנות שונים בנושא איכות הסביבה, המתייחסים לזיהום האוויר

והמים, מניעת הרעש, קרינה משדות אלקטרומגנטיים ואחסון, הובלה וסילוק חומרים רעילים, נדיפים וחומרים מסוכנים אחרים, כמו גם שאיבת מים לייצור חשמל. להערכת אינקה, החברות בקבוצת אינקה עומדות בכל הדרישות של החוקים והתקנות בנושא איכות הסביבה, ובידי החברות היכולת הפיננסית שתידרש על מנת להמשיך ולעמוד בחוקים ובתקנות בקשר עם איכות הסביבה.

סיכונים ייחודיים לקבוצת אינקה

ג.

1. סיכוני אקלים - קבוצת אינקה מתבססת, בין היתר, על ייצור חשמל באמצעות תחנות הידרו-אלקטריות, ולכן תוצאותיה העסקיות של קבוצת אינקה מושפעת ממקורות מים (התלויים בכמות המשקעים והפשרת קרחונים).⁹ בנוסף, חשופה קבוצת אינקה לסיכוני אקלים ותופעות טבע הייחודיים לאזור מרכז ודרום אמריקה, לרבות מועדות לרעידות אדמה (עקב פעילות סיסמית מוגברת), התפרצויות הרי געש ותופעת "אל ניניו" (תופעה מטאורולוגית הגורמת לאנומליות במזג האוויר במדינות מרכז ודרום אמריקה). כמו כן, חשופה קבוצת אינקה לסיכוני אקלים הייחודיים לאזור הקריבי (סופות הוריקן ושיטפונות ברפובליקה הדומיניקאנית) ואסונות טבע, כגון רעידות אדמה אליהן חשופה בעיקר הפעילות בפרו. להערכת אינקה, מתקני חברות קבוצת אינקה מבוטחים בגין נזקים שעשויים להיגרם כתוצאה מאסונות טבע.

2. תלות באספקת חומרי גלם - קבוצת אינקה מתבססת, בין היתר, על ייצור חשמל באמצעות דלקים וגז טבעי. תחנות הכוח המייצרות חשמל באמצעות גז טבעי בפרו מתבססות על אספקת גז טבעי המופק ממאגרי Camisea בלימה. בעבר, אירועים מסוימים גרמו לסגירת צינור הגז האמור, באופן אשר הוביל לסגירת תחנות הכוח המונעות בגז טבעי ואילץ שימוש בתחנות תרמיות המונעות בדלקים יקרים יותר. כמו כן, תלויה קבוצת אינקה באספקת חומרי גלם נוספים הנרכשים במסגרת חוזים שתוקפם מוגבל. לשיבושים באספקת חומרי גלם עלולות להיות השלכות שליליות על התוצאות העסקיות של קבוצת אינקה.

⁹ יצוין כי קבוצת אינקה מייצרת חשמל גם באמצעים שאינם הידרו-אלקטריים על מנת לצמצם חשיפה זו.

3. יחסים עם קהילות מקומיות - בעקבות מערכת הבחירות האחרונה שנערכה בבוליביה, נוצרו ציפיות בקרב מנהיגי אוכלוסיות מקומיות, הסמוכות לתחנת הכוח של קבוצת אינקה בבוליביה, לשליטה מוגברת על המשאבים הטבעיים. הדבר הגדיל את הסיכוי לסכסוכים עם הקהילות המקומיות השוכנות בסמוך לתחנות הכוח ההידרואלקטריות של COBEE.

4. תלות בגיוס הון לצורך תוכניות פיתוח - על מנת לממן את תוכנית הפיתוח של החברות הפעילות בקבוצת אינקה ידרשו, להערכת אינקה, מקורות מימון חיצוניים בהיקפים שונים. אינקה מעריכה כי חלק מהמימון הדרוש לזמן ארוך יגויס מהלוואות במטבעות שאינם מקומיים ובשוקי הון מחוץ למדינות הפעילות. יכולת אינקה לגייס מימון זמן ארוך בעתיד תלויה במגוון גורמים, כולל, בין השאר, תוצאות פעילות של החברות הפעילות בקבוצת אינקה, מצבן הכספי, תנאים כלכליים, ביטחוניים, פוליטיים, ומדיניות הממשלות הרלוונטיות.

11.3. "צ'רי קוואנטום"

11.3.1. תיאור כללי של תחומי הפעילות של צ'רי קוואנטום ותיאור עסקיה

א. צ'רי קוואנטום הינה מיזם משותף בסין (להלן בסעיף זה: "**המיזם**" או "**המיזם המשותף**"), המוחזק למועד הדו"ח בחלקים שווים על-ידי Quantum (2007) LLC, חברה בת אמריקאית בבעלות מלאה של החברה (להלן: "**קוואנטום**") ועל-ידי Wuhu Chery Automobile Investment Co. Ltd. (להלן: "**והו צ'רי**"), חברה בת של Chery Automobile Co. Ltd., העוסקת בייצור רכבים (להלן: "**צ'רי**").

קוואנטום ווהו צ'רי הינן צד להסכם מחודש פברואר 2007 אשר עיגן את הקמת המיזם המשותף ואת יחסיהן בכל הנוגע למיזם (להלן: "**הסכם המיזם המשותף**"). להבטחת התחייבויות הצדדים להסכם המיזם המשותף העמידה החברה מכתב ערבות לחברת הבת שלה שהתקשרה בהסכם, ובמקביל צ'רי העמידה מכתב ערבות דומה לחברת הבת שלה.

ב. המיזם המשותף מיועד לעסוק בפיתוח, ייצור, מכירה ושיווק של כלי רכב מנועיים רגילים וכלי רכב היברידיים וחשמליים בשוק הסיני והעולמי.

יובהר כי המיזם המשותף מצוי בשלבי התהוות ופיתוח, אולם למועד הדו"ח טרם נתגבשה ונשלמה מלאכת פיתוח ויזומו והוא טרם החל בפעילות מסחרית כלשהי, לרבות טרם החל שלב הייצור. בהתאם לכך, התיאור הכלול בדו"ח זה אודות פעילות צ'רי קוואנטום, המיזם המשותף, ובכלל כן (אך לא רק) אודות תכניותיו ותחזיותיו, התקשרויותיו הצפויות, היקפי הפעילות והיקפי המכירות

הצפויים לו להערכתו, כושר הייצור הצפוי לו, ונתח השוק הצפוי לו בפעילותו, הינו מידע צופה פני עתיד. מידע צופה פני עתיד הוא מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה הקיימת נכון למועד דו"ח זה במיזם המשותף, וכולל הערכות של המיזם המשותף נכון למועד הנ"ל, וכל זאת בין היתר בהתבסס על הניסיון והידע שנצבר למיזם המשותף בנושא, על תכניתו העסקית ועל מגמות השוק וצרכיו לאותו מועד. הערכות הנ"ל, מידע זה והתוצאות בפועל עלולים להיות שונים באופן מהותי מן המשתמע, לרבות עשויים להתגלות כלא נכונים ו/או שונים באופן מהותי מאלו שהובאו בחשבון, זאת בין השאר כתוצאה משינויים בתוכניות, משינויים בשוק הרלבנטי, בביקושים המקומיים והעולמיים, התחרות בענף ו/או מיתר גורמי הסיכון המפורטים בסעיף 11.3.21 להלן.

מגמות, אירועים והתפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית

11.3.2.

על אף המשבר העולמי שהשתרר בשנת 2009, השוק הכלכלי הסיני המשיך בצמיחתו, באופן שהתל"ג של סין צמח בשנה זו בכ-8.7%. נכון למועד הדו"ח, השוק הסיני, נחשב לאחת מהכלכלות היציבות בעולם.

שוק הרכב בסין צמח אף הוא בשנת 2009 ביחד עם התל"ג של סין בין היתר עקב חבילות תמריצים שניתנו על ידי ממשלת סין לרוכשי כלי רכב אשר צריכת הדלק שלהם היא יעילה יותר, כגון הפחתת מס צריכה, הטבות לגריטת כלי רכב ישנים וכבדים וכן מתן סובסידיות לעידוד חקלאים לרכישת כלי רכב. במהלך שנת 2009, סין אף החליפה את מקומה של ארה"ב כשוק הרכב הגדול בעולם עם מכירתם של כ-13.6 מיליון רכבים באותה השנה, גידול של כ-45% לעומת מכירות הרכב במהלך שנת 2008. בדומה, מכירת רכבי הנוסעים בשנת 2009 נאמדו בכ-10 מיליון רכבים, גידול של כ-59% ביחס למכירת רכבים אלה בשנת 2008¹⁰.

המיזם המשותף צופה כי שוק הרכבים הסיני ימשיך בצמיחתו בשנה הקרובה בזכות חוזקה של כלכלת סין, צריכה בצמיחה ותמריצים ממשלתיים.

האמור בסעיף זה כולל מידע צופה פני עתיד המבוסס על הערכת המיזם המשותף נכון למועד הדו"ח, הנשען על אינדיקציות כלכליות ומגמות שוק. ייתכן כי בפועל הערכת המיזם המשותף בדבר צמיחת השוק הסיני תהיה שונה באופן מהותי מהמצב בפועל, ואף עשויה להתגלות כלא נכונה, וזאת בין היתר כתוצאה משינויים במדיניות סין, בכלכלה הסינית ובכלכלה העולמית.

התפתחות ושינויים בעסקי המיזם המשותף ובהחזקות בו

11.3.3.

א. בחודש פברואר 2009 נתקבלה החלטה בין הצדדים למיזם המשותף בדבר שינוי הון המיזם המשותף (בדרך של הקטנתו), ושינוי מבנה ההחזקה

¹⁰ על פי הנתונים שפורסמו על ידי Chinese Association of Automotive Manufacturers. <http://caam.org.cn>

במיזם, באופן שהצדדים למיזם יחזיקו בהון המיזם המשותף בחלקים שווים (לעומת יחס ההחזקות במיזם טרם קבלת ההחלטה כאמור שהיה: קוואנטום - 45%, ווהו צ'רי - 55%).

ב. במהלך שנת 2009 התמקד המיזם המשותף בעיקר בגיבוש תוכנית עסקית עדכנית ובפיתוח המותג נשוא המיזם, כמפורט בתמצית להלן: (1) במסגרת פעילותו החל המיזם המשותף לעבוד, בשיתוף עם חברת מיתוג, על פיתוח שם המותג ונמצא בתהליך פיתוח שם סיני עבור המיזם; (2) במסגרת עדכון שבוצע בפברואר 2009 לתכנית העסקית של המיזם המשותף גובשו, בין היתר, ההיבטים העיקריים כדלקמן: (א) התמקדות בפיתוח דגמי רכבים מונעי בנזין וכן בפיתוח מכוניות חשמליות והיברידיים. בהחלטה זו הותאמה התכנית העסקית לשינויים המרכזיים ולמגמות הקיימות בתעשיית הרכב העולמית, תוך עליה במשקלו ובחשיבותו של הרכב החשמלי ושילובו כחלק מהמיזם המשותף, ובהתאמה עודכנה התכנית העסקית ביחס לצרכי ההון של המיזם המשותף לשנים 2009 ו-2010; (ב) גיבוש מתכונת החדירה לשווקי פעילות, באופן שהמיזם צפוי לפעול תחילה בשוק הסיני ובשלבם מאוחרים יותר גם בשווקים ברוסיה, במזרח אירופה, במזה"ת, וכן בחברות האיחוד האירופי; (ג) עדכון התכנית העסקית ביחס לאופן התמחור המתוכנן לרכבים וביחס לעלויות הקמת מפעל ייצור והרכבת הרכבים, המוערכות בסך של כ-120 מיליון יורו (וכללות את הקמת המפעל והציוד); (3) החל שלב תכנון וגיבוש הקונספט של כלי הרכב הראשוניים שייכללו תחת המותג, בסיוע ספקי שירותים טכניים בינלאומיים; (4) גיוס מהנדסים ומנהלים בכירים לתפקידי מפתח כגון מנהל הנדסה, מנהל רכש, מנהל כספים ועוד, אשר בחלקו הושלם וחלקו מצוי בתהליך ביצוע.

האמור בסעיף זה ביחס לתכנית העסקית לרבות ביחס לעלויות מפעל הייצור של המיזם המשותף כולל מידע צופה פני עתיד המבוסס על הערכת המיזם המשותף נכון למועד הדו"ח, הנשען על הערכות המיזם, אינדיקציות כלכליות, ומגמות שוק המצביעות על הביקושים הצפויים. ייתכן כי בפועל יישום התכנית העסקית יהיה שונה באופן מהותי.

11.3.4. עיקרי הוראות הסכם המיזם המשותף (על תיקוניו) ועיקרי התכנית העסקית

א. במסגרת הסכם המיזם המשותף נקבעו הוראות המסדירות את מערכת היחסים בין הצדדים למיזם, והוראות ביחס לניהולו של המיזם, בין היתר כמפורט בתמצית להלן:

1. הון המיזם ואופן ההשקעה בו - נקבעו סכומי ההשקעה שידרשו הצדדים למיזם להזרים לו באופן יחסי למיזם (לפרטים אודות החלטות שנתקבלו במיזם ביחס לתכנית העסקית, בין היתר באשר לסכומי ההשקעה במיזם, ראו סעיף 11.3.4 ב' להלן);

2. העברת זכויות במיזם - על פי הסכם המיזם המשותף, הצדדים אינם רשאים להעביר (לרבות לשעבד) את זכויותיהם במיזם המשותף מבלי לקבל את הסכמת הצד השני להעברה מראש ובכתב, למעט העברה לתאגידים קשורים בתנאים שנקבעו בהסכם.

3. הנהלת המיזם - ההנהלה הבכירה של המיזם המשותף תמונה על ידי דירקטוריון המיזם בהמלצת מי מהצדדים. על אף האמור, מנכ"ל המיזם המשותף ימונה על ידי ווהו צ'רי באישור דירקטוריון המיזם (אשר לא יישלל מטעמים שאינם סבירים), וסמנכ"ל הכספים של המיזם המשותף ימונה על ידי קוואנטום באישור דירקטוריון המיזם (אשר לא יישלל מטעמים שאינם סבירים).

4. קבלת החלטות במיזם - בהסכם המיזם המשותף נקבע כי החלטות דירקטוריון המיזם המשותף אשר ידון בנושאים המהותיים למיזם המשותף, טעונות הסכמה פה אחד של כל חברי הדירקטוריון. לעניין זה הוסכם כי נושאים מהותיים הינם בין היתר (אך לא רק): שינוי התקנון; מיזוג, איחוד, פיצול או הנפקה ציבורית של המיזם המשותף; פירוק המיזם המשותף או השעיית פעילותו; הגדלה, העברה או הפחתה של ההון הרשום; אישור תכנית חלוקת רווחים; מינוי רו"ח מבקר; וכן אישור עסקאות עם בעלי עניין בהיקפים מסוימים. כמו כן, בהסכם המיזם המשותף קיים מנגנון לפתרון היעדר הכרעה בדירקטוריון המיזם, כאשר בהעדר הכרעה כל צד רשאי להביא בנסיבות מסוימות לביטול ההסכם הנ"ל (להשלכות אפשריות בדבר ביטול ההסכם ראו ס"ק 6.11.3.4 לדו"ח זה).

5. טכנולוגיה וקניין רוחני - למיזם המשותף יועברו טכנולוגיה וזכויות קניין רוחני מסוימים לצורך פעילותו על דרך רישיון שיוענק ע"י צ'רי או ע"י חברות קשורות לה, בהתאם להסכמים נלווים בין המיזם לצ'רי (לפרטים אודות הסכם מתקן לעניין רישיון שימוש בטכנולוגיה ראו סעיף 1.11.3.17 ב.דו"ח זה).

6. תקופת המיזם וביטולו - ההסכם נחתם לתקופה של 25 שנה (להלן: **"תקופת ההסכם"**), כאשר הצדדים רשאים להחליט על הארכת תקופת ההסכם לפחות שישה חודשים טרם שנסתיימה. הארכת תקופת ההסכם תהא כפופה לאישור הרשויות המוסמכות בסין; הסכם המיזם המשותף אף קובע, כי במקרה של ביטול ההסכם בשל העילות המנויות בהסכם יתבצע בנסיבות מסוימות מנגנון שתוצאתו מכירת חלקה של קוואנטום לוהו צ'רי.

7. כמו כן, נקבעו בהסכם הוראות נוספות לעניין סודיות, אי תחרות והדין החל על ההסכם שהינו הדין הסיני.

הרשויות המוסמכות בסין אישרו את הקמת המיזם המשותף וכן את מערכת ההסכמים בין הצדדים לו.

ב. בעקבות העדכון כאמור לתכנית העסקית של המיזם נכנסו לתוקפם בחודש דצמבר 2009, לאחר שנתקבל אישור הרשויות המוסמכות בסין, מספר החלטות מרכזיות אשר עוגנו כתיקון להסכם המיזם המשותף ובתקנונו, המתוות את אופן פעילות המיזם:

1. החלטה בדבר שינוי מבנה ההחזקה בהון המיזם המשותף - שיעור ההחזקה של הצדדים בהון המיזם המשותף ישתנה באופן שהצדדים יחזיקו בחלקים שווים בהון המיזם המשותף (בעוד שבמועד הקמת המיזם המשותף החזיקה קוואנטום ב- 45% מהונו, ואילו ווהו צ'רי החזיקה ב- 55% ממנו).

2. החלטה בדבר הון המיזם - הון המיזם המשותף הדרוש לפעילותה יסתכם בכ- 2,922 מיליון RMB (המטבע הסיני המחייב בהסכם) (לעומת 3,875 מיליון RMB שנקבעו בתכנית המקורית) אשר מהווים נכון למועד הדו"ח כ- 428 מיליון דולר, מתוכו העמידה קוואנטום סך של כ- 200 מיליון דולר. ככל שהתוכנית העסקית של המיזם המשותף תדרוש הון נוסף לפעילותו אזי יגדל הון המיזם לכ- 3,482 מיליון RMB (אשר מהווים נכון למועד הדו"ח כ- 510 מיליון דולר), והוא יוזרם בחלקים שווים על ידי הצדדים למיזם המשותף.

3. עדכון דגמי הרכבים והקמת מפעל ייצור - הוחלט על עדכון הדגמים המפותחים על ידי המיזם המשותף ועל עדכון המועד המתוכנן להקמת מפעל ייעודי (ראו סעיף 11.3.10 ב' לדו"ח זה).

4. העמדת ערבויות ע"י הצדדים למיזם וביצוע השקעות נוספות בהון המיזם - הצדדים למיזם לא יחויבו להעמיד ערבויות נוספות לצורך קבלת מימון למיזם המשותף (לעומת ערבויות בסך כולל של 400 מיליון דולר עליהם סוכם בהסכם המיזם המשותף המקורי). כפועל יוצא, קוואנטום לא תידרש להעמיד את חלקה בערבויות כאמור שעמד על סך של כ- 180 מיליון דולר. בנוסף הוחלט כי קוואנטום לא תידרש להזרים למיזם סכום נוסף במהלך השנים 2009 ו- 2010 מעבר לסך שהועבר על ידה עד למועד הדו"ח (כ- 200 מיליון דולר). הזרמה נוספת של כ- 40 מיליון דולר על ידי כל אחד מהצדדים למיזם, אם וככל שיהא צורך בכך על פי התכנית העסקית של המיזם המשותף, תידרש בשנת 2011.

5. מינוי דירקטורים - בנוסף, הוקנתה לקוואנטום זכות למינוי דירקטור נוסף בדירקטוריון המיזם המשותף באופן שתהא לה זכות

למנות 3 דירקטורים במיזם המשותף מתוך 6 דירקטורים (לעומת 2 דירקטורים מתוך 5 דירקטורים בטרם התקבל אישור הרשויות המוסמכות כאמור).

מוצרים ושירותים 11.3.5

כאמור, המיזם המשותף מצוי בשלבי התהוות ופיתוח, ונכון למועד הדו"ח אין לו מוצרים והוא אינו מעניק שירותים כלשהם.

לקוחות 11.3.6

כאמור, המיזם המשותף מצוי בשלבי התהוות ופיתוח, ונכון למועד הדו"ח אין לו לקוחות כלשהם.

בהתאם לתכניות המיזם, קהל היעד הפוטנציאלי של המיזם המשותף כולל בעיקר לקוחות פרטיים בסין ובשווקי מטרסה אחרים. מבחינת לקוחות פרטיים, קהל היעד הפוטנציאלי למוצרי המיזם המשותף, הינם, ככלל צעירים בגילאי 25 - 35, ברמת הכנסה ממוצעת-גבוהה, עירוניים, המעוניינים ברכישה משתלמת של רכב (value for money) מאובזר. כמו כן, בוחן המיזם המשותף אפשרות להקמת רשת הפצה ושירות עולמית שתפעל באמצעות זיכיונות על מנת לספק ללקוחות מכירות, שירות לאחר המכירה ושירותים פיננסיים תחת קורת גג אחת.

תחרות 11.3.7

להערכת המיזם המשותף, עם כניסתו לייצור ולשיווק מסחרי יהיו יצרני הרכבים האירופאים והיפניים המתחרים העיקריים של המיזם המשותף, מבחינת מחיר, ביצועים ואיכות.

כושר ייצור 11.3.8

למועד הדו"ח מצוי המיזם המשותף בשלב התכנון והפיתוח כלי הרכב, וטרם החל בשלב ייצור.

המיזם המשותף צופה כי השלב הראשוני של הקמת מתקני הייצור יחל במהלך שנת 2010, וכי עד לסוף שנת 2012 כושר הייצור המוערך של המיזם המשותף יהיה כ-200 אלף כלי רכב בשנה. בשלב הראשון צפוי המיזם המשותף להשיק את דגמי מנוע בנזין רגיל שאושרו על פי התכנית העסקית של המיזם. יצוין כי, נכון למועד הדו"ח, מיקום מתקני הייצור טרם נקבע באופן סופי, וטרם נקבע מועד להשקת רכבים חשמליים.

האמור בסעיף זה בדבר צפי המיזם המשותף בנוגע למועד הקמת מתקני הייצור, תחילת הייצור, השקת דגמים מסוימים ובכלל, והמועדים לכל אלה, כולל מידע צופה פני עתיד המבוסס על הערכת המיזם המשותף נכון למועד הדו"ח, הנסמכת על תכניות העסקיות ותנאי השוק השוררים למועד זה. יודגש כי ייתכן ובפועל ציפיות המיזם המשותף עשויות לא להתממש או להתממש באופן חלקי, בין

היתר, בהתחשב בצרכים טכניים שעשויים להתברר במהלך הליך הפיתוח, משינויים בתוכניות, משינויים בשוק הרלבנטי, בביקושים המקומיים והעולמיים, התחרות בענף ו/או מיתר גורמי הסיכון המפורטים בסעיף 11.3.21 להלן. כמו כן, הערכות של המיזם המשותף שעל בסיסן הוצג מידע כאמור עשויות להתגלות כלא נכונות ו/או שונות באופן מהותי מאלו שהובאו בחשבון.

התחלת הייצור תלויה, בין היתר, בהשלמת הפיתוח של דגמי המיזם המשותף ובהשלמת הקמת מתקני הייצור העומדים בדרישות איכות ובדרישות הרשויות בסיסן.

רכוש קבוע, מקרקעין ומיתקנים

11.3.9.

א. נכון למועד הדו"ח, למיזם המשותף אין מתקני ייצור. הרכוש הקבוע העיקרי של המיזם המשותף משמש לצרכים אדמיניסטרטיביים (ציוד מחשב, ציוד משרדי וכדומה). השווי הכולל בספרים של הרכוש הקבוע עומד על כ-0.4 מיליון דולר.

ב. כחלק מהשקעתה בהון המיזם המשותף, העמידה צ'רי למיזם המשותף ביולי 2008 זכות שימוש בקרקע המצויה במחוז Wuhu בשווי של כ-37.8 מיליון דולר למשך תקופה של 578 חודשים על חשבון חלק מהשקעתה בהון המיזם. על פי כללי החשבונאות המקובלים בסיסן, זכות שימוש זו מהווה נכס לא מוחשי. על פי כללי IFRS זכות שימוש זו רשומה בספרי המיזם המשותף כמקדמה על שכירות ארוכת טווח.

מחקר ופיתוח

11.3.10.

א. המיזם המשותף מתעתד להקים מערך מקצועי שיכלול 50-100 מהנדסים על מנת לפקח ולשתף פעולה עם שותפים טכניים של המיזם המשותף, וביניהם צ'רי וספקי שירותים גלובליים נוספים בתחום תעשיית הרכב, כגון: Magna Steyr ("IDG"), Italdesign-Giugiaro Spa (להלן: "IDG"), Magna Steyr Fahrzeugtechnik AG&Co. KG (להלן: "Magna Steyr") (לפרטים אודותם ראו סעיף 11.3.13 ג' לדו"ח). נכון למועד הדו"ח, גויסו לפעילות המיזם כ-20 מהנדסים, ולהערכת המיזם גודל הצוות המקצועי צפוי להגיע ל-40 עד סוף שנת 2010.

האמור בפסקה זו, בדבר גיוס מהנדסים והמועדים לכך, כולל מידע צופה פני עתיד המבוסס על הערכת המיזם המשותף נכון למועד הדו"ח. ייתכן כי בפועל ציפיות המיזם המשותף עשויות לא להתממש או להתממש באופן חלקי, בין היתר, בגלל קושי בגיוס כוח אדם מתאים. כמו כן, הערכות של המיזם המשותף שעל בסיסן הוצג מידע כאמור עשויות להתגלות כלא נכונות ו/או שונות באופן מהותי מאלו שהובאו בחשבון.

ב. בשנת 2009 השקיע המיזם המשותף ברשיון עבור דגם B21 (סאדן) כ-37.1 מיליון דולר, וכ-7.18 מיליון דולר בפיתוח דגמי CF11, CF14 ו-CF16 (דגמי רכבים שנכללו בתכנית העסקית). להערכת המיזם המשותף, במהלך שנת 2010 צפויות השקעותיו במחקר ופיתוח להמשיך להתמקד בפיתוח הדגמים האמורים שנכללו בתכנית העסקית, בעוד שטרם עדכון התכנית העסקית, המיזם המשותף תכנן לרכוש טכנולוגיה לדגם B21 באמצעות רישיון מצ'רי, ולפתח דגם SUV גדול יותר. נכון למועד הדו"ח, הוחלט במיזם המשותף שלא להמשיך בשלב זה בייצור ובמכירת דגם B21. המיזם המשותף מצוי במגעים עם צ'רי להעמדת הרישיון לדגם B21 בחזרה לצ'רי או שצ'רי תרכוש בחזרה את הדגם מהמיזם המשותף. מגעים אלה נמצאים בעיצומם והמיזם המשותף צופה כי ההשקעה בדגם B21 תושב במלואה למיזם. יחד עם זאת, בטרם גובש הסכם סופי עם צ'רי, אין וודאות באשר להשבת ההשקעה בדגם B21 במלואה.

נכסים לא מוחשיים

11.3.11.

בכוונת המיזם המשותף לחתום על הסכם רישיון חדש עם צ'רי במסגרתו יינתן למיזם המשותף רישיון שימוש בטכנולוגיה ובקניין הרוחני של צ'רי הדרושים למיזם לייצור דגמים שבכוונתו לייצר. הסכם זה צפוי להחליף הסכם רישיון קודם שנחתם בין הצדדים ובוטל בהסכמה. נכון למועד הדו"ח מתקיים משא ומתן בין הצדדים בנושא הסכם הרישיון מעודכן אשר צפוי לכלול דמי רישיון מופחתים מאלה שהיו הנקובים בהסכם המקורי שבוטל כמפורט בסעיף 11.3.17.ב.1 לדו"ח.

האמור בסעיף זה כולל מידע צופה פני עתיד המבוסס על הערכת המיזם המשותף נכון למועד הדו"ח, הנשען על תכניתו העסקית, אינדיקציות כלכליות, ומגמות שוק המצביעות על הביקושים הצפויים, זאת בטרם הושלם הסכם רישיון סופי עם צ'רי. ייתכן כי בפועל הסכם הרישיון הצפוי עם צ'רי יכלול דמי רישיון שונים מהצפוי.

הון אנושי

11.3.12.

במהלך שנת 2009 החל המיזם המשותף לגייס עובדים לתפקידים ניהוליים וטכניים. נכון למועד הדו"ח מועסקים במיזם המשותף כ-50 עובדים, מתוכם כ-20 מהנדסים.

חומרי גלם וספקים

11.3.13.

א. נכון למועד הדו"ח, טרם התקשר המיזם המשותף עם ספקים מהותיים.

ב. לפרטים אודות הסכם רישיון שנחתם בין המיזם המשותף לבין צ'רי ובוטל בהסכמה, והסכם רישיון מעודכן הצפוי להיחתם ביניהם ראו סעיף 1.11.3.17 לדו"ח.

ג. כמו כן, נכון למועד הדו"ח נמצא המיזם המשותף במשא ומתן עם Magna Steyr, חברה העוסקת בעיצוב והנדסת כלי רכב, וכן עם IDG, חברה לעיצוב והנדסת כלי רכב, לצורך עיצוב ופיתוח הפלטפורמה של דגמי CF1X, דגם CF11 (סאדן), דגם CF14 (האצ'באק), דגם CF16 (SUV). השלב הראשון אשר צפוי להימשך עד אוקטובר 2010, כולל פיתוח של העיצוב והקונספט הטכני וההנדסי של הדגמים הנ"ל, לרבות ציר אחורי חשמלי לצורך דגמי רכב חשמלי, בעלות משוערת של כ-37.2 מיליון יורו. השלב השני, אשר צפוי להתחיל לאחר השלב הראשון ולהימשך עד ספטמבר 2012 עבור חלק מהדגמים ועד הרבעון השני של 2013 עבור דגמים נוספים, כולל מפרטים מפורטים של תכנית הפיתוח וביצוע טכני. סכום כולל המוערך בכ-170 מיליון יורו צפוי להיכלל בשלב השני.

האמור בסעיף זה כולל מידע צופה פני עתיד המבוסס על הערכת המיזם המשותף נכון למועד הדו"ח. ייתכן כי ההתקשרויות כאמור לא יצאו לפועל בסופו של דבר, וייתכן כי בפועל ההתקשרויות כאמור יכללו עלויות גבוהות מהצפוי ו/או לוחות זמנים שוני מהצפוי כתוצאה משינויים בתכניות הפיתוח של דגמי המיזם המשותף וההתאמה לצרכי השוק ו/או יידרשו התקשרויות עם גורמים נוספים. כמו כן, הערכות של המיזם המשותף שעל בסיסן הוצג מידע כאמור עשויות להתגלות כלא נכונות ו/או שונות באופן מהותי מאלו שהובאו בחשבון.

מימון

11.3.14.

נכון למועד הדו"ח טרם נטל המיזם המשותף מימון חיצוני כלשהו, ופעילותו ממומנת מהונו העצמי.

לצורך יישום תוכניתו העסקית בכוונת המיזם המשותף ליטול מימון בנקאי וכן לפנות לקבלת מענקים ממשלתיים ומקומיים במדינות בהן בכוונתו לפעול. בנוסף, להערכת המיזם המשותף, לצורך ייצור דגמי מכונית חשמלית יידרש מימון נוסף בהיקף מוערך של כ-400 מיליון יורו. להערכת המיזם המשותף, בכפוף לסכומי המימון שיהיה בידי המיזם המשותף לקבל, עשויים הצדדים למיזם להתבקש להשתתף בהעמדת ההון הדרוש.

האמור בסעיף זה כולל מידע צופה פני עתיד המבוסס על הערכת המיזם המשותף נכון למועד הדו"ח, הנשען על תוכניתו העסקית, אינדיקציות כלכליות, ומגמות שוק. ייתכן כי בפועל צרכי המימון של המיזם המשותף יהיו שונים ו/או הצדדים למיזם יתבקשו להעמיד מימון נוסף, בין השאר, כתוצאה מעדכון התכנית העסקית, קושי בגיוס מימון בנקאי ו/או קבלת מענקים ממשלתיים.

המיזם המשותף כפוף לדיני המס בסין, לרבות, אך מבלי לגרוע, למס הכנסה לתאגידים, מע"מ, מס עסקים וכו'. למיטב הערכת המיזם עד למועד בו המיזם המשותף יתחיל לייצר הכנסות עסקיות ותפעוליות, לא נדרש תשלום מס.

מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד

פעילויות שונות של המיזם המשותף בסין, כמו גם של מיזמים דומים בסין, כפופות לאישור הרשויות המוסמכות בסין, בהן (מבלי לגרוע) שינויים במבנה הבעלות במיזם, בניית מתקני ייצור, העברת מטה המיזם מחוץ למחוז Wuhu, הקמת חברות בנות מחוץ למחוז Wuhu והכנסת מוצרי המיזם המשותף לקטלוג הלאומי לצורך מכירתם ברחבי סין. בנוסף, מוצרי הפעילות צפויים להיות כפופים לבקרת איכות לצורך ייצוא. להערכת המיזם המשותף על בסיס ניסיון קודם והקשרים הקיימים עם הרשויות בסין, קבלת האישורים הדרושים לפעילותו לא צפויה לגרום לעיכובים בלתי סבירים.

האמור בסעיף זה בדבר קבלת אישור הרשויות בסין כאמור, כולל מידע צופה פני עתיד המבוסס על הערכת המיזם המשותף. ייתכן כי בפועל קבלת אישור הרשויות המוסמכות בסין לפעילויות שונות של המיזם המשותף יתעכב או לא יתקבל, וזאת בין היתר כתוצאה משינויי מדיניות של אותן רשויות ו/או שינויים אחרים בקשר עם רשויות אלה. כמו כן, הערכות של המיזם המשותף שעל בסיסן הוצג מידע כאמור עשויות להתגלות כלא נכונות ו/או שונות באופן מהותי מאלו שהובאו בחשבון.

הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה

א. הסכם המיזם המשותף על תיקונין - ראו סעיף 11.3.4 לדו"ח.

ב. הסכמים שנחתמו בין המיזם המשותף לבין צ'רי

1. הסכם לביטול הסכם רישיון לטכנולוגיית B21 (בעלות של כ-396

מיליון RMB (כ-58 מיליון דולר)) (להלן: "הסכם לביטול הסכם הרישיון") - במסגרת הסכם הרישיון המקורי שנחתם בין הצדדים שולם על ידי המיזם המשותף לצ'רי סכום של כ-317 מיליון RMB (כ-46 מיליון דולר), מתוכו סכום של כ-107 מיליון RMB (כ-15.6 מיליון דולר) הוחזר למיזם המשותף במסגרת ההסכם לביטול הסכם הרישיון, והיתרה בסכום של כ-210 מיליון RMB (כ-30.7 מיליון דולר) צפויה לשמש להסכם הרישיון החדש המתוכנן להיחתם בין הצדדים במהלך שנת 2010 ונמצא למועד הדו"ח בשלבי משא ומתן.

2. **הסכם לביטול הסכם לרכישת ציוד לדגם B21** - במסגרתו הושב במלואו למיזם המשותף הסכום ששולם על ידו לצ'רי בסך של כ- 176 מיליון RMB (כ-25.8 מיליון דולר).

3. **הסכם הלוואה בין המיזם המשותף לבין צ'רי** - ביום 14 בדצמבר 2009 העמיד המיזם המשותף לצ'רי הלוואה בסך של כ-550 מיליון RMB (המהווים נכון למועד הדו"ח כ- 80 מיליון דולר) לתקופה של שנה אחת בריבית שנתית של 3.98%. ההלוואה הועמדה באמצעות בנק בסין. ההלוואה מגובה בערבות שהעמידה חברה מקבוצת צ'רי. במהלך תקופת ההלוואה רשאי המיזם המשותף לבטל את הסכם ההלוואה בהודעה מוקדמת בת 15 יום לבנק. בתוך 2 ימים מיום מתן הודעה כאמור יודיע הבנק לצ'רי על ביטול ההלוואה והאחרונה תהא מחויבת בתוך 5 ימים למיזם המשותף את סכום ההלוואה שניתן לה בתוספת ריביות שנצברו עד למועד הביטול.

11.3.18 **הליכים משפטיים**

לפרטים אודות הליכים משפטיים מהותיים לחברה ביחס למיזם המשותף עם צ'רי ראה ביאור 22 לדוח הכספי של החברה ליום 31.12.2009.

11.3.19 **יעדים ואסטרטגיה עסקית**

המיזם המשותף מתעתד לפתח ולייצר מותג מכוניות סיני בינלאומי חדש.

11.3.20 **צפי התפתחות בשנה הקרובה**

למועד הדו"ח מצוי המיזם המשותף במגעים עם רשויות שונות בסין בעניין הקמת אתרי ייצור. נכון למועד הדו"ח אין וודאות כי מגעים אלה יצלחו. במידה והמגעים כאמור לא יצלחו מטה המיזם המשותף ומפעל הייצור יוקמו בעיר Wuhu במחוז Anhui.

לפרטים אודות פעולות נוספת של המיזם המשותף הצפויות להערכת המיזם להתבצע במהלך השנה הקרובה ראו תיאור לעיל בפרק זה.

11.3.21 **גורמי סיכון**

א. סיכונים ענפיים:

1. שינויים פוליטיים, רגולטוריים, משפטיים או כלכליים בסין ו/או בשווקים אחרים בהם יפעל המיזם המשותף;
2. ביקוש גובר למכוניות היברידיות ומכוניות חשמליות בסין ומחוצה לה;
3. דרישות רגולציה מחמירות ביחס לסטנדרטים טכניים בסין או מחוצה לה, אשר ייקרו את העלויות עבור המיזם המשותף;

4. תחרות מחירים חריפה בשווקי מפתח אשר תשפיע לרעה על הרווחיות של המיזם המשותף.

ב. **סיכונים מיוחדים למיזם המשותף :**

1. איתור וגיוס כוח אדם ניהולי וטכני בסין באיכות גבוהה ובמהירות, וקושי בשמירה לאורך זמן על כוח אדם טכני וניהולי ;
2. קושי בגיוס כספים וקבלת מימון נוסף ;
3. עמידה ביעדי האיכות, העלות והמועדים להשקעה בפיתוח והשקת מוצרי המיזם ;
4. עיכוב אפשרי בקבלת האישורים הדרושים מהרשויות בסין לצורך ייצור רכבים ומכירות מחוץ לסין.
5. פריצות דרך וחדשנות טכנית אשר יהפכו את הדגמים ההיברידיים והחשמליים של המיזם המשותף לפחות אטרקטיביים.

11.4. **Better Place LLC ("בטר פלייס")**

11.4.1 **תיאור כללי על פעילות בטר פלייס ותיאור עסקיה**

א. בטר פלייס הינה חברה פרטית שהתאגדה כחברה בשנת 2007 על ידי היוזם שי אגסי, על מנת לספק שירותים שיאפשרו לצרכנים שימוש במכוניות חשמליות (לרבות באמצעות פיתוח תשתית שירות מתאימה), במטרה להקטין את התלות העולמית בנפט, תוך הורדה משמעותית של זיהום האוויר. על מנת להוציא אל הפועל את תוכנית העסקית, פועלת בטר פלייס בשיתוף פעולה עם תעשיית התחבורה על כל היבטיה, לרבות יצרני מכוניות, ספקי סוללות, גופי ממשל, חברות שירותים ציבוריים, חברות אנרגיה וספקי תשתית.

למועד הדו"ח מחזיקה החברה בכ-40% מהון המניות¹¹ של בטר פלייס¹² (כ-35% בדילול מלא). סך השקעת החברה בבטר פלייס למועד הדו"ח מסתכמת בכ-100 מיליון דולר במצטבר. כמו כן, התחייבה החברה להשקיע סכום נוסף של כ-72 מיליון דולר כמפורט בסעיף 11.4.4 ג. להלן. בנוסף, החברה רכשה מניות של בטר פלייס ממשקיע זר (בלתי קשור) כמפורט בסעיף 11.4.4 ב' להלן.

¹¹ בטר פלייס מאוגדת למועד הדו"ח כ-LLC על פי חוקי מדינת דאלור. בהתאם לכך, בכל מקום שתיאור בדו"ח זה מתייחס למניות בטר פלייס הכוונה היא ליחידות הון (Units).

¹² מבלי להתייחס לסוגי המניות השונות בבטר פלייס, לרבות לזכויות עודפות שקיימות למחזיקי מניות בכורה שהנפיקה בטר פלייס - לפרטים אודות סוגי מניות שונים שהנפיקה בטר פלייס, ולזכויות המוקנות לכל אחת מסוגי המניות ראו סעיף 11.4.4 לדו"ח זה.

ב. במסגרת פעילותה ותוכניותיה, פועלת בטר פלייס לפיתוח ופריסה של תשתית טעינה סטנדרטית שתתמוך ברכבים חשמליים ואספקת מעטפת תשתית לרכבים. הפתרון הכולל אותו מפתחת בטר פלייס מבוסס על שימוש בטכנולוגיות קיימות ופיתוח תשתית שתאפשר למכונית החשמלית להפוך לחלופה אמיתית למכוניות המונעות בבנזין. על פי התוכנית העסקית של בטר פלייס, צפויה התשתית לכלול נקודות טעינה חשמלית בבתים פרטיים, במקומות עבודה ובאתרים ציבוריים ברחבי אזור הפריסה. בנוסף לנקודות טעינה אלו, פועלת בטר פלייס להתקנת רשת של תחנות שתאפשר לנהגים להחליף סוללה שהתרוקנה בסוללה מלאה בזמן קצר. להערכת בטר פלייס פריסת התשתית עשויה להסיר מגבלות שמנעו עד כה אימוץ נרחב של שימוש במכוניות חשמליות ולספק לנהגים טווח נסיעה יותר גדול באופן נוח ונגיש שאינו נשען על בנזין.

פיתוח פתרון תשתיתי ייחודי כאמור עשוי להערכת בטר פלייס לסייע בהפצת רכבים חשמליים המותאמים לתשתית אותה היא מפתחת במדינות בהן היא תפעל. כמו כן, כוונת בטר פלייס הינה כי התשתית אותה תפתח תוכל לשרת גם רכבים חשמליים אחרים הניתנים לטעינה חיצונית באמצעות חשמל.

ג. ניהול המיזם ופעילותו (הכולל בין השאר את קביעת האסטרטגיה, הכוונת יישום מודל בטר פלייס בעולם, הפיתוח העסקי וכדומה) מתבצע על ידי בטר פלייס, והפעילות במדינות השונות בהן מתכננת בטר פלייס לפעול מתבצעת באמצעות חברות בנות או חברות המוחזקות בהחזקה משמעותית מקומיות (להלן: "**חברות המדינה**"). (להלן ייקראו בטר פלייס ביחד עם החברות הבנות והחברות המוחזקות על ידה: "**בטר פלייס**"). בהתאם למבנה הפעילות של בטר פלייס, כל חברה בת או חברה מוחזקת שלה תהיה אחראית על הקמת התשתית באותה המדינה, גיוס הלקוחות ומתן שירות לאותם לקוחות. בנוסף לאמור לעיל, מחזיקה בטר פלייס בזכויות בחברה בת בבעלות מלאה העוסקת במחקר ופיתוח, וכן בחברה בת נוספת בבעלות מלאה המחזיקה בקניינה הרוחני.

למועד הדו"ח מנוהלת פעילות בטר פלייס משני מרכזי פעילות - מרכז בפאלו אלטו שבקליפורניה ארה"ב ומרכז ראש העין ישראל.

ד. בהתאם למודל העסקי של בטר פלייס, תהיה חברת המדינה הבעלים של תשתית הכוללת נקודות טעינה ותחנות החלפת סוללות ושל סוללות נתיקות אשר תשמשנה את המכוניות החשמליות (באופן שכך גם תופרד הבעלות על הסוללות מהבעלות על המכונית). כמו כן, על פי המודל העסקי בכוונת חברת המדינה למכור מנויים ארוכי טווח לשירותי הטענה ושירותים נלווים תמורת תשלום חודשי, במסלולים שונים אשר יותאמו למאפייני הלקוחות. בכוונת חברות המדינה להציע למנויים חלופות

תשלום גמישות, דבר המתאפשר לה הודות לבעלותה בתשתית ובסוללות, והיצע רחב של שירותים למכוניות חשמליות.

בהתחשב בעלויות הניכרות הצפויות בפריסת התשתיות במדינות השונות וברכישת הסוללות, מעריכה בטר פלייס כי מודל עסקי זה מצריך קבלת מימון מגורמים פיננסיים או מגורמים אחרים במדינות הפעילות. למועד הדו"ח גייסו חברות המדינה בדנמרק ובאוסטרליה מימון מגורמים חיצוניים, בנוסף על סכומים שהושקעו על-ידי בטר פלייס עצמה, ובמקביל פועלת בטר פלייס לגיוס כספים נוספים.

יובהר כי בטר פלייס מצויה בשלבי התהוות ופיתוח של הפתרונות המוצעים על ידה, באמצעות תשתית התחלתית הפרוסה למועד הדו"ח בישראל ובדנמרק. למועד דו"ח זה טרם החלה בבטר בפעילות מסחרית. בהתאם לכך התיאור הכלול בדו"ח זה אודות פעילות בטר פלייס, ובכלל כך (אך לא רק) אודות תכניותיה ותחזיותיה, התקשרויותיה הצפויות, היקפי הפעילות והיקפי המכירות הצפויים לה להערכתה, כושר הייצור הצפוי לה, ונתח השוק הצפוי לה בפעילותה, הינו מידע צופה פני עתיד הנסמך על הערכות בטר פלייס למועד הדו"ח, על תכניתה העסקית ועל מגמות השוק וצרכיו לאותו מועד. מידע זה עלול שלא להתממש בפועל.

מגמות, ארועים והתפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית

11.4.2.

א. למיטב ידיעת בטר פלייס, בשנים האחרונות מהווה השימוש במכוניות המונעות בדלק כאחד הגורמים המרכזיים לזיהום האוויר בעולם וכגורם אשר הגביר את תלותן של מדינות רבות בנפט. לאור האמור ולאור השאיפה להקטין את התלות בנפט ולצמצם את זיהום האוויר, החלה באחרונה התעניינות הולכת וגוברת במכוניות אשר נעזרות במנגנוני הנעה אלטרנטיביים. בין המכוניות הללו ניתן למנות מכוניות חשמליות (הנוסעות בעזרת מצברים בלבד), מכוניות "מימניות" (הנוסעות באמצעות תא דלק המבוסס על הפקת חשמל באמצעות תהליך כימי בו מעורב מימן), מכוניות המבוססות על הנעה היברידית (שיש בהן מנוע בנזין לצד מנוע חשמלי, הנטען תוך כדי נהיגה ו/או מרשת החשמל) ומכוניות המונעות באמצעות ביו דיזל.

המכונית החשמלית, אינה מונעת באמצעות דלק ולכן אינה מייצרת פח ואינה פולטת עשן. בנוסף, יתרונה הוא במנוע חשמלי השקט באופן משמעותי ממנוע הניזון מדלק והינה בעלת ביצועים הצפויים שלא ליפול מביצועי מכונית דומה המונעת באמצעות דלק.

לאור זאת, למיטב ידיעת בטר פלייס, העמידו מספר מדינות תמריצים ממשלתיים במטרה לעודד מעבר לרכבים אלטרנטיביים - "ירוקים" יותר

ולחביא לייצור מוגבר של מכוניות בעלות הנעה אלטרנטיבית על ידי רוב יצרניות הרכב בעולם.

ב. למיטב הערכת בטר פלייס, קיימים גורמים שונים בתחום פעילותה של בטר פלייס, אשר עשויים להיות בעלי השפעה מהותית על בטר פלייס, תוצאות פעילותה והתחרות עימה היא מתמודדת, וביניהם - מחירי הדלקים, מחירי החשמל במדינות הפעילות, תמיכה רגולטורית לשימוש ברכב החשמלי (כדוגמת שיעורי מיסוי), התקדמות תהליכי פיתוח של סוללות מתאימות וזמן עמידותן והתפתחויות טכנולוגיות נוספות בתחום, סטנדרטיזציה בתחום הרכב החשמלי, שיתופי פעולה עם יצרני רכב בעולם וכיו"ב.

התפתחות עסקי בטר פלייס

11.4.3.

במסגרת ועידת האקלים אשר התקיימה בדנמרק, ערכה בטר פלייס בסוף שנת 2009 פיילוט מוצלח למוצריה, במסגרתו השתתפו עשרות רכבים חשמליים ונעשו ניסויי טעינה של כ- 60 עמודי טעינה אשר נשלטו ממרכז השליטה בישראל של בטר פלייס. קהל היעד הראשוני אליו מכוונת בטר פלייס הינו ארגונים המנהלים לרוב ציי רכב הנוסעים מספר רב של קילומטרים. כמו-כן, מפתחת בטר פלייס מודל תמחור יעודי עבור פלחי שוק אחרים, בין היתר בהתאם לצרכי הנסיעה השוטפים שלהם.

השקעות בבטר פלייס, סוגי המניות והסדרים בין בעלי המניות

11.4.4.

א. ביום 20 בינואר 2008 נחתם הסכם השקעה ראשון בין בטר פלייס, יזם הפעילות ומשקיעים, לגיוס סך של 200,000 אלפי דולר כנגד הקצאת מניות בכורה מסוג A של בטר פלייס, לפי מחיר של 1 דולר למניה (לפי שווי של 100,000 אלפי דולרים לפני הכסף) מתוכם השקיעה החברה סך של 100,000 אלפי דולר.

ב. בינואר 2010 רכשה החברה (פרו-ראטה לשיעור החזקותיה בבטר פלייס באותה עת, ובהתחשב בזכות סירוב העומדת לה וליתר בעלי מניות קיימים באותה עת) סך של 3,921,569 מניות בכורה נוספות מסוג A של בטר פלייס, אשר הוחזקו עד אותו מועד על ידי אחד המשקיעים הזרים בבטר פלייס אשר ביקש למכור חלק מהחזקותיו הקיימות עקב אילוצים רגולטוריים החלים עליו. רכישת המניות בוצעה במחיר למניה השווה למחיר שייקבע בהשקעה המתוארת בסעיף קטן ג' להלן בהפחתת שיעור של 10% מסכום זה. במסגרת המכירה כאמור הוקנתה לחברה (וליתר בעלי מניות קיימים שהשתתפות ברכישה) אופציית PUT לתקופה קצובה למכור עד 83.33% מאותן מניות בחזרה למוכר כאמור, במחיר הרכישה (ראו גם דו"ח מיידי מיום 27.1.2010 המובא על דרך ההפניה).

ג. בחודש ינואר 2010 נחתם הסכם השקעה נוסף במסגרתו ביצעה בטר פלייס סבב השקעה נוסף לפיו היא תגייס סך כולל של 350 מיליון דולר, כנגד מניות בכורה מסוג B שיוקצו הן לחלק מבעלי המניות הקיימים שלה והן למשקיעים חדשים שאינם קשורים לחברה. עד למועד דו"ח זה טרם הושלמה העסקה האמורה אשר מותנית בקיומם של מספר תנאים מתלים כגון קבלת אישור הממונה על הגבלים עסקיים בארה"ב וכן לשינוי אופי התאגדותה של בטר פלייס מ-LLC ל-Delaware Corporation. הגיוס יבוצע לפי שווי חברה בסך של כ-900 מיליון דולר לפני הכסף (בכפוף להתאמות), בשווי מנית בכורה B של 3 דולר. בהסכם השקעה זה נקבע מנגנון התאמה למחיר למנית בכורה B, לפיו יפחת המחיר למנית בכורה מסוג B לסך של 2.5 דולר, אם לא יתקיימו תנאים שפורטו בהסכם. במסגרת זאת, החברה תשקיע בבטר פלייס סך נוסף של כ-72 מיליון דולר, כנגד 24,019,417 מניות B ("השקעת החברה"), בכפוף להתאמות כאמור לעיל.

ד. במסגרת סבב ההשקעה האמור, ישקיעו החברה ובעלי עניין בה ביחד עם משקיעים נוספים כספים כנגד הקצאת מניות בכורה B, בתנאים שווים לכל המשתתפים בסיבוב ההשקעה. לאחר השלמת ההשקעה תחזיק החברה כ-34% מההון המונפק והנפרע של בטר פלייס (כ-31% בדילול מלא) ובעלי העניין בחברה יחזיקו בכ-10% מההון המונפק והנפרע של בטר פלייס (כ-9% בדילול מלא). מובהר כי כל השיעורים האמורים הינם בהנחה של אי מימוש אופציית ה-PUT הנזכרת בסעיף קטן ב' לעיל. לפרטים נוספים אודות סבב ההשקעה כאמור ראו דיווחים מיידיים של החברה מיום 25.1.2010 ומיום 27.1.2010 המובאים בזאת על דרך ההפניה.

ה. במסמכי ההשקעה ובמסמכי ההתאגדות של בטר פלייס נקבעו למניות הבכורה מגוון זכויות (אשר בכפוף לאמור בסיפת פסקה זו, זהות במאפייניהם הכלליים הן ביחס למניות בכורה A והן ביחס למניות בכורה B כמתואר להלן), כמקובל בהסכמי השקעה בעסקאות מסוג זה, ובכלל כן, בין היתר, זכויות קדימה בקבלת החזר השקעתם (כתוצאה ממכירה, חלוקת דיבידנד או פירוק), הגנה מפני דילול, זכות לפדיון בתנאים שנקבעו, זכות למידע, זכויות ווטו בקבלת החלטות מהותיות בחברה וכן זכויות מקובלות בהעברת מניות (כגון זכות סירוב ראשון, זכות הצטרפות וזכות מצרנות). על אף האמור, בהתחשב בכך שזכויות האנטי דילול, חלוקה בפירוק והזכות לפדיון המניות מתייחסות בין היתר למחיר ההקצאה המקורי של המניות, קיים שוני בין המניות מסוג A לבין המניות מסוג B, וזאת בין השאר כתוצאה ממחירי מניה שונים בהקצאה בכל סבב השקעה כאמור.

בהתאם להסכם בעלי המניות של בטר פלייס, מספר חברי הדירקטוריון לא יעלה על שבעה על פי המפתח שנקבע בהסכם בעלי המניות, וכל עוד החברה תחזיק לפחות 50,000,000 ממניות בכורה מסוג מסויים, תהיה לה, הזכות למנות שני חברי דירקטוריון ובמידה והחברה תחזיק לפחות 10,000,000 מניות בכורה מסוג מסויים ועד ל-50,000,000 מניות בכורה מסוג מסויים, תהיה לה הזכות למנות חבר דירקטוריון אחד. ליו"ר הדירקטוריון לא יוענק קול מכריע.

למועד הדו"ח, מכהנים בדירקטוריון בטר פלייס חמישה (5) דירקטורים והחברה מינתה שני (2) דירקטורים מטעמה בדירקטוריון.

מוצרים ושירותים

11.4.5.

למועד הדו"ח פועלת בטר פלייס לקידום פיתוח פתרונות שונים שמטרתם ליצור אלטרנטיבה ישימה ויעילה לרכב המסורתי המונע על דלק, הן מבחינת תשתית והן מבחינת שירות, ובכלל זה: (א) פיתוח וייצור תחנות להחלפת סוללות אשר תאפשרנה החלפה מהירה של הסוללה ברכב החשמלי במטרה להאריך את טווח הנסיעה של הרכב החשמלי ללא צורך בטעינה ממושכת; (ב) פיתוח עמדות טעינה חכמות, אשר בין היתר, יאפשרו ניהול המתחשב במגבלות רשת החשמל המקומית בכל מדינה וכן יאפשרו ניהול חכם של טעינת הסוללה באופן אשר יאפשר את הארכת חיי הסוללה; (ג) פיתוח מרכז בקרה ותוכנות ייעודיות (אשר חלקן תוטמענה ברכב) שיאפשרו ניהול חכם ואינטגרטיבי של כלל רכיבי המערכת, בצורה שתהיה נוחה לשימוש ולתפעול; (ד) תכנון ופריסה של תשתית ארצית חשמלית במדינות בהן תפעל בטר פלייס, לרבות נקודות טעינה בחניונים, ברחובות, בבתים, בחברות בעלות צי רכב וכיו"ב.

המוצרים שבכוונת בטר פלייס להתמקד בהם למועד הדו"ח, הינם שירותי ניידות ברכבים חשמליים וכן פתרונות תשתית מקיפים לשימוש ברכב חשמלי (כולל תמיכה ואיתור נקודות טעינה פנויות, וכדומה), בתמורה לדמי מנוי חודשיים שייקבעו על פי פרמטרים מתאימים. בנוסף ובהתאם להתפתחות פעילותה, תבחן בטר פלייס פיתוח ושיווק שירותים נלווים ואחרים.

יצוין כי למועד הדו"ח חתמה חברת בטר פלייס ישראל על הסכמים עם מספר רשויות מקומיות בישראל (לרבות עיריות ירושלים וחיפה), לפיהם תחל בטר פלייס בפריסה ניסיונית של תשתית טעינה לכלי רכב חשמליים בערים השונות.

המידע המתואר בפסקה זו בדבר מוצרי בטר פלייס הינו מידע צופה פני עתיד, אשר התממשותו תלויה בגורמים שאינם בשליטת בטר פלייס וביניהם, הצלחת הפיתוח ויעילותו וכן עיתוי שיווקו. הערכות בטר פלייס לגבי התפתחות מוצריה ושירותיה עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, במקרה בו לא תשלים בטר פלייס את הקמת התשתית לרכבים החשמליים כמתוכנן ו/או לא תצליח לשווק את מוצריה ו/או בשל התממשותו של מי מגורמי הסיכון המפורטים להלן.

לקוחות

קהל היעד הראשוני אליו מכוונת בטר פלייס הינו ארגונים המנהלים לרוב ציי-רכב הנוסעים מספר רב של קילומטרים. יצוין כי במסגרת בחינת פוטנציאל השוק, חתמו עשרות חברות בעלות פעילות בישראל על הצהרת כוונות בלתי מחייבת, לפיה ככל שיושלם פיתוח מוצריה של בטר פלייס בהצלחה, יסכימו לבחון את החלפת חלק או כל צי הרכב שלהם לצי רכב חשמלי. כמו-כן, מפתחת בטר פלייס מודל תמחור יעודי עבור פלחי שוק אחרים, בין היתר בהתאם לצרכי הנסיעה השוטפים שלהם. יודגש כי למועד הדו"ח בטר פלייס טרם התקשרה עם גורם כלשהו למכירת מוצריה.

הנתונים בדבר התקשרותה הצפויה של בטר פלייס עם לקוחות מהווים מידע צופה פני עתיד המבוסס על הערכות ותוכניות בטר פלייס והתממשותו עשויה להיות תלויה, בין היתר, בהוצאה מן הכוח אל הפועל של תוכניתה העסקית של בטר פלייס, בהיקף הביקוש למוצרים מבוססי אנרגיה חשמל לרכב בכלל ומוצרי בטר פלייס בפרט.

שיווק והפצה

בחודש פברואר 2010 השיקה בטר פלייס מרכז מבקרים ראשון מסוגו בעולם בו המאפשר לקהל הרחב להתרשם מהפתרונות המפותחים על-ידה ולהתנסות בנהיגה ברכב חשמלי.

תחרות

למיטב ידיעת בטר פלייס, אין מתחרים ישירים לפעילותה. עם זאת, להערכת בטר פלייס, עלול שיתוף פעולה בין יצרניות רכב חשמלי, יצרניות של סוללות לרכב חשמלי ומקימי תשתית הטענה (חומרה ותוכנה) לגרום לתחרות מצד אותם גורמים. לבטר פלייס יתרון על פני תחרות אפשרית כאמור, בהתבסס על ההנחות הבאות: (1) וותק פעילות - בטר פלייס פועלת מעל שנתיים בתחום פעילותה; (2) אזורי פעילות - בטר פלייס פועלת במדינות בהן קיימת תמיכה ממשלתית ועידוד לתהליך המעבר לרכבים חשמליים (כגון דנמרק וישראל), כאשר ההנחה הבסיסית היא כי לא תוקם יותר מתשתית הטענה אחת במקום מסוים; (3) ניהול כולל - בטר פלייס תאפשר ניהול כולל ומערכתי של הטענת הרכבים החשמליים.

נכסים לא מוחשיים

לבטר פלייס בעלות או רישיון בזכויות הקניין הרוחני שלה, ולמיטב ידיעתה אין לה מניעה לפתח או לרכוש זכויות בעתיד בקניין רוחני שיידרש לה.

א. למועד הדו"ח, מעסיקה בטר פלייס כשלוש מאות עובדים בעולם, הממוקמים בארצות הברית, ישראל, אוסטרליה, דנמרק ויפן. עיקר העובדים עוסקים במחקר ופיתוח, פיתוח עסקי ופעילות בחברות המדינה והיתרה בתפעול ובאדמיניסטרציה. להערכת בטר פלייס, קיימת לה תלות מסוימת ביזם ומנכ"ל החברה, מר שי אגסי.

ב. למועד הדו"ח, שמרה בטר פלייס כ-40 מיליון מניות רגילות בהונה הרשום, לצורך הענקת אופציות לעובדיה ויועציה הניתנות למימוש לכ- 40 מיליון מניות רגילות (כ-13.3% מהון מניות בטר פלייס בדילול מלא). למועד הדו"ח הקצתה בטר פלייס אופציות כאמור הניתנות למימוש לכ-15,321 אלפי מניות רגילות, ואשר חלק זניח מהן מומש.

פעילות בטר פלייס ממומנת למועד הדו"ח בעיקר מהונה העצמי. לפרטים אודות מימון שגייסו חברות מדינה ראו סעיף 11.4.14ב' לדו"ח.

בטר פלייס ו/או לחברות בהחזקתה במדינות השונות התקשרו בהסכמי שיתוף פעולה עם גופים מובילים בתחומם לצורך קידום פיתוח המוצרים והשירותים. במסגרת זו, התקשרה בטר פלייס עם אחת מהספקיות המובילות בעולם בשירותי ייצור האלקטרוניקה לצורך פיתוח והקמה משותפים של עמודי הטעינה. כמו כן, לבטר פלייס הסכמי שיתוף פעולה עם חברות בינלאומיות מובילות לצורך פיתוח פלטפורמת המיחשוב, תוכנות הגביה וה-CRM.

להערכת בטר פלייס, במהלך פיתוח התשתית והמוצרים על ידה ולאחר השלמתם, יתכן וידרשו אישורים רגולטוריים בהתאם לדין החל בכל מדינה בה תפעל בטר פלייס, ובהתאם להתפתחות התקנים והסטנדרטים בקשר עם תחום חדש זה. למועד הדו"ח, אין באפשרות החברה או בטר פלייס להעריך את השפעת התקינה והרגולציה על התפתחות פעילותה ופיתוח מוצריה של בטר פלייס.

א. **הסכם עם יצרנית הרכב "רנו" - ביום 28 ביולי 2009 התקשרה בטר פלייס בהסכם עם יצרנית הרכב "רנו", במסגרתו תפתח "רנו" ותייצר רכבים חשמליים המותאמים לפתרון המוצע על-ידי בטר פלייס, לרבות התאמת הרכב המיוצר למודל החלפת הסוללה. ההסכם מתווה כללים לשיתוף פעולה בין רנו לבטר פלייס בשיווק הרכב החשמלי של רנו במדינת ישראל, וקובע התחייבויות כמותיות עבור השוק הישראלי ועבור השוק הדני;**

במסגרת ההסכם התחייבה בטר פלייס לשאת בכל העלויות הקשורות בתיקון, בתיחזוק ובתפעול רשת הניידות של הרכבים החשמליים במדינת ישראל ובנוסף תהיה אחראית למרכז הבקרה ולמערכות התקשורת.

כמו כן, הצדדים להסכם, ישתפו פעולה בביצוע מהלכי אינטגרציה לרכבים החשמליים, ככל אשר תידרשנה. בטר פלייס התחייבה לתחזית מכירה של כ 100 אלף רכבים חשמליים של רנו במהלך השנים 2011-2016, בישראל ובדנמרק.

בהתאם להסכם התחייבה רנו לרמת ביצועים מסוימת של הרכבים והסוללות.

תקופת ההסכם הינה עד ליום 30 בינואר 2017, אשר תוארך אוטומטית לשנה נוספת בכל פעם.

ב. הסכם השקעה עם DONG Energy ("דונג") – ביום 27 בינואר 2009 התקשרה בטר פלייס עם חברת דונג בהסכם לצורך מימון חברת הפעילות בדנמרק ("**בטר פלייס דנמרק**"). לפרטים ראו ביאור 11 א.3. (א) לדוחות הכספיים של החברה.

יעדים ואסטרטגיה עסקית 11.4.15

אסטרטגיית הפעילות של בטר פלייס מתבססת על תהליכים עולמיים המקדמים להערכתה את השימוש בכלי רכב חשמליים, והמייצרים עבורה הזדמנות עסקית לשיווק שירותיה. אסטרטגיית הפעילות כוללת אספקת פיתרון כולל של תשתית ושירותים נוספים אשר יעניקו ערך מוסף ויעודדו את קהלי היעד (צרכנים פרטיים, עסקיים וממשלתיים) לאמץ את השימוש בכלי רכב חשמליים. במסגרת פעילותה בטר פלייס בוחנת ומנתחת את השווקים אליהם היא מעוניינת לחדור וקובעת את המדיניות השיווקית בכל אחד מן השווקים, בהתאם לטיבם.

גורמי סיכון 11.4.16

גורמים שונים עשויים להיות בעלי השפעה מהותית על בטר פלייס, וביניהם מחירי הדלק העולמיים, המיסוי על הדלק, מחירי החשמל בכל מדינה, עידודים רגולטורים לשימוש ברכב החשמלי (כדוגמת מגיני מס), התפתחויות טכנולוגיות של הבטרייה והרכב, היעדר סטנדרטיזציה בענף וכיו"ב. גורמי הסיכון העיקריים בפניהם עומדת בטר פלייס כוללים, בין השאר, גורמי סיכון וחוסר ודאות הקשורים לסוגיות הבאות :

א. בטר פלייס הינה בשלבי התהוות ופיתוח, כאשר המודל העיסקי שלה מבוסס על הנחות שונות אשר היתכנותן תלויה בין היתר בגורמים חיצוניים שונים. ככזו, לבטר פלייס אין היסטוריה תפעולית והיא שואפת להקים עסק חדש לחלוטין ללא תקדימים. כמו-כן, אין לבטר פלייס בשלב

זה הכנסות, לקוחות, מוצרים וכיוצא באלו והיא אינה צופה הכנסות עד לשנת 2011 לפחות.

- ב. ככל שחברות מדינה שונות תהיינה בבעלות חלקית של בטר פלייס בשל כניסתם של משקיעים חיצוניים וככל שאלה לא יתנו את אישורם לתמלוגים אותם על חברת המדינה לשלם לחברת האם בטר פלייס, עלולות תוצאותיה העסקיות של בטר פלייס להיות מושפעות מכך.
- ג. עסקיה של בטר פלייס תלויים בנכונות קהל צרכנים לאמץ את מודל המכוניות החשמליות ולהעדיף על פני חלופות "ירוקות" אחרות.
- ד. ברוב האזורים הגיאוגרפיים צפויים להיות עסקי בטר פלייס תלויים במידה רבה במדיניות האנרגיה המקומית ובתקנות ממשלתיות אחרות שיאפשרו למודל להיות תחרותי בהשוואה למכוניות המונעות בדלק, לרבות החלטת הרשות להגבלים עסקיים בכל מדינה.
- ה. לצורך פעילותה נדרשת בטר פלייס לחתום על חוזים עם כמה יצרנים גדולים של ציוד מקורי הנמצאים בשלבים המוקדמים של פיתוח מכונית חשמלית וסוללה המתאימה לצרכיה של בטר פלייס.
- ו. חברות שירותים ציבוריים גדולות, יצרני רכב וחברות אנרגיה אחרות עלולים להעתיק את הפתרון המוצע על ידי בטר פלייס לשימושים דומים.
- ז. עיכוב או סיבוכים בלתי צפויים אחרים בפיתוח תשתית רשת הטעינה ופריסתה הן מסיבות עסקיות והן מסיבות רגולטוריות עלולים לגרום לעליה משמעותית בעלויות פיתוח ולהפחית את נכונות הציבור לקבל את הפיתרון של בטר פלייס.
- ח. עיכובים בפיתוח הרשת עלולים לאפשר למתחרים להגיע לשוק מהר יותר מבטר פלייס עם מוצרים טובים יותר ו/או עם שותפים חזקים יותר בתחום הרכב והשירותים.
- ט. הצלחתה העתידית של בטר פלייס תלויה באימוץ הפיתרון שלה על-ידי הקהל הרחב, כלומר שינוי באופן התשלום עבור נהיגה ותפיסה חדשה של בעלות על מכונית.
- י. המחקר והפיתוח נעשים בעיקר בישראל ולא-רגיעה חברתית-פוליטית ולאיומי טרור המאפיינים את ישראל עשויה להיות השפעה על עסקיה.
- יא. על מנת להוציא את תכניתה לפועל, נדרשת בטר פלייס לפעול לגיוסי הון נוספים.

יב. נזקי טבע במקומות בהם ממוקמים מתקנים מהותיים של בטר פלייס עלולים להשפיע לרעה על התקדמות פיתוח מוצריה, על פעילותה וזמינות שירותיה של בטר פלייס, וזאת עד למועד שיקום הנזקים האמורים.

11.5. איי.סי.גרין אנרג'י בע"מ ("ICG")

11.5.1. תיאור כללי של פעילות איי.סי.גרין אנרג'י בע"מ ותיאור עסקיה

א. איי.סי.גרין אנרג'י בע"מ הינה חברה פרטית בבעלות ושליטה מלאות של החברה¹³, אשר הוקמה בתחילת שנת 2007 על ידי החברה, והפועלת בדרך של השקעה בטכנולוגיות ובפרויקטים העוסקים בפיתוח או בייצור מקורות אנרגיה מתחדשת.

במסגרת פעילותה מתמקדת ICG למועד הדו"ח בהשקעה בשני תחומים עיקריים: תחום הסולאר - השקעה בטכנולוגיות סולאר-תרמיות וביזום והקמה של שדות פוטו-וולטאים (PV, CPV); תחום הביו-דלקים - השקעה בתאגיד העוסק בייצור ביו-דלקים שמקורם בשמנים משומשים ומשומן בעלי חיים (דור 1.5), וכן השקעה בפיתוח ביו-דלקים (בהם נעשה שימוש בתהליכי גזיפיקציה של חומרי גלם כגון ביומאסה או פסולת חקלאית (דור 2), כמפורט להלן); בנוסף, בוחנת ICG מעת לעת השקעות נוספות בטכנולוגיות ובפרויקטים נוספים בעיקר בתחומים כאמור וכן בטכנולוגיות ופרויקטים משלימים ומשיקים.

למועד הדו"ח כוללת פעילות ICG השקעה בתאגיד אחד המצוי בשלב ייצור מסחרי, ובהשקעה בשני תאגידים נוספים המצויים בשלבים שונים של מחקר ופיתוח, והכל כמפורט להלן בפרק זה.

ב. סך השקעות החברה בפעילות ICG מסתכמות ליום 31.12.2009 בכ-73 מיליון דולר.

ג. למועד הדו"ח השקעותיה של ICG בתחום הביו-דלקים בוצעו בתאגידים הפועלים מחוץ לישראל, והשקעות ICG בתחום הסולאר בוצעו בשלב זה בישראל בלבד. ככלל, ICG בוחנת מעת לעת אפשרויות לכניסה להשקעה בטכנולוגיות ובפרויקטים נוספים בישראל ומחוצה לה.

13 לפרטים אודות כתבי אופציה הניתנות למימוש למניות ICG, אשר הוענקו למנכ"ל ICG במסגרת תכנית אופציות שאושרה ב-ICG, ראו סעיף 11.5.8 לדו"ח זה.

א. למועד הדו"ח מתבצעת עיקר צריכת האנרגיה העולמית באמצעות שימוש בדלקים פוסיליים (בנוזל וסולר), תוצרים של נפט ופחם אשר הינם מחצבים מתכלים, ואשר מהווים את מקור האנרגיה העיקרי לתעשייה המודרנית. ברקע ההידלדלות הנמשכת במקורות הנפט בעולם והעלייה בצריכת האנרגיה העולמית, וברקע היווצרותם של תהליכים מגוונים נמשכים שהעלו על סדר היום הציבורי ברחבי עולם את הצורך במציאת חלופות אנרגיה נאותות, ניכרת בשנים האחרונות מגמה בקרב המדינות המתועשות לחפש מקורות אנרגיה חלופיים, ובכלל זה לפעול לאיתור ופיתוח טכנולוגיות ואמצעים להפקת אנרגיה נקייה ומתחדשת. כחלק ממגמה זו ניכרת מגמה, בשנים האחרונות, של השקעה בהיקפים גדולים בתחום האנרגיה המתחדשת.

בין מגוון הפתרונות הירוקים נמנים הדלקים האלטרנטיביים ממקורות ביולוגיים-אורגאניים ("ביו-דלקים") המהווים פתרון תכליתי ונגיש לשימוש הקיים והנפוץ כיום בדלקים פוסיליים. דלקים אלו נחלקים לשני סוגים עיקריים: (1) ביו-דיזל, המופק כיום בעיקר מצמחים המיועדים גם למאכל אדם (סויה, קנולה, קוקוס, תירס, בוטנים וכיו"ב), מצמחים שאינם למאכל (זרעי עץ הקיקיון, עץ הג'טרופה וכיו"ב), ושומן הממוחזר משמן טיגון ומשומן בעלי חיים (ביו-דלקים מדור 1 ודור 1.5); (2) ביו-אתנול שמקורו בעיקר בתירס ובקנה סוכר והפקתו מבוססת על הפקת עמילן וסוכר ועל הפיכתם לאתנול.

למרות המגמה הכללית בשנים האחרונות של קיטון בביקושים לביו-דלקים בכלל ולתחום הביודיזל בפרט, ניכרת להערכת ICG, בתקופה האחרונה עליה מסוימת בביקושים לביו-דלקים המופקים ממקורות ממוחזרים כדוגמת שמן טיגון ממוחזר (היינו, לתוצרים המופקים בין היתר על ידי Petrotec AG, אשר ICG נמנית על בעלי מניותיה, כמפורט להלן), וזאת בין היתר בשל הטבות רגולטוריות המוענקות לביו-דלקים המיוצרים במתכונת זו. תחום הביו-דלקים נשלט על ידי חברות הדלק הגדולות, אשר רוכשות את הביו-דלקים מחברות זיקוק ביו-דלקים השונות.

ב. אנרגיה ירוקה אלטרנטיבית נוספת הינה זו המופקת ממקורות השמש (סולאר), אשר בענינה קיימות שתי שיטות נפוצות לרתימת אנרגיית השמש: (1) שיטה פוטו-וולטאית (PV) של המרת קרינת השמש לחשמל (גלי האור); (2) שיטה סולאר-תרמית (CST) אשר במסגרתה מרוכזת קרינת השמש באמצעות מראות לצורך יצירת חום המניע טורבינות (ככלל טורבינות קיטור) המשמשות ליצירת חשמל.

11.5.3.

מגבלות, חקיקה, תקינה, תמריצים, ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות

במרבית המדינות המפותחות בעולם ניכרת מגמת התפתחות של הרגולציה הנוגעת לאיכות הסביבה בכלל ולשימוש באנרגיה מתחדשת בפרט. מגמה זו באה לידי ביטוי בין היתר ביצירת מערכת של כללים ותמריצים ליוזמים, במטרה לעודד השקעות בתשתיות ובמיזמים בתחומי האנרגיה המתחדשת. להערכת ICG, הצלחת פעילותה תלויה במידה ניכרת, בטווח הזמן הנראה לעין, ברגולציה המתפתחת ובכלל כך בהענקת תמריצים מתאימים.

11.5.4.

מבנה התחרות בתחום והשינויים שחלים בו

פעילות ICG מושפעת באופן עקיף משוק האנרגיה המתאפיין בתחרות הולכת וגוברת הן מצדן של מדינות בעלות משאבים ליצור דלקים פוסיליים ותאגידים מטעמן, והן מצד גופים המפתחים והמשווקים תחליפי אנרגיה. בנוסף, מושפעת פעילות ICG (והתאגידים בהם היא משקיעה) באופן ישיר מגופים מתחרים בפיתוח וייצור ביו-דלקים או אנרגיה סולארית. לפרטים ראו גם סעיף 11.5.6 להלן.

11.5.5.

השקעות

למועד הדו"ח כוללת פעילות ICG השקעות בתאגידים כדלקמן:

א. **Petrotec AG** – החזקה בכ- 48% מהזכויות ב- Petrotec AG (להלן: "**Petrotec**"), חברה ציבורית הנסחרת בבורסה בפרנקפורט, גרמניה, הפועלת בתחום ייצור הביו-דיזל בעיקר משמני טיגון ממוחזרים ("UCO") Used Cooking Oil - ומשומן בעלי חיים. במסגרת פעילותה מפעילה Petrotec שני מתקני ייצור בגרמניה העוסקים בייצור ביו-דלקים כאמור, בעלי פוטנציאל ייצור של כ- 185 אלף טון, עובדה המציבה אותה, למיטב הערכת ICG, בין החברות הגדולות הפועלות בתחום זה באירופה.

במסגרת פעילותה קשורה Petrotec בהסכמים עם מגוון לקוחות גדולים, מהמובילים בתחום הסחר בדלקים באירופה, ובהם נמנית BP - British Petroleum, חברת דלק מהמובילות ברחבי אירופה, Harvest (אשר למועד הדו"ח המכירות להם מהוות את עיקר הכנסות פעילות Petrotec) ועוד. להערכת ICG, להפסקת ההתקשרות בין Petrotec לבין חברות הדלק המצוינות לעיל עלולה להיות השפעה מהותית על הכנסות Petrotec בטווח הקצר.

השקעת ICG ב-Petrotec בוצעה בחודש דצמבר 2008 בדרך של רכישת כ- 43% ממניות Petrotec בתמורה לכ- 12 מיליון אירו. הגם שבהתאם להוראות הדין בגרמניה, רכישה של מעל 30% ממניות חברה ציבורית

מחייבת ביצוע הצעת רכש למניות הציבור (לפי הגבוה מבין מחיר הרכישה או ממוצע המחיר בשלושת החודשים האחרונים שקדמו לפרסום ההצעה) פנתה ICG לרשות ניירות ערך בגרמניה (The Federal Financial Supervisory Authority) בבקשה למתן פטור מביצוע הצעת רכש לציבור, בעיקר לאור מצבה העסקי של Petrotec ושוויה הבורסאי באותה עת. בקשת ICG כאמור לוותה בתוכנית ארגון מחדש ל-Petrotec (העוסקת בין היתר בארגון מחדש של ההתחייבות הפיננסיות (לרבות הגדלת הון מאת ICG בסכום כולל של כ-15 מיליון אירו וכן רכישת הלוואה לזמן ארוך בסכום של 18.5 מיליון אירו בתוספת 0.5 מיליון ריבית, תמורת תשלום חד פעמי של 2.2 מיליון אירו), ארגון מחדש של מערך הסחר (לקוחות, הסכמי מימון מוקדם, הטמעת מערך ניהול סיכונים וכיוצא ב'), השבחת מערך היצור יעילותו ונצילותו ואימוץ תוכנית חסכון מקיפה). בנוסף, התחייבה ICG לבצע השקעה נוספת ב-Petrotec, אשר בעקבותיה עלו שיעורי החזקות ICG ב-Petrotec לכ-48%; ביום 27 בפברואר, 2009, אישרה רשות ניירות ערך בגרמניה את בקשתה של ICG לקבלת פטור מהשלמת הצעת הרכש כאמור. למועד הדו"ח עומדת ICG בהתחייבויותיה להשקעות ב-Petrotec על פי תכנית הארגון מחדש כאמור. לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי של החברה מיום 2 במרץ 2009 (אסמכתא מס' 047931-01-2009).

למועד הדו"ח מסתכם סך השקעות ICG ב-Petrotec, הן בהלוואות בעלים וערבויות והן בהון עצמי, בכ-41.7 מיליון דולר וכן התחייבות לערבויות והלוואות נוספות בסכום של 6.3 מיליון דולר.

ב. **HelioFocus Ltd.** – החזקה בכ-47.5% מהזכויות ב-HelioFocus Ltd. (44.7% בדילול מלא), חברה פרטית שהתאגדה בישראל, ואשר עוסקת בפיתוח טכנולוגיה בתחום התרמו-סולארי (להלן: "HelioFocus"). HelioFocus שוקדת על פיתוח טכנולוגיה (שמקורה בפיתוח שנעשה במעבדות מכון ויצמן) לייצור חשמל מאנרגיית השמש על בסיס מערכת משולבת של צלחת רפלקטיבית מתנייעת (למעקב אופטימאלי אחר קרני השמש) וקולטן (רסיבר) אשר אוגר את אנרגיית החום המחממת אוויר לטמפרטורה של כ-900 מעלות ומניע בעזרתה טורבינת גז האחראית לייצור החשמל.

בחודש ינואר 2008 התקשרה ICG בהסכם השקעה עם HelioFocus ועם יזמיה, במסגרתו התחייבה ICG להשקיע סכום כולל של עד 20 מיליון דולר בתמורה לעד 60% ב-HelioFocus (בדילול מלא), על בסיס אבני דרך שנקבעו בהסכם; בעקבות אי עמידת HelioFocus ביעדי הפיתוח המקוריים, נחתם בחודש נובמבר 2008 תיקון להסכם ההשקעה על פיו

הוסכם שההשקעה הכוללת של ICG ב-HelioFocus תקטן לכ-9.5 מיליון דולר בסך הכל. למועד הדו"ח השקיעה ICG את מלוא הסכומים להם היא נדרשת בהתאם לתנאי השקעתה ב-HelioFocus.

בחודש ינואר 2010 התקשרה HelioFocus בהסכם השקעה לפיו התחייב תאגיד סיני להשקיע כ-9.25 מיליון דולר ב-HelioFocus כנגד מניות HelioFocus שיוקצו לו (לפי שווי חברה של כ-34 מיליון דולר לפני הכסף) ולרכוש מקבוצת היזמים מניות נוספות כנגד סך של כ-1.25 מיליון דולר. במקביל להתקשרות עם המשקיע הסיני התחייבה ICG להשקיע ב-HelioFocus סך נוסף של כ-2.31 מיליון דולר כנגד הקצאת מניות HelioFocus נוספות ביחד עם אופציות לרכוש במשך תקופה קצובה מניות נוספות של HelioFocus מקבוצת היזמים (בשיעור מצטבר של כ-2.4% לאחר ביצוע ההשקעה כאמור). ראו גם דיווחים מיידיים מיום 5 בינואר 2010 ומיום 21 בינואר 2010 המובאים על דרך ההפניה.

למועד הדו"ח טרם החלה HelioFocus בייצור מסחרי והיא טרם הכירה בהכנסות כלשהן מפעילותה.

סך השקעות ICG ב-HelioFocus מסתכמות למועד הדו"ח בכ-12.13 מיליון דולר.

ג. **Primus Green Energy Inc.** - החזקה בכ-66.67% מהזכויות ב-Primus Green Energy Inc. (לשעבר Transmediair Inc.) (להלן: "PGE"), חברה פרטית שהתאגדה במדינת ניו-ג'רסי ארה"ב, המצויה למועד הדו"ח בשלב פיתוח טכנולוגיה לייצור ביו-דלקים מחומרי גלם שאינם מיועדים למאכל אדם (בעיקר ביומאסה חקלאית ושאריות מתעשיית העץ - דור 2). באמצעות תהליכי גאזיפיקציה, פירוליזה וקטליזציה. תוצרי הדלק אשר צפויים להיות מופקים מהתהליך כאמור מתוכננים להיות מתאימים לשימוש קונבנציונאלי של כלי תחבורה (רכבים וכלי טיס) מבלי שאלה יידרשו לעבור תהליך נוסף של התאמה קודם לשימוש. למועד הדו"ח מצויה PGE בשלבים מתקדמים של פיתוח מתקן בגודל נסיוני.

סך השקעות ICG ב-PGE הסתכמו למועד הדו"ח בכ-16 מיליון דולר.

למועד הדו"ח טרם החלה PGE בייצור מסחרי והיא טרם הכירה בהכנסות כלשהן מפעילותה.

ד. **IC GREEN PROJECTS Ltd.** - תאגיד בבעלות מלאה של החברה, שבמסגרתו עוסקת ICG בפיתוח ובחינת אפשרויות השקעה במיזמים

לייצור והפקת חשמל באמצעות טכנולוגיות בשלות לייצור אנרגיה מתחדשת כגון טכנולוגיה פוטו-וולטאית ("PV" Photovoltaic), סולאר תרמי (Concentrated Solar Thermal - "CST"), רוח וכדו', המתאפיינים ברגולציה ותמריצים לעידוד יזמים להקמת מתקני הפקת אנרגיה מתחדשת. במסגרת פעילות זו התקשרה IC Green Projects במיזם ראשון עם בעלי שטחים (גגות) באזור דרום הארץ להקמת מערכות פוטו-וולטאיות קטנות (הספק של עד 50 קילו-וואט לכל מערכת) להפקת חשמל על ידם בהספק כולל של כ-2MW. במקביל מפתחת ICG פרויקטים נוספים להקמה ותפעול של מתקנים פוטו-וולטאיים בינוניים (בהספק של מעל 50 קילו-וואט) וגדולים, לייצור חשמל בתמורה לתעריפים קבועים. בנוסף, למועד הדו"ח בוחנת IC Green Projects אפשרויות להקמת מיזמים לייצור אנרגיה בטכנולוגיה פוטו-וולטאית בחו"ל, בדגש על איטליה, יוון וספרד. למועד הדו"ח החלה ICG בפעילות ייצור והפקה בפועל של חשמל על בסיס טכנולוגיה פוטו-וולטאית (PV) כאמור, ועד כה הושקעו על ידה סכומים לא מהותיים לחברה.

תחרות

11.5.6.

פעילות ICG והתאגידים בהם היא מחזיקה מושפעת באופן עקיף משוק האנרגיה, המתאפיין בתחרות הולכת וגוברת הן מצדן של מדינות בעלות משאבים ליצור דלקים פוסיליים, והן מצד גופים העוסקים בפיתוח ושיווק תחליפי אנרגיה, כגון אנרגיה מתחדשת. להערכת ICG, כתוצאה מהעלייה הצפויה בביקושים למוצרי ביו-דלקים ולמוצרי מבוססי אנרגיה שמש (סולאריים), קיים צפי למועד הדו"ח להקמתם של מיזמים נוספים, שעיקר עיסוקם בהפקת אנרגיה באמצעים תחליפיים לצורות ההפקה המסורתיות.

מחקר ופיתוח

11.5.7.

נוכח אופי פעילותה של ICG ואופיין של החברות המוחזקות על ידה, מתרכז חלק מהותי מפעילותה בתחום המחקר והפיתוח.

בתקופת הדו"ח קיבלה HelioFocus מענק מחקר, בסך של כ-0.5 מיליון דולר מקרן BIRD הדו-לאומית (Binational Industrial Research and Development Foundation) עבור פיתוח משותף של טורבינה, יחד עם חברת Capstone האמריקאית.

כמו כן, קיבלה Petrotec מענקי השקעה מהקרן האירופאית לפיתוח איזורי, לשם בניית מפעל הביו-דלקים, בסך כ-0.5 מיליון אירו. מענקים אלו מותנים בעמידה במספר תנאים בתקופה עד ליום 31 במרס, 2013. אי עמידה בתנאים אלו עלולה להוביל להחזרת המענקים במלואם או בחלקם.

א. למועד הדו"ח פועלת ICG באמצעות מטה מצומצם הממוקם בישראל, במסגרתו מועסקים 6 עובדים, עליהם נמנה מנכ"ל ICG, סמנכ"ל פיתוח עסקי, מזכיר חברה ויועץ משפטי וכן מנהל כספים וכלכלה.

ב. ביום 25 בנובמבר 2007 אישר דירקטוריון ICG תכנית אופציות לשנת 2007 לעובדים ונושאי משרה, הכפופה להוראות סעיף 102 לפקודת מס הכנסה, אשר על פי הוקצו למנכ"ל ICG כתבי אופציה לא סחירים המהוות 0.99% מהזכויות ב-ICG בהנחת דילול מלא.

פעילות ICG ממומנת ככלל באמצעות הלוואות בעלים של המועמדות לה על ידי החברה.

למועד הדו"ח לא התקשרו ICG והחברות המוחזקות בהסכמי מימון כלשהם, למעט Petrotec (אשר בנוסף להתקשרותה עם ICG בהסכמי הלוואה כמתחייב מהתחייבות ICG כלפי רשות ניירות ערך בגרמניה - כמפורט בסעיף 10.5.5א' לעיל), התקשרה בחודש יולי 2007 עם בנק בגרמניה במסגרתו נטלה הלוואה בסך של כ-26 מיליון דולר (18.5 מיליון אירו). ביום 22.2.2010 נחתם הסכם נוסף בין Petrotec לבין הבנק כאמור לפיו תיפרע Petrotec את ההלוואה שניתנה לה תמורת סכום מופחת בסך של 3.1 מיליון דולר (כ- 2.2 מיליון אירו). הכספים לצורך פירעון ההלוואה כאמור התקבלו כהלוואות בעלים מ-ICG.

ל-ICG ולחברות המוחזקות על ידה הפסדים מהותיים לצרכי מס ולפיכך הן אינן משלמות, בשלב זה, מסים במדינות בהן הן פועלות. למועד הדו"ח Petrotec הינה היחידה בעלת פעילות יצרנית, אשר כרגע הינה פעילות הפסדית שאינה מחויבת במס.

ICG שואפת, ככל האפשר, להיות גורם בעל השפעה מהותית בהשקעותיה השונות, בכל אחד ממרכיביה של שרשרת הערך (משלב פיתוח הטכנולוגיה ועד ייצור ושיווק המוצר הסופי), תוך ניסיון לשתף פעולה עם שותפים אסטרטגים מקומיים במדינות הפעילות השונות. כמו כן, ICG (באמצעות חברת IC Green Projects), שואפת להפוך לגורם משמעותי ומוביל בתחום ייצור החשמל בטכנולוגיות בשלות לייצור אנרגיה מתחדשת, באופן שבשלב ראשון תתמקד

פעילותה באמצעות שימוש בטכנולוגיות PV בפרויקטים בישראל, אולם במקביל תיבחנה גם אפשרויות השקעה בשדות סולאריים בחו"ל. בנוסף, ICG בוחנת את אפשרויות ההשקעה בפרויקטים לייצור חשמל בטכנולוגיות משלימות נוספות (כגון רוח, אגירה שאובה ויעילות אנרגטית).

תוכניותיה של ICG כמפורט לעיל משקפות את מדיניותה נכון למועד הדו"ח, ומבוססות על הערכותיה הנוכחיות ומצבה למועד הדו"ח. לעניין זה, לאור המשבר העולמי והיציאה האיטית ממנו בוחנת ICG באופן תדיר את מצב השווקים, ואת מידת קצב התפתחות המגמות הרלוונטיות ליזום פרויקטים ומיזמים העוסקים בייצור או בפיתוח מקורות אנרגיה מתחדשת. המידע הכלול בסעיף זה לעיל, הינו מידע צופה פני עתיד הנסמך על מצב ICG למועד הדו"ח, על המציאות המאקרו כלכלית הנוכחית ועל פעילות האנרגיה הירוקה בשווקים השונים למועד הדו"ח. יודגש כי בפועל אין כל וודאות בהתממשות יעדיה ותוכניותיה של ICG.

גורמי סיכון

11.5.12.

להלן האיומים, החולשות וגורמי הסיכון העיקריים להם חשופה ICG:

א. **סיכוני שוק** - פעילות ייצור החשמל הסולארי ופעילות יצור הדלקים הביולוגיים בהם פועלת ICG נסמכת בין היתר על סובסידיות ותמיכה ממשלתית באמצעות הסכמים ארוכי טווח (20-25 שנה) במדינות שונות בעולם. שינוי או הפסקה של תמיכות מסוגים אלו עשוי להיות בעל השפעה מהותית על פעילות ICG בתחומים אלו.

ב. **תחרות בתחום האנרגיה** - בשל היקף הביקוש לאנרגיה המבוססת על דלקים פוסיליים ועליית מחיריהם בשנים האחרונות, נעשים מאמצים ניכרים למציאת מקורות אנרגיה חלופיים, לרבות (אך לא רק) אנרגיה ירוקה לסוגיה השונים. בהתאם לכך אין וודאות כי אנרגיה המבוססת על ביו-דלקים או אנרגיה סולארית יוכלו להתחרות במוצרים חלופיים אלו ולהוות שחקן משמעותי בתחום.

ג. **סיכונים טכנולוגיים** - פעילותה של ICG מתמקדת במיזמים ופרויקטים שבהם לשמירה על יתרון טכנולוגי קיימת בעלת משמעות רבה. ICG משקיעה בחברות טכנולוגיות על מנת לנסות ולהבטיח התמודדות עם פיתוחים טכנולוגיים בתחום. חברות רבות אחרות בישראל ובעולם מפתחות טכנולוגיות מתחרות, שיכול שיהיו אף עדיפות, על אלו המפותחות במיזמים המוחזקים על ידי החברה.

ד. **זכויות יוצרים** - פעילותם של חלק מהתאגידים המוחזקים על ידי ICG מתבססות על טכנולוגיה או טכניקה לייצור אנרגיה אשר למועד הדו"ח

טרם החלה בייצור מסחרי. פעילות אשר אינה מוגנת למועד הדו"ח בזכויות יוצרים חשופה בשל כך לתחרות ולחשיפה מצד גורמים המעוניינים לפעול בדומה לפעילות המבוצעת.

ה. **חשיפה להשפעות רגולציה** - שינויים רגולאטורים בתחום האנרגיה עלולים להשית על פעילות התאגידים המוחזקים על ידי ICG הוצאות ומגבלות משמעותיות לשם עמידה בהם.

פרק ד' - תיאור עסקי התאגיד - שונות

הון אנושי 12.

- 12.1. **כללי** - מטת החברה מספק שירותי ניהול ויעוץ, וכן שירותים מגוונים של מימון ופיתוח עסקי לחברות הקבוצה, באמצעות כ-29 עובדים לפי הפירוט: ¹6 עובדי הנהלה (שהינם נושאי משרה), 7 עובדי אגף כספים ו-16 עובדי מזכירות ושירותים. העובדים מועסקים באמצעות חברת בת בבעלות מלאה של החברה, ח.ל. ניהול ויעוץ (1986) בע"מ, ממנה מקבלת החברה שירותי ניהול.²
- 12.2. **העסקת עובדי החברה** - עובדי החברה מועסקים באמצעות חוזים אישיים; זכויות העובדים בשל סיום יחסי עובד-מעביד, מכוסות בחלקן על ידי הפקדות שוטפות בקופות גמל ובקופות פנסיה ועל ידי רכישת פוליסות בחברות ביטוח. להערכת החברה, יתרת ההתחייבות שאינה מכוסה על ידי ההפקדות והביטוחים כאמור, מכוסה על ידי הפרשות.
- 12.3. **תכניות תגמול לעובדים** – לפרטים בדבר תכניות תגמול לעובדי החברה, ראו סעיף באור 23 לדוחות הכספיים של החברה ליום 31.12.2009.
- 12.4. **העסקת נושאי משרה בכירה ועובדי הנהלה בכירה** - הסכמי ההעסקה של נושאי המשרה הבכירה בחברה כוללים, בין היתר, הסדרים כדלקמן: הסדרים בנוגע למענקים, שיוענקו לנושא המשרה על פי המלצת המנהל הכללי ויאושרו לפי שיקול דעתו של הדירקטוריון; הסדרים לעניין השתתפות בתכנית אופציות של החברה, ככל שתיקבע כזו ובהתאם לשיעור שיקבע בה; הסדרים לעניין תשלומים לקרן השתלמות, ביטוח מנהלים וקרנות פנסיה; ולעיתים גם תקופת הסתגלות ופיצויי פרישה מוגדלים. לפרטים בדבר העסקת בכירים בחברה (לרבות מנכ"ל ויו"ר), ראו פירוט בדבר תקנה 21 לתקנות דוחות תקופתיים ומיידים, התש"ל-1970 בפרק הפרטים הנוספים.

מימון 13.

כללי 13.1.

- 13.1.1. מקורות המימון העיקריים של החברה מבוססים על מוסדות פיננסיים מקומיים, מערכת הבנקאות המקומית ובנקאות זרה. בנוסף מחזיקה החברה בנכסים פיננסיים נזילים, שהיקפם משתנה מעת לעת, וזאת בין השאר במטרה לשמש מנוף לניצול הזדמנויות עסקיות וכאמצעי גישור ובטחון לצורך ניהול תנאי והיקפי האשראי שנטלה. מרבית האשראי ממקורות בנקאיים מובטח בשעבודן של השקעות בחברות המוחזקות (בד"כ מניות כיל) לטובת הבנקים. לפרטים נוספים ראו פסקה 13.2.6 להלן.
- 13.1.2. ככלל, החברה נוטלת אשראי לזמן ארוך.

¹ לא כולל היועמ"ש הפנימית ומזכירת החברה הנכנסת, אשר החלה בכהונתה ביום 15.3.2010 והמצויה למועד הדו"ח בתהליך חפיפה עם מזכירת החברה היוצאת.

² לחברה מבקר פנים שאינו עובד החברה.

נכון ליום 31.12.2009, היקף האשראי של החברה וחברות המטה הסתכם בכ- 2,284 מיליוני דולר, אשר משך החיים הממוצע שלו הינו כ- 3.6 שנים. מתוך הסך הנ"ל, אשראי בסך של כ- 2,134 מיליוני דולר הוא אשראי לזמן ארוך (כולל חלויות שוטפות) וסך של 150 מליון דולר הוא אשראי לזמן קצר.

השווי ההוגן של עסקאות ההגנה להחלפת מטבע וריבית בגין אגרות החוב וההלוואות של החברה הסתכם בכ- 142 מיליון דולר ומקטין כלכלית את ההתחייבויות נטו.

נכון ליום 22.3.2010, היקף האשראי של החברה וחברות המטה, הינו כ- 2,277 מיליוני דולר, מתוכו כ- 2,127 מיליוני דולר אשראי לזמן ארוך (כולל חלויות שוטפות), אשר משך החיים הממוצע שלו הינו כ- 3.4 שנים.

13.1.3. מרבית האשראי של החברה ניטל לצורך מימון ההשקעות בחברות המוחזקות. החברה רואה במרבית השקעותיה כהשקעות אשר נמדדות בדולר. בהתאם לכך, מרבית ההלוואות שנטלה למימון החזקות אלו הינן בדולר או באגרות חוב צמודות מדד אשר מרביתן הוחלפו בעסקאות להתחייבויות דולריות.

13.1.4. לפרטים בדבר היקף האשראי המובטח בשעבודים, ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים של החברה ליום 31.12.2009.

13.1.5. יצוין כי היקף הנכסים הפיננסיים של החברה ליום 31.12.2009 וליום 22.3.2010 הסתכם בכ- 236 מיליוני דולר ובכ- 171 מיליוני דולר (בהתאמה).

הירידה בהיקף הנכסים הפיננסיים נובע מהשקעות שביצעה החברה לאחר ה-31.12.2009 בסך כ- 144 מליון דולר (מתוכם 100 מליון דולר בצים), פרעון התחייבויות והוצאות שוטפות בסך כולל של 26 מליון דולר שקוּזו ממכירת כ- 0.6% ממניות כיל בתמורה של כ- 106 מליון דולר.

13.2. אשראי בנקאי

13.2.1. אשראי לטווח ארוך

נכון ליום 31.12.2009, היקף האשראי ממקורות בנקאיים בחברה ובחברות המטה הסתכם בכ- 682 מליון דולר. מתוך סך זה, כ- 190 מליון דולר נושא ריבית שיעור קבוע של כ- 5.1% והיתרה בסך כ- 492 מליון דולר נושאת ריבית משתנה על בסיס ריבית ליבור משתנה לטווח קצר של עד 12 חודשים בתוספת מרווח קבוע כפי שנקבע בכל הסכם אשראי. שיעור הריבית הכולל על האשראי הבנקאי בריבית משתנה נע במהלך 12 החודשים שקדמו ל-31.12.2009 בטווח שבין 5.16% ל-1.6%.

שיעור ריבית הליבור הממוצע שחל על האשראי בריבית משתנה, נכון ליום 31.12.2009, הינו כ- 0.5% והריבית הממוצעת והאפקטיבית הינה כ- 2.2%.

13.2.2. אשראי לטווח קצר

נכון ליום 31.12.2009, היקף האשראי לזמן קצר ממקורות בנקאיים, הסתכם בסך של כ- 150 מיליון דולר נושא ריבית ממוצעת ואפקטיבית של כ-2.1%. האשראי ניתן לחברת מטה בבעלות מלאה של החברה.

לפרטים בדבר מדיניות החברה להגן מפני השפעת השינויים בשיעור הריבית המשתנה על ההלוואות, ראו סעיף 13.2.4 להלן.

13.2.3. אשראי שאינו בנקאי

א. נכון ליום 31.12.2009, היקף האשראי ממקורות לא בנקאיים (לטווח ארוך, כולל חלויות שוטפות) הסתכם בכ- 1,452 מיליון דולר באגרות חוב צמודות למדד ואג"ח שקליות לא צמודות. סך של כ- 1,199 מיליון דולר מתוך הסך הנ"ל הוחלף בעסקאות SWAP להתחייבויות דולריות בסך של 1,107 מיליון דולר, מרביתן בריביות המבוססות על ריבית הליבור המשתנה. שיעור הריבית המשתנה הממוצע, בגין אשראי זה, ליום 31.12.2009 היה כ-0.7% ושיעור הריבית הממוצעת והאפקטיבית היתה כ- 2%. היתרה בסך של כ- 249 מיליון דולר באגרות חוב צמודות למדד נושאות ריבית בשיעור שנתי ממוצע ואפקטיבי של כ- 4.8%.

נכון ליום 22.3.2010 לא חל שינוי מהותי בהיקף האשראי, בשיעורי הריבית ובנתוני החשיפה למטבע, לריבית ולמדד.

ב. לפרטים אודות אגרות החוב שהנפיקה החברה ותנאיהן ראו ביאור 17 לדוחות הכספיים של החברה ליום 31.12.2009 וכן בדו"ח הדירקטוריון של החברה על מצב עסקי התאגיד לשנת 2009.

ג. בחודש פברואר 2009 הורידה מעלות Standart & Poor's (להלן: "מעלות") את דירוג אגרות החוב של החברה מ-"AA" יציב ל-"AA-" עם תחזית לירידה בדירוג, וביום 21 בספטמבר 2009 הודיעה מעלות על הורדת דירוג אגרות החוב של החברה לדירוג "A+" עם תחזית דירוג יציבה. לפרטים והרחבה ראו דיווחים מיידיים של החברה מימים 12.2.2009 ו-21.9.2009 המובאים בזאת על דרך ההפניה.

13.2.4. החברה מגנה חלקית מפני השפעת השינויים בשיעור הריבית המשתנה בגין ההלוואות ובגין התחייבויות הדולריות בעסקאות ההחלפה, מפני העלייה של מדד המחירים לצרכן ומפני השינויים בשער החליפין הנובעים מאגרות החוב בהיקפים הנקבעים מעת לעת. במסגרת זאת, החשיפה בהיקף של 1,199 מיליון דולר, בגין אגרות החוב כאמור בסעיף 13.2.3 לעיל, הוחלפה להתחייבות דולרית. ביחס לחשיפה למדד הנובעת מאגרות החוב הנזכרות בסעיף 13.2.3 ב' נקשרה עסקה לקיבוע המדד הצפוי בתאריכי פרעון האג"ח בסך כ- 95 מיליון דולר. בנוסף התקשרה החברה בעסקאות להגנה על הריבית המשתנה בהיקף כולל של כ- 1,205 מיליון דולר, מתוכו סך של כ- 805 מיליון דולר בעסקאות החלפת ריבית

מלאות (IRS), וסך של כ-400 מיליון דולר בעסקאות החלפת ריבית בטווח שסוכם (COLLAR).

13.2.5. החברה מגייסת אשראי מעת לעת לצורך הרחבת פעילות והשקעות נוספות וכן לצורך מימון מחדש של אשראים קיימים שניטלו לצורך ביצוע השקעות.

13.2.6. מגבלות החלות על התאגיד בקבלת אשראי

החברה וחברות המטה יצרו את השעבודים הבאים ונטלו על עצמן את המגבלות הפיננסיות העיקריות הבאות:

א. שעבודים

להבטחת הלוואות מבנקים יצרו החברה וחברות מטה שעבודים כדלקמן: (א) להבטחת פירעון הלוואות בסך של כ-666 מיליון דולר שקיבלה החברה שועבדו מניות כיל המהוות כ-19.2% מהון מניות כיל, ולחברה נתונה הזכות, בתנאים הקבועים בהסכמי האשראי, לשחרר חלק ממניות אלו מהשעבוד כך שיוותרו רק 13.6% מהון המניות בשעבוד (ב) להבטחת פירעון אשראי בסכום של כ-225 מיליון דולר שקיבלו חברות המטה, מתוכו כ-35 מיליון דולר בערבות פיננסית, שיעבדו חברות המטה מניות של כיל המהוות כ-12% מהון מניות כיל, ולחברות המטה נתונה הזכות, בתנאים הקבועים בהסכמי האשראי, לשחרר חלק ממניות אלו משעבוד כך שיוותרו רק 5.3% מהון המניות בשעבוד.

ב. מגבלות פיננסיות

במסגרת הסכמי הלוואות שונים, ובכפוף לתנאיהם, החברה התחייבה בהתחייבויות שונות, ובהן התחייבויות לעמידה ביחסים פיננסיים מסוימים מצד החברה (על פי דוחותיה הכספיים), אשר אי עמידה בהן מזכה את המלווים הרלבנטיים, בכפוף לתנאי ההסכמים, לדרוש את הפרעון המידי של מלוא האשראי שניתן על ידיהם, וביניהם:

1. הון עצמי מינימלי שלא יפחת מסכום של 300 מיליון דולר; וכן -

2. יחס התחייבויות החברה בתוספת 50% מהערבויות הכספיות שהעמידה החברה להבטחת חובות צדדים שלישיים, ובניכוי נכסים נזילים שהינם חלק מהרכוש השוטף, לא יעלה על 60% מההון העצמי בתוספת התחייבויות החברה ובניכוי נכסים נזילים (כפי שנקבע בהסכמי המימון הרלבנטיים).

בהסכמי הלוואה מסויימים נקבעו יחסים מינימאליים בין שווי הבטחונות שהעמידה החברה כבטוחות לאותן הלוואות (הנגזר ממחירן בבורסה) לבין יתרתן של ההלוואות, אשר במקרה בו יורדים היחסים שנקבעו, על החברה לספק למלווים בטחונות נוספים או להקטין את יתרת החוב.

בנוסף, בהסכמי הלוואה שונים, ובכפוף לתנאיהם, נקבע כי במקרה בו יחדלו בעלי השליטה הנוכחיים בחברה לשלוט בה מהווה הדבר עילה להעמדת האשראי לפרעון מיידי.

במסגרת הסכמי המימון עם הבנקים ואגרות החוב שהנפיקה החברה נכללו עילות מקובלות, כגון פיגור בהחזר ההלוואה, אי פירעון חובות לנושים במועדם מעל לסכום מצטבר מסוים, מינוי מפרק או כונס נכסים לחברה, הטלת עיקול על חלק מהוטי מנכסי החברה, אשר בהתקיימן, בכפוף לתנאי כל הסכם והסכם, רשאי נותן האשראי לדרוש את הפירעון המיידי של ההלוואה הרלבנטית.

נכון ליום 31.12.2009 וכן ועד למועד דוח זה, החברה עומדת באמות המידה הפיננסיות ולמיטב ידיעתה לא התקיימו המגבלות דלעיל.

לעניין מגבלות החלות על התאגיד בקבלת אשראי ראו גם ביאור 22 לדוחות הכספיים של החברה ליום 31.12.2009.

ערבויות 13.2.7.

נכון ליום 31.12.2009, סך הערבויות שהעמידה החברה עצמה לגופים צדדי ג' (לרבות לחברות בנות שלה) עומדות על כ- 2.5 מיליון דולר וסך הערבויות שהעמידה חברת מטה בבעלות מלאה לגופים צדדי ג' עומד על כ- 35 מיליון דולר. מרבית הערבויות הנ"ל מתייחסות להתחייבויות שאוחדו בדוחות הכספיים בגין חברות מאוחדות.

מיסוי 14.

דיני המס החלים על החברה 14.1.

לפרטים בדבר מיסוי הכנסות החברה (לרבות מדידת התוצאות לצרכי מס, חוקי עידוד החלים על קבוצת החברה, הפסדים להעברה לצרכי מס, שומות המס של החברה וחברות הקבוצה ושיעורי המס בישראל), ראה באור 32 לדוחות הכספיים של החברה ליום 31.12.2009.

שומות מס 14.2.

לחברה שומות מס סופיות בגין שנות המס עד וכלל השנה שהסתיימה ביום 31.12.1992. יחד עם זאת, השומות עד וכולל שנת המס 2003 נחשבות כ"סגורות". החברה נמצאת בדיונים עם רשויות המס בישראל ביחס לשומות המס שלה לשנים 2004-2005. לפרטים נוספים ראו ביאור 32 לדוחות הכספיים של החברה ליום 31.12.2009.

סך ההפסדים והניכויים לצרכי מס ליום 31.12.2009, המועברים לשנים הבאות, מסתכם בסך של כ- 1,500 מיליון ש"ח. יוער כי מאחר והחברה נמצאת בדיוני שומות עם רשויות המס בישראל לשנים 2004-2005, סך ההפסדים המועברים שצוין לעיל, עשוי לקטון.

חוק החברה לישראל, תשכ"ט - 1969 14.3.

ביום 24 ביוני 1969 נחקק בכנסת חוק החברה לישראל בע"מ, תשכ"ט-1969 (בסעיף זה: "**החוק**"), שהעניק לחברה ולבעלי מניותיה הטבות מס שונות. החוק תוקן, בין היתר, במסגרת תיקון 132

לפקודת מס הכנסה, בתחולה מה- 1 בינואר 2003, וכיום חלק מהותי של הטבות המס שהוענקו על פי החוק אינם בתוקף עוד או בוטלו. בהקשר זה עוד יצוין כי בהתאם לחוק, היה והחברה הקצתה פחות מ-80% מהון מניותיה לתושבי חוץ תמורת מטבע חוץ, אזי שר האוצר רשאי, לפי שיקול דעתו, לבטל את כל ההטבות או חלק מהן לפי החוק אמור, לרבות למפרע.

על רקע הנפקת מניות בחברה שבוצעה בשנת 2001, שלא בהתאם לתנאי הנפקה לתושבי חוץ כאמור לעיל, החברה קיבלה אישורים מנציבות מס הכנסה (כתוארה דאז), לפיהם בין היתר ההנפקה האמורה וכן הנפקות עתידיות שתבוצענה על-ידי החברה לא יפגעו בפטורים או בהטבות להם הייתה זכאית החברה בעבר ועד ליום 1.1.2003. כמו-כן נקבע כי ההנפקה האמורה והנפקות עתידיות נוספות (ככל שיהיו כאלה) לא יקנו כל הטבת מס לחברה ולבעלי מניותיה לפי החוק.

יובהר כי אין באמור כדי להתייחס להשלכות כלשהן שעשויות להיות על בעלי מניות של החברה בקשר עם החוק האמור.

15. מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד

15.1. למגבלות בקשר עם "הוראות ניהול בנקאי תקין" של בנק ישראל בעניין "לווה בודד", "ולששת הלווים" ו"קבוצות הלווים" הגדולים ביותר בתאגיד הבנקאי ראו סעיף 19.2.2. לדו"ח זה. למיטב ידיעת החברה, המגבלות האמורות מגבילות מעת לעת את היקף האשראי וכן משפיעות על תנאי המימון בחברות הקבוצה.

15.2. למגבלות הנובעות ממניית מדינה מיוחדת בכל - ראה סעיף 8.10.2 לדו"ח זה.

15.3. למגבלות הנובעות ממניית מדינה מיוחדת בצים - ראה סעיף 9.22.15 לדו"ח זה.

15.4. למגבלות הנובעות מהחזקת מניות בבזן - ראה סעיף 10.17 לדו"ח זה.

15.5. למיטב ידיעת החברה, עשויה לחול מגבלה על פעילות החברה בתחומי בנקאות מסוימים בין השאר בהתחשב בכך שבני משפחה של בעלי עניין בחברה הינם בעלי עניין בבנק מזרחי טפחות בע"מ.

15.6. למגבלות רגולטוריות נוספות החלות על החברות המוחזקות המהותיות של החברה, ראו סעיפי מגבלות רגולטוריות בכל אחד ממגזרי פעילות החברה או תיאור השקעותיה, לפי העניין.

16. אירועים מהותיים

16.1. היתר לשליטה ואחזקת אמצעי שליטה בבזן והסכם שליטה בבזן

16.1.1. **היתר השליטה בבזן** – ביוני 2007 התקבל בחברה היתר לשליטה ואחזקת אמצעי שליטה בבזן בהתאם לצו החברות הממשלתיות (הכרזה על אינטרסים חיוניים למדינה בחברת בתי הזיקוק לנפט בע"מ), התשס"ז-2007 (להלן: "אישור השרים" או "היתר השליטה" ו"צו האינטרסים", בהתאמה). היתר השליטה כפוף לקיום הדרישות, התנאים וההתחייבויות הקבועים בו על ידי בעלי ההיתר (החברה וכן כל אחד מהיחידים ה"ה מר עידן עופר, מר איל עופר ומר אהוד אנג'ל) (להלן: "בעל ההיתר"), לרבות שמירת מבנה האחזקות הקיים בבזן ובחברה ואיסור על העברת השליטה בבזן או על שינוי בהחזקות

באמצעי שליטה והרכב השליטה בבזן ללא קבלת אישור השרים³; למיטב ידיעת החברה ביום 7.5.2009 נתקבל בידי מפ"ב היתר לשליטה והחזקת אמצעי שליטה בבזן; ביום 7.6.2009 קיבלה החברה הודעה מאת רשות החברות הממשלתיות בה הודיעה רשות החברות הממשלתיות לחברה כי נחתם היתר שליטה מתוקן לבזן, לפיו רשאית החברה לשלוט בבזן ולהחזיק 24% או שיעור גדול יותר מאמצעי שליטה בבזן, לבד, או ביחד עם מפ"ב ו-PCH.

16.1.2. הסכם השליטה בבזן - בהתאם להיתר לשליטה והחזקת אמצעי שליטה בבזן שניתן

למפ"ב, נכנס לתוקפו במאי 2009 הסכם בין PCH (הנמצאת בבעלות ושליטה מלאים של מפ"ב) בין החברה (להלן בס"ק זה: "הצדדים להסכם השליטה") שעניינו שליטה משותפת בבזן (להלן בס"ק זה: "הסכם השליטה") (ראו דיווח מיידי של החברה מיום 7.5.2009 המובא בזאת על דרך ההפניה). כמו כן, ביום 2.11.2009 נחתמה בין הצדדים להסכם השליטה תוספת להסכם השליטה (אשר נכנסה לתוקף ביום 30.12.2009). הסכם השליטה (והתוספת לו) מסדירים את יחסי השליטה המשותפת בבזן בין החברה לבין מפ"ב ו-PCH (להלן: "קבוצת מפ"ב") ובכלל זה: (א) הגדרת מניות גרעין השליטה בבזן - מניות גרעין השליטה מהוות 40% מהון המניות המונפק והנפרע של בזן (החברה מחזיקה 55.625% ממניות גרעין השליטה ומפ"ב מחזיקה את היתרה). שאר מניות בזן המוחזקות על ידי קבוצת מפ"ב או על ידי החברה נחשבות מניות חופשיות שאינן כפופות להוראות הסכם השליטה, למעט חובתו של המחזיק בהן להצביע מכוחן באסיפות הכלליות של בזן בקול אחד עם מניות גרעין השליטה של אותו צד; (ב) תקופת הקפאה של 6 חודשים שמניינה החל ממועד חתימתו של הסכם השליטה, בה לא תותר העברת מניות גרעין השליטה על ידי מי מהצדדים; (ג) זכות סירוב ראשון לרכישת מניות גרעין השליטה; זכות הצטרפות למכירה של מניות גרעין השליטה על ידי צד כלשהו; (ד) זכות השתתפות ברכישת ניירות ערך של בזן על ידי אחד הצדדים, בהתאם לחלקו של הצד השני בגרעין השליטה; (ה) מנגנון במב"י (Buy Me Buy You) לרכישת מניות גרעין השליטה על ידי אחד הצדדים; (ו) אופן ההצבעה בדבר מינוי דירקטורים, מינוי מנכ"ל, רואי חשבון מבקרים ועורכי דין בבזן ובחברות הבנות של בזן; (ז) אופן ההצבעה בנושאים מסויימים שנקבעו בהסכם השליטה. ו - (ח) קביעת מדיניות דיבידנד.

כן נקבע בהסכם השליטה, כי מכירת השליטה הישירה או העקיפה במפ"ב או בחברה ("הצד הנמכר") תקנה לצד האחר להסכם השליטה זכות לרכוש מהצד הנמכר את מניות גרעין השליטה בבזן שיוחזקו באותו מועד בידי הצד הנמכר, במידה שהן מהוות את עיקר נכסיו של הצד הנמכר (קרי, אין לצד הנמכר נכסים אחרים, לא כולל מזומנים ושווי מזומנים, זולת מניות גרעין השליטה בבזן שערכם לפי הדו"חות הכספיים האחרונים של

³ יצוין כי בהתאם לתנאי היתר השליטה, כל עוד החברה היא בעלת שליטה בבזן, פז היא בעלת שליטה במפ"ב, ולבנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "בל"ל") זכות או יכולת למנות, להמליץ או למנות מינוי דירקטור בחברה ובפז, נקבעו מגבלות מסוימות, בין היתר, ביחס למינוי דירקטורים מטעם בל"ל בחברה, בבזן ובפז, למעורבות בל"ל, או מי מטעמו, במינוי דירקטורים בבזן ובדיונים והחלטות החברה בקשר לבזן ולבז"א, וביחס להעברת מידע החברה לבל"ל ביחס לבזן.

הצד הנמכר עולה על סך 200 מיליון דולר) וזאת בתמורה לתשלום שייקבע על פי נוסחה המבוססת על מחירי השוק של מניית בזן בתוספת 15% כפרמיה.

על פי תנאיו, הסכם השליטה יסתיים במוקדם מבין: (א) בהתאם להוראותיו; או (ב) מאותו מועד שבו צד חדל להחזיק לפחות 10% מהון המניות המונפק של בזן; ההסכם כולל הוראות נוספות המקובלות בהסכמים מסוג זה, לרבות סעיפי סודיות, תרופות, אי-ויתור על זכויות, בוררות, סמכות שיפוט וכדומה.

כן נקבע, כי במקרה בו החברה תבקש למכור את כל מניות גרעין השליטה שבידה, וקבוצת מפ"ב לא תעשה שימוש בזכות הסירוב הראשונה או בזכות ההצטרפות המוקנות לה, קבוצת מפ"ב תודיע לשרים, כי אין לה התנגדות לכך שהיתר השליטה שלה ישונה כך שבמקום החברה, יופיע בו הצד השלישי לו מכרה החברה את מניות גרעין השליטה כאמור. במידה ולא יתקבל אישור השרים כאמור מטעמים כלשהם הנעוצים בקבוצת מפ"ב או בהיתר השליטה של קבוצת מפ"ב, וקבוצת מפ"ב לא תפעל לכך שהתנגדות השרים תוסר במועד הקבוע בהסכם, תהא החברה רשאית להודיע על ביטול הסכם השליטה המשותפת החל ממועד ההעברה לצד השלישי של כל מניות גרעין השליטה בבזן של החברה, ובלבד שקודם לכן, קבוצת מפ"ב תהיה רשאית לשוב לממש את זכות הסירוב הראשונה שלה או את זכות ההצטרפות המוקנית לה.

לפרטים נוספים אודות הסכם השליטה והתוספת לו ראו דיווחים מיידיים של החברה מהימים 28.6.2007, 7.6.2009, 3.11.2009, 30.12.2009 המובאים בזאת על דרך ההפנייה.

16.2. תכנית הבראה של צים

במסגרת תכנית הבראה של צים (לפרטים ראו סעיף 9.17 לדו"ח), ובהתאם להחלטות של האסיפה הכללית של החברה מיום 3.11.2009, החברה לישראל מסרה לצים הודעה בדבר היענותה להצעת הזכויות של צים מיום 8.11.2009, ובמסגרת זו החברה: (1) ביצעה העברה בנקאית לזכות החשבון המיוחד כקבוע בהצעת צים בסך של כ-100 מיליון דולר; ו-(2) נתנה הוראה בכתב לצים על המרת הלוואות שהעמידה לטובת צים (בדרך של פירעון ההלוואות הנ"ל ובד בבד הזרמה לצים של סכום ההלוואות שנפרעה כאמור, כנגד הקצאת יחידות זכות) בסך של כ-200 מיליון דולר (הלוואות שהועמדו במהלך החציון השני של שנת 2009); (3) חתמה על כתב התחייבות על פיו החברה תתחייב להעביר לצים את יתרת סכום התמורה (כ-150 מיליון דולר), במלואה או לשיעורין, על פי דרישת צים, כפי שתופנה אליה בכתב מעת לעת (ובהיעדר דרישה כאמור, לא יאוחר מיום 20.12.2010). בהתאם לכתב ההתחייבות, כנגד כל תשלום שיעשה כאמור, צים תרשום ע"ש החברה את סכום המניות המתאים בגין אותו תשלום.

למועד הדוח, החברה העבירה לפי דרישת צים סך של 100 מיליון דולר מתוך סך של ה-150 מיליון דולר הנזכרים לעיל. בנוסף, כחלק מתוכנית הבראה של צים, החברה העמידה לצים "רשת ביטחון" בסך של 50 מיליון דולר שתמומש בנסיבות המפורטות בסעיף 9.17.8 להלן. כמו-כן, אישרו אורגני החברה העמדת מסגרת של סכום נוסף בסך של עד 50 מיליוני דולר, אשר ישמש כרזרבה כספית, במטרה לשמור על גמישות בנסיבות מיוחדות, וזאת בקשר עם צורכי הנזילות והצרכים התפעוליים של צים. סכום זה, כולו או חלקו, ינוצל במועדים ובשיעורים בהתאם להחלטת דירקטוריון החברה.

לפרטים נוספים והרחבה ראו סעיף 9.17 לדו"ח, וכן דיווחים מיידיים של החברה מהימים 2.8.2009, 9.8.2009, 18.8.2009, 25.8.2009, 26.8.2009, 9.9.2009, 24.9.2009, 7.10.2009, 18.10.2009, 21.10.2009, 25.10.2009, 1.11.2009, 3.11.2009, 4.11.2009, 26.11.2009 ו-1.12.2009 המובאים בזאת על דרך ההפניה.

16.3. לפרטים בדבר רכישה, מכירה או העברה של נכסים ראו סעיף 6.4 לדו"ח זה.

16.4. לאירועים ו/או הסכמים מהותיים בתחומי הפעילות של החברה או ביחס להשקעות נוספות של החברה - ראו פירוט בסעיף "הסכמים מהותיים" של כל אחד מתחומי הפעילות או של תיאור ההשקעות הנוספות, לפי העניין.

17. הליכים משפטיים

17.1. לפרטים אודות הליכים משפטיים מהותיים שהחברה צד להם, לרבות בקשות לאישור תובענה כ"תובענה נגזרת", ראו ביאור 22 לדוחות הכספיים של החברה ליום 31.12.2009.

17.2. בדבר תביעות בתחומי הפעילות של החברה או בהשקעות נוספות של החברה, ראו הפירוט בסעיף "הליכים משפטיים" של כל אחד מתחומי הפעילות וכן בתיאור ההשקעות הנוספות, לפי העניין.

18. יעדים ואסטרטגיה עסקית

החברה פועלת כיום במספר תחומי פעילות מרכזיים באמצעות חברות הבת שלה - הדשנים והכימיקלים, הספנות והאנרגיה וכן לחברה השקעות נוספות, והכל כמפורט בסעיף 6.2 לדו"ח זה.

האסטרטגיה של החברה הינה לפעול למקסום ערך נכסיה תוך הקטנת הסיכון על ידי הרחבת תחומי הפעילות, בהנחה כי בטווח הארוך הדבר יביא למקסום התשואה לבעלי מניותיה. החברה נוקטת בגישה אקטיבית בכל הקשור לניהול חברות הבת, בייחוד בכל הקשור בחברות בהן יש לה שיעור החזקה גבוה, ומבססת את החלטותיה על בסיסי פרמטרים כלכליים לטווח הארוך ולא על סמך תנודות שוק בטווח הקצר. החברה מכוונת ליישום מדיניות צמיחה מושכלת תוך איזון בין התשואה הצפויה מהשקעות לבין הסיכון הקיים בביצוען.

החברה בוחנת ומבצעת מעת לעת השקעות בתחומים חדשים תוך התמקדות בחברות בעלות היקף פעילות גבוה או פוטנציאל להיקף שכזה, בהן לדעת החברה יש פוטנציאל להשבחת ערך, ובוחנת השקעות הן בישראל והן בחו"ל באזורים בעלי שיעור צמיחה גבוה, תוך שאיפה לרכוש אחוזים משמעותיים בחברות הנבחרות.

הכוונות והאסטרטגיה של החברה, כמפורט בסעיף זה, משקפות את מדיניותה של החברה, נכון למועד הדו"ח, ומבוססות על הערכותיה וכוונותיה בלבד במועד זה.

לפרטים בדבר היעדים והאסטרטגיה העסקית של החברות המוחזקות של החברה, לרבות בדבר הצפי להתפתחותן בשנה הבאה, ראו את הפירוט הנכלל ביחס לתחומי הפעילות של החברה וכן את הפירוט הנכלל ביחס להשקעות הנוספות של החברה.

19. דיון בגורמי סיכון

להלן איורים, חולשות וגורמי סיכון להם חשופה החברה :

19.1. גורמי מקרו

19.1.1. **שינויים במצב הכלכלי והמצב הפיננסי בעולם ובישראל -** פעילות הקבוצה חשופה, בין היתר, לשינויים במצב הכלכלי בעולם וכן למצב הפוליטי, כלכלי וביטחוני בישראל. בשלהי שנת 2008 החל משבר חריף בשווקים הפיננסיים בעולם. משבר זה השליך בעקיפין גם על פעילויות הקבוצה השונות והיקפיהן וכן השפיע על היכולת לקבל מימון ומיחזור חוב.

המצב הביטחוני והכלכלי בישראל אף עלולים להשפיע על הקשרים העסקיים של הקבוצה עם גורמים זרים, לרבות, על נכונותם להתקשר ביחסים עסקיים עם חברות הקבוצה.

ירידות שיערי בשוקי ההון בישראל ובעולם עלולות להשפיע לרעה על מחירי ניירות הערך הסחירים המוחזקים על ידי החברה, להשפיע על יכולת החברה להפיק רווחים מממוש אחזקותיה הנסחרות, להקשות על ביצוע הנפקות פרטיות או ציבוריות על ידי חברות הקבוצה, לפגוע בדירוג יכולת ההחזר של חברות הקבוצה וכן להקשות על מציאת מקורות מימון לכשאלה יידרשו להן למימון פעילויותיהן השוטפות.

19.1.2. **חשיפה לשינויים בשיעורי ריבית, לשערי אינפלציה ושערי החליפין -** תוצאות החברה רגישות לשינויים בשיעורי הריבית, לשיעורי האינפלציה במשק וכן לשינויים בשערי החליפין העולמיים. רגישויות אלו יכולות להשפיע על התוצאות העסקיות של החברה ועל שווי נכסיה. מרבית המכירות של חברות הקבוצה מבוצעות במט"ח, בעיקר בדולר ובאירו. חלק מההוצאות התפעוליות הינן בשי"ח. ככלל, לייסוף בשער החליפין הממוצע של השקל לעומת הדולר תיתכן השפעה כלכלית שלילית על החברה.

חלק מהאשראי בחברה מבוסס על שער ריבית הליבור המשתנה מעת לעת. לחברה הגנה חלקית כנגד חשיפה זו ועל כן קיימת חשיפה לעלייה בשיעור ריבית זו.

19.1.3. **שינויים בשווי השקעות החברה -** כחברת השקעות, חשופה החברה לשינויים לרעה בערך של החברות בהן השקיעה. ערךן של חברות אלו מושפע לפעמים ממחירים יחסיים למחירי חברות הנסחרות בבורסות וירידת מחירי מניות אלו עלולה להשפיע לרעה על ערךן של השקעות סחירות הכלולות בדוחותיה הכספיים של החברה ועל תוצאות פעולותיה.

19.2. גורמים ענפיים

19.2.1. **רישוי, רגולציה והתפתחויות רגולטוריות -** פעילותן של חלק מחברות הקבוצה כפופה לחקיקה, רגולציה ורישוי מקיפים בתחום הגנת הסביבה. החמרה נוספת בחקיקה, ברגולציה או ברישוי האמורים, בפרשנותם או באכיפתם אשר יוחלו על פעילות החברות האמורות עלולה לחייבן בהשקעות בהיקפים גדולים באופן שעלול לפגוע בתוצאות הקבוצה. החברות האמורות אף עלולות להיות חשופות להליכים, אזרחיים ופליליים, עקב זיהומים סביבתיים נטענים שנגרמים על ידי חלק ממתקניהם ומפעליהם.

19.2.2. **מגבלות פיקוח הבנקים** - החברה וחלק מהחברות המוחזקות על ידה עשויות להיות מוגבלות כתוצאה מ"הוראות ניהול בנקאי תקין" של הפיקוח על הבנקים, הכוללות, בין היתר, מגבלות על היקף ההלוואות שיכול בנק בישראל להעמיד ל"לווה בודד", ל"קבוצת לוויים" אחת, ולששת הלוויים ו"קבוצות הלוויים" הגדולים של התאגיד הבנקאי (כהגדרת מונחים אלה בהוראות האמורות). החברה, חלק מהחברות המוחזקות שלה ובעלי השליטה בחברה (לרבות, חלק מהתאגידים הקשורים אליהם) מוגדרים כ-"קבוצת לוויים" אחת לענין "הוראות ניהול בנקאי תקין". הדבר עשוי להשפיע, בנסיבות מסוימות, על יכולתן של חברות הקבוצה ללוות סכומים נוספים מבנקים בישראל כמו גם על יכולתן לבצע השקעות בחברות שנטלו אשראי בהיקף גדול מבנקים בישראל וכן על יכולתן לבצע פעולות עסקיות מסוימות בשיתוף פעולה עם גופים שנטלו אשראי כאמור.

19.2.3. **מגבלות הנובעות מדיני עבודה** - הקבוצה חשופה לשינויים בדיני העבודה בישראל ובעולם, לרבות לשינויים בהסכמי העבודה הקיבוציים החלים על חברות הקבוצה וכן לשביתות ואי שקט תעשייתי, לרבות בנמלים. דבר אשר עלול להשפיע לרעה על תוצאותיה העסקיות של הקבוצה. שיבושים בתפעול ובטעינה בנמלים, ובפרט בנמלי ישראל, עלולים לפגוע בפעילות חלק מחברות הקבוצה. לאחרונה ארעו שיבושים כאמור בחלק מנמלי ישראל.

19.2.4. **תחרות** - פעילויות חברות הקבוצה חשופות לתחרות. בין המתחרים נמצאות חברות מהמובילות בתחומן בעולם.

19.3. **סיכונים מיוחדים לחברה**

19.3.1. **השקעה מרוכזת** - התמקדות החברה בהשקעה במספר מצומצם של חברות בהיקף משמעותי מגבירה את חשיפת החברה הנובעת מכל השקעה והשקעה.

19.3.2. **התחייבות לעמידה בתניות פיננסיות** - במסגרת הסכמי ההלוואות קיימות התחייבויות לעמידה ביחסים פיננסיים מסוימים ובכללם יחס מינימלי בין שווי הבטוחות ליתרת האשראי. הבטוחות שניתנו הינן, על פי רוב, מניות בחברות המוחזקות, אשר שווי חלקן לעניין ההסכמים נגזר ממחירן בבורסה ומשער הדולר. אי עמידה ביחסים הפיננסיים עלולה להביא לדרישת המלווים לפירעון מיידי של האשראי ולמימוש הבטוחות.

19.3.3. **הליכים משפטיים** - מעת לעת חברות הקבוצה חשופות להליכים משפטיים, אזרחיים ופליליים, לרבות בקשר עם זיהומים סביבתיים נטענים.

19.3.4. **תנודות במחירי חומרי גלם** - הקבוצה חשופה לתנודות במחירי חומרי גלם, תשומות והמוצרים המשמשים לפעילות חברות הקבוצה (לרבות, נפט ומוצריו, גז טבעי וחשמל). רגישויות אלו עלולות להשפיע לרעה על התוצאות העסקיות של חברות הקבוצה.

19.3.5. **היצע וביקוש לשירותי ומוצרי הקבוצה** - הקבוצה חשופה לרמות הביקוש וההיצע למוצרי חברות הקבוצה ולשירות הניתן על ידיהן. רגישויות אלו עלולות להשפיע לרעה על התוצאות העסקיות של חברות הקבוצה.

19.3.6. **זיכיונות והיתרים** - חלק ניכר מפעילות חברות הקבוצה מתבסס על זכיונות והיתרים מהמדינה וכן מגופים שילטוניים נוספים, בארץ ובעולם, הנחוצים להן לשם פעילותן. סיום, ביטול או הגבלה או פגיעה או שינוי בתנאים של הזיכיונות או היתרים האמורים עשויים להשפיע לרעה על פעילות הקבוצה ותוצאותיה.

19.3.7. **מגבלות רגולטוריות על החזקות** - המדינה מחזיקה במניה מיוחדת בחלק מחברות הקבוצה (כיל וצים) המקנה למדינה זכויות מיוחדות ובנוסף ההחזקה בבזון כפופה לצו אינטרסים חיוניים, והתנאים השנקבעו בהקשרים אלה, בין היתר מגבילים את יכולת מימוש החזקת החברה או חלקה.

19.3.8. **תנודות ושינויים בשערי מטבע למול הדולר** - החברה וחברות הקבוצה נמדדות במטבע הדולר. בעוד שמרבית ההוצאות אינן דולריות. שינויים בשער הדולר עלולים להשפיע על תוצאות החברה.

19.3.9. **יכולת משיכת דיבידנדים מחברות בנות** - תקבולי דיבידנד מהחברות המוחזקות מהווים את מקור המימון העקרי לתשלומי הריבית של הלוואות החברה והוצאות התפעול השוטפות. שינויים בהיקפי חלוקת הדיבידנדים של החברות המוחזקות ושינויים ברווחיות ובתזרימי המזומנים שלהן יכולים להשפיע על תזרים המזומנים של החברה ועל פעילותה העסקית.

19.3.10. **חוסר יציבות בחלק ממדינות פעילות הקבוצה** - מרבית פעילותה של החברה הינה מחוץ למדינת ישראל, ומתרכז בחלקו במדינות החשופות לשינויים פוליטיים ומדיניים תכופים (דוגמת מדינות אמריקה הלטינית) או למגבלות על ידי משטרים לא דמוקרטיים (דוגמת סין). לפיכך, חשופה החברה לשינויים פוליטיים, רגולציה מקומית וסכסוכים אזוריים באותן המדינות.

כמו-כן, החברה משקיעה בשווקים מתפתחים שאינם בהכרח יציבים. סוג כזה של השקעה טומן בחובו סיכון ברמה גבוהה. השקעה כזו חושפת את החברה לסיכונים שנובעים משינויים בלתי צפויים שעלולים להתרחש בשווקים אלו, כגון: שינויים פוליטיים, רגולטוריים, משפטיים (הקשורים בין השאר לשיטות המשפט הזרות השונות ואופן אכיפת הדינים המקומיים) וכלכליים, וכן להפקעת או הלאמת נכסים. החברה שואפת להתרחב בהשקעות חדשות בתחומים שונים במדינות רבות - פעילויות חדשות, מטיבען, הינן בעלות סיכונים שונים, לרבות בשל חוסר הוודאות בשיעורי התשואה והחזר ההשקעה שנקבעו בתוכניות העסקיות לפני רכישתן, סיכונים בדבר מציאת מקורות מימון לזמן ארוך לרכישתן, סיכונים הגלומים בהעברת השליטה בהן וסיכונים הקשורים לתנאים הכלכליים והרגולטוריים של המדינות בהן פועלות החברות הנרכשות.

19.4. לפרטים בדבר גורמי סיכון בחברות המוחזקות, ראו סעיף גורמי סיכון בפרק של כל תחום פעילות וכן בתיאור של ההחזקות הנוספות של החברה.

19.5. להלן הערכת החברה לגבי מידת ההשפעה של גורמי הסיכון על קבוצת החברה. יצוין כי הערכת החברה לגבי מידת ההשפעה של גורם הסיכון על החברה דלהלן משקפת את מידת ההשפעה של גורם הסיכון על בהנחת התממשות גורם הסיכון הרלבנטי, ואין באמור בכדי להביע הערכה כלשהי

או ליתן משקל כלשהו לסיכויי התממשותו. כמו כן, סדר הופעת גורמי הסיכון לעיל ולהלן אינו על פי הסיכון הגלום בכל גורם סיכון או הסתברות התרחשותו :

מידת ההשפעה של גורם הסיכון על החברה			
השפעה גדולה	השפעה בינונית	השפעה קטנה	
סיכויי מאקרו			
X			שינויים במצב הכלכלי והמצב הפיננסי בעולם ובישראל
	X		חשיפה לשינויים בשיעורי ריבית, לשערי אינפלציה ושערי החליפין
X			שינויים בשווי השקעות החברה
סיכונים ענפיים			
	X		רישוי, רגולציה והתפתחויות רגולטוריות
	X		מגבלות פיקוח הבנקים
		X	מגבלות הנובעות מדיני עבודה
	X		תחרות
סיכונים מיוחדים לחברה			
	X		השקעה מרוכזת
	X		התחייבות לעמידה בתניות פיננסיות
		X	הליכים משפטיים
		X	תנודות במחירי חומרי גלם
		X	היצע וביקוש לשירותים ומוצרים
X			זיכיונות והיתרים
	X		מגבלות רגולטוריות על החזקות
	X		תנודות ושינויים בשערי מטבע למול הדולר
X			יכולת משיכת דיבידנדים מחברות בנות
	X		חוסר יציבות בחלק ממדינות פעילות הקבוצה או השקעות בשווקים מתפתחים

החברה לישראל בע"מ

דוח הדירקטוריון של החברה לשנת 2009

דוח הדירקטוריון של החברה לשנת 2009

החברה לישראל בע"מ (להלן - החברה) הינה חברת החזקות הפועלת בייזום, קידום ופיתוח של עסקים בישראל ובחו"ל. לשם ביצוע השקעותיה, החברה, לרבות באמצעות חברות בנות, בוחנת מעת לעת הזדמנויות השקעה בתאגידים ומיזמים בתחומים שונים, ובכלל זה, מיזמים זרים או כאלו בעלי פעילויות בינלאומיות, תוך התמקדות בגופים בעלי היקף פעילות רחב או פוטנציאל להיקף כזה, ותוך שאיפה להחזיק בשיעורי החזקה משמעותיים בהם.

החברה מוחזקת על-ידי קבוצת עופר בשיעור של כ- 55% ועל-ידי בנק לאומי לישראל בע"מ בשיעור של כ- 18%.

החברה מעורבת בניהול חברות הקבוצה, ובפרט ביחס לחברות המוחזקות על ידה בשיעור החזקה גבוה.

הקבוצה פועלת, באמצעות מערך של תאגידים מוחזקים, בעיקר בענפי הכימיקלים, הספנות והאנרגיה, וכן קיימות לה השקעות נוספות לרבות בתחומים של טכנולוגיה מתקדמת, רכב, תשתיות לרכב חשמלי, תחנות כח ואנרגיה ירוקה. מטה החברה מספק, באמצעות חברה מאוחדת בשליטה מלאה, שרותי ניהול וכן מעורב באופן פעיל בתכנון האסטרטגי ופיתוח עסקי של חברות הקבוצה. כמו כן, הקבוצה פועלת לייזום ופיתוח עסקים נוספים.

לחברה אסטרטגיה, הנבחנת מעת לעת, שנועדה להתאים את המבנה העסקי שלה למציאות העסקית בישראל ובעולם, תוך מגמה להרחיב את פריסתה וחדירתה של הקבוצה לתחומי פעילות נוספים בשווקים צומחים.

דוח דירקטוריון זה מוגש כחלק מהדוח התקופתי לשנת 2009 ובהנחה שבפני הקורא מצויים גם יתר חלקי הדוח התקופתי האמור.

המצב הכספי

- סך המאזן ליום 31 בדצמבר 2009 הסתכם בסכום של כ- 12,147 מליון דולר לעומת סך של כ- 14,706 מליון דולר ליום 31 בדצמבר 2008.
- סך הנכסים השוטפים בניכוי ההתחייבויות השוטפות ליום 31 בדצמבר 2009 הסתכמו בסכום של כ- 1,541 מליון דולר לעומת סך של כ- 2,100 מליון דולר ליום 31 בדצמבר 2008.
- סך נכסים שאינם שוטפים ליום 31 בדצמבר 2009 הסתכם בסכום של כ- 8,368 מליון דולר לעומת סך של כ- 9,004 מליון דולר ליום 31 בדצמבר 2008.
- התחייבויות שאינן שוטפות הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2009 בסכום של כ- 6,584 מליון דולר לעומת סך של כ- 7,448 מליון דולר ליום 31 בדצמבר 2008.
- מחזור המכירות לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2009 הסתכם בכ- 12,498 מליון דולר לעומת סך של כ- 19,802 מליון דולר לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2008.
- ההון המיוחס לבעלים של החברה האם ליום 31 בדצמבר 2009 הסתכם בסך של כ- 1,811 מליון דולר לעומת סך של כ- 1,627 מליון דולר ליום 31 בדצמבר 2008.

שינויים בתיק ההשקעות

1. בחודש ינואר 2009 העבירה החברה לטאואר סמיקונדקטור בע"מ (להלן - טאואר) סך של 20 מליון דולר כנגד הקצאת שטרי הון הניתנים להמרה למניות של טאואר ונוצר לחברה עודף עלות בסך של כ- 6 מליון דולר. כמות המניות חושבה על פי מחיר למניה של 1 ש"ח שהוא הערך הנקוב של מניות טאואר. בחודש ספטמבר 2009 הנפיקה טאואר לגופים מוסדיים מניות ואופציות בתמורה לסך של כ- 21 מליון דולר. בחודש דצמבר 2009 הנפיקה טאואר לקרן השקעות אמריקאית מניות בתמורה להשקעה של כ- 13 מליון דולר וזאת על פי הסכם שנחתם בין הקרן לבין טאואר לפיו תשקיע הקרן בטאואר עד סכום של 25 מליון דולר.
בעקבות הנפקת המניות נוצר לחברה רווח הון בסך של כ- 13 מליון דולר.
נכון ליום המאזן מסתכם שעור ההחזקה של החברה בטאואר (בהתחשב בהמרת שטרי ההון) בכ- 36.9%.
2. בשנת החשבון העבירה החברה לבטר פלייס LLC סך של 61.75 מליון דולר. לאחר תאריך המאזן, השקיעה החברה סכום נוסף של כ- 15.375 מליון דולר המהווים את מלוא חלקה של החברה בסכום ההשקעה הכולל של 100 מליון דולר אשר הנהלת החברה החליטה להשקיע במיזם בכפוף לתוכנית עבודה ואבני דרך.
לאחר תאריך המאזן, בחודש ינואר 2010, יצאה בטר פלייס בסבב השקעה נוסף במסגרתו היא אמורה לגייס סך של 350 מליון דולר. הנהלת החברה החליטה להשקיע סכום של כ- 72 מליון דולר.
לאחר תאריך המאזן, בחודש ינואר 2010, רכשה החברה, יחד עם בעלי מניות נוספים בבטר פלייס, את מניותיו של אחד המשקיעים הזרים בבטר פלייס פרו-ראטה, לשיעור החזקותיהם בבטר פלייס. סה"כ השקיעה החברה סכום של כ- 8.8 מליון דולר. ראה גם באור 11.א.3.א. לדוחות הכספיים.
3. בדבר השקעה של החברה בצים שרותי ספנות משולבים בע"מ (להלן - צים) - ראה בפרק צים בדוח זה.
4. בדבר רכישת חברת או. פי. סי. רותם בע"מ (להלן - או. פי. סי.) - ראה באור 12.1.ט. לדוחות הכספיים.
5. לאחר תאריך המאזן, בחודש ינואר 2010, מכרה החברה 8 מליון מניות של כימיקלים לישראל בע"מ בתמורה לסך של כ- 395 מליון ש"ח. בעקבות המכירה צפויה החברה לרשום גידול בהון העצמי בסך של כ- 85 מליון דולר וחלקה של הקבוצה יסתכם בכ- 52.5%.
6. לאחר תאריך המאזן, בחודש ינואר 2010, חתמה אי סי גרין אנרג'י בע"מ (להלן - אי סי גרין) עם חברה סינית על הסכם השקעה לפיו החברה הסינית תשקיע סך של כ- 9.3 מליון דולר בחברה מאוחדת של אי סי גרין - הליופוקוס בע"מ - ואי סי גרין תשקיע סך של 2.3 מליון דולר. ראה גם באור 12.1.י. דוחות הכספיים.

תוצאות הפעילות

החברה סיימה את שנת החשבון ברווח המיוחס לבעלי הזכויות ההוניות של החברה, בסך של כ- 6 מיליון דולר, לעומת רווח של כ- 320 מיליון דולר אשתקד.

להלן הגורמים שהשפיעו על התוצאות בשנת החשבון:

- כימיקלים לישראל בע"מ (להלן - כי"ל) - סיימה את שנת החשבון ברווח של כ- 770 מיליון דולר, לעומת רווח של כ- 2,004 מיליון דולר אשתקד.
- בתי זיקוק לנפט בע"מ (להלן - בז"ן) - סיימה את שנת החשבון ברווח של כ- 349 מיליון דולר. לעומת הפסד של כ- 109 מיליון דולר אשתקד.
- החברה לישראל מיישמת חלק מתקני ה- IFRS בשונה מבז"ן ולפיכך החברה מתייחסת לרווח של בז"ן של כ- 197 מיליון דולר.
- צים שירותי ספנות משולבים בע"מ (להלן - צים) - סיימה את שנת החשבון בהפסד של כ- 432 מיליון דולר, לעומת הפסד של כ- 331 מיליון דולר אשתקד.
- אינקה אנרגי לימיטד (להלן - אינקה) - סיימה את שנת החשבון ברווח של כ- 59 מיליון דולר לעומת הפסד של כ- 6 מיליון דולר אשתקד.
- טאואר סמיקונדקטור בע"מ (להלן - טאואר) - סיימה את שנת החשבון (לפי תקני ה- IFRS) בהפסד של כ- 115 מיליון דולר לעומת הפסד של כ- 65 מיליון דולר אשתקד.
(אשתקד נוצר לטאואר רווח בסך של כ- 147 מיליון דולר בעקבות הסדר ההלוואות של טאואר עם החברה והבנקים ומעסקת המיזוג עם ג'ז. כמו כן נוצר לטאואר הפסד בסך של כ- 121 מיליון דולר עקב הפחתת הציוד).
- בשנת החשבון נוצרו במאזן המאוחד הכנסות מימון, נטו, בסכום של כ- 109 מיליון דולר לעומת הוצאות מימון, נטו של כ- 633 מיליון דולר אשתקד.
הכנסות/הוצאות המימון הושפעו בשנת החשבון בעיקר בשל רווח בצים בגין הסדר החוב (סך של כ- 264 מיליון דולר), שינוי בתוצאות עסקאות הגנה על הדלק בצים (סך של כ- 85 מיליון דולר), שערוד לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים דרך רווח והפסד וכן מירידה בשעור הריבית הממוצעת.

להלן הגורמים שהשפיעו על התוצאות ברבעון הרביעי של שנת החשבון:

- כי"ל סיימה את הרבעון הרביעי של שנת החשבון ברווח של כ- 203 מיליון דולר לעומת רווח של כ- 176 מיליון דולר ברבעון המקביל אשתקד.
- בז"ן סיימה את הרבעון הרביעי של שנת החשבון ברווח של כ- 182 מיליון דולר לעומת הפסד של כ- 182 מיליון דולר ברבעון המקביל אשתקד. (החברה לישראל מתייחסת לרווח של בז"ן של כ- 30 מיליון דולר)
- צים סיימה את הרבעון הרביעי של שנת החשבון ברווח של כ- 81 מיליון דולר לעומת הפסד של כ- 199 מיליון דולר ברבעון המקביל אשתקד.
- אינקה סיימה את הרבעון הרביעי של שנת החשבון ברווח של כ- 43 מיליון דולר לעומת הפסד של כ- 15 מיליון דולר ברבעון המקביל אשתקד.
- טאואר סיימה את הרבעון הרביעי של שנת החשבון (לפי תקני ה- IFRS) בהפסד של כ- 31 מיליון דולר לעומת הפסד של כ- 16 מיליון דולר ברבעון המקביל אשתקד.
- החברה סיימה את הרבעון הרביעי של שנת החשבון ברווח של כ- 126 מיליון דולר לעומת הפסד של כ- 312 מיליון דולר ברבעון המקביל אשתקד.

בשנת החשבון נכללו בתוצאות החברה הכנסות חד פעמיות, נטו, בסכום של כ- 380 מיליון דולר. ההכנסות החד פעמיות נובעות בעיקר בשל שינוי בתנאי ההתחייבויות של צים סך של כ- 264 מיליון דולר (נטו לאחר הוצאות), הכנסות מס מכח חוק התייעלות כלכלית סך של כ- 66 מיליון דולר, רווחי הון, נטו, סך של כ- 106 מיליון דולר והפרשות שונות. ברבעון הרביעי של שנת החשבון הסתכמו ההכנסות החד פעמיות, נטו, בסכום של כ- 269 מיליון דולר.

תמצית דוחות רווח והפסד מאוחדים רבעוניים

במליוני דולר

סה"כ שנתי	רבעון 4	רבעון 3	רבעון 2	רבעון 1	
2009	2009	2009	2009	2009	
12,498	3,512	3,493	2,928	2,565	מכירות
10,918	3,114	2,901	2,704	2,199	עלות המכירות
1,580	398	592	224	366	רווח גולמי
1,131	324	276	284	247	הוצאות מכירה, הנהלה, מו"פ
449	74	316	(60)	119	והוצאות/הכנסות אחרות
					רווח (הפסד) מפעולות רגילות
109	179	(160)	(15)	105	הכנסות (עלויות) מימון, נטו
(51)	(11)	(11)	(18)	(11)	חלק הקבוצה בהפסדי חברות כלולות, נטו ממס
507	242	145	(93)	213	רווח (הפסד) לפני מיסים על ההכנסה
(10)	(39)	86	5	(62)	מיסים על הכנסה
497	203	231	(88)	151	רווח (הפסד) לתקופה
6	126	(11)	(157)	48	מיוחס :
491	77	242	69	103	לבעלי הזכויות ההוניות של החברה
					זכויות מיעוט
497	203	231	(88)	151	רווח (הפסד) לתקופה

כחברת השקעות, מושפעות התוצאות הכספיות של החברה מתוצאות החברות המוחזקות שלה.

להלן פרטים על התרומה של החברות המוחזקות העיקריות לתוצאות החברה :

לשלושה חודשים		לשנה שנסיימה		
שהסתיימו ביום 31 בדצמבר		ביום 31 בדצמבר		
2008	2009	2008	2009	
מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	
93	108	1,048	410	כי"ל
(197)	80	(328)	(428)	צים
(82)	11	(49)	83	בז"ן
(15)	43	(6)	59	אינקה
(5)	(12)	(65)	(45)	טאואר
(5)	(20)	(15)	(42)	בטר פלייס

להלן הסבר תמציתי על התוצאות הכספיות של החברות המוחזקות העיקריות:

כימיקלים לישראל בע"מ

כ"ל סיימה את שנת החשבון ברווח של כ- 770 מליון דולר, לעומת רווח של כ- 2,004 מליון דולר בשנה המקבילה אשתקד. את הרבעון הרביעי של שנת החשבון סיימה כ"ל ברווח של כ- 203 מליון דולר לעומת רווח של כ- 176 מליון דולר ברבעון המקביל אשתקד.

מכירות קבוצת כ"ל הסתכמו בתקופת הדוח בסכום של כ- 4,554 מליון דולר, לעומת סך של כ- 6,904 מליון דולר אשתקד, ירידה של כ- 34%.

קיטון זה משקף ירידה חדה בכמויות המכירה בכל מגזרי הפעילות של קבוצת כ"ל וירידה במחירי המכירה. בנוסף, חלה ירידה במכירות כתוצאה מהשפעת שינויים בשערי חליפין על ההכנסות.

הרווח הגולמי בשנת החשבון היווה כ- 40% מהמכירות לעומת כ- 50% אשתקד. הירידה בשיעור הרווח הגולמי נובעת בעיקר מירידה בכמויות המכירה של רוב מוצרי קבוצת כ"ל אשר הביאה לקיטון ברווח הגולמי, ירידה בכמויות הייצור, בעיקר של דשני פוספט וכן ברום ותרכובותיו. מנגד, קיימת ירידה במחירי מרבית התשומות לרבות חומרי גלם, בעיקר גופרית ואנרגיה וירידה בהוצאות השקליות במונחים דולריים, כתוצאה מהחלשות השקל ביחס לדולר.

בשנת החשבון חלה ירידה בהוצאות המכירה והשיווק לעומת אשתקד הנובעת בעיקר מהקיטון בהיקף המכירות אשר הקטין את הוצאות ההובלה הימית במגזר הדשנים, מהירידה בהוצאות מכירה אחרות וכן כתוצאה מהשפעת שינויים בשערי החליפין של הדולר ביחס לשקל.

בשנת החשבון נוצרו לכ"ל הכנסות מימון בסכום של כ- 6 מליון דולר בהשוואה להוצאות מימון בסך של כ- 122 מליון דולר אשתקד.

הכנסות המימון בשנת החשבון לעומת הוצאות המימון בתקופה המקבילה אשתקד נבעו בעיקר מהכנסות מעסקאות בנגזרים פיננסיים ומשערוך התחייבויות פיננסיות נטו לזמן קצר בסך של כ- 55 מליון דולר לעומת הוצאה בסך של כ- 33 מליון דולר אשתקד. מירידה בהוצאות הריבית בשל קיטון בהתחייבויות הפיננסיות, נטו, ומירידה בריבית הממוצעת לשנה. מנגד גדלו הוצאות המימון שנבעו מהשפעת השינוי בשער החליפין של השקל מול הדולר. בשנת החשבון כללו תוצאות כ"ל הכנסות (הוצאות) חד פעמיות כדלקמן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2009
מליוני דולר	מליוני דולר
(57)	(11)
(31)	(3)
(88)	(14)
24	4
26	-
(38)	(10)
הפרשה בגין תוכניות פרישה מוקדמת	
הפרשה בגין סגירת מתקן	
השפעת המס על ההוצאות הנ"ל	
הכנסות מס מכוח חוק התייעלות כלכלית	
השפעה, נטו, על הרווח הנקי	

ברבעון הרביעי של שנת החשבון הסתכמו מכירות כ"ל בסכום של כ- 1,227 מליון דולר לעומת סך של כ- 1,118 מליון דולר ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 10%.

גידול זה משקף עליה בכמויות המכירה בכל מגזרי הפעילות של כ"ל, וכן מהשפעה חיובית של שינויים בשערי חליפין של הדולר ביחס לאירו וללירה שטרלינג על ההכנסות. עליה זו קווצה על ידי ירידה במחירי המכירה של חלק ממוצרי כ"ל.

הרווח הגולמי ברבעון הרביעי של שנת החשבון היווה כ- 42% ממחזור המכירות לעומת כ- 34% ממחזור המכירות ברבעון המקביל אשתקד.

כימיקלים לישראל בע"מ (המשך)

- במהלך שנת 2009, הנפיקה כ"ל סדרות אגרות חוב מוסדיים הרשומות למסחר בהיקף כולל של 1.6 מליארד ש"ח. חלק מהסדרות שהונפקו הינן שקליות וחלקן צמודות למדד המחירים לצרכן ונושאות ריבית צמודה (ראה באור 17.ה. לדוחות הכספיים).
- בדבר עסקת פשרה של כ"ל עם פולקסוואגן, במסגרתה רכשה כ"ל את כל מניות חברת המגנזיום שהוחזקו על ידי פולקוואגן, ראה באור 12.1.ז. לדוחות הכספיים.
- בשנת החשבון כללה כ"ל הפרשה בגין תוכניות לפרישה מוקדמת של עובדים בחברות מאוחדות של כ"ל בסך כולל של כ- 55 מליון דולר.
- ברבעון השלישי של שנת 2009, אישר דירקטוריון חברה מאוחדת של כ"ל, כחלק מתוכנית התייעלות בחברה המאוחדת, תוכנית לסגירת אחד ממתקני הייצור של כ"ל מוצרי תכלית והעברת הייצור למתקנים קיימים אחרים. בעקבות התוכנית שאושרה, בחנה כ"ל את הצורך בהכרה של הפרשה לירידת ערך הרכוש הקבוע של מתקן הייצור. בעקבות הבדיקה כללה כ"ל הפרשה בגין ירידת ערך נכסי המתקן בסך של כ- 27 מיליון דולר. כ"ל צופה שכאשר תושלם סגירת המתקן, פעולה זו תביא לחסכון שנתי של כ- 10 מיליון דולר.

בתי זיקוק לנפט בע"מ

בז"ן סיימה את שנת החשבון ברווח של כ- 349 מליון דולר לעומת הפסד של כ- 109 מליון דולר אשתקד. את הרבעון הרביעי של שנת החשבון סיימה בז"ן ברווח של כ- 182 מליון דולר לעומת הפסד של כ- 182 מליון דולר ברבעון המקביל אשתקד.

הגורם העיקרי המשפיע על התוצאות של תחום פעילות הזקוק, הוא מרווח הזקוק. מרווח הזקוק הינו המרווח בין ההכנסות ממכירת סל המוצרים אותם מוכרת בז"ן לבין עלות חומרי הגלם שרוכשת בז"ן (בעיקר נפט גולמי) בשער בית הזקוק. גובה המרווח הינו פונקציה של סל המוצרים ומחיריהם בשנת החשבון, לעומת הרכב סל הנפט הגולמי ומחיריו באותה תקופה ותלוי בכוחות שוק שונים. מחירי הנפט הגולמי ומוצרי הנפט בעולם נתונים לתנודתיות רבה, ונקבעים, בין היתר, על פי היצע וביקוש עולמיים ומושפעים גם מאירועים גיאופוליטיים, אשר אינם קשורים ישירות להפקת הנפט, אך נתפסים על ידי השווקים כבעלי השפעה אפשרית על תפוקות עתידיות. גובה מרווחי הזקוק, הינו תולדה של כוחות השוק הפועלים בשני מישורים שונים - האחד, היצע וביקוש של נפט גולמי, והשני - היצע וביקוש למוצרים סופיים.

בשנת החשבון חלו תנודות משמעותיות במחיר הנפט הגולמי ומוצרי, מחיר הנפט הגולמי שעמד על סך של כ- 36 דולר לחבית בתחילת השנה, עלה לכ- 78 דולר לחבית - בסוף השנה. במקביל חלה עליה גם במחירי מוצרי הדלק המיוצרים על ידי בז"ן מן הנפט הגולמי ונמכרים על ידה.

בשנת החשבון חלה ירידה במרווחי הזקוק באזור הים התיכון ובבז"ן אשר נבעה בעיקר מביקושים ספקולטיביים בשוק הנפט הגולמי בעקבות המשבר בשווקים הפיננסיים שגרמו לעליית מחירי הנפט, אשר לא לוותה בהתייחסות מקבילה במוצרי הנפט.

תוצאות הפעולות ומרווחי הזיקוק החשבונאיים של בז"ן, הושפעו בעיקר כתוצאה מ: (1) רווח בגין הפרשי עיתוי בין מחיר הקניה למחיר המכירה, בסך של כ- 51 מיליון דולר, על המלאי הבסיסי הבלתי מוגן שלה, בהיקף של כ- 600 אלף טון, מלאי ששינויים בערכו אינם יוצרים חשיפה תזרימית לבז"ן. (2) מביטול הפרשה לירידת ערך מלאי בסך של כ- 183 מיליון דולר שבוצעה בשנת 2008, בקיזוז הפסד בפועל בגין מכירת מלאי זה בסך של כ- 97 מיליון דולר והפרשה בסך של כ- 4 מיליון דולר לירידת ערך המלאי לסוף שנת 2009. (3) הפסד בגין השפעות שינויים בשווי הוגן של נגזרים על מחירי סחורות, בעיקר עקב המעבר לדיווח על פי תקינה בינלאומית (IFRS) בסך של כ- 91 מיליון דולר מיליון דולר.

להלן טבלה המרכזת את הגורמים המשפיעים על מרווחי הזיקוק (דולר לטון):

2008	2009	
41.4	36.0	מרווח מנוטרל בנטרול -/
0.7	(12.1)	השפעת יישום שיטת רישום הנגזרים (לפי ה- IFRS)
(9.9)	6.8	השפעת הפרשי עיתוי קניה ומכירה
(22.3)	10.9	הפרשה לירידת ערך מלאי ליום הדוח
9.9	41.7	מרווח חשבונאי

בתי זיקוק לנפט בע"מ (המשך)

מחזור המכירות של מגזר הזקוק הסתכם בשנת 2009 בכ- 4,327 מליון דולר, לעומת כ- 7,620 מליון דולר אשתקד. הירידה במחזור המכירות נבעה בעיקרה מירידת המחיר הממוצע למוצרי הנפט ומירידה בכמויות המכירה. המחיר הממוצע לטון של סל המוצרים באזור הים התיכון הדומה לסל המיוצר ע"י בז"ן, עמד בשנת החשבון על כ- 564 דולר לעומת כ- 850 דולר אשתקד.

בשנת החשבון הסתכמו ההכנסות האחרות, נטו, לסך של כ- 207 מליון דולר לעומת כ- 15 מליון דולר אשתקד. העליה נובעת בעיקר משערוך אחזקות בז"ן בכאוו"ל ובשב"ח בסך של כ- 77 מליון דולר, ממוניטין שלילי שנוצר מרכישת 50% ממניות כאוו"ל בסך של כ- 137 מליון דולר. עקב יישום שונה של תקני ה- IFRS, זוקפת החברה לישראל חלק מסכומים אלה להון ולא לרווחים.

בשנת החשבון הסתכמו הוצאות המימון, נטו, של בז"ן בסכום של כ- 26 מליון דולר לעומת כ- 61 מליון דולר אשתקד בעיקר בשל ירידה בריבית ההלוואות ואגרות החוב.

את הרבעון הרביעי של שנת החשבון סיימה בז"ן ברווח של כ- 182 מליון דולר לעומת הפסד של כ- 182 מליון דולר ברבעון המקביל אשתקד.

מחזור המכירות ברבעון הרביעי של שנת החשבון הסתכם בסכום של כ- 1,494 מליון דולר לעומת סך של כ- 1,276 מליון דולר ברבעון המקביל אשתקד. מכירות מגזר הזקוק עלו בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד, בעיקר עקב עליה במחירי המוצרים.

ברבעון הרביעי של שנת החשבון הסתכמו ההכנסות האחרות, נטו, של בז"ן בסכום של כ- 214 מליון דולר הנובעות משערוך אחזקות בז"ן בכאוו"ל ובשב"ח בסך של כ- 77 מליון דולר ומוניטין שלילי שנוצר מרכישת 50% ממניות כאוו"ל בסך של כ- 137 מליון דולר.

צים שירותי ספנות משולבים בע"מ

להלן נתונים עיקריים מתוך דוחות רווח והפסד של צים:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2008	2009	2008	2009	
מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	
926	688	4,325	2,449	הכנסות מהפלגות ושירותים נלווים
(916)	(764)	(4,262)	(2,848)	הוצאות תפעוליות ועלות השרותים
(30)	(34)	(118)	(128)	פחת תפעולי
(95)	-	(95)	-	הפרשה לירידת ערך רכוש קבוע
(115)	(110)	(150)	(527)	הפסד גולמי
10	(3)	63	(3)	הכנסות (הוצאות) תפעוליות אחרות, נטו
(39)	(36)	(163)	(145)	הוצאות הנהלה וכלליות
(144)	(149)	(250)	(675)	הפסד תפעולי
(119)	229	(202)	175	הכנסות (הוצאות) מימון, נטו
(1)	1	12	1	חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות, נטו
60	-	101	70	הכנסות מיסים
(204)	81	(339)	(429)	רווח (הפסד) לתקופה
(199)	81	(332)	(432)	רווח (הפסד) מיוחס לבעלים של החברה האם
(5)	-	(7)	3	זכויות מיעוט
(204)	81	(339)	(429)	

להלן נתונים עיקריים מתוך תזרים המזומנים של צים:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2008	2009	2008	2009	
מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	
(6)	(110)	(134)	(413)	מזומנים ששימשו לפעילות שוטפת
(77)	(203)	(461)	(317)	רכישת אניות וציוד
24	11	169	152	תמורה ממכירת אניות וציוד
61	323	542	331	מזומנים שנבעו מפעילות מימון
(130)	(40)	(230)	(147)	סה"כ פחת והפחתות (2008-כולל הפרשה לירידת ערך רכוש קבוע)

להלן נתונים עיקריים מתוך המאזן של צים:

ליום 31 בדצמבר		
2008	2009	
מליוני דולר	מליוני דולר	
2,248	2,300	היקף ההתחייבויות הפיננסיות
393	189	סך הנכסים הכספיים
(67)	3	נכס (התחייבויות) מיסים נדחים, נטו
503	502	סה"כ הון המיוחס לבעלים של החברה האם
3,340	3,294	סך כל הנכסים
732	543	תשלומים על חשבון בניית אוניות

צ'ים שירותי ספנות משולבים בע"מ (המשך)

תנועה בהון העצמי:

ליום 31 בדצמבר 2009	מליוני דולר
503	יתרה ליום 1 בינואר 2009
115	הנפקת מניות
(432)	הפסד לשנה
232	קרן בגין עסקאות עם בעלי שליטה
72	שווי הוגן של האופציות שהוענקו לבעלי אגרות החוב
15	קרן מהפרשי תרגום ומעסקאות הגנה
(3)	רווח (הפסד) אקטוארי
502	יתרה ליום 31 בדצמבר 2009

הסבר תמציתי על התוצאות של צ'ים:

ההפסד הנקי של צ'ים בשנת החשבון הסתכם בסכום של כ- 432 מליון דולר לעומת הפסד של כ- 332 מליון דולר אשתקד. הכנסות צ'ים בשנת החשבון הסתכמו בסכום של כ- 2,449 מליון דולר לעומת סך של כ- 4,325 מליון דולר אשתקד. הקיטון במחזור ההכנסות נובע בעיקרו מירידה בכמויות, ירידה בדמי ההובלה ומירידה בהכנסות חברות הבנות. בשנת החשבון ירד מחיר ההובלה הממוצע למכולה בשיעור של כ- 22% מכ- 1,461 דולר למכולה לכ- 1,142 דולר למכולה. בשנת החשבון הובלו על ידי צ'ים כ- 1,800 אלפי TEU לעומת כ- 2,520 אלפי TEU אשתקד, ירידה של כ- 29%. בשנת החשבון חל קיטון בהוצאות הדלק בשיעור של כ- 54%, קיטון בהוצאות דמי חכירת אניות (כולל חכירת נפח) בשיעור של כ- 30%, קיטון בהוצאות נלוות לטיפול במטען בשיעור של כ- 27%, קיטון בהוצאות חברות בנות ואחרות של כ- 24% וקיטון בהוצאות בנמלים של כ- 33%. בשנת החשבון חל גידול בהוצאות אחרות של צ'ים הנובע בעיקרו מהפרשות בגין ביטול אניות והחזרה מוקדמת של אניה חכורה. הוצאות הנהלה וכלליות קטנו בשנת החשבון בכ- 11%. הקיטון נובע בעיקר מפחות בשער החליפין של השקל ביחס לדולר וקיטון בהוצאות חברות בנות (בעיקר חברות לוגיסטיקה) אשר קוזה חלקית על ידי הוצאות בגין פרישה מוקדמת. צ'ים יצרה הפרשה להוצאות פרישה מוקדמת בסכום של 20 מליון דולר.

בשנת החשבון הסתכמו הכנסות המימון, נטו, בסכום של כ- 175 מליון דולר לעומת הוצאות מימון, נטו, של כ- 202 מליון דולר אשתקד. השינוי נובע בעיקרו מרווח בגין הסדר החוב בסך של כ- 264 מליון דולר ומשינוי של כ- 115 מליון דולר בתוצאות עסקאות הגנה על הדלק.

את הרבעון הרביעי של שנת החשבון סיימה צ'ים ברווח של כ- 81 מליון דולר לעומת הפסד של כ- 199 מליון דולר ברבעון המקביל אשתקד.

מחזור ההכנסות של צ'ים ברבעון הרביעי של שנת החשבון הסתכמו בכ- 688 מליון דולר לעומת סך של כ- 926 מליון דולר ברבעון המקביל אשתקד. קיטון של כ- 26% הנובע בעיקרו מירידה בהכנסה הממוצעת ובכמויות, שקוזה חלקית על ידי גידול בהכנסות הפלגות במעבר. מחיר ההובלה הממוצע למכולה ירד ברבעון הרביעי של שנת החשבון בשיעור של כ- 27% מכ- 1,547 דולר למכולה לכ- 1,136 דולר למכולה והכמות המובלת ירדה בשיעור של כ- 15%. הכמות המובלת ברבעון הרביעי הסתכמה בכ- 498 אלפי TEU לעומת סך של כ- 584 אלפי TEU ברבעון המקביל אשתקד.

בהשוואה לרבעון הרביעי אשתקד קטנו ברבעון הרביעי השנה הוצאות הדלק בשיעור של כ- 40%, והוצאות דמי חכירת אניות (כולל חכירת נפח) קטנו בשיעור של כ- 45%.

צ'ים שירותי ספנות משולבים בע"מ (המשך)

הוצאות הנהלה וכלליות קטנו ברבעון הרביעי של שנת החשבון בעיקר מקיטון בהוצאות חברות בנות (בעיקר חברות לוגיסטיקה), קיטון בהוצאות ייעוץ אשר קוץ בחלקו על ידי הוצאות בגין פרישה מוקדמת.

הכנסות המימון, נטו, ברבעון הרביעי של שנת החשבון הסתכמו בסכום של כ- 229 מיליון דולר לעומת הוצאות מימון, נטו, של כ- 119 מיליון דולר ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נובע בעיקרו מרווח בסך של כ- 264 מיליון דולר מהסדר החוב ומשינוי של כ- 85 מיליון דולר בתוצאות עיסקאות הגנה על דלק, בניכוי גידול בהוצאות ריבית של כ- 22 מיליון דולר.

לצד המשבר הפיננסי הגלובלי וכחלק ממנו, אירעו בשוק הספנות הבינלאומי מספר התפתחויות שליליות, ובהן בין היתר היצע אניות גבוה ביחס לביקוש מתון, עובדה אשר הובילה לירידה גוברת בניצולת האניות ובדמי ההובלה. הימשכות התנאים הקשים בשוק הספנות הבינלאומי השפיעה באופן שלילי על צ'ים, ובין היתר על התוצאות העסקיות שלה, עמידתה באמות המידה הפיננסיות ועל יכולת הגיוס כמו גם על תנאי המימון שלה.

בדומה לחברות ספנות בינלאומיות רבות אחרות, צ'ים נקטה ונוקטת בצעדים שונים אשר נועדו להתמודד עם השינויים במצב השוק, לרבות שינוי תוכניתה האסטרטגית.

צ'ים העריכה כי בשנים 2009 ל- 2013 היא צפויה להיקלע לגרעון תזרימי (הנובע מהפעילות העסקית, מהשקעות והחזר הלוואות) בסך הנאמד בכמיליארד דולר ארה"ב. לאור זאת, גיבשה צ'ים (בסיוע של יועציה המקצועיים) תוכנית הבראה, (להלן - תוכנית ההבראה).

צ'ים קיימה במהלך שנת החשבון מגעים ומשא ומתן עם נושים פיננסיים שונים (לרבות בנקים זרים ומקומיים חברות ליסינג ומחזיקי אג"ח) (להלן - נושים פיננסיים) וגורמים אחרים (לרבות בעלי אניות המחקרים לצ'ים אניות וביניהם תאגידים קשורים, וכן מספנות מהן הזמינה אניות) (להלן - גורמים אחרים) וגיבשה, כאמור, תוכנית הבראה מוסכמת. בסוף שנת 2009 השלימה צ'ים, מכל הבחינות המהותיות, את תוכנית ההבראה.

שינוי מבנה החוב

במסגרת תוכנית ההבראה, כמצויין לעיל, הגיעה צ'ים במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2009 להסכמות עם החברה לישראל בע"מ, בעלי אניות המחקרים אנוניות לצ'ים ונושיה הפיננסיים על פיהן, בין היתר, תזרים החברה לישראל בע"מ סך של 450 מיליון דולר (מתוכם סך של 200 מיליון דולר הוזרמו עוד קודם לכן בדרך של הלוואות המירות) להון, החברה לישראל ותאגידים קשורים יעניקו רשת ביטחון בסכום כולל של 100 מיליון דולר ובמקביל ידחו תשלומים לנושיה הפיננסיים. עיקרי השלכות התוכנית על הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2009, הינם כדלקמן:

1. גידול בהון צ'ים עקב הזרמת החברה לישראל, סך של 300 מיליון דולר.
2. כתוצאה משינוי מהותי בתנאי התחייבויות מסוימות (הלוואות ואגרות חוב) הוצגו אלו לפי שוויין ההוגן. ההפרש בין שוויין ההוגן הכולל לבין סכום הקרן המקורי של ההתחייבויות בסך של כ- 264 מיליון דולר (לאחר ניכוי הוצאות בגין ההסדרים בסך של כ- 17 מיליון דולר) נזקף להכנסות מימון.
3. ההטבה הגלומה בקבלת רשת ביטחון מהחברה לישראל והתאגידים הקשורים בתנאי ריבית מועדפים בסך של כ- 42 מיליון דולר, נזקפה לקרן הון.
4. השווי ההוגן של האופציות אשר הוענקו לבעלי אגרות החוב בסך של כ- 72 מיליון דולר, נזקף לקרן הון.

• כמצוין בדוח הדירקטוריון של החברה ליום 31 בדצמבר 2008, ובדוחות הרבעוניים של שנת 2009, לצד המשבר הפיננסי הגלובלי וכחלק ממנו, אירעו בשוק הספנות הבינלאומי מספר התפתחויות שליליות, ובהן בין היתר היצע אניות גבוה ביחס לביקוש מתון, עובדה אשר הובילה לירידה גוברת בניצולת האניות ובדמי ההובלה. הימשכות התנאים הקשים בשוק הספנות הבינלאומי השפיעה באופן שלילי על צ'ים, ובין היתר על התוצאות העסקיות שלה, עמידתה באמות המידה הפיננסיות ועל יכולת הגיוס כמו גם על תנאי המימון שלה.

בדומה לחברות ספנות בינלאומיות רבות אחרות, צ'ים נקטה ונוקטת בצעדים שונים אשר נועדו להתמודד עם השינויים במצב השוק, לרבות שינוי תוכניתה האסטרטגית, אשר על פיה תכננה צ'ים גידולים משמעותיים בשנים הקרובות הן ביכולת ההובלה שלה והן בכמויות המובלות. במסגרת התאמת התוכנית האסטרטגית לתנאי השוק הנוכחיים נקטה צ'ים צעדים שונים וביניהם: ניהול משא ומתן עם המספנות מהן הוזמנו אניות; החזרת אנויות חכורות מסוימות (לפי צרכי צ'ים) לבעליהן במועד סיום חוזה החכירה; התארגנות לשינויים הנדרשים בקווי הובלה מסוימים, לרבות הקטנת פעילות בשווקים מסוימים; העמדת אנויות אשר תהיינה חסרות תעסוקה בשל הצמצום בקווי ההובלה; בחינת כדאיות יציאה מהשקעות בנושאים הנלווים לספנות הקוויות; צמצום הוצאות מינהל לרבות פיטוריי עובדים; וכיו"ב.

צ'ים שירותי ספנות משולבים בע"מ (המשך)

צ'ים העריכה כי בשנים 2009 ל- 2013 היא צפויה להיקלע לגרעון תזרימי (הנובע מהפעילות העסקית, מהשקעות והחזר הלוואות) בסך הנאמד בכמיליארד דולר. לאור זאת, גיבשה צ'ים (בסיוע של יועציה המקצועיים) תוכנית הבראה. צ'ים קיימה מגעים ומשא ומתן עם נושים פיננסיים שונים (לרבות בנקים זרים ומקומיים, חברות ליסינג ומחזיקי אג"ח) (להלן - נושים פיננסיים) וגורמים אחרים (לרבות בעלי אניות המחזיקים לצ'ים אניות ומספנות מהן הזמינה אניות) (להלן - גורמים אחרים) וגיבשה, כאמור, תוכנית הבראה מוסכמת.

בחודש נובמבר 2009 אישרה האסיפה הכללית של החברה לישראל, בין השאר, את ההסדרים עם התאגידים הקשורים במסגרת תכנית ההבראה כמו גם את השקעת החברה לישראל במסגרת התכנית הנ"ל והכל כמפורט בדיווחים המידיים של החברה לישראל.

לפרטים והרחבה בעניין תכנית ההבראה המוסכמת של צ'ים ופרטיה, הלוואות והזרמות שהעמידה החברה לישראל לצ'ים בשנת החשבון, החלטות האסיפה הכללית של החברה לישראל בקשר עם תכנית ההבראה המוסכמת של צ'ים, ראה את הדיווחים המידיים של החברה לישראל:

(א) דיווח מידי (דוח עסקה) שפרסמה החברה ביום 9 בספטמבר 2009; (ב) דיווח מידי משלים מיום 24 בספטמבר 2009; (ג) דיווח מידי משלים מס' 2 מיום 7 באוקטובר 2009; (ד) דיווח מידי משלים מס' 3 המתוארך מיום 18 באוקטובר 2009; (ה) דיווח מידי (דוח משולב) מיום 25 באוקטובר 2009; (ו) דיווח מידי בדבר הודעת תאגידים קשורים בנוגע להחלטות האסיפה הכללית נשוא דוח העסקה מיום 3 בנובמבר 2009 ו- (ז) דיווחים מידיים מימים 3 ו- 4 בנובמבר 2009 בדבר תוצאות האסיפה הכללית. המידע הנכלל בדיווחים האמורים מובא בדרך של הפניה.

ביום 16 באוגוסט 2009, קיימה צ'ים אסיפה כללית של מחזיקי האג"ח במהלכה ניתן עדכון ע"י צ'ים בדבר מצב עסקי צ'ים וכן התקיים דיון בנוגע למינוי נציגות מחזיקים וסמכויותיה. בעקבות אותה ישיבה מונתה נציגות מחזיקי האג"ח, עימה ניהלה צ'ים את המו"מ בכל הנוגע לתנאי ההסדר אשר יחולו מול מחזיקי האג"ח. בחודש נובמבר 2009, אישרה האסיפה הכללית של מחזיקי האג"ח את מסמכי ההסדר כפי שהוסכמו עם הנציגות. לאחר תאריך המאזן, ביום 6 בינואר 2010, הושלמו פורמלית, (על אף שמבחינה מהותית הושלמו תנאים אלו עוד לפני 31 בדצמבר 2009), כל התנאים לכניסתו לתוקף של שטר הנאמנות ויום זה נקבע כמועד הקובע להסדר, כהגדרתו בשטר הנאמנות.

בשנת 2007 חתמה צ'ים על הסכם למכירת 2 אניות בנות TEU 6,350 כל אחת ביום קבלתן מהמספנה. רווח ההון ייכלל במועד קבלת כל אניה בשנים 2008 ו- 2009. במהלך שנת 2008 התקבלה אניה אחת מתוך השתיים ונמסרה לרוכשים בתמורה לסכום של כ- 111 מליון דולר. רווח ההון שנוצר לצ'ים הסתכם בכ- 33 מליון דולר (כ- 25 מליון דולר לאחר מס).

בשנת החשבון התקבלה האניה השנייה. התמורה בגינה הסתכמה בסכום של כ- 111 מליון דולר ורווח ההון הסתכם בכ- 33 מליון דולר (כ- 25 מליון דולר לאחר מס).

בחודש פברואר 2009 הודיעה מעלות על הורדת דירוג אגרות החוב של צ'ים מ- A/NEGATIVE ל- BB+/NEGATIVE. בחודש אוגוסט 2009, הודיעה מעלות על הורדת דירוג אגרות החוב לדירוג (IL B-) ו- CREDIT WATCH עם השלכות שליליות.

בחודש ספטמבר 2009 הודיעה מעלות על הורדת דירוג אגרות החוב לדירוג (IL CC) וכן בדבר הוצאת דירוג אגרות חוב אלו מ- CREDIT WATCH עם השלכות שליליות. תחזית הדירוג שלילית.

בחודש אוקטובר 2009 הודיעה מעלות לצ'ים את הערכתה הראשונית בדבר דירוג אגרות החוב כפי שצפוי להיות עם השלמת תוכנית ההבראה של צ'ים ואשר צפוי לעמוד על (IL B) עם תחזית יציבה.

ביום 10 בינואר 2010 הודיעה מעלות לצ'ים כי הורידה את דירוג אגרות החוב מדירוג il CC עם תחזיות שליליות לדירוג D. הורדת דירוג אגרות החוב ל- D נבעה מכניסתו לתוקף של ההסדר לפריעת החוב שגויס במסגרת אגרות חוב וזאת על-פי המתודולוגיה הנהוגה במעלות.

ביום 11 בינואר 2010 הודיעה מעלות לצ'ים כי לאחר בחינה מחדש של דירוג אגרות החוב תחת התנאים החדשים שלאחר השלמת ההסדר עלה דירוג אגרות החוב לדירוג il B עם תחזית דירוג יציבה.

בדבר עסקאות חכירה, החזרת אניות, מכירת אניות, ראה גם תאור צ'ים בדוח התקופתי ליום 31 בדצמבר 2009.

צ'ים שירותי ספנות משולבים בע"מ (המשך)

- ביום 8 בנובמבר 2009 פרסמה צ'ים הצעה לבעלי מניותיה לרכוש מניות רגילות בנות ערך נקוב של 0.03 ש"ח כל אחת, בדרך של זכויות.

החברה לישראל מסרה על היענותה להצעה ובמסגרת זו:

- (1) העבירה לזכות החשבון המיוחד, כקבוע בהצעה, סך של 100 מיליון דולר;
 - (2) המירה הלוואות שהעמידה לטובת צ'ים בסך של 200 מיליון דולר (על דרך של פרעון ההלוואות הנ"ל ובד בבד הזרמה לצ'ים של סכום ההלוואות שנפרעו כאמור);
 - (3) חתמה על כתב התחייבות על פיו החברה לישראל התחייבה להעביר לצ'ים את יתרת סכום התמורה (150 מיליון דולר) במלואה או לשיעורין, על-פי דרישת צ'ים.
- כנגד הפעולות המפורטות בס"ק (1) ו-(2), הקצתה צ'ים לחברה לישראל ביום 7 בדצמבר 2009, 37,963,915 מניות רגילות של צ'ים.
- לאחר תאריך המאזן הזרימה החברה לישראל, במסגרת ההתחייבות האמורה בס"ק (3) לעיל סך של 100 מיליון דולר ובתמורה, וכקבוע במסמכי ההצעה, הוקצו לחברה לישראל 12,654,637 מניות רגילות נוספות של צ'ים.

- בהמשך להתחייבות צ'ים על-פי תכנית ההבראה כלפי הנושים הלא מובטחים, הקצתה צ'ים והתחייבה להקצות לאחר תקופת הדוח 13,308,492 כתבי אופציה, הניתנים למימוש ל- 13,308,492 מניות רגילות של צ'ים, אשר, מהוות כ- 15% מהונה המונפק של צ'ים.

- ביום 25 בפברואר 2010 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של צ'ים את שינוי תקנון צ'ים, בהתאם להסכמות עם מחזיקי אג"ח צ'ים במסגרת תוכנית ההבראה. במסגרת זו נכללו בין היתר הוראות בדבר זכויות וחובות בעלי מניות רגילות אשר הוקצו מכח תכנית ההבראה כגון- זכות הצטרפות, זכות מצרנות, זכות צירוף ונושאים אחרים.

אינקיה אנרג'י לימיטד

אינקיה סיימה את שנת החשבון ברווח של כ- 58.9 מיליון דולר. לעומת הפסד של כ- 5.7 מיליון דולר אשתקד. בשנת החשבון נוצר לאינקיה רווח הון של כ- 34.7 מיליון דולר. בניטרול הוצאות המימון לחברה לישראל ובניטרול הכנסות/הוצאות חד פעמיות הסתכם הרווח בשנת החשבון בסכום של כ- 28.9 מיליון דולר לעומת רווח של כ- 10.8 מיליון דולר אשתקד. מחזור ההכנסות של אינקיה בשנת החשבון הסתכם בסכום של כ- 327 מיליון דולר לעומת מחזור של כ- 290 מיליון דולר אשתקד.

ה- EBITDA היחסי של אינקיה הסתכם בשנת החשבון בסכום של כ- 99.6 מיליון דולר (החלק היחסי ב- EBITDA של כל אחת מהחברות המוחזקות) לעומת EBITDA של 70.2 מיליון דולר אשתקד.

את הרבעון הרביעי של שנת החשבון סיימה אינקיה ברווח של כ- 43.1 מיליון דולר ובניטרול הוצאות המימון לחברה לישראל והכנסות חד פעמיות הסתכם הרווח בכ- 9.6 מיליון דולר. את הרבעון המקביל אשתקד סיימה אינקיה בהפסד של כ- 14.7 מיליון דולר ובניטרול הוצאות המימון לחברה לישראל הסתכם ההפסד בכ- 12.6 מיליון דולר.

ה- EBITDA היחסי של אינקיה הסתכם ברבעון הרביעי בסכום של כ- 30.4 מיליון דולר לעומת EBITDA של כ- 9.5 מיליון דולר ברבעון המקביל אשתקד. מחזור ההכנסות של אינקיה ברבעון הרביעי הסתכם בכ- 96 מיליון דולר לעומת הכנסות של כ- 75 מיליון דולר ברבעון המקביל אשתקד.

אינקה אנרג'י לימיטד (המשך)

החוב, נטו, של אינקה (למעט ההלוואה מהחברה לישראל) הסתכם ליום המאזן בסכום של כ- 311 מליון דולר לעומת חוב נטו של כ- 298 מליון דולר אשתקד. להלן הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות של אינקה בשנת החשבון:

1. שיפור משמעותי בתוצאות החברה הבת בעקבות תחילת ההפעלה של הטורבינה השנייה במחצית השנייה של השנה, שינויים מבניים שהשפיעו לטובה על התוצאות וכן תשלום פיצוי בגין גז טבעי שלא נוצל.
2. ירידה בביקוש באל סלבדור - עקב הרעת המצב הכלכלי באל סלבדור חלה ירידה בביקוש לחשמל, זאת יחד עם גידול ביבוא חשמל מהמדינות השכנות גרמה לירידה משמעותית בהיקף הייצור של החברה הבת באל סלבדור במחצית הראשונה של השנה דבר שהשפיע לרעה על תוצאותיה.
3. השפעת "אל ניניו" באל סלבדור- עקב תופעת "אל ניניו", המתאפיינת בירידה בכמות המשקעים במרכז אמריקה, חלה עליה משמעותית בייצור של תחנת הכח באל סלבדור בד בבד עם עליית מחירי חשמל, דבר שהשפיע לטובה על התוצאות ברבעון הרביעי של שנת החשבון.
4. החל משנת 2009, עם סיום הסכמים שנחתמו בשנות התשעים, מוכרת חברת הבת בבוליביה את החשמל שהיא מייצרת בשוק החופשי ולחברת מכרות בתעריפים שגבוהים משמעותית מהתעריפים בשנים הקודמות.
5. בתקופת הדוח חל שיפור משמעותי בחלקה של אינקה בתוצאות חברות כלולות זאת בעיקר עקב שיפור בתוצאות החברה הכלולה בפרו.
6. גידול בהוצאות המימון בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד עקב גידול בהתחייבויות הפיננסיות של אינקה בעיקר בעקבות הנפקת אג"ח בסך 88 מליון דולר שביצעה אינקה ביולי 2008 וכן בשל תחילת צבירת הוצאות מימון בגין הטורבינה השנייה באתר קלפה שהחלה לפעול בחודש יוני 2009.

להלן הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות של אינקה ברבעון הרביעי של תקופת הדוח:

1. שיפור בתוצאות בתחנת הכח בפרו - ברבעון הרביעי של שנת החשבון חל שיפור בתוצאות חברה הבת בעקבות תחילת ההפעלה של הטורבינה השנייה במחצית השנייה של השנה, שינויים מבניים שהשפיעו לטובה על התוצאות וכן תשלום פיצוי בגין גז טבעי שלא נוצל.
2. החל משנת 2009, עם סיום הסכמים שנחתמו בשנות התשעים, מוכרת חברת הבת בבוליביה את החשמל שהיא מייצרת בשוק החופשי ולחברת מכרות בתעריפים שגבוהים משמעותית מהתעריפים בשנים הקודמות.
3. ברבעון הרביעי של שנת החשבון חל שיפור משמעותי בחלק אינקה בתוצאות חברות כלולות זאת בעיקר עקב שיפור בתוצאות החברה הכלולה בפרו.
4. השפעת "אל ניניו" באל סלבדור- עקב תופעת "אל ניניו", המתאפיינת בירידה בכמות המשקעים במרכז אמריקה, חלה עליה משמעותית בייצור של תחנת הכח באל סלבדור בד בבד עם עליית מחירי חשמל, דבר שהשפיע לטובה על התוצאות ברבעון הרביעי של שנת החשבון.
5. גידול בהוצאות המימון בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד עקב תחילת צבירת הוצאות מימון בגין הטורבינה השנייה באתר קלפה שהחלה לפעול בחודש יוני 2009.

השקעות בהגדלת כושר הייצור של קלפה - החברה הבת בפרו:

1. בחודש יוני 2009 החלה לפעול טורבינת הגז השנייה שהוקמה בקלפה ועתה מגיע ההספק באתר לכ- 376 מגאוט.
2. בדבר מכירת 25.1% מהון המניות של החברה המאוחדת של אינקה ראה באור 1.12 ד. לדוחות הכספיים.

טאואר סמיקונדקטור בע"מ

טאואר סיימה את שנת החשבון (לפי תקני ה- IFRS) בהפסד של כ- 122 מליון דולר לעומת הפסד של כ- 65 מליון דולר אשתקד. אשתקד נוצר לטאואר רווח בסך של כ- 147 מליון דולר בעקבות הסדר ההלוואות של טאואר עם החברה והבנקים ומעסקת המיזוג עם ג'ז, כן נוצר לטאואר אשתקד הפסד בסך של כ- 121 מליון דולר עקב הפחתת הציוד.

מחזור המכירות בשנת החשבון הסתכם בסכום של כ- 299 מליון דולר בהשוואה לכ- 252 מליון דולר אשתקד. עלות המכר הסתכמה בסכום של כ- 325 מליון דולר לעומת כ- 299 מליון דולר אשתקד.

התוצאות בשנת החשבון כוללות את התוצאות של ג'אז לכל השנה בעוד אשתקד נכללו רק בחלק מהשנה.

בשנת החשבון נוצר לטאואר תזרים מזומנים חיובי מפעילות שוטפת של כ- 37 מליון דולר לעומת כ- 13 מליון דולר אשתקד.

בטר פלייס L.L.C

חברת בטר פלייס L.L.C (להלן בטר פלייס) הינה חברה בשלבי התהוות ופיתוח הפועלת לפיתוח ופריסה של תשתית טעינה שתתמוך ברכבים חשמליים ואספקת מעטפת תשתית לרכבים. בנוסף לנקודות טעינה פועלת בטר פלייס להתקנת רשת של תחנות שתאפשר לנהגים להחליף סוללה שהתרוקנה בסוללה מלאה בזמן קצר. בהתחשב בעלויות הניכרות הצפויות בפריסת התשתיות, מגייסת בטר פלייס כספים מגורמים פיננסיים ואחרים במדינות הפעילות.

למועד הדוח טרם החלה בטר פלייס בפעילות מסחרית. ההפסד התפעולי של בטר פלייס לשנת החשבון הסתכם בכ- 83 מליון דולר וההפסד הנקי (לבעלי מניות בכורה) כ- 83 מליון דולר.

להלן נתונים מתוך הדוחות הכספיים של בטר פלייס ליום 31 בדצמבר 2009:

נתונים עיקריים מתוך המאזן:

מליוני דולר	
95	נכסים שוטפים
10	נכסים שאינם שוטפים
105	סה"כ נכסים
20	התחייבויות שוטפות
86	התחייבויות שאינן שוטפות
106	

נתונים עיקריים מתוך דוח רווח והפסד:

מליוני דולר	
15	הוצאות מכירה ושיווק
25	הוצאות מחקר ופיתוח
14	הוצאות הנהלה וכלליות
29	הוצאות תפעול
83	סה"כ הוצאות תפעוליות

נתונים עיקריים מתוך תזרים המזומנים:

מליוני דולר	
(76)	מזומנים, נטו, ששימשו לפעילות שוטפת
(13)	מזומנים, נטו, ששימשו לפעילות השקעה
154	מזומנים, נטו, שנבעו מפעילות מימון

מקורות המימון של החברה וחברות המטה ונזילות

היקף ההתחייבויות הפיננסיות של החברה וחברות המטה שבבעלות ובשליטה מלאה (להלן - חברות המטה) ליום 31 בדצמבר 2009 הסתכמו לסך של כ- 2,142 מליון דולר כולל הפחתת השפעת עסקאות החלפת מטבע ומדד בגין אגרות החוב בסך של כ- 142 מליון דולר.

השקעות באמצעים נזילים של החברה וחברות המטה הסתכמו ליום המאזן בסכום של כ- 236 מליון דולר. הסכומים מושקעים בעיקר בפקדונות דולריים לזמן קצר.

החוב נטו של החברה וחברות המטה ליום המאזן הינו כ- 1,906 מליון דולר.

החברה הגדילה הלוואה שעמדה לפרעון מבנק, מסך של 22.3 מליון דולר לסך של 40 מליון דולר לפרעון בתום 3 שנים.

החברה קיבלה הלוואה מבנק בסך של 75 מליון דולר לתשלום אחד בתום 5 שנים. בגין ההלוואה החברה ביצעה עסקה להחלפת הריבית המשתנה לריבית קבועה.

בשנת החשבון פרעה החברה חלויות שוטפות של אגרות חוב והלוואות לזמן ארוך בסך של כ- 100 מליון דולר, כולל השפעת עסקאות להגנה שיוחסו לאגרות החוב הנ"ל.

החברה הגדילה את היקף העסקאות להחלפת התחייבויות צמודות מדד להתחייבויות דולריות בסך של כ- 239 מליון דולר. היקף עסקאות הכולל נכון ליום המאזן עומד על 1,107 מליון דולר.

החברה התקשרה בעסקאות להגנה מפני השינויים בריבית הליבור המשתנה בהיקף כולל של 200 מליון דולר נוספים, סך נוסף של 75 מליון דולר בקשר לקבלת הלוואה כאמור לעיל וכן עסקת SWAPTION בסך של כ- 330 מליון דולר שנכנסה לתוקף. היקף העסקאות הכולל נכון ליום המאזן מסתכם בכ- 1,205 מליון דולר.

בחודש ספטמבר 2009 הודיעה מעלות על הורדת דירוג אגרות החוב של החברה מ- AA- עם תחזית לירידה בדירוג לדרוג A+ עם תחזית יציבה.

ליום 31 בדצמבר 2009, היקף החשיפה השקלית של חברות המטה הינו כ- 243 מליון דולר. היקף החשיפה למדד המחירים לצרכן הינו כ- 157 מליון דולר ולשינוי בריבית הליבור כ- 532 מליון דולר.

ליום החתימה על הדוחות הכספיים, לא חל שינוי מהותי בחשיפה.

חשיפה לסיכוני שוק ודרך ניהולם

החל מתאריך 1 בינואר 2008 עם אימוץ כללי החשבונאות הבינלאומיים (IFRS) הוגדר המטבע הפונקציונלי של החברה כדולר (ארה"ב). כבעבר, החשיפות של החברה נמדדות כלכלית ביחס לדולר.

החברה רואה במרבית השקעותיה כהשקעות אשר נמדדות בדולר. בהתאם לכך, מרבית ההלוואות שנטלה החברה למימון החזקות אלו הינן בעיקר הלוואות בדולר ואגרות חוב צמודות מדד בשילוב עסקת החלפת בסיס ההצמדה לדולר. השינויים בשער הדולר על ההתחייבויות במט"ח של החברה וחברות המטה שלה, המממנות השקעות בחברות שדוחותיהן מותאמים לדולר, אינם משתקפים בתוצאות העסקיות. למרות האמור, עשויים לחול הפרשים הנובעים בעיקר מהפרשים בעיתוי קבלת ההלוואות, פירעון והחלפתן מהתחייבות צמודת מדד להתחייבות דולרית. החברה מגנה חלקית מפני חשיפה זו באמצעות רכישת מכשירים פיננסיים שונים ובכללם, עסקאות החלפת ריבית, מטבע, רכישת מדד ועסקאות אקדמה מבנקים מסחריים.

במסגרת הסכמי האשראי קיימות התחייבויות ליחסים פיננסיים מסויימים ובכללם יחס מינימלי בין שווי בטוחות ליתרת אשראי. הבטוחות הנ"ל הינן בד"כ מניות כ"ל ושווין לענין ההסכמים נגזר ממחירן בבורסה.

חלק מפעולות המימון של החברה בדולרים הינה בשיעור ריבית המשתנה מידי 3, 6 או 12 חודשים. בהקשר לכך קבעה החברה מדיניות של הגנה על ההלוואות בריבית משתנה, בהיקף הנקבע מידי פעם, לפיה קיבעה או יצרה תחום והגבלה על שיעור הריבית. יתרת עסקאות ההגנה, נכון ליום 31 בדצמבר 2009, כ- 1,205 מליון דולר ויתרת החשיפה לריבית משתנה היא כ- 530 מליון דולר.

במסגרת העסקאות הנ"ל, החברה מחליפה את שיעור הריבית המשתנה המשולמת על הלוואות שנתקבלו לריבית קבועה בשיעורים שבין 2.61% ל- 4.0% (IRS) ובמסגרת עסקאות ה- Caps ו- Floors החברה מקבעת את הניוד של הלוואות בריבית משתנה בטווח שבין 2.82% ל- 5.5%.

חלק ממקורות המימון של החברה נסמכים גם על שוק ההון המקומי. אשראי ממקורות אלו בדרך כלל מבוצע בשקלים צמודי מדד או שקלים לא צמודים. החברה מחליפה בעסקאות עתידיות מעת לעת חלק מההתחייבויות הנ"ל להתחייבויות בדולרים בשיעורי ריבית המשתנה אחת לחצי שנה או שנה. היקף עסקאות אלו, נכון ליום 31 בדצמבר 2009 כ- 1,107 מליון דולר ויתרת החשיפה באג"ח היא כ- 250 מליון דולר.

מרבית עסקאות ההגנה המתוארות לעיל, אינן עומדות בתנאי הגידור שנקבעו בתקינה הבינלאומית ולכן המכשירים הפיננסיים האמורים נמדדים לפי שווי הוגן והשינויים בשווי ההוגן של מכשירים אלו נזקפים לרווח והפסד.

עסקאות הנגזרים נעשות עם תאגידים בנקאיים מקומיים וזרים. לדעת החברה, לא צפוי סיכון אשראי בגינן. היקף העסקאות וסוג העסקאות שמתבצע עם בנקים אלו, מתחשב גם בתנאים המסחריים הקיימים בשוק כגון היקפי מסגרות האשראי הזמינים, מחירי העסקאות, ציפיות והערכות החברה, בטחונות נדרשים ותנאים נוספים הנדרשים בביצוע עסקאות אלו.

מדיניות החברה באשר לאופן החזקת היתרות הפיננסיות הינה להשקיע יתרות אלו באפיקים בהרכב המשתנה מעת לעת. נכון ליום 31 בדצמבר 2009, הושקעו מרבית הכספים בפיקדונות דולריים לזמן קצר.

ניהול הסיכונים בחברה נגזר ממדיניות הדירקטוריון והחלטות ועדת הכספים של הדירקטוריון והם מקבלים דיווח מעת לעת.

האחראי לניהול הסיכונים בחברה הינו סמנכ"ל הכספים ופרטים לגבי כלולים בפרק פרטים נוספים על התאגיד.

חשיפה לסיכוני שוק ודרך ניהולם (המשך)

טבלת פוזיציות בנגזרים של החברה במאוחד ליום 31 בדצמבר 2009

שווי הוגן מלינוי דולר		ערך נקוב מלינוי דולר		
SHORT	LONG	SHORT	LONG	
להגנה משינויים בשיעורי רבית משתנה (LIBOR) על הלוואות דולריות, מעל שנה				
-	1.2	-	91	אופציות CAP - מוכר חשבונאית
-	(4.5)	-	91	אופציות FLOOR - מוכר חשבונאית
-	(6.0)	-	141	עסקאות IRS - מוכר חשבונאית
-	8.1	-	654	אופציות CAP - לא מוכר חשבונאית
-	(29.2)	-	654	אופציות FLOOR - לא מוכר חשבונאית
5.8	(42.5)	68	1,278	עסקאות IRS - לא מוכר חשבונאית
0.7	(1.4)	38	140	עד שנה - עסקאות IRS - לא מוכר חשבונאית
להגנה משינויים בשער חליפין והחלפת שיעור ריבית של הלוואות, מעל שנה				
182.6	-	1,035	-	חווה SWAP להתחייבות דולרית בריבית משתנה מהתחייבות צמודת מדד בריבית קבועה - לא מוכר
(0.4)	-	98	-	חווה SWAP להתחייבות דולרית בריבית משתנה מהתחייבות שקלית בריבית קבועה - לא מוכר
1.8	-	13	-	חווה SWAP להתחייבות דולרית בריבית קבועה מהתחייבות צמודת מדד בריבית קבועה - לא מוכר
3.4	-	48	-	חווה SWAP להתחייבות דולרית בריבית קבועה מהתחייבות שקלית בריבית קבועה - לא מוכר
(3.6)	-	88	-	חווה SWAP להתחייבות דולרית בריבית קבועה מהתחייבות בסולי בריבית קבועה - מוכר חשבונאית
(0.6)	-	179	-	חווה SWAP להתחייבות דולרית בריבית קבועה מהתחייבות שקלית בריבית קבועה - מוכר
18.2	-	45	-	עד שנה חווה SWAP להתחייבות דולרית בריבית קבועה מהתחייבות צמודת מדד בריבית קבועה - לא מוכר
להגנה משנויים בשיעור המדד על תזרים מזומנים - לא מוכר חשבונאית				
-	3.4	-	148	חווה עתידית לרכישת הפרשי מדד - מעל שנה
נגזרים אחרים בחברה מאוחדת - מעל שנה, לא מוכר חשבונאית				
-	21.2	-	50	אופציה להנפקת חוב
-	45.2	-	114	עסקת פורוורד לפרעון מוקדם של אג"ח בחברה מאוחדת
(2.0)	-	-	-	אופציה שהונפקה למחיר חכירה של אוניות
להגנה משנויים בשערי חליפין על תזרים מזומנים - עד שנה - לא מוכר חשבונאית				
0.1	-	229	-	שקל/דולר חווה עתידית
(0.3)	-	106	-	אופציות רכש
5.9	-	154	-	אופציות מכר
-	0.9	-	270	אירו/דולר חווה עתידית
-	(1.3)	-	75	אופציות רכש
-	3.6	-	75	אופציות מכר
-	0.5	-	9	יין/דולר חווה עתידית
-	0.2	-	9	אופציות רכש
-	(0.1)	-	9	אופציות מכר
-	-	23	-	שטרלינג/דולר חווה עתידית
-	(0.1)	-	6	אופציות רכש
-	0.2	-	6	אופציות מכר

חשיפה לסיכוני שוק ודרך ניהולם (המשך) מבחני רגישות בגין שינוי בגורמי השוק (במאחד)

סיכוני שוק מגלמים את הפוטנציאל לשינויים בשווי ההון של המכשירים הפיננסיים או של תזרימי המזומנים שינבעו מהם, שמורכבים מסוגי הסיכונים הבאים:

1. סיכון מטבע - כתוצאה משינויים בשערי חליפין של מטבעות שונים ביחס לשער הדולר כלפיו מודדת החברה את החשיפה.
2. סיכון שיעורי ריבית - כתוצאה משינויים בשיעורי ריבית השוק.
3. סיכון מחיר - כתוצאה משינויים במחירי שוק.
4. סיכון מדד - כתוצאה משינוי במדד המחירים לצרכן.

ניתוח הרגישות נערך לגורמי הסיכון המאפיינים את מרכיבי החשיפה, לשינויים בשערי חליפין, שינויים בריבית דולרית, שינויים בריבית שקלית, שינויים בריבית ריאלית ושינויים במחירים של מוצרים.

מידת השינויים בשווי ההון מבוצעת במיליוני דולרים. בטבלאות שלהלן מוצגים השינויים של מכשירים רגישים לפרמטרים המוצגים בראש כל טבלה ומתייחסים לשווי הון של המכשירים הרגישים לפרמטר המוצג.

הקבוצה ביצעה מבחני רגישות בגין שינויים בטווח עליון ותחתון של 5% ו-10% בגורמי השוק למעט שערי הריבית. לאור שיעורי הריבית הנמוכים בתאריך המאזן, מבחני רגישות לשינויים בשערי הריבית נעשו בתוספת והפחתה של 0.5% ו-1% לעקומי הריבית הקיימים ע"מ לשקף טוב יותר את החשיפה לריביות. מבחני השוק בוצעו לתאריך המאזן.

רגישות לשינויים בריבית שקלית צמודה לצרכן:

עליה (ירידה) בשווי הון	עליה (ירידה) בשווי הון	שווי הון	עליה (ירידה) בשווי הון	עליה (ירידה) בשווי הון	
מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	
תוספת של 1%	הפחתה של 0.5%		תוספת של 0.5%	תוספת של 1%	סוג המכשיר
4	(2)	(64)	2	(4)	הלוואות לזמן ארוך
61	(32)	(1,679)	31	(65)	אגרות חוב
(47)	24	184	(24)	49	עסקאות SWAP ממדד ושקל לדולר משתנה *
18	(10)	(1,559)	9	(20)	סה"כ

רגישות לשינויים בריבית שקלית:

עליה (ירידה) בשווי הון	עליה (ירידה) בשווי הון	שווי הון	עליה (ירידה) בשווי הון	עליה (ירידה) בשווי הון	
מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	
תוספת של 1%	הפחתה של 0.5%		תוספת של 0.5%	תוספת של 1%	סוג המכשיר
9	(5)	(297)	5	(10)	אגרות חוב
(14)	7	2	(7)	14	עסקאות SWAP משקל לדולר משתנה וקבועה *
(5)	2	(295)	(2)	4	סה"כ

חשיפה לסיכוני שוק ודרך ניהולם (המשך)

מבחני רגישות בגין שינוי בגורמי השוק (במאוזד) (המשך)

רגישות לשינויים בשיעור ריבית הליבור:

עליה (ירידה) בשווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן	שווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן	סוג המכשיר
מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	
תוספת של 1%	הפחתה של 0.5%		תוספת של 0.5%	תוספת של 1%	
11	6	(513)	6	11	הלוואות לזמן ארוך מבנקים - ריבית קבועה
7	(3)	(211)	3	7	אגרות חוב
4	(2)	(4)	2	4	עסקאות SWAP מסולי לדולר קבועה *
9	(4)	5	4	9	עסקאות SWAP ממדד ושקל לדולר קבועה *
45	(23)	(43)	23	45	עסקאות IRS משתנה לקבועה *
19	(9)	(24)	9	19	עסקאות COLLAR *
95	(47)	(790)	47	95	סה"כ

רגישות לשינויים במדד מחירים לצרכן:

עליה (ירידה) בשווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן	שווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן	סוג המכשיר
מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	
עליה של 10%	ירידה של 5%		עליה של 5%	ירידה של 10%	
8	(4)	76	4	8	פקדונות והלוואות לזמן ארוך
(6)	3	(64)	(3)	(6)	הלוואות לזמן ארוך
(168)	84	(1,679)	(84)	(168)	אגרות חוב
127	(63)	184	63	127	עסקאות SWAP ממדד לדולר משתנה *
17	(8)	3	8	17	רכישת הפרשי מדד *
(22)	12	(1,480)	(12)	19	סה"כ

* עסקאות אלו נקשרו להחלפת מטבע ו/או שיעור הריבית בגין התחייבויות.

חשיפה לסיכוני שוק ודרך ניהולם (המשך)

מבחני רגישות בגין שינוי בגורמי השוק (במאחד) (המשך)

רגישות לשינויים בשערי חליפין:

שקל/דולר-

עליה (ירידה) בשווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן	שווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן	
מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	
ירידה של 10%	ירידה של 5%		עליה של 5%	עליה של 10%	סוג המכשיר
8	4	75	(4)	(7)	מזומנים ושווי מזומנים
5	2	49	(2)	(5)	פקדונות והלוואות לזמן קצר
5	3	51	(3)	(5)	לקוחות
7	4	69	(3)	(6)	חייבים ויתרות חובה
18	9	175	(9)	(17)	פקדונות והלוואות לזמן ארוך
(7)	(3)	(68)	3	7	אשראי מבנקים ואחרים
(26)	(13)	(255)	13	25	ספקים ואחרים
(17)	(9)	(168)	8	16	זכאים ויתרות זכות
(7)	(3)	(64)	3	6	התחייבויות לזכויות עובדים
(7)	(3)	(65)	3	7	הלוואות לזמן ארוך מבנקים
(218)	(104)	(2,004)	96	185	אגרות חוב
147	69	180	(63)	(120)	עסקאות SWAP ממדד ושקל לדולר משתנה *
15	6	6	(5)	(8)	אופציות מטבע
25	12	-	(11)	(21)	פורורד
(52)	(27)	(2,019)	26	57	סה"כ

* עסקאות אלו נקשרו להחלפת מטבע ו/או שיעור הריבית בגין התחייבויות.

אירו/דולר

עליה (ירידה) בשווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן	שווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן	
מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	
ירידה של 10%	ירידה של 5%		עליה של 5%	עליה של 10%	סוג המכשיר
7	3	65	(3)	(6)	מזומנים ושווי מזומנים
3	1	29	(1)	(3)	פקדונות והלוואות לזמן קצר
22	11	222	(11)	(22)	לקוחות
6	3	54	(3)	(5)	חייבים ויתרות חובה
3	2	29	(1)	(3)	פקדונות והלוואות לזמן ארוך
(4)	(2)	(39)	2	4	אשראי מבנקים ואחרים
(19)	(10)	(191)	9	19	ספקים ואחרים
(9)	(5)	(93)	5	9	זכאים ויתרות זכות
(16)	(8)	(160)	8	16	הלוואות לזמן ארוך מבנקים
(7)	(3)	2	4	8	אופציות מטבע
(27)	(15)	6	16	33	עסקאות אקדמה מטבע
(41)	(23)	(76)	25	50	סה"כ

חשיפה לסיכוני שוק ודרך ניהולם (המשך)

מבחני רגישות בגין שינוי בגורמי השוק (במיוחד) (המשך)

רגישות לשינויים בשערי חליפין (המשך):

ליש"ט/דולר

עליה (ירידה) בשווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן	שווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן
מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר
עליה של 10%	ירידה של 5%		עליה של 5%	עליה של 10%
1	1	10	(1)	(1)
3	2	34	(2)	(3)
(1)	-	(6)	-	1
(1)	(1)	(14)	1	1
(1)	(1)	(11)	1	1
(3)	(1)	-	1	2
(2)	-	13	-	1

סוג המכשיר

פקדונות והלוואות לזמן קצר
לקוחות
אשראי מבנקים ואחרים
ספקים ואחרים
זכאים ויתרות זכות
עסקאות אקדמה

סה"כ

יין/דולר

עליה (ירידה) בשווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן	שווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן
מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר
עליה של 10%	ירידה של 5%		עליה של 5%	עליה של 10%
2	1	18	(1)	(2)
(1)	-	1	-	1
1	1	19	(1)	(1)

סוג המכשיר

לקוחות
עסקאות אקדמה מטבע

סה"כ

ריאל ברזיל/דולר

עליה (ירידה) בשווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן	שווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן
מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר
עליה של 10%	ירידה של 5%		עליה של 5%	עליה של 10%
1	1	14	(1)	(1)
1	-	6	-	(1)
2	1	20	(1)	(2)

סוג המכשיר

מזומנים ושווי מזומנים
לקוחות

סה"כ

יואן סיני/דולר

עליה (ירידה) בשווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן	שווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן	עליה (ירידה) בשווי הוגן
מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר	מליוני דולר
עליה של 10%	ירידה של 5%		עליה של 5%	עליה של 10%
1	-	7	-	(1)
2	1	13	(1)	(1)
2	1	21	(1)	(2)
(1)	-	(6)	-	1
4	2	35	(2)	(3)

סוג המכשיר

מזומנים ושווי מזומנים
פקדונות והלוואות לזמן קצר
לקוחות
ספקים ואחרים

סה"כ

חשיפה לסיכונים שוק ודרך ניהולם (המשך)

סיכונים החלים על חברות מוחזקות

(סיכונים אלו מנוהלים ע"י החברות המוחזקות באופן עצמאי ומדווחים לדירקטוריונים של החברות).

כ"ל

חלק ממוצרי כ"ל וחלק מתשומותיה מאופיינים במחיר נתון, כאשר לכ"ל יכולת מוגבלת להשפיע על מחיר זה. קבוצת כ"ל חשופה לשינויים במחירים של מוצרים ותשומות אלו. למחירים של מוצרי כ"ל לא קיימים מנגנוני הגנה.

הדולר הוא המטבע העיקרי של הסביבה הכלכלית בה מנוהלות הפעולות של מרבית קבוצת כ"ל. החלק המכריע של הפעולות - מכירות, רכישת חומרים, הוצאות מכירה, שיווק ומימון וכן רכישת הנכסים הקבועים - נעשה במטבע חוץ, בעיקר בדולרים, ולכן משמש הדולר כמטבע המדידה והדיווח של כ"ל.

לכל מספר חברות בנות מאוחדות בחו"ל וחברה מקומית שמטבע פעילותן הוא המטבע המקומי בעיקר השקל, האירו והפאונד.

העסקאות שנעשות על ידי חברות כ"ל במטבעות שאינם מטבע הפעילות של החברות חושפות את כ"ל לשינויים בשער החליפין של מטבעות אלו לעומת מטבע הפעילות של החברות האלו.

מידת החשיפה של כ"ל כאמור הנה על בסיס הכנסות/הוצאות נטו בכל מטבע שאינו מטבע הדיווח של אותה חברה. מחירי עסקאות מסוימות, על אף שאינן מתבצעות בדולר, מושפעים מהשינוי בשער הדולר לעומת השער של מטבע העסקה ומותאמים לשינוי בשער החליפין תוך תקופה קצרה.

חלק מעלויות תשומות כ"ל בישראל נקובות ומשולמות בש"ח. לפיכך, חשופה כ"ל להתחזקות שער החליפין של הש"ח ביחס לדולר (ייסוף של השקל). חשיפה זו זהה במהותה לחשיפה המתוארת לעיל אך מהותית בהיקפה יותר משאר חשיפות המטבע.

התוצאות לצורכי מס של כ"ל וחלק מהחברות הבנות של כ"ל נמדדות במטבע השונה מהדולר: בישראל ש"ח ובחו"ל מטבע מקומי. עקב כך חשופה כ"ל להפרש בין שיעור השינוי בשער החליפין של הדולר לבין בסיס המדידה לצורכי מס.

לחברות כ"ל התחייבויות בשל סיום יחסי עובד-מעביד. התחייבויות אלו נקובות במטבע המקומי, ובישראל הן מושפעות גם מעליית המדד. לחברות כ"ל בישראל יעודות לכיסוי חלק מהתחייבויות אלו. יעודות אלו נקובות בש"ח ומושפעות מרווחי הקרנות בהן מושקעים הסכומים. עקב כך חשופה כ"ל להפרש בין שיעור השינוי בשער החליפין של הדולר לבין שער החליפין של המטבע המקומי.

לכל נכסים כספיים והתחייבויות כספיות במטבעות שאינם דולר או שאינם צמודים לדולר, ובהתאמה ביחס לגבי המטבע המקומי בחברות האוטונומיות בחו"ל. ההפרשים בין הנכסים להתחייבויות במטבעות השונים יוצרים חשיפות.

השקעה בחברות בנות שמטבע פעילותן שונה מהדולר - היתרות המאזניות לסוף תקופה של חברות אלו מתורגמות לדולר לפי שער חליפין של הדולר ביחס למטבע הדיווח של החברות האמורות בסוף התקופה. יתרות מאזניות לתחילת התקופה וכן שינויים הוניים במהלך התקופה מתורגמים לדולר לפי שער החליפין בתחילת התקופה או בתאריך השינוי בהון בהתאמה. ההפרשים הנובעים מהשפעת השינוי בשער החליפין בין הדולר לבין מטבע הדיווח של החברות יוצרים חשיפה. השפעות חשיפה זו נזקפות במישרין להון.

לגבי הלוואות כ"ל בריביות משתנות קיימת חשיפה של התוצאות הכספיות (הוצאות מימון) וכן חשיפת תזרים מזומנים בגין שינויי שיעורי ריבית אלה. כ"ל מגינה על חלק מחשיפה זו באמצעות מכשירים פיננסיים, לרבות נגזרים. לגבי הלוואות כ"ל בריבית קבועה קיימת חשיפה לשינויים בשווי ההון של הלוואות בגין שינויים בריבית השוק.

באשר לנכסים כספיים והתחייבויות כספיות במטבעות שאינם מטבע הפעילות של חברות כ"ל, מדיניות כ"ל היא לצמצם חשיפה זו ככל האפשר, על ידי שימוש במכשירי הגנה שונים.

לגבי התחייבויות בשל סיום יחסי עובד-מעביד ותוצאות המס של כ"ל, בשל העובדה שהחשיפה היא לטווח ארוך, כ"ל אינה מגינה על חשיפה זו.

חשיפה לסיכוני שוק ודרך ניהולם (המשך)

סיכונים החלים על חברות מוחזקות (המשך)

כ"ל (המשך)

לגבי הגנות על מחירי מזוט, מחירי הובלה ימית, הכנסות והוצאות במטבעות שאינן מטבע הפעילות של החברות ושער ריבית, מדיניות כ"ל היא להגן בשיעורים שונים כדלקמן:

מחירי אנרגיה:

ביצוע ההגנות מרוכז ע"י פורום האנרגיה של כ"ל. היקף ההגנות נקבע לאחר התייעצות עם מומחי אנרגיה בארץ ובחו"ל. בקביעת היקף ההגנות האנרגיה מביאה כ"ל בחשבון בחשבון מעבר לשימוש בגז טבעי במתקני כ"ל בסדום בשנת 2010.

מחירי הובלה ימית:

כ"ל רוכשת הגנות על חלק מחשיפתה למחירי הובלה ימית בצובר. ביצוע ההגנות מרוכז על ידי פורום מימון של כ"ל (פורום שחבריו הם אנשי הכספים הבכירים של כ"ל והמגזרים). אופן ההגנה והיקפה נקבע לאחר התייעצות עם מומחים בחו"ל.

שערי ריבית:

פורום המימון של כ"ל בוחן את היקף ההגנות וזאת על מנת להתאים את מבנה הריבית בפועל לציפיותיה של כ"ל לגבי ההתפתחויות הצפויות בריבית, תוך התחשבות בעלות ההגנות. ההגנות מבוצעות הן על ידי ניווד ריבית קבועה והן על ידי הגנה על ריבית משתנה.

במסגרת עסקאות ה-Swap כ"ל מחליפה את שיעור הריבית המשתנה המשולמת על הלוואות שנתקבלו לריבית קבועה בשיעורים שבין 2.4% ל- 4.3%. במסגרת עסקאות ה-Caps וה-Floors כ"ל מקבעת את הניוד של הלוואות בריבית משתנה בטווח שבין 2.28% ל- 5.25%.

שערי חליפין:

פורום המימון של כ"ל בוחן תקופתית את היקף הגידור המבוצע בגין כל אחת מהחשיפות המתוארות לעיל וקובע את היקף ההגנות הדרוש. ההגנה מתבצעת באמצעות מכשירים פיננסיים שונים, לרבות נגזרים.

במהלך שנת 2009, הנפיקה כ"ל סדרות אגרות חוב מוסדיים הרשומות למסחר בהיקף כולל של 1.6 מליארד ש"ח. חלק מהסדרות שהונפקו הינן שקליות, חלקן צמודות למדד המחירים לצרכן ונושאות ריבית צמודה וחלקן צמודות לדולר.

בגין ההתחייבויות השקליות והצמודות למדד ביצעה כ"ל עסקאות בנגזרים להחלפה של תזרימי המזומנים משקלים לדולרים. בנוסף ביצעה כ"ל עסקאות בנגזרים לגידור מרבית החשיפה לשינויים במדד המחירים לצרכן.

בנוסף, במהלך הרבעון השלישי של שנת 2009 ביצעה כ"ל השקעה בנגזרים לגידור החשיפה לשינויים בתזרימי המזומנים של אגרות חוב סדרה ב' מורחבת, בגין שינויים בשערי החליפין של השקל אל מול הדולר. עסקת גידור זו טופלה בדוחות הכספיים כגידור חשבונאי. כתוצאה מיישום חשבונאות הגידור זקפה כ"ל חלק מהשינויים בשווי ההון של הנגזרים (הפסד של כ- 2.3 מליון דולר) לקרן הון.

כל יתר עסקאות ההגנה המבוצעות על ידי כ"ל אינן מטופלות במסגרת הדוחות הכספיים כגידור חשבונאי.

חברות כ"ל עוקבות אחרי היקף החשיפות ושיעורי ההגנה בנושאים השונים באופן שוטף. מדיניות ההגנות בכל סוגי החשיפות נדונה בדירקטוריון כ"ל ובדירקטוריונים של חברות כ"ל במסגרת התקציב השנתי. ועדת הכספים של כ"ל מקבלת דיווח מדי רבעון, במסגרת הדיון בתוצאות הרבעוניות, כבקרה על יישום המדיניות ולצורך עדכון המדיניות, אם נדרש. הנהלות החברות מיישמות את המדיניות שנקבעה, תוך התייחסות להתפתחויות בפועל ולצפיות בשווקים השונים.

כ"ל עושה שימוש במכשירים פיננסיים ונגזרים למטרות הגנה בלבד (מכשירי הגנה). מכשירי ההגנה מנטרלים חשיפות הנוצרות לכ"ל, כמתואר לעיל. חלק מהעסקאות המבוצעות אינן עומדות בתנאי הגידור שנקבעו בתקינה הבינלאומית, ולפיכך המכשירים הפיננסיים האמורים נמדדים לפי שווי הוגן כאשר השינויים בשווי ההון נזקפים מיידית לרווח והפסד. עסקאות בנגזרים לגידור החשיפה בגין אגרות חוב שיקליות שהונפקו מקיימות את התנאים לגידור תזרימי מזומנים לפי התקינה הבינלאומית. חלק מהשינויים בשווי ההון של הנגזרים האמורים נזקפים ישירות להון.

עסקאות הנגזרים נעשות עם תאגידים בנקאיים. לדעת כ"ל, לא צפוי סיכון אשראי בגין. כ"ל אינה דורשת או מעמידה ביטחונות בגין נגזרים אלה.

חשיפה לסיכוני שוק ודרך ניהולם (המשך)

סיכונים החלים על חברות מוחזקות (המשך)

צים

עיסוקה של צים הוא במתן שירותי תובלה בינלאומיים כאשר מרבית הכנסותיה נקובים בדולרים של ארה"ב וחלק מההוצאות הן במטבעות שונים. המטבע הפונקציונלי של צים הוא איפוא, הדולר.

בהתאם לאופי הפעילות חשופה צים לסיכוני שוק המתייחסים לשינויים בשער החליפין של ארצות שונות בהן יש לצים פעילות.

בנוסף חשופה צים לשינויים במחירי דלק כבד. חשיפה זו ניתנת להגנה בד"כ בטווח הקצר.

מרבית ההתחייבויות של צים הינם בדולר ולכן חשופה צים לשינויים בשער הריבית הדולרי (LIBOR).

צים סבורה כי עיקר הסיכונים, למעט אלה הנוגעים לביקוש להובלות כתוצאה משינויים בכלכלה העולמית, ניתנים להגנה על ידה.

לתאריך המאזן שעור החוב בריבית משתנה הינו 83% (לפני השפעת עסקאות הגנה). צים עורכת ריכוז של החשיפה לסיכוני הריבית על בסיס חצי שנתי ומבצעת הגנה חלקית על ההלוואות בריבית משתנה באמצעות עסקאות החלפה ואופציות. כתוצאה מיישום חשבונאות גידור בחלק מעסקאות הריבית רשמה צים קרן הון שלילית ליום המאזן בסך כ- 25 מליון דולר בניכוי השפעת המס.

צים עורכת ריכוז של החשיפה המטבעית על בסיס שנתי. במקרים בהם חלים שינויים תפעוליים משמעותיים צים מעדכנת את החשיפה. ההגנה מתמקדת רק במטבעות שיש בהן חשיפה כלכלית מהותית והנהלת צים החליטה להגן עליהן. לצורך ניהול סיכוני מטבע נהגת צים להשתמש בעסקות אקדמה באופציות מטבע ובעסקות החלפה.

צים התקשרה בעסקות החלפת מטבע וריבית עם בנקים ישראליים להחלפת תשלומי הקרן והריבית צמודי המדד בגין אג"ח שהנפיקה לתשלומים דולריים הנושאים ריבית משתנה וקבועה.

צים עורכת ריכוז של החשיפה לשינויים במחירי הדלק על בסיס שנתי. צים נהגת להתקשר בעסקאות SWAP ו- COLLAR על מנת להגן על תזרים המזומנים מפני שינויים במחירי הדלק בקשר לרכישות, בשנה הקרובה, של דלקים המיועדים לתפעול השוטף של צי האוניות, בהיקף הנקבע על ידה מעת לעת. מדיניות צים המפורטת לעיל מעוגנת בהחלטות ועדת גידור של הדירקטוריון.

ועדת הגידור של הדירקטוריון מקבלת דיווח מפורט של ניהול הסיכונים על בסיס רבעוני ודנה במדיניות ניהול הסיכונים שפורטו לעיל. האחראי בצים לניהול סיכוני השוק הינו סמנכ"ל הכספים.

חשיפה לסיכונים שוק ודרך ניהולם (המשך)

סיכונים החלים על חברות מוחזקות (המשך)

בז"ן

לבז"ן נוצרת בעת קביעת המחיר לנפט הגולמי הנרכש על ידה ומתקיימת עד למועד קביעת מחירי מכירה למוצרים המופקים מנפט זה. בהתאם למדיניות בזן, היא אינה מגנה על מלאי הגלם הבסיסי בהיקף של 600,000 טון. החל מחודש ספטמבר 2009 בז"ן מגנה על חלק ממלאי זה באמצעות אופציות למקרה של ירידת ערך מהותית במחירי הנפט הגולמי.

בזן מגנה על יתרת מלאי הגלם בעיקר באמצעות מכירת חוזים עתידיים ומקבעת לעיתים מרווחי זיקוק עתידיים באמצעות עסקאות החלפה (SWAPS). ליום 31 בדצמבר 2009, ביצעה בז"ן גידור חשבונאי. לצורך הגידור בז"ן התקשרה בחוזים עתידיים למכירת נפט גולמי או מוצריו (מכשיר המגדר) באמצעות הבנקים בחו"ל כאשר החוזים נסחרים בבורסת ICE ומטבע של החוזים הינו דולר ארה"ב.

בהעדר שווקים עתידיים משוכללים מתאימים למוצריהן, אין מבצעות החברות המאוחזדות בקבוצה, הגנה למחירי מוצריהן.

בז"ן פועלת בשוק הדלק והפטרוכימיה שהינם שווקים דולריים ועל כן עיקר נכסיה והתחייבויותיה השוטפים הינם בדולרים או בהצמדה לדולר וחלק מהאשראי לזמן ארוך הינו בדולרים.

מדיניות בזן היא להגן מפני חשיפה לשינויים בשער החליפין הבאה לידי ביטוי בתזרימי המזומנים השוטפים. לבז"ן נכסים והתחייבויות פיננסיים ותפעוליים בש"ח, (בעיקר אשראי לזמן ארוך והשקעות בניירות ערך סחירים) וכן הכנסות והוצאות בש"ח (הנובעים בעיקר מ: שכר עבודה, תשלומים לספקים ולקבלנים בישראל, תשלומים למוסדות וכן חלק מהמכירות ללקוחות הנקובים בש"ח).

כדי לצמצם את החשיפה לשינויים בשער החליפין עושה בזן שימוש במכשירים פיננסיים לצמצום החשיפה ברמת נכסים והתחייבויות וכן ברמת התחייבויות לזמן ארוך.

לבז"ן הלוואות והתחייבויות נושאות ריבית משתנה המבוססת על LIBOR בתוספת מרווח בנקאי. שינויים בשיעור הריבית המשתנה הם המקור לחשיפה זו. בז"ן עושה שימוש בעסקאות החלפת שיעורי הריבית (IRS), לצמצום חלק מהחשיפה הנ"ל. חלק מהעסקאות הכוללות הגנה מעל שיעור ריבית מסויים (רף עליון) ומגד, כמימון לכך, מתחייבת בשיעור ריבית ברף התחתון (CAP/FLOOR).

בז"ן מוכרת באשראי ללקוחות בארץ ובחו"ל. על מנת למנוע סיכונים הנובעים ממתן אשראי זה מקבלות החברות ביטחונות נאותים במקרים הנחשבים על ידן כבעלי סיכון וכן מבצעות מכירה של חובות לקוחות בהסדרי ניכיון.

פרט לאמור לעיל, עסקאות ההגנה המתוארות לעיל, אינן עומדות בתנאי הגידור שנקבעו בתקינה הבינלאומית ולכן המכשירים הפיננסיים האמורים נמדדים לפי שווי הוגן והשינויים בשווי ההוגן של מכשירים אלו נזקפים לרווח והפסד.

החל מתאריך 1.1.2008, עם אימוץ כללי החשבונאות הבינלאומיים (IFRS) הוגדר המטבע הפונקציונלי של בזן כדולר (ארה"ב). בהתאם, נמדדות החשיפות בין השינויים בשער הדולר לבין שערי המטבעות האחרים בהם פועלת בזן.

מדיניות ניהול הסיכונים של בזן מכוונת לשמש כלי להשגת יעדיה העסקיים ע"י הערכת התוצאות האפשריות של החשיפה והגבלתן בהתאם לקריטריונים שנקבעו ע"י דירקטוריון בזן. דווח ובקרה על יישום המדיניות נעשה באמצעות וועדות הדירקטוריון. קריטריונים אלו מתבססים על הערכת הסיכון בהתחשב בתחזיות לגבי התפתחויות במחירים

אינדיקה

אינדיקה הינה חברה המשקיעה בחברות העוסקות בהקמה ותפעול של תחנות כח וחשמל, בעיקר בדרום אמריקה. מדידת הפעילות של אינדיקה הינה בדולר.

סיכון שוק בפעילות יצרני החשמל הוא האפשרות של חדלות פרעון של הצרכנים המתווכים או הסופיים. סיכונים אלו נמדדים לפני ההתקשרות עם המתווכים ובמהלכה תוך נקיטת צעדים להגברת הבטחונות בעת הצורך.

מדיניות של אינדיקה היא לממן את הפעילות של החברות המוחזקות על ידה ברמת החברות עצמן.

מרבית האשראי שנטלו החברות הינו בדולר נושא ריבית משתנה ובמטבעות אחרים. אינדיקה ביצעה עסקאות להחלפה של התחייבויות במטבעות שונים ובריבית משתנה להתחייבויות בדולר בריבית קבועה.

אגרות חוב

מידע לגבי אגרות חוב של החברה לישראל

סדרה	מועד הנפקה מקורי	ע.נ. במועד ההנפקה	יתרת ע.נ. במחזור	יתרה בספרים	ריבית צבורה	שווי הון / שווי הון מליוני דולר	שיעור ריבית	מועדי פרעון קרן וריבית מועדי תשלום ריבית ומדד בסיס	נאמן
אג"ח ללא סדרה לא סחיר בבורסה *	14/2/2002	100	75	24	1.1	26	5.40%	פרעון ב- 3 תשלומים שנתיים החל מיום 31/1/2010 שנתית 31/1 מדד בסיס 95.13	ללא
אגח 3 לא סחיר בבורסה	10/7/2005 25/8/2005	500 145	645	194	4.2	204	4.55%	פרעון ב- 4 תשלומים שנתיים החל מיום 10/7/2010 שנתית 10/7 מדד בסיס 101	איגוד
אגח 4 לא סחיר בבורסה	17/7/2006	650	650	189	4.6	204	5.35%	פרעון ב 4 תשלומים שנתיים החל מ 17/7/2011 חצי שנתי 17/1, 17/7 מדד בסיס 104.6	הרמטיק
אגח 5 לא סחיר בבורסה	16/11/2006	650	650	192	1.2	201	5.00%	פרעון ב 4 תשלומים שנתיים החל מ 16/11/2010 חצי שנתי 16/5, 16/11 מדד בסיס 103.1	הרמטיק
אגח 6 סחיר בבורסה	12/3/2007 16/4/2007 5/6/2007 22/1/2008	853 50 334 500	1,737	514	7.0	545	4.55%	פרעון ב 5 תשלומים שנתיים החל מ 12/3/2012 חצי שנתי 12/3, 12/9 מדד בסיס 102.76	הרמטיק

אגרות חוב (המשך)

מידע לגבי אגרות חוב של החברה לישראל (המשך)

סדרה	מועד הנפקה מקורי	ע.נ. במועד ההנפקה	יתרת ע.נ. במחזור	יתרה בספרים	ריבית צבורה מליוני דולר	שווי בורסה / שווי הוגן מליוני דולר	שיעור ריבית	מועדי פרעון קרן וריבית מועדי תשלום ריבית	נאמן
אגח 7 סחיר בבורסה	12/3/2007	394							
אגח 7 סחיר בבורסה	25/4/2007	95							
אגח 7 סחיר בבורסה	5/6/2007	331	820	242	3.4	245	4.70%	פרעון ב 5 תשלומים שנתיים החל מ 12/3/2017 חצי שנתית 12/9, 12/3 מדד בסיס 102.76	כלל נאמניות
אגח 8 סחיר בבורסה	22/1/2008	350	350	93	0.0	98	6.80%	פרעון ב4 תשלומים שווים החל מיום 31/12/2011 חצי שנתית 30/6, 31/12	הרמטיק

כל אגרות החוב בריבית קבועה.

כל האגרות צמודות למדד למעט אג"ח 8. מדדי הבסיס ביחס לכל אגרות החוב לפי בסיס ממוצע 2002.

החברה עומדת בכל תנאי אגרות החוב ושטרי הנאמנות. החברה לא נדרשה לבצע פעולה כלשהי לפי דרישת הנאמנים לאג"ח.

כל אגרות החוב מדורגות, נכון למועד הדוח, על ידי מעלות בדירוג +A / stable. לפרטים נוספים, ראו דוח דרוג המצ"ב לדוח הדירקטוריון זה. לפרטים אודות "היסטוריית הדרוג" של אגרות החוב ראו טבלה להלן.

פרטי חברות נאמנות

חברה לנאמנות של בנק איגוד בע"מ רחוב אחוזת בית 6-8 תל אביב 65143 טלפון 03-5191233

הרמטיק נאמנות (1975) בע"מ רחוב הירקון 113 ת"א 63537 טלפון 03-5274867

כלל פיננסים נאמניות 2007 בע"מ דרך מנחם בגין 37 ת"א 65220 טלפון 03-6274848

* שיעבוד מדרגה ראשונה על 16.7 מליון מניות כ"ל. שחרור מניות פרורטה לפרעון החוב. מניות כ"ל סחירות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ. השעבוד תקף על פי כל דין עם מסמכי ההתאגדות של החברה. בשנת 2009 נפרעו 25% מאג"ח סדרה זו ובמקביל שוחררו 25% מהמניות ששועבדו.

אגרות חוב (המשך)

מידע לגבי אגרות חוב של החברה לישראל (המשך)

החברה המדרגת - סטנדרד אנד פורס מעלות

כל הדרוגים חלים על כל אגרות החוב שהונפקו ע"פ אישור הדרוג או היו במחזור בעת כל הנפקה חדשה.

להנפקת אג"ח בהיקף של עד 200 מליון דולר	AA	3/7/2005
בחינת דרוג		21/5/2006
להנפקת אג"ח בהיקף של עד 300 מליון דולר ולכל אג"ח החברה	AA	13/7/2006
להנפקת אג"ח בהיקף של עד 150 מליון דולר ולכל אג"ח החברה	AA	14/11/2006
להנפקת אג"ח בהיקף של עד 500 מליון דולר ולכל אג"ח החברה	AA/stable	6/3/2007
אישור דרוג להרחבת סדרה ולכל אג"ח החברה	AA/stable	7/6/2007
להנפקת אג"ח בהיקף של עד 500 מליון דולר ולכל אג"ח החברה	AA/stable	3/12/2007
בחינת דרוג עם השלכות שליליות לכל חברות החזקה		30/11/2008
הורדת דרוג	AA- /negative	12/2/2009
הורדת דרוג	A+ /stable	21/9/2009

גילוי בדבר המבקר פנים

החברות בקבוצה מקיימות מערכת ביקורת פנימית לעמידה בדרישות הרגולטוריות וניהול עסקים תקין. לחברה והחברות המוחזקות ועדות ביקורת ומבקרים פנימיים המקיימים ביקורות באופן שוטף.

להלן פרטים על המבקר הפנימי של החברה לישראל וחברות המטה:

פרטי המבקר הפנימי

- א. שם המבקר הפנימי: שמואל רוזנבלום, ר"ח.
- ב. תאריך תחילת כהונה: יוני 2007.
- ג. כישורים: המבקר הפנימי הינו רואה חשבון מוסמך, שותף במשרד רו"ח רוזנבלום הולצמן, עוסק בביקורת פנימית בחברות ציבוריות וחברות טכנולוגיות.
- ד. בוגר בכלכלה וחשבונאות (BA) מוסמך במשפטים (LL.M), מבקר פנימי מוסמך (CIA) מהלשכה האמריקאית.
- ה. למיטב ידיעת החברה, המבקר הפנימי עומד בהוראות סעיף 14(ב) לחוק החברות, תשנ"ט-1999, ובהוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית.
- ו. המבקר הפנימי אינו מחזיק בניירות ערך של החברה או של גופים הקשורים אליה.
- ז. המבקר הפנימי אינו עובד התאגיד והוא מעניק שרותי ביקורת פנימית. בביצוע ביקורתו נעזר המבקר בצוות עובדים מקצועי ממשרדו.

דרך המינוי של המבקר הפנימי

מינוי המבקר הפנימי אושר ע"י דירקטוריון החברה בתאריך 20 ביוני 2007. בין הנימוקים לאישור המינוי: השכלתו המותאמת לאופי התפקיד, כישוריו וניסיונו הרב של המבקר בביקורת פנימית.

זהות הממונה על המבקר הפנימי

הממונה הארגוני על המבקר הפנימי הינו מנכ"ל החברה, תוך תיאום עם היו"ר ועם ועדת הביקורת של החברה.

תוכנית העבודה של המבקר הפנימי

תוכנית הביקורת השנתית נקבעת על ידי ועדת הביקורת של החברה, בין היתר, בהתחשב בשיקולים הבאים: ניסיון שנים קודמות, פוטנציאל ליעילות וחיסכון, סיכונים טבעיים בפעילותה של החברה, רגולציה ותקנות החלות על החברה ונקודות תורפה הנראות לדירקטוריון החברה, להנהלה או למבקר הפנים באופן שוטף - הכל בהתחשב בכך כי מדובר בחברת החזקות ולעיקר החברות הבנות מבקר פנימי נפרד וועדת ביקורת עצמאיות הפועלות עפ"י התקנות.

ביקורת של תאגידים מוחזקים

כאמור, לחברות הבנות, הציבוריות, של התאגיד מבקרים פנימיים הפועלים תחת ועדת ביקורת נפרדת. המבקר הפנימי מונה בחברה הבת אי סי גרין אנרג'י בע"מ (להלן - אי סי גרין) לה מונתה אף ועדת ביקורת. בעצה אחת עם מבקר הפנים אושרה תוכנית עבודה לשנת 2009 ועל פיה בוצעו הביקורות הרלבנטיות ובכללן ביקורת בתאגידים מוחזקים ע"י אי סי גרין, כולל בחו"ל.

כן ביצע המבקר הפנימי דיונים וסקירות כלליות בחברות הבנות, להן, כאמור, וועדת ביקורת ומבקרים פנימיים - במטרה לוודא קיום שגרת ביקורת פנימית אף בתאגידים אלה.

ביקורת פנימית בחו"ל בתאגידים מוחזקים

המבקר הפנימי ביצע בשנת 2009, 3 ביקורות בחברות הפועלות בחוץ לארץ. במסגרת זאת, בוצעו בשנת 2009: 2 בקורות בדרום אמריקה בתאגידים המוחזקים על ידי אינדיקה ובקורת נוספת בארה"ב בתאגיד המוחזק על ידי אי סי גרין.

היקף העסקה

היקף העסקת המבקר הפנימי וצוות העובדים הכפופים לו הסתכם לשנת 2009 בכ- 1,300 שעות עבודה (כולל אי סי גרין ואינדיקה). בידי ההנהלה האפשרות להרחבת ההיקף בהתאם לנסיבות.

גילוי בדבר המבקר פנים (המשך)

עריכת הביקורת

על פי הודעת המבקר הפנימי, הביקורת נערכה בהתאם לדרישות חוק הביקורת הפנימית, חוק החברות, הנחיות מקצועיות בינלאומיות בתחום הביקורת הפנימית.

גישה למידע

למבקר הפנימי גישה מלאה, בלתי מוגבלת ובלתי אמצעית למערכות המידע ולנתונים כספיים לצורך הביקורת על פי סעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית.

דוחות המבקר הפנימי

דוחות הביקורת הפנימית מוגשים בכתב ונידונים באופן שוטף עם הנהלת החברה והמנכ"ל. המועדים בהם הוגש דין וחשבון על ממצאי המבקר הפנימי בחברה ובמוחזקות הינם כדלקמן: 23 במרס 2009, 24 במאי 2009, 16 ביוני 2009, 25 ביוני 2009, 10 באוגוסט 2009, 13 באוגוסט 2009, 25 בדצמבר 2009, 27 בדצמבר 2009. המועדים בהם התקיים דיון בועדת הביקורת בדוחות המבקר הפנימי הם: 30 במרס 2009, 26 במאי 2009, 17 באוגוסט 2009, 30 בספטמבר 2009, 29 בדצמבר 2009.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי

להערכת דירקטוריון החברה וועדת הביקורת, כישורי המבקר הפנימי, השכלתו הרחבה וצוותו, היקף, אופי ורציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקר הפנימי, הינם סבירים בנסיבות העניין ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בחברה.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

דירקטוריון החברה אחראי על בקרת העל בחברה. ליום החתימה על הדוחות הכספיים, מונה הדירקטוריון 12 חברים כאשר 7 מהם הנם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.

דירקטוריון החברה מינה ועדת כספים, אשר דנה בדוחות הכספיים, כמו גם בדוח הדירקטוריון, יחד עם ההנהלה הבכירה מנכ"ל החברה - ניר גלעד וסמנכ"ל הכספים - אבישר פז. ועדת הכספים מורכבת מ-4 חברים, שאחד מהם הנו דירקטור חיצוני. כל חברי ועדת הכספים הינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.

ועדת הכספים בוחנת, באמצעות הצגה מפורטת של מנכ"ל החברה וסמנכ"ל הכספים, את הדוחות ובכלל זה גם את הסוגיות המהותיות בדיווח הכספי, לרבות עסקאות שאינן במהלך העסקים הרגיל - אם ישנן, את ההערכות המהותיות והאומדנים הקריטיים שיושמו בדוחות הכספיים, את סבירות הנתונים, את המדיניות החשבונאית שיושמה ושינויים שחלו בה, כולל סקירת התקנים הכספיים החדשים ואת יישום עיקרון הגילוי הנאות בדוחות הכספיים ובמידע הנלווה. ועדת הכספים בוחנת גם היבטים שונים של בקרה וניהול סיכונים, הן כאלה המשתקפים בדוחות הכספיים (כדוגמת הדיווח על סיכונים פיננסיים), והן כאלה המשפיעים על מהימנותם של הדוחות הכספיים. במידת הצורך, דורשת ועדת הכספים כי יינתנו בפניה סקירות מקיפות בעניינים בעלי השפעה מהותית.

רואה החשבון המבקר של החברה, מתייחס לסוגיות העולות בדיוני הועדה ולפי הצורך מציג הממצאים העיקריים שעלו מתהליך הסקירה. אישור הדוחות הכספיים בחברה כרוך במספר ישיבות, בהתאם לצורך: תחילה מתקיים בועדת הכספים, מספר ימים לפני אישור הדוחות, דיון עקרוני ומקיף בסוגיות הדיווח המהותיות ולאחר מכן, סמוך למועד אישור הדוחות בדירקטוריון, נערך דיון בדירקטוריון שעיקרו התוצאות עצמן. לישיבות אלו של הדירקטוריון מוזמנים רואי החשבון המבקרים. בעקבות הדיון, לאחר שנחה דעת הדירקטוריון כי הדוחות משקפים נכונה את מצב החברה ואת תוצאות פעולותיה, מאשר הדירקטוריון את הדוחות.

אומדנים חשבונאיים קריטיים

בהכנת הדוחות הכספיים בהתאם ל-IFRS, נדרשות הנהלות החברות בקבוצה להשתמש באומדנים המשפיעים על יישום המדיניות של נכסים וההתחייבויות ועל תוצאות החברות. יובהר כי התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של החברות, נדרשות הנהלות החברות להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתן בקביעת האומדנים, מתבססות הנהלות החברות על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות המשמשים בעריכת הדוחות הכספיים נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

התחייבויות לסיום יחסי עובד-מעביד

בהתאם לתקן בינלאומי IAS 19 חלק מתוכניות ההטבה לעובדים של הקבוצה מהוות תוכנית הטבה מוגדרת כהגדרתה ב- IAS 19. תוכניות אלה כוללות בעיקר התחייבויות לפנסיה ופיצויי פיטורין.

בחישוב ההתחייבויות לפנסיה משתמשות חברות הקבוצה באומדנים שונים. האומדנים כוללים, בין היתר, את שיעור הריבית לצורך ההיוון של התחייבויות החברה לפנסיה, התשואה הצפויה לטווח ארוך בגין נכסי קרן הפנסיה, אומדן הגידול בשכר לטווח ארוך ואומדן תוחלת החיים של קבוצת הזכאים לפנסיה. אומדן הריבית לצורך ההיוון של התחייבויות החברה לפנסיה מתבסס על התשואה של אגרות חוב קונצרניות בחברות הפועלות במדינות בהן קיים שוק בעל סחירות גבוהה ועל תשואה של אגרות חוב ממשלתיות בחברות אחרות. שיעור התשואה של אג"ח לזמן ארוך משתנה לפי תנאי שוק. כתוצאה מכך ישתנה שיעור הריבית להיוון ובהתאם תשתנה ההתחייבויות לפנסיה. אומדן התשואה לטווח ארוך בגין נכסי קרן הפנסיה מתבסס על התשואה הצפויה לאורך שנים של תיק הנכסים בהתאם להרכב הנכסים של קרן הפנסיה. שינויים במצב שוק ההון או בהרכב תיק נכסי קרן הפנסיה יכולים להביא לשינוי באומדן התשואה של נכסי קרן הפנסיה ובהתאם לשינוי קרן הפנסיה. אומדן הגידול בשכר מבוסס על תחזיות החברה, בהתאם לניסיון העבר ולהסכמי העבודה בפועל. אומדן זה יכול שלא יתאים לגידול השכר בפועל. אומדן תוחלת החיים מבוסס על מחקרים אקטואריים המתפרסמים בכל מדינה ומדינה. בפועל, מדי מספר שנים, מעודכנים מחקרים אלו ובהתאם יכול להתעדכן אומדן תוחלת החיים.

מידת ההתחייבויות בגין פיצויי פיטורין נעשית על בסיס הערכה אקטוארית ומביאה בחשבון אומדנים שונים ובין היתר גידול עתידי בשכר העובדים ושיעור תחלופה של העובדים. המדידה נערכת על בסיס היוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, לפי שיעור ריבית של אגרות חוב ממשלתיות בדרג גבוה. כמו כן, היעודות לפיצויים נמדדות על פי שוויין ההון. שינויים בהנחות ששימשו לחישוב ההתחייבויות בגין פיצויי פיטורין ונכסי תוכנית בגין פיצויי פיטורין עשויים להגדיל או להקטין את ההתחייבויות נטו בגין פיצויי פיטורין שהוכרה במאזן.

איכות הסביבה והתחייבויות תלויות

חלק מחברות הקבוצה חשופות במהלך העסקים הרגיל שלהן, להתחייבויות ומחויבויות מכח דיני איכות הסביבה ודינים קשורים. חברות אלו משקיעות סכומים ניכרים כדי לקיים את דרישות החוק. החברות רושמות התחייבויות בספריהן כאשר ההתחייבויות היא צפויה ואפשר לאמוד אותה. אומדן ההתחייבויות מבוסס בעיקר על ניסיון העבר, היכרות עם דרישות החוק בתחומי הפעילות של החברות וכן אומדנים לגבי תביעות תלויות הקיימות נגד החברות ובהסתמך על חוות דעת יועצים משפטיים ומומחים אחרים. כפי שמוסבר בביאור 22 לדוחות הכספיים, תלויות ועומדות כנגד החברות מספר תביעות משפטיות, אשר לתוצאותיהן עלולה להיות השפעה על תוצאות החברות.

בהערכות סיכויי התחייבויות תלויות בגין התביעות המשפטיות שהוגשו כנגד החברות, הסתמכו החברות על חוות דעת יועציהן המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הנסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה. ראה גם באור 2.2. לדוחות הכספיים.

רכוש קבוע

הרכוש הקבוע מופחת לפי שיטת הפחת השווה, על בסיס משך השימוש המשוער שלו.

על סמך הניסיון אשר נצבר בקבוצה, סכומי עלות הנכסים אשר הופחתו במלואם ואשר עדיין משמשים בייצור הינם משמעותיים. לאור האמור לעיל, מבצעות חלק מחברות הקבוצה בחינה של אורך החיים השימושיים של הרכוש הקבוע על ידי השוואה לענף בו פועלות החברות, רמת התחזוקה של המתקנים ותפקוד המתקנים לאורך השנים. על פי בחינה זו יתרת תקופת ההפחתה של הרכוש הקבוע נמצאה נמוכה מיתרת אורך החיים השימושיים הצפויה של המתקנים. על בסיס הערכה זו ביצעו חלק מהחברות הקבוצה שינוי לאומדן אורך החיים הכלכלי של מתקני הייצור. שינוי האומדן מבוסס על הניסיון שנצבר בקבוצה ולא על שינויים שחלו בנכסים או בסביבה העסקית.

אומדנים חשבונאיים קריטיים (המשך)

הערכה של אורך החיים השימושיים של הרכוש הקבוע בחלק מהחברות בוצעה בשנת 2007 והערכה קודמת בוצעה בשנת 2002. הערכה זו התבססה אף היא על הניסיון הנצבר בתאגיד.

על מנת לקבוע את אומדן יתרת אורך החיים השימושיים של הרכוש הקבוע התבססו החברות על חוות דעת שנתקבלו (מרביתן חוות דעת פנימיות וחוות דעת אחת ממעריך חיצוני בלתי תלוי). מכיוון שהערכת אורך החיים השימושיים של הרכוש הקבוע מבוססת על אומדנים יכול שיידרש בעתיד שינוי נוסף של אורך חיי הנכסים.

ירידת ערך נכסים

החברות בוחנות בכל תאריך מאזן אם אירעו אירועים או חלו שינויים בנסיבות המצביעים על כך שחלה ירידת ערך באחד או יותר מהנכסים הלא כספיים. בהתקיים סימנים לירידת ערך, נערכת בחינה באם הסכום בו מוצגת ההשקעה בנכס ניתן להשבה מתוך תזרימי המזומנים המהווים הצפויים מאותו הנכס, ובמידת הצורך נרשמת הפרשה לירידת ערך עד גובה הסכום שהינו בר השבה. ירידת ערך מוניטין ונכסים לא מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר מבוצעת אחת לשנה או כאשר קיימים סימנים לירידת ערך.

הסכום בר ההשבה של הנכס נקבע לפי הגבוה מבין מחיר המכירה נטו של הנכס לבין הערך הנוכחי של תזרים המזומנים הצפוי מהמשך השימוש בנכס כולל התזרים הצפוי בעת הוצאתו של הנכס משירות ומימוש בעתיד (ערך שימוש).

היוון תזרימי המזומנים מחושב לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס. קביעת האומדנים של תזרימי המזומנים מתבססת על ניסיון העבר של נכס זה או נכסים דומים, ועל מיטב הערכת החברה לגבי התנאים הכלכליים שישררו במהלך יתרת אורך החיים השימושיים של הנכס.

צירופי עסקים

החברות נדרשות לבצע ייחוס של עלות רכישת חברות ופעילויות במסגרת צירופי עסקים על בסיס אומדן שוויים ההוגן של הנכסים וההתחייבויות שנרכשו. החברות משתמשות בהערכות שווי של מעריכים חיצוניים או בהערכות פנימיות לצורך קביעת השווי ההוגן. הערכות השווי כוללות הערכות ואומדנים של ההנהלה לגבי תחזיות תזרים המזומנים הצפויים מהעסק הנרכש ובחירת מודלים לחישוב השווי ההוגן של הפריטים הנרכשים. אומדני ההנהלה לגבי תזרים המזומנים החזוי ואורך החיים השימושיים של הנכסים הנרכשים עשויים להיות שונים מההוצאות בפועל.

מסים על הכנסה

חלק מחברות הקבוצה נישומות לצרכי מס במספר רב של תחומי שיפוט ועל כן נדרשות הנהלות החברות להפעיל שיקול דעת משמעותי על מנת לקבוע את ההפרשה הכוללת בגין מיסים וייחוס הכנסות. המיסים הנדחים מחושבים לפי שיעורי המס הצפויים במועד מימושם של הפרשים זמניים. שיעור המס הצפוי במועד המימוש של ההפרשים הזמניים המיוחסים למפעלים המוטבים בישראל מבוסס על תחזיות ההכנסות העתידיות אשר ינבעו למפעלים המוטבים לכלל המחזור של החברות. שינויים בהנחות אלה עשויים להביא לשינויים מהותיים בערכם בספרים של נכסי המס, בהתחייבויות למס ובתוצאות הפעילות.

מלאי

בחלק מחברות הקבוצה המלאי נמדד בדוחות הכספיים כנמוך מבין העלות וערך המימוש נטו. ערך המימוש נטו הוא אומדן מחיר המכירה במהלך העסקים הרגיל, בניכוי אומדן העלות להשלמה ואומדן העלויות הדרושות לביצוע המכירה. מחיר המכירה מוערך על בסיס מחיר המכירה הצפוי בעת מימוש המלאי, ירידה במחיר המכירה הצפוי עלול להביא לירידה בערכו של המלאי בספרים ובתוצאות הפעילות בהתאמה. חומרי גלם מופחתים לערכי מימוש רק כאשר המוצרים המוגמרים שבהם הם יכללו חזויים להימכר בסכום הנמוך מהעלות. שווי המימוש של חומרי גלם מבוסס על ערכי המימוש של מלאי המוצרים המוגמרים בהם משולבים חומרי הגלם. כאשר מחיר השחלוף של חומרי הגלם הינו הראיה הזמינה הטובה ביותר לשווי המימוש, מדידת שווי המימוש של מלאי חומרי הגלם מתבססת על מחיר השחלוף.

דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית

על פי חוק החברות והתקנות מכוחו, על חברה ציבורית לקבוע את המספר המזערי הראוי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ולגלות מי מהדירקטורים המכהנים בחברה עונים על דרישה זו. על הדירקטורים האמורים להיות דירקטורים שאינם ממלאים תפקיד נוסף בחברה ואשר בשל השכלתם, ניסיונם וכישוריהם, הינם בעלי מיומנות גבוהה והבנה בנושאים חשבונאיים, בקרה פנימית ודוחות כספיים באופן המאפשר להם להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של החברה ולעורר דיון בקשר לאופן הצגתם של הנתונים הכספיים.

דירקטוריון החברה החליט לקבוע את המספר המזערי לשני דירקטורים.

בפועל למועד הדוח, מתוך 12 חברי הדירקטוריון של החברה, 7 הינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, כהגדרת המונח לעיל.

הדירקטוריון סבור כי מספר זה מאפשר לדירקטוריון לעמוד בחובות המוטלות עליו בהתאם לדין ולמסמכי ההתאגדות, ובמיוחד בהתייחס לאחריותו לבדיקת מצבה הכספי של החברה ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם.

בקביעתו זו התחשב הדירקטוריון בגודל החברה, במורכבות פעולתה, במגוון הסיכונים שהחברה חשופה אליהם, במערכות הבקרה הקיימות כיום בחברה - הן בקרה פנימית והן ביקורת רואי החשבון המבקרים, בקיומם של דירקטוריונים בחברות מוחזקות בהם חבר צוות מיומן ומקצועי, כולל דירקטורים מן החוץ, הבוחנים את הפעילות בכל חברה ומוודאים כי ניתן לחברה תאור נכון בדוחות הכספיים של החברות המוחזקות שלהם.

בהערכת מומחיותם החשבונאית והפיננסית של הדירקטורים הובאו במכלול השיקולים, בין היתר, השכלתם, ניסיונם הניהולי בחברות ציבוריות, מספר שנות כהונתם כדירקטורים בחברות ציבוריות וכן ידיעותיהם ומידת היכרותם בנושאים הבאים: סוגיות חשבונאיות וסוגיות בקרה אופייניות לענף בו פועלת החברה, תפקיד רואה החשבון המבקר, החובות המוטלות עליו ויחסי הגומלין בין דירקטור סביר לרואה החשבון המבקר, תהליכי הכנת הדוחות הכספיים על פי הדין ועל פי נהלי החברה ומערכת הבקרה הפנימית הקיימת בחברה.

דירקטוריון החברה סבור כי למועד הדוח, מתוך 12 חברי הדירקטוריון של החברה, 7 דירקטורים הינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. להלן פרטים תמציתיים על הדירקטורים:

עידן עופר -	מנהל חברות בתחומים שונים ובכללן ספנות ואנרגיה. בעל תואר בוגר בכלכלה וספנות וכן לימודי עסקים ב-LONDON BUSINESS SCHOOL.
זאב נהרי -	משנה בכיר למנכ"ל בנק לאומי ומ"מ בהעדרה, חבר הנהלה בכיר לכספים, חשבונאות ושוקי הון, ראש החטיבה לכספים וכלכלה. בעל תואר רואה חשבון מוסמך.
אודי אנג'ל -	משמש כיו"ר עסקי הספנות של קבוצת אחים עופר בישראל, דירקטור בשורת חברות פרטיות בישראל ובעולם. בעל תואר בוגר בכלכלה וחשבונאות.
משה וידמן -	משמש כדירקטור בשורת חברות פרטיות וציבוריות. בעבר שימש מר וידמן כמנהל כללי ונשיא חברה תעשייתית וכן משנה לחשב הכללי במשרד האוצר. בעל תואר בוגר בכלכלה ומוסמך במנהל עסקים.
רון מושקוביץ -	משמש כיועץ בחברת קוונטום פסיפיק גרופ. בוגר כלכלה וחשבונאות ומוסמך במנהל עסקים.
זהבית כהן -	משמשת מנכ"ל אייפקס פרטנרס ישראל בע"מ ויו"ר תנובה מרכז תוצרת חקלאית בישראל בע"מ. בעלת תואר MA בחשבונאות, ותואר שני במימון.
דוד ברודט -	בעל חברה לייעוץ וכן משמש כדירקטור בשורת חברות. בעל תואר MA בכלכלה.

דירקטורים בלתי תלויים

למועד הדוח לא אימצה החברה הוראה בתקנונה בדבר שיעור מינימלי של דירקטורים בלתי תלויים, כמשמעות המונח בסעיף 219 (ה) לחוק החברות, תשנ"ט - 1999

הגדרת עסקה זניחה

החברה מתכבדת לציין את הסוגים והמאפיינים של העסקאות שהיא רואה אותן כזניחות, תוך פירוט העובדות, הנימוקים וההסברים לכך - וזאת בהתאם להחלטת דירקטוריון החברה מיום 24 במרץ 2010; החלטה אשר עדכנה את הגדרת "עסקה זניחה" לעומת זו שנכללה במסגרת הדוח התקופתי של החברה לשנת 2008. יובהר, כי הגדרת עסקה זניחה שלהלן, תחול בשינויים המחויבים גם לגבי עסקאות עם בעלי עניין. החברה תפרט בדוח השנתי ותדווח בדיווח מיידי (לפי העניין) רק על עסקאות החורגות מהגדרת "עסקה זניחה", כמפורט להלן. כן יובהר, כי החברה אינה מתייחסת לעסקאות של חברות ציבוריות שבאחזקתה, בין השאר בהיותן חברות מדווחות בפני עצמן, והיא תדווח בהתאם לדיווחיהן, אם וככל שהדבר יהיה נחוץ בהתאם לדין.

"עסקה זניחה בחברה" - עסקה שאינה "עסקה חריגה" (כמשמעותה בחוק החברות) עם בעל שליטה או עסקה שלבעל השליטה יש בה ענין אישי, ובלבד: (א) שלעניין מתן דיווחים מיידיים, הסכום של כל עסקה זניחה בודדת בחברה (עצמה) לא עלה על שיעור של 0.1% מתוך ההון העצמי של החברה לפי הדוחות הכספיים האחרונים; ובמקרה של עסקאות נמשכות (לרבות שכירויות, חכירות וכיו"ב) הבחינה של סכום העסקה, לעניין ההגדרה הנדונה, תעשה לפי סכום העסקה לחודש אחד או סכום תקופת ההתקשרות, לפי הקצר/הנמוך מביניהם; (ב) שלעניין מתן פירוט בדוחות השנתיים של החברה, הסכום הכולל של כל העסקאות הזניחות מסוג מסוים בחברה (עצמה) עם בעלי שליטה בשנה קלנדארית לא עלה על שיעור של 0.5% מתוך ההון העצמי של החברה לפי הדוחות הכספיים האחרונים.

במקרה והעסקה אינה "עסקה זניחה" לפי הקבוע בס"ק (א) לעיל, החברה תשגר דיווח מיידי בגין עסקה כאמור.

במקרה והעסקה אינה "עסקה זניחה" לפי הקבוע בס"ק (ב) לעיל, החברה תכלול את סוג העסקאות וסכומן המצטבר במסגרת הדוח השנתי שלה.

נימוקים והסברים: העסקאות כאמור הינן במהלך העסקים הרגיל של החברה ומתבצעות בתנאי שוק. באשר למהותיות העסקאות - סכום של כל עסקה בודדת כאמור אינו עולה על 0.1% מההון העצמי של החברה וסכום כלל העסקאות הזניחות מסוג מסוים עם בעלי שליטה בשנה קלנדארית כאמור אינו עולה על 0.5% מהון העצמי של החברה. לפיכך, החברה סבורה כי המדובר בעסקאות זניחות לחברה.

"עסקה זניחה בחברה בת (פרטית) בשליטת החברה" - עסקה שאינה "עסקה חריגה" (כמשמעותה בחוק החברות) עם בעל שליטה או עסקה שלבעל השליטה יש בה ענין אישי, ובלבד: (א) שלעניין מתן דיווחים מיידיים, הסכום של כל עסקה זניחה בודדת בחברה הבת (עצמה) לא עלה על שיעור של 0.1% מתוך ההון העצמי של החברה לפי הדוחות הכספיים האחרונים; ובמקרה של עסקאות נמשכות (לרבות שכירויות, חכירות, לרבות חכירת אוניות, וכיו"ב) הבחינה של סכום העסקה, לעניין ההגדרה הנדונה, תעשה לפי סכום העסקה לחודש אחד או סכום תקופת ההתקשרות, לפי הקצר/הנמוך מביניהם; (ב) שלעניין מתן פירוט בדוחות השנתיים של החברה, הסכום הכולל של כל העסקאות הזניחות מסוג מסוים בחברה הבת (עצמה) עם בעלי שליטה בשנה קלנדארית לא עלה על שיעור של 0.5% מתוך ההון העצמי של החברה לפי הדוחות הכספיים האחרונים.

במקרה והעסקה אינה "עסקה זניחה" לפי הקבוע בס"ק (א) לעיל, החברה תשגר דיווח מיידי בגין עסקה כאמור.

במקרה והעסקה אינה "עסקה זניחה" לפי הקבוע בס"ק (ב) לעיל, החברה תכלול את סוג העסקאות וסכומן המצטבר במסגרת הדוח השנתי שלה.

נימוקים והסברים: העסקאות כאמור הינן במהלך העסקים הרגיל של החברה בת ומתבצעות בתנאי שוק. באשר למהותיות העסקאות - סכום של כל עסקה בודדת כאמור אינו עולה על 0.1% מההון העצמי של החברה וסכום כלל העסקאות הזניחות מסוג מסוים עם בעלי שליטה בשנה קלנדארית כאמור אינו עולה על 0.5% מהון העצמי של החברה. לפיכך, החברה סבורה כי המדובר בעסקאות זניחות לחברה.

תוכניות האכיפה הפנימיות

החברה וחלק מחברות הקבוצה מקיימות מערכות אכיפה פנימיות כדי לוודא ציות להוראות הדין הרלוונטיות. למנהלי החברות ובעלי התפקידים המתאימים בחברות הקבוצה הובהר כי כחלק מאחריותם הניהולית, עליהם לוודא עמידה בהוראות הדין של החברה בה הנם מכהנים. נושאים אלו נבחנים גם באופן סדיר על ידי הנהלות ודירקטוריוני החברות השונות. בין היתר, הוכנו ומופעלות תוכניות אכיפה פנימית בתחומי ההגבלים העסקיים, דיני ניירות הערך ומניעת הטרדה מינית; בחלק מהחברות נערכו ימי עיון למנהלים ולעובדים המתאימים בתחומים אלו ונבדק יישום הוראות החוק באופן סדיר ועוד.

שכר רואה חשבון המבקר

להלן פירוט השכר לו זכאי רואה החשבון המבקר:

2009

שם רואי החשבון	כמות שעות	שרותי בקורת ושרותי מס	כמות שעות	שרותים אחרים
		מליוני דולר		מליוני דולר
החברה וחברות המטה	KPMG	5,530	0.3	1,610
חברות מאוחדות				
קבוצת צים	KPMG	13,062	1.1	863
	PWC	2,400	0.2	15,114
רואי חשבון אחרים		7,210	0.7	1,416
קבוצת כ"ל	KPMG	46,528	4.6	5,614
בז"ן	KPMG	10,100	0.7	3,487

2008

שם רואי החשבון	כמות שעות	שרותי בקורת ושרותי מס	כמות שעות	שרותים אחרים
		מליוני דולר		מליוני דולר
החברה וחברות המטה	KPMG	6,700	0.3	1,170
חברות מאוחדות				
צים	KPMG	17,117	1.5	987
	PWC	1,853	0.3	496
רואי חשבון אחרים		6,392	0.9	5,284
קבוצת כ"ל	KPMG	50,055	6.4	9,973
בז"ן	KPMG	10,100	0.8	5,590

היערכות החברה בנושא אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

כללי:

ביום 24 בנובמבר 2009, אישרה ועדת הכספים של הכנסת תקנות העוסקות במערכת הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד, כך שיספקו מידה סבירה של ביטחון בנאותות הדוחות ועמידתם בהוראות הדין (תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים) (תיקון מס' 3), התש"ע-2009 (להלן - "התקנות").

תחילתן של ההוראות האמורות, הינה בדוח התקופתי ליום 31 בדצמבר 2010 (להלן - "מועד התחילה"). עד למועד התחילה, נדרש על פי התקנות לתת גילוי בדוח הדירקטוריון למועד זה ולתקופת הביניים לרבעון המסתיים ב- 30 ביוני 2010 בדבר הפעולות שבוצעה החברה לצורך היערכות לעמידה בדרישת התקנות.

גילוי בדבר הפעולות שבוצעה החברה בהיערכות ליישום התקנות עד למועד פרסום דוח זה:

במהלך שנת 2009 החלה החברה בהיערכות ליישום התקנות האמורות ולשם כך קבעה תכנית היערכות.

במסגרת זו החברה מינתה את סמנכ"ל הכספים מר אבישר פז כגורם האחראי בחברה ליישום הפרויקט.

בנוסף, במסגרת תכנית ההיערכות מופו החברות המאוחדות המהותיות אשר תכללנה במסגרת העבודה, תהליכים בחברה אשר הינם מהותיים מאוד לדיווח הכספי ולגילוי, וסעיפים מהותיים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה. ועדת הכספים ודירקטוריון החברה קיימו דיון בהיערכות החברה בהתאם לתקנות האמורות.

התהליכים המהותיים מאד של החברה לישראל נקבעו בראייתה כחברה העוסקת בעיקר בהחזקת מניות בחברות מוחזקות.

לצורך קביעת התהליכים המהותיים מאוד לדיווח הכספי והגילוי נלקחו בחשבון קריטריונים כמותיים ואיכותיים. הקריטריונים האיכותיים העיקריים ששימשו את החברה במיפוי התהליכים המהותיים מאד היו, בין היתר:

- מידת שיקול הדעת בתהליך/ קיום היערכות ואומדנים.
- קיום יכולת תשתית מערכות המידע לעיבוד מידע בהתאם לרמת המורכבות של התהליך ורמת המומחיות הנדרשת לצורך עיבוד המידע.
- מידת הסיכון הגלום למעילות והונאות ו/או טעויות בתהליך.
- האם אירעו מקרי הונאות ומעילות בעבר בהקשר לתהליך.
- טעויות בתקופות דיווח קודמות או הצגות מוטעות מהותיות אחרות.
- רמת הסיכון/ מורכבות בסעיף החשבונאי.

על בסיס קריטריונים אלו החברה החליטה כי התהליכים הבאים הינם התהליכים המהותיים מאוד לדיווח הכספי והגילוי, בראייתה כחברת החזקות:

1. ניהול מזומנים
2. ניהול השקעות בחברות קשורות
3. ניהול אשראי ועסקאות הגנה

התהליכים המהותיים מאוד בדוחות המאוחדים אשר מנוהלים בחברות מאוחדות מהותיות על פי מאפיינים בכל חברה הינם: מכירות, רכש, גזברות ומלאי.

תגמול נושאי משרה בכירה

להערכת דירקטוריון החברה, התגמולים הניתנים לנושאי המשרה הבכירה בחברה, לעניין תקנה 21, כמפורט בפרק פרטים נוספים על התאגיד לדוח זה, הינם ראויים, הוגנים וסבירים בשים לב להיקף פעילותה ועסקיה של החברה, למטלות והיקף האחריות של נושאי המשרה הבכירה וכן היקף הפעילות לאור המצב הכלכלי, הצורך להגיב במהירות והמעורבות הגבוהה שנדרשת מהנהלת החברה בחברות הנמנות על הקבוצה.

לחברה מדיניות של תשלום מענקים לנושאי המשרה הבכירה בה התאם לשיקול דעתם ואישורם של האורגנים הרלוונטיים. בהענקת המענקים וקביעת שיעורם, מתחשבת החברה, בין היתר, ברווחיותה, בתוצאותיה הכספיות, בעמידה ביעדי תוכנית העבודה והתוכנית האסטרטגית של החברה, כמקובל בחברות בסדר גודל דומה, ובתרומתם של נושאי המשרה הבכירה בחברה לפעילות החברה והחברות שבשליטתה, לפיתוח עסקיהן ולתוצאותיהן העסקיות. להערכת דירקטוריון החברה, המענקים משקפים את תרומתם לחברה של נושאי המשרה הבכירה בה, והמענק המשולם להם הינו סביר.

יצוין כי שכרם של נושאי המשרה הבכירה בחברה במהלך שנת 2009 פחת בשיעור של 10% מהשכר לו הם זכאים (למעט לעניין הפרשות ותנאים נלווים), וזאת בעקבות יוזמתם לוותר על שיעור זה עד לסוף שנת 2009, על רקע האירועים בכלכלה העולמית והשלכותיהם על המשק הישראלי.

אירועים שונים בשנת החשבון ולאחריה

1. מינויים בחברה

- א. בחודש פברואר 2009 מונה מר אלשטיין אמיר לדירקטור בחברה.
 - ב. בחודש אפריל 2009 חדלה גב' איזקסון אירית לכהן כדירקטורית בחברה.
 - ג. בחודש מרס 2009 הודיע מנכ"ל צים, מר דורון גודר, על סיום כהונתו. דירקטוריון צים החליט למנות את מר רפי דניאלי, אשר שימש כמשנה למנכ"ל צים - כמנכ"ל צים.
 - ד. בחודש אפריל 2009 חדל מר אלון רווה לכהן כסמנכ"ל פיתוח העסקים והאסטרטגיה של החברה ומונה לכהן כסמנכ"ל הכספים בצים.
 - ה. בחודש מאי 2009 מונה מר ניר גלעד כסגן יו"ר דירקטוריון צים ובחודש דצמבר 2009 מונה מר גלעד ליו"ר צים במקומו של מר עידן עופר. מר עופר הודיע על התפטרותו מכהונתו כיו"ר הדירקטוריון וכדירקטור בה.
 - ו. בחודש יוני 2009 חדל מר יאיר סרוסי לכהן כדירקטור חיצוני בחברה.
 - ז. בחודש יוני 2009 חדל מר אבי לוי לכהן כדירקטור בחברה.
 - ח. בחודש יוני 2009 מונה מר יוסי רוזן וגב' זהבית כהן לדירקטורים בחברה. בחודש ינואר 2010 התפטר מר יוסי רוזן מדירקטוריון החברה.
 - ט. בחודש אוגוסט 2009 מונה מר דוד ברודט לדירקטור חיצוני בחברה.
 - י. בחודש אוגוסט 2009 מונה מר אמיר אלשטיין כסגן יו"ר הדירקטוריון וכיו"ר ועדת אסטרטגיה.
 - יא. בחודש פברואר 2010 מונה מר ערן שריג לסמנכ"ל פיתוח עסקים ואסטרטגיה.
 - יב. בחודש פברואר 2010 מונה מר יואב דופלט לדירקטור בחברה.
 - יג. בחודש פברואר 2010 מונתה גב' מאיה אלשיך-קפלן ליועצת משפטית פנימית ומזכירת החברה.
 - יד. בחודש מרס 2010 חדלה גב' נגה יציב לכהן כמזכיר החברה ועוזרת מנכ"ל.
2. בדבר שינוי החזקה בצ"רי קוואנטום ראה באור 3.א.11 (ב) לדוחות הכספיים.
 3. בדבר תביעה כנגד החברה, קוואנטום, צ"רי ויחידים - ראה באור 5.ב.22 לדוחות הכספיים.
 4. בדבר הסכם שליטה משותפת בין החברה ומפעלים פטרוכימיים בע"מ - ראה באור 1.ג.12 לדוחות הכספיים.
 5. בדבר מכירת 25.1% מחברה מאוחדת של אינקה, ראה באור 2.ד.1.12 לדוחות הכספיים.
 6. בדבר 2 בקשות לאישור הגשת תובענה נגזרת, ראה באור 1.ב.22 לדוחות הכספיים.
 7. לאחר תאריך המאזן, הנפיקה כי"ל אופציות לנושאי משרה ועובדים בכירים. ראה באור 1.ב.23 לדוחות הכספיים.

המעורבות החברתית קהילתית של קבוצת החברה לישראל

כללי

סך כל התרומות של הקבוצה בשנת החשבון הסתכמו בסכום של כ- 19 מליון ש"ח. הקבוצה תרמה, הן כסף והן שווי כסף, לאגודות ולעמותות שונות ביניהן: בתי חולים ובעיקר סורוקה בנגב, עמותת "חיים" לסיוע לילדים חולי סרטן ומשפחותיהם, סיוע למשפחות נזקקות בחגים, "עינבל" - מרכז תמיכה בילדים נפגעי אלימות מינית, "מסל"ן" שמלווה נשים נפגעות אלימות ותקיפה מינית בהליך השיקום, "אל-סם" בבאר שבע, "ניצן" לקידום לקויי למידה, "צעד קדימה" ועוד. בשנת 2008 חל גידול בתמיכה ביושבי הפזורה הבדווית בנגב ובין היתר בתחומי העצמת נוער וסטודנטים, קידום נושא איכות הסביבה ומיחזור פסולת וטיפול במוגבלים. עוד סייעו חברות בקבוצה לפרויקטים שונים של שימור ערכי טבע, הכשרת מסלולי טיול וכן שימור דורסים ונשרים בשיתוף החברה להגנת הטבע ורשות הגנים הלאומיים.

פרויקט אימוץ רשת מועדוניות לילדים בסיכון

הקבוצה ממשיכה את פעילותה בתחום אימוץ רשת מועדוניות לילדים ונוער בסיכון. הקבוצה מסייעת לפיתוח וטיפול מועדוניות הן באמצעים חומריים (כסף וציוד) והן באמצעות קשר פעיל והדוק של עובדי הקבוצה וגימלאיה, שמלווים את פעילות המועדוניות בדרום ובצפון הארץ. כיום פועלות 69 מועדוניות ברחבי הארץ.

קרן התרופות של קבוצת החברה לישראל למען הבריאות בישראל

קרן התרופות של קבוצת החברה לישראל למען הבריאות בישראל (מיסודם של מר סמי עופר, החברה, כ"ל וצ"ל) הושקה בשנת 2005 למימון תרופות חיוניות שמחוץ לסל התרופות. כיום סיימה הקרן לקבל פניות חדשות והיא מתמקדת בסיוע למטופלים פעילים. יתרת הקרן שלא נוצלה בכל הקבוצה, בסך של כ- 2.9 מליון ש"ח, משמשת עתה לצורך קניית תרופות לילדים במסגרת קרן וראייטי.

פרויקט "סיסמה לכל תלמיד"

בשנת 2007 הצטרפה הקבוצה לפרויקט "סיסמה לכל תלמיד" המובל וממומן על ידי קבוצת עופר. במסגרת הפרויקט מחברים בתי ספר בעיירות פיתוח לרשת המחשבים, יוצרים רשתות משתמשים ברמה הכיתתית, השכבתית, הבית ספרית והישובים ומאפשרים לכל תלמיד להשתמש ברשת הייעודית על מאגרי הלומדות והמידע שבה.

באמצעות שם משתמש וסיסמה שכל תלמיד וכל מורה מקבל, הוא נכנס למערכת מכל מחשב, או מסוף המחשבים לאינטרנט בבית הספר, במתנ"ס, בבית או אצל חבר - ונמצא תמיד באותה סביבת עבודה בה נמצאים כל תכני הלימוד שלו. המערכת מאפשרת לתקשר עם תלמידים ומורים מהכיתה, מביה"ס, מהישוב בו הוא גר ומישובים אחרים ברחבי הארץ המקושרים למערכת סיסמה לכל תלמיד.

סה"כ הושקע בשנת החשבון סך של כ- 2 מליון ש"ח.

הקמת מועדוניות בבתי חולים

החברה בשיתוף עם וראייטי ישראל משתתפים בפרויקט של הקמת מועדוניות וחדרי פעילות במספר בתי חולים בארץ. מטרת הפרויקט הינה לסייע לילדים חולים הנאלצים לשהות לפרקים קצרים או ממושכים בבתי החולים וזאת על ידי הקמת ספריות, חדרי קולנוע לילדים, פינת מוסיקה, משחקיה וכד'.

סה"כ הושקע בשנת החשבון סך של כ- 3 מליון ש"ח.

אלו"ט

הדירקטוריונים של כ"ל ושל החברה לישראל, אישרו, בשנים 2005 עד 2007 ו- 2009, תרומות לאגודת אלו"ט להקמת בית קבע לנערים אוטיסטים ומתבגרים בבאר שבע. שני המבנים הראשונים של "כפר האירוסים" נחנכו בתחילת 2009 וכבר אוכלסו. בסוף 2009, החליט דירקטוריון כ"ל על הוספת 3 מיליון ש"ח, כסיוע להשלמת כפר האירוסים בבי"ש ב- 2 מבני מגורים נוספים ומרכז עבודה וחדר אוכל, התרומה תתפרס על פני 3 שנים, החל מ- 2009 ועד 2011.

המעורבות החברתית קהילתית של קבוצת החברה לישראל (המשך)

פעילויות שונות

- חברות הקבוצה ממירות את השי לחגים (ראש השנה ופסח) שהיה נהוג לשלוח לעמיתים וגורמים חיצוניים, למאות חבילות מוצרי מזון ותווי שי ומקדישות אותם כתרומה למשפחות נזקקות בערי הפיתוח וכן חבילות ממתקים לילדים חולי סרטן המאושפזים ומטופלים גם במסגרות יומיות בבית חולים.
- כ"ל מסייעת ותורמת הן בכסף והן בשווה כסף, לאגודות סיוע שונות הפועלות בדרום הארץ ובין היתר, עמותת "חיים" לסיוע לילדים חולי סרטן ומשפחותיהם, "אל-סם" בב"ש, "ניצן" לקידום לקויי למידה, "להקת בת דור" לילדים בב"ש, האגודה למלחמה בסרטן בסניף ערד, ציוד ל"יד שרה" בב"ש, חבילות מזון בחגים לנזקקים בב"ש דימונה, ערד וירוחם, "בטרם" - עמותה לבטיחות בדרכים, קרן עזרה לעולים נזקקים בנגב ועוד עמותות ופעולות הפועלות ביישובי קהילות העובדים של כיל בנגב. בשנת 2009 המשיכה כיל בהגדלת התמיכה והפעילות ביישובי הפזורה הבדווית בנגב ובין היתר הקימה מועדונית ברהט ופעילה בתחומי העצמת נוער וסטודנטים, קידום נושא איכות הסביבה ומחזור פסולת וטיפול במוגבלים. הפעילות במסגרת המגזר הבדואי הסתכמה ב- 2009 בכ- 1.3 מיליון ש"ח. חברות כיל בשיתוף הועד למען החיל מאמצות מספר יחידות צבאיות ובסיסים שונים, מקימות פעילויות משותפות ותורמות לרווחת החיילים. עוד סייעה כיל השנה לפרויקטים שונים של שימור ערכי טבע, הכשרת מסלולי טיול וכן שימור דורשים ונשרים, בשיתוף החברה להגנת הטבע ורשות הגנים הלאומיים.

מידע נוסף הכלול בדוח רואי החשבון המבקרים

להלן ציטוט מתוך דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות :

"מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב :

1. לאמור בבאור 2.ב.22 ובבאור 3.ב.22 א-ח, בדבר תביעות שהוגשו כנגד חברה מאוחדת וחברה כלולה בדבר הליכים משפטיים, פיקוח רשויות השלטון, תלויות אחרות, חוקים והצעות חוק הנוגעים למשק הדלק, הגז ומתקני תשתית. הנהלות החברות הנ"ל, בהתבסס על חוות דעתם של יועציהן המשפטיים, אינן יכולות להעריך את סכום החשיפה, אם בכלל, ועל כן לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
2. לאמור בבאור 3.ב.22 ט, ג.4.4 א-ו, בדבר תלות חברה כלולה בקבלת שירותים מחברות תשתית.
3. לאמור בבאור 4.ב.22 ג, בדבר בקשה לאישור הגשת תביעה נגזרת כנגד החברה ואשר במסגרתה צורפה חברה מאוחדת כמשיבה, שהוגשה על ידי בעל מניות של החברה המבקש כי הזרמות כספיות מסוימות שקבלה החברה המאוחדת במהלך שנת 2008 בסך של עד 246 מיליון דולר, יושבו על ידי החברה המאוחדת לחברה. בשלב מקדמי זה, אין ביכולת הנהלת החברה המאוחדת כמו גם יועציה המשפטיים כדי להעריך את תוצאות התביעה הנ"ל.

דירקטוריון החברה מביע את הערכתו לציבור העובדים והמנהלים של החברה וחברות הקבוצה, בארץ ובחו"ל, על עבודתם המסורה ותרומתם לקידום עסקיה של הקבוצה.

ניר גלעד
מנהל כללי

עידן עופר
יו"ר הדירקטוריון

24 במרס 2010

החברה לישראל בע"מ

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2009

החברה לישראל בע"מ

**דוחות כספיים מאוחדים
ליום 31 בדצמבר 2009**

תוכן העניינים

עמוד

2	דוח רואי החשבון המבקרים
3	דוחות על המצב הכספי מאוחדים
5	דוחות רווח והפסד מאוחדים
6	דוחות על הרווח הכולל מאוחדים
7	דוחות על השינויים בהון מאוחדים
9	דוחות על תזרימי המזומנים מאוחדים
10	באורים לדוחות כספיים מאוחדים
146	נספח א' - רשימת חברות מוחזקות

סומך חייקין

טלפון 03 684 8000
פקס 03 684 8444
אינטרנט www.kpmg.co.il

מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 61006

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של החברה לישראל בע"מ

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המאוחדים המצורפים של החברה לישראל בע"מ (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר 2009 ו-2008 ואת הדוחות המאוחדים על רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לדחות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות שאוחדו וחברות שאוחדו באיחוד יחסי אשר נכסיהן הכוללים באיחוד מהווים כ-1.1% וכ-9.8% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2009 ו-2008, בהתאמה, והכנסותיהן הכוללות באיחוד מהוות כ-4.5%, כ-4.9% וכ-6.3% מכלל ההכנסות המאוחדות לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2009, 2008 ו-2007, בהתאמה. כמו כן, לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות כלולות אשר ההשקעה בהן הינה כ-29 מיליוני דולר וכ-80 מיליוני דולר לימים 31 בדצמבר 2009 ו-2008, בהתאמה, וחלקה של הקבוצה בהפסדיהן הינו כ-23 מיליון דולר, כ-12 מיליון דולר וכ-32 מיליון דולר לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2009, 2008 ו-2007, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לדחות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, כאמור לעיל, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי המאוחד לימים 31 בדצמבר 2009 ו-2008 ואת תוצאות הפעולות המאוחדות, השינויים בהון המאוחדים ותזרימי המזומנים המאוחדים לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009 בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע - 2010.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב:

1. לאמור בבאור 2.ב.2.ב.2 ובבאור 3.ב.2.ב.2.א-ח, בדבר תביעות שהוגשו כנגד חברה מאוחדת וחברה כלולה בדבר הליכים משפטיים, פיקוח רשויות השלטון, תלויות אחרות, חוקים והצעות חוק הנוגעים למשק הדלק, הגז ומתקני תשתית. הנהלות החברות הנ"ל, בהתבסס על חוות דעתם של יועציהן המשפטיים, אינן יכולות להעריך את סכום החשיפה, אם בכלל, ועל כן לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
2. לאמור בבאור 3.ב.2.ב.2.ט, 4.א.4.ו-ג.4.ב, בדבר תלות חברה כלולה בקבלת שירותים מחברות תשתית.
3. לאמור בבאור 2.ב.4.ג, בדבר בקשה לאישור הגשת תביעה נגזרת כנגד החברה ואשר במסגרתה צורפה חברה מאוחדת כמשיבה, שהוגשה על ידי בעל מניות של החברה המבקש כי הזרמות כספיות מסוימות שקבלה החברה המאוחדת במהלך שנת 2008 בסך של עד 246 מיליון דולר, יושבו על ידי החברה המאוחדת לחברה. בשלב מקדמי זה, אין ביכולת הנהלת החברה המאוחדת כמו גם יועציה המשפטיים להעריך את תוצאות התביעה הנ"ל.

סומך חייקין
רואי חשבון

24 במרס 2010

דוחות על המצב הכספי מאוחדים ליום 31 בדצמבר

2008	2009		
מיליוני דולר	מיליוני דולר	באור	
			נכסים שוטפים
769	713	5	מזומנים ושווי מזומנים
367	6	6	ניירות ערך המוחזקים למסחר
245	212	7	השקעות, פקדונות והלוואות לזמן קצר
1,630	1,252	8	לקוחות
570	257	9	חייבים ויתרות חובה, לרבות מכשירים נגזרים
213	64		מס הכנסה לקבל
1,908	1,275	10	מלאי
5,702	3,779		סה"כ נכסים שוטפים
			נכסים שאינם שוטפים
626	1,284	11	השקעות בחברות כלולות
44	58	13	השקעות בחברות אחרות
*253	310	14	פקדונות, הלוואות ויתרות חובה
*136	274	37	מכשירים נגזרים
*43	66	21	עודף נכסים על התחייבויות בגין תוכנית הטבה מוגדרת
82	110	32	מיסים נדחים, נטו
51	55	10	מלאי שאינו שוטף
6,858	5,280	15	רכוש קבוע
911	931	16	נכסים בלתי מוחשיים
9,004	8,368		סה"כ נכסים שאינם שוטפים
			סה"כ נכסים
14,706	12,147		

סווג מחדש

*

2008	2009		
מיליוני דולר	מיליוני דולר	באור	
			התחייבויות שוטפות
1,517	682	17	אשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים
997	784	18	ספקים ונותני שירותים
60	55	20	הפרשות
*973	641	19	זכאים ויתרות זכות, לרבות מכשירים נגזרים
55	76		מס הכנסה לשלם
3,602	2,238		סה"כ התחייבויות שוטפות
			התחייבויות שאינן שוטפות
3,324	3,426	17	הלוואות מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים
2,741	2,143	17	אגרות חוב
*91	90	37	מכשירים נגזרים
*94	107	20	הפרשות
622	206	32	מיסים נדחים, נטו
576	612	21	הטבות לעובדים
7,448	6,584		סה"כ התחייבויות שאינן שוטפות
11,050	8,822		סה"כ התחייבויות
		24	הון
273	281		הון מניות ופרמיה
(26)	97		קרנות הון
-	46		קרן בעלי שליטה
1,380	1,387		יתרת עודפים
1,627	1,811		סה"כ הון המיוחס לבעלים של החברה האם
2,029	1,514		זכויות מיעוט
3,656	3,325		סה"כ הון
14,706	12,147		סה"כ התחייבויות והון
אבישר פז	ניר גלעד	עידן עופר	
סמנכ"ל כספים	מנכ"ל	יו"ר הדירקטוריון	

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 24 במרס 2010

הבאורים והנספחים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

דוחות רווח והפסד מאוחדים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2007	2008	2009	באור	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר		
10,910	19,802	12,498	25	מכירות
9,065	16,532	10,918	26	עלות המכירות
1,845	3,270	1,580		רווח גולמי
39	64	59	27	הוצאות מחקר ופיתוח
600	785	593	28	הוצאות מכירה, שינוע ושיווק
376	536	453	29	הוצאות הנהלה וכלליות
21	146	231	30	הוצאות אחרות
(53)	(131)	(205)	30	הכנסות אחרות
862	1,870	449		רווח מפעולות רגילות
516	740	469	31	הוצאות מימון
(170)	(107)	(578)	31	הכנסות מימון
346	633	(109)		הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
(23)	(45)	(51)	11	חלק בהפסדי חברות כלולות, נטו ממס
493	1,192	507		רווח לפני מסים על הכנסה
120	22	10	32	מסים על הכנסה
373	1,170	497		רווח לשנה
113	320	6		מיוחס ל:
260	850	491		בעלים של החברה האם
				זכויות מיעוט
373	1,170	497		רווח לשנה
15.43	42.53	0.85	33	רווח למניה מיוחס לבעלים של החברה האם :
15.24	41.96	0.68		רווח בסיסי למניה (בדולר)
				רווח מדולל למניה (בדולר)

הבאורים והנספחים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

דוחות על הרווח הכולל מאוחדים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2007	2008	2009	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	
373	1,170	497	רווח לשנה
			מרכיבים של רווח כולל אחר
85	(87)	44	הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילויות חוץ
24	(93)	2	רווחים (הפסדים) אקטואריים מתוכניות הטבה מוגדרת
60	-	-	רווח ממוניטין שלילי שנוצר ברכישת חברה מאוחדת ורווחי אקוויטי מיום הרכישה
-	(16)	58	חלק הקבוצה ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
-	(47)	15	החלק האפקטיבי של השינוי בשווי ההוגן של גידורי תזרימי מזומנים
-	(2)	28	שינוי נטו בשווי הוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה
-	1	22	שינוי נטו בשווי הוגן של גידורי תזרימי מזומנים שהועבר לדוח רווח והפסד
-	2	-	שינוי נטו בשווי הוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
1	27	(8)	מס הכנסה בגין מרכיבים אחרים של רווח (הפסד) כולל
170	(215)	161	רווח (הפסד) כולל אחר לשנה, נטו ממס
543	955	658	סה"כ רווח כולל לשנה
			מיוחס ל:
235	189	135	בעלים של החברה האם
308	766	523	זכויות מיעוט
543	955	658	סה"כ רווח כולל לשנה

הבאורים והנספחים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

דוחות על השינויים בהון מאוחדים

סך הכל הון		זכויות המיעוט		מתייחס לבעלים של החברה האם			
				קרן תרגום	קרן בעלי	יתרת	הון מניות
				של פעילות חוץ	שליטה	עודפים	ופרמיה
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון
				של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ
				קרנות הון	קרנות הון	קרנות הון	

הבאורים והנספחים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

סך הכל הון	זכויות המיעוט	מתייחס לבעלים של החברה האם				
		סך הכל	יתרת	קרנות הון	קרן תרגום	הון מניות
			עודפים	של פעילות חוץ	של פעילות חוץ	ופרמיה
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
3,384	1,907	1,477	1,147	6	51	273
11	11	-	-	-	-	-
11	-	11	-	11	-	-
(50)	-	(50)	(50)	-	-	-
(528)	(528)	-	-	-	-	-
10	10	-	-	-	-	-
(144)	(144)	-	-	-	-	-
7	7	-	-	-	-	-
955	766	189	283	(53)	(41)	-
3,656	2,029	1,627	1,380	(36)	10	273
2,116	816	1,300	1,022	5	-	273
9	9	-	-	-	-	-
2	-	2	-	2	-	-
(60)	-	(60)	(60)	-	-	-
2	2	-	-	-	-	-
(299)	(299)	-	-	-	-	-
80	80	-	-	-	-	-
991	991	-	-	-	-	-
543	308	235	185	(1)	51	-
3,384	1,907	1,477	1,147	6	51	273

יתרה ליום 1 בינואר 2008

תשלומים מבוססי מניות בחברה מאוחדת
תשלומים מבוססי מניות בחברה
דיבידנד לבעלים של החברה האם
דיבידנד למיעוט בחברה מאוחדת
חלק מיעוט ברכישת חברה מאוחדת
רכישה עצמית של מניות בחברה מאוחדת
הנפקת מניות למיעוט בחברה מאוחדת
רווח כולל לשנה

יתרה ליום 31 בדצמבר 2008

יתרה ליום 1 בינואר 2007

תשלומים מבוססי מניות בחברה מאוחדת
תשלומים מבוססי מניות בחברה
דיבידנדים לבעלים של החברה האם
הטבת מס בגין הקצאת מניות לעובדים בחברה מאוחדת
דיבידנד למיעוט בחברה מאוחדת
הנפקת מניות למיעוט בחברה מאוחדת
חלק מיעוט ברכישת חברה מאוחדת
רווח כולל לשנה

יתרה ליום 31 בדצמבר 2007

הבאורים והנספחים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

דוחות על תזרימי מזומנים מאוחדים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2007	2008	2009	באור
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	
373	1,170	497	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
			רווח לשנה
			התאמות:
349	440	495	פחת והפחתות
-	155	38	ירידת ערך נכסים
211	536	(24)	הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
23	45	51	חלק בהפסדי חברות כלולות, נטו
(20)	(66)	(130)	רווחי הון, נטו
11	22	8	עסקאות תשלום מבוסס מניות
-	-	16	הפסד מאובדן השפעה מהותית בחברה כלולה שטופלה
-	20	-	בעבר לפי שווי מאזני
120	22	10	הפסד מהשקעה בניירות ערך זמינים למכירה
1,067	2,344	961	הוצאות מסים על הכנסה
(315)	134	(299)	שינוי במלאי
(269)	*86	91	שינוי בלקוחות וחייבים אחרים
366	(264)	100	שינוי בספקים וזכאים אחרים
(18)	(47)	65	שינוי בהפלגות שטרם הסתיימו, נטו
37	37	76	שינוי בהפרשות ובהטבות לעובדים
868	2,290	994	
(173)	(347)	(85)	מס הכנסה ששולם, נטו
24	21	29	דיבידנד שהתקבל
719	1,964	938	מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת
			תזרימי מזומנים לפעילות השקעה
*(15)	*(6)	(45)	השקעה בפקדונות לזמן ארוך
*10	*12	27	תמורה מממוש פקדונות לזמן ארוך
26	175	156	תמורה ממכירת רכוש קבוע
160	(103)	(10)	פיקדונות והלוואות לזמן קצר, נטו
(1,559)	(111)	(35)	צרופי עסקים, בניכוי המזומנים שנרכשו
(212)	(75)	(86)	השקעה בחברות כלולות ואחרות
-	*(251)	(7)	רכישה עצמית של מניות ע"י חברה מאוחדת
-	(42)	8	מכירת (רכישת) ניירות ערך זמינים למכירה
337	(26)	255	מכירת (רכישת) ניירות ערך המוחזקים למסחר, נטו
(1,099)	(908)	(894)	רכישת רכוש קבוע
(21)	(28)	(17)	מתן הלוואות לזמן ארוך
3	2	1	מענקי השקעה שנתקבלו
5	-	-	תמורה מממוש השקעה בחברה שאוחדה בעבר
-	-	(37)	חברה בת שיצאה מאיחוד
(30)	(39)	(28)	רכישת נכסים בלתי מוחשיים
12	60	110	ריבית שהתקבלה
(2,383)	(1,340)	(602)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
			תזרימי מזומנים לפעילות מימון
(299)	(528)	(262)	דיבידנד ששולם למיעוט
3	7	48	תמורה מהנפקה למיעוט בחברות מאוחדות
2,600	1,834	867	קבלת הלוואות לזמן ארוך והנפקת אגרות חוב
9	1	(8)	קבלת (החזר) פקדונות מלקוחות
(60)	(50)	-	דיבידנד ששולם
(842)	(1,352)	(668)	החזר הלוואות לזמן ארוך ואגרות חוב
681	35	(51)	אשראי לזמן קצר מתאגידים בנקאיים ונותני אשראי אחרים, נטו
(170)	(360)	(303)	ריבית ששולמה
1,922	(413)	(377)	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
258	211	(41)	גידול (קיטון) נטו במזומנים ושווי מזומנים
231	502	721	מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
13	8	(4)	השפעת תנודות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים
502	721	676	מזומנים ושווי מזומנים לסוף שנה

באור 1 - כללי

א. הישות המדווחת

החברה לישראל בע"מ (להלן - החברה) הינה חברה תושבת ישראל שהתאגדה בישראל, אשר ניירות הערך שלה רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב וכתובתה הרשמית היא - רחוב ארניא 23, תל אביב. הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה כוללים את אלה של החברה ושל חברות בנות שלה (להלן - הקבוצה) וכן את זכויות הקבוצה בחברות כלולות ובישויות בשליטה משותפת.

הקבוצה פועלת, באמצעות מערך של תאגידים מוחזקים, בעיקר בענפי הכימיקלים, הספנות, האנרגיה, התחבורה והטכנולוגיה המתקדמת. מטה החברה מספק, באמצעות חברה מאוחדת בשליטה מלאה, שרותי ניהול וכן מעורב באופן פעיל בתכנון האסטרטגי ופיתוח עסקי של חברות הקבוצה. כמו כן, הקבוצה פועלת בייזום ופיתוח עסקים נוספים.

החברה מוחזקת על-ידי קבוצת עופר בשיעור של כ- 55% ועל-ידי בנק לאומי לישראל בע"מ בשיעור של כ- 18%.

ב. הגדרות

דוחות כספיים אלה -

- (1) תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.
- (2) החברה - החברה לישראל בע"מ.
- (3) הקבוצה - החברה לישראל בע"מ והחברות המאוחדות שלה.
- (4) חברות מאוחדות/חברות בנות - חברות, לרבות שותפות, שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות החברה.
- (5) חברות מאוחדות באיחוד יחסי - חברות, לרבות שותפויות, שדוחותיהן מאוחדים באופן חלקי (יחסי), במישרין או בעקיפין עם דוחות החברה.
- (6) חברות כלולות - חברות או מיזמים משותפים, שאינן חברות מאוחדות או חברות מאוחדות באיחוד יחסי, בהן יש לחברה השפעה מהותית על מדיניותה הכספית והתפעולית ושהשקעת החברה בהן כלולה על בסיס השווי המאזני. השפעה מהותית נחשבת כמתקיימת כאשר שיעור ההחזקה הינו 20% או יותר, למעט אם קיימות נסיבות הסותרות הנחה זאת.
- (7) חברות מוחזקות - חברות מאוחדות, חברות מאוחדות באיחוד יחסי וחברות כלולות.
- (8) צד קשור - כמשמעותו בתקן חשבונאות בינלאומי 24 בדבר צדדים קשורים.
- (9) בעלי עניין - כמשמעותם בפסקה (1) להגדרת "בעל עניין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968.
- (10) מדד - מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
- (11) דולר - דולר של ארצות הברית.

באור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים

א. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים

הדוחות הכספיים המאוחדים הוכנו על ידי הקבוצה בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS). הקבוצה אימצה לראשונה את כללי ה-IFRS בשנת 2008, כאשר מועד המעבר ל-IFRS הינו 1 בינואר 2007 (להלן: "מועד המעבר"). דוחות כספיים אלו נערכו גם בהתאם לתקנות ניירות ערך (עריכת דוחות כספיים שנתיים), התשי"ע - 2010.

הדוחות המאוחדים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 24 במרס 2010.

ב. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדולר הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת החברה. בהתאם לכך מהווה הדולר את מטבע הפעילות של החברה. כמו כן, משמש הדולר כמטבע הצגה של דוחות כספיים אלו. מטבעות אחרים שאינם הדולר מהווים מטבע חוץ.

ג. בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים והתחייבויות הבאים המוצגים על פי שווי הוגן: מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה ומכשירים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. נכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה וקבוצת נכסים המוחזקים למכירה מוצגים לפי הנמוך מבין ערכם בספרים והשווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה צפויות.

נכסי והתחייבויות מסים נדחים מוכרים בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח. הפרשות מוכרות לפי האומדן הטוב ביותר של היציאה הנדרשת לסילוק המחויבות בהווה בסוף תקופת הדיווח. כאשר ההשפעה של ערך הזמן של הכסף היא מהותית, תזרימי המזומנים העתידיים מהוונים בשיעור ריבית לפני מס, המשקף את הערכות השוק השוטפות לערך הזמן של הכסף ואת הסיכונים הספציפיים להתחייבות.

הסכום שמוכר כהתחייבות בגין הטבה מוגדרת הינו הערך הנוכחי של מחויבות בגין הטבה מוגדרת בסוף תקופת הדיווח בניכוי עלות שירות עבר כלשהי שעדיין לא הוכרה ובניכוי השווי ההוגן בסוף תקופת הדיווח של נכסי תוכנית שמהם המחויבות צריכה להיות מסולקת במישרין.

ד. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם ל-IFRS, נדרשת הנהלת החברה להשתמש בשיקול דעת בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שההנחות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של החברה, נדרשה הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות המשמשים בעריכת הדוחות הכספיים נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

להלן מידע בדבר אומדנים קריטיים, שנערכו תוך יישום המדיניות החשבונאית והם בעלי השפעה מהותית על הדוחות הכספיים:

1) הטבות לעובדים

בהתאם לתקן בינלאומי IAS 19 חלק מתוכניות ההטבה לעובדים של הקבוצה מהוות תוכנית הטבה מוגדרת כהגדרתה ב- IAS 19. תוכניות אלה כוללות בעיקר התחייבות לפנסיה ופיצויי פיטורין.

בחישוב ההתחייבות לפנסיה משתמשת החברה באומדנים שונים. האומדנים כוללים, בין היתר, את שיעור הריבית לצורך ההיוון של התחייבות החברה לפנסיה, התשואה הצפויה לטווח ארוך בגין נכסי קרן הפנסיה, אומדן הגידול בשכר לטווח ארוך ואומדן תוחלת החיים של קבוצת הזכאים לפנסיה. אומדן הריבית לצורך ההיוון של התחייבויות החברה לפנסיה מתבסס על התשואה של אגרות חוב קונצרניות בחברות הפועלות במדינות בהן קיים שוק בעל סחירות גבוהה ועל תשואה של אגרות חוב ממשלתיות בחברות במדינות אחרות בהן אין שוק בעל סחירות גבוהה. שיעור התשואה של אג"ח לזמן ארוך משתנה לפי תנאי שוק. כתוצאה מכך ישתנה שיעור הריבית להיוון ובהתאם תשתנה ההתחייבות לפנסיה. אומדן התשואה לטווח ארוך בגין נכסי קרן הפנסיה מתבסס על התשואה הצפויה לאורך שנים של תיק הנכסים בהתאם להרכב הנכסים של קרן הפנסיה. שינויים במצב שוק ההון או בהרכב תיק נכסי קרן הפנסיה יכולים להביא לשינוי באומדן התשואה של נכסי קרן הפנסיה ובהתאם לשינוי קרן הפנסיה. אומדן הגידול בשכר מבוסס על תחזיות החברה, בהתאם לניסיון העבר ולהסכמי העבודה בפועל. אומדן זה יכול שלא יתאים לגידול השכר בפועל. אומדן תוחלת החיים מבוסס על מחקרים אקטואריים המתפרסמים בכל מדינה ומדינה. בפועל, מדי מספר שנים, מעודכנים מחקרים אלו ובהתאם יכול להתעדכן אומדן תוחלת החיים.

באור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים (המשך)

ד. שימוש באומדנים ושיקול דעת (המשך)

(1) הטבות לעובדים (המשך)

מדידת ההתחייבות בגין פיצויי פיטורין נעשית על בסיס הערכה אקטוארית ומביאה בחשבון אומדנים שונים ובין היתר גידול עתידי בשכר העובדים ושיעור תחלופה של העובדים. המדידה נערכת על בסיס היוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, לפי שיעור ריבית של אגרות חוב ממשלתיות בדרוג גבוה. כמו כן, היעודות לפיצויים נמדדות על פי שוויין ההוגן. שינויים בהנחות השימוש לחישוב ההתחייבויות בגין פיצויי פיטורין ונכסי תכנית בגין פיצויי פיטורין עשויות להגדיל או להקטין את ההתחייבות נטו בגין פיצויי פיטורין שהוכרה.

(2) איכות הסביבה והתחייבויות תלויות

הקבוצה מייצרת, בין היתר, דשנים, דלקים ומוצרים כימיים וחשופה על כן, במהלך העסקים הרגיל שלה, להתחייבויות ומחויבויות מכח דיני איכות הסביבה ודינים קשורים. הקבוצה משקיעה סכומים ניכרים כדי לקיים את דרישות החוק. הקבוצה מכירה בהתחייבות בספריה כאשר ההתחייבות היא צפויה, נובעת מאירוע מחויבות שקרה בעבר ואפשר לאמוד אותה. אומדן ההתחייבות מבוסס בעיקר על ניסיון העבר, היכרות עם דרישות החוק בתחומי הפעילות של הקבוצה וכן אומדנים לגבי תביעות תלויות הקיימות נגד הקבוצה ובהסתמך על חוות דעת יועצים משפטיים ומומחים אחרים. כפי שמוסבר בבאור 22 לדוחות הכספיים, תלויות ועומדות כנגד הקבוצה מספר תביעות משפטיות, אשר לתוצאותיהן עלולה להיות השפעה על תוצאות הקבוצה.

בהערכות סיכויי התחייבויות תלויות בגין תביעות המשפטיות שהוגשו כנגד הקבוצה וחברות מוחזקות שלה, הסתמכה הקבוצה על חוות דעת יועצי המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הנסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות החברה ויועצי המשפטיים. כמו כן לגבי מספר תביעות, להערכת הקבוצה בהתבסס על חוות דעתם של יועצי המשפטיים לאור מורכבות ההליכים, לא ניתן לאמוד בשלב זה את החשיפה הכספית של הקבוצה, ולכן לא נכללו כל הפרשות בגין בדוחות הכספיים.

(3) רכוש קבוע

הרכוש הקבוע מופחת על פי שיטת הקו הישר על פני משך החיים השימושי הצפוי של הנכסים, לאחר התחשבות באומדן שווי השווי. הקבוצה בוחנת מחדש את משך החיים השימושי הצפוי של נכסים באופן שוטף על מנת לקבוע את גובה הוצאות הפחת שיש לזקוף במשך התקופה הישימה. משך החיים השימושי מבוסס על ניסיון העבר של הקבוצה עם נכסים דומים ותוך התחשבות בשינויים טכנולוגיים חזויים. הוצאות הפחת עבור תקופות עתידיות מותאמות אם חלים שינויים משמעותיים לעומת אומדנים קודמים.

על סמך הניסיון אשר נצבר בקבוצה, סכומי עלות הנכסים אשר הופחתו במלואם ואשר עדיין משמשים בייצור הינם משמעותיים. לאור האמור לעיל, ביצעה הקבוצה בשנת 2007 בחינה של אורך החיים השימושי של הרכוש הקבוע על ידי השוואה לענפים בהם פועלת הקבוצה, רמת התחזוקה של המתקנים ותפקוד המתקנים לאורך השנים. על פי בחינה זו נמצא כי יתרת תקופת ההפחתה של הרכוש הקבוע נמוכה מיתרת אורך החיים השימושיים הצפויה של המתקנים. לאור זאת החליטה הקבוצה לבצע שינוי לאומדן אורך החיים הכלכלי של מתקני ייצור מסוימים. שינוי האומדן התבסס על הניסיון שנצבר בקבוצה ולא על שינויים שחלו בנכסים או בסביבה העסקית.

על מנת לקבוע את אומדן יתרת אורך החיים השימושי של הרכוש הקבוע התבססה הקבוצה על חוות דעת שנתקבלו (בחלקן חוות דעת פנימיות ובחלקן חוות דעת ממעריכים חיצוניים בלתי תלויים). שינוי אומדן אורך החיים השימושיים של הרכוש הקבוע, המשקף הארכה של תקופת ההפחתה, בוצע במסגרת הדוחות הכספיים החל מיום 1 בינואר 2007. ההערכות המתבססות על חוות דעת פנימיות וחיצוניות נשענות על אומדני החברה, שינויים באומדנים בתקופות עוקבות עשויים להגדיל או להקטין את קצב ההפחתה של המתקנים.

(4) ירידת ערך נכסים

הקבוצה בוחנת בכל מועד דיווח אם אירעו אירועים או חלו שינויים בנסיבות המצביעים על כך שחלה ירידת ערך באחד או יותר מהנכסים הלא פיננסיים בהתקיים סימנים לירידת ערך, נערכת בחינה באם הסכום בו מוצגת ההשקעה בנכס ניתן להשבה מתוך תזרימי המזומנים המהוונים הצפויים מאותו הנכס, ובמידת הצורך נרשמת הפרשה לירידת ערך עד גובה הסכום שהינו בר השבה. בחינת ירידת ערך מוניטין ונכסים לא מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר מבוצעת אחת לשנה או כאשר קיימים סימנים לירידת ערך.

הסכום בר ההשבה של הנכס נקבע לפי הגבוה מבין שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה של הנכס לבין הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפוי מהמשך השימוש בנכס כולל התזרימים הצפוי בעת הוצאתו של הנכס משירות ומימוש בעתיד (ערך שימוש).

היוון תזרימי המזומנים מחושב לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס. קביעת האומדנים של תזרימי המזומנים מתבססת על ניסיון העבר של נכס זה או נכסים דומים, ועל מיטב הערכת הקבוצה לגבי התנאים הכלכליים שישררו במהלך יתרת אורך החיים השימושיים של הנכס. בקביעת שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה, של חלק מהנכסים נעשה שימוש בהערכות שמאי.

באור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים (המשך)

ד. שימוש באומדנים ושיקול דעת (המשך)

(4) ירידת ערך נכסים (המשך)

בדבר הפרשה לירידת ערך רכוש קבוע ראה באור 15.ז. לדוחות הכספיים.

אומדן תזרימי המזומנים העתידיים נשענים על תחזיות החברה. מאחר ותזרימי המזומנים בפועל עשויים להיות שונים מתחזיות החברה הסכום בר ההשבה שנקבע בבחינת ירידת ערך הנכסים עשוי להשתנות בתקופות עוקבות, כך שעשויה להידרש בעתיד הפחתה בערכם של הנכסים.

(5) צירופי עסקים וחברות כלולות

הקבוצה נדרשת לבצע ייחוס של עלות רכישת חברות ופעילויות במסגרת צירופי עסקים וכן הקצאה של עודף עלות שנוצר ברכישת חברות כלולות על בסיס אומדן שווים ההוגן של הנכסים וההתחייבויות שנרכשו. הקבוצה משתמשת בהערכות שווי של מעריכים חיצוניים לצורך קביעת השווי ההוגן. הערכות השווי כוללות הערכות ואומדנים של ההנהלה לגבי תחזיות תזרימי המזומנים הצפויים מהעסק הנרכש ובחירת מודלים לחישוב השווי ההוגן של הפריטים הנרכשים. אומדני ההנהלה לגבי תזרים המזומנים החזוי של הנכסים הנרכשים עשויים להיות שונים מהתוצאות בפועל.

(6) מכשירים פיננסיים נגזרים

הקבוצה מתקשרת בעסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור סיכונים מטבע חוץ, סיכונים אינפלציה, סיכונים ריבית וסיכונים מחיר. הנגזרים נרשמים לפי שוויים ההוגן. השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים מבוסס על מחירים, שערים ושיעורי ריבית המתקבלים מבנקים, ברוקרים וכן באמצעות תוכנות מסחר מקובלות. על בסיס הנתונים שנתקבלו נאמד השווי ההוגן של הנגזרים תוך שימוש בטכניקות הערכה ותמחיר המאפיינים את המכשירים השונים בשווקים השונים. מדידת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים לטווח ארוך נאמדת באמצעות היוון תזרימי המזומנים הנובעים מהם על בסיס התנאים ואורך התקופה עד לפדיון של כל מכשיר ותוך שימוש בשיעורי ריבית שוק של מכשירים דומים למועד המדידה. שינויים בהנחות הכלכליות ובטכניקת הערכה עשויים להביא לשינויים מהותיים בשווי ההוגן של המכשירים.

(7) מלאי

המלאי נמדד בדוחות הכספיים כנמוך מבין העלות וערך המימוש נטו. ערך המימוש נטו הוא אומדן מחיר המכירה במהלך העסקים הרגיל, בניכוי אומדן העלות להשלמה ואומדן העלויות הדרושות לבצוע המכירה ככל שידועים נכון לתאריך הדוחות הכספיים. מחיר המכירה מוערך על בסיס מחיר המכירה הצפוי בעת מימוש המלאי, ירידה במחיר המכירה הצפוי עלולה להביא לירידה בערכו של המלאי בספרים ובתוצאות הפעילות בהתאמה. חומרי גלם מופחתים לערכי מימוש רק כאשר המוצרים המוגמרים שבהם הם יכללו חזויים להימכר בסכום הנמוך מהעלות. שווי המימוש של חומרי גלם מבוסס על ערכי המימוש של מלאי המוצרים המוגמרים בהם משולבים חומרי הגלם. כאשר מחיר השחלוף של חומרי הגלם הינו הראיה הזמינה הטובה ביותר לשווי המימוש, מדידת שווי המימוש של מלאי חומרי הגלם מתבססת על מחיר השחלוף. ירידה במחיר השחלוף הצפוי עלול להביא לירידה בערכו של מלאי חומרי הגלם בספרים ובתוצאות הפעילות בהתאמה.

(8) מסים על ההכנסה

קביעת הפרשות בגין מסים על ההכנסה מחייבת הפעלת שיקול דעת לגבי טיפול מס עתידי עבור עסקאות מסוימות. הקבוצה מעריכה בקפידה את השלכות המס של עסקאות ומבצעת הפרשות למסים בהתאם. טיפול המס עבור עסקאות מסוג זה נבחן מחדש מעת לעת על מנת להתחשב בכל השינויים בחקיקת המס. נכסי מסים נדחים מוכרים לצורך הפסדי מס אשר טרם נוצלו וכן הפרשים זמניים הניתנים לניכוי. מאחר שאותם נכסי מסים נדחים ניתנים להכרה רק במידה שסביר כי הכנסות עתידיות החייבות במס יהיו זמינות על מנת לעשות שימוש בגינם בזיכויי מס שלא נוצלו, נדרש שיקול הדעת של ההנהלה על מנת להעריך את ההסתברות לרווחים עתידיים החייבים במס. הערכת ההנהלה נבחנת מחדש באופן שוטף ונכסי מסים נדחים נוספים מוכרים אם סביר כי רווחים עתידיים החייבים במס יאפשרו השבת נכסי המסים הנדחים.

(9) ירידת ערך לקוחות

הקבוצה אומדת הפסדים מירידת ערך בגין חובות אבודים ומסופקים הנובעים מחוסר יכולת של לקוחות לבצע את התשלומים הנדרשים. הקבוצה מבססת את האומדנים על גיוול יתרת הלקוחות, דירוג אשראי של לקוחות ועל ניסיון העבר במחיקות. אם המצב הפיננסי של הלקוחות יתערער, המחיקות בפועל יהיו גבוהות מהאומדן.

באור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים (המשך)

ה. שינויים במדיניות החשבונאית

הצגת דוחות כספיים

החל מיום 1 בינואר 2009, הקבוצה מיישמת את IAS 1, *הצגת דוחות כספיים*, מתוקן (להלן - "התקן"). התקן מאפשר להציג דוח יחיד על הרווח הכולל (דוח משולב של רווח והפסד ורווח כולל אחר) או הצגה בשני דוחות - דוח רווח והפסד ודוח נפרד על הרווח הכולל.

הקבוצה בחרה להציג פריטי הכנסות והוצאות ופריטי רווח כולל אחר במסגרת שני דוחות נפרדים - דוח רווח והפסד ולאחריו דוח על הרווח הכולל. כמו כן, הקבוצה מציגה דוח על השינויים בהון חלקי הגילוי במסגרת הבאורים, מיד לאחר הדוח על הרווח הכולל. הדוח כולל שינויים בהון הנובעים גם מעסקאות עם בעלי המניות מכוח היותם בעלים (כגון דיבידנדים, עסקאות עם בעלי שליטה, הנפקת מניות ו/או כתבי אופציה וכדומה). התקן מיושם בדרך של יישום למפרע. מאחר והשינוי השפיע על אופן הצגת הדוחות בלבד, לא קיימת השפעה על תוצאות הפעילות של החברה.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית

כללי המדיניות החשבונאית המפורטת להלן יושמה בעקביות לכל התקופות המוצגות בדוחות מאוחדים אלה על ידי ישויות הקבוצה.

א. תקופת המחזור התפעולי

תקופת המחזור התפעולי הרגיל של החברה הינו שנה, עקב כך כוללים הרכוש השוטף בהתחייבויות השוטפות פריטים המיועדים והצפויים להתממש בתוך תקופת המחזור התפעולי הרגיל של החברה.

ב. בסיס האיחוד

(1) חברות מאוחדות
חברות מאוחדות הינן ישויות הנשלטות בידי הקבוצה. שליטה מתקיימת כאשר לקבוצה היכולת לשלוט במדיניות הכספית והתפעולית של ישות בכדי להשיג הטבות מפעילותה. בבחינת השליטה נלקחו בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות שניתן לממשן באופן מיידי. הדוחות הכספיים של חברות מאוחדות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה (המדיניות החשבונאית של חברות מאוחדות שונות במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית שאומצה על ידי החברה).

(2) חברות כלולות
חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. ההשקעה בחברות כלולות מטופלת בהתאם לשליטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. ההשקעה כוללת מוניטין שחושב במועד הרכישה ומוצגת בניכוי הפסדים מצטברים מירידת ערך. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות של חברות כלולות, לאחר תיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הקבוצה מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית. כאשר חלקה של הקבוצה בהפסדים עולה על ערך הזכויות של הקבוצה בחברה כלולה, הערך בספרים של אותן זכויות (כולל כל השקעה לזמן ארוך) מופחת לאפס והקבוצה אינה מכירה בהפסדים נוספים, אלא אם לקבוצה יש מחויבות לתמיכה בחברה הכלולה או אם שילמה הקבוצה סכומים בעבורה.

(3) טיפול ברכישת זכויות נוספות מהמיעוט לאחר צירוף עסקים
בעסקאות של רכישת מניות המיעוט בחברות מאוחדות, בחרה החברה לזקוף את כל עודף העלות שנוצר ברכישת מניות המיעוט בחברות מאוחדות למוניטין ולא לייחסו ספציפית לנכסים מזוהים מאחר ואין מדובר ברכישת שליטה לראשונה ומאחר ולפי תקני IFRS ברכישת שליטה לראשונה כל הנכסים המזוהים וההתחייבויות המזוהות מוצגים לפי שווים ההוגן באותו היום.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. בסיס האיחוד (המשך)

(4) טיפול במכירת מניות למיעוט תוך שימור שליטה
בעסקאות של מכירת מניות למיעוט תוך שימור שליטה, מכירה החברה ברווח/הפסד מהמימוש, בגובה ההפרש בין התמורה שהתקבלה לבין השווי בספרים של החלק שמומש, באופן עקבי לטיפול בו נקטה ברכישות של זכויות המיעוט (עליה בשיעור אחזקה תוך שימור שליטה). כמו כן, חלופה זו משקפת באופן נאות יותר את אופי הפעילות השוטפת של החברה הקשורה ברכישת אחזקות בחברות שונות ובמכירתן.

(5) ישויות בשליטה משותפת מטופלות בהתאם לשיטת האיחוד היחסי
ישויות בשליטה משותפת הינן ישויות אשר לקבוצה יש שליטה משותפת על פעילותן, המושגת באמצעות הסדר חוזי הדורש הסכמה משותפת עם המשקיעים האחרים לגבי החלטות אסטרטגיות, פיננסיות ותפעוליות. ישויות בשליטה משותפת מטופלות בהתאם לשיטת האיחוד היחסי מהיום בו מתקיימת השליטה המשותפת ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד השליטה המשותפת. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה היחסי של הקבוצה בנכסים, ההתחייבויות, ההכנסות וההוצאות של ישויות המאוחדות באיחוד יחסי לפי שיעור ההחזקה באותן ישויות, לאחר תיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הקבוצה.

(6) יתרות ועסקאות הדדיות שבוטלו באיחוד
יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות הדדיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים. רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הקבוצה בהשקעות אלו. הפסדים שטרם מומשו מבוטלים באותו האופן לפיו בוטלו הרווחים שטרם מומשו, כל עוד לא היתה ראייה לירידת ערך.

(7) זכויות מיעוט
זכויות המיעוט מייצגות את החלק בנכסי החברות המאוחדות, נטו אשר מיוחסים לזכויות שאינן בבעלות החברה, בין אם באופן ישיר או באופן עקיף דרך חברות מאוחדות, ואשר לגביהן החברה לא הסכימה על תנאים נוספים עם בעלי אותן זכויות אשר היו גורמים לקבוצה בכללותה להיות בעלת מחויבות חוזית לגבי אותן זכויות אשר עונה על ההגדרה של מחויבות פיננסית. זכויות המיעוט מוצגות בדוח על המצב הכספי המאוחד בסעיף ההון, בנפרד מהון המיוחס לבעלי המניות בחברה. זכויות המיעוט בתוצאות הקבוצה מוצגות בדוח על המצב הכספי רווח והפסד המאוחד כהקצאה של סה"כ רווח או הפסד לתקופה בין זכויות המיעוט לבין בעלי המניות בחברה.

ג. מטבע חוץ

(1) עסקאות במטבע חוץ
עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבע הפעילות של הקבוצה לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינו ההפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת התקופה ולתשלומים במשך התקופה לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף תקופת הדיווח. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן. הפרשי שער הנובעים מתרגום מחדש מוכרים ברווח והפסד, למעט הפרשים הנובעים מתרגום מחדש של מכשירים הוניים לא כספיים המסווגים כזמינים למכירה או גידורי תזרים מזומנים, אשר מוכרים ברווח כולל אחר. פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. מטבע חוץ (המשך)

פעילות חוץ (2)

הנכסים וההתחייבויות של פעילויות חוץ, כולל מוניטין והתאמות לשווי הוגן שנוצרו ברכישה, תורגמו לדולר לפי שערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. ההכנסות וההוצאות של פעילויות החוץ, תורגמו לדולר לפי שערי החליפין שבתוקף במועדי העסקאות.

הפרשי השער בגין התרגום נזקפו לרווח כולל אחר החל מיום 1 בינואר 2007, מועד המעבר ל-IFRS, ומוצגים בהון כחלק מקרן תרגום של פעילות חוץ. כאשר פעילות חוץ ממומשת, בחלקה או במלואה, הסכום המתאים שבקרן תרגום של פעילות חוץ מועבר לדוח רווח והפסד כחלק מרווח או הפסד ממימוש ההשקעה.

רווחים והפסדים מהפרשי תרגום הנובעים מהלוואות שנתקבלו או שהועמדו לפעילויות חוץ, שסילוקם אינו מתוכנן ואינו צפוי בעתיד הנראה לעין, נכללים כחלק מההשקעה בפעילות החוץ, נטו ונזקפים ישירות להון, לקרן תרגום של פעילות חוץ.

ד. מכשירים פיננסיים

נכסים פיננסיים שאינם נגזרים (1)

הקבוצה מכירה לראשונה בהלוואות וחייבים ובפקדונות במועד היווצרותם. יתר הנכסים הפיננסיים הנרכשים בדרך הרגילה, לרבות נכסים אשר יועדו לשווי הוגן דרך רווח והפסד, מוכרים לראשונה במועד קשירת העסקה (trade date) בו הקבוצה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר, משמע המועד בו התחייבה הקבוצה לקנות או למכור את הנכס. נכסים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים השקעות במניות ובמכשירי חוב, לקוחות וחייבים אחרים, כולל חייבים במסגרת הסדרי זיכיון ומזומנים ושווי מזומנים.

נכסים פיננסיים נגרעים כאשר הזכויות החוזיות של הקבוצה לתזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי פוקעות, או כאשר הקבוצה מעבירה את הזכויות לקבל את תזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי בעסקה בה כל הסיכונים וההטבות מהבעלות על הנכס הפיננסי עוברים למעשה. כל זכות בנכסים פיננסיים שהועברו אשר נוצרה או נשמרה על ידי הקבוצה מוכרת בנפרד כנכס או התחייבות. מכירות נכסים פיננסיים הנעשות בדרך הרגילה, מוכרות במועד קשירת העסקה, משמע, במועד בו התחייבה הקבוצה למכור את הנכס.

לעניין קיזוז נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות, ראה סעיף (2) להלן.

הקבוצה מסווגת נכסים פיננסיים בקבוצות כלהלן:

נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

נכס פיננסי מסווג כנמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הוא מסווג כמוחזק למסחר או אם יועד ככזה בעת ההכרה לראשונה. נכסים פיננסיים מיועדים לשווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הקבוצה מנהלת השקעות מסוג זה ומקבלת החלטות קניה ומכירה בגינם בהתבסס על שווי הוגן, וזאת בהתאם לאופן שבו תיעדה הקבוצה את ניהול הסיכונים או אסטרטגיית ההשקעה, אם הייעוד נועד למנוע חוסר עקביות חשבונאית, או אם מדובר במכשיר משולב הכולל גזר משובץ. בעת ההכרה לראשונה, עלויות העסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. נכסים פיננסיים אלה נמדדים בשווי הוגן והשינויים בהם נזקפים לרווח והפסד.

הלוואות וחייבים

הלוואות וחייבים הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים בעלי תשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינם נסחרים בשוק פעיל. נכסים אלו מוכרים לראשונה בשווי הוגן בתוספת עלויות עסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, הלוואות וחייבים נמדדים בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית, בניכוי הפסדים לירידת ערך.

הלוואות וחייבים כוללים לקוחות וחייבים אחרים.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מכשירים פיננסיים (המשך)

(1) נכסים פיננסיים שאינם נגזרים (המשך)

מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים כוללים יתרות מזומנים הניתנים לשימוש מיידי ופקדונות לפי דרישה. שווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר (כאשר משך הזמן ממועד ההפקדה המקורי ועד למועד הפדיון הינו עד 3 חודשים) ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי. משיכת יתר מתאגדים בנקאיים, אשר עומדת לפירעון לפי דרישה והמהווה חלק בלתי נפרד מניהול המזומנים של הקבוצה, נכללת כמרכיב של המזומנים ושווי המזומנים לצרכי הדוח על תזרימי מזומנים בלבד.

נכסים פיננסיים זמינים למכירה

השקעות הקבוצה במניות לא סחירות וכן במכשירי חוב מסויימים, מסווגות כנכסים פיננסיים זמינים למכירה. במועד ההכרה לראשונה ובתקופות עוקבות נמדדות השקעות אלה לפי שווי הוגן, כאשר השינויים בהן, פרט להפסדים מירידת ערך, הכנסות מדיבידנדים ולרווחים או הפסדים משינויים בשער החליפין ולצבירת ריבית אפקטיבית בפריטים כספיים המסווגים כזמינים למכירה, נזקפים ישירות לרווח כולל אחר ומוצגים בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה. דיבידנד המתקבל בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה נזקף לדוח רווח והפסד במועד הזכאות לתשלום. כאשר ההשקעה נגרעת, הרווחים או ההפסדים שנצברו בהון מועברים לרווח והפסד.

השקעות במניות של חברות שאינן ציבוריות ואשר אין להן מחיר שוק מצוטט בשוק פעיל ואשר לא ניתן למדוד את שוויין ההוגן בצורה מהימנה, מוכרות בדוח על המצב הכספי לפי עלותן בניכוי הפסדים מירידת ערך.

(2) התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים

הקבוצה מכירה לראשונה במכשירי חוב שהונפקו במועד היווצרותם. יתר ההתחייבויות הפיננסיות מוכרות לראשונה במועד קשירת העסקה בו הקבוצה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר. התחייבויות פיננסיות נגרעות כאשר מחויבות הקבוצה, כמפורט בהסכם, פוקעת או כאשר היא סולקה או בוטלה.

התחייבויות פיננסיות (למעט התחייבויות פיננסיות אשר יועדו לשווי הוגן דרך רווח והפסד) מוכרות לראשונה בשווי הוגן בתוספת כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, התחייבויות פיננסיות נמדדות בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית.

החלפת מכשירי חוב, בעלי תנאים שונים באופן מהותי, בין לווה לבין מלווה קיימים מטופלת כסילוק ההתחייבות הפיננסית המקורית והכרה בהתחייבות פיננסית חדשה בשווי הוגן. כמו כן, שינוי משמעותי בתנאים של התחייבות פיננסית קיימת או של חלק ממנה, מטופל כסילוק ההתחייבות הפיננסית המקורית והכרה בהתחייבות פיננסית חדשה.

התנאים שונים באופן מהותי אם הערך הנוכחי המהווך של תזרימי המזומנים לפי התנאים החדשים, כולל עמלות כלשהן ששולמו, בניכוי עמלות כלשהן שהתקבלו ומהווך באמצעות שיעור הריבית האפקטיבי המקורי, הינו שונה לפחות בעשרה אחוזים מהערך הנוכחי המהווך של תזרימי המזומנים הנותרים של ההתחייבות הפיננסית המקורית.

בנוסף למבחן הכמותי כאמור, הקבוצה בוחנת, בין היתר, האם חלו שינויים גם בפרמטרים כלכליים שונים הגלומים במכשירי החוב המוחלפים, לפיכך החלפות של מכשירי חוב צמודים למדד במכשירים שאינם צמודים למדד נחשבות כהחלפות בעלות תנאים שונים באופן מהותי גם אם אינן מקיימות את המבחן הכמותי שבוצע לעיל.

לקבוצה התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים כדלקמן: הלוואות ואשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים, ספקים וזכאים אחרים.

נכס פיננסי והתחייבות פיננסית מקווזים והסכומים מוצגים בנטו בדוח על המצב הכספי כאשר לקבוצה קיימת באופן מיידי (currently) זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקזז את הסכומים שהוכרו וכן כוונה לסלק את הנכס וההתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות בו-זמנית.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מכשירים פיננסיים (המשך)

(3) מכשירים פיננסיים נגזרים

חברות בקבוצה עשויות שימוש במכשירים פיננסיים נגזרים, על מנת לצמצם חשיפה לסיכונים מחירי סחורות, לסיכונים מטבע חוץ, לסיכונים אינפלציה, לסיכון ריבית וכן מחירי תשומות. בנוסף, לחברות בקבוצה נגזרים משוברים שהינם רכיבים של מכשיר מעורב שכולל גם חוזה מארח שאינו מהווה נגזר. נגזרים משוברים מופרדים מהחוזה המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר הדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החוזה המארח ושל הנגזר המשובץ, (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר ו- (ג) המכשיר המשולב אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד.

חשבונאות גידור

במועד תחילת הגידור החשבונאי הקבוצה מתעדת באופן פורמאלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הקבוצה לביצוע הגידור וכן האופן בו הקבוצה תעריך את אפקטיביות יחסי הגידור.

הקבוצה מעריכה, בעת יצירת הגידור ובתקופות עוקבות, האם הגידור חזוי להיות בעל אפקטיביות גבוהה (highly effective) בהשגת שינויים מקוונים בשווי הוגן או בתזרימי המזומנים שניתן לייחס לסיכון המגודר במשך התקופה שאלה מיועד הגידור, וכן האם התוצאות בפועל של הגידור נמצאות בטווח של 80-125 אחוזים. לגבי גידור תזרימי מזומנים, עסקה חזויה המהווה פריט מגודר הינה צפויה ברמה גבוהה וגורמת לחשיפה לשינויים בתזרימי מזומנים שעשויים בסופו של דבר להשפיע על רווח והפסד.

נגזרים מוכרים לראשונה בשווי הוגן; עלויות עסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. לאחר ההכרה לראשונה, נמדדים הנגזרים בשווי הוגן, כשהשינויים בשווי ההוגן מטופלים כמתואר להלן:

גידור שווי הוגן

שינויים בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי נגזר המשמש לגידור שווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. כמו כן, שינויים בשווי ההוגן בגין הפריט המגודר, בהתייחס לסיכונים המגודרים, נזקפים גם הם באופן מקביל לדוח רווח והפסד.

גידור תזרימי מזומנים

שינויים בשווי ההוגן של נגזרים המשמשים לגידור תזרימי מזומנים, בגין החלק המגדר האפקטיבי, נזקפים דרך רווח כולל אחר ישירות לקרן גידור. בגין החלק שאינו אפקטיבי, נזקפים השינויים בשווי ההוגן לרווח והפסד. הסכום שנצבר בקרן גידור מסווג מחדש לדוח רווח והפסד בתקופה בה תזרימי המזומנים משפיעים על דוח רווח והפסד ומוצג באותו הסעיף בדוח רווח והפסד בו נמצא הפריט המגודר.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. הרווח או ההפסד שנצבר קודם לכן בקרן גידור דרך רווח כולל אחר נשאר בקרן עד אשר מתקיימת העסקה החזויה או עד אשר העסקה החזויה אינה צפויה עוד להתרחש. במידה והעסקה החזויה אינה צפויה עוד להתרחש, הרווח או ההפסד המצטבר בגין המכשיר המגדר שנצבר בקרן גידור יסווג מחדש לרווח והפסד. כאשר הפריט המגודר הינו נכס לא פיננסי, הסכום שנזקף לקרן גידור מועבר לערך בספרים של הנכס, בעת ההכרה בו. במקרים אחרים, הסכום שנזקף לקרן גידור מועבר לרווח והפסד בתקופה שבה משפיע הפריט המגודר על רווח והפסד.

גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים לגידור כלכלי של נכסים והתחייבויות פיננסיים הנקובים במטבע חוץ ומחירי תשומות. השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה נזקפים לרווח והפסד.

נגזרים משוברים שהופרדו

שינויים בשווי ההוגן של נגזרים משוברים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד, כהכנסות או הוצאות מימון.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מכשירים פיננסיים (המשך)

מכשירים פיננסיים מורכבים (4)

מכשירים פיננסיים מורכבים, המונפקים על ידי הקבוצה כוללים אגרות חוב הניתנות להמרה במניות לפי בחירת המחזיק בהם, אשר מספר המניות שיונפקו תמורתם אינו משתנה ומחיר ההמרה שלהם קבוע. מרכיב ההתחייבות במכשיר פיננסי מורכב מוכר לראשונה לפי השווי ההוגן של ההתחייבות דומה, שאינה ניתנת להמרה במניות. מרכיב ההון מוכר לראשונה לפי ההפרש שבין השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי המורכב בכללותו לבין השווי ההוגן של מרכיב ההתחייבות. עלויות ישירות הניתנות לייחוס לעסקה מוקצות למרכיבי ההתחייבות וההון באופן יחסי לערכם במועד ההכרה לראשונה. לאחר ההכרה לראשונה, נמדד מרכיב ההתחייבות של המכשיר הפיננסי המורכב לפי עלות מופחתת בהתאם לשטת הריבית האפקטיבית. מרכיב ההון במכשיר הפיננסי המורכב אינו נמדד מחדש לאחר ההכרה לראשונה. ריבית, דיבידנדים, הפסדים ורווחים המיוחסים להתחייבויות פיננסיות נוקפים לרווח והפסד. חלוקות לבעלי הזכויות ההוניות מוכרות בהון, בניכוי השפעת המס.

(5) נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן ערכם של נכסים והתחייבויות פיננסיים צמודי מדד, שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, משוערך בכל תקופה בהתאם לשיעור עליית וירידת המדד בפועל.

ערבויות פיננסיות (6)

במועד ההכרה לראשונה ערבות פיננסית מוכרת לפי שווי ההוגן. בתקופות עוקבות ערבות פיננסית נמדדת לפי הסכום הגבוה מבין הסכום שמוכר בהתאם להוראות IAS 37 לבין ההתחייבות שהוכרה לראשונה לאחר שהופחתה בהתאם ל-IAS 18. כל עדכון של ההתחייבות בהתאם לאמור נזקף לרווח והפסד.

הון מניות (7)

מניות רגילות

עלויות תוספתיות המתייחסות ישירות להנפקת מניות רגילות וכתבי אופציה למניות, מוצגות כהפחתה מההון, בניכוי השפעת המס.

ה. רכוש קבוע

הכרה ומדידה (1)

הרכוש הקבוע מוצג לפי העלות לאחר ניכוי הסכומים של מענקי ההשקעה המתייחסים בניכוי פחת נצבר ובניכוי הפרשה לירידת ערך נכסים.

העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס באופן ישיר לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר עבודה ישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה, וכן עלויות פירוק ופינוי הפריטים ושיקום האתר בו ממוקם הפריט וכן עלויות אשראי שהונו. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד המתייחס, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו כן, מקדמות על חשבון רכישת רכוש קבוע מוצגות במסגרת הרכוש הקבוע.

חלפים למתקנים מוערכים לפי העלות הנקבעת על בסיס ממוצע נע, לאחר ניכוי הפחתה בגין התיישנות. החלק המיועד לצריכה שוטפת מוצג במסגרת סעיף המלאי ברכוש השוטף.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים (לרבות עלויות של בדיקות תקופתיות משמעותיות) יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים (רכיבים משמעותיים) של הרכוש הקבוע.

שינויים במחוייבות לפירוק ופינוי פריטים ושיקום האתר בו הם ממוקמים, למעט שינויים הנובעים מחלוף הזמן, מתווספים או מנוכים מעלות הנכס בתקופה בה מתרחשים. הסכום שמנוכה מעלות הנכס אינו עולה על ערכו בספרים והיתרה, אם קיימת, מוכרת מידית בדוח רווח והפסד.

צי האוניות וציוד

צי האוניות וציוד מוצגים לפי עלות בניכוי פחת נצבר ובניכוי הפרשה לירידת ערך נכסים. עלות בדיקת האוניה (אספנה) אשר יש לבצע לאחר מספר שנות הפעלה (בדרך כלל אחת לחמש שנים) מופרדת מעלות האוניה ומופחתת בהתאם לתקופה הנוותרת עד לבדיקה הבאה. הנהלת החברה סבורה כי באוניה אין עוד רכיב נפרד מהותי אשר זמן השימוש הצפוי בו שונה מהותית מזה של האוניה כולה (25 שנה).

חלק מצי האוניות נרכש באמצעות הלוואות בריבית מופחתת, המסובסדות על ידי ממשלות המדינות בהן החברות הבונות את צי האוניות הן תושבות. צי אוניות אלו מוצגות בניכוי רכיב הריבית הנכלל במחיר הרכישה, שחושב כהפרש שבין הריבית שיש לשלם במהלך תקופת ההלוואה על פי שיעור הריבית המסובסד לבין הריבית שנובעת משימוש בשיעור הריבית המקובל בשוק. ההלוואה מוכרת לפי ערך נוכחי בהתחשב בריבית האפקטיבית הלא מסובסדת, כך שנרשמת בגינה הוצאות ריבית לפי ריבית השוק ביום קבלת ההלוואה.

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו בסעיף הכנסות אחרות או הוצאות אחרות, לפי העניין, בדוח רווח והפסד.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. רכוש קבוע (המשך)

(2) עלויות עוקבות (עלויות שהתהוו לאחר מועד ההכרה הראשוני) עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי התועלת הכלכלית העתידית הגלומה בחלק שהוחלף תזרום אל הקבוצה וכי עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

שיפורים מהותיים אשר מאריכים את אורך החיים השימושיים של הרכוש הקבוע מהווים כחלק מעלות הרכוש הקבוע.

(3) פחת

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושיים של כל חלק מפריט הרכוש הקבוע. נכסים חכורים, כולל שיפורים במושכר, מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים, אלא אם קיימת וודאות סבירה כי הקבוצה תשיג שליטה בנכסים בתום תקופת החכירה. נכסי קרקעות אינן מופחתות.

אומדן אורך החיים השימושי לתקופה השוטפת ולתקופות ההשוואתיות הינו כדלקמן:

שנים	
10-50	● פיתוח קרקע, כבישים ומבנים
4-50	● מתקנים, מכונות וציוד
6-25	● סכרים ובריכות
5-50	● ציוד מכני כבד, קרונות רכבת ומיכלים
3-17	● רהיטים, ציוד משרדי, כלי רכב, ציוד מחשבים ואחר
20-50	● תחנות כח
2-10	● קטליסטים
	● שיפורים במושכר

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנה ומתואמים בעת הצורך.

אומדן אורך החיים השימושי של צי האוניות וציודו לתקופה השוטפת ולתקופות ההשוואתיות הינו כדלקמן (בהתחשב בערך שייר של 10% מעלות הנכסים):

שנים	
25-30	● צי האוניות
13	● מכולות
30	● נגררים
13	● ציוד אחר
בעיקר 5	● אספנה עבור צי אוניות בבעלות

ו. נכסים בלתי מוחשיים

(1) מוניטין

מוניטין שנוצר כתוצאה מרכישה של חברות מאוחדות, לרבות בגין רכישות עוקבות של זכויות מיעוט, נכלל במסגרת סעיף נכסים בלתי מוחשיים.

רכישות שהתרחשו לפני 1 בינואר 2007

באשר לצירופי עסקים, רכישות של חברות כלולות, חברות תחת שליטה משותפת ורכישות זכויות מיעוט שהתרחשו לפני 1 בינואר 2007, מועד המעבר ל-IFRS, משקף המוניטין את הסכום שהוכר על ידי הקבוצה, בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל, בגין רכישות אלו, הסיווג והטיפול החשבונאי לא הותאמו ל-IFRS.

רכישות שהתרחשו לאחר 1 בינואר 2007

לגבי צירוף עסקים, רכישות של חברות כלולות ורכישות של חברות תחת שליטה משותפת מיום או לאחר 1 בינואר 2007, משקף המוניטין את עודף עלות הרכישה על זכויות הקבוצה בשווי ההוגן נטו של הנכסים, ההתחייבויות וההתחייבויות התלויות המזוהים של הישות שנרכשה כאשר עודף זה הוא שלילי (מוניטין שלילי) הוא נזקף מיידית לרווח והפסד.

רכישה בשלבים

בצירופי עסקים שבוצעו בשלבים, כל הנכסים וההתחייבויות המזוהים של החברה הנרכשת הוצגו לפי שוויים ההוגן למועד קבלת השליטה בחברה הנרכשת. ההפרש שנוצר עקב שיערוך של רכישות קודמות נזקף לקרן הון. סך יתרת המוניטין השלילי במועדי הרכישות המקוריות וחלק החברה ברווחי החברה הנרכשת בתקופה עד למועד קבלת השליטה בחברה הנרכשת נזקפה לעודפים.

רכישת זכויות המיעוט

ההפרש החיובי בין הסכום ששולם לבין זכויות המיעוט שנרכשו מוכר כמוניטין. במידה וההפרש שלילי הוא נזקף לדוח רווח והפסד.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. נכסים בלתי מוחשיים (המשך)

(1) מוניטין (המשך)
מדידה עוקבת
מוניטין נמדד לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו. מוניטין בגין השקעות, בחברות כלולות, נכלל בערך בספרים של ההשקעה. הפסד מירידת ערך בגין השקעות כאמור מיוחס להשקעה בכללותה ולא לנכסים המרכיבים את חשבון ההשקעה כגון מוניטין. לפיכך, הקבוצה מכירה בהיפוך של הפסדים שהוכרו בגין השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, כאשר הסכום בר ההשבה שלהן עולה.

(2) מחקר ופיתוח
יציאות הקשורות בפעילויות מחקר המבוצעות במטרה לרכוש ידע והבנה מדעיים או טכניים חדשים, נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פעילויות פיתוח קשורות בתכנית לייצור מוצרים או תהליכים חדשים או לשיפור משמעותי של מוצרים או תהליכים קיימים. יציאות בגין פעילויות פיתוח מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; המוצר או התהליך ישימים מבחינה טכנית ומסחרית; צפויה הטבה כלכלית עתידית מהמוצר ולקבוצה כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בנכס או למכרו. העלויות המוכרות כנכס בלתי מוחשי כוללות את עלות החומרים, שכר עבודה ישיר והוצאות תקורה שניתן לייחסן ישירות להכנת הנכס לשימוש המיועד ועלויות אשראי שהונו. עלויות אחרות בגין פעילויות פיתוח נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. עלויות פיתוח שהונו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחיתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.

(3) נכסים בלתי מוחשיים אחרים
נכסים בלתי מוחשיים אחרים שנרכשו על ידי הקבוצה, בעלי אורך חיים מוגדר, נמדדים לפי עלות בניכוי הפחיתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.
נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר נמדדים לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו.

(4) אספנה עבור צי אוניות חכורות
עלות הבדיקה של צי האוניות אשר נמצא במסגרת אספנה מופחתת בהתאם לפרק הזמן הנותר עד לבדיקה הבאה, או התקופה עד לסוף החכירה, אם קצרה יותר.

(5) עלויות עוקבות
עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. כל העלויות האחרות, לרבות עלויות הקשורות למוניטין או מותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

(6) הפחיתות
הפחיתות נזקפת לדוח רווח והפסד בעיקר לפי שיטת הקו הישר (למעט קשרי לקוחות וסקרים גיאולוגיים המופחתים לפי קצב צריכת ההטבות הכלכליות הצפויות מהנכס על בסיס תחזית תזרים מזומנים) על פני אומדן אורך החיים השימושי של הנכסים הבלתי מוחשיים מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש, פרט למוניטין ולנכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר, אשר אינם מופחתים באופן שיטתי, אלא נבחנים באופן תקופתי לצורך ירידת ערך.

אומדן אורך החיים השימושי לתקופה הנוכחית ולתקופות השוואתיות הינו:

שנים	זכיונות
*	עלויות תוכנה
3-10	סימנים מסחריים
5-13	הסכמים עם לקוחות
3-25	הסכמים עם ספקים
5	פטנט
13-15	הסכם אי תחרות
5	תמלוגים בגין ידע (המשולמים מראש)
8-15	זכויות מים וחשמל
25	אספנה עבור צי אוניות חכורות
בעיקר 5	הוצאות נדחות בגין סקרים גיאולוגיים מופחתות על פני אורך החיים המבוסס על הערכה גיאולוגית של כמות האשלג שתופק מאתר הכרייה.

* על פני יתרת משך הזכיון שהוענק לחברות.

האומדנים בדבר שיטת הפחת ואורך החיים השימושי נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח.

הקבוצה בוחנת את אומדן אורך החיים השימושי של נכס בלתי מוחשי שאינו מופחת בכל תקופה על מנת לקבוע האם האירועים והנסיבות ממשיכים לתמוך בקביעה כי לנכס הבלתי מוחשי אורך חיים בלתי מוגדר.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. נכסים חכורים

חכירות, בהן נושאת הקבוצה באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה הראשונית נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים. לאחר ההכרה הראשונית, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה. יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים בדוח על המצב הכספי של החברה.

בעסקאות מכירה וחכירה חוזרת, רווחי הון מהמכירה נזקפים לדוח רווח והפסד, כאשר מחיר המכירה שווה לשווי ההוגן של הנכס הממומש והחכירה החוזרת מוגדרת כתפעולית.

חכירות של קרקעות ממנהל מקרקעי ישראל ("המנהל"), הינן חכירות תפעוליות. דמי חכירה ששולמו מראש למנהל מוצגים בדוח על המצב הכספי, ונזקפים לדוח רווח והפסד לאורך תקופת החכירה. תקופת החכירה וסכומי ההפחות מביאים בחשבון אופציה להארכת החכירה, במידה ובמועד ההתקשרות בחכירה היה ודאי באופן סביר שהאופציה תמומש.

ח. מלאי

מלאי נמדד לפי העלות או ערך המימוש נטו, כנמוך שבהם. עלות המלאי כוללת את העלויות לרכישת המלאי ולהבאתו למקומו ולמצבו הקיימים. במקרה של מלאי בתהליך ייצור ומלאי מוצרים גמורים, כוללת העלות את החלק המיוחס של תקורות הייצור, המבוסס על קיבולת נורמלית. ערך המימוש נטו הוא אומדן מחיר המכירה במהלך העסקים הרגיל, בניכוי אומדן העלות להשלמה ואומדן העלויות הדרושות לביצוע המכירה. שווי השוק של מלאי הנפט הגולמי נקבע על בסיס מחירים בינלאומיים.

עלות המלאי של חומרי גלם ועזר, חומרי אחזקה, תוצרת גמורה, בעיבוד, נפט גולמי, מוצרי דלק ומוצרי ביניים לזיקוק נקבעת בעיקר על בסיס ממוצע נע.

חלק מחומרי הגלם, התוצרת הגמורה ובעיבוד הינו בתפזורת. הכמויות מבוססות על אומדנים (הנערכים, ברובם, על ידי מומחים חיצוניים שמוודדים את נפח המלאי וצפיפותו).

מלאי אשר מכירתו צפויה להתבצע בתקופה העולה על 12 חודשים ממועד הדיווח מוצג כמלאי שאינו שוטף.

ט. היוון עלויות אשראי

עלויות אשראי ספציפי ועלויות אשראי שאינו ספציפי הונו לנכסים כשירים כהגדרתם בתקן חשבונאות בינלאומי מספר 23, עלויות אשראי, במהלך התקופה הנדרשת להשלמה ולהקמה עד למועד בו הם מוכנים לשימוש המיועד. עלויות אשראי שאינו ספציפי מהוונות באופן לאותה השקעה בנכסים כשירים או לאותו חלק ממנה שלא ממומן באשראי ספציפי תוך שימוש בשיעור שהוא הממוצע המשוקלל של שיעורי העלות בגין אותם מקורות אשראי שעלותם לא הוונה באופן ספציפי. עלויות אשראי אחרות נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

י. ירידת ערך

(1) נכסים פיננסיים

ירידת ערך של נכס פיננסי שאינו מוצג בשווי הוגן דרך רווח והפסד נבחנת כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית לכך שאירוע הפסד התרחש לאחר מועד ההכרה הראשונה בנכס ואירוע הפסד זה השפיע באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים של הנכס הניתן לאמידה מהימנה.

ראייה אובייקטיבית לכך שחלה ירידת ערך של נכסים פיננסיים עשויה לכלול הפרת חוזה על ידי חייב, ארגון מחדש של סכום המגיע לקבוצה המתבסס על תנאים אשר הקבוצה לא היתה שוקלת במקרים אחרים, קיום סממנים לכך שחייב או מנפיק חוב יפשוט רגל או היעלמות שוק פעיל עבור נייר ערך.

בבחינת ירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהם מכשירים הוניים, בוחנת הקבוצה גם את הפער שבין השווי ההוגן של הנכס לעלותו המקורית תוך התייחסות לסטיית התקן של שער המכשיר, למשך הזמן בו השווי ההוגן של הנכס נמוך מעלותו המקורית ולשינויים בסביבה הטכנולוגית, הכלכלית או המשפטית או בסביבת השוק בה פועלת החברה שהנפיקה את המכשיר. בנוסף, ירידה משמעותית או מתמשכת בשווי ההוגן מתחת לעלות המקורית הינה ראייה אובייקטיבית לירידת ערך. הקבוצה בוחנת ראיות לירידת ערך לגבי חייבים והלוואות ברמה ספציפית.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. ירידת ערך (המשך)

(1) נכסים פיננסיים (המשך)

הפסדים מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה מוכרים על ידי העברת ההפסד המצטבר שנוקף לקרן הון בגין נכסים זמינים למכירה, לרווח והפסד. ההפסד המצטבר אשר נגרע מהרווח הכולל האחר והוכר ברווח והפסד הינו ההפרש בין עלות הרכישה בניכוי החזרי קרן והפחתות, לבין השווי ההוגן הנוכחי בניכוי ירידות ערך אשר הוכרו בעבר דרך רווח והפסד. שינויים בהפרשה לירידת ערך כתוצאה מחלוף הזמן מוצגים כמרכיב של הכנסות מימון.

הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחסו באופן אובייקטיבי לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד מירידת הערך. ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים הנמדדים לפי עלות מופחתת ובגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי חוב, נוקף לדוח רווח והפסד. ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי הון, נוקף ישירות לרווח כולל אחר.

(2) נכסים שאינם פיננסיים

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הקבוצה, שאינם מלאי ונכסי מס נדחים, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים, כאמור, מחושב אומדן סכום בר ההשבה של הנכס. סכום בר ההשבה של מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר או שאינם זמינים לשימוש, נבדק אחת לשנה או באופן תכוף יותר אם יש סימנים לירידת ערך.

הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה). בקביעת שווי השימוש, מהוות הקבוצה את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס. לשם בחינת ירידת ערך, הנכסים מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים") כך שהרמה בה נבחנת ירידת הערך משקפת את הרמה הנמוכה ביותר בה המוניטין נתון למעקב למטרת דיווח פנימי אך בכל מקרה אינה גדולה ממגזר פעילות (ראה סעיף כ להלן לעניין הגדרת מגזר פעילות). מוניטין שנרכש במסגרת צירוף עסקים מוקצה ליחידות מניבות מזומנים אשר צפויות להניב הטבות מהסינרגיה של הצירוף.

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים אליה הנכס משתייך עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת ערך לגבי יחידות מניבות מזומנים, מוקצים תחילה להפחתת הערך בספרים של מוניטין שיוחס ליחידות אלה ולאחר מכן להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים, באופן יחסי.

הפסד מירידת ערך מוניטין אינו מבוטל. באשר לנכסים אחרים, הפסדים מירידת ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

מוניטין המהווה חלק מחשבון השקעה בחברה כלולה אינו מוכר בנפרד ולכן אינו נבחן בנפרד בבחינת ירידת ערך. לחילופין, נבחנת ירידת ערך להשקעה בכללותה כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על ירידת ערך.

יא. קבוצות נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה

נכסים לא שוטפים (או קבוצות מימוש המורכבות מנכסים והתחייבויות) שצפוי כי ימומשו בדרך של מכירה ולא בדרך של שימוש מתמשך, מסווגים כנכסים המוחזקים למכירה. מיד לפני סיווגם כמוחזקים למכירה, נמדדים הנכסים (או המרכיבים של קבוצות המיועדות לסילוק) על פי המדיניות החשבונאית של הקבוצה. לאחר מכן נמדדים הנכסים (או הקבוצה המיועדת לסילוק), לפי הנמוך מבין הערך בספרים והשווי ההוגן, בניכוי עלויות מכירה. בתקופות עוקבות, נכסים ברי פחת המסווגים כמוחזקים למכירה אינם מופחתים הפחתה תקופתית. הפסדים מירידת ערך בעת הסיווג הראשוני של נכס כמוחזק למכירה, וכן רווחים או הפסדים עוקבים כתוצאה מהמדידה מחדש, נזקפים לרווח והפסד. רווחים מוכרים עד לסכום המצטבר של הפסד מירידת ערך שנרשם בעבר.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יב. הטבות לעובדים

בקבוצה קיימות מספר תכניות הטבה לאחר העסקה. התכניות ממומנות בדרך כלל על ידי הפקדות לחברות ביטוח או לקרנות פנסיה והן מסווגות כתכניות הפקדה מוגדרת וכן כתכניות הטבה מוגדרת.

(1) תכניות להפקדה מוגדרת
מחויבויות הקבוצה להפקיד בתכנית הפקדה מוגדרת, נזקפות כהוצאה לרווח והפסד במועד בו נוצרת המחויבות להפקיד.

(2) תכניות להטבה מוגדרת
מחויבות נטו של הקבוצה, המתייחסת לתכנית הטבה מוגדרת בגין הטבות לאחר פרישה, מחושבת לגבי כל תכנית בנפרד על ידי אומדן הסכום העתידי של ההטבה שיגיע לעובד בתמורה לשירותיו, בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. הטבה זו מוצגת לפי ערך נוכחי בניכוי השווי ההוגן של נכסי התכנית. שיעור ההיוון של חברות הקבוצה הפועלות במדינות שבהן יש שוק בו מתקיימת סחירות גבוהה באגרות חוב קונצרניות, הינו בהתאם לתשואה על אגרות החוב הקונצרניות. שיעור ההיוון של חברות הקבוצה הפועלות במדינות בהן אין שוק בעל סחירות גבוהה, כולל ישראל, הינו בהתאם לתשואה על אגרות חוב ממשלתיות, שהמטבע שלהן ומועד פירעון דומים לתנאי המחויבות של הקבוצה. החישובים נערכים על ידי אקטואר מוסמך לפי שיטת יחידת הזכאות החזויה. כאשר לפי תוצאות החישובים נוצר נכס לקבוצה, מוכר נכס עד לסכום נטו של הערך הנוכחי של הטבות כלכליות הזמינות בצורה של החזר מהתוכנית או הקטנה בהפקדות עתידיות לתוכנית. הטבה כלכלית בצורת החזרים או הקטנת הפקדות עתידיות תחשב זמינה כאשר ניתן לממשה במהלך חיי התוכנית או לאחר סילוק המחויבות.

כאשר קיימת חובה, במסגרת דרישת הפקדה מזערית, לתשלום סכומים נוספים ביחס לשירותים שניתנו בעבר, מכירה החברה במחויבות נוספת (הגדלת התחייבות נטו או הקטנת נכס נטו), במידה וסכומים כאמור לא יהיו זמינים כהטבה כלכלית בצורה של החזר מהתוכנית או הקטנה בהפקדות עתידיות.

כאשר חל שיפור בהטבות שמעניקה התכנית לעובדים, אותו חלק מההטבות המוגדרות המתייחס לשירותי עבר של העובדים, נזקף לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני התקופה הממוצעת עד להבשלת ההטבות. במידה שההטבות מבשילות מיידי, ההוצאה נזקפת מיידי לרווח והפסד.

התנועה בהתחייבות נטו, בגין תוכנית הטבה מוגדרת המוכרת בכל תקופה חשבונאית ברווח והפסד מורכבת כדלקמן:

(1) הוצאות שירות שוטפות (Service Costs) - הגידול בערך הנוכחי של ההתחייבות שנובע משירות של העובדים בתקופה המדווחת.

(2) הוצאות ריבית שוטפות (Interest Costs) - היא הגידול בערך הנוכחי של ההתחייבות שנובע מחלוף הזמן.

(3) תשואה צפויה על נכסי הקרן;

(4) הפרשי שער.

(5) עלות שירותי עבר (Past Service Cost) וצמצום של תוכנית - השינוי בערך הנוכחי של ההתחייבות בתקופה השוטפת כתוצאה משינוי של הטבות לאחר סיום העסקה המיוחס לתקופות קודמות.

(6) הפחתה כתוצאה מהקטנת הטבות.

הפער, לתאריך הדוח, בין ההתחייבות נטו, לתחילת תקופה בתוספת התנועה ברווח והפסד כמפורט לעיל, לבין ההתחייבות האקטוארית בניכוי השווי ההוגן של נכסי הקרן לתום התקופה, משקף יתרת רווחים או הפסדים אקטואריים שנוקפים דרך רווח כולל אחר ישירות לעודפים.

(3) הטבות אחרות לעובדים לטווח ארוך

המחויבות נטו של הקבוצה בגין הטבות לעובדים לטווח ארוך, שאינן מתייחסות לתכניות הטבה לאחר העסקה, היא בגין סכום ההטבה העתידית המגיעה לעובדים בגין שירותים שהוענקו בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. סכום הטבות אלו מהווה לערכו הנוכחי. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב ממשלתיות שהמטבע שלהן ומועד הפירעון שלהן דומים לתנאי המחויבויות של הקבוצה. החישוב נעשה לפי שיטת יחידת הזכאות החזויה. רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים ישירות לרווח והפסד בתקופה בה הם נוצרו.

במקרים בהם גובה ההטבה זהה לגבי כל עובד, ללא התחשבות בשנות השירות, העלות של הטבות אלה מוכרות כאשר ניתנת ההטבה בפועל.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יב. הטבות לעובדים (המשך)

(4) הטבות בגין פיטורין
הטבות בגין פיטורין מוכרות כהוצאה כאשר הקבוצה התחייבה באופן מובהק, ללא אפשרות ממשיה לביטול, לפיטורי עובדים לפני הגיעם למועד הפרישה המקובל על פי תכנית פורמאלית מפורטת. הטבות הניתנות לעובדים בפרישה מרצון נזקפות כאשר הקבוצה הציעה לעובדים תכנית המעודדת פרישה מרצון, צפוי שההצעה תתקבל וניתן לאמוד באופן מהימן את מספר הנענים להצעה.

(5) הטבות לזמן קצר
מחויבויות בגין הטבות לעובדים לזמן קצר נמדדות על בסיס לא מהוון, וההוצאה נזקפת בעת שניתן השירות המתייחס.

הפרשה בגין הטבות לעובדים לטווח קצר בגין בונוס במזומן, מוכרת כאשר לקבוצה יש מחויבות נוכחית משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד בעבר וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום.

(6) עסקאות תשלומים מבוססי מניות
השווי ההוגן במועד ההענקה של מענקי תשלום מבוסס מניות לעובדים נזקף כהוצאת שכר במקביל לגידול בהון על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית למענקים. הסכום שנוקף כהוצאה בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, המותנים בתנאי הבשלה שהינם תנאי שירות או תנאי ביצוע שאינם תנאי שוק, מותאם על מנת לשקף את מספר המענקים אשר צפויים להבשיל. עבור מענקי תשלום מבוסס מניות המותנים בתנאים שאינם תנאי הבשלה או בתנאי הבשלה שהינם תנאי ביצוע שהם תנאי שוק, הקבוצה מביאה בחשבון תנאים אלו באמידת השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים, לכן, הקבוצה מכירה בהוצאה בגין מענקים אלו ללא קשר אם התקיימו התנאים הללו.

בעסקאות בהן מעניקה חברת האם לעובדי החברה זכויות למכשיריה ההוניים, מטפלת החברה בהענקה כעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים, כלומר מכירה בשווי ההוגן של ההענקה ישירות בהון, בהתאם לאמור לעיל.

תשלומים מבוססי מניות שהוענקו לפני ה- 7 בנובמבר 2002 או שהבשילו עד ליום ה- 1 בינואר 2007, אינם מטופלים באופן רטרואקטיבי בהתאם ל- IFRS 2, כמתאפשר תחת ההקלה ב- IFRS 1.

יג. הפרשות

הפרשה מוכרת כאשר לקבוצה יש מחויבות נוכחית, משפטית או משתמעת, כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, הניתנת לאמידה בצורה מהימנה, וכאשר צפוי כי תידרש זרימת הטבות כלכליות לסילוק המחויבות. ההפרשות נקבעות על ידי היוון תזרימי המזומנים העתידיים בשיעור ריבית לפני מס, המשקף את הערכות השוק השוטפות לערך הזמן של הכסף ואת הסיכונים הספציפיים להתחייבות.

(1) אחריות
הפרשה לאחריות מוכרת כאשר סופקו המוצרים או השרות, בגינם ניתנה האחריות. ההפרשה מבוססת על נתונים היסטוריים ועל שקלול כל התוצאות האפשריות בהסתברויות שלהן.

(2) שינוי מבני
הפרשה לשינוי מבני מוכרת כאשר הקבוצה מאשרת תכנית פורמאלית ומפורטת לשינוי מבני וכשהשינוי מבני החל למעשה או כאשר ניתנה הודעה עליו לעובדים. ההפרשה כוללת את היציאות הישירות הנובעות מהשינוי המבני, הכרוכות בהכרח בשינוי המבני ואשר אינן מיוחסות לפעילויות הממשיכות של הקבוצה.

(3) הפרשה בגין עלויות סביבתיות
הקבוצה מכירה בהפרשה בגין מחויבות קיימת שהתהוותה בגין עלות שוטפת להפעלה ולחזוקה של מתקנים למניעת זיהום הסביבה והפרשות צפויות לעלויות המתייחסות לשיקום סביבתי הנובע מפעילות שוטפת או מפעילות עבר. עלויות למניעת זיהום סביבתי, המגדילות את אורך החיים או את יעילות המתקן או מקטינות או מונעות את זיהום הסביבה, נזקפות לעלות הרכוש הקבוע ומופחות בהתאם למדיניות הפחת הנהוגה בקבוצה.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יג. הפרשות (המשך)

תביעות משפטיות

(4) הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות משפטית בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי הקבוצה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן. כאשר השפעת ערך הזמן מהותית, נמדדת ההפרשה בהתאם לערכה הנוכחי. בנוסף, במקרים נדירים בהם לא ניתן להעריך את תוצאות התלויה לא נרשמת הפרשה בדוחות הכספיים.

יד. הכרה בהכנסות

מכירת סחורות

(1) ההכנסה ממכירת סחורות במהלך העסקים הרגיל נמדדת על פי השווי ההוגן של התמורה שנתקבלה או העומדת להתקבל, בניכוי החזרות והנחות, הנחות מסחריות והנחות כמות. במקרים בהם תקופת האשראי היא קצרה ומהווה את האשראי המקובל בענף התמורה העתידית אינה מהווה. הקבוצה מכירה בהכנסה כאשר קיימת ראייה משכנעת (בדרך כלל ביצוע של הסכם מכירה) שהסיכונים המשמעותיים וההנאות מהבעלות על הסחורה עוברים לקונה, קבלת התמורה צפויה, קיימת אפשרות להעריך באופן מהימן את אפשרות החזרת הסחורה והעלויות שהתהוו או שיתהוו בגין העסקה ניתנות לאמידה באופן מהימן, כאשר אין להנהלה מעורבות נמשכת עם הסחורה, וכן ההכנסה ניתנת למדידה באופן מהימן. העברת הסיכונים והתשואות משתנה בהתאם לתנאים הספציפיים של חוזה המכירה.

הכנסות מהפלטות ושירותים נלווים

(2) הכנסות ועלויות בקשר להובלת מטענים נזקפות על בסיס שיעורי ההתקדמות של ההפלטות. שיעור ההתקדמות נקבע לפי היחס בין מספר הימים שחלפו מתחילת ההפלגה עד לתאריך הדוחות הכספיים לבין אומדן סך ימי ההפלגה, אשר להערכת ההנהלה אינו שונה מהותית מקצב פקידות האוניות את הנמלים במהלך ההפלגה ושאינו מהווה בהכרח מדד זהה לקצב התקדמות כל מכולה בנפרד. לגבי הפלטות שבהן צפוי הפסד, נזקפת הפרשה למלוא ההפסד הצפוי. הכנסות ממתן שירותים נלווים להפלטות נזקפות במקביל למתן השרות.

חוזי הקמה

(3) ההכנסות וההוצאות מחוזי הקמה נזקפות לרווח והפסד, באופן יחסי לשיעור השלמת החוזה, כאשר ניתן לאמוד באופן מהימן את תוצאותיו. הכנסות מחוזה הקמה כוללות את הסכום המקורי שנכלל בחוזה בתוספת סכומים בגין שינויים בעבודה, תביעות ותמריצים, במידה וצפויה הכנסה ושניתן למדוד אותה בצורה מהימנה.

שיעור השלמת החוזה נקבע על ידי היחס בין עלויות החוזה שהתהוו בגין עבודה שבוצעה לבין סך אומדן עלויות החוזה. כאשר אין אפשרות להעריך באופן מהימן את תוצאות חוזה הבנייה, מוכרת ההכנסה מהחוזה רק בגובה העלויות שסביר כי ניתן יהיה להשיבן. הפסד צפוי מחוזה הקמה נזקף מיידית לרווח והפסד.

הסדרי זיכיון

(4) הכנסות ממתן שירותי תפעול או הכנסות ממתן שירותים אחרים מוכרות בתקופה שבה מספקת הקבוצה את השירותים. כאשר הקבוצה מספקת יותר מסוג אחד של שירותים במסגרת הסכם זיכיון, התמורה שמתקבלת מוקצת באופן יחסי, בהתאם לשווי הוגן של השירותים שסופקו.

במסגרת הסכמי זיכיון למתן שירותים עם גופים ממשלתיים להקמה ולתפעול מתקנים להתפלת מים בתמורה לתשלומים קבועים ומשתנים, מכירה הקבוצה בדוחות הכספיים בנכס פיננסי ממועד תחילת ההקמה של המתקנים. הנכס הפיננסי משקף את התשלומים הבלתי מותנים שעתידיים להתקבל מהממשלה ונושא ריבית הנקבעת על פי הריבית חסרת הסיכון של המזמין בתוספת פרמיה המשקפת את הסיכון המתאים. עלויות התפעול ואחזקת המתקן נזקפות לדוחות רווח והפסד עם התהוותן. ההכנסות מהתפעול חושבו בהתאם לסכום עלויות ההפעלה בתוספת מרווח קבוע.

טו. תשלום דמי חכירה

תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

תשלומי חכירה מינימאליים, המשתלמים במסגרת חכירה מימונית, נחלקים בין הוצאות המימון לבין הפחתת יתרת ההתחייבות. הוצאת המימון מוקצת לכל תקופה מתקופת החכירה, כך שמתקבל שיעור ריבית תקופתית קבוע, על היתרה הנוותרת של ההתחייבות. תשלומי החכירה מעודכנים לאורך תקופת החכירה הנוותרת בדמי החכירה התלויים, במועד בו מתקבל האישור לשינוי תנאי החכירה.

תשלומי החכירה המינימאליים מתעדכנים בגין דמי חכירה מותנים כאשר ההתניה מתבררת.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טז. עלויות חיפוש משאבים והערכתם

עלויות שהתהוו בגין חיפוש משאבים והערכתם מוכרות כנכסים בלתי מוחשיים. העלויות מוצגות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר ובניכוי הפרשה לירידת ערך. העלות כוללת בין היתר עלויות ביצוע מחקרים, עלות קידוחים ופעילויות בהקשר להערכת ההיתכנות הטכנית ליכולת קיום מסחרי של הפקת המשאבים.

יז. הכנסות והוצאות מימון

הכנסות מימון כוללות הכנסות ריבית בגין סכומים שהושקעו (לרבות נכסים פיננסיים זמינים למכירה), הכנסות מדיבידנדים, רווחים ממכירת נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שינויים בשווי ההון של נכסים פיננסיים המוצגים בשווי הון דרך רווח והפסד, רווחים ממטבע חוץ, הכנסות הנובעות משערך נכסי תוכנית הטבה מוגדרת לעובדים ורווחים ממכשירים פיננסיים נגזרים המוכרים ברווח והפסד. הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן, באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית. הכנסות מדיבידנדים מוכרות במועד בו מוקנית לקבוצה הזכות לקבלת תשלום. באם מתקבל הדיבידנד בגין מניות סחירות, מכירה הקבוצה בהכנסות מדיבידנד ביום האקס.

הוצאות מימון כוללות הוצאות ריבית על הלוואות שנתקבלו, שינויים בגין ערך הזמן בגין הפרשות, שינויים בשווי ההון של נכסים פיננסיים המוצגים בשווי הון דרך רווח והפסד, עלויות בגין עסקאות איגוח, הפסדים מירידת ערך של נכסים פיננסיים מסויימים, הפסדים ממכשירים פיננסיים נגזרים, ושינויים עקב חלוף הזמן בהתחייבויות בגין תוכניות הטבה מוגדרת לעובדים. עלויות האשראי, שאינן מהוונות, נזקפות לדוח רווח והפסד לפי שיטת הריבית האפקטיבית. רווחים והפסדים מהפרשי שער מדווחים בנטו.

יח. הוצאות מסים על הכנסה

הוצאת מסים על הכנסה כוללת מסים שוטפים ונדחים. הוצאת מסים על הכנסה נזקפת לדוח רווח והפסד אלא אם המס נובע מעסקה או אירוע אשר מוכרים ישירות בהון או ברווח כולל אחר. במקרים אלו, הוצאת המסים על הכנסה נזקפת להון או לרווח כולל אחר.

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוק שנחקק או נחקק למעשה למועד הדיווח, והכולל שינויים בתשלומי המס המתחייבים לשנים קודמות.

ההכרה במסים נדחים הינה בהתאם לשיטה המאזנית, בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. החברה לא מכירה במסים נדחים לגבי ההפרשים הזמניים הבאים: ההכרה לראשונה במוניטין, ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושאינה משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצרכי מס, וכן הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות מאוחדות, בישויות בשליטה משותפת ובחברות כלולות, במידה ואין זה צפוי שהם יתהפכו בעתיד הנראה לעין ובמידה והקבוצה שולטת במועד היפוך ההפרש. המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה למועד הדיווח. החברה מקזזת נכסי והתחייבויות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס באותה חברה נישומה, או בחברות שונות, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים מיושבים בו זמנית. נכס מס נדחה מוכר בספרים כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצל את ההפרשים הזמניים. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתחייבות תתממשנה, הם מופחתים.

הקבוצה עשויה להתחייב בתוספת מס במקרה של חלוקת דיבידנד בין חברות הקבוצה. תוספת מס זו לא נכללה בדוחות הכספיים, לאור מדיניות חברות הקבוצה שלא לגרום לחלוקת דיבידנד הכרוכה בתוספת מס לחברה המקבלת, בעתיד הנראה לעין. במקרים בהם צפויה אחת מחברות הקבוצה לחלק דיבידנד מרווחים הכרוכים בתוספת מס לחברה המקבלת, יוצרת אותה חברה עתודה למס בגין תוספת מס שעשויה היא להתחייב בה בגין חלוקת דיבידנד. מס נדחה בגין עסקאות בין חברות בדוח המאוחד נרשם לפי שיעור המס החל על החברה הרוכשת.

יט. רווח למניה

הקבוצה מציגה נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלה. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה. הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח או ההפסד, המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור בגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות, הכוללות אופציות למניות שהוענקו לעובדים.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כ. דיווח על מגזרי פעילות

מגזר פעילות הינו רכיב של הקבוצה העונה על שלושת התנאים הבאים :

1. עוסק בפעילויות עסקיות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות ובגינן עשויות להתהוות לו הוצאות, לרבות הכנסות והוצאות המתייחסות לעסקאות בין חברות הקבוצה ;
2. תוצאותיו התפעוליות נסקרות באופן סדיר על ידי מקבל ההחלטות התפעוליות הראשי של הקבוצה, על מנת לקבל החלטות לגבי משאבים שיוקצו לו ועל מנת להעריך את ביצועיו ; וכן
3. קיים לגביו מידע כספי נפרד זמין.

תמחור בין מגזרי נקבע בהתבסס על מחירי עסקאות במהלך העסקים הרגיל.

כא. עסקאות עם בעל שליטה

נכסים, התחייבויות והטבות שלגביהם מבוצעת עסקה עם בעל שליטה נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, החברה זוקפת להון את ההפרש בין השווי ההוגן והתמורה בעסקה.

כב. סיווג מחדש

החברה סיווגה מחדש פריטי נכסים והתחייבויות שונים בדוח על המצב הכספי ליום 31 בדצמבר 2008 וכן רכיבי הכנסות והוצאות בדוח רווח והפסד לשנה שהסתיימה באותו תאריך בסכומים שאינם מהותיים.

כג. מכירת נכסים פיננסיים

מכירת נכסים פיננסיים מוכרת כמכירה כאשר השליטה בנכס הפיננסי הועברה במלואה לצד שלישי בלתי תלוי והועברו מלוא הסיכונים והתגמולים הכרוכים בנכס לצד שלישי בלתי תלוי.

כד. מענקי ממשלה

מענקי ממשלה מוכרים לראשונה כאשר קיים ביטחון סביר שהם יתקבלו ושהקבוצה תעמוד בתנאים המזכים בקבלתם. מענקי ממשלה המתקבלים לצורך רכישת נכס מוצגים בניכוי מהנכס המתייחס ונזקפים לדוח רווח והפסד באופן שיטתי, לאורך תקופת החיים השימושיים של הנכס. מענקים שהתקבלו ממשלת ישראל בגין עלות העסקת ימאים תושבי ישראל באוניות ישראליות, מזוכים מעלות השכר.

כה. מדדים ושערי חליפין

יתרות במטבע חוץ או צמודות אליו נכללות בדוחות הכספיים לפי שערי חליפין היציגים לתאריך הדוח על המצב הכספי. יתרות צמודות למדד המחירים לצרכן נכללות על בסיס המדד המתאים לגבי כל נכס או התחייבות צמודים.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן :

שער החליפין של הדולר ביחס לאירו	שער החליפין של הדולר ביחס לשקל	מדד המחירים לצרכן	
0.694	3.775	110.57	ליום 31 בדצמבר 2009
0.718	3.802	106.40	ליום 31 בדצמבר 2008
			השינוי בשנה שהסתיימה ביום :
(3.3%)	(0.7%)	3.9%	31 בדצמבר 2009
5.6%	(1.1%)	3.8%	31 בדצמבר 2008
(10.5%)	(9.0%)	3.4%	31 בדצמבר 2007

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כו. תקנים חדשים ופרשנויות שטרם אומצו

- א. (2008) IFRS 3 צירופי עסקים ותיקון ל- IAS 27 משנת 2008, דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים (להלן - "התקנים"). השינויים העיקריים הרלוונטיים בתקנים הם:
- הגדרת עסק הורחבה, כך שיותר רכישות יטופלו כצירוף עסקים.
 - טיפול לפי שווי הוגן מלא בעסקאות המביאות להפסקת איחוד, כך שהאחזקה הנותרת לאחר הפסקת האיחוד משתערכת במועד הפסקת האיחוד, לפי שווי הוגן, לדוח רווח והפסד.
 - טיפול לפי שווי הוגן מלא בעסקאות המביאות לאיחוד דוחות כספיים (שלא אוחדו קודם לכן), כך שההשקעה המקורית לפני האיחוד תשתערך במועד האיחוד לראשונה, לפי שווי הוגן, לדוח רווח והפסד.
 - זכויות המיעוט תימדדנה בשווי הוגן או לפי חלקם היחסי בנכסים והתחייבויות המזוהים של הנרכשת, על בסיס כל עסקה בנפרד.
 - טיפול ברכישות של מניות נוספות או במכירות של חלק מהמניות הקיימות, מבלי שהחברה חדלה לאחד את הדוחות של החברות בהן נעשו העסקאות, ייעשה באופן שכל ההפרשים הנובעים מהעסקאות ייוקפו ישירות להון (לרבות הפרשים שבעבר היו נזקים לרווח והפסד או למוניטין).
 - זקיפה מיידית לרווח והפסד של עלויות עסקה.
 - מדידת תמורות מותנות בצירופי עסקים לפי שווי הוגן וזקיפת שינויים באומדנים המתייחסים לתמורה מותנית שהינה התחייבות פיננסית לרווח והפסד.
 - אי עדכון המוניטין בגין ניצול הפסדים מועברים לצרכי מס שהיו קיימים ביום רכישת עסקים.
 - הקצאת הרווח הכולל בין בעלי המניות.
- תקנים אלה יחולו על תקופות דיווח כספי שנתיות של הקבוצה המתחילות ביום 1 בינואר 2010 או לאחר מכן. השינויים העיקריים בתקנים אלה יחולו מכאן ואילך, הינו לגבי עסקאות ממועד היישום לראשונה.

ב. פרויקט השיפורים לתקינה הבינלאומית, משנת 2009 (Improvements to IFRSs)

ה- IASB פרסם ואישר, באפריל 2009, 15 תיקונים לתקני דיווח כספי בינלאומיים במגוון רחב של סוגיות חשבונאיות. התיקונים יחולו לתקופות שמתחילות ביום 1 בינואר 2010 ולאחריה, עם אפשרות לאימוץ מוקדם, בכפוף לתנאים המפורטים עבור כל תיקון.

התיקון אשר עשוי להיות רלוונטי לקבוצה ואשר עשויה להיות לו השפעה על הדוחות הכספיים הינו:

תיקון ל- IAS 17, חכירות, סיווג חכירות של קרקע ומבנים (להלן - "התיקון"). בהתאם לתיקון לא קיימת עוד הדרישה לסווג חכירת קרקע כחכירה תפעולית בכל מקרה בו הבעלות אינה צפויה לעבור לחוכר בתום תקופת החכירה. בהתאם לתקן המתוקן, הדרישה היא לבחון את חכירת הקרקע בהתאם לקריטריונים לסיווג חכירות כמימוניות או כתפעוליות.

כמו כן נקבע כי מרכיבי הקרקע ומבנים בחכירה של קרקע ומבנים נבחנים בנפרד לצרכי סיווג החכירות, בהתבסס על הקריטריונים לתקן כאשר שיקול משמעותי בסיווג מרכיב הקרקע הינו העובדה כי קרקע בדרך כלל בעלת אורך חיים בלתי מוגדר.

התיקון חל על דוחות כספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2010 או לאחריו. יישום מוקדם של התיקון אפשרי תוך מתן גילוי לכך. התיקון ייושם למפרע, כלומר יש לבחון את אופן הסיווג של חכירות קרקע על בסיס המידע שהיה קיים בעת ההתקשרות בחכירות ואם חל שינוי בסיווג החכירה, יש ליישם למפרע את הוראות תקן חשבונאות בינלאומי 17 ממועד ההתקשרות בחכירה. אולם, אם לישות אין את המידע הדרוש ליישום למפרע של התיקון, עליה להשתמש במידע הקיים במועד אימוץ התיקון ולהכיר בנכס ובהתחייבות המתייחסים לחכירת קרקע שסווגה בעקבות התיקון כחכירה מימונית לפי שווים ההוגן באותו מועד. הפרש כלשהו בין השווי ההוגן של הנכס לבין השווי ההוגן של ההתחייבות ייוקף לעודפים.

החברה בוחנת את השפעת התיקון על דוחותיה הכספיים.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כו. תקנים חדשים ופרשנויות שטרם אומצו (המשך)

ג. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9 מכשירים פיננסיים

תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9, מכשירים פיננסיים (להלן - "התקן"). תקן זה הינו שלב ראשון בפרויקט ההחלפה הכוללת של תקן חשבונאות בינלאומי IAS 39 מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה (להלן - "IAS 39") כאשר הוא מחליף את הדרישות המופיעות ב- IAS 39 ביחס לסיווג ומדידה של נכסים פיננסיים. בהתאם לתקן, ישנן שתי קטגוריות עיקריות של מדידת נכסים פיננסיים: עלות מופחתת ושווי הוגן כאשר הבסיס לסיווג לגבי מכשירי חוב מתבסס על המודל העסקי של הישות לניהול נכסים פיננסיים ועל מאפייני תזרימי המזומנים החוזיים של הנכס הפיננסי. בהתאם לתקן, השקעה במכשיר חוב תימדד לפי עלות מופחתת אם המטרה של המודל העסקי של הישות היא להחזיק נכסים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים שלהם וכן תנאיו החוזיים יוצרים זכאות לתזרימי מזומנים במועדים ספציפיים אשר מהווים תשלומים של קרן וריבית בלבד. כל נכסי החוב האחרים ימדדו לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד. בנוסף, נגזרים משובצים לא מופרדים יותר מחוזים מעורבים הכוללים חוזה מארח שהוא נכס פיננסי. במקום זאת, החוזה המעורב כולו יבחן לצורך סיווג בהתאם לקריטריונים דלעיל. כמו כן, השקעה במכשירים הוניים תימדד לפי שווי הוגן כאשר השינויים בשווי ההוגן יזקפו לרווח והפסד. יחד עם זאת, התקן מאפשר בעת ההכרה הראשונית במכשיר הוני שאינו מוחזק למסחר, לבחור להציג שינויים בשווי ההוגן של המכשיר ההוני במסגרת הרווח הכולל האחר כאשר הסכומים שזקפו לרווח הכולל האחר לא יסווגו לעולם לרווח והפסד. דיבידנדים על מכשירים הוניים שהשערוכים שלהם נזקפים לרווח הכולל האחר, יוכרו לרווח והפסד אלא אם הם מהווים באופן מובהק חוזר השקעה ראשונית. התקן מוציא מתחולתו התחייבויות פיננסיות.

התקן ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 או לאחר מכן. יישום מוקדם מותר, בכפוף למתן גילוי וכן בכפוף לאימוץ במקביל של התיקונים לתקני IFRS אחרים, המפורטים בנספח לתקן. יישום התקן ייעשה באופן של יישום למפרע, למעט הקלות מסוימות, בהתאם להוראות המעבר המפורטות בתקן. בפרט, אם ישות בוחרת ליישם את התקן לפני יום 1 בינואר 2012 היא איננה נדרשת להציג מחדש מספרי השוואה.

החברה בוחנת את השפעת התקן על דוחותיה הכספיים.

באור 4 - קביעת שווי הוגן

כחלק מכללי המדיניות החשבונאית ודרישות הגילוי, נדרשת הקבוצה לקבוע את השווי ההוגן של נכסים והתחייבויות פיננסיים ושאינם פיננסיים. ערכי השווי ההוגן נקבעו לצרכי מדידה ו/או גילוי על בסיס השיטות המתוארות להלן. מידע נוסף לגבי ההנחות ששימשו בקביעת ערכי השווי ההוגן ניתן בביאורים המתייחסים לאותו נכס או התחייבות.

א. רכוש קבוע

השווי ההוגן של רכוש קבוע, שהוכר במסגרת צירוף עסקים, מבוסס על מודל העלות או מודל ערכי השוק. על פי מודל העלות השווי ההוגן של הרכוש הקבוע מבוסס על מחיר השיחלוף המופחת של הפריט הנמדד. על פי מודל ערכי השוק השווי ההוגן מבוסס על מחיר המכירה שנקבע בעסקאות מכירה של נכסים דומים, תוך ביצוע התאמות המיוחסות לפריטים של הנכסים שנמכרו לבין הנכס שנרכש במסגרת צירוף העסקים.

ב. נכסים בלתי מוחשיים

השווי ההוגן של פטנטים וסימנים מסחריים, אשר נרכשו בצירוף עסקים, מבוסס על הערך המהוון של אומדן התמלוגים אשר נדרש היה לשלם, אלמלא הבעלות על הפטנט או הסימן המסחרי. השווי ההוגן של קשרי לקוחות שנרכשו במסגרת צירוף עסקים נקבע תוך שימוש בשיטת הרווחים העודפים הרב-תקופתית (the multi-period excess earnings method), לפיה שווי ההוגן של הנכס מוערך לאחר הפחתת התשואה ההוגנת על יתר הנכסים המשתתפים ביצירת תזרים המזומנים המתייחס.

נכסים בלתי מוחשיים המתקבלים בעבור אספקת שירותי הקמה, במסגרת הסכמי זיכיון, נמדדים, במועד ההכרה לראשונה, בהתבסס על השווי ההוגן של שירותי ההקמה שסופקו.

השווי ההוגן של נכסים בלתי מוחשיים אחרים מבוסס על הערך המהוון של תזרימי המזומנים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכסים וממכירתם.

באור 4 - קביעת שווי הוגן (המשך)

ג. מלאי

השווי ההוגן של מלאי אשר נרכש בצירוף עסקים, נקבע כדלקמן:

- (1) מלאי מוצרים גמורים - על בסיס אומדן מחיר המכירה של המלאי במהלך העסקים הרגיל, בניכוי אומדן העלויות למכירתו, וכן מרווח סביר המבוסס על המאמצים הנדרשים להשלמת ולמכירת המלאי.
- (2) מלאי תוצרת בעיבוד - נקבע על בסיס האומדנים המפורטים בסעיף 1 לעיל בניכוי עלויות הדרושות להשלמתו.
- (3) מלאי חומרי גלם - בהתבסס על מחיר שיחלוף.

ד. השקעות בניירות ערך סחירים

השווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה וניירות ערך המוחזקים לצרכי מסחר נקבע על פי מחירם בבורסה למועד הדיווח.

ה. נגזרים

השווי ההוגן של חוזי אקדמה על מטבע חוץ נקבע תוך שימוש בתוכנות מסחר המתבססות על מחירי השוק שלהם. מחיר השוק נקבע על ידי שקלול שער החליפין ומקדם הריבית המתאים לתקופת העסקה ולמדד המטבעות הרלבנטי. השווי ההוגן של אופציות מטבע נקבע תוך שימוש בתוכנות מסחר המתבססות על מודל בלק ושולס הלוקח בחשבון את הערך הפנימי, סטיית התקן וריביות.

השווי ההוגן של חוזים להחלפת ריבית נקבע תוך שימוש בתוכנות מסחר ומבוסס על מחיר השוק הנקבע על ידי היוון אומדן תזרימי המזומנים העתידיים על בסיס התנאים ואורך התקופה עד לפדיון של כל חוזה ותוך שימוש בשיעורי ריבית וסטיות תקן שוק של מכשיר דומה למועד המדידה.

השווי ההוגן של עסקאות החלפת מטבע וריבית מבוסס על מחירי השוק להיוון תזרימי המזומנים העתידיים על בסיס התנאים ואורך התקופה עד לפדיון של כל עסקה ותוך שימוש בשיעורי ריבית שוק של מכשיר דומה למועד המדידה.

השווי ההוגן של עסקאות להגנה על שיעור המדד מבוסס על מחירי השוק והיוון תזרימי המזומנים העתידיים על בסיס התנאים ואורך התקופה עד לפדיון של כל עסקה ותוך שימוש בשיעורי ריבית שוק של מכשיר דומה למועד המדידה.

חוזים עתידיים על מחירי אנרגיה מוצגים בשווי ההוגן אשר נקבע על ידי שימוש בתוכנות מסחר המצטטות את מחירי המוצרים או מוצרים דומים באופן שוטף.

מחירי השוק מאותרים באמצעות נתונים נצפים במערכות מסחר וסבירותם נבחנת בהשוואה למחירים המתקבלים מבנקים לעסקאות דומות.

השווי ההוגן של אופציות הפרעון המוקדם נאמדו באמצעות שימוש במודל כלכלי סטנדרטי.

מידע נוסף לגבי היררכיות שווי הוגן ראה באור 37(ה) בדבר מכשירים פיננסיים.

ו. התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרות

השווי ההוגן, אשר נקבע לצורך מתן גילוי, נקבע על בסיס המסחר בשוק לגבי אג"ח סחירות ולגבי אג"ח לא סחירות מחושב ע"י הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים בגין מרכיב הקרן והריבית, המהוונים על פי שיעור ריבית השוק למועד הדיווח. שיעור ריבית השוק בגין המרכיב ההתחייבותי של אגרות חוב להמרה, נקבע תוך התייחסות להתחייבויות דומות, ללא אופציית המרה למניות. שיעור ריבית השוק בגין חוזי חכירה מימונית נקבע תוך התייחסות לחוזי חכירה דומים.

ז. עסקאות תשלום מבוסס מניות

השווי ההוגן של כתבי אופציה לעובדים ושל זכויות לעליית ערך מניות נמדד בעיקר באמצעות מודל בלק ושולס. הנחות המודל כוללות את מחיר המניה למועד המדידה, מחיר המימוש של המכשיר, תנודתיות צפויה (על בסיס ממוצע משוקלל של תנודתיות היסטורית המותאם לשינויים צפויים בעקבות מידע זמין לציבור), הממוצע המשוקלל של אורך החיים הצפוי של המכשירים (על בסיס ניסיון העבר וההתנהגות הכללית של המחזיקים בכתב האופציה), דיבידנדים צפויים ושיעור ריבית חסרת סיכון (על בסיס אגרות חוב ממשלתיות). תנאי שירות ותנאי ביצוע שאינם תנאי שוק אינם נלקחים בחשבון בעת קביעת השווי ההוגן.

באור 4 - קביעת שווי הוגן (המשך)

ח. לקוחות וחייבים אחרים

השווי ההוגן של לקוחות וחייבים אחרים, נקבע על בסיס הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים, המהווים על פי שיעור ריבית השוק למועד הדיווח. בתקופות עוקבות למועד ההכרה הראשוני, מחושב השווי ההוגן של לקוחות וחייבים אחרים לצורך מתן גילוי בלבד. יחד עם זאת, בדרך כלל, תקופת האשראי היא קצרה ומהווה את האשראי המקובל בענף, לאור זאת, התמורה העתידית אינה מהוונת.

באור 5 - מזומנים ושווי מזומנים

ההרכב:

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	
503	428	יתרות בבנקים
266	285	פיקדונות לפי דרישה
769	713	מזומנים ושווי מזומנים
(48)	(37)	משיכות יותר בבנקים המשמשים לצורכי ניהול המזומנים
721	676	מזומנים ושווי מזומנים לצורכי הדוח על תזרימי המזומנים

חשיפת הקבוצה לסיכון אשראי, שיעור ריבית, סיכון מטבע וניתוח רגישות לנכסים הפיננסיים מפורטת בבאור 37, בדבר מכשירים פיננסיים.

באור 6 - ניירות ערך המוחזקים למסחר

הרכב:

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	
29	4	השקעות במניות
7	-	השקעות בקרנות נאמנות
175	1	מלוות קצרי מועד ואגרות חוב ממשלתיות
145	1	השקעות באגרות חוב
11	-	השקעות אחרות
367	6	

באור 7 - השקעות, פקדונות והלוואות לזמן קצר

ההרכב:

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	
17	22	ניירות ערך זמינים למכירה
222	182	פקדונות בבנקים והלוואות לזמן קצר*
6	8	חלויות שוטפות של פקדונות לזמן ארוך
245	212	

* כולל פקדונות וחשבונות מוגבלים בסך 7 מיליון דולר (31 בדצמבר 2008 - 55 מיליון דולר).

באור 8 - לקוחות

הרכב:

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר
1,640	1,262
16	9
1,656	1,271
26	19
1,630	1,252
-	13

חובות פתוחים
המחאות לגבייה

בניכוי - הפרשה לחובות מסופקים

מחברות כלולות

באור 9 - חייבים ויתרות חובה, לרבות מכשירים נגזרים

הרכב:

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר
71	45
19	9
66	36
4	4
10	7
83	19
4	1
3	4
143	21
25	2
142	109
570	257

מוסדות ממשלתיים
מקדמות לספקים
הוצאות מראש
עובדים
חברות כלולות
הפלגות שטרם נסתיימו (1)
הכנסות לקבל
מכשירים נגזרים המשמשים לגידור
מכשירים נגזרים שאינם משמשים לגידור
נכסים מיועדים למכירה
חייבים אחרים

(1) הפלגות שטרם נסתיימו

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר
369	341
(19)	(56)
350	285
267	266
83	19
33	58

עלויות
הפסד, נטו שנזקף על פי שיעור ההתקדמות של הפלגות שטרם הסתיימו

בניכוי - מקדמות והכנסות לקבל

לאחר ניכוי הפרשה להפסדים

באור 10 - מלאי

א. הרכב

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר
811	807
569	-
234	259
239	159
106	105
1,959	1,330
51	55
1,908	1,275
45	-

בניכוי - מלאי שאינו שוטף (מוצג במסגרת נכסים שאינם שוטפים)

* כולל מלאי בדרך

ב. הפרשה לירידת ערך מלאי

1. המלאי ליום 31 בדצמבר 2008 כולל הפרשה לירידת ערך מלאי בסך של כ- 164 מיליון דולר, בעקבות ירידת מחירים חדה של מוצרים מסויימים בתחום הדשנים, על מנת להעמיד את ערך המלאי על שווי המימוש שלו שהיה נמוך מהעלות. הפרשה זו נזקפה בשנת 2008 לסעיף עלות המכר.
2. ליום 31 בדצמבר 2008, רשמה בז"ן הפסד בגין ירידת ערך מלאי בסך של כ- 198 מיליון דולר בעקבות התנודתיות הרבה במחירי הנפט ומוצריו, אשר קוּזַז בחלקו בעיקר על ידי ההגנות על המלאי בשוק העתידי בסך כ- 14 מיליון דולר. ההפסד משקף את ההפרש בין עלות המלאי לשווי המימוש שלו נטו למועד הנ"ל. ירידת הערך הוכרה בדוח רווח והפסד בשנת 2008 במסגרת עלות המכר.

באור 11 - חברות מוחזקות

א. חברות כלולות וחברות באיחוד יחסי

1. תמצית נתונים כספיים לגבי חברות כלולות וחברות באיחוד יחסי

להלן תמצית נתונים כספיים לגבי חברות כלולות וחברות באיחוד יחסי, ללא התאמה לשיעורי הבעלות המוחזקים בידי הקבוצה:

חברות באיחוד יחסי		חברות כלולות		
31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009	31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	
578	320	1,032	2,725	נכסים שוטפים
1,144	380	2,743	4,764	נכסים שאינם שוטפים
1,722	700	3,775	7,489	סך נכסים
714	189	829	1,791	התחייבויות שוטפות
633	287	1,921	3,135	התחייבויות שאינן שוטפות
1,347	476	2,750	4,926	סך התחייבויות

באור 11 - חברות מוחזקות (המשך)

א. חברות כלולות וחברות באיחוד יחסי (המשך)

1. תמצית נתונים כספיים לגבי חברות כלולות וחברות באיחוד יחסי (המשך)

חברות באיחוד יחסי			חברות כלולות		
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2007	2008	2009	2007	2008	2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
1,012	1,493	549	1,998	2,091	1,257
970	1,529	462	2,072	2,136	1,258
42	(36)	87	(74)	(45)	(1)

הכנסות

הוצאות

רווח (הפסד) לשנה

2. הרכב ההשקעות בחברות כלולות:

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר

השקעה במניות:

עלות מקורית

חלק הקבוצה בהפסדים ממועד הרכישה בניכוי דיבידנד שהתקבל

קרנות הון

הפרשה לירידת ערך

737	1,458
(116)	(206)
(16)	28
(12)	-
593	1,280

השקעות אחרות:

אגרות חוב הניתנות להמרה במניות

שטרי הון, הלוואות ויתרות חובה לזמן ארוך

3	3
30	1
33	4
626	1,284

סה"כ

3. פרטים נוספים

(א) BETTER PLACE PLC, LLC (להלן - "בטר פלייס")

1. בשנת 2007, אישר דירקטוריון החברה השתתפות במיזם להפעלת כלי רכב חשמליים בסכום של 100 מיליון דולר (מתוך סך של 200 מיליון דולר אשר יושקעו במיזם בשלב הראשוני על ידי משקיעים שונים), אשר יתרכזו, בין היתר, בשלב הראשון בהקמת רשת טעינה לרכב חשמלי וזאת בתמורה לכ- 33.33% מהזכויות במיזם הרכב. בחודש ינואר 2008, נחתמו הסכמים הקשורים להשקעה במיזם בין החברה, משקיעים נוספים והיזם. בשנת 2008 הועבר לבטר פלייס סכום של כ-23 מיליון דולר.

בתקופת הדוח העבירה החברה לבטר פלייס סך של 61.75 מיליון דולר. לאחר תאריך הדוח, בחודש ינואר 2010, העבירה החברה סכום נוסף של כ- 15.375 מיליון דולר. ובכך השלימה השקעתה בסכום כולל של 100 מיליון דולר אשר הנהלת החברה החליטה להשקיע במיזם בכפוף לתוכנית עבודה ואבני דרך.

2. ביום 27 בינואר 2009 התקשרה בטר פלייס עם חברת DONG Energy (להלן - דונג) בהסכם לצורך מימון חברת הפעילות בדנמרק (להלן - בטר פלייס דנמרק) באמצעות הזרמה של 103 מיליון אירו על דרך של הזרמת הון וכספים נוספים למימון פרויקט פריסת רשת הטעינה לרכבים החשמליים בדנמרק. בהתאם להסכם, ירכוש כל אחד מהצדדים יחידות רגילות של בטר פלייס דנמרק בשווי של כ- 27 מיליון אירו. כמו כן, התחייבה דונג לספק שירותים לבטר פלייס דנמרק בסכום שלא יפחת מ- 60 מיליון אירו אשר את חלקו תוכל להמיר דונג להון בטר פלייס דנמרק אשר יקנו לה יחד עם זכויותיה האחרות בין 17%-25% מהון בטר פלייס דנמרק.

באור 11 - חברות מוחזקות (המשך)

א. חברות כלולות וחברות באיחוד יחסי (המשך)

3. פרטים נוספים (המשך)

(א) BETTER PLACE PLC, LLC (להלן - "בטר פלייס") (המשך)

3. לאחר תאריך הדוח, בטר פלייס יצאה בסבב השקעה נוסף במסגרתו היא תגייס סך של 350 מיליון דולר וזאת הן ממשקיעים חדשים והן מחלק מבעלי המניות הקיימים שלה. הגיוס הינו לפי שווי חברה בסך של כ- 900 מיליון דולר לפני הכסף (וכ-1.25 מיליארד דולר לאחר הכסף). יתכנו התאמות לשווי במקרה שבטר פלייס לא תעמוד באבן דרך מסוימת. במסגרת זאת, החברה תשקיע בבטר פלייס סך נוסף של כ-72 מיליון דולר. לאחר ביצוע ההשקעה האמורה, צפויה החברה להחזיק בכ- 30% מהון המניות של בטר פלייס בדילול מלא. במקרה של התאמות לשווי החברה כאמור לעיל, לאחר ביצוע ההשקעה האמורה צפויה החברה להחזיק בכ- 29.5% מהון המניות של בטר פלייס בדילול מלא. השלמת ההשקעה כפופה לקבלת אישורים רגולטורים מתחייבים, לרבות קבלת אישור הממונה על הגבלים עסקיים בארה"ב, וכן להשלמת שינוי אופן התאגדותה של בטר פלייס מ- LLC ל- INC וכן לכך שסכום של 350 מיליון דולר יגויס בפועל.

4. לאחר תאריך הדוח, רכשה החברה, יחד עם בעלי מניות נוספים בבטר פלייס, את מניותיו של אחד המשקיעים הזרים בבטר פלייס פרו-רטה לשיעור החזקותיהם בבטר פלייס. סך הכל השקיעה החברה סכום של כ- 8.8 מיליון דולר. לרוכשים הוקנתה אופצית PUT לתקופה מסוימת למכור, במחיר הרכישה עד 83.33% מאותן מניות נמכרות בחזרה למוכר.

5. לדעת החברה, הדוחות הכספיים של בטר פלייס הינם חסרי משמעות ביחס לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ליום 31 בדצמבר 2009 מאחר ובטר פלייס נמצאת בשלב התחלתי של פעילותה ובשלב זה אין לבטר פלייס הכנסות כלשהן אלא רק עלויות הנובעות בעיקר מעלויות שיווק, פיתוח והנהלה וכלליות. בטר פלייס צופה כי הפעילות העסקית תחל רק בשנת 2011.

בהתאם לתקנה 23(ב) לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, לא צורפו הדוחות הכספיים של בטר פלייס לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

6. להלן תמצית נתונים מתוך הדוחות הכספיים של בטר פלייס ליום 31 בדצמבר 2009 :

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	
20	95	נכסים שוטפים
3	10	נכסים שאינם שוטפים
23	105	
10	20	התחייבויות שוטפות
1	30	התחייבויות שאינן שוטפות
16	57	התחייבויות לבעלי מניות בכורה
(4)	(2)	הון
23	105	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2008	2009	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	
32	83	הוצאות תפעוליות
2	20	הוצאות מימון
-	(2)	הפסד המיוחס למיעוט
34	101	הפסד לשנה

באור 11 - חברות מוחזקות (המשך)

א. חברות כלולות וחברות באיחוד יחסי (המשך)

3. פרטים נוספים (המשך)

(ב) CHERY QUANTUM AUTO CO.LTD (להלן - "מיזם משותף")

בחודש פברואר 2007, חתמה חברת בת אמריקאית בבעלות מלאה של החברה, Quantum (2007) LLC (להלן - קוואנטום), על הסכם ארוך טווח להקמת מיזם משותף (להלן - המיזם המשותף) עם יצרנית רכב סינית - צ'רי אוטומובילים לימיטד (להלן - צ'רי), לפיו תשקיע החברה באמצעות קוואנטום 225 מיליון דולר בתמורה ל- 45% מהון המיזם המשותף. כמו כן, התחייבה החברה להעמיד ערבויות למיזם המשותף בסכום מצטבר של כ- 180 מיליון דולר לצורך קבלת מימון על ידי המיזם המשותף ליישום השלב הראשון של המיזם המשותף. ההשקעה בהון המיזם והערבויות יועמדו למיזם המשותף על פי קצב התקדמות פיתוח המיזם המשותף בשנים 2007 עד 2010.

המיזם המשותף נועד לעסוק בייצור כלי רכב תוך שימוש בטכנולוגיה מתקדמת, ושיווק כלי הרכב והפצתם ברחבי העולם תחת מותג איכותי. למיזם המשותף תועבר הטכנולוגיה הדרושה לייצור דגמי הרכב של המיזם המשותף, בהתאם להסכם רישיון שייחתם בין הצדדים. הצדדים הסכימו לבחון את הרחבת שיתוף הפעולה ביניהם גם למיזמים משותפים נוספים.

הקמת המיזם המשותף הותנתה באישור הקמת המיזם המשותף וכן באישור ההסכם ותקנון המיזם המשותף על יד הרשויות המוסמכות בסין וכן בקבלת רישיון עסק. ביום 19 בדצמבר 2007, התקבל אישור הרשויות בסין. בחודש דצמבר 2006, הפקידה החברה בנאמנות בידי מוסד בנקאי בינלאומי בחו"ל סכום של 200 מיליון דולר. עם קבלת האישור כאמור, הועבר הסכום של 200 מיליון דולר על חשבון ההשקעה במיזם המשותף.

בחודש פברואר 2009, אימץ דירקטוריון המיזם המשותף תכנית עיסוקית מעודכנת למיזם המשותף לפיה צפוי המיזם המשותף להתמקד כבר בשלב הזה בפיתוח והיערכות לייצור הן של רכב מנועי רגיל והן של רכבים חשמליים. התכנית העסקית של המיזם המשותף הותאמה לשינויים המרכזיים בתעשיית הרכב העולמית תוך עליה במשקלו ובחשיבותו של הרכב החשמלי ושילובו כחלק מהמיזם המשותף. צרכי ההון של המיזם המשותף לשנים 2009 ו-2010 עודכנו לאור השינויים בתכנית העסקית האמורה.

בעקבות העדכון כאמור לתכנית העסקית של המיזם המשותף נכנסו לתוקפם בחודש דצמבר 2009, לאחר שנתקבל אישור הרשויות המוסמכות בסין, מספר החלטות מרכזיות אשר עוגנו כתיקון להסכם המיזם המשותף ובתקנונו, המתוות את אופן פעילות המיזם המשותף:

א. שינוי מבנה ההחזקה בהון המיזם המשותף - שיעור ההחזקה של הצדדים בהון המיזם המשותף ישתנה באופן שהצדדים יחזיקו בחלקים שווים בהון המיזם כדלקמן: קוואנטום חברה בת ב- 100% של החברה - תחזיק ב- 50% מהון המיזם (במקום 45% בהם מחזיקה כיום); Wuhu Chery Automobile Investment Co. תחזיק ב- 50% (במקום 55% בהם מחזיקה כיום).

ב. עדכון הדגמים המפותחים על ידי המיזם המשותף ועל עדכון המועד המתוכנן להקמת מפעל ייעודי. כתוצאה מהעדכון האמור נקבע כי צרכי ההזרמה מהצדדים למיזם המשותף יופחתו בשלב הנוכחי מסך של כ- 900 מיליון דולר, לסך כולל של כ- 500 מיליון דולר ללא צורך בהעמדת ערבויות נוספות על ידי הצדדים למיזם. יצוין כי כפועל יוצא מההסכמות המעודכנות, הצדדים למיזם לא יחוייבו להעמיד ערבויות נוספות לצורך קבלת מימון למיזם המשותף ובהתאם קוואנטום לא תידרש להעמיד את חלקה בערבויות בסך של כ- 180 מיליון דולר כפי שהוסכם באופן מקורי במועד הקמת המיזם המשותף. (יצוין כי הסכומים המחייבים נקובים במטבע הסיני (RMB) והם מובאים בקירוב בדולר בדוח זה).

ג. קוואנטום לא תידרש להזרים למיזם סכום נוסף במהלך השנים 2009 ו- 2010 מעבר לסך של כ- 200 מיליון דולר אשר כבר הוזרמו על ידה למיזם המשותף בעבר. הזרמה נוספת של כ- 40 מיליון דולר, אם וככל שיהא צורך בכך על פי התכנית העסקית של המיזם המשותף תיתכן לכל המוקדם בשנת 2011.

ד. בנוסף, הוקנתה לקוואנטום זכות למינוי דירקטור נוסף בדירקטוריון המיזם המשותף באופן שתהא לה זכות למנות 3 דירקטורים במיזם המשותף מתוך 6 דירקטורים (לעומת 2 דירקטורים מתוך 5 דירקטורים בטרם התקבל אישור הרשויות המוסמכות כאמור).

להערכת החברה, לאור הזכויות העודפות של צ'רי בעת פירוק, לא קיימת שליטה משותפת במיזם המשותף ובהתאם לזאת מוצגת ההשקעה במיזם המשותף לפי שיטת האקוויטי.

באור 11 - חברות מוחזקות (המשך)

א. חברות כלולות וחברות באיחוד יחסי (המשך)

3. פרטים נוספים (המשך)

(ג) PETROTECH AG (להלן - "פטרטק")

ביום 4 בדצמבר 2008, השלימה אי.סי. גרין אנרג'י בע"מ (להלן - אי סי גרין) חברת בת בבעלות מלאה של החברה, רכישת כ- 43% ממניות פטרטק בתמורה לכ- 17 מיליון דולר (12 מיליון אירו) כולל עלויות עסקה. עודף העלות שנוצר ברכישה הסתכם לסך של כ- 11 מיליון דולר אשר יוחס בעיקר למוניטין. לאור המצב הכספי של פטרטק ולאור ירידה חדה במחיר המניה בבורסה ליום 31 בדצמבר 2008 הופחתה יתרת המוניטין שנוצר ברכישה בסך 12 מיליון דולר.

בעקבות רכישה זו פנתה אי סי גרין ל- The Federal Financial Supervisory Authority (להלן - BaFin), הגוף המקביל לרשות ניירות ערך בגרמניה, בבקשה לקבל פטור מהצעת רכש לציבור כדי לאפשר הזרמה של הון עצמי, הלוואות לזמן ארוך, וערבויות לפטרטק.

בחודש פברואר 2009, אישר ה- BaFin הגוף המקביל לרשות ניירות ערך בגרמניה, את בקשתה של אי סי גרין לקבל פטור מהצעת רכש ביחס ליתרת מניותיה של פטרטק. הפטור האמור מותנה בכך שאי סי גרין תעמיד, במסגרת המועדים שנקבעו לכך, לרשות פטרטק סכומים, כהון עצמי, הלוואות לזמן ארוך, וערבויות - בסך כולל של כ- 15 מיליון אירו - וזאת לצורך קידום פעילותה העסקית של פטרטק ובמסגרת יישום תכנית רה-ארגון.

נכון למועד הדיווח, העבירה אי סי גרין לפטרטק סך של כ- 1.05 מיליון אירו כנגד הקצאת הון מניות נוסף לאי סי גרין ונוצלה יתרת האשראי במסגרת ההסכמים האמורים. כמו כן, העמידה החברה לפטרטק ערבות בסך 1 מיליון אירו.

פטרטק הינה חברה שמניותיה נסחרות בבורסה בגרמניה, ואשר עוסקת בייצור, שיווק ומכירת ביודיזל, המבוסס בעיקר על מחזור שמן מאכל משומש, ובבעלותה שני מפעלים בגרמניה.

(ד) טאואר סמיקונדקטור בע"מ (להלן - טאואר)

(1) בחודש מרס 2007, גייסה טאואר ממשקיעים מוסדיים בארה"ב, סך של כ- 29 מיליון דולר בהנפקה פרטית של מניות ואופציות למניות. בנוסף, העניקה טאואר למשקיעים המוסדיים זכות קיצרת טווח להשקעה נוספת של כ- 19 מיליון מניות של טאואר, במחיר מימוש למניה השווה למחיר סגירה של המניה בנאסד"ק ביום לפני ההנפקה. בעקבות הנפקת מניות וכן בעקבות המרת אגרות חוב ניתנות להמרה ומימוש אופציות בשנת 2007 ובהתחשב בהשקעת החברה בשטרי ההון, ירד חלקה של החברה בטאואר לכ- 33.1% ונוצר לה רווח הון בשנת 2007 של כ- 7 מיליון דולר.

(2) בחודש אוקטובר 2007 ובחודש ינואר 2008, העמידה החברה לטאואר אשראי לצורך רכישת ציוד מתקדם בסך של עד 30 מיליון דולר. כמו כן, הוקצו על ידי טאואר לחברה כתבי אופציה הניתנים למימוש למניות עד מרס 2010 במחיר מימוש של 2.04 דולר למניה. סכומי האשראי שינוצלו יעמדו לפירעון ולא יאוחר ממרס 2010.

(3) בחודש דצמבר 2000, קיבלה טאואר כתב אישור למענק השקעה ל- FAB2 שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2005. טאואר מנהלת דיונים עם מרכז ההשקעות לקבלת אישור לתכנית הרחבה חדשה ל- FAB2 שהחלה בשנת 2006. התוכנית הוגשה בחודש אפריל 2005.

בחודש מאי 2008, הגישה החברה עתירה לבית דין גבוה לצדק (להלן - בג"צ) בבקשה שתוכנית ההרחבה של החברה תובא לאישור בפני הגופים הממשלתיים המתאימים בהקדם. בחודש יולי 2008, קבע בג"צ כי התביעה תועבר להרכב של שלושה שופטים. בחודש אוגוסט 2008 דחה מרכז השקעות את בקשת החברה לתוכנית הרחבה. החברה הגישה ערעור על החלטה זו בפני שר האוצר ושר התעשייה, מסחר ותעסוקה שאמור להידון בפני ועדת ערר בתאריך שטרם נקבע. הנהלת טאואר אינה יכולה להעריך אם ומתי יתקבל כתב האישור כאמור.

(4) בחודש מאי 2008, חתמה טאואר על הסכם לרכישת מניות ג'אז טכנולוגיות (להלן - ג'אז), חברה מובילה בייצור מוצרים עתירי רכיבים אנלוגיים. על פי ההסכם, טאואר רכשה את מניות ג'אז בעסקת החלפת מניות לפי שווי הון עצמי של ג'אז של 40 מיליון דולר כאשר כל מניה של ג'אז הומרה כנגד 1.8 מניות של טאואר. בחודש ספטמבר 2008, הושלמה עסקת המיזוג.

באור 11 - חברות מוחזקות (המשך)

- א. חברות כלולות וחברות באיחוד יחסי (המשך)
3. פרטים נוספים (המשך)
- (ד) טאואר סמיקונדקטור בע"מ (להלן - טאואר) (המשך)
- (5) ביום 19 באוגוסט 2008, נחתם מזכר הבנות בין טאואר לבין בנק לאומי בע"מ ובנק הפועלים בע"מ (להלן - הבנקים) ולבין החברה, לארגון מחדש של חובותיה של טאואר באופן שתחול הפחתה משמעותית בהיקף חובותיה לבנקים ולחברה. בחודש ספטמבר 2008, הושלמה העסקה. על פי עיקרי ההסדר, בין היתר, :
- א. בוצעה המרת חוב של טאואר לבנקים בסך של 200 מיליון דולר וכן בוצעה המרת חוב של טאואר לחברה בסך של 50 מיליון דולר בדרך של הנפקת שטרי הון הניתנים להמרה למניות טאואר. החוב של החברה כלל הלוואה בסך של 30 מיליון דולר ו- 20 מיליון דולר באגרות חוב (קרן וריבית צבורה) אשר הוקצו לחברה בשנת 2005.
- ב. החברה השקיעה בטאואר סכום של 20 מיליון דולר כנגד הנפקת שטרי הון הניתנים להמרה למניות טאואר.
- ג. מועד תחילת פירעון קרן ההלוואות הנותרות מול הבנקים לאחר ההמרה (כ- 200 מיליון דולר) נדחה לספטמבר 2010 וכן תשלומי הריבית של טאואר לבנקים עפ"י הסכמי האשראי נידחו כך שיתחילו בספטמבר 2010.
- ה. הבנקים ויתרו על הדרישה לעמידה ביחסים פיננסיים נדרשים ביחס לשני הרבעונים האחרונים של שנת 2008.
- ו. החברה התחייבה להעמיד לטאואר, מעת לעת, סכומים בסך מצטבר שלא יעלה על 20 מיליון דולר וזאת במשך תקופה שתסתיים ביום 31 בדצמבר 2009.
- לאחר כניסת ההסכם לתוקף ולאחר רכישת מניות ג'אז ירד חלקה של החברה (בהנחה כי שטרי ההון הומרו למניות) בטאואר לכ- 30% מהון טאואר ונוצר לחברה רווח הון בסך של כ- 25 מיליון דולר.
- (6) בחודש ינואר 2009 העבירה החברה לטאואר סך של 20 מיליון דולר כנגד הקצאת שטרי הון הניתנים להמרה למניות של טאואר ונוצר לחברה עודף עלות בסך של כ- 6 מיליון דולר. בחודש ספטמבר 2009 הנפיקה טאואר לגופים מוסדיים מניות ואופציות בתמורה לסך של כ- 21 מיליון דולר. בחודש דצמבר 2009 הנפיקה טאואר לקרן השקעות אמריקאית (להלן - הקרן). מניות בתמורה להשקעה של כ- 13 מיליון דולר וזאת על פי הסכם שנחתם בין הקרן לבין טאואר לפיו הקרן תשקיע בטאואר עד סכום של 25 מיליון דולר. בעקבות ההנפקות נוצר לחברה רווח הון בסך של כ- 13 מיליון דולר.
- נכון למועד הדיווח מסתכם שעור ההחזקה של החברה בטאואר (בהתחשב בהמרת שטרי ההון) בכ- 36.9%.

באור 11 - חברות מוחזקות (המשך)

א. חברות כלולות וחברות באיחוד יחסי (המשך)

3. פרטים נוספים (המשך)

ה) Generandes Peru S.A (להלן-Generandes)

במסגרת רכישת חברת INKIA ENERGY LTD. (להלן - אינקה) כאמור בבאור 1.1.12 להלן, רכשה אינקה בעקיפין את חברת Generandes וחברת הבת שלה Edegel S.A.A (להלן-Edegel). החברות הנ"ל הינן חברות כלולות של הקבוצה ונסחרות בבורסה של פרו. על פי החוק בפרו, במקרים מסויימים, רוכש של חברות הרשומות בבורסה של פרו חייב לבצע הצעות רכש למיעוט. אינקה ביקשה מרשות ניירות ערך הפרואנית (להלן - הרשות) פטור מחובת ביצוע הצעות רכש, ככל שחובה זו אכן חלה עליה על פי החוק הפרואני.

אינקה חתמה על הסכם עם Endesa, בעלת מניות עיקרית ב-Generandes, לפיו, בין היתר, Endesa הסכימה לבצע את הצעת הרכש למניות Edegel, Endesa תסייע לאינקה לקבל את הפטור מביצוע הצעת רכש למניות Edegel ואינקה ו-Endesa העניקו ויתור אחת לשניה מביצוע הצעת רכש למניות Generandes. הרשות סירבה לבקשה שהוגשה על ידי אינקה, בנוסף נדרשה אינקה לפרסם הצעת רכש למניות נוספות, המהוות 16.6% מהון המניות של Edegel, בטענה כי באמצעות הרכישה של מניות בחברת Generandes, רוכשת אינקה שליטה משותפת בחברת Edegel מכוח הזכויות המגיעות לה כתוצאה מהרכישה האמורה, בהתאם לחוזה מסוים שנחתם בין בעלי המניות של Generandes.

אינקה הגישה לרשות בקשה לעיון מחדש בהחלטתו בטענה כי: (א) המושג של שליטה משותפת משתמעת, שעליו הסתמך הדירקטוריון בסירובו לבקשתה של אינקה, אינו קיים בתחיקת ניירות ערך של פרו ולכן אין אפשרות להקימו בהחלטה מנהלתית, ו- (ב) הרשות הסכימה לוותר על פרסום הצעת רכש במקרה של חברת Globeleq International Limited, שהיא החברה הקודמת לאינקה. בהסתמך על חוות דעת יועצה המשפטי, אין באפשרות ההנהלה של אינקה, בשלב זה של ההליכים, להעריך את התוצאות האפשריות של הנושא.

4. פרטים בדבר ניירות ערך הרשומים למסחר

31 בדצמבר 2008		31 בדצמבר 2009		מניות(*) אגרות חוב הניתנות להמרה במניות
ערך בספרים	שווי שוק	ערך בספרים	שווי שוק	
מיליוני דולר		מיליוני דולר		
30	26	709	686	
3	3	3	3	
33	29	712	689	

(*) כולל מניות ושטרי הון המירים ושווי שוק של מניות שיינבעו מהמרת אותם שטרי הון, בהנחה שיומרו.

5. פרטים בדבר מוניטין אשר נבע מרכישת ההשקעות בחברות כלולות ובדבר סך ירידות ערך שהוכרו בגין השקעות כאמור

31 בדצמבר 2008		31 בדצמבר 2009	
סך ירידת	סכום המוניטין שנבע מרכישה	סך ירידת	סכום המוניטין שנבע מרכישה
ערך השקעה		ערך השקעה	
מיליוני דולר		מיליוני דולר	
12	75	12	75

6. פרטים בדבר סכומים שהוכרו בגין ירידת ערך השקעות בחברות כלולות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2007	2008	2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
-	12	-

באור 11 - חברות מוחזקות (המשך)

א. חברות כלולות וחברות באיחוד יחסי (המשך)

7. פרטים בדבר שטרי הון, הלוואות ויתרות חובה לזמן ארוך

פירוט בסיסי הצמדה ותנאי ריבית:

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר
4	1
2	-
24	-
30	1

במטבע ישראלי:
ללא הצמדה

במטבע חוץ:
דולר של ארצות הברית
אירו

להלן פירוט לפי זמני פירעון של הלוואות ויתרות חובה לזמן ארוך:

31 בדצמבר 2009
מיליוני דולר
1
1

ללא מועד גביה קבוע

8. פרטים בדבר דיבידנדים שנתקבלו מחברות כלולות

31 בדצמבר 2007	31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
24	21	29

מחברות כלולות

באור 11 - חברות מוחזקות (המשך)

א. חברות כלולות וחברות באיחוד יחסי (המשך)

9. פרטים נוספים בדבר חברות כלולות וחברות באיחוד יחסי המוחזקות במישרין על ידי החברה

מדינת התאגדות	זכויות החברה בהון	הלוואות שהעמידה החברה	היקף ההשקעה
	%		מיליוני דולר

2009

איחוד יחסי

אל-רם חברה לשכון-שותפות מוגבלת	ישראל	49	-	*-
מארס אינפורמיישן פרודקט גרופ בע"מ	ישראל	50	1	2
אסיק אינווסטמנטס אינק.	British Virgin Islands	50	-	1

כלולה

בטר פלייס אל.אל.סי.	ארה"ב	33	-	27
טאואר סמיקונדקטור בע"מ	ישראל	8.9	3	6
בתי זיקוק לנפט בע"מ**	ישראל	37.1	-	703

* סכום הנמוך מ- 1 מיליון דולר.

מדינת התאגדות	זכויות החברה בהון	הלוואות שהעמידה החברה	היקף ההשקעה
	%		מיליוני דולר

2008

איחוד יחסי

אל-רם חברה לשכון-שותפות מוגבלת	ישראל	49	-	*-
מארס אינפורמיישן פרודקט גרופ בע"מ	ישראל	50	1	2
אסיק אינווסטמנטס אינק.	British Virgin Islands	50	-	*-

כלולה

בטר פלייס אל.אל.סי.	ארה"ב	33	-	8
טאואר סמיקונדקטור בע"מ	ישראל	8.9	3	17

* סכום הנמוך מ- 1 מיליון דולר.

** בשנת 2008 בז"ן אוחדה בדוחות החברה לישראל.

10. פרטים בדבר ניירות ערך המיירים בחברה כלולה

א. טאואר

לטאואר 4 סדרות של אגרות חוב הניתנות להמרה למניות טאואר וכן אופציות למניות טאואר. אגרות החוב וחלק מהאופציות נסחרות בבורסה לניירות ערך בת"א.

1. להלן תנאי אגרות החוב להמרה:

הערות	תנאי פירעון	ריבית נקובה	בסיס הצמדה	א.
נפרעה במלואה בינואר 2009.	4 תשלומים שנתיים שווים החל מינואר 2006	4.7%	מדד	א.
הריבית משולמת בעת הפדיון, מוחזק בחלקו על ידי החברה.	תשלום אחד בינואר 2012	5%	מדד	ב.
בפירעון תשולם פרמיה של 37%.	תשלום אחד בדצמבר 2011	0%	מדד	ג.
	תשלום אחד בדצמבר 2012	8%	מדד	ד.

בנוסף, לחברת ג'אז אגרות חוב הניתנות להמרה למניות טאואר. אגרות החוב נושאות 8% ריבית שנתית. פרעון הקרן בתשלום אחד בדצמבר 2011.

באור 11 - חברות מוחזקות (המשך)

א. חברות כלולות וחברות באיחוד יחסי (המשך)

10. פרטים בדבר ניירות ערך המירים בחברה כלולה (המשך)

א. טאואר (המשך)

2. להלן תנאי האופציות:

טווח מחיר מימוש	כמות אופציות (במיליונים)	אופציות לא סחירות
0.18-0.29 דולר	29.1	לעובדים ודירקטורים
0.32-1.06 דולר	5.5	לעובדים ודירקטורים
1.18-1.78 דולר	19.9	לעובדים ודירקטורים
1.8-2.28 דולר	6.2	לעובדים ודירקטורים
3.25-25 דולר	0.8	לעובדים ודירקטורים
0.89-6.17 דולר	12.8	לבנקים
2.04 דולר	2.9	לחברה
0.74 דולר	6.9	למשקיעים פרטיים אחרים
		אופציות שהונפקו במסגרת
2.78 דולר	59.5	המיזוג עם חברת ג'אז

אופציות סחירות

9.48 ש"ח, צמוד מדד	5.2	אופציות סדרה 5
1.06 דולר	7.98	אופציות סדרה 6

3. בנוסף, הנפיקה טאואר במהלך שנת 2009 שטרי הון המירים לחברה, ראה באור 11.א.ד.6.

4. במידה ויומרו שטרי ההון ההמירים שהנפיקה טאואר לחברה ולבנקים, יהיה חלקה של החברה בטאואר כ-36.9%.
במידה ויומרו כל ניירות הערך ההמירים למניות יהיה חלקה של החברה בטאואר 26%.

ב. בז"ן

1. ביום 5 בספטמבר 2007, אישר דירקטוריון בז"ן תכנית אופציות לעובדים ודירקטורים של בז"ן בהיקף של 30,000,000 אופציות במסלול הוני (עם נאמן) לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה. עד ליום 31 בדצמבר 2007, הקצתה בז"ן אופציות לרכישת 26,900,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת מהן. נכון ליום 31 בדצמבר 2007, נותרו להענקה 3,100,000 אופציות לרכישת מניות רגילות של בז"ן.

2. תוכנית הקצאת האופציות נרשמה בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה, לפיו יופקדו האופציות בידי נאמן לתקופה של שנתיים לפחות מהמועד בו הוענקו האופציות. מקבלי האופציות ישלמו את המס שינבע מההטבה בעת מימוש המניות.

3. להלן טבלה המרכזת את תנאי ההענקה של כתבי האופציה שהעניקה בז"ן והנתונים ששמשו לקביעת השווי ההוגן של ההטבה:

מועד ההענקה	מספר מכשירים (באלפים)	תקופת הבשלה (בשנים)	משך החיים של האופציות (בשנים)	שעור רבית ממוצע	תנודתיות צפויה	תוספת מימוש	מחיר המניה ששימש כבסיס לתימחור האופציה	שווי הוגן כולל של ההטבה במועד הענקה אלפי ש"ח
5.9.2007	9,000	1-3	3-5	3.5	28	3.250	3.156	7,500
6.11.2007	10,950	1-3	3-5	3.5	28	3.179	3.197	9,800
31.12.2007	6,450	1-3	3-5	3.2	28	3.486	3.700	7,600
	<u>26,400</u>							

מחיר המניה נגזר ממחיר המניה בבורסה.

באור 11 - חברות מוחזקות (המשך)

א. חברות כלולות וחברות באיחוד יחסי (המשך)

10. פרטים בדבר ניירות ערך המימים בחברה כלולה (המשך)

ב. בז"ן (המשך)

3. (המשך)

התנודתיות הצפויה נקבעה על בסיס תנודתיות היסטורית של מחירי מניות של בז"ן ושל חברות בעלות תחום פעילות דומה לזה של בז"ן.

אורך חיי כתבי האופציה נקבע בהתאם להערכת ההנהלת בז"ן לגבי תקופת ההחזקה של העובדים בכתבי האופציה בהתחשב בתפקידם ובניסיון העבר של בז"ן בדבר עזיבתם של עובדים.

4. שיעור הריבית חסרת סיכון נקבע בהתבסס על התשואה לפדיון של אגרות חוב ממשלתיות שקליות, כאשר יתרת התקופה שלהן שווה לאורך החיים הצפוי של כתבי האופציה.

ליום 31 בדצמבר 2008		ליום 31 בדצמבר 2009		פקעו במהלך השנה לתום השנה
ממוצע משוקלל		ממוצע משוקלל		
של מחיר	מספר	של מחיר	מספר	
המימוש	האופציות	המימוש	האופציות	
שקל חדש	אלפים	שקל חדש	אלפים	
-	-	3.22	1,833	
3.28	26,400	3.28	24,567	

5. סך הוצאות השכר שהוכרו בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות הנהלה וכלליות בגין עסקאות תשלום מבוסס מניות לעובדים ודירקטורים של בז"ן בשנת 2009 הינה בסך של כ- 1.8 מיליון דולר (2008 - כ- 1.4 מיליון דולר).

ב. חברות מאוחדות

1. פרטים נוספים בדבר חברות מאוחדות המוחזקות במישרין על ידי החברה

(א) מידע כללי

היקף	סכומים שהעמידה החברה		זכויות	
ההשקעה	לחברה מאוחדת		החברה	מדינת
בחברה			בהון	התאגדות
מאוחדת	ערבויות	הלוואות		
	מיליוני דולר		%	

2009

434	-	-	99.60	ישראל	צים שירותי ספנות משולבים בע"מ
975	-	-	28.70	ישראל	כימיקלים לישראל בע"מ
(26)	-	-	100	ישראל	ח.ל. ניהול וייעוץ (1986) בע"מ
309	-	-	100	ישראל	ח.ל. (החזקות - כי"ל) בע"מ
203	-	36	100	ישראל	ח.ל. רכש כי"ל (1998) בע"מ
57	-	-	100	ישראל	ח.ל. (כסלו, 1998) בע"מ
*-	-	-	100	ישראל	אורחות כוכבים בע"מ
*-	-	-	100	ישראל	נאמנות ורישומים של החברה לישראל בע"מ
*-	-	3	100	ישראל	אודי אינטרנשיונל (1994) בע"מ
*-	-	213	100	ארה"ב	קוואנטום (2007) אל.אל.סי.
(30)	1	51	100	ישראל	אי.סי.גרין אנרגי בע"מ
409	-	136	100	ברמודה	אינקיה אנרגי לימיטד

* סכום הנמוך מ- 1 מיליון דולר.

באור 11 - חברות מוחזקות (המשך)

ב. חברות מאוחדות (המשך)

1. פרטים נוספים בדבר חברות מאוחדות המוחזקות במישרין על ידי החברה

(א) מידע כללי (המשך)

מדינת התאגדות	זכויות החברה בהון	הלוואות שהעמידה		מיליוני דולר
		החברה לחברה	היקף ההשקעה בחברה מאוחדת	
	%	מאוחדת		
2008				
ישראל	99.10	-	503	צים שירותי ספנות משולבים בע"מ
ישראל	28.70	-	876	כימיקלים לישראל בע"מ
ישראל	45.10	-	605	בתי זיקוק לנפט בע"מ
ישראל	100	-	(31)	ח.ל. ניהול וייעוץ (1986) בע"מ
ישראל	100	-	365	ח.ל. (החזקות - כי"ל) בע"מ
ישראל	100	35	177	ח.ל. רכש כי"ל (1998) בע"מ
ישראל	100	-	64	ח.ל. (כסלו, 1998) בע"מ
ישראל	100	-	*-	אורחות כוכבים בע"מ
ישראל	100	-	*-	נאמנות ורישומים של החברה לישראל בע"מ
ישראל	100	3	*-	אודי אינטרנשיונל (1994) בע"מ
ארה"ב	100	213	2	קוואנטום (2007) אל.אל.סי.
ישראל	100	60	(5)	אי.סי.גרין אנרגי בע"מ
ברמודה	100	132	317	אינקיה אנרגי לימיטד

* סכום הנמוך מ-1 מיליון דולר.

(ב) מידע בדבר ניירות ערך של חברות מאוחדות

כי"ל חברה מאוחדת נסחרת בבורסה לניירות ערך בת"א, שוויה ההוגן של כי"ל ליום 31 בדצמבר 2009 הינו כ- 16,762 מיליוני דולר.

2. פרטים בדבר דיבידנדים מחברות מאוחדות שנתקבלו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2009	2008	2007
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
398	550	245

מחברות מאוחדות

באור 12 - צירופי עסקים ועסקאות עם המיעוט

1. השקעות

א. רכישת מניות בתי זקוק לנפט בע"מ (להלן - בז"ן)

1. ביום 18 בפברואר 2007, התקשרה החברה עם חברת סקיילקס קורפוריישן בע"מ (להלן - סקיילקס) וחברה בשליטתה, פטרוליום קפיטל הולדינגס בע"מ (להלן - PCH) במזכר הסכמות מחייב (להלן - המזכר) על פיו יגישו החברה ו-PCH הצעה משותפת לרכישת מניות בז"ן.

ביום 21 בפברואר 2007, רכשה החברה יחד עם PCH 46% מהון המניות המונפק של בז"ן במסגרת הצעת מכר לציבור בתמורה לסך של כ- 716 מיליון דולר מזה חלקה של החברה ברכישה הסתכם בכ- 579 מיליון דולר. חלקה של החברה במישרין מהווה 36.8% מהון המניות של בז"ן.

הרכישה הותנתה בקבלת אישור השרים לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בבז"ן (להלן - אישור השרים) ולאישור רשות ההגבלים העסקיים.

2. כדי לאפשר לחברה להגיש בקשה נפרדת לקבלת אישור השרים, הסכימו החברה, PCH וסקיילקס ביום 10 במאי 2007 על ביטול המזכר. בד בבד עם ביטול מזכר התחייבה החברה כלפי PCH וסקיילקס במסגרת כתב התחייבותבלתי חוזר, בין היתר, כי אם PCH וסקיילקס יקבלו את האישורים הנדרשים לרבות כל אישור או היתר אחר הנדרש על פי הוראות כל דין עד ולא יאוחר מיום 15 במאי 2009 (להלן - המועד הקובע), אזי במקרה כזה החברה תתקשר עימן בהסכם שליטה משותפת בבז"ן (להלן - הסכם השליטה) בהתאם לנוסח שהוסכם בין הצדדים. כמו כן, הוסכם כי עד להתקשרות בהסכם השליטה, החברה תהיה זכאית להפעיל את כח השליטה שלה בבז"ן (בכפוף לכך שקיבלה את אישור השרים) לפי שיקול דעתה וללא כל מגבלות. ביום 28 ביוני 2007, קיבלה החברה את אישור השרים להיתר השליטה, כאמור.

3. במהלך החודשים פברואר-יולי 2007, רכשה החברה בבורסה לניירות ערך בתל-אביב מניות נוספות של בז"ן המהוות כ- 8.3% מהון מניות בז"ן בתמורה לסך של כ- 138 מיליון דולר. לאחר הרכישה, החזיקה החברה בכ- 45.1% מהון המניות של בז"ן.

ב. הסכם עם מפעלים פטרוכימיים בישראל בע"מ (להלן - מפ"ב) לעניין שליטה משותפת בבז"ן

1. ביום 3 באוגוסט 2008, חתמה החברה על כתב התחייבות לטובת מפ"ב ופטרוליום קפיטל הולדינגס בע"מ (להלן - פטרוליום), אשר 100% מהון מניותיה המונפק מוחזק בידי פטרוכימיים (להלן - כתב ההתחייבות השלישי) (פטרוכימיים ופטרוליום ביחד להלן - קבוצת פטרוכימיים) בעניין התקשרות בהסכם לשליטה משותפת בבז"ן. כתב ההתחייבות השלישי החליף את כתבי ההתחייבויות הקודמים של החברה מהימים 10 במאי 2007 ו-1 ביוני 2008 לעניין ההתקשרות בהסכם שליטה משותפת בבז"ן, אשר בוטלו, וצורפו לו שתי טיוטות של הסכמי שליטה משותפת בבז"ן, אשר יכנסו לתוקף בכפוף לתנאים שיפורטו להלן.

כתב ההתחייבות השלישי נחתם בעקבות הסכם מיום 24 ביוני 2008, בין פטרוכימיים לבין בז"ן (להלן - הסכם כאו"ל) ולפיו, בין היתר, בכפוף להתקיימותם של תנאים מסויימים שנקבעו בהסכם כאו"ל, פטרוכימיים תמכור ותעביר לבז"ן את כל מניותיה בכאו"ל המהוות 50% מהון המניות המונפק של כאו"ל, בתמורה להקצאת מניות של בז"ן, אשר במועד הקצאתן יהיו 20.53% מהון המניות המונפק של בז"ן (להלן - הקצאת המניות). כתב ההתחייבות השלישי וטיוטות ההסכמים שצורפו לו מסדירים את הצטרפות קבוצת פטרוכימיים לשליטה בבז"ן בהתקיים תנאים מסויימים ותחת חלופות שונות, לפני השלמתו של הסכם כאו"ל ולאחריו, וכן במקרה שהסכם כאו"ל יבוטל בהסכמת הצדדים לו או יפקע עקב אי התקיימות התנאים לכניסתו לתוקף, או עקב הפרתו על ידי הצדדים לו או על ידי מי מהם כאשר אין לצדדים תביעות לאכיפתו (כל אחד מהנ"ל - ביטול הסכם כאו"ל).

החברה וקבוצת פטרוכימיים התחייבו הדדית כי במקרה שהסכם כאו"ל יבוצע על פי תנאיו וכן קבוצת פטרוכימיים תקבל את כל האישורים הנדרשים על פי דין להתקשרות בהסכם השליטה המשותפת בבז"ן (לרבות היתר שליטה לפי צו החברות הממשלתיות (הכרזה על אינטרסים חיוניים למדינה בחברת בתי זיקוק לנפט בע"מ) (התשס"ז-2007) (להלן - האישורים הנדרשים) עד ולא יאוחר מתום חמש שנים שמניין החל מיום אחד עובר למועד הקצאת המניות (להלן - תקופת חמש השנים), אזי יחתם בין הצדדים הסכם שליטה משותפת בבז"ן (להלן - הסכם השליטה לאחר ביצוע הסכם כאו"ל), וזאת על פי הטייטה שצורפה לכתב ההתחייבות השלישי, ואשר עיקריה דומים להסכמות שגובשו בין הצדדים בעבר.

באור 12 - צירופי עסקים ועסקאות עם המיעוט (המשך)

1. השקעות (המשך)

ב. הסכם עם מפ"ב לעניין שליטה משותפת בבז"ן (המשך)

1. (המשך)

כל עוד הסכם כאו"ל טרם בוצע, החברה וקבוצת פטרוכימיים התחייבו הדדית כי אם יתקבלו כל האישורים הנדרשים עד ולא יאוחר מיום 10 במאי 2009 (להלן - המועד הקובע), אזי לדרישת קבוצת פטרוכימיים יחתם בין הצדדים הסכם שליטה משותפת בבז"ן (להלן - הסכם השליטה טרם ביצוע הסכם כאו"ל), על פי הטיטה שצורפה לכתב ההתחייבות השלישי, ואשר דומה להסכם השליטה לאחר ביצוע הסכם כאו"ל, בכפוף לשינויים הבאים:

אם וככל שביטול הסכם כאו"ל יחול לפני המועד הקובע מטעמים שאינם נעוצים במעשה, מחדל או פעולה של פטרוכימיים, והסכם השליטה טרם ביצוע הסכם כאו"ל עדיין לא נחתם, אזי במקרה כזה, ועל אף האמור לעיל, כתב ההתחייבות של החברה מיום 1 ביוני 2008 יחזור ויעמוד בתוקפו ביחד עם טיטות הסכם השליטה המשותפת בבז"ן שצורפה לו ("כתב ההתחייבות השני"), וכתב ההתחייבות השלישי וטיטות ההסכמים שצורפו לו יחשבו כבטלים. על פי כתב ההתחייבות השני זכאית קבוצת פטרוכימיים, בין היתר, להעביר את זכויותיה מכוח כתב ההתחייבות השני לצד שלישי אשר יקבל את האישורים הנדרשים עד למועד הקובע וזאת בכפוף לזכות הסרוב הראשונה של החברה.

במועד חתימת כתב ההתחייבות השלישי חתמה פטרוליום על כתב הרשאה בלתי חוזר (להלן - כתב ההרשאה) המסמיך את החברה להצביע בשמה באסיפות הכלליות של בז"ן, מכוח 235 מיליוני מניות של בז"ן (להלן - המניות נשוא ההרשאה). כתב ההרשאה יכנס לתוקפו יום אחד עובר למועד הקצאת המניות ויעמוד בתוקפו עד מועד חתימת הסכם השליטה לאחר ביצוע הסכם כאו"ל או עד תום תקופת חמש השנים, לפי המוקדם מבין השניים (להלן - תקופת הביניים).

לפי הוראות כתב ההתחייבות השלישי, עד להתקשרות בהסכם השליטה, החברה תהיה זכאית להפעיל את כח השליטה שלה בבז"ן לפי שיקול דעתה וללא כל מגבלות מכוח מניותיה בבז"ן, ובמהלך תקופת הביניים - גם מכוח כתב ההרשאה.

ביום 31 בדצמבר 2008, פקע הסכם כאו"ל מבלי שהתקיימו התנאים המוקדמים שנקבעו בו.

2. בחודש מאי 2009, דיווחו מפ"ב ופטרוליום קפיטל הולדינגס בע"מ (להלן - פטרוליום) (להלן יחדיו - קבוצת הפטרוכימיים) על קבלת היתר מותנה לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בבז"ן (להלן - ההיתר המותנה). במסגרת ההיתר המותנה נקבע, בין היתר, כי האישור לקבוצת הפטרוכימיים לשלוט בבז"ן הינו יחד עם החברה בהתאם להוראות נוסח ההסכם לשליטה משותפת כאשר החברה מחזיקה ברוב מכלל אמצעי השליטה הכלולים בגרעין השליטה בבז"ן.

עוד דיווחה קבוצת הפטרוכימיים, כי היא החליטה שלא לממש את זכות אופציית ה- Call שהוקנתה לה לחייב את החברה למכור לה חלק ממניותיה של החברה בבז"ן והיא פקעה.

בחודש יוני 2009, הושלמה חתימתו של ההסכם לשליטה משותפת בבז"ן בין החברה ובין קבוצת הפטרוכימיים. כמו כן, נחתמה בין החברה ובין קבוצת הפטרוכימיים תוספת להסכם השליטה (להלן - התוספת), אשר קובעת, בין היתר, את אופן חלוקת מניות גרעין השליטה בין הצדדים.

בחודש יוני 2009, התקבל מכתב מרשות החברות הממשלתיות אליו צורף תיקון להיתר השליטה בבז"ן מהמדינה (להלן - התיקון להיתר), במסגרתו נקבע, בין היתר: (א) כי החברה לבד, או יחד עם קבוצת הפטרוכימיים בהתאם להסכם השליטה המשותפת, תפעיל את השליטה ואמצעי השליטה בבז"ן, וכן (ב) כי בעלי ההיתר היחידים (ה"ה"ה עידן עופר, איל עופר ואהוד אנג'ל - כקבוצה בהיתר השליטה בבז"ן), יחזיקו בשליטה ובאמצעי השליטה בבז"ן, באמצעות החברה, אשר תחזיק במישרין בשליטה ובאמצעי השליטה בבז"ן, לבד, או יחד עם קבוצת הפטרוכימיים בהתאם להסכם השליטה המשותפת, וכן (ג) היתר השליטה מתייחס לאישור לשליטה ואחזקת 24% או שיעור גדול יותר מאמצעי השליטה בבז"ן, וכן (ד) תוקף התיקון להיתר מותנה בתוקפו של היתר השליטה בבז"ן שניתן לקבוצת הפטרוכימיים וככל שההיתר האחרון יבוטל או יפקע, יחזור היתר השליטה בבז"ן של החברה לנוסחו כפי שהיה ערב כניסתו לתוקף של התיקון להיתר.

באור 12 - צירופי עסקים ועסקאות עם המיעוט (המשך)

1. השקעות (המשך)

ב. הסכם עם מפ"ב לעניין שליטה משותפת בבז"ן (המשך)

2. (המשך)

עם כניסתה לתוקף, התוספת תתקן את הסכם השליטה וכן תחליף ותבטל תוספות קודמות שנחתמו בין הצדדים להסכם השליטה, באופן שבהסכם השליטה יחולו השינויים הבאים (בהשוואה להוראות הסכם השליטה המצויות כיום בתוקף):

א. הגדרת מניות גרעין השליטה בבז"ן: מניות גרעין השליטה בבז"ן יהיו 40% מהון המניות המונפק והנפרע של בז"ן לאחר הקצאת מניות ההקצאה. החברה תחזיק 55.625% ממניות גרעין השליטה בבז"ן ואילו מפ"ב תחזיק 44.375% ממניות גרעין השליטה בבז"ן. שאר מניות בז"ן המוחזקות על ידי מפ"ב באמצעות פטרוילים ועל ידי החברה יחשבו מניות חופשיות שאינן כפופות להוראות הסכם השליטה, למעט חובתו של הצד המחזיק בהן להצביע מכוחן באסיפות הכלליות של בז"ן בקול אחד עם מניות גרעין השליטה של אותו צד (להלן - מניות חופשיות).

ב. מניות גרעין השליטה שבידי מפ"ב: במועד כניסתה של התוספת לתוקף, כל מניות ההקצאה, ורק הן, יחשבו מניות גרעין שליטה של בז"ן שבבעלות מפ"ב וכל מניות בז"ן המוחזקות בידי פטרוילים יחשבו מניות חופשיות. הצדדים להסכם השליטה יהיו זכאים להגדיר ולקבוע מעת לעת אלו ממניות בז"ן המצויות בבעלותם יחשבו מניות גרעין השליטה של בז"ן, וזאת בכפוף להוראות הסכם השליטה ובכפוף להוראות כל דין לרבות היתרי השליטה.

ג. זכות סירוב ראשונה למפ"ב: למפ"ב תהיה זכות סירוב ראשונה לרכוש ולקבל בהעברה את כל מניות גרעין השליטה בבז"ן שיוצעו למכירה על ידי החברה (להלן - זכות הסירוב הראשונה). יצוין כי במועד הדיווח, זכות דומה כבר עומדת לחברה כלפי מפ"ב ופטרוילים. יובהר כי צד להסכם השליטה יהיה רשאי למכור ו/או להעביר את כל מניות גרעין השליטה שיוחזקו על ידו באותה עת, אך לא חלק מהן. זכות הסירוב הראשונה תחול בשינויים מסויימים גם במקרה בו ימומש שיעבוד שיחול (אם יחול) על מניות גרעין השליטה על ידי בעל שעבוד במניות אלו. כחלק מזכות הסירוב הראשונה הוסכם כי שינוי שליטה בחברה או במפ"ב, כהגדרתו בהסכם השליטה ובכפוף להתקיימות תנאים מסויימים שפורטו בו, יקנה לצד האחר זכות לרכוש את מניות גרעין השליטה בבז"ן של הצד שבו השתנתה השליטה במחיר השוק הממוצע ב- 60 ימי המסחר שקדמו להודעה בדבר שינוי השליטה ובתוספת פרמיה של 15%.

ד. זכות הצטרפות לחברה: לחברה תהיה זכות הצטרפות למכירה של מניות גרעין השליטה של מפ"ב, בכפוף לכך שזכות הסירוב הראשונה לא מומשה (להלן - זכות הצטרפות). יצוין כי במועד הדיווח, זכות דומה כבר עומדת למפ"ב כלפי החברה.

ה. מנגנון במב"י (BUY ME BUY YOU): החל מתום 6 חודשים ממועד כניסתו לתוקף של הסכם השליטה, לכל צד להסכם השליטה תהיה הזכות להפעיל מנגנון במב"י לגבי מניות גרעין השליטה בבז"ן לפיו אותו צד יציע לצד השני לרכוש את כל מניות גרעין השליטה שיוחזקו על ידי הצד האחר במחיר שינקוב בהצעה או לחלופין למכור לצד האחר את כל מניות גרעין השליטה המוחזקות על ידו במחיר האמור.

ו. מינוי דירקטורים: דירקטוריון בז"ן ימנה 11 חברים (לרבות 2 דירקטורים חיצוניים), כאשר החברה תמליץ על מינוי 5 דירקטורים ועל מינוי דירקטור חיצוני אחד ומפ"ב תמליץ על מינוי 4 דירקטורים ועל מינוי דירקטור חיצוני אחד (יצוין כי במועד הדיווח דירקטוריון בז"ן מונה 9 חברים, החברה זכאית להמליץ על מינוי 5 דירקטורים, מפ"ב זכאית להמליץ על מינוי 2 דירקטורים והמלצה לגבי זהותם של 2 הדירקטורים החיצוניים נעשית בהסכמה בין הצדדים).

ז. מינוי מנהלים ויועצים: בכפוף להוראות כל דין, הצדדים להסכם השליטה במעמדם כבעלי מניות בבז"ן יפעלו כך שמינוי מנכ"ל בז"ן, רואי החשבון המבקרים ועורכי הדין של בז"ן, חברות הבת של בז"ן, וככל הניתן החברות הקשורות של בז"ן, ייעשה בהסכמה בין הצדדים.

באור 12 - צירופי עסקים ועסקאות עם המיעוט (המשך)

1. השקעות (המשך)

ב. הסכם עם מפ"ב לעניין שליטה משותפת בבז"ן (המשך)

2. (המשך)

ח. הצבעה בנושאים מסויימים: הצדדים להסכם השליטה יסכמו מראש את אופן הצבעתם במספר נושאים אם וככל שיעמדו על סדר היום ולהכרעה באסיפות הכלליות של בעלי מניות בז"ן, ובהעדר הסכמה יוכרע אופן הצבעתם על ידי פוסק מוסכם. הצדדים יפעלו לתקן את תקנון בז"ן על מנת שההכרעה באותם נושאים מוסכמים המסורים להכרעתו של דירקטוריון בז"ן תועבר להכרעת האסיפה הכללית של בעלי מניות בז"ן או שההכרעה בהם תחייב רוב מיוחס של 75% מכלל הדירקטורים הנוכחים. להלן רשימת הנושאים האמורים: (א) כניסה של בז"ן או של כל חברה בת שלה לתחומי עיסוק חדשים. (ב) הנפקה של מניות או של ניירות ערך אחרים על ידי בז"ן או על ידי חברה בת שלה. (ג) שינוי בתקנון של בז"ן ו/או של כל חברה בת שלה ו/או של כל חברה מוחזקת שלה. (ד) מיזוג או פיצול או ארגון מחדש של בז"ן או של כל חברה בת שלה. (ה) עסקאות שלא במהלך העסקים הרגיל של בז"ן או של כל חברה בת שלה או של כל חברה מוחזקת שלה עם בעלי ענין. (ו) מינוי רואי החשבון של בז"ן. (ז) פירוק או הקפאת הליכים בבז"ן ו/או בכל חברה בת שלה ו/או בכל חברה מוחזקת שלה. (ח) עסקת מכר או רכש מהותית של בז"ן.

ט. הוראות נוספות במקרה של מכירת מניות גרעין השליטה בידי החברה: אם החברה תבקש למכור לצד שלישי את כל מניות גרעין השליטה שלה בבז"ן, ואם מפ"ב ו/או פטרוליום לא יעשו שימוש בזכות הסירוב הראשונה או בזכות ההצטרפות המוקנות להן, התחייבו מפ"ב ופטרוליום להודיע לשרים כי אין להן התנגדות לכך שהיתר השליטה שלהן יתוקן באופן שבכל מקום בו מופיעות המילים "החברה לישראל" הן יוחלפו בשמו של הצד השלישי וההתחייבות בהיתר השליטה תהיה אליו.

אם השרים יתנגדו לאשר את ההעברה לצד השלישי וליתן לו היתר שליטה בבז"ן או יעכבו את מתן ההיתר כאמור, מטעמים כלשהם הנעוצים במפ"ב ו/או בפטרוליום או בהיתר השליטה שלהן (להלן - ההתנגדות), אזי במידה שמפ"ב ופטרוליום לא יגרמו להסרת ההתנגדות תוך 30 ימים, תהא החברה רשאית להודיע על ביטול הסכם השליטה במהלך 30 הימים שלאחר תום המועד האמור (להלן - הודעת הביטול) מבלי שהדבר יקנה למפ"ב ו/או לפטרוליום טענה ו/או עילת תביעה כלשהי, ובלבד: (א) שמפ"ב ו/או פטרוליום יהיו זכאיות לחזור ולממש את זכות הסירוב הראשונה או את זכות ההצטרפות בתוך 15 ימים ממועד הודעת הביטול, וכן (ב) שהביטול יכנס לתוקפו במועד ביצוע ההעברה לצד השלישי והחל מאותו מועד יחשב הסכם השליטה כבטל. לא בוצעה ההעברה לצד השלישי - ימשיך הסכם השליטה לעמוד בתוקפו.

ג. עסקת מיזוג כרמל אולפנים בע"מ (להלן - כאו"ל)

בחודש אוקטובר 2009, לאחר שהתקבלו אישורי וועדת הביקורת ודירקטוריון בז"ן, חתמו בז"ן ומפ"ב על הסכם על פיו במועד השלמת העסקה, מפ"ב תמכור לבז"ן את כל מניות כאו"ל שבבעלותה, המהוות 50% מהונה המונפק של כאו"ל (להלן - מניות כאו"ל הנרכשות), באופן שלאחר הרכישה תחזיק בז"ן 100% מהונה המונפק של כאו"ל. בתמורה למניות כאו"ל הנרכשות תקצה בז"ן למפ"ב מניות רגילות של בז"ן, המהוות (לאחר הקצאתן וללא דילול) 17.75% מהונה המונפק של בז"ן. מניות ההקצאה תהיינה שוות בכל זכויותיהן למניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א הקיימות בהון בז"ן.

השלמת העסקה הותנתה במספר תנאים מתלים, לרבות אישור האסיפה הכללית של בעלי המניות וקבלת אישורים רגולטורים ואחרים מצדדים שלישיים אשר נתקיימו במלואם עד ליום 30 בדצמבר 2009.

בעקבות העסקה ירד חלקה של החברה בבז"ן מ- 45.1% לכ- 37.1% ונוצר לחברה הפסד מירידה בשיעור החזקה בסך של כ-42 מיליון דולר. עם השלמת העסקה חדלה להיות לחברה שליטה בבז"ן ועל כן הפסיקה החברה לאחד את בז"ן בדוחותיה הכספיים וההשקעה בבז"ן מוצגת בשיטת השווי המאזני. כמו כן, זקפה החברה לקרן הון את חלקה בסכום המדידה מחדש לשווי הוגן של 50% מנכסי כאו"ל בסך 29 מיליון דולר וזקפה לרווח והפסד את חלקה במוניטין שלילי שנוצר ברכישת 50% מניות נוספות של כאו"ל בסך 25 מיליון דולר.

באור 12 - צירופי עסקים ועסקאות עם המיעוט (המשך)

1. השקעות (המשך)

ד. INKIA ENERGY LTD. (להלן - אינקיה)

1. בחודש מאי 2007, זכתה החברה יחד עם חברה זרה DS CONSTRUCTION LTD. (להלן - DS) בשיעורים שווים במכרז פרטי של חברת GLOBELEC INTERNATIONAL LTD. (להלן - המוכרת). לרכישת חברת GLOBELEC AMERICAS LTD. (להלן - GLOBELEC) חברה הרשומה בברמודה המחזיקה, בתשע חברות העוסקות בייצור ומכירה של חשמל הנמצאות במספר מדינות באזור אמריקה הלטינית והקריביים. ההספק הכולל של תחנות הכוח שבבעלות הישירה והעקיפה של GLOBELEC הינו מעל כ- 2000MW. הרכישה בוצעה באמצעות חברה בת בבעלות מלאה של חברת אינקיה.

ההסכם עם DS קבע כי מניות החברה המשותפת יוחזקו ביניהם בחלקים שווים. DS לא קיבלה את אישורי הרשויות בהודו להשקעה ולפיכך החברה נותרה הבעלים המלאים של חברת אינקיה.

ביום 18 ביוני 2007, הושלמה העסקה בתמורה לסך של כ- 547 מיליון דולר (כולל 4 מיליון דולר עלויות עסקה) וזאת לאחר התאמות ששולמו על ידי החברה בגין ריבית שנצברה ורווחים שנמשכו וכן לאחר החרגת 2 החזקות מיעוט מנכסי GLOBELEC. ההשקעה בוצעה בדרך של השקעה בהון אינקיה בסכום של כ- 347 מיליון דולר וסך של 200 מיליון דולר המהווה הלוואת בעלים נושאת ריבית לייבור + 2%.

בדוחות הכספיים של החברה לשנת 2007, אוחדו הדוחות הכספיים של אינקיה. תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של אינקיה אוחדו החל מיום 1 ביולי 2007.

עודף העלות שנוצר ב-אינקיה ברכישה הסתכם לסך של כ- 234 מיליון דולר. בהתבסס על עבודת יחוס עודף עלות PPA- (PURCHASE PRICE ALLOCATION) שבוצעה על ידי מעריך שווי חיצוני, יוחס עודף העלות כדלקמן:

ערך בספרים לפני רכישה	התאמות לשווי ההון	ערכים שהוכרו ברכישה	שנות הפחתה
מיליוני דולר			
51	-	51	מזומנים ושווי מזומנים
57	-	57	נכסים שוטפים
164	65	229	השקעות בחברות כלולות
9	-	9	נכסים בלתי שוטפים
244	146	390	רכוש קבוע
11	17	28	נכסים בלתי מוחשיים
(23)	-	(23)	התחייבויות שוטפות
-	(42)	(42)	מסים נדחים
(140)	-	(140)	התחייבויות שאינן שוטפות
(60)	3	(57)	זכויות מיעוט
313	189	502	נכסים והתחייבויות מזוהים, נטו
	45	45	מוניטין
	234	547	

2. בחודש אוקטובר 2009 חתמה אינקיה, על הסכם למכירת 25.1% מהון המניות המונפק והנפרע של חברת קלפה ג'נרסיון אס איי (להלן - קלפה) חברה בבעלות מלאה של אינקיה. קלפה הינה הבעלים והמפעילה של 2 טורבינות בפרו בעלות הספק כולל של כ- 374 מגוואט ומקימה יחידה נוספת בעלת הספק של 192 מגוואט. ההסכם עם הרוכשת הותנה בתנאים מוקדמים הכוללים, בין היתר, סגירה פיננסית למימון פרויקט הרחבת כושר הייצור ב- 280 מגוואט נוספים. ביום 13 בנובמבר 2009, הסתיימה הסגירה הפיננסית לפיה גייסה קלפה סכום של 277 מיליון דולר באמצעות בנקים והנפקת אגרות חוב. בעקבות המכירה נוצר לחברה רווח הון של כ- 34 מיליון דולר.

באור 12 - צירופי עסקים ועסקאות עם המיעוט (המשך)

1. השקעות (המשך)

ה. בחודש אוגוסט 2007, רכשה חברה מאוחדת של כימיקלים לישראל בע"מ (להלן - כי"ל) את מלוא זכויות הבעלות בחברת Supresta LLC (להלן - Supresta) חברה הרשומה במדינת דלוור בארה"ב, העוסקת בייצור ושיווק של מעכבי בעירה ומוצרים נוספים על בסיס זרחן.

תמורת הרכישה, כולל הוצאות בגין הרכישה לאחר התאמות בגין שינויים בהון החוזר, הסתכמה לסך של כ- 361.5 מיליון דולר אשר יוחסה כדלקמן: כ- 67.5 מיליון דולר שולמו בתמורה להון החוזר, כ- 120 מיליון דולר לנכסים בלתי מוחשיים, כ- 83 מיליון דולר לרכוש קבוע וכ- 4 מיליון דולר להתחייבויות לזמן ארוך. היתרה בסך של כ- 95 מיליון דולר יוחסה למוניטין.

דוחות רווח והפסד והדוחות על תזרימי המזומנים של Supresta אוחדו לראשונה החל מיום 14 באוגוסט 2007.

ו. ביום 28 בינואר 2008, רכשה כי"ל את עיקר הנכסים והפעילות של יחידה עסקית מקבוצת HENKEL בתחום הטיפול במים בתמורה לתשלום במזומן של כ- 56 מיליון אירו (כ- 85 מיליון דולר). היחידה העסקית שנרכשה מוכרת מוצרים, שירותים וציוד לטיפול במים, בעיקר לתעשייה במדינות גרמניה, צרפת, ספרד, איטליה וטורקיה. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את תוצאות פעילותה של היחידה העסקית ממועד רכישה. עלות הרכישה יוחסה בעיקר לנכסים בלתי מוחשיים (בעיקר: פטנט וקשרי לקוחות) כ- 46 מיליון דולר ולמוניטין כ- 33 מיליון דולר.

ז. בחודש יולי 2009, נחתם הסכם בין כי"ל ל- Volkswagen AG (להלן - פולקסוואגן), אשר החזיקה ב- 35% מהון המניות של החברה הבת מגנזיום ים המלח בע"מ (להלן - חברת המגנזיום) אשר עיקרו, כדלקמן:

1. פולקסוואגן תזרים לחברת המגנזיום סך של 30 מיליון דולר.
2. כל מניותיה של פולקסוואגן בחברת המגנזיום תעבורנה לבעלותה של כי"ל, ללא תמורה.

במקביל להזרמה של פולקסוואגן, כאמור, כי"ל הזרימה לחברת המגנזיום סך של 56 מיליון דולר.

כתוצאה מהסכם הפשרה נוצר לחברה לישראל, רווח בסך של כ- 42 מיליון דולר.

ח. בשנת החשבון רכשה כי"ל מספר חברות ופעילויות בסך כולל של כ- 49 מיליון דולר. ההשפעה על הדוחות הכספיים המאוחדים אינה מהותית.

ט. בחודש ספטמבר 2009 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדת הבקורת של החברה, את התקשרותה של החברה בעסקה מותנית לרכישה מאת חברת אחים עופר (אחזקות אנרגיה) בע"מ (להלן - עופר אנרגיה), של 80% מהונה המונפק והנפרע של או.פי.סי רותם בע"מ (להלן - או.פי.סי) חברה פרטית, שהינה בעלת הזכויות להקמת תחנת כוח של כ- 400 מגה וואט מותקן במישור רותם, מכח זכייתה בשנת 2004 במכרז שפורסם על ידי משרד התשתיות הלאומיות ומשרד האוצר.

המניות הנמכרות ירכשו על ידי החברה בתמורה לערך הנקוב, ובנוסף תעמיד החברה הלוואה לאו.פי.סי. בסכום השווה לסכום הלוואות הבעלים שהעמידה עופר אנרגיה כפי חלקה (80%). ההלוואה בסכום הנאמד בכ- 4 מיליון דולר תהיה צמודה למדד המחירים לצרכן ותישא ריבית שנתית בשיעור של 4%.

הסכם הרכישה הותנה באישור האסיפה הכללית של החברה.

ביום 28 בדצמבר 2009, אישרה האסיפה הכללית את העסקה האמורה על פי דוח עסקה שהוגש לרשות לניירות ערך ביום 17 בנובמבר 2009.

לאחר תאריך הדוח, ביום 3 בפברואר 2010, דיווחה החברה על השלמת העסקה האמורה.

י. לאחר תאריך הדוח, ביום 5 בינואר 2010, נחתם הסכם השקעה בין איי סי גרין, בעלי המניות המייסדים של חברת הליופוקוס (להלן - המייסדים) וחברה סינית להשקעה במניות חברת הליופוקוס בע"מ (להלן - הליופוקוס). על פי ההסכם תקצה הליופוקוס לאיי סי גרין ולחברה הסינית מניות בתמורה לסך של כ- 2.31 מיליון דולר שיושקעו על ידי איי סי גרין ו- 9.25 מיליון דולר שיושקעו על ידי החברה הסינית.

בנוסף, הוסכם כי המייסדים ימכרו לחברה הסינית כמות מניות של הליופוקוס שבידם בתמורה לסך של כ- 1.2 מיליון דולר שישולם למייסדים וכי לאיי סי גרין תהיה אופציה מקבילה לרכוש מהמייסדים מניות נוספות של הליופוקוס, על בסיס אותו מחיר, דהיינו בתמורה לסך של כ- 312 אלפי דולר.

לאחר תאריך המאזן, ביום 21 בינואר 2010, הושלמה העסקה האמורה. בעקבות העסקה, ובהנחה שהאופציה לרכישת המניות תמומש, ירד שיעור ההחזקה של איי סי גרין בהליופוקוס, לכ- 48% (45% בדילול מלא) ויווצר לחברה רווח הון מירידה בשיעור אחזקה בסך של כ- 9.5 מיליון דולר. רווח ההון מחושב בהתאם ל IFRS 3 (Revised 2008) אשר ייושם לראשונה בשנת 2010 (ראה באור 3.כ.א).

באור 12 - צירופי עסקים ועסקאות עם המיעוט (המשך)

2. רכישת זכויות מיעוט

א. בחודש יוני 2008, פרסמה צים שירותי ספנות משולבים בע"מ (להלן - צים) הצעה לבעלי מניותיה לרכישת מניות צים בדרך של הנפקת זכויות, לפי שווי חברה של 500 מיליון דולר, כך שכל 2 מניות של צים יקנו רכישה של מניה אחת. החברה נענתה להצעה והשקיעה סכום של כ- 246 מיליון דולר תמורת 10,393,788 מניות של צים. לאחר ההנפקה עלה שיעור ההחזקה של החברה בצים מכ- 98.4% לכ- 99.1%.

ב. ביום 8 בנובמבר 2009, פרסמה צים הצעה לבעלי מניותיה לרכוש מניות רגילות של צים בנות ערך נקוב של 0.03 ש"ח כל אחת, בדרך של זכויות. החברה נערכה להצעה והשקיעה סכום של 300 מיליון דולר, 100 מיליון דולר באמצעות השקעה במזומן ו- 200 מיליון דולר באמצעות המרת הלוואה שהעמידה לטובת צים, תמורת 37,963,915 מניות צים. לאחר ההשקעה עלה שיעור ההחזקה בצים מכ- 99.1% לכ- 99.6%.

כמו כן, החברה חתמה על כתב התחייבות להעביר לצים את יתרת סכום התמורה של 150 מיליון דולר על פי דרישת צים, בהיעדר דרישה כאמור, לא יאוחר מיום 20 בדצמבר 2010. בהתאם לכתב ההתחייבות, כנגד תשלום שיעשה כאמור, צים תרשום על שם החברה את יחידות הזכות המתאימות בגין אותו תשלום. לאחר תאריך הדוח, השקיעה החברה 100 מיליון דולר בהתאם לכתב ההתחייבות לעיל.

3. מידע נוסף

א. כ"ל וחברות מאוחדות מסויימות שלה, הנפיקו מניית מדינה מיוחדת המוחזקת על ידי ממשלת ישראל לשם שמירה על העניינים החיוניים של המדינה ומקנה לה, בין השאר זכויות מיוחדות בקבלת החלטות בנושאים כדלהלן:

1. מכירה או העברה של נכסי כ"ל החיוניים למדינה שלא בדרך העסקים הרגילה.
2. פירוק מרצון או שינוי או ארגון מחדש של המבנה הארגוני של כ"ל או מיזוג (למעט מיזוגי תאגידים בשליטת כ"ל שאין בהם כדי לפגוע בזכויותיה או בכוחה של ממשלת ישראל כמחזיקת מניית המדינה המיוחדת).
3. רכישה או החזקה של מניות בכ"ל בשיעור של 14% או יותר מהון המניות המונפק של כ"ל.
4. רכישה או החזקה של 25% או יותר מהון המניות המונפק של כ"ל (לרבות השלמת החזקה עד 25%) גם אם נתקבלה בעבר הסכמה לגבי שיעור החזקה הנמוך מ- 25%.
5. כל שיעור של החזקה של מניות בהון המניות של כ"ל, אשר מקנות למחזיק בהן את הזכות, היכולת או האפשרות המעשית למנות במישרין או בעקיפין מספר דירקטורים בכ"ל המהווים מחצית או יותר ממספר חברי הדירקטוריון כפי שהוא מונה בפועל.

ב. צים הנפיקה מניית מדינה מיוחדת למדינת ישראל המקנה למדינה זכויות לשם הבטחת ענייניה החיוניים. מניית המדינה המיוחדת אינה ניתנת להעברה והיא נועדה להקנות למדינה זכויות מסויימות להבטחת ענייניה החיוניים של המדינה, לרבות החזקת צי מינימלי. פרט לזכויות הצמודות לה, לא תקנה מניית המדינה המיוחדת למחזיק בה זכויות הצבעה או זכויות הונות כלשהן.

ג. ביום 3 בספטמבר 2008, החליט דירקטוריון כ"ל לאשר לכ"ל לרכוש מעת לעת בעצמה ו/או על ידי חברה בת, מניות רגילות של כ"ל בהיקף של עד 5% מההון המונפק והנפרע של כ"ל וזאת מתוך רווחי כ"ל הראויים לחלוקה על פי חוק החברות, תשנ"ט - 1999. לתקופה שמיום ההחלטה ועד יום 30 ביוני 2009. הרכישה נעשתה על פי המגבלות בדין ובתכנית האכיפה הפנימית בניירות ערך של כ"ל ולפי הנחיות שניתנות מעת לעת על ידי וועדת דירקטוריון אד הוק שמונתה לנושא והכל במסגרת ההחלטה האמורה לעיל.

בסך הכל נרכשו על ידי כ"ל 22,368,342 מניות המהוות כ- 1.74% מהון המניות המונפק והנפרע של כ"ל (חלקה של החברה כ- 0.9%).

ד. לאחר תאריך הדוח, ביום 25 בינואר 2010, מכרה החברה 8 מיליון מניות רגילות של כ"ל המוחזקות על ידה המהוות כ- 0.63% מהון המניות המונפק של כ"ל בתמורה לסך של כ- 395 מיליון ש"ח. בעקבות המכירה צפויה החברה לרשום ברבעון הראשון של 2010 גידול בהון המיוחס לבעלים של החברה בסך של כ- 85 מיליון דולר. לאחר המכירה תחזיק הקבוצה בכ- 52.5% מהון המניות המונפק של כ"ל.

באור 13 - השקעות בחברות אחרות

א. הרכב			
31 בדצמבר 2009	31 בדצמבר 2008	מיליוני דולר	מיליוני דולר
31	-		
26	43		
1	1		
-	-		
58	44		

מניות סחירות
מניות שאינן סחירות
שותפויות מוגבלות
מניות מקורות חברת מים(*)

(*) השקעה במניות מקורות חברת מים בע"מ (להלן - מקורות) המוחזקות על ידי רותם וחברות נוספות בקבוצה מוצגת בסכום סמלי. החברות אינן יכולות להעריך את השווי ההוגן של החזקתן במניות מקורות.

המניות במקורות הוקצו בגין השקעות שביצעו החברות בתשתיות מים בעבר. החברות הצטרפו לתביעה שהוכרה בחלקה כתובענה ייצוגית נגד מקורות. התובענה כוללת, בין השאר, את תביעתן של החברות להקצאת מניות נוספות של מקורות בגין השקעתן בתשתיות מים וכן את תביעתן של החברות כי המדינה תציע הצעת רכש לרכישת החזקותיהן במניות מקורות הן להחזקות הנוכחיות והן לנתבעות וכן בקשה לסעד של השבה כספית במקרה והתביעה להקצאת המניות תדחה. ביום 28 בינואר 2004, ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי בדבר דחיית הבקשה להקצאת מניות נוספות של מקורות, אולם בית המשפט הכיר בזכותן של החברות לנהל תביעה ייצוגית לסעד של השבת סכומים ששולמו על ידן. הצדדים ערערו על ההחלטה לבית המשפט העליון. בחודש פברואר 2009, התקבלה החלטת ממשלה בדבר אישור הקצאת מניות במקורות. המדינה ומקורות הודיעו על כך לבית המשפט. בחודש אוגוסט 2009 הגישו הצדדים הודעה לבית המשפט לפיה הם ממשיכים לקיים ביניהם מגעים לפשרה. הצדדים קיבלו אורכה עד אפריל 2010 לשם מיצוי המגעים ביניהם.

באור 14 - פקדונות, הלוואות ויתרות חובה

א. הרכב			
31 בדצמבר 2009	31 בדצמבר 2008	מיליוני דולר	מיליוני דולר
176	133*		
-	85		
12	7*		
188	225		
8	9		
180	216		
11	9		
119	28*		
310	253		
49	-		

נכס פיננסי לזמן ארוך (1)
הלוואה לחברת פנסיה מוקדמת חיפה בע"מ (ראה באור 21(ז))
פקדונות בתאגידים בנקאיים

בניכוי - חלויות שוטפות

הוצאה מראש בגין חכירות תפעוליות
חייבים אחרים

מחברות כלולות

* סווג מחדש

(1) כולל נכס פיננסי מבניית מתקני התפלה. הנכס ייפרע לאורך חיי זיכיון ההתפלה בהתאם לתמורות שיתקבלו בגין המתקן (ראה באור 22.ג.ז).

באור 14 - פקדונות, הלוואות ויתרות חובה (המשך)

ב. פירוט לפי זמני פירעון

להלן פירוט לפי זמני פירעון של הלוואות לזמן ארוך, לאחר ניכוי החלויות השוטפות:

31 בדצמבר 2009		
מיליוני דולר		
14		2011
11		2012
11		2013
16		2014
124		מעל 5 שנים
4		טרם נקבע
180		

ג. סווג פקדונות והלוואות לזמן ארוך לפי מטבעות ושיעורי ריבית (כולל חלויות שוטפות)

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009	שיעור ריבית משוקלל ליום 31.12.09	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	%	
*188	170	2.1	במטבע ישראלי
12	8	5.9	במטבע חוץ:
2	-	-	פרנק שוויצרי
*23	10	0.9	אירו
			דולר של ארה"ב
225	188		

* סווג מחדש

באור 15 - רכוש קבוע

א. הרכב

31 בדצמבר 2009

יתרה לתחילת השנה	תוספות	גריעות	הפרשים בקרנות מתרגום	רכישות במסגרת צירוף עסקים	חברות שיצאו מאיחוד	יתרה לסוף השנה
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
*936	34	(4)	8	6	(154)	826
6,804	429	(16)	30	3	(2,878)	4,372
*638	74	-	6	-	-	718
117	2	(4)	-	-	-	115
346	19	(7)	3	1	(68)	294
2,085	631	(175)	-	-	-	2,541
10,926	1,189	(206)	47	10	(3,100)	8,866
278	233	-	4	-	(185)	330
58	5	-	-	-	(51)	12
11,262	1,427	(206)	51	10	(3,336)	9,208
385	36	(11)	5	-	(19)	396
3,510	274	(43)	19	-	(1,012)	2,748
343	18	-	4	-	-	365
95	3	(4)	-	-	-	94
247	24	(5)	2	-	(63)	205
591	121	(108)	-	-	-	604
5,171	476	(171)	30	-	(1,094)	4,412
6,091	951	(35)	21	10	(2,242)	4,796
767						484
6,858						5,280

עלות
קרקע, פיתוח קרקע, כבישים, מבנים ושיפורים במושכר מתקנים, מכוניות וציוד סכרים ובריכות ציוד מכני כבד, קרונות רכבת ומיכלים ציוד וריהוט משרדי, כלי רכב וציוד אחר צי האוניות וציודו

מפעלים בהקמה
חלפים למתקנים

פחת שנצבר
קרקע, פיתוח קרקע, כבישים, מבנים ושיפורים במושכר מתקנים, מכוניות וציוד סכרים ובריכות ציוד מכני כבד, קרונות רכבת ומיכלים ציוד וריהוט משרדי, כלי רכב וציוד אחר צי האוניות וציודו

מקדמות על חשבון רכוש קבוע

* סווג מחדש

באור 15 - רכוש קבוע
ב. הרכב (המשך)

31 בדצמבר 2008

יתרה לתחילת השנה	תוספות	גריעות	הפרשים בקורות מתרגום	רכישות במסגרת צירוף עסקים	חברות שיצאו מאיחוד	יתרה לסוף השנה
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
947	31	(2)	(11)	11	-	976
6,555	297	(5)	(50)	7	-	6,804
546	61	-	(9)	-	-	598
115	4	(2)	-	-	-	117
339	29	(21)	(2)	2	(1)	346
2,053	294	(262)	-	-	-	2,085
10,555	716	(292)	(72)	20	(1)	10,926
143	143	-	(8)	-	-	278
52	6	-	-	-	-	58
10,750	865	(292)	(80)	20	(1)	11,262
365	28	(1)	(7)	-	-	385
3,211	331	(3)	(29)	-	-	3,510
333	16	-	(6)	-	-	343
94	3	(2)	-	-	-	95
250	15	(16)	(2)	-	-	247
627	114	(150)	-	-	-	591
4,880	507	(172)	(44)	-	-	5,171
5,870	358	(120)	(36)	20	(1)	6,091
647						767
6,517						6,858

עלות
קרקע, פיתוח קרקע, כבישים, מבנים ושיפורים במושכר
מתקנים, מכונות וציוד
סכרים ובריכות
ציוד מכני כבד, קרונות רכבת ומיכלים
ציוד וריהוט משרדי, כלי רכב וציוד אחר
צי האוניות וציודו

מפעלים בהקמה
חלפים למתקנים

פחת שנצבר
קרקע, פיתוח קרקע, כבישים, מבנים ושיפורים במושכר
מתקנים, מכונות וציוד
סכרים ובריכות
ציוד מכני כבד, קרונות רכבת ומיכלים
ציוד וריהוט משרדי, כלי רכב וציוד אחר
צי האוניות וציודו

מקדמות על חשבון רכוש קבוע

באור 15 - רכוש קבוע (המשך)

ב. יתרה מופחתת

יתרה מופחתת ליום		
31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	
591	430	קרקע, פיתוח קרקע, כבישים, מבנים ושיפורים במושכר
3,294	1,624	מתקנים, מכונות וציוד
255	353	סכרים ובריכות
22	21	ציוד מכני כבד, קרונות רכבת ומיכלים
99	89	ציוד וריהוט משרדי, כלי רכב וציוד אחר
1,494	1,937	צי האוניות וציודו
278	330	מפעלים בהקמה
58	12	חלפים למתקנים
767	484	מקדמות על חשבון רכוש קבוע
6,858	5,280	

ג. בקבוצה קיימים נכסים שהופחתו במלואם ועדיין מופעלים. עלותם המקורית של הנכסים ליום 31 בדצמבר 2009 הינה כ- 1,896 מיליון דולר.

ד. הרכוש הקבוע מוצג לאחר ניכוי מענקי השקעה שיתרתם המופחתת מסתכמת בסך של כ- 288 מיליוני דולר. (הסכום המקורי של מענקי ההשקעה כ- 924 מיליוני דולר).

ה. מפעלים בהקמה - התנועה מייצגת רכישות במשך התקופה, בניכוי העברות לסעיפי רכוש קבוע, נטו.

ו. במסגרת מימוש התכנית האסטרטגית שאושרה ע"י דירקטוריון בז"ן בנובמבר 2007, החלה בז"ן בביצוע הפרוייקט להקמת פצחן מימני, אשר ייצר תזקיבי ביניים (סולר וקרוסין) בהשקעה של 500 מיליון דולר מתקן הפצחן המימני צפוי להיות תפעולי בשנת 2012. עד לתאריך הדוחות, הושקעו 28 מיליון דולר. למועד אישור הדוחות הכספיים אין לבז"ן התחייבויות כספיות לרכישת רכוש קבוע אשר אינן מכוסות במימון כספי נוסף.

ז. ירידת ערך נכסים

1. בשנת 2008 בחנה חברת המגנזיום את הצורך בביצוע הפרשה בגין ירידת ערך נכסיה הקבועים. הבחינה כללה השוואת הערך המהוון של תזרימי המזומנים הצפויים בתקופת יתרת אורך החיים של המתקן, בתקופת תחזית של תזרימי מזומנים של 5 שנים, כאשר השנה החמישית נבחרה כשנה המייצגת ליתרת אורך החיים של הרכוש הקבוע, מול הערך של הנכסים כפי שהוא מוצג בספרי חברת המגנזיום. חישוב הערך המהוון של תזרימי המזומנים הצפויים נעשה לפי שיעור היוון שנתי לאחר מס של 14.9% והתבסס על אומדני חברת המגנזיום לגבי מחירי המגנזיום בשוק העולמי כיום והצפי להתפתחות המחירים בעתיד, הצפי לפיתוח מוצרים ייחודיים ועלויות האנרגיה הצפויות. בעקבות הבדיקה כללה חברת המגנזיום בשנת 2008 הפרשה בגין ירידת ערך נכסיה בסכום של 47.4 מיליון דולר אשר נזקפה לרווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות.

באור 15 - רכוש קבוע (המשך)

ז. ירידת ערך נכסים (המשך)

2. במהלך שנת 2009 אישר דירקטוריון חברה מאוחדת של כי"ל, כחלק מתוכנית התייעלות בחברה המאוחדת, תוכנית לסגירת אחד ממתקני הייצור של כי"ל מוצרי תכלית והעברת הייצור למתקנים קיימים אחרים. בעקבות התוכנית שאושרה, בחנה החברה המאוחדת את הצורך בהכרה של הפרשה לירידת ערך הרכוש הקבוע של מתקן הייצור. הבחינה כללה השוואת הערך המהוון של תזרימי המזומנים הצפויים בתקופת יתרת אורך החיים של המתקן (תקופה של כשנתיים), מול הערך בספרים של נכסי המתקן. חישוב הערך המהוון של תזרימי המזומנים הצפויים נעשה לפי שיעור היוון שנתי לפני מס של 9.5%. בעקבות הבדיקה כללה החברה המאוחדת הפרשה בגין ירידת ערך נכסי המתקן בסך של כ- 27 מיליון דולר, אשר נזקפה לסעיף הוצאות אחרות בדוח רווח והפסד.

3. בשנת 2008 צים הכירה בהפסד מירידת ערך בסך 95 מיליון דולר (71 מיליון דולר נטו ממס) בקשר לתשלומים על חשבון אוניות. הסכום בר השבה של התשלומים על חשבון רכישת האוניות נקבע על בסיס שווי השימוש של האוניות שיתקבלו. שווי השימוש חושב על ידי מעריך שווי חיצוני ובלתי תלוי בדרך של היוון תזרימי המזומנים הצפוי מהשימוש והתפעול של האוניות שנרכשו בשיעור של 13.3% לשנה. בשנת 2009, כ- 38 מיליון דולר מתוך הסכום של 95 מיליון דולר הוקצו לאוניות שהתקבלו במהלך השנה.

ח. צי האוניות וציוד:

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר
(24)	(13)
16	6
70	98
4	4
310	362
79	92

כולל (לאחר ניכוי):
מרכיב הריבית הגלום במחיר הרכישה:
העלות

פחת שנצבר

הוצאות מימון שהוונו לעלות האניות:
העלות

פחת שנצבר

אניות וציוד שנכרכו בחכירה הונית:
העלות

פחת שנצבר

ט. בדבר התקשרויות צים לרכישת אניות, ראה באור 3.ג.22.

י. באשר לשעבודים, ראה באור 22.ה.

באור 16 - נכסים בלתי מוחשיים

א. הרכב:

מוניטין	זכויות (1)	עלויות	פטנטים וסמלים	אחרות	סך הכל
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
355	204	62	82	220	923
1	-	28	-	12	41
146	-	-	10	38	194
-	-	(9)	-	(3)	(12)
(12)	(4)	-	(5)	(11)	(32)
490	200	81	87	256	1,114
15	-	-	9	17	41
-	1	17	1	24	43
3	-	-	-	-	3
(4)	(4)	-	-	(36)	(44)
(1)	-	(1)	-	-	(2)
1	2	-	6	6	15
504	199	97	103	267	1,170
56	29	21	10	66	182
-	5	6	3	14	28
2	-	-	-	6	8
-	-	(9)	-	(3)	(12)
(1)	-	-	-	(2)	(3)
57	34	18	13	81	203
-	4	10	3	27	44
-	-	-	-	8	8
-	(1)	-	-	(23)	(24)
-	-	(1)	-	-	(1)
1	-	-	2	6	9
58	37	27	18	99	239
299	175	41	72	154	741
433	166	63	74	175	911
446	162	70	85	168	931

(1) לחברה מאוחדת בספרד זכויות כריה המיועדות לפיתוח עתידי של מכרות חדשים למחצבי אשלג בסך של כ- 63 מיליון דולר. חלק מזכויות אלו הינם בתוקף עד שנת 2037 ויתרתם, בתוקף עד שנת 2067. פיתוח המכרות החדשים טרם החל ובהתאם לכך הפחתת הזכויות במקרקעין טרם החלה.

* סווג מחדש.

באור 16 - נכסים בלתי מוחשיים (המשך)

ב. בדיקת ירידת ערך ליחידה מניבת מזומנים הכוללת מוניטין ונכסים לא מוחשיים בעלי אורך חיים שאינו מוגדר

לצורך בחינת ירידת ערך, יוחסו המוניטין ונכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר ליחידות מניבות מזומנים המהוות את הרמה הנמוכה ביותר בקבוצה, במסגרתן נערך מעקב אחר המוניטין לצרכי ניהול פנימיים.

הערך בספרים של מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר שיוחס ליחידות מניבות מזומנים הינו כלהלן:

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר
198	207
100	102
54	59
55	52
18	18
8	8
433	446
13	13
9	9
13	13
35	35
468	481

מוניטין
 כי"ל דשנים
 כי"ל מוצרים תעשייתיים
 כי"ל מוצרי תכלית
 אינקה וחברות מאוחדות שלה
 צים וחברות מאוחדות שלה
 חברות אחרות

סימנים מסחריים
 כי"ל מוצרים תעשייתיים ארה"ב
 כי"ל מוצרים תעשייתיים אירופה
 כי"ל מוצרי תכלית ארה"ב

שווי השימוש נקבע על יד היוון תזרימי המזומנים העתידיים שינבעו והשימוש המתמשך ביחידות מניבות המזומנים, והתבסס על ההנחות הבאות:

שיעור ההיוון	שיעור צמיחה (5-2 שנים)	שיעור צמיחה ארוך טווח	תקופת התחזית של תזרימי המזומנים
9.3%-10.0%	6.1% - 8.1%	2.0%	5 שנים
9.6%- 10.0%	(1.6%)-8.6%	0.0% - 2.0%	5 שנים
9.7% - 12.2%	2.0%	-	8-20 שנים
11.0%-13.0%	0.0% -7.5%	0.0%-7.5%	5 שנים

כי"ל מוצרים תעשייתיים
 כי"ל מוצרי תכלית
 אינקה וחברות מאוחדות שלה
 צים וחברות מאוחדות שלה

הסכום בר השבה של היחידות לעיל התבסס על שווי השימוש שלהן. שווי השימוש של היחידות שנבחנו נקבעו בחלקם בעזרת מעריך שווי בלתי תלוי וחלקם על ידי תחשיבים פנימיים. במרבית המקרים נקבע כי הערך בספרים של היחידות נמוך מהסכום בר השבה, ולפיכך לא הוכר הפסד מירידת ערך בגין יחידות אלה, מלבד צים אשר הכירה בהפרשה לירידת ערך מוניטין בגובה כ-1 מיליון דולר.

האומדנים וההנחות נקבעו בהתאם להערכות ההנהלה לגבי מגמות עתידיות בענף, והם מתבססים על מקורות חיצוניים ופנימיים (נתונים היסטוריים ותקציבים).

שינויים אפשריים באופן סביר בהנחות מפתח, שהיוו בסיס לקביעת הסכום בר השבה של היחידות, אינם גורמים לערך בספרים של היחידות להיות גבוה מהסכום בר השבה שלהן.

הסכום בר השבה של יחידת כי"ל דשנים התבסס על שווי השוק של כי"ל ליום 31 בדצמבר 2009. הסכום בר השבה עולה משמעותית על הערך בספרים וההנהלה בדעה שאין זה סביר שיחול שינוי מהותי בסכום בר השבה של היחידה שיגרום שהערך בספרים של היחידה יהיה גבוה מהסכום בר השבה שלה.

באור 17 - אשראי והלוואות מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים, לרבות מכשירים נגזרים

באור זה מספק מידע בדבר התנאים החוזיים של הלוואות ואשראי נושאי ריבית של הקבוצה, הנמדדים לפי העלות המופחתת. מידע נוסף בדבר החשיפה של הקבוצה לסיכוני ריבית, מטבע חוץ ונזילות, ניתן בבאור 37, בדבר מכשירים פיננסיים.

התחייבויות שוטפות

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר
95	52
**877	251
111	-
1,083	303
293	154
98	165
43	60
434	379
1,517	682

אשראי לזמן קצר :
משיכות יתר מבנקים
הלוואות לזמן קצר מבנקים
הלוואות לזמן קצר מאחרים

חלויות שוטפות של התחייבויות לזמן ארוך :
הלוואות מבנקים
אגרות חוב שאינן ניתנות להמרה במניות
אחרות

סך התחייבויות שוטפות

התחייבויות שאינן שוטפות

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר
2,839	2,308
3,218	2,873
44	273
398	494
6,499	5,948
434	379
6,065	5,569

אגרות חוב שאינן ניתנות להמרה במניות
הלוואות מבנקים*
יתרות אחרות לזמן ארוך
התחייבות בגין חכירה מימונית
סך התחייבויות לזמן ארוך

בניכוי חלויות שוטפות

סך התחייבויות שאינן שוטפות

* לחלק מחברות הקבוצה זכות לפרעון מוקדם של הלוואותיהם מהמוסדות הפיננסיים.
** כולל סווג הלוואות לזמן ארוך בכא"ל בסך 225 מיליון דולר בגין אי עמידה באמות מידה פיננסיות בחברות מאוחדות (ראה גם באור 22(ה)(4)(ג)).

באור 17 - אשראי והלוואות מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים, לרבות מכשירים נגזרים (המשך)

א. סווג לפי מטבעות ושעורי ריבית

שיעור ריבית משוקלל ליום 31.12.09	31 בדצמבר 2009	31 בדצמבר 2008
%	מיליוני דולר	מיליוני דולר

התחייבויות שוטפות (ללא חלויות שוטפות)

משיכת יתר מבנקים		
באירו	1.4	15
בדולר	2.1	37
בשקל לא צמוד	-	-
		1
		95

הלוואות לזמן קצר מבנקים		
ביואן סיני	1.8	25
בדולר	2.9	207
בשקל צמוד מדד	-	-
בשקל לא צמוד	1.3	7
באירו	1.4	12
		66
		877

הלוואות לזמן קצר מאחרים		
בדולר	-	-
בשקל לא צמוד	-	-
		80
		31
		111
		1,083
		303

התחייבויות שאינן שוטפות (כולל חלויות שוטפות)

אגרות חוב שאינן ניתנות להמרה במניות		
בשקל צמוד למדד	0.7	1,608
בשקל לא צמוד	5.7	318
בדולר	6.0	382
		2,839
		2,308

הלוואות מבנקים		
בדולר	2.0	2,688
באירו	3.0	168
בשקל צמוד מדד	7.4	15
במטבעות אחרים	4.0	2
		50
		155
		3,008
		2,218
		2,873
		6,057
		5,181

(1) הריבית בגין מרבית ההתחייבויות הדולריות נקבעת על בסיס ה- LIBOR בתוספת מרווח של 0.4% - 0.8.3%.

(2) הריבית בגין מרבית ההתחייבויות באירו נקבעת בחלקה על בסיס EURIBOR בתוספת מרווח של 0.4% - 6.3% ובחלקה על בסיס ריבית קבועה שנתית בשיעור של 5.7%.

(3) הריבית השנתית בגין מרבית ההתחייבויות במטבע ישראלי צמודות למדד הינה בשיעור 4.5% - 5.4%.

באור 17 - אשראי והלוואות מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים, לרבות מכשירים נגזרים (המשך)

ב. התחייבות בגין חכירה מימונית

מידע בדבר התחייבות בגין חכירה מימונית לפי פילוח מועדי תשלום:

2008			2009			פחות משנה משנה עד חמש שנים יותר מחמש שנים
ערך נוכחי של דמי חכירה	מרכיב ריבית	מינימאליים עתידיים	ערך נוכחי של דמי חכירה	מרכיב ריבית	מינימאליים עתידיים	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	
40	18	58	51	23	74	
152	79	231	280	77	357	
206	37	243	163	8	171	
398	134	532	494	108	602	

צים חתמה על הסכמי חכירה המסווגים כחכירה מימונית לגבי אוניות ומכולות. משך החכירה הממוצע למכולות נע בין 5-10 שנים. על פי מרבית הסכמי החכירה לגבי מכולות, לצים יש אופציה לרכוש את המכולות במחיר הצפוי להיות נמוך די הצורך מהשווי ההוגן במועד שבו ניתן יהיה לממש את האופציה.

ג. פרטים נוספים

1. בחודש מרס 2007, גייסה החברה סך של כ- 297 מיליון דולר בדרך של הנפקה פרטית של שתי סדרות אגרות חוב למשקיעים מוסדיים כדלקמן:

א. אג"ח סדרה 6 - סך של כ- 203 מיליון דולר אגרות חוב צמודות למדד לפירעון ב- 5 תשלומים שנתיים שווים החל משנת 2012 ונושאות ריבית שנתית בשיעור של 4.55%.

ב. אג"ח סדרה 7 - סך של כ- 94 מיליון דולר אגרות חוב צמודות למדד לפירעון ב- 5 תשלומים שנתיים שווים החל משנת 2017 ונושאות ריבית שנתית בשיעור של 4.7%.

עד לרישום של כל סדרה מסדרת אגרות החוב הנ"ל למסחר, אם וככל שיהיה רישום כאמור, שולמה תוספת ריבית בשיעור שנתי של 0.3%. לעניין רישום למסחר של אגרות החוב, ראה סעיף 2 להלן. אגרות החוב דורגו על ידי מעלות בדירוג AA יציב. לעניין שינוי הדירוג ראה סעיף 4 להלן.

2. בחודש אוגוסט 2007, פרסמה החברה תשקיף לרישום למסחר של אגרות החוב (סדרה 6) ואגרות חוב (סדרה 7), המצוין בסעיף 1 לעיל בתשקיף גם מהווה תשקיף מדף.

בחודש אפריל ובחודש יוני 2007, הורחבו אג"ח סדרה 6 וסדרה 7 בסכום של כ- 95 מיליון דולר וכ- 111 מיליון דולר, בהתאמה. החברה התקשרה בעסקאות החלפת מטבע וריביות בסכום של כ- 156 מיליון דולר מהתחייבויות צמודות מדד של אג"ח סדרה 6 להתחייבויות דולריות בריבית של ליבור + 1.42%.

3. במהלך שנת 2008, גייסה החברה סך של 139 מיליון דולר בהגדלת סדרה 6 האמורה לעיל, וסך של כ- 92 מיליון דולר בהנפקת אג"ח סדרה 8 נושאת ריבית שאינה צמודה למדד בשיעור 6.8% ועומדת לפרעון ב-4 תשלומים שנתיים שווים החל מיום 31 בדצמבר 2011.

4. בחודש פברואר 2009, הודיעה STANDARD AND POOR'S MAALOT (להלן - מעלות) על הורדת דירוג אגרות החוב של החברה מ- AA/STABLE לדירוג של AA-NEGATIVE.

בחודש ספטמבר 2009, הודיעה מעלות על הורדת דירוג אגרות החוב של החברה לדירוג A+. תחזית הדירוג הינה יציבה.

5. בחודש נובמבר 2008, הודיעה מעלות על הורדת דירוג אגרות החוב של בז"ן (סדרות א', ב' ו-ג') וכן אגרות חוב לא סחירות) מדירוג של AA/Stable לדירוג של A/Negative.

בחודש אפריל 2009, הודיעה מעלות לבז"ן על הכנסת דירוג אגרות החוב של בז"ן לרשימת המעקב עם השלכות שליליות ובחודש יולי 2009, הודיעה מעלות כי אגרות החוב של בז"ן הוצאו מרשימת המעקב וכי אופן הדירוג שלהן נותר שלילי.

באור 17 - אשראי והלוואות מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים, לרבות מכשירים נגזרים (המשך)

ג. פרטים נוספים (המשך)

6. בחודש ספטמבר 2008, הודיעה מעלות על הורדת דירוג אגרות החוב של צים מדירוג A/Stable ל-A/Negative. בחודש פברואר 2009, הודיעה מעלות על הורדת דירוג אגרות החוב של צים מ-A/NEGATIVE ל-Negative/BB+. בחודש אוגוסט 2009, הודיעה מעלות על הורדת דירוג אגרות החוב של צים לדירוג (IL-B) ו-CREDIT WATCH עם השלכות שליליות. בחודש ספטמבר 2009 הודיעה מעלות על הורדת דירוג אגרות החוב של צים לדירוג (IL CC) וכן בדבר הוצאת דירוג אגרות חוב אלו מ-CREDIT WATCH עם השלכות שליליות. תחזית הדירוג שלילית. בחודש אוקטובר 2009, הודיעה מעלות לצים את הערכה הראשונית בדבר דירוג אגרות החוב כפי שצפוי להיות עם השלמת תוכנית ההבראה של צים ואשר צפוי לעמוד על (IL-B) עם תחזית יציבה. לאחר תאריך הדוח, ביום 10 בינואר 2010, הודיעה מעלות לצים, כי דירוג אגרות החוב מדירוג il CC עם תחזית שלילית לדירוג D. הורדת דירוג אגרות החוב ל-D נבעה מכניסתו לתוקף של ההסדר לפריעת החוב שגויס במסגרת אגרות חוב וזאת על-פי המתודולוגיה הנהוגה במעלות. ביום 11 בינואר 2010, הודיעה מעלות לצים, כי לאחר בחינה מחדש של דירוג החוב תחת התנאים החדשים שלאחר השלמת ההסדר עלה דירוג אגרות החוב לדירוג il B עם תחזית דירוג יציבה.

7. באשר לשעבודים ואמות מידה פיננסיות ראה באור 22'.

ד. מכירת חובות לקוחות במסגרת עסקת איגוח

כ"ל וחברות מאוחדות מסוימות שלה (להלן - החברות) התקשרו במערכת הסכמים בדבר עסקת איגוח (Securitization) עם Rabobank International לביצוע עסקת מכירת חובות הלקוחות שלהן לחברה זרה אשר הוקמה למטרה זו ושאינה בבעלות או בשליטת קבוצת כ"ל (להלן - החברה הרוכשת).

החברה הרוכשת מממנת את רכישת החובות באמצעות הלוואה שתתקבל מגוף פיננסי, בלתי קשור לכ"ל, המממן את ההלוואה מתמורת ניירות ערך מסחריים (commercial paper), אותם הוא מנפיק בשוק ניירות הערך המסחריים בארצות הברית. לפרעון ניירות הערך המסחריים ולפרעון ההלוואה ניתן גיבוי על ידי קו גיבוי מקבוצת בנקים אותה מארגן Rabobank International. סך המזומן שיתקבל מעסקת המכירה בגין המכירה הראשונית של חוב הלקוחות בעסקת האיגוח יהיה עד 300 מיליון דולר.

הרכישה מתבצעת על בסיס שוטף, באופן שהתמורות המתקבלות מהלקוחות, שחובותיהם נמכרו, משמשות לרכישת חובות לקוחות חדשים.

התקופה בה זכאיות החברות למכור את חובות הלקוחות שלהן לחברה הרוכשת הינה שנה אחת ממועד הסגירה של העסקה. תקופה זו ניתנת להארכה, בהסכמת כל הצדדים, לתקופות נוספות של שנה אחת כל פעם, עד למקסימום של 4 הארכות. הסכם האיגוח הנוכחי יפוג ביולי 2010. כ"ל פועלת לחתימה על הסכם איגוח חדש.

המחיר בו נמכרים חובות הלקוחות הינו סכום החוב הנמכר, בהפחתה המחושבת על פי התקופה הצפויה לחלוף בין מועד מכירת חוב הלקוח לבין מועד פירעונו.

במועד רכישת החוב משלמת החברה הרוכשת את מרבית מחיר החוב במזומן והיתרה בהתחייבות נדחית שתפרע לאחר גבייתו של החוב הנמכר. שיעור התמורה במזומן משתנה בהתאם להרכב והתנהגות תיק הלקוחות.

החברות נושאות במלוא ההפסדים שיווצרו, אם בכלל, לחברה הרוכשת עקב אי פירעונם של חובות הלקוחות הכלולים במסגרת עסקת האיגוח, והכל עד לגובה היתרה הכוללת של מחיר החוב שטרם שולמה, הכלולה במסגרת ההתחייבות הנדחית.

המכירה הינה מוחלטת. לחברה הרוכשת אין זכות חזרה אל החברות המוכרות, בגין הסכומים ששולמו, למעט חובות אשר בקשר להם יוצר סכסוך מסחרי בין החברות ללקוחותיהן, דהיינו סכסוך שמקורו בטענה בדבר אי קיום חיוב של המוכר בהסכם ההספקה של המוצר כגון: אי הספקת המוצר הנכון, פגם במוצר, איחור במועד ההספקה וכיוצא באלה.

החברות מטפלות בגביית חובות הלקוחות הכלולים במסגרת עסקת האיגוח, עבור החברה הרוכשת.

במסגרת ההסכם, התחייבה כ"ל לקיום אמות מידה פיננסיות מסוימות לפיהן היחס בין החוב נטו להון עצמי לא יעלה על 2.1 ושהיחס בין החוב נטו ל-EBITDA לא יעלה על 4.5. במידה וכ"ל לא תעמוד ביחסים כאמור, רשאית החברה הרוכשת להפסיק לרכוש חובות לקוחות חדשים (מבלי שישפיע על רכישות קיימות). עד ונכון ליום 31 בדצמבר 2009 כ"ל עומדת באמות המידה האמורות.

באור 17 - אשראי והלוואות מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים, לרבות מכשירים נגזרים (המשך)

ד. מכירת חובות לקוחות במסגרת עסקת איגוח (המשך)

עסקת מכירת חובות הלקוחות שביצעה החברה אינה עומדת בתנאים לגריעה של נכסים פיננסיים שנקבעו במסגרת תקן בינלאומי IAS 39, בדבר מכשירים פיננסיים הכרה ומדידה, מאחר וכי"ל לא העבירה את כל הסיכונים וההטבות הנובעים מחובות הלקוחות. לפיכך מוצגים התקבולים שנתקבלו מהחברה הרוכשת כהתחייבות פיננסית במסגרת אשראי לזמן קצר. לתאריך הדיווח כי"ל אינה מנצלת את מסגרת האיגוח (31 בדצמבר 2008 כ- 70 מיליון דולר).

ה. הנפקת אגרות חוב

ביום 27 באפריל 2009, הנפיקה כי"ל שלוש סדרות אגרות חוב בהצעה פרטית בדרך של מכרז למשקיעים מוסדיים, בתמורה לסך של 695 מיליון ש"ח (כ- 164 מיליון דולר). אגרות החוב הונפקו בשלוש סדרות כדלקמן:

1. סדרה א' - כ- 452 מיליון ש"ח אגרות חוב צמודות למדד, עומדות לפדיון בתום 5 שנים.
2. סדרה ב' - כ- 61 מיליון ש"ח אגרות חוב שקליות לא צמודות, עומדות לפדיון בתום 4.5 שנים.
3. סדרה ג' - כ- 182 מיליון ש"ח אגרות חוב צמודות לדולר עומדות לפדיון בתום 4.5 שנים.

בחודש אוגוסט 2009, רשמה כי"ל את אגרות החוב למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, על פי תשקיף מיום 9 באוגוסט. שיעור הריבית השנתי שנקבע במכרז לאחר רישום אגרות החוב למסחר בבורסה הוא 3.4% לשנה לאגרות החוב צמודות המדד; 5.25% לשנה לאגרות החוב השקליות ו- 2.4% מעל ריבית הליבור הדולרי לשישה חודשים. לאגרות החוב הצמודות לדולר.

ביום 9 בספטמבר 2009, הנפיקה כי"ל שלוש סדרות אגרות חוב בדרך של מכרז הצעה לציבור, בתמורה לסך של 898 מיליון ש"ח (כ- 235 מיליון דולר). אגרות החוב הונפקו בשלוש סדרות כדלהלן:

1. סדרה ב' מורחבת - כ- 696 מיליון ש"ח אגרות חוב שקליות לא צמודות עומדות לפירעון בתום כ- 4 שנים נושאת ריבית בשיעור של 5.25%. אגרות החוב הונפקו במחיר של 1.031 ש"ח ליחידה ובשיעור ריבית אפקטיבית של 5%.
2. סדרה ג' מורחבת - כ- 102 מיליון ש"ח אגרות חוב צמודות לדולר עומדות לפדיון בתום כ- 4 שנים, נושאות ריבית מעל ריבית הליבור הדולרי לשישה חודשים (ריבית למועד ההנפקה - 4.4%). אגרות החוב הונפקו במחיר של 0.913 ש"ח ליחידה ובשיעור ריבית למועד ההנפקה של 4.7%.
3. סדרה ד' - כ- 100 מיליון ש"ח, אגרות חוב שקליות לא צמודות עומדות לפירעון בתום כ- 5 שנים נושאות ריבית מעל התלבור השקלי לשלושה חודשים.

בגין הסדרות השקליות והצמודות למדד ביצעה כי"ל עסקאות בנגזרים להחלפה של תזרימי המזומנים משקלים לדולרים. בנוסף ביצעה כי"ל עסקאות בנגזרים לגידור מרבית החשיפה לשינויים במדד המחירים לצרכן.

- ו. ביום 17 בדצמבר 2009 חתמה כי"ל על הסכם עם EIB (European Investment Bank), לפיו ילווה לחברה פיננסית בהולנד שבבעלות מלאה של כי"ל סכום של 100 מיליון יורו. משיכת הלוואה תהיה תוך שנה ממועד חתימת ההסכם ופרעונה בתום 5 שנים ממועד חתימת ההסכם.

באור 18 - ספקים ונותני שרותים

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	
989	776	חובות פתוחים
8	8	המחאות לפרעון
997	784	
8	14	מחברות כלולות

באור 19 - זכאים ויתרות זכות, לרבות מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר
148	3
-	4
119	47
266	260
60	16
140	123
11	2
*10	8
*219	178
973	641

מכשירים נגזרים שאינם משמשים לגידור
מכשירים נגזרים המשמשים לגידור
ממשלת ישראל ומוסדות ממשלתיים
עובדים ומוסדות בגין שכר
מקדמות מלקוחות והכנסות מראש
הוצאות שנצברו
חברות כלולות
הטבות לעובדים
אחרים

* סווג מחדש

באור 20 - הפרשות

א. ההרכב והתנועה בהפרשה

סך הכל	אחרים	תביעות משפטיות	שיקום אתרים פינוי ופירוק פרטי רכוש קבוע	אחריות
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
154	59	39	54	2
40	3	21	16	-
(4)	-	(4)	-	-
(12)	(2)	(6)	(4)	-
(11)	-	(7)	(3)	(1)
3	-	3	-	-
(11)	-	(11)	-	-
1	-	-	1	-
2	-	-	2	-
162	60	35	66	1

יתרה ליום 1 בינואר 2009*
הפרשות שנוצרו במהלך השנה
הפרשות שמומשו במהלך השנה
הפרשות שבוטלו במהלך השנה
תשלומים במהלך השנה
נרכשו במסגרת צירוף עסקים
יציאה מאיחוד
השפעת חלוף הזמן (בגין היוון)
הפרשי שער

יתרה ליום 31 בדצמבר 2009

מוצג בדוח על המצב הכספי:

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר
60	55
*94	107
*154	162

בהתחייבויות שוטפות
בהתחייבויות שאינן שוטפות

* סווג מחדש

באור 20 - הפרשות (המשך)

ב. שיקום מכרות ואתרי כרייה

כ"ל והחברות המאוחדות שלה מייצרות, מאחסנות ומוכרות מוצרים כימיים מסוכנים, אי לכך, הן חשופות לסיכונים הנובעים מפגיעה באיכות הסביבה. החברות משקיעות סכומים מהותיים כדי לקיים את ההוראות והתקנות הסביבתיות. להערכת הנהלת כ"ל ועל בסיס המידע המצוי בידה נכון למועד החתימה על הדוחות הכספיים, ההפרשה הקיימת בדוחות הכספיים מכסה חביות הניתנות לכימות בגין עלויות הקשורות באיכות הסביבה.

1. הקבוצה כללה בספרים הפרשה לשיקום מכרות ואתרי כרייה. ההפרשה מבוססת על תזרים המזומנים המנוכה המבוסס על אומדן ההוצאות העתידיות שידרשו לסגירת המכרות ושיקום אתר הכרייה. תאריך הסגירה המשוער של המכרות מבוסס על הערכה גיאולוגית של כמות האשלג שנותרה במכרה ושל המשאבים העומדים לרשות החברות המאוחדות.
 2. בהתאם להוראות החוק בספרד המתייחסות לאיכות הסביבה בנוגע לשטחים המושפעים מפעילות כרייה הגישו 2 חברות מאוחדות בספרד תכנית לסילוק אתר פסולת כרייה. התכנית עתידה להימשך לאורך תקופה של כ-24 שנים ו-36 שנים עבור כל אחת מהחברות הנ"ל. ליום 31 בדצמבר 2009 נכללת הפרשה בספרי החברה המאוחדת בספרד, בסך 23 מיליוני דולר (16 מיליוני אירו). ההפרשה חושבה על בסיס היוון אומדן העלויות החזויות לסילוק הפסולת.
 3. במפעל חברה מאוחדת ברמת חובב יש פסולת מוצקה. על פי דרישות המשרד לאיכות הסביבה על החברה המאוחדת לטפל בפסולת המוצקה הקיימת והנוצרת. הטיפול בפסולת יהיה באמצעות מתקן עתידי להשבת HBR. לחברה המאוחדת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים אשר להערכת הנהלה, על בסיס המידע המצוי בידה נכון למועד החתימה על הדוחות הכספיים, מכסה את העלות המשוערת של הטיפול בפסולת ההיסטורית. בשלב זה, עד הקמת המתקן לטיפול בפסולת, מאוחסנות החביות באתר מיוחד בתיאום עם המשרד להגנת הסביבה.
 4. מעת לעת נדרשת חברה מאוחדת לבדוק טענות שונות בדבר שאריות פסולת שנמצאו בשטחים בסביבת המפעלים או כי נוצר חילחול בתת הקרקע של שפכים שנוצרו בתהליך הייצור. החברה המאוחדת עלולה להידרש לנקות את השטחים או תתי הקרקע הרלבנטיים אם וכאשר יימצא כי היא אחראית לזיהומים כאמור. בשנים האחרונות מתבצעות בדיקות שונות על ידי מוסדות שונים לחקר מזהמים בקרקע באיזור רמת חובב ובסביבת אתר החברה המאוחדת בבאר - שבע.
- ג. לפרטים בדבר תביעות והליכים משפטיים כנגד החברה וחברות הקבוצה בגינם נוצרו ההפרשות, ראה באור 22.ב.

באור 21 - הטבות לעובדים

א. הרכב

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	
610	632	ערך נוכחי של מחויבויות ממומנות
550	598	בניכוי - שווי הוגן של נכסי תוכנית
60	34	
352	363	ערך נוכחי של מחויבויות בלתי ממומנות
6	8	הטבות רפואיות לאחר העסקה
418	405	התחייבות שהוכרה בגין תוכניות הטבה מוגדרת
125	133	הטבות בגין פיטורין והטבות אחרות לזמן ארוך
543	538	סך התחייבות בגין הטבות לעובדים שהוכרה בדוח על המצב הכספי
85	-	שווי הוגן של נכס זכות שיפוי עבור תוכנית בגין פיטורין (הלוואה לחברה לפנסיה מוקדמת חיפה בע"מ)

באור 21 - הטבות לעובדים (המשך)

א. הרכב (המשך)

נכסי התוכנית מורכבים כדלקמן:

31 בדצמבר 2008 מיליוני דולר	31 בדצמבר 2009 מיליוני דולר	
6	1	מזומן ופקדונות
128	173	מכשירים הוניים
365	386	מכשירי חוב
51	38	הפקדות בחברות ביטוח
550	598	

ב. פיצויי פיטורין

בהתאם לחוקי העבודה בישראל ולהסכמי העבודה בתוקף, חייבות חברות הקבוצה בתשלום פיצויי פיטורין לעובדים שיפוטרו או שיפרשו מעבודתם בנסיבות מסוימות. פיצויי פיטורין מחושבים על בסיס משך תקופת שירותם ובדרך כלל לפי שכרם החודשי האחרון ומשכורת חודשית אחת לכל שנת עבודה.

ההתחייבויות בקשר לזכויות עובדים בעת פיטורין מכוסות כדלקמן:

1. בהתאם להסכמי עבודה קיבוציים, חברות הקבוצה בארץ מפקידות הפקדות שוטפות בתוכניות פנסיה חיצוניות בגין חלק מעובדיהם. תוכניות אלה מעניקות, בדרך כלל, כיסוי מלא בגין פיצויי פיטורין, ובמקרים מסוימים - 72% מההתחייבות לפיצויי פיטורין.
2. ההתחייבויות לפיצויי פיטורין המכוסות על ידי תוכניות אלה אינן מוצגות בדוחות הכספיים, מאחר שכל הסיכונים הכרוכים בתשלומי פיצויי פיטורין כמתואר לעיל הועברו לקרנות הפנסיה.
3. חברות הקבוצה בארץ מבצעות הפקדות שוטפות לפוליסות ביטוח מנהלים בגין עובדים בתפקידי ניהול. פוליסות אלה מעניקות כיסוי להתחייבויות בגין פיצויי פיטורין לאותם עובדים. על פי הסכמי עבודה, כפוף למגבלות מסוימות, פוליסות ביטוח אלה הן רכוש העובדים. הסכומים שהופקדו בגין הפוליסות כאמור אינם כלולים במאזנים מאחר שהם אינם בשליטת ובניהול החברות.
3. בגין יתרת ההתחייבויות שאינן מכוסות כדלעיל נעשית הפרשה מלאה בדוחות הכספיים.
4. בחברות מאוחדות מסוימות הפועלות במדינות בהן לא קיימת חובה לתשלום פיצויי פיטורין, לא נכללו הפרשות לתשלום אפשרי בעתיד של פיצויי פיטורין, למעט במקרים של הפסקת פעילות של חלק מהמפעל ופיטורי עובדים עקב כך.
5. חלק מגימלאי חברות הקבוצה מקבלים, פרט לתשלומי הפנסיה, על ידי קרן הפנסיה, הטבות שעיקרן שי לחג, סכום כספי לרכישת מוצרי החברה וסופי שבוע. התחייבויות החברות בגין עלויות אלו נצברות בתקופת העבודה. חברות הקבוצה, כאמור, כוללות בדוחותיהן הכספיים את העלויות הצפויות בתקופה שלאחר תקופת ההעסקה על פי חישוב אקטוארי.
6. בהתאם לחוזה עבודה בחברה מאוחדת, זכאים עובדי החברה המאוחדת להשתתפות בשכר לימוד של ילדיהם. בדוחות הכספיים נכללה הפרשה בגין התחייבות זאת, מבוססת על הערכת אקטואר על בסיס הערך הנוכחי (לפי שיעור ניכיון של 3.9%) בהתחשב בהסתברות של תשלום שכר הלימוד כאמור, זאת בהסתמך על ניסיון העבר.
7. בהתאם לחוזה העבודה, זכאים חלק מהעובדים הפורשים לפנסיה לפיצוי מסוים בגין חופשת מחלה שלא נוצלה. בדוחות הכספיים נכללו הפרשות בגין ההתחייבות לפיצוי האמור מבוססות, בין היתר, על הערכת אקטואר על בסיס הערך הנוכחי בהתחשב בהסתברות של תשלום דמי המחלה בגיל פרישה, זאת בהסתמך על ניסיון העבר.

באור 21 - הטבות לעובדים (המשך)

ג. פנסיה ופרישה מוקדמת

1. לחלק מעובדי הקבוצה בארץ ובחו"ל (חלקם לאחר פרישתם מהקבוצה), תכניות פנסיה מוגדרות (פנים-חברתיות) לעת פרישה. ככלל, על פי תנאיהן של תכניות הפנסיה, זכאים העובדים לקבלת תשלומי פנסיה המבוססים, בין היתר, על מספר שנות שירותם (במקרים מסוימים - עד 70% ממשכורתם הבסיסית האחרונה) או המחושבים, במקרים מסוימים, על בסיס משכורת קבועה.
2. לחברה מאוחדת בחו"ל התחייבות לתשלומי פנסיה לעובדיה, בגינה הקימה החברה המאוחדת קרן פנסיה. החברה המאוחדת אחראית לבצע תשלומים לקרן הפנסיה ובכל מקרה של חוסר בנכסי קרן הפנסיה על החברה המאוחדת להשלים את החסר בהתאם לכללים שנקבעו במדינה בה פועלת החברה המאוחדת. החברה המאוחדת אינה רשאית למשוך כספים מכספי הקרן גם אם ישנם עודפי כספים מעבר להתחייבות הפנסיונית. כמו כן החברה המאוחדת אינה רשאית לפרק את קרן הפנסיה.
3. בנוסף לעיל, חלק מחברות הקבוצה התקשרו עם קופת גמל או עם קופת פנסיה בתוכנית שלפיה הן משלמות לקופות סכומים שוטפים המשחררים את החברות מהתחייבותיהן לתשלום פנסיה בהתאם להסכמי העבודה לכלל עובדיהם במקרה של פרישת העובדים בגיל הפרישה. הסכומים שנצברו בקופת הגמל ובקופת הפנסיה אינם בשליטתם או בניהולם של החברות ולכן לא ניתן להם ביטוי במאזנים.
4. עובדי חברה מאוחדת בסדום זכאים לפרוש לפנסיה מוקדמת בהתמלא תנאים מסויימים, המשלבים גיל וותק במועד הפרישה.
5. על פי הסכמים שנערכו עם חלק מעובדי חברות מאוחדות, זכאים עובדים אלה, אשר פרשו לפנסיה מוקדמת, לתשלומי פנסיה עד הגיעם לגיל פרישה המקובל. בדוחות הכספיים נכללה הפרשה המחושבת על בסיס הערך הנוכחי (מבוססת על שיעור ניכיון של 4%) של התשלומים בגין הפרישה המוקדמת.

ד. (1) התנועה בערך נוכחי בגין תוכניות הטבה מוגדרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2009	2008
מיליוני דולר	מיליוני דולר
968	1,087
39	37
50	65
1	2
(62)	(55)
70	(71)
8	1
(1)	(13)
(108)	-
9	10
29	(95)
1,003	968

מחוייבות בגין תוכניות הטבה מוגדרות ליום 1 בינואר
 עלויות שירות שוטף
 עלויות ריבית
 הפקדות עובדים
 הטבות ששולמו
 הפסדים (רווחים) אקטואריים שנוקפו להון
 התחייבויות שנרכשו במסגרת צירופי עסקים
 הפחתה כתוצאה מהקטנת הטבות
 יציאה מאיחוד
 שינויים בגין הפרשי שער
 שינויים בגין הפרשי תרגום

מחוייבות בגין תוכניות הטבה מוגדרות לסוף שנה

(2) התנועה בנכסי תוכניות הטבה מוגדרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2009	2008
מיליוני דולר	מיליוני דולר
550	753
26	47
72	(164)
21	17
2	1
7	-
(40)	(30)
(67)	-
4	7
23	(81)
598	550

שווי הוגן של נכסי התוכניות ליום 1 בינואר
 תשואה צפויה מנכסי התוכניות
 רווחים (הפסדים) אקטואריים שנוקפו להון
 הפקדות מעביד
 הפקדות עובדים
 שינויים בגין צירופי עסקים
 הטבות ששולמו
 יציאה מאיחוד
 שינויים בגין הפרשי שער
 שינויים בגין הפרשי תרגום

שווי הוגן של נכסי התוכניות לסוף השנה

באור 21 - הטבות לעובדים (המשך)

ד. (המשך)

(3) נכסי הטבות לעובדים שאינם נכסי תוכנית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2008	2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר
86	-
(1)	-
85	-

הלוואה לחברת פנסיה מוקדמת חיפה בע"מ
חלויות שוטפות

(4) הוצאה שנזקפה לדוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2007	2008	2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
39	37	39
50	65	50
(40)	(47)	(26)
-	(13)	(1)
12	(3)	2
-	(2)	-
61	37	64

עלויות שירות שוטף
עלויות ריבית
תשואה צפויה על נכסי התוכניות
הפחתה כתוצאה מהקטנת הטבות
הפרשי שער, נטו
אחרים

ההוצאה נכללה בסעיפים הבאים בדוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2007	2008	2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
31	33	31
3	1	2
5	3	4
1	1	1
-	(18)	(1)
21	17	27
61	37	64

עלות מכר
הוצאות מכירה ושיווק
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות מחקר ופיתוח
הכנסות אחרות
הוצאות מימון

(5) התשואה בפועל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2007	2008	2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
40	(117)	98

התשואה בפועל על נכסי התוכניות

באור 21 - הטבות לעובדים (המשך)

ד. (המשך)

(6) רווחים והפסדים אקטואריים שנזקפו ישירות לרווח כולל אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2007	2008	2009	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	
-	(24)	69	יתרה מצטברת (לפני מס) ליום 1 בינואר
(20)	-	-	יתרה בגין צרופי עסקים
-	-	14	יציאה מאיחוד
(4)	93	(2)	הפסדים (רווחים) אקטואריים שהוכרו במהלך התקופה
(24)	69	81	יתרה מצטברת (לפני מס) ליום 31 בדצמבר
(1)	(16)	(23)	מסים נדחים בגין רווחים (הפסדים) אקטואריים
			שנזקפו ישירות להון
(25)	53	58	

(7) הנחות אקטואריות

ההנחות האקטואריות העיקריות למועד הדיווח (לפי ממוצע משוקלל):

2007	2008	2009	
%	%	%	
5.7	5.5	5.5	שיעור ההיוון ביום 31 בדצמבר
5.8	6.3	4.9	תשואה צפויה על נכסי התוכניות ליום 1 בינואר
4.8	4.0	3.9	גידול שיעור שכר עתידי
2.2	1.9	2.4	שיעור גידול בקצבה לפנסיה

ההנחות בדבר שיעור התמורה העתידי מבוססות על נתונים סטטיסטיים שפורסמו ועל לוחות תמורה מקובלים.

(8) נתונים היסטוריים

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009	31 בדצמבר 2009	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	
1,087	968	1,003	ערך נוכחי של המחויבות בגין תוכניות הטבה מוגדרות
753	550	598	שווי הוגן של נכסי התוכניות
334	418	405	גרעון בתוכניות
5	6	(9)	התאמות להתחייבויות הנובעות מניסיון העבר
4	(40)	62	התאמות הנכסים הנובעות מניסיון העבר

ה. התחייבות בגין פיטורין והטבות אחרות לזמן ארוך

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	
11	8	התחייבות בגין חופשה
9	9	התחייבויות אחרות לזמן ארוך
105	116	התחייבויות בגין פיטורין
125	133	

באור 21 - הטבות לעובדים (המשך)

1. תכנית פרישה מוקדמת

בחודש נובמבר 2007, אישר דירקטוריון חברה מאוחדת תוכנית פרישה מוקדמת לעובדים בתנאים מועדפים. בגין עלות הפרישה רשמה החברה בשנת 2009 הוצאה בסך של 4.8 מיליון דולר אשר נרשמה במסגרת הוצאות אחרות בדוח רווח והפסד (ב- 2008 נרשמה הוצאה של 11.6 מיליון דולר).

בחודש יולי 2008, אישר דירקטוריון חברה מאוחדת תכנית לפרישה מוקדמת לפני גיל הפנסיה בקבוע בחוק. בשנת 2008 נרשמה הוצאה של כ- 32 מיליון דולר בגין התכנית האמורה, אשר הוצגה במסגרת הוצאות אחרות בדוח רווח והפסד.

בחודש ספטמבר 2009 אישר דירקטוריון חברה מאוחדת תכנית לפרישה מוקדמת לעובדים בתנאים מועדפים לפני גיל הפנסיה הקבוע בחוק. בתקופת הדוח נרשמה הוצאה של כ- 48 מיליון דולר בגין התכנית האמורה, אשר הוצגה במסגרת הוצאות אחרות בדוח רווח והפסד.

ביום 14 ביוני 2006, נחתם הסכם עם 45 עובדים ותיקים של בז"ץ לפיו יהיו זכאים לפרוש מבז"ץ בפרישה מוקדמת בתנאים מועדפים. כמו כן, חתמה בז"ץ על הסכמים לפרישה מוקדמת עם 13 עובדים נוספים. העלות לבז"ץ בגין פרישת כל העובדים הנ"ל, צפויה להסתכם בכ- 28 מיליון דולר.

2. הלוואה לחברת פנסיה מוקדמת חיפה

בהתאם להסכם הקיבוצי לפרישה מוקדמת לפנסיה ולפיצויים מוגדלים לעובדי בז"ץ, שנחתם בין בז"ץ לנציגות העובדים ביום 14 ביוני 2006 ("הסכם הפרישה המוקדמת") נחתם הסכם הלוואה בין בז"ץ לבין חברה לפנסיה מוקדמת חיפה בע"מ (להלן פמ"ח) על פיו העמידה בז"ץ הלוואה בסך כ- 80 מיליון דולר (300 מיליון ש"ח) צמודים למדד, לצורך רכישת זכויות פנסיה לעובדים, בכל מועד או זמן שהוא, אם ראתה פמ"ח כי בז"ץ הפרה את הסכם הפרישה המוקדמת, פמ"ח תשקיע את ההלוואה בפקדונות בנקאיים או באג"ח סחירים בבורסה או באג"ח ממשלתיות נסחרים. פמ"ח תשלם לבז"ץ ריבית וקרן בהתאם לתנאים המפורטים בהסכם ההלוואה, כאשר המועד לתשלום הראשון של הקרן הינו ינואר 2010 כפוף לאישור נציגות העובדים על אופן חישוב פרעון הקרן. ההלוואה לפמ"ח, מהווה זכות שיפוי שתקבל הקבוצה עבור תשלום התחייבות בגין פנסיה מוקדמת ונמדדת בשווי הוגן.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות

א. ערבויות שאינן ערבויות פיננסיות

החברה ערבה בסך של כ- 1 מיליון דולר ללקוחות המחזיקים ביחידות דיור של אמ-חל בע"מ. על פי הסכם מכירת ח.ל. נכסים בע"מ (חברה מוחזקת לשעבר), החברה האם של אמ-חל בע"מ בשנת 1999, התחייבה הרוכשת לעשות כמיטב יכולתה על מנת לשחרר את החברה מהערבויות שהעמידה כאמור לעיל. כל עוד לא שחררה הרוכשת את החברה מהערבויות, הרוכשת מתחייבת לשאת בכל תביעה ו/או דרישה המופנית כלפי החברה בגין הערבויות הנ"ל החל מיום 31 בדצמבר 1999.

ב. תביעות

1. בחברה

א. ביום 5 בנובמבר 2009, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור הגשת תובענה נגזרת (וכן התובענה הנגזרת עצמה) שהוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב על ידי בעל מניות המחזיק לטענתו ב-7 מניות של החברה נגד ה"ה עידן עופר ואהוד אנג'ל המכהנים כדירקטורים בחברה. עיקר הרקע לתובענה הינו: (א) השקעתה של החברה בשנת 2008 בסך של כ- 246 מיליון דולר תוך היענות להנפקת זכויות שפורסמה על ידי צים לבעלי מניותיה ו-(ב) העמדת הלוואה ארוכת טווח לצים בסך של 100 מיליון דולר שהושלמה בחודש יולי 2009. תמצית עיקר טענת התובע הינה כי הם לא מסרו לחברה מידע אודות מהות עניינם האישי. על כן, בהשקעה ובהעמדת ההלוואה ומסקנת התובע הינה כי הם לא מסרו לחברה מידע אודות מהות עניינם האישי. על כן, לטענת התובע, ההחלטות בדבר הפעולות האמורות לא נתקבלו בהליכים הנדרשים על פי דין. התובע טוען כי כתוצאה מכך נגרם לחברה נזק בסך כולל של כ- 346 מיליון דולר. החברה מבקשת לציין כי מכתב דרישה ששוגר על ידי התובע לחברה עובר להגשת הבקשה לאישור הגשת תובענה נגזרת כנדרש על פי הדין, ואשר בו פורטו עיקרי הדברים המפורטים לעיל, נדון ביום 29 באוקטובר 2009 בדירקטוריון החברה בהשתתפות הדירקטורים שאינם קשורים לה"ה עידן עופר ואהוד אנג'ל. דירקטוריון החברה, לאחר ששקל בעניין, החליט כי אין מקום, עילה, טעם או הצדק להגשת תביעה כמבוקש במכתב האמור. הודעה פורמאלית ברוח זו נשלחה לבא-כוח התובע.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ב. תביעות (המשך)

1. בחברה (המשך)

א. (המשך)

ביום 18 במרס 2010 הגישה החברה את תגובתה לבקשה לאישור הגשת תובענה כתובענה נגזרת. בהתבסס על הערכת יועציה המשפטיים, לאור השלב המקדמי בו מצוי ההליך, אין החברה יכולה להעריך את החשיפה בגין התביעה ולא ביצעה הפרשה בעטייה בספרים.

ב. ביום 9 בדצמבר 2009, הוגשה לבית המשפט המחוזי בפתח תקווה בקשה לאישור הגשת תובענה נגזרת (וכן התובענה הנגזרת עצמה) על ידי בעל מניות, המחזיק לטענתו ב- 6 מניות של החברה, נגד דירקטורים שכיהנו בחברה בתקופה הרלוונטית, בעלי עניין בחברה וחברת הבת, צים. נשוא התובענה הינו השקעתה של החברה בהון מניות צים בשנת 2008 בסך של כ- 246 מיליון דולר תוך היענות להנפקת זכויות שפורסמה על ידי צים לבעלי מניותיה. התובע טוען בין היתר כי ההחלטה נשוא ההשקעה האמורה לא נתקבלה בהליכים הנדרשים על פי דין, כי נושאי משרה בחברה בין היתר הפרו את חובותיהם כלפי החברה וכי הנתבעים, כולם או חלקם, פעלו שלא בתום לב. התובע טוען כי כתוצאה מההחלטה להשתתף בהנפקת הזכויות בצים, נגרם לחברה נזק בסך כולל של 246 מיליון דולר. לחלופין, לטענת התובע, הנזק שנגרם לחברה הוא 111 מיליון דולר, שהוא הסכום שהועבר מצים, מתוך כספי הנפקת הזכויות ששלמה החברה, לבעלי עניין כדמי חכירה, והכל לטענת התובע.

ביום 21 במרס 2010 הגישה החברה את תגובתה לבקשה לאישור הגשת תובענה כתובענה נגזרת. בהתבסס על הערכת יועציה המשפטיים, לאור השלב המקדמי בו מצוי ההליך, אין החברה יכולה להעריך את החשיפה בגין התביעה ולא ביצעה הפרשה בעטייה בספרים.

ג. באשר לתביעה כנגד החברה וחברה מאוחדת ראה סעיף 22.ב.5 להלן.

2. כ"ל

א. משנת 1994 ואילך קיבלו שלוש חברות מאוחדות בכ"ל מוצרים תעשייתיים (להלן בסעיף זה: "החברות המאוחדות") הודעות צד ג' וצד ד', מטעם חברות אמריקניות שנתבעו בבתי משפט בארה"ב ובמדינות אחרות על ידי כ- 30,000 תובעים ממדינות שונות, בהן מדינות מרכז אמריקה והקאריביים. תובעים אלה עבדו ברובם כפועלי מטעים ולטענתם נגרמו להם נזקי גוף בגין חשיפה לחומר כימי שיוצר על ידי כמה יצרניות, ובהן חברות כימיקלים גדולות, ושסופק לחברות העוסקות בגידולי בננות (להלן יחדיו - "הנתבעות"), במשך תקופה כוללת של כשלושים שנה (1960-1990). כל התביעות הנ"ל הוגשו בגין נזקי גוף ולכן סכומן אינו נקוב בכתבי התביעה.

במהלך התקופה שבה מתקיימים ההליכים הנ"ל הגיעו רוב התובעים להסדרי פשרה עם רובם של הנתבעים. החברות המאוחדות נזכרות, בהסדרי הפשרה הנ"ל, כצד הכלול במסמכי השחרור מהתביעות הנ"ל, אם כי לא תרמו להם כספית.

נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, נותרו שני הליכים שהחברות המאוחדות צד להם, ובהם ביחד כ-11 תובעים. בתביעה אחת התלויה ועומדת בהוואי, טרם התקיים דיון. בתביעה מקבילה ודומה, המתנהלת אף היא בהוואי, ואשר החברות המאוחדות אינן צד לה, נדחתה בקשה לאישור התובענה כייצוגית וממשיכים ההליכים בתביעות האישיות של התובעים שם.

בהליך הנוסף המתקיים בטקסס, בין היתר, נגד החברות המאוחדות, נותרו שני תובעים, אשר לא התפשרו. תובעים אלו הגישו במהלך 2009, בקשה לאישור תביעתם כייצוגית. טרם התקיים דיון לגופו של עניין בבקשה זו. לכן לא ניתן להעריך אם הבקשה תאושר.

החברות המאוחדות טוענות להיעדר אחריות או חבות מצידן ולהערכתן יש להן מספר הגנות משפטיות, לרבות אך לא רק היעדר סמכות שיפוט ביחס אליהן בהליכים הנ"ל.

להערכת קבוצת הברום, כמות החומר שסופקה על ידי החברות במגזר למדינות הרלבנטיות ובתקופה הרלבנטית הייתה, אם בכלל, קטנה ביחס לכמות החומר שסופקה על ידי יצרנים אחרים.

לדעת הנהלת כ"ל בהתבסס על הערכת יועציה המשפטיים החשיפה נגד החברות המאוחדות, בסכום העולה על 10 מיליון דולר, הינה נמוכה, בכפוף לשינויים לרעה העלולים לחול ביחס בבקשה לאשר התובענה בטקסס. טרם התקיים בה דיון לגופו של עניין, לפיכך, לא ניתן להעריך בשלב זה, את סיכוייה.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ב. תביעות (המשך)

2. כ"ל (המשך)

ב. אקולוגיה

1. בדצמבר 2007 הוצאו למפעל תרכובות ברום תנאים מעודכנים לרישיון עסק לפיהם יהיה הטיפול בשפכים באחריותו הבלעדית של כל מפעל (לרבות שלב הסילוק). לפי תנאי הרישיון, יסולקו קולחי המפעלים לבריכות האידוי והאגירה שבהפעלת המועצה ובאחריותה עד סוף 2009. לאחר תאריך זה יופעלו מערכות סילוק עצמאיות באחריות כל מפעל ותיאסר הזרמת קולחים למערכת הקיימת. לא יאוחר מתחילת 2010 יעמוד כל מפעל בערכי הקבע של הקולחין (ובתנאי שיתקבלו כל האישורים מהרשויות לביצוע הפרויקט). בהתאם לתנאי רישיון העסק, פנה מפעל תרכובות ברום יחד עם יתר המפעלים הרלוונטיים באזור התעשייה לרשויות והציג עיכוב של כשנתיים בתהליך הקמת מערכת הסילוק העצמית בשל עיכוב בהליך הסטטוטורי. המשרד להגנת הסביבה דחה את המועד בו על המפעלים לעמוד בערכי הקבע של הקולחין עד ליום 1 באוקטובר 2011.

בדצמבר 2006 נחתם הסכם בין המשרד להגנת הסביבה, התאחדות התעשיינים, מפעלים ברמת חובב (ומפעלי כ"ל מוצרים תעשייתיים בכלל זה) ועמותת נגב בר קיימא, ואשר אושרה על ידי בית המשפט המחוזי, לפיו הסכימו המשרד והמפעלים להיכנס להליך מואץ של הידברות לתקופה של חצי שנה (שנסתיימה ביוני 2007) בקשר לפליטות לאוויר, הן ממתקנים חדשים והן ממתקנים קיימים וכן לפליטות בלתי מוקדמות, למניעת זיהומים ומטרדי ריח, הכל על בסיס תקנים בינלאומיים. באפריל 2007 החליטה הממשלה, כחלק מההחלטה להעביר את בסיסי ההדרכה של צה"ל לצומת הנגב, בסמוך לאזור רמת חובב, כי משרדי הממשלה יפעלו לשיפור איכות האוויר סביב אזור התעשייה רמת חובב לפי מתווה הפעולה המוסכם על משרד הבריאות, המשרד להגנת הסביבה וצה"ל. במרץ 2008 קיבלה חברה מכ"ל מוצרים תעשייתיים המפעילה את המפעל ברמת חובב תנאים לרישיון העסק שעניינם פליטות לאוויר. על פי תנאי הרישיון על המפעל לערוך סקרים בדבר פליטות מכל סוג מהמפעל לסביבה. על בסיס תוצאות סקרים אלו יקבע המשרד אמצעים לטיפול בפליטות וזיהומים. כ"ל מוצרים תעשייתיים ביצעה את הסקרים והגישה אותם למועצה ולמשרד להגנת הסביבה. הסקרים הצביעו על עמידה בערכי הייחוס בסביבת המפעל. בנוסף, הוגשה תוכנית עבודה לעמידה במפרטים שנקבעו במפעל. טרם הועברה למפעל התייחסות המשרד. כמו כן נדרש המפעל לבצע מדידה וטיפול בפליטות לא מוקדמות של חומרים הנפלטות בתהליך הייצור. פעילות זו בוצעה במהלך השנים 2008 ו-2009. בשנים הבאות מתוכננת פעילות סדירה בנושא זה.

2. הליכים תלויים ועומדים בקשר עם נחל הקישון

אתר הייצור של דשנים וחומרים כימיים בע"מ, חברה ממגזר כ"ל דשנים (להלן: "דח"כ") גובל בנחל הקישון. במשך עשרות שנים הוזרמו שפכים, הן על ידי דח"כ והן על ידי רשויות מקומיות, גופים ומפעלים רבים אחרים, לנחל הקישון.

בשנים 2001 עד 2005 הוגשו כנגד דח"כ ושורת נתבעים נוספים (לרבות מדינת ישראל) מספר תביעות כספיות לבית המשפט המחוזי בחיפה על ידי 50 חולים (או יורשיהם ותלויים), ברובם דיגים שעבדו בשעתו, לפי הנטען, במעגן הדיג בקישון. לטענת התובעים, הזרמת שפכים לקישון על ידי כל אחד מהמפעלים הכימיים הפועלים על גדות נחל הקישון, גרמה למחלות הסרטן שבהן חלו (ולמחלות אחרות). לתביעות צורפו כצדדים שלישיים כעשרות מפעלים, רשויות וחברות ביטוח. במהלך בירור התביעות, חזרו בהם עשרה תובעים מתביעותיהם והן סולקו.

מאחר שמדובר בתביעת נזקי גוף, אין התובעים צריכים לכמת את מלוא הסכום הנתבע. במועד הכנת הדוח מסתכמים הנזקים המכומתים בתביעות לכ- 138 מיליון ש"ח (37 מיליון דולר) כערך ביום הגשת התביעות, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית ממועד המחלה או מיום הגשת התביעה, וכן פיצויים עונשיים והוצאות נוספות כגון טיפולים ועזרת צד ג' אשר בחלקן הקטן לא כומתו, ש"ט והוצאות. יובהר כי מדובר בחיבור אריתמטי של הסכומים המכומתים בכתבי התביעה ולא בהערכת סיכון של הנתבעים, כל שכן הסיכון לו חשופה דח"כ.

תיקים אלו מצויים במועד הכנת דוח זה בשלב שמיעת הראיות. בשלב ראשון דן בית המשפט בשאלת הקשר הסיבתי במובנו הצר, היינו הקשר בין החומרים שנטען שהיו מצויים במעגן הדיג ובין מחלות התובעים. מדובר במערכת עובדתית סבוכה ביותר שנמשכה עשרות שנים ובה מעורבים כמאה ויותר בעלי דין (תובעים, נתבעים וצדדים שלישיים), ובסוגיות משפטיות שאין לגביהן תקדים, הן לגוף התביעה והן באשר לסוגיית חלוקת האחריות בין הנתבעים לצדדים השלישיים.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ב. תביעות (המשך)

2. כ"ל (המשך)

ב. אקולוגיה (המשך)

2. הליכים תלויים ועומדים בקשר עם נחל הקישון (המשך)

דח"כ טוענת כי עומדות לה טענות הגנה, בהתבסס על חוות דעת מומחים שהוגשו מטעמה ומטעם יתר הנתבעים. ובהן: (א) על פני הדברים, אין כל עודף תחלואה בסרטן בקרב הדייגים: (ב) מרבית המחלות מוסברות על ידי גורמי סיכון אישיים (בעיקר העובדה כי יותר מ- 90% מהתובעים עישנו) ותחלואה טבעית הנובעת בין היתר מגילם המבוגר של התובעים: (ג) נסיבות החשיפה הנטענות אינן ידועות כגורמות למחלות התובעים.

עם זאת בהתבסס על הערכת יועציה המשפטיים, לנוכח מורכבות התיקים, הן מבחינה עובדתית והן מבחינה משפטית, והצדדים הרבים המעורבים, אין החברה יכולה להעריך את החשיפה בגינם ולא ביצעה הפרשה בעטיים בדוחותיה הכספיים.

בשנים 2000 עד 2007 הוגשו לבית המשפט המחוזי בחיפה מספר תביעות כנגד שורת נתבעים, על ידי חיילים לשעבר (וכן יורשים ותלויים) הטוענים כי נגרמו להם מחלות סרטן ו/או מחלות אחרות כתוצאה ממגע עם חומרים רעילים במי נחל הקישון ובסביבתו. לתביעות צורפו כצדדים שלישיים עשרות מפעלים (לרבות דח"כ) ורשויות, ובהם מדינת ישראל, וחברות ביטוח. למועד הדוח חזרו 23 תובעים מתביעותיהם ונותרו בביהמ"ש תביעות בגין 87 חיילים (89 תביעות). בתביעות נקב סכום כולל של כ- 500 מיליון ש"ח (כ- 132 מיליון דולר) אשר אינו משקף את מלוא תביעות החיילים, שכן מאחר שמדובר בתביעות לנוקי גוף, אין התובעים חייבים לכמת באופן מדויק את מלוא הסכום הנתבע. נזקים עיקריים נוספים, אשר לא הוערכו בכסף בכתבי התביעה, כוללים גם אבדן השתכרות לעתיד, הוצאות רפואיות, בחלקם של המקרים אובדן השתכרות בשנים האבודות ועוד, וכן הפרשי ריבית והצמדה, שכי"ט עו"ד והוצאות. יובהר כי מדובר בחיבור אריתמטי של הסכומים המכומתים בכתבי התביעה ולא בהערכת סיכון של הנתבעים, כל שכן הסיכון לו חשופה דח"כ.

תיקים אלו מצויים בשלבים של שמיעת ראיות. בשלב ראשון דן בית המשפט בשאלת הקשר הסיבתי במובנו הצר, כלומר בקשר בין החומרים שנטען שהיו מצויים בסביבת הקישון ובין מחלות התובעים. מדובר במערכת עובדתית סבוכה ביותר שנמשכה עשרות שנים ובה מעורבים מאות בעלי דין (תובעים, נתבעים וצדדים שלישיים), ובסוגיה משפטית תקדימית, הן לגוף התביעה והן באשר לסוגיית חלוקת האחריות בין הנתבעים לצדדים השלישיים.

בהתבסס על הערכת יועציה המשפטיים, לאור מורכבות התיקים, הן מבחינה עובדתית והן מבחינה משפטית, השלב הראשוני שבו הם מצויים והצדדים הרבים המעורבים, אין כ"ל יכולה להעריך את החשיפה בגינם ולא ביצעה הפרשה בעטיים בדוחותיה הכספיים.

3. בפברואר 2004 נודע לחברה מאוחדת של כ"ל דשנים המפעילה מכרות בספרד כי תובע בתחום איכות הסביבה בקטלוניה, ספרד, פתח בהליך פלילי, ובמסגרתו הגיש דין וחשבון לבית משפט של ערכאה ראשונה במגרסה, ספרד, נגד מנהלים בעבר ובהווה בחברה המאוחדת, ובו טענות כי המנהלים עברו על החקיקה המקומית וגרמו לזיהום מי תהום עקב חלחול תמלחות מערימות המלח, שהן תוצר לוואי של מפעלי האשלג במשך שנים רבות, בחלקן עוד לפני רכישת החברה על ידי כ"ל דשנים. בקשה להוצאת צו שיאסור את המשך שפיכת המלח נדחתה על ידי בית המשפט ב- 2007. ההליך הפלילי נגד המנהלים תלוי ועומד. להערכת החברה, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, החשיפה כנגד החברה המאוחדת אינה מהותית.

4. לכי"ל דשנים שני אתרי ייצור אשלג בספרד. בתהליך ייצור האשלג מתקבל מלח אשר נערם בערימות. אין שימוש לרוב המלח שנערם. כ"ל דשנים נדרשת מדי תקופה לקבל אישורים לערום ערימות אלו באתרים וכן להשיג אישור לחידוש "רישיון סביבתי" כל 8 שנים (כמו כל חברה אחרת בספרד).

בנוגע לרישיון הסביבתי, לשני האתרים התקבל הרישיון בשנת 2007 (בתוקף עד 2015).

בנוגע לרישיון לערום ערימות מלח באתרים, לגבי האתר הראשון ישנו רישיון לערום בשטח שמספיק לכ- 20 שנה (עד שנת 2026) ברמת הייצור הנוכחית, ולגבי האתר השני ישנו רישיון לערום בשטח שמספיק, ברמת הייצור הנוכחית, לכ- 2 שנים נוספות. כ"ל דשנים פועלת לחדש אישור זה להשגת שטח שיספיק לכ- 30 שנה ברמת הייצור הנוכחית.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ב. תביעות (המשך)

2. כ"ל (המשך)

ב. אקולוגיה (המשך)

5. בחודשים מרס ויוני 2007 הוגשו לבית המשפט המחוזי בבאר שבע שלוש תביעות כנגד מדינת ישראל והמועצה המקומית התעשייתית רמת חובב, שבתחום שיפוטה נמצא מפעלה העיקרי של חברה ממגזר כ"ל מוצרים תעשייתיים. התובעים טוענים כי זיהומים שונים באזור רמת חובב גרמו למחלות מהן הם סובלים ובכלל זה, בין היתר, מחלות נשימה, הפלות, מומים מולדים, מחלות עצבים, סרטן ועוד. התביעות מסתמכות בין היתר על תוצאות הסקר האפידמיולוגי. בתביעות נתבעים סכומים בגין הוצאות הטיפול בתובעים וכן פיצויים בגין סבל, עגמת נפש ופיצויים עונשיים. התובעים מסכמים את סך כל הסכום הנתבע כעולה על כ- 60 מיליון דולר.

בחודש מאי 2008 הגישה המועצה המקומית הודעת צד ג' כנגד מספר מפעלים ברמת חובב, ביניהם מפעלה של כ"ל מוצרים תעשייתיים. בדצמבר 2008 הגישה גם המדינה הודעת צד ג' כנגד אותם המפעלים. בהודעות נטען, כי אם יימצא שיש לחייב את המועצה או המדינה בפיצוי הנתבעים, יש להשית את החובה לפיצוי על המפעלים או לחייבם לשפות את המועצה או המדינה בגין כל פיצוי שתחויב לשלם לתובעים. בשלב זה, אין ביכולת כ"ל להעריך את סיכויי התביעה ואת מידת החשיפה של כ"ל לפיצוי התובעים ביחס לשאר הנתבעים, אך נראה כי סיכויי התביעה להתקבל במלואה נגד כל הצדדים והשתת כל סכום התביעה על כ"ל הינם נמוכים.

6. לבית המשפט המחוזי בבאר שבע הוגשה בנובמבר 2007 תביעה ובקשה לאשרה כתביעה ייצוגית כנגד חברה ממגזר כ"ל מוצרים תעשייתיים. התובעים טוענים כי ממפעל הנתבעת נפלטו לאוויר חומרים מסוכנים. לטענת התובעים על הנתבעת לשלם לתושבי הנגב "פיצוי כספי בגין הפגיעה באוטונומיה של הרצון והעמדה בסיכון בריאותי" וכמו כן להעמיד "קרן למטרת השגחה רפואית". הסכום הנתבע במסגרת התביעה הייצוגית הנו כ- 288 מיליון דולר. להערכת כ"ל מוצרים תעשייתיים, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, הסיכויים שהבקשה לאישור התובענה הייצוגית לא תאושר עולים על הסיכויים שהבקשה תאושר.

לאחר תאריך הדוח הודיעו הצדדים לבית המשפט המחוזי כי החליטו לפתוח בהליך של גישור וזאת על מנת לבחון את האפשרות ליישב את המחלוקת ביניהם בדרך מוסכמת.

ג. עליית מפלס בריכה 150

כחלק מתהליך האידוי, שוקע מלח בקרקעית אחת מבריכות האידוי בסדום באתר פעילותה של מפעלי ים המלח בע"מ (להלן - מ"י) מכ"ל דשנים. המלח השוקע יוצר שכבה על קרקעית הבריכה בגובה של כ- 20 ס"מ מדי שנה. תהליך יצור חומר הגלם מחייב שמירה על נפח תמיסות קבוע בבריכה. למטרה זו מועלה דרך קבע מפלס התמיסות בבריכה בכ- 20 ס"מ מדי שנה. בשל כך, נדרשת כ"ל לבצע הגבהה של הסוללות התוחמות את בריכה 150. בהתאם לרום הסוללות הנוכחי ההגבהה הבאה צריכה להסתיים בשנת 2013.

בחוף המערבי של הבריכה הנ"ל ממוקמים בתי המלון של עין בוקק וחמי זוהר, היישוב נווה זוהר ומתקנים ותשתיות אחרים. עליית מפלס מי הבריכה מעל לגובה מסוים עלולה לגרום נזק ליסודות ולמבנים של בתי המלון הנמצאים בסמוך לשפת הבריכה, ליישוב נווה זוהר ולתשתיות אחרות המפוזרות בחוף המערבי לאורך הבריכה; הכל לפי גובה העלאת המפלס ומיקום האובייקט הרלבנטי.

המצב המתואר לעיל מחייב הקמת הגנות לאובייקטים הרלבנטיים. הגנות אלה מחולקות לשני שלבים. השלב הראשון מכונה "הגנות זמניות", האמורות לספק הגנה עד ליישום פתרון הקבע. השלב השני מכונה "פתרון הקבע" והוא אמור לספק הגנה לפחות עד לתום תקופת הזכיון הנוכחית (כלומר עד 2030).

ההגנות הזמניות מבוצעות זה מספר שנים במסגרתן מוקמת סוללה לאורך החוף המערבי של הבריכה, מול בית המלון הרלבנטי בשילוב, כחלק מהמקומות, מערכת להשפלת מי תהום. סוללות הגנה אלו צריכות להיות מוגבהות כחלק מהגבהת הסוללות התוחמות את בריכה 150. כיום נבחנות גם חלופות הגנה נוספות שתהיינה בתוך בריכה 150 בינהן הקמת מערך לקציר חד פעמי, בנייה של שוברי גלים ועוד.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

- ב. תביעות (המשך)
2. כ"ל (המשך)
- ג. עליית מפלס בריכה 150 (המשך)

נבדקות על ידי המדינה שלוש חלופות לפתרון הקבע: חלופת הקציר - שעיקרה קציר המלח מקרקעית הבריכה, תוך השארת מפלס בריכה קבוע; חלופת הלגונה - על פיה תוקם סוללה נוספת בתוך הבריכה והיא תפריד בין החלק הקרוב לבתי המלון, שבו המפלס יישאר קבוע והמלח השוקע ייקצר, ובין שאר הבריכה שבה המפלס ימשיך לעלות מדי שנה. כמו כן עומדת על הפרק חלופת העתקת בתי המלון.

למועד פרסום דו"ח זה, ההערכה היא כי פתרון הקבע לא יושלם לפני שנת 2015. מאחר שהגנות הביניים הקיימות אינן מספקות פתרונות התקפים עד מועד זה, מחייב הדבר הקמת הגנות ביניים נוספות שתספקנה פתרונות שיהיו אפקטיביים עד למועד בו יושלם פתרון הקבע. אין וודאות שהקמת ההגנות האמורות תסתיים במועדים המתחייבים מגובה מפלס הבריכה שכן יכולים לחול עיכובים הנובעים, בין היתר, מהצורך לקבל היתרים הדרושים על פי הדין (במסגרת הליכים מורכבים וארוכים) ומסיבות אחרות. עיכוב בהקמת הגנות ביניים יכול לגרום נזק משמעותי לבתי מלון ו/או למי"ה.

נושא ההגנות (הן הזמניות והן ההגנות במסגרת פתרון הקבע) מטופל על ידי הממשלה, שהכריזה על פרויקט ההגנות כפרויקט בעל חשיבות לאומית. על מנת לקדם הפרויקט הקימה המדינה בשנת 2008 חברה ממשלתית חדשה בשם החברה להגנות ים המלח (חל"י). על פי מה שפרסמה המדינה, היא הקציבה סכומים לביצוע הגנות ביניים נוספות וכן לבדיקות ההיתכנות של פתרון הקבע.

טרם הוחלט איזה מהחלופות הנ"ל תיושם. בדיקות ההיתכנות אמורות לספק את הבסיס להחלטה באיזה מהחלופות לבחור.

התאחדות המלונות בים המלח עתרה לבג"ץ ב-2006 וביקשה כי בית המשפט יורה למדינה: לזנוח את חלופת העתקת בתי המלון; להחליט איזו חלופה משתי החלופות הנותנות (קציר או לגונה) תיושם; להבטיח כי השלמת פתרון הקבע תיעשה לא יאוחר מתום שנת 2007; להצהיר כי בתי המלון לא ישאו בכל הוצאה הקשורה לפתרון הקבע. כן נתבקש צו ביניים שיאסור להגביה את מפלס המים בבריכה 5 מעל לגובה המתוכנן לסוף שנת 2008.

בית המשפט העליון קיים שורת דיונים בעתירה. בית המשפט הדגיש כי יש "צורך בשקידה מיוחדת, מתמדת ובלתי נלאית" לטיפול בעניין וכי חשוב לקדם החלטות תקציביות והליכים סטטוטוריים הקשורים בהגנות הזמניות ובפתרון הקבע תוך מודעות של הגורמים הרלוונטיים לגורם הזמן. בית המשפט, שלא נתן את הסעדים שהתבקשו, השאיר את העתירה תלויה ועומדת על מנת לקבל דיווחים מהמדינה על מהות וקצב ההתקדמות בפרויקט ההגנות.

על פי חוק ההסדרים משנת 2002 מחצית ממימון חלק מסויים של הגנות הביניים הוטלה על המדינה. המחצית האחרת הוטלה על מי"ה, המועצה האזורית תמר ובתי המלון בחלקים שווים ביניהם.

במהלך 2007 קבעה הממשלה כי המימון הנוסף הדרוש להגנות הביניים ולבדיקות ההיתכנות הנ"ל ייקבע במו"מ אותו ינהל האוצר עם הגורמים השונים (מי"ה, מועצה אזורית תמר ובתי המלון) ובהעדר הסכם יוסדר העניין במסגרת חקיקה.

לתאריך הדו"ח קיימת הסכמה בין מי"ה ובין המדינה כי בעלויות המימון הנוסף לשלב הביניים ובדיקות ההיתכנות, תשא מי"ה ב-39.5% מהעלות וכי המדינה בין במישרין ובין על ידי חיוב הגופים האחרים (מועצה אזורית, בתי המלון) תשא ביתרת העלות. מובהר בהסכמה כי היא אינה מהווה תקדים לחלוקת המימון של פתרון הקבע וכי במקרה של מחלוקת בין מי"ה ובין המדינה לגבי חלוקת נטל מימון פתרון הקבע, אם תהיה כזו, יופעל הסעיף בדבר יישוב סכסוכים המופיע בשטר הזכיון שנחתם בין המדינה ובין מי"ה.

כחלק מההחלטה להכריז על פרויקט ההגנות כעל פרויקט תשתית לאומי הוחלט לקדם תוכנית מתאר מיוחדת לנושא בשם תת"ל 35. את התוכנית מובילה חל"י. על פי המסתמן עתה תחולק התוכנית לשני שלבים - לשלב המידי שיכלול את הצרכים לשנים הקרובות ולשלב השני שיכלול את הגנות הקבע. בנוסף מטפלת התוכנית באישור אתרי כרייה וחציבה מהם יילקחו חומרי הבניה הנדרשים להגנות על בתי המלון ולצרכים של החברה עד תום תקופת הזכיון. אישור התכנית, על שלביה השונים, במועדים הרלוונטיים הוא חיוני לתהליך הייצור של מי"ה ועיכובים עלולים לגרום לפגיעה בתהליך ולפיכך לנזק/הפסד.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ב. תביעות (המשך)

2. כ"ל (המשך)

ד. בשנת 2008 הוגשה ע"י מע"צ תביעה לפיצויים בסך של כ- 10 מיליון דולר בגין נזקים שנגרמו לגשרים המצויים לאורך כביש 90. לטענת התובעת הנזקים שנגרמו גם כתוצאה מחומר של כ"ל שנשפך ממשאיות שהובילו אותו לנמל באילת. כ"ל, על בסיס הערכת יועציה המשפטיים מעריכה כי סביר יותר שהתביעה תדחה מאשר שתקבל ולפיכך בספרי כ"ל לא בוצעה הפרשה לגבי הסכום הנידון.

ה. בנוסף להתחייבויות תלויות הנזכרות בסעיפים לעיל, תלויות ועומדות נגד כ"ל ומספר חברות מאוחדות תביעות (כולל תביעות משפטיות) שונות. בגין תביעות בסך של עד כ- 13 מיליון דולר ליום 31 בדצמבר 2009, מתוכם הפרישו כ"ל והחברות המאוחדות לתאריך זה כ- 2 מיליון דולר. כמו כן בגין חלק מהתביעות האמורות לעיל, קיים כיסוי ביטוחי. להערכת הנהלת כ"ל, בהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטיים, ההפרשה שנזקפה מספיקה לכיסוי החשיפה בגין התביעות הנ"ל.

3. בז"ן

א. הליכים תלויים ועומדים בקשר עם נחל הקישון

1. בשנים 2001 עד 2005 הוגשו תביעות כספיות על ידי כ- 50 חולים (או יורשיהם ותלויים), ברובם דייגים שעבדו בשעתו, לפי הנטען, במעגן הדיג בקישון. לטענת התובעים, הזרמת שפכים לקישון ע"י כל אחד מהמפעלים הכימיים הפועלים על גדות נחל הקישון, גרמה למחלות הסרטן שבהן חלו (ולמחלות אחרות). לתביעות צורפו כצדדים שלישיים כ- 50 מפעלים, לרבות גדיב וכאוו"ל, רשויות וחברות ביטוח. במהלך בירור התביעות, חזרו בהם תשעה תובעים מתביעותיהם והן סולקו.

מאחר שמדובר בתביעת נזקי גוף, אין התובעים צריכים לכמת את מלוא הסכום הנתבע. במועד הכנת הדוח מסתכמים הנזקים המכומתים בתביעות כ- 37 מיליון דולר כערך ביום הגשת התביעות, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית ממועד המחלה או מיום הגשת התביעה, וכן פיצויים עונשיים והוצאות נוספות כגון טיפולים ועזרת צד ג' אשר בחלקן הקטן לא כומתו, שכי"ט והוצאות. יובהר כי מדובר בחיבור אריתמטי של הסכומים המכומתים בכתבי התביעה ולא בהערכת סיכון של הנתבעים, כל שכן הסיכון לו חשופות בז"ן, גדיב וכאוו"ל.

תיקים אלו מצויים במועד הדוחות הכספיים בשלב שמיעת הראיות. בשלב ראשון דן בית המשפט בשאלת הקשר הסיבתי במובנו הצר, היינו הקשר בין החומרים שנטען שהיו מצויים במעגן הדיג ובין מחלות התובעים. מדובר במערכת עובדתית סבוכה ביותר שנמשכה עשרות שנים ובה מעורבים כמאה ויותר בעלי דין (תובעים, נתבעים וצדדים שלישיים), ובסוגיות משפטיות שאין לגביהן תקדים, הן לגוף התביעה והן באשר לסוגיית חלוקת האחריות בין הנתבעים לצדדים השלישיים.

בהתבסס על הערכת יועציה המשפטיים, לנוכח מורכבות התיקים, הן מבחינה עובדתית והן מבחינה משפטית, השלב הראשוני שבו הם מצויים והצדדים הרבים המעורבים, אין בז"ן יכולה להעריך את החשיפה בגינם ולא ביצעה הפרשה בעטיים בדוחותיה הכספיים.

2. בשנים 2000 עד 2007 הוגשו תביעות כספיות כנגד שורת נתבעים ובהם בז"ן, גדיב וכאוו"ל, על ידי חיילים לשעבר הטוענים כי נגרמו להם מחלות סרטן ו/או מחלות אחרות כתוצאה ממגע עם חומרים רעילים במי נחל הקישון ובסביבתו. לתביעות צורפו כצדדים שלישיים עשרות מפעלים ורשויות, ובהם מדינת ישראל וחברות ביטוח. למועד הדוח חזרו 22 תובעים מתביעותיהם ונותרו בביהמ"ש תביעות בגין 91 חיילים בתביעות נקב סכום כולל של כ- 132 מיליון דולר אשר אינו משקף את מלוא תביעות החיילים (כל הסכומים הינם נכון ליום הגשת התביעות), מאחר ומדובר בתביעות לנזקי גוף, אין התובעים חייבים לכמת באופן מדויק את מלוא הסכום הנתבע. נזקים עיקריים נוספים, אשר לא הוערכו בכסף בכתבי התביעה, כוללים גם אבדן השתכרות לעתיד, הוצאות רפואיות, בחלקם של המקרים אובדן השתכרות בשנים האבודות ועוד, וכן הפרשי ריבית והצמדה, שכר טרחת עו"ד והוצאות. יובהר כי מדובר בחיבור אריתמטי של הסכומים המכומתים בכתבי התביעה ולא בהערכת סיכון של הנתבעים, כל שכן הסיכון לו חשופות בז"ן, גדיב וכאוו"ל.

תיקים אלו מצויים בשלבים ראשוניים של שמיעת ראיות או הליכים מקדמיים. לפיכך, פרטים עובדתיים משמעותיים הנוגעים לתובעים ולנסיבות החשיפה הנטענות אינם ידועים ברובם לנתבעים ולצדדים השלישיים, לרבות לבז"ן, לגדיב ולכאוו"ל. מדובר במערכת עובדתית סבוכה ביותר שנמשכה עשרות שנים ובה מעורבים מאות בעלי דין (תובעים, נתבעים וצדדים שלישיים), ובסוגיה משפטית תקדימית, הן לגוף התביעה והן באשר לסוגיית חלוקת האחריות בין הנתבעים ובינם לבין הצדדים השלישיים.

בהתבסס על הערכת יועציה המשפטיים, לאור מורכבות התיקים, הן מבחינה עובדתית והן מבחינה משפטית, השלב הראשוני שבו הם מצויים והצדדים הרבים המעורבים, אין בז"ן יכולה להעריך את החשיפה בגינם ולא ביצעה הפרשה בעטיים בדוחותיה הכספיים.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ב. תביעות (המשך)

3. בז"ן (המשך)

ב. ביום 26 במרס 2005, הגישו שתי תובעות (להלן: "המבקשות") לבית המשפט המחוזי בחיפה כתב תביעה כנגד בז"ן, כאו"ל, מנכ"ל בז"ן ומנכ"ל כאו"ל (להלן: "המשיבים"). המבקשות הגישו בקשה לאישור התובענה כייצוגית לפי חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "הבקשה לאישור"). בקשר לאירועים של פליטת עשן ממפעלי החברות הנתבעות שהתרחשו בימים 15 בספטמבר 2003 ו- 5 באוקטובר 2003, בסך הכל העמידו המבקשות את תביעתן כנגד המשיבים על סך של כ- 40 מיליון דולר. הצדדים הגישו לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה אשר הגיעו אליו. במסגרת הפשרה, אם תאושר, תשקיע בז"ן במימון תכנית חינוכית בנושא איכות סביבה סכום של 172,185 דולר (כולל שכר טרחת עו"ד). לדעת בז"ן, בהתבסס על יועציה המשפטית ועל דרך פעולת המבטחים, מכוסה התביעה בפוליסת ביטוח (למעט השתתפות עצמית) ובז"ן פועלת בעניין זה בשיתוף פעולה עם מבטחיה.

בקשר לאותם אירועים הומצאה לכאו"ל בקשה לאישור תובענה ייצוגית נוספת, בה ביקש המבקש לייצג את תושבי מפרץ חיפה ומי ששהו באזור זה ("חברי הקבוצה") ושנחשפו לפליטת העשן בתאריכים האמורים, ולפצות כל אחד מחברי הקבוצה ב-265 דולר (1000 ש"ח) בגין הנזק שנגרם לו על-פי הנתען. הבקשה אינה נוקבת במספרם המוערך של חברי הקבוצה ואיננה נוקבת בסכום הכולל אשר לטענת המבקש יש לפצות בו את חברי הקבוצה. הדיון בתביעה החדשה הועבר לבית המשפט המחוזי בחיפה, הדין בתביעה המקבילה. ובמקביל, מתנהל מו"מ בין כאו"ל לבין המבקשות בתביעה המתנהלת בחיפה, במטרה לבחון את האפשרות לכלול את כאו"ל בהסדר פשרה משלים להסכם הפשרה שגובש במסגרת התביעה כנגד בז"ן. להערכת בז"ן, בהתבסס על חוות דעתם של יועציהם המשפטיים של כאו"ל, נוכח השלב המוקדם של התביעה, מורכבות ההליך והעובדה שלא נקב סכום בתביעה, לא ניתן לאמוד את חשיפתה הכספית של בז"ן.

ג. במכתב מיום 11 בדצמבר 2006, שנשלח לבז"ן על ידי תשתיות נפט ואנרגיה בע"מ (להלן - תש"ן), מבקשת תש"ן להפנות את תשומת לבו של בז"ן לשתי סוגיות בתחום איכות הסביבה. האחת - מקורה בדוח שנתי של המשרד להגנת הסביבה משנת 1997, בו נקבע, כי באיזור מסדרון צנרת הדלק שליד נמל הדלק בחיפה קיים זיהום מסיבי של הקרקע ומי התהום שמקורו בדליפות שהתרחשו בצנרת הישנה או בעת החלפתה בצנרת החדשה (מסדרון שבו מונחים צינורות של בז"ן). סוגיה שניה הינה טענות תש"ן בדבר קיומם של מספר מוקדי זיהום בחוות המיכלים בטרמינל קרית חיים ובאלרואי (שתי חוות מיכלים אלה הופעלו על ידי בז"ן, כך טוענת תש"ן, עד מחצית שנות ה-90). לטענת תש"ן קשה לאמוד את השלכותיה הכספיות והאחרות של בעיה זו ותש"ן דרשה כי סוגיות אלו יידונו בהקדם על מנת להגיע לפתרון מוסכם. בז"ן אינה יכולה לשלול את האפשרות כי קיימת לה חשיפה בנושא זה, בסכומים שאיננה יכולה להעריך בשלב זה, בין היתר, היות שהיקף הזיהום, אם וככל שהוא קיים כיום, אינו ידוע וכמו כן, אין לבז"ן ידיעה אם קיים זיהום מתי נוצר, ובאחריות מי.

ד. ביום 18 ביולי 2006, שלח השר להגנת הסביבה מכתב לשר האוצר בקשר עם הפרטת בז"ן. במכתב מתוארים ממצאים ראשוניים של סקר, הבודק את היקף הזיהום בנחל הקישון, על פיהם ישנה שכבת קרקע מזוהמת בעומק מספר מטרים ובאורך מספר קילומטרים לאורך תוואי הנחל וכי לאחר קבלת ממצאי הסקר בכוונתו לדרוש מהמפעלים, אשר תוצאות הסקר יוכיחו כי תרמו לזיהום, לשאת בעלויות הוצאת המשקעים המזוהמים מהנחל, טיפול בהם וסילוקם לאתר מתאים.

בשנת 2008, נמסרה לבז"ן ולגדיב, להערוך טיוטת ממצאי הסקר המייחסת להן תרומה בשעור של כ- 0.34% לתכולת המתכות הכבדות שנמצאו לכאורה, במשקעים שנבדקו בסקר ושל כ- 87.5% לתכולת החומרים האורגניים ממקור תוצרי דלקים. בז"ן סבורה כי ממצאי הסקר אינם עומדים במבחן הביקורת והיא העבירה לרשות נחל הקישון חוות דעת מטעמה בעניין זה. בשלב זה, הנהלת בז"ן אינה יכולה להעריך, מה יהיו ממצאי הסקר הסופיים; עד כמה ממצאים אלו יוכיחו את מידת אחריותה של בז"ן, אם בכלל, לזיהום, אם ימצא כזה; האם ומכוח איזו סמכות חוקית תדרש בז"ן לנקוט בפעולות המוזכרות במכתב השר, או בפעולות אחרות, כתוצאה מהאמור; ומה תהיינה העלויות הכרוכות בכך לבז"ן.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ב. תביעות (המשך)

3. בז"ן (המשך)

ה. ביום 12 במאי 2008, התקיים במשרד להגנת הסביבה בחיפה, שימוע לחברות תש"ן, קצא"א ולבז"ן, בעקבות טענות של המשרד להגנת הסביבה ולפיהן, התגלו ממצאים העלולים להעיד על זיהום וכי קרקע שנחשדת כמזוהמת, פונתה מאזור סמוך למעגן הדייג לבית זקוק חיפה. בשימוע שנערך הודיעה בז"ן בין היתר ממצאי הבדיקות מעידים כי לא ארעה דליפה מצנרת שברשותה. למרות האמור לעיל, בז"ן אינה יכולה לשלול את האפשרות כי קיימת לה חשיפה בנושא זה, בסכומים שאיננה יכולה להעריך בשלב זה, בין היתר, היות שהיקף הזיהום, אם וככל שהוא קיים כיום, אינו ידוע וכמו כן, אין לבז"ן ידיעה אם קיים זיהום מתי נוצר, ובאחריות מי.

בראשית שנת 2009 נדרשו בז"ן וקצא"א, במסגרת תנאי שהוסף לתנאי רשיון העסק שהוצא לכל אחת מהן, לבצע סקר קרקע לאורך פרוזדור הצנרת ולבצע את המלצות הסקר. בז"ן ערערה על תנאי זה ברשיון העסק, בהליך הקבוע בחוק. בתקופת הדוח ביטל המשרד להגנת הסביבה את התנאים האמורים והוציא תנאים חדשים ברשיון העסק בהם נדרשה בז"ן לבצע סקר היסטורי ביחס לפרוזדור הצנרת ולאחר מכן לבצע סקר גז, קרקע, קרקע ומים באזורים לאורך הפרוזדור אשר יאותרו כחשודים בזיהום. סקר זה יכלול, על פי התנאים, גם סקר סיכונים והצעה לטיפול בזיהום. על פי התנאים ברשיון העסק, יקבע המשרד להגנת הסביבה תנאים ושלבים לביצוע התכנית לטיפול בקרקע, לאחר שתאושר על ידו. לאחר תקופת הדוח, הודיעה בז"ן למשרד להגנת הסביבה כי תגיש לאישור תוכנית לביצוע סקרים ולאחריהם יתבצע סקר סיכונים וכן נאמר בהודעה כי טיפול בתוואי הפרוזדור, ככל שידרש על פי ממצאי סקר הסיכונים, יבוצע ע"י בז"ן ומשתמשים נוספים בתוואי, כל עוד תמשיך בז"ן לתפעל את קווי הצנרת שבפרוזדור, על פי החלטת המדינה.

1. בראשית שנת 2009 התקיים במשרד להגנת הסביבה שימוע לבז"ן ולתש"ן, ביחס לשני אתרים נקודתיים, בהם נמצא, לטענת המשרד להגנת הסביבה, זיהום בתוצרי נפט של קרקע ומים.

ביום 1 במרס 2009 נמסר לבז"ן צו פינוי רעלים לפי סעיף 16א' לחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג - 1993 וצו ניקוי לפי סעיף 13ב' לחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד - 1984, הדורש מבז"ן, מחברת תש"ן ומהמנהלים הכלליים שלהן, להגיש למשרד להגנת הסביבה תכנית לביצוע סקר גז קרקע, קרקע ומים לתיחום האזורים המזוהמים, לבצע את הסקר על פי התכנית המאושרת ולהגיש דוח ממצאי הסקר לאישור המשרד, שיכלול המלצות לביצוע ניקוי ושיקום הקרקע המזוהמת והמים המזוהמים והחזרת מצב הנחל וגדותיו לקדמותו בהתאם למה שיעלה מממצאי הסקר ותוך ציון לוחות זמנים קצרים ומחייבים לביצוע ולבצע את המלצות הסקר במלואן עד לסילוק הפסולת והרעלים מהקרקע ומהמים.

בז"ן ביצעה סקר גז קרקע, קרקע ומים, בהתאם עורכי הסקר המליצו על פעולות מסויימות לטיפול במי תהום ועל ביצוע סקר סיכונים ביחס לקרקע.

לאחר תקופת הדוח הגישה בז"ן לאישור המשרד להגנת הסביבה תכנית טיפול באזור נחל הגדורה, בהיקף כספי שאינו מהותי לבז"ן בהתבסס על ממצאי הסקר שבוצע כאמור.

למועד הדוח, אין באפשרות בז"ן להעריך את הפעולות שתידרשנה בעקבותיו ואת היקף ההוצאות שתידרש בז"ן להוציא בגין פעולות אלה, אם בכלל.

לאחר תקופת הדוח, פתח המשרד להגנת הסביבה בחקירה לבירור מקור הזיהום באזור נחל הגדורה, במסגרתה נחקרו גם עובדים ומנהלים בבז"ן.

2. לאחר תקופת הדוח, פתח המשרד להגנת הסביבה בחקירה ביחס לאירוע של זיהום נטען בנחל הקישון, כחלק מאירוע גשם בתאריכים 20 עד 21 בינואר 2010. במסגרת זו נחקרו גם עובדים ומנהלים בבז"ן.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

- ב. תביעות (המשך)
3. בז"ן (המשך)
- ח. חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008 (בסעיף זה - "החוק"), שתוקפו מיום 1 בינואר 2011, נועד להסדיר את הטיפול בבעיית זיהום האוויר בישראל באופן כולל ומקיף. החוק צפוי להחמיר את משטר הפיקוח על פליטות חומרים לאוויר ויחייב מפעלים הפולטים חומרים לאוויר לקבל היתר פליטה לשם פעולתם. בנוסף, החוק יחמיר את הסנקציות הפליליות והמנהליות אשר עלולות להיות מוטלות על מי שיפרו את הוראות החוק ויגרמו לזיהום אוויר חזק או בלתי סביר.
- בהתאם להוראות המעבר של החוק, מפעל הפועל בתחום פעילותה של בז"ן ואשר ערב תחילת החוק הפעיל כדין מקור פליטה על פי הוראות צו אישי שניתן לו, יהיה רשאי להמשיך בהפעלתו אף ללא היתר לפי החוק עד ליום 30 בספטמבר 2016 או עד הכרעה בבקשת היתר הפליטה שיגיש, לפי המוקדם, ובלבד שיגיש בקשה להיתר פליטה כאמור לא יאוחר מיום 1 במרס 2014 זאת ועוד, מחוקק המשנה הוסמך לגבש הוראות בעניינים מהותיים ומרכזיים הקשורים בהפעלת החוק, לרבות הוראות הקובעות מהו זיהום אוויר חזק או בלתי סביר וכן צעדים ואמצעים שיש לנקוט למניעת זיהום אוויר חזק או בלתי סביר, אך הוראות כאמור טרם גובשו. נוכח האמור לעיל, בז"ן אינה יכולה להעריך את ההשלכות שיהיו עליה כתוצאה מיישום החוק וחקיקת המשנה שתקבל מכוחו.
- ט. לאחר תקופת הדוח, הגישה בז"ן עתירה לבג"צ כנגד שר האוצר, שר התשתיות הלאומיות, שר הפנים והשר להגנת הסביבה ובה דרשה כי המשיבים ינמקו מדוע לא יעשו שימוש בסמכויות המוקנות להם לשם יישומה של החלטת הממשלה בנוגע לאספקת גז טבעי לאזור חיפה, אשר אמורה היתה להיות מיושמת עד יום 31 בדצמבר 2007 באופן שיבטיח בוודאות אפשרותה של בז"ן להשתמש בגז טבעי בכל ההקדם ולא יאוחר מתום שמונה עשר חודשים ממועד כניסתו לתוקף של הצו האישי החדש שהוצא לבז"ן בחודש נובמבר 2009; כמו כן, ביקשה בז"ן מבית המשפט להורות לשר להגנת הסביבה לנמק מדוע לא ידחה את המועד לכניסתו לתוקף של הוראות מסוימות בצו האישי החדש, הנוגעות להפחתת פליטות ממתקני בז"ן ("ההוראות המיוחדות"), עד למועד בו תחל אספקה סדירה של גז טבעי למתקניה של בז"ן. בית המשפט לא נעתר לבקשה לתת צו ביניים במעמד צד אחד, שיקפיא את המועדים הקבועים בצו האישי, וקבע כי ידון בבקשה לצו ביניים, לאחר קבלת תגובת המדינה לעתירה. למועד פרסום דוח זה, טרם הגישה המדינה את תגובתה.
- י. נגד בז"ן ו- 11 גורמים נוספים, כולל גדיב, כאו"ל וחברה כלולה, הוגשה תביעה מטעם מספנות ישראל בע"מ, בטענה כי זיהום נחל הקישון ע"י הגופים הנתבעים גרם למתקני התובעת, המצויים במוצא הנחל, נזקים שונים. סכום התביעה הינו כ- 5.5 מיליון דולר למועד הגשתה (ינואר 2004). למועד הדוחות הכספיים מצוי ההליך בשלבי קדם משפט ושמיעת הראיות בתיק צפויה להתחיל בשנת 2010. כאו"ל הגיעה להסכם פשרה לפיו נדחתה התביעה נגדה. כאו"ל התחייבה בהסכם כי ככל שתושג פשרה בתביעה בהסכמת רוב הנתבעים וצדדי ג' שיוותרו בתיק, אשר תסיים את כל ההליכים בתביעה, תשתתף כאו"ל באותה פשרה ב- 2.8% מהסכום שישולם לתובעת על פי אותה פשרה. כאו"ל מנהלת משא ומתן עם הנתבעים בתיק על מנת שלא ישלחו כנגדה הודעות צד ג' ועל כן מעמדה בתיק טרם הובהר סופית.
- יא. ביום 9 באוגוסט 2009, שלח מנהל מחוז חיפה במשרד להגנת הסביבה לכאו"ל ולמנכ"ל כאו"ל, מכתב התראה וזימון לשימוע לפי החוק למניעת מפגעים סביבתיים התשכ"א-1961, וזאת, על פי הנטען בהתראה האמורה בשל אי קיום הוראות הצו האישי החלות על כאו"ל, בקשר עם אירוע של פליטת עשן ממפעל כאו"ל מיום 7 באוגוסט 2009. השימוע התקיים ביום 16 באוגוסט 2009. לאחר תקופת הדוח, ביום 5 בינואר 2010, הומצא לכאו"ל דו"ח צוות הבדיקה. צוות הבדיקה המליץ שלא לנקוט בצעדי אכיפה במקרה זה אך המליץ כי ינקטו צעדי מניעה שעשויים להפחית את ההסתברות להישנות מקרה כאמור.
- בפגישה שהתקיימה בין נציגי כאו"ל לבין מנהל מחוז חיפה של המשרד להגנת הסביבה בעקבות דו"ח צוות הבדיקה ודו"ח של חברת Linde בנוגע לתפקוד לפידי כאו"ל, סוכם כי המשרד להגנת הסביבה יאמץ את המלצות צוות הבדיקה וכי כאו"ל תבצע את הפעולות הבאות: כאו"ל תחליף את קו אספקת הקיטור מתחתית הלפיד לראש הלפיד במתקן המונומרים לקו העשוי מפלדת אל חלד; כאו"ל תחליף את ראש לפיד מתקן המונומרים בראש חדש וכן תחליף במקביל את זוג ראשי הלפיד במתקן הפוליפרופילן; כאו"ל תתקין מיכל הפרדה לטיפות של נוזלים בסמוך לתחתית הלפיד של מתקן המונומרים; כאו"ל תעדכן את הנהלים לביצוע עבודות קריטיות במתקנים ותרענן את ההדרכה עליהם בהתאם, כדי למנוע טעויות מסוג הטעות שהתרחשה ביום 7 באוגוסט 2009. עוד סוכם כי המועד המתוכנן לביצוע ההתקנות האמורות יהיה במהלך ההדממה הבאה של מתקני כאו"ל המתוכננת למאי 2011.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ב. תביעות (המשך)

3. בז"ן (המשך)

יב. שתי חברות המחזיקות, ביחד עם בז"ן, במניות חברת שמנים בסיסיים חיפה בע"מ (להלן: שב"ח), הגישו תביעה כנגד בז"ן על סך 44 מיליון דולר, וכן בקשה לאשר את התביעה כתביעה נגזרת של שב"ח. הטענה העיקרית של התובעות הינה כי בז"ן, משיקולים זרים ותוך ניצול כוחה לרעה, מצרה את צעדיה של שב"ח ומחבלת בפעילותה ובהתפתחותה; התובעות ביקשו לאשר את תביעתן כתביעה נגזרת, בטענה כי בשל השיוון בין שני הגושים השולטים בשב"ח, לא יכולה שב"ח למצות את זכויותיה כנגד בז"ן. בתקופת הדוח, אישר בית המשפט את בקשתן של שתי החברות להגיש תביעה נגזרת בשם שב"ח ובז"ן ערערה על החלטתו זו. לאחר תקופת הדוח, ביקשו החברות להסתלק מן ההליך.

יג. בין שלוש חברות לשיווק דלק, מינהל הדלק במשרד התשתיות הלאומיות, בז"ן וחברת תשתית במשק הדלק, מתנהלים מספר הליכים משפטיים הנוגעים למלאי נפט גולמי בהיקף של כ- 38,000 טון (להלן: "המלאי"), שאוחסן על ידי שלוש חברות השיווק במתקן חברת התשתית, ואשר לא נמסר להן על פי בקשתן, בטענה כי מדובר בבוצה. לטענת חברות שיווק הדלק, הצדדים האחרים אחראים כלפיהן למסירת נפט גולמי בכמות הנ"ל או לתשלום בגין שווי. שווי התביעה למועד הגשתה (נובמבר 2002) כ-7 מיליון דולר. המדינה, תובעת מחברות שיווק הדלק, בז"ן וחברת התשתית, לפצותה בסכום של כ-32 מיליון דולר למועד הגשת תביעתה (פברואר 2004) בשל נזקים שנגרמו למדינה, לטענתה, עקב הסכומים ששילמה במשך שנים עבור אחזקת המלאי כמלאי חירום, אשר בדיעבד, טוענות חברות שיווק הדלק שהוא בוצה שאינה ניתנת לשימוש. כן תבעה המדינה תשלום סכום נוסף של כ-6 מיליון דולר למועד הגשת התביעה (אוגוסט 2007) מכוח מנגנון התחשבנות שבין המדינה לבין חברות השיווק, ביחס לערך מלאי החירום. לבז"ן ולחברת התשתית הומצאה הודעת צד ג'. בז"ן, מצידה, הגישה תביעה כנגד חברת התשתית, באותו נושא, לפיה מתבקש בית המשפט להצהיר כי יתרות נפט גולמי המצויות במתקני חברת התשתית ואשר מופיעות בספריה כנפט גולמי ללא בעלים, שייכות לבז"ן. חברת התשתית, הגישה תביעה נגד חברות שיווק הדלק ובז"ן, בה היא טוענת כי הנתבעות חייבות לשלם לה דמי אחסון בגין המלאי, מחודש ספטמבר 2000 ואילך, בסך כולל של כ-9 מיליון דולר, הסעד כנגד בז"ן נתבע כסעד חלופי. לאחר תקופת הדוח, הועברו כל התביעות לדיון בפני אותו שופט. שמיעת הראיות בתביעות, טרם החלה.

יד. בראשית שנת 2009 קיים המשרד להגנת הסביבה שימוע לבז"ן ולגדיב בגין הפרות וישום לקוי לכאורה של הוראות הצו האישי. מרבית הטענות שנטענו כנגד בז"ן וגדיב התייחסו לאי קיום במועדן של חובות דיווח שהוטלו עליהן. בז"ן וגדיב הגיעו להסכמה עם המשרד להגנת הסביבה בכל הנושאים שהועלו בסיכום השימוע והן פעלו בהתאם לסיכומים אלו.

טו. עיריית חיפה דרשה מחברות קבוצת בז"ן תשלום להיטל ביוב בסך של כ-40 מיליון דולר. קבוצת בז"ן, המפנה את שפכיה הסניטריים על פי התקשרות עם עיריית קרית אתא, הגישה ערר לבית המשפט. למועד הדוח טרם הגיבה העירייה לערר וטרם החל בירור. בהתבסס על חוות דעתם של יועציהם המשפטיים של החברות בקבוצת בז"ן, בהסתברות של מעל 50% התביעה הנ"ל תדחה.

טז. בז"ן וחברות מוחזקות שלה נוהגות לרשום בספריהן הפרשות לתביעות שלדעת הנהלותיהן, בהתבסס על יועציהן המשפטיים, מירב הסיכויים שיתממשו. ההפרשה נעשית על פי אומדן סכומי התשלומים הצפויים לסילוק ההתחייבות. סכום החשיפה הנוספת של בז"ן, לא כולל תביעות הכלולות בסעיפים א-ח לעיל, בגינה אין הפרשה, עומד על סך של כ-226 מיליון דולר.

4. צים

- (א) צים וחברות מאוחדות שלה הינן צד לבורריות ותביעות משפטיות בסכום כולל של כ-13 מיליון דולר.
- (ב) בתקופת הדוח החלה חברת ספנות בהליכי בוררות נגד צים בסכום כולל של כ-151 מיליון דולר, בקשר עם הסכמי שיתוף פעולה שלטענת חברת הספנות נקשרו בינה לבין צים. להערכת הנהלת צים, בהתבסס על חוות דעתם של יועציה המשפטיים, לצים אין חשיפה כלשהי כתוצאה מאותן תביעות, מעבר לסכום ההפרשה שביצעה צים בדוחותיה הכספיים, בהיקף של אחוזים בודדים מסכום התביעה הכוללת.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ב. תביעות (המשך)

4. צים (המשך)

(ג) צים מעורבת כמשיבה בבקשה לאישור הגשת תביעה נגזרת שהוגשה לבית המשפט המחוזי על ידי בעל מניות המחזיק במניות החברה לישראל. אם תאושר לתובע להגיש תביעה נגזרת בשם החברה לישראל ואם בסופו של יום תתקבל תביעה זו, עלולה צים להיות מחויבת להשיב לחברה לישראל סך של 246 מיליון דולר (או 111 מיליון דולר, אם יתקבל הסעד החלופי לו טוען התובע). הנהלת צים, על סמך חוות דעתם של יועציה המשפטיים, בדעה כי, בשלב מוקדם זה בו בטרם הוגשו כל כתבי הדיון בתיק, אין ביכולתה לחוות דעה באשר לסיכויי התביעה.

5. קוואנטום

ביום 20 ביולי 2008 הוגשה תביעה כנגד החברה, קוואנטום, צ'רי ויחידים הקשורים לצ'רי וכנגד המיזם משותף. התביעה הוגשה במדינת מישיגן, ארה"ב על ידי חברה אמריקאית בשם V Cars, LLC (לשעבר Visionary Vehicles) (להלן - התובעת), בטענה שקיימה משא ומתן עם צ'רי להקמת מיזם משותף לייצור מכוניות בסין ולהפצתן בארה"ב. הטענות ביחס לחברה וקוואנטום כוללות טענות בדבר שימוש במידע חסוי שהועבר לחברה על ידי התובעת, חזרה מהבטחות והפרת חובות אמון כלפי התובעת וקשירת קשר עם צ'רי למניעת השתתפותה של התובעת בייצור מכוניות של צ'רי, ייצואן, הפצתן ומכירתן בארה"ב. התובעת טוענת להפסדים בסך של כ- 26 מיליון דולר שלכאורה נגרמו לה, וכן טוענת לאובדן רווחים עתידיים מחלקה הצפוי במיזם בסך של כ- 14 מיליארד דולר במשך שלושים השנה שבהן המיזם צפוי היה לפעול. התובעת מבקשת צו מניעה להגנה על זיכיון הפצה בלעדי בארה"ב שלכאורה ניתן לה. בנוסף, מבקשת התובעת החזר הוצאות משפטיות וסעדים נוספים. ביום 2 בדצמבר 2008 הגישו החברה וקוואנטום בקשה למחיקתן מהתביעה בשל העדר סמכות שיפוט לבית המשפט במישיגן לדון בעניין. ביום 23 בינואר 2009 הגישה התובעת תגובה לבקשה האמורה, וביום 13 בפברואר 2009 הגישו החברה וקוואנטום תשובה לתגובה זו. ביום 18 במרס 2009, התקיים דיון בבית המשפט במישיגן בו קיבל בית המשפט את הבקשה של החברה ושל קוואנטום למחיקתן מהתביעה, וביום 20 במרס 2009 ניתן צו המעגן את החלטתו האמורה של בית המשפט. החברה וקוואנטום אינם עוד צד לתיק המתנהל בבית המשפט שבמישיגן. למיטב ידיעת החברה, ביום 4 בספטמבר 2009, הגישה התובעת כתב תביעה מתוקן בבית המשפט במישיגן אשר בו נמחקו החברה, קוואנטום והמיזם המשותף כנתבעות, בעוד יתר הנתבעים, בהם צ'רי, נותרו בכתב התביעה, והטענות נגדם כוללות הפרה של חוקים למניעת שחיתות, הונאה, הפרת חובת נאמנות, הבטחת שווא, גרם הפרת חוזה, הפרת סודות מסחריים ועוד. בתגובה, ביום 24 בספטמבר 2009, צ'רי הגישה בקשה להעברת כל טענות צ'רי לבוררות בהונג קונג. לאחר תקופת הדוח, ביום 4 בפברואר 2010, נתן בית המשפט במישיגן צו המפנה את הסכסוך לבוררות בהונג קונג בין התובעת וצ'רי. נכון למועד הדוח, החברה אינה יודעת האם התובעת פועלת לקיום הליך בוררות בהונג קונג. על פי יועציה המשפטיים של החברה, בטרם התברר הבסיס להחלטות נגד צ'רי, אם וככל שיהיו כאלה, במסגרת הליך הבוררות בהונג קונג, אם וככל שייפתח הליך כאמור על ידי התובעת, מוקדם להעריך את התחולה הפוטנציאלית של הוראות השיפוי הכלולות בהסכם המיזם המשותף כאמור להלן, על צ'רי ו/או על החברה, לפי העניין.

ביום 23 באוקטובר 2009, הגישה התובעת תביעה נגד החברה בבית המשפט הפדרלי במדינת ניו-יורק וכלולות בה עילות מעין חוזיות ועוולות נזיקיות הנטענות כנגד החברה בהן הבטחת שווא, הפרת חובת נאמנות והפרת חובת סודיות, כאשר הרקע לתביעה הינו אי הצלחת התובעת להתקשר בהסכם למיזם משותף עם צ'רי. התובעת טוענת, בין היתר, להפסדים שלכאורה נגרמו לה בסך 26 מיליון דולר, לאובדן רווחים שלטענתה היה צפוי לה בסך של 1.1 מיליארד דולר במשך חמש השנים הראשונות של המיזם המשותף, וכן לאובדן רווחים בהיקף של מיליארדי דולר כמפיצה והיבואנית של רכבי צ'רי בארה"ב. החברה הסכימה להמצאת כתב התביעה.

בדיון מקדמי שהתקיים לאחר תקופת הדוח, ביום 2 במרס 2010 נדונו עיקרי הטענות האפשריות של הצדדים. עיקר הדיון התמקד בטענה של החברה לפיה התובעת לא ביססה עובדות המקימות לבית המשפט בניו יורק סמכות שיפוט לדון בתביעה. התובעת טענה בתגובה כי קיימות בידיה עובדות נוספות, שלא פורטו בכתב התביעה, המבססות סמכות שיפוט לבית המשפט בניו יורק. בעקבות הדיון ניתן צו לפיו על התובעת להגיש בתוך 30 ימים ממועד הדיון כתב תביעה מתוקן המפרט את כל העובדות המקימות לטענתה סמכות שיפוט לבית המשפט בניו יורק. במסגרת הצו נקבע כי על החברה יהיה להגיש בתוך שבוע ממועד הגשת כתב התביעה המתוקן הודעה בו יפורט האם עדיין היא מעוניינת לבקש למחוק את התביעה בשל העדר סמכות שיפוט.

נכון למועד הדוח, בו טרם התקבל ונבחן כתב התביעה המתוקן, אין בידי יועציה המשפטיים של החברה אפשרות לקבוע האם יש בסיס למחוק את התביעה על בסיס העדר סמכות שיפוט. במידה והתביעה לא תימחק, יועציה המשפטיים של החברה סבורים, על בסיס בחינה ראשונית של העובדות, כי לחברה קיימות טענות הגנה לתביעות המועלות בכתב התביעה הנוכחי. ככל שיתוקן כתב התביעה ביחס לתביעות שהועלו על ידי התובעת, תידרש בחינה מחדש של טענות ההגנה הפוטנציאליות של החברה.

יצוין כי במסגרת הסכם המיזם המשותף בין צ'רי וקוואנטום נקבעו הוראות שיפוי בין הצדדים לעניין נזקים ועלויות שיגרמו כתוצאה מהליכים משפטיים שנקטו על ידי התובעת בגין עילות מסוימות.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

- ג. התקשרויות**
- 1. החברה**
- א.** תקנוניהם של החברה וחברות מאוחדות שלה תוקנו, בהתאם להחלטות האסיפות הכלליות של בעלי מניותיהן, באופן המאפשר שיפוי וביטוח אחריותם של דירקטורים ונושאי משרה והכל בכפוף להוראות חוק החברות ולהגבלות נוספות.
- ב.** בחודש מרס 2001 אישרה האסיפה הכללית של החברה מתן כתב התחייבות לשיפוי ופטור של נושאי משרה של החברה (בנוסף לביטוח נושאי המשרה), שאינו חל על המקרים המפורטים בסעיף 263 לחוק החברות. הפטור הנו מאחריות נושא המשרה בשל נזק שנגרם ו/או יגרם על ידו לחברה עקב הפרת חובת הזהירות כלפי החברה. סכום השיפוי המרבי שתשלם החברה, בנוסף לסכומים שיתקבלו מחברת ביטוח, אם יתקבלו, לכל נושאי המשרה במצטבר, בגין אחד או יותר מהאירועים המפורטים בו, הוגבל ל- 25% מהונה העצמי של החברה, לפי דוחותיה הכספיים האחרונים שפורסמו סמוך לפני נקיטת ההליך המשפטי שבגינו ניתן השיפוי, כשהוא צמוד למדד המחירים לצרכן עד למועד התשלום. מעת לעת הוצאו לנושאי המשרה בחברה כתבי שיפוי כאמור. בין נושאי המשרה האמורים יש כאלה הנחשבים כבעלי שליטה בחברה.
- ג.** ביום 11 בספטמבר 2007 האסיפה הכללית של החברה אישרה התקשרות לפיה החברה תרכוש פוליסה לביטוח נושאי משרה בחברה (ובניהם כאלו הנחשבים בעלי שליטה בחברה), כפי שיהיו מעת לעת, בשני רבדים - רובד ראשון, משותף עם כ"ל - הפוליסה תבטח אחריות נושאי משרה בחברה ובחברות בשליטת החברה (להלן, אך למעט כ"ל - "קבוצת החברה") וכן אחריותם וכחונתם בחברות מסוימות בהן הם מונו על-ידי כ"ל או מטעמה; וכן רובד שני נפרד - הפוליסה תבטח את אחריות נושאי המשרה בקבוצת החברה, כפי שיהיו מעת לעת. סכום הפרמיה השנתית המקסימאלית שישולם בשנת הביטוח הנוכחית לא יעלה על 350 אלפי דולר ביחס לשני הרבדים. ההחלטה האמורה מהווה החלטת מסגרת כמשמעותה בתקנות 1(3) לתקנות החברות (עסקאות עם בעלי עניין), התש"ס-2000 (להלן: "תקנות ההקלות") המאפשרת במהלך 5 שנים, החל משנת הביטוח האמורה, את חידוש רכישת הביטוח ביחס לדירקטורים ונושאי משרה, ובלבד שועדת הביקורת ודירקטוריון החברה יאשרו ביחס לכל חידוש ביטוח כי תנאי רכישת הפוליסות תואמים את תנאי עסקת המסגרת. לאחר מועד הדיווח, ביום 24 במרס 2010 אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה לפני תום תקופת הפוליסה את חידוש הפוליסה האמורה בתוקף מיום 1 בספטמבר 2009.
- 2. כ"ל**
- א.** סך ההתקשרויות של חברות מאוחדות מסוימות של כ"ל עם ספקים בארץ ובחו"ל לרכישת חומרי גלם, במהלך העסקים הרגיל לתקופות שונות המסתיימות עד 5 שנים לאחר 31 בדצמבר 2009 מסתכם בסך של כ- 234 מיליון דולר לכל תקופות ההסכמים.
- ב.** חברות מאוחדות מסוימות של כ"ל התקשרו עם ספקים לרכישת רכוש קבוע. ליום 31 בדצמבר 2009 קיימות התקשרויות להשקעה ברכוש קבוע בסך של כ- 151 מיליון דולר.
- ג.** חברה מאוחדת באנגליה קשורה במספר חוזים לחכירת מקרקעין המשמשים לכריית אשלג. דמי החכירה נקבעים בדרך כלל בהתאם לכמויות האשלג הנכרות בכל מכרה. שני חוזי החכירה העיקריים הם עד שנת 2035 ו-2015, כאשר האחרון יכול להסתיים בשנת 2012 כפוף להודעה מוקדמת של ששה חודשים. יתרת החוזים הם בדרך כלל לתקופות של בין 35 שנים ל- 50 שנים.
- ד.** בחודש ספטמבר 2003 נחתם בין חברה מאוחדת לבין חברת Chemtura Corporation הסכם אספקה ארוך טווח לתקופה של 20 שנה החל מחודש ינואר 2004 במסגרתו תספק החברה המאוחדת ברום ותרכובות ברום.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

- ג. **התקשרויות**
2. **כ"ל (המשך)**
- ה. קיימת התחייבות של חברות מאוחדות מסוימות של כ"ל לתשלום תמלוגים לממשלת ישראל, אשר מחושבים על פי שיעור של 2% עד 4% מהתמורה שתקבל ממכירת מוצרים שממשלת ישראל השתתפה בהוצאות המחקר והפיתוח שלהם בדרך של מענקים. התחייבויות אלה הן עד לשיעור של 100% - 150% מסכומם הדולרי של המענקים שנתקבלו על ידי החברות המאוחדות (בגין מוצרים שיוצרו בישראל). במועד קבלת המענקים מממשלת ישראל, ההצלחה של פיתוח הפרוייקטים האמורים עדיין לא הייתה מובטחת. במקרה של אי הצלחה של פרוייקט שמומן בחלקו על ידי השתתפות ממשלתית הכרוכה בתשלום תמלוגים, כ"ל אינה מחויבת לשלם תמלוגים כלשהם לממשלה. סכום התמלוגים המרבי שכ"ל עשויה לעמוד בתשלומה מגיע ליום 31 בדצמבר 2009 לסך של כ- 8.6 מיליון דולר.
- ו. בשנת 2008 חתמה חברה מאוחדת בספרד על הסכם עם חברת אחרת (Petroleum Oil & Gas Espania) - להלן "פטרויליום") לפיתוח מצבורים תת קרקעיים לגז טבעי. פטרויליום מעוניינת בפיתוח וניצול מצבורי גז טבעי ומתכננת לפתח פרוייקט לייצור מצבורים בתהליך של כרייה והמסה. תשלום ראשוני בסך 2 מיליון אירו שולם ע"י פטרויליום בעת חתימת ההסכם. במידה ופטרויליום תחליט שהפרוייקט אינו בר ביצוע - החברה המאוחדת תצטרך להשיב את התמורה שקיבלה. בדוחות הכספיים כלולה התחייבות בגובה המחויבות האפשרית. הנהלת כ"ל מאמינה שהפרוייקט הינו בר ביצוע ושאופציית אחסון הגז ישימה.
- ז. לחברה מאוחדת באיחוד יחסי של כ"ל - אי.די.אי טכנולוגיות בע"מ (להלן - אי.די.אי) הסכמים בשיטת ה-BOT (Build, Operate, Transfer) בקשר עם התפלת מים, המבוססים על עיקרון "Take or Pay", כדלקמן:
 - א. לחברה מאוחדת באיחוד יחסי של אי.די.אי. הסכם מחודש אפריל 2001 עם מדינת ישראל למימון, תכנון, בנייה, הפעלה והעברה למדינת ישראל של מתקן להתפלת מי ים באשקלון בהיקף של 100 מיליון מטר מעוקב מי ים מותפלים לשנה. ההסכם הינו לתקופה של כ- 25 שנים. הקמת המתקן הושלמה בשנת 2005 וההפעלה המסחרית של המתקן החלה בתחילת שנת 2006.
 - ב. לאחרונה נחתם הסכם בין מדינת ישראל לחברה המאוחדת באיחוד יחסי של אי.די.אי להרחבה של מתקן ההתפלה באשקלון. במסגרת ההרחבה יותפלו 15 מיליון מטר מעוקב מי ים נוספים לשנה.
 - ג. לחברה המאוחדת של אי.די.אי המוחזקת ב-51%, הסכם מחודש ינואר 2010 עם מדינת ישראל למימון, תכנון, בנייה, הפעלה והעברה למדינת ישראל של מתקן להתפלת מי ים בשורק בהיקף של 150 מיליון מטר מעוקב מי ים מותפלים לשנה. ההסכם הינו לתקופה של כ- 25 שנים (לאחר הקמה של כ- 2.5 שנים).
 - ד. לשותפות מאוחדת של אי.די.אי הסכם עם רשות המים של קפריסין למימון, תכנון, בנייה והפעלה של מתקן להתפלת מים בהיקף של כ- 17 מיליון קוב לשנה. ההסכם הינו לתקופת הפעלה של 10 שנים. הקמת הפרוייקט הסתיימה בחודש יולי 2001 אז החלה השותפות המאוחדת בהפעלתו.
 - ה. בהמשך נחתם הסכם להרחבה של המתקן בהיקף של כ-20 מיליון קוב נוספים לשנה עד לתום תקופת ההסכם.
 - ו. לחברה מאוחדת באיחוד יחסי של אי.די.אי. הסכם מחודש נובמבר 2006, עם מדינת ישראל למימון, תכנון, בנייה, הפעלה והעברה למדינת ישראל של מתקן להתפלת מי ים בחדרה בהיקף של 100 מיליון מטר מעוקב מי ים מותפלים לשנה. ההסכם הינו לתקופה של כ- 25 שנים.
 - ז. מדינת ישראל קיבלה את הצעתה של החברה המאוחדת באיחוד יחסי של אי.די.אי להרחבה של מתקן ההתפלה בחדרה. במסגרת ההרחבה יותפלו 27 מיליון מטר מעוקב מי ים נוספים לשנה.
 - ח. לאחר תאריך הדוח, הקמת המתקן הושלמה. הפעלה מסחרית של המתקן החלה בפברואר 2010 (ללא ההרחבה).
 - ט. ביום 25 במרס 2008 נחתם הסכם לאספקת גז טבעי ("ההסכם") בין מ"ה לבין השותפים בקבוצת ים תטיס לאספקת גז טבעי למפעלי קבוצת כ"ל בישראל. כמות הגז הכוללת אותה התחייבה הקבוצה לקנות מהשותפים בקבוצת ים תטיס על פי ההסכם הנה כ- BCM 2 (כשני מיליארד מטר מעוקב), בכפוף להתאמות כמפורט בהסכם ("כמות הגז החוזית").
 - י. נתיבי גז לישראל בע"מ, השלימה את חיבור מערך הצנרת (ומתקנים נלווים לצנרת) למפעלי כ"ל בסדום והחלה זרימת הגז למפעלי כ"ל בסדום החל מסוף חודש נובמבר 2009. בהמשך מתכננת נתיבי גז לישראל להשלים בשנת 2010 את חיבור מערך הצנרת האמור לאתרי כ"ל אחרים במישור רותם ורמת חובב. אספקת הגז תסתיים במוקדם מבין אלה (כפוף להתאמות):
 - (1) חמש שנים ממועד השלמת תקופת ההרצה, אך לא יאוחר מספטמבר 2015 (בכפוף להארכה).
 - (2) השלמת רכישת כמות הגז החוזית.
 - יא. מחיר הגז נקבע לפי נוסחה המתבססת על מחיר המזוט, עם רכיב הנחה כולל מחירי "רצפה" ו"תקרה". קבוצת כ"ל התחייבה לרכוש או לשלם (Take or Pay) בגין כמות שנתית מינימלית של גז בהיקף ובהתאם למנגנון שנקבעו בהסכם.
 - יב. ההיקף הכספי הכולל של ההסכם מוערך בכ- 260 עד 330 מיליון דולר.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ג. התקשרויות (המשך)

3. צים

א. תוכנית להסדר החובות של צים

כתוצאה מהמשבר הכלכלי שהחל ב- 2008 והשליך במישרין על פעילות הסחר הבינלאומי, במסגרתה אוניות צים מובילות סחורות מנקודות שונות ברחבי העולם, צים ספגה הפסדי תפעול כבדים שהייתה להם השפעה שלילית על ההון וההון החוזר.

כפועל יוצא מכך וכתוצאה מבעיות תזרים מזומנים שחוותה צים, לא היו לה מקורות מספקים של מימון לתמיכה בפירעון תשלומי חובותיה במועדים המקוריים שנועדו לתשלומם. בנוסף, כתוצאה מאי עמידת צים באמות מידה פיננסיות שנקבעו עם נושי צים (לרבות כאלה אשר נגרמו עקב אי עמידה בתנאי הסדר חוב אחרים), לנושים ניתנה הזכות לתבוע פירעון מלא ומיידי של כל החובות.

כפועל יוצא מכך, צים הודיעה במאי 2009 שהיא מפסיקה לשלם את הקרן על החובות שלה ופותחת במו"מ עם נושיה על מנת לסדר מחדש את תנאי החובות שלה אליהם.

ברבעון הרביעי, לאחר שדירקטוריון ואסיפת בעלי המניות של החברה לישראל בע"מ, שהינה בעלת השליטה בצים, אישרו הזרמה של הון ונתנו רשת בטחון לצים (ראה סעיפים 5 ו-6 להלן), צים חתמה על הסכמים חדשים עם נושיה, כחלק מתוכנית הסדר חוב כוללת, אשר נכנסה לתוקפה לפני ה- 31 בדצמבר 2009 ואשר עקרונותיה העיקריים כמפורט להלן:

1. נושים פיננסיים שחובם מובטח כנגד אוניות קיימות, מכולות ואחרים - סה"כ היקף החובות מסתכם בכ- 1,685 מיליון דולר

קבוצה זו של נושים הסכימה ליתן לצים תקופת חסד (Grace period) לפירעונות קרן החוב של בין 3 ל- 36 חודשים (בהתאם למועד המקורי לפירעון החוב וטיב הביטחונות המבטיחים חוב זה) ולוח סילוקין מחודש לפירעון החובות הרלוונטיים.

בתמורה הסכימה צים להעלות את שיעור הריבית לרמות שבין ליבור + 200 נקודות בסיס לשנה עד ליבור + 400 נקודות בסיס לשנה, ועמלה חד פעמית לכל נושה כאמור בגובה של עד 1% מהיקף החוב לנושה.

כתוצאה מההסדר שהושג, כאמור לעיל, עם הנושים הללו הלוואות מקוריות מסוימות בסכום של כ- 805 מיליון דולר, בהם הוסכם על שינוי תנאי החוב שנקבע כי הינו מהותי (ראה ביאור 2.3). לא הוכרו והלוואות חדשות נרשמו במקום הלוואות אלו. הפער שבין הלוואות המקוריות והשווי ההוגן של הלוואות החדשות בסכום של כ- 59 מיליון דולר נרשם כהכנסת מימון בדו"ח בדוח הרוח והפסד.

2. נושים פיננסיים מובטחים אשר החובות כלפיהם מובטחים (או שיובטחו במועד המסירה) כנגד אוניות בבניה הממומנות על ידי חובות אלה, והתחייבויות לתשלום עתידי מסתכמים בכ- 2,369 מיליון דולר

קבוצה זו של נושים הסכימה להעניק לצים את מימון החוב הדרוש כדי לאפשר את קבלת 8 האוניות שהיו אמורות להיות ממומנות בהסכמי הלוואה המקוריים שבהם התקשרה עם נושים אלה (בהתאם לתנאים מתוקנים).

ההסכם כולל, בין היתר, הסכמת המספנות לדחיית המסירה ובהתאם עדכון מועדי התשלום של אניות שהוזמנו, תוך קבלת מימון מסוים מהמספנות עצמן והעברת מימון בין אוניות שונות.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ג. התקשרויות (המשך)

3. צים (המשך)

א. תוכנית להסדר החובות של צים (המשך)

3. נושים פיננסיים בלתי מובטחים לרבות מחזיקי אגרות חוב - סה"כ היקף החובות מסתכם ב- 173 מיליון דולר

קבוצת נושים זו הסכימה למועדי פירעון ולוח סילוקין חדשים, כך שתשלומי הקרן ייפרעו ביום 13 באוקטובר 2016, בכפוף לכך שיחס המינוף הכולל של קבוצת צים (אשר הוגדר כחוב המאוחד נטו של קבוצת צים חלקי EBITDA מתואם) ליום 30 ביוני 2016 יהיה שווה או נמוך מ- 3:1. אם יחס המינוף הכולל יעלה על 3:1 ביום 30 ביוני 2016 (בהתאם לדוחות הכספיים של צים ליום זה), יתרת קרן החוב לכל אחד מהנושים הפיננסיים הלא מובטחים תיפרע ב- 4 תשלומים שנתיים שווים שישולמו ביום 13 באוקטובר 2017, 13 באוקטובר 2018, 13 באוקטובר 2019 ו- 13 באוקטובר 2020, בכל מקרה בכפוף לכך שיחס המינוף הכולל לא יעלה על 3:1 ביום 30 ביוני שקדם למועד כל תשלום כאמור ואם יחס המינוף הכולל יעלה על 3:1 תשלום זה יידחה עד ליום 13 באוקטובר של השנה העוקבת (כאשר התשלום באותה השנה כפוף שנית ליחס המינוף הכולל ביום 30 ביוני בשנה העוקבת). אם פירעון הקרן יידחה מעבר ליום 13 באוקטובר 2016 צים תשלם בנוסף, לכל אחד מהנושים הפיננסיים הלא מובטחים, סכום השווה בקירוב לשיעור של כ- 1.2% מיתרת הקרן הבלתי מסולקת בכל אחד מהימים 13 בינואר, 13 באפריל, 13 ביולי ו- 13 באוקטובר בכל אחת מהשנים 2017, 2018 ו-2019 וביום 13 בינואר, 13 באפריל ו-13 ביולי ב- 2020 (עד לגובה יתרת הקרן הבלתי מסולקת במועד שבו תשלום זה צריך להתבצע).

מועד התשלום האחרון הוא 13 באוקטובר 2020, ותשלום זה לא יהיה כפוף לעמידה ביחס מינוף כולל כלשהו.

צים גם הגיעה להסכמה עם קבוצת נושים זו, על תוספת ריבית כהגדרתה להלן, לפיה שיעור הריבית ביחס לחלק מסוים מהחוב יגדל במועדים מסוימים, כפי שנקבעו בשטרי הנאמנות או בהסכמי המימון הרלוונטיים ב"תוספת הריבית" (כהגדרתה להלן). התוספת הראשונה תהא בתשלום ריבית באופן שוטף במזומן ולאחר מכן התוספות הבאות תיצברנה כריבית "PIK" ותשולמנה ביום 13 באוקטובר 2016 (בכפוף ליחס המינוף הכולל שתואר לעיל). "תוספת הריבית" משמעה 1.2% לשנה (או 0.75% לשנה אם ערך הביטחונות שניתנו על ידי צים לנושים לא מובטחים הוא לפחות 100 מיליון דולר (אבל פחות מ- 150 מיליון דולר), או 0.40% לשנה אם ערך הביטחונות שניתנו לנושים לא מובטחים הוא לפחות 150 מיליון דולר).

נושים פיננסיים לא מובטחים יהיו רשאים להמיר עד 35% מיתרת הקרן הבלתי מסולקת של החוב (כולל ריבית ה-PIK והפרשי הצמדה שנצברו) למניות צים במחיר שישקף הנחה של 15% על המחיר בהנפקה הראשונה לציבור / באירוע האקזיט (לפי המתאים) קודם להמרה שכזו בקרות כל אחד מהבאים:

- 1) הנפקה ראשונה לציבור של מניות צים, או
- 2) אירוע אקזיט (קרי: העברת השליטה בצים, מיזוג של צים עם צד שלישי, מכירה של כל נכסי צים או רובם, או חלוקת דיבידנד בעין של מניות צים לבעלי מניות החברה לישראל).

בנוסף, כל אחד מהנושים הפיננסיים הבלתי מובטחים יקבל אופציות לרכישת חלקו היחסי (פרו רטה) של כ- 15% במצטבר מהמניות הרגילות של צים (בהמשך להזרמת ההון מהחברה לישראל המתוארת בסעיף 5 להלן ועל בסיס דילול מלא, כאשר החלק היחסי של כל נושה מבוסס על הסכום המצטבר העומד במסגרת כל ההתחייבויות הפיננסיות הבלתי מובטחות של צים) ובמחיר מימוש של 7.91 דולר. האופציות ניתנות למימוש: (1) במקרה של הנפקה ראשונה לציבור של מניות צים ובתקופה של 24 חודשים לאחריה; (2) בעת אירוע אקזיט (כהגדרתו לעיל); ו- (3) במהלך 14 ימי המסחר שקדמו ליום 31 בדצמבר 2020, שהוא מועד הפקיעה של האופציות.

צים רשאית לבצע פירעון מוקדם (באופן מלא או חלקי) של חובות פיננסיים בלתי מובטחים בכל עת (אך במקרה של אגרות חוב סדרה א' וסדרה ג' (שהם מכשירים נושאי ריבית קבועה) בכפוף לתשלום פיצוי מסוים). לחברה לישראל ניתנה זכות צירוף (DRAG ALONG) של הנושים הבלתי מובטחים במקרה בו החברה לישראל תחדל להיות בעלת השליטה בצים והנושים הפיננסיים הבלתי מובטחים קבלו זכות הצטרפות (TAG ALONG) יחסית במקרה של העברת מניות אשר תגרום לכך שהחברה לישראל תחדל להיות בעלת השליטה בצים. כן ניתנה זכות פירעון מוקדם לאלה שיהיו בעלי המניות בצים כתוצאה מההסדר.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

- ג. **התקשרויות (המשך)**
 3. **צים (המשך)**
 א. תוכנית להסדר החובות של צים (המשך)
 3. **נושים פיננסיים בלתי מובטחים לרבות מחזיקי אגרות חוב - סה"כ היקף החובות מסתכם ב- 173 מיליון דולר (המשך)**

ההסכם עם הנושים הבלתי מובטחים, לרבות מחזיקי אגרות חוב, כללו בין היתר את השינויים הבאים:

- דחיית פירעון קרן החוב.
- מתן אופציה לצים לפירעון מוקדם של אגרות החוב.
- שינוי בשיעורי הריבית.
- מתן אופציה לבעלי אגרות החוב להמרת 35% מיתרת הקרן למניות צים
- מתן אופציה לבעלי אגרות החוב להקצאה של עד 12.5% ממניות צים.
- העמדת רשת בטחון ע"י בעלי השליטה.
- העמדת שיעבוד שלילי (בכפוף להחרגות מסוימות).
- עמידה בהגבלות מסוימות לגבי חלוקת דיבידנד.
- תוספת עילות ותיקון של אירועי ההפרה הקיימים.

כתוצאה מכך, חובות מקוריים אלו בסכום של כ-440 מיליון דולר, לגביהם הוסכם כי שינוי תנאי החוב שנקבע הינו מהותי לא הוכרו ובמקומם, בהתאם לשווי ההון ביום ההחלפה, חובות חדשים נרשמו, כמו גם הזכות לפירעון מוקדם והמכשירים ההונים שהוקצו.

הפער בין ההתחייבויות המקוריות והשווי ההון של ההתחייבויות החדשות, הזכות לפירעון מוקדם והמכשירים ההונים בסכום של 221 מיליון דולר נרשם כהכנסת מימון בדו"ח רוח והפסד. יתרה מכך, בחודש ינואר 2010 הסכמים אשר הושגו עם יתר הנושים הבלתי מובטחים לפני 31 בדצמבר 2009 נחתמו, לפיכך הכנסות מימון בסך של 18 מיליון דולר יכללו בדוחות הכספיים לרבעון הראשון של 2010.

4. בעלי אניות המחכירים לצים אוניות

(1) צים הגיעה להסכמה עם בעלי אוניות שאינם צדדים קשורים על הפחתת דמי החכירה החוזיים בהסכמי החכירה הרלוונטיים עד למוקדם שבין תום תקופת החכירה של האוניה ומועד מוסכם (מועד זה תלוי בתקופת החכירה הקיימת והאם האוניה פעילה, אך בכל מקרה לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2012 לגבי כל אוניה).

בהתייחס להפחתה בדמי החכירה המקוריים במהלך תקופת ההפחתה (להלן - "פער ההפחתה"), הסכמים עם בעלי האוניות הושגו על בסיס של מספר אפשרויות שונות:

- קבוצה 1 - לבעל האוניה יונפקו שטרי חוב המירים בסכום השווה לפער ההפחתה, אשר ניתנים להמרה (בערכם הנקוב, ולפי בחירת בעל האוניה) למניות צים אם צים תנפיק את מניותיה לציבור לראשונה לפני ה- 1 ביולי 2016. שטרי החוב המירים יישאו ריבית PIK ויפיעו ביום 1 ביולי 2016 (אלא אם הומרו). בנוסף, בעלי האוניות יפוצו באם יחול גידול במחיר השוק של דמי החכירה באופן שמחיר השוק יעלה על דמי החכירה החוזיים.
- קבוצה 2 - כנגד פער ההפחתה תוארך תקופת החכירה (בדמי החכירה המקוריים או במחירי השוק בתקופת ההארכה, לפי הגבוה). אורך תקופת ההארכה יקבע על פי שיעור ההפחתה בדמי החכירה.
- קבוצה 3 - שילוב של קבוצה 1 וקבוצה 2 לעיל.

כפועל יוצא מכך, צים מודדת את הגידול במרכיב דמי החכירה בהתאם לשווי ההון על בסיס מודל שמעריך את ההפרש בין דמי חכירה צפויים ודמי החכירה הקבועים בחוזה. נכון ליום הדוחות הכספיים השווי ההון של המרכיב הנ"ל אינו מהותי.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ג. התקשרויות (המשך)

3. צים (המשך)

א. תוכנית להסדר החובות של צים (המשך)

4. בעלי אניות המכירים לצים אנויות (המשך)

(2) צים גם הסכימה עם בעלי אנויות שהינם צדדים קשורים על הפחתת דמי החכירה החוזיים בהסכמי החכירה הרלוונטיים המסתכמים לסך כולל של 150 מיליון דולר. סכום הפחתה זה יהיה נחות לחוב הפיננסי הבלתי מובטח של צים ויוחזר (סכום קרן בלבד) לא לפני שנת 2016 ולא לפני החוב הפיננסי הבלתי מובטח של צים.

בעלי האנויות שהינם צדדים קשורים העבירו את הזכות לתקבולי החוב הנ"ל לחברה לישראל. בתקופת הדוח, בגין הויתור של בעלי השליטה על דמי החכירה בשנת 2009, רשמה החברה לישראל הוצאות חכירה כנגד קרן הון בסכום של כ-20 מיליון דולר.

5. בעלי מניות

החברה לישראל בע"מ הסכימה להזרים לצים סך של 450 מיליון דולר, מתוכו הוזרמו 300 מיליון דולר עד לתאריך הדוח (מתוכם 200 מיליון דולר ניתנו במקור בדרך של הלוואות בעלים הניתנות להמרה למניות צים ואשר הומרו עד סוף 2009). היתרה תוזרם בתשלומים עד ליום 31 בדצמבר 2010 בדרך של הון בהתאם לשיקול דעתה של צים.

הון המניות שהונפק (ושיונפק לפי בקשות עתידיות של צים) לחברה לישראל בתמורה להזרמה כאמור ייגזר מסך ההון העצמי בספרים של צים נכון ליום 30 ביוני 2009.

בנוסף, אישרה החברה לישראל רשת ביטחון (כמתואר בסעיף 6 להלן) בסך 50 מיליון דולר אשר ישמש כרזרבה כספית שתוזרם אם צים תזדקק לכך בקשר עם צרכי הנזילות או הצרכים התפעוליים שלה (סכום הרזרבה יוזרם לפי שיקול דעתו של דירקטוריון החברה לישראל). בנוסף, קבוצת עופר (בעלת השליטה בחברה לישראל) הסכימה להעמיד רשת בטחון כמתואר בסעיף 6 להלן.

6. רשת בטחון

כל אחת מהחברה לישראל וקבוצת עופר (בעלת השליטה בחברה לישראל) הסכימו להעמיד לטובת צים רשת בטחון בסך של 50 מיליון דולר כל אחת וזאת בקרות כל אחד מהאירועים הבאים:

- אירע אירוע העמדה לפירעון מיידי לפי אחת מסדרות אגרות החוב (ראה גם סעיף 3 לעיל) שהונפקו על ידי צים שלא רופא על פי תנאי אגרות החוב (למעט אירוע פירעון מיידי שהינו שינוי שליטה בצים).
- רואי החשבון של צים כללו הערת עסק חי בדוחות הכספיים של צים.
- צים לא ביצעה תשלום כלשהו למחזיקי אגרות החוב במועדו והדבר לא רופא על פי תנאי אגרות החוב; וכן,
- צים תבקש להגיע להסדר נוסף עם נושיה שלא במהלך העסקים הרגיל.

רשת הביטחון האמורה תעמוד בתוקף עד לפירעון של לפחות 50% מהיתרה הבלתי מסולקת של קרן החוב של מחזיקי אגרות החוב (לרבות הריבית הצבורה בגינם).

אם תמומש, רשת הביטחון תחשב כהלוואה נחותה ותישא ריבית הנמוכה בשיעור של 10% משיעור הריבית המשולמת לבעלי אגרות החוב (סדרה ב').

כתוצאה מההטבה הכלולה בתנאי רשת הביטחון, כאמור לעיל, שנתנה קבוצת עופר, רשמה החברה לישראל קרן הון בסכום של כ-21 מיליון דולר.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ג. **התקשרויות (המשך)**

3. **צים (המשך)**

ב. **התקשרויות בגין חכירות תפעוליות של אוניות וציודן (לתקופה העולה על שנה מיום 31 בדצמבר 2009)**

דמי החכירה החזויים לשנים הבאות :

סה"כ מיליוני דולר	אחרים (1) מיליוני דולר	צד קשור (2) מיליוני דולר	
379	262	117	2010
353	232	121	2011
319	224	95	2012
281	203	78	2013
237	180	57	2014
758	617	141	2015 ואילך
2,327	1,718	609	

1. כולל התקשרויות לחכירת 6 אניות מכולה בעלות קבולת של TEU 4,250 כל אחת, לתקופה של 12 שנים. כל האוניות נמסרו לצים במהלך 2008 - 2009.

2. צים חתמה על הסכמים עם צד קשור להצטיידות ב- 12 אוניות מכולה - שמונה אוניות בקיבולת 4,250 TEU כל אחת, מתוכן שלוש אוניות נמסרו בשנת 2006, חמש התקבלו על ידי צים במהלך שנת 2007 (להלן: "שמונה האוניות") וארבע אוניות בקיבולת TEU 6,350 כל אחת, שמתוכן שתי אוניות התקבלו במהלך 2008 ושתי אוניות התקבלו במהלך 2009 (להלן: "ארבע האוניות"). מתוך שמונה האוניות, צים תרכוש שתי אוניות במחיר של 54.5 מיליון דולר כל אחת; ותחכור שתי אוניות למשך 10 שנים תמורת דמי חכירה של 23,000 דולר ליום; ותרכוש ארבע אוניות באמצעות חברה בבעלות משותפת (בחלקים שווים) של צים ושל עופר ספנות בע"מ (צד קשור לצים) במחיר של 54.5 מיליון דולר כל אחת, אשר יוחכרו לצים תמורת דמי חכירה של 23,000 דולר ליום. מתוך ארבע האוניות, צים תרכוש שתי אוניות במחיר של 74.3 מיליון דולר כל אחת ותחכור שתי אוניות למשך 10 שנים תמורת דמי חכירה של 31,500 דולר ליום מצד קשור לצים.

במהלך שנת 2006, הוחכרו ארבע האוניות לצד שלישי למשך 5 שנים מיום מסירת האוניות לצים לאחר בנייתן. בחודש אוגוסט 2007, התקשרה צים בהסכם למכירת שתי האוניות בבעלותה מתוך ארבע האוניות, כולל חוזה החכירה המשני הקיים ל- APL Ltd. במהלך שנת 2008 התקבלה אניה אחת מתוך השתיים ונמסרה לה בתמורה לסכום של כ- 111 מיליון דולר. רווח ההון שנוצר לצים הסתכם בכ- 33 מיליון דולר (כ- 25 מיליון דולר לאחר מס). בתקופת הדוח התקבלה האניה השנייה. התמורה בגינה הינה כ- 111 מיליון דולר ורווח ההון הסתכם בכ- 33 מיליון דולר (כ- 25 מיליון דולר לאחר מס).

במהלך תקופת הדוח אושרה על ידי דירקטוריון צים התקשרויות עם בעלי עניין בה לפיה 2 אניות החכורות מצד קשור לצים והמוחכרות על ידי צים בחכירת משנה ל- APL יוסבו כך ש- APL תשלם ישירות לבעלי העניין.

היות ותעריפי החכרת המשנה גבוהים מאלו אותם צים מחויבת לתשלום לבעלי העניין (להלן - הפרש הרווח), הסכימו בעלי העניין להקדים ולהעביר לצים את הפרש הרווח בגין יתרת תקופת החכרת המשנה כשהיא מהוונת לערך נוכחי ומסתכמת לכ- 17 מיליון דולר (במידה ו- APL תממש את תקופות האופציה המנויות בהסכמיה מול צים, יתווסף במועד המימוש האמור הפרש רווח נוסף אותו בעלי העניין יעבירו לצים).

בהתאם להסכם עם בעלי העניין, אם מסיבה כלשהי APL לא תשלם את דמי החכירה, תחויב צים בתשלוםם ולצורך כך תותיר בידי בעלי העניין סך של כ- 1 מיליון דולר כרזרבה להבטחת התשלומים האמורים.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ג. התקשרויות (המשך)

3. צים (המשך)

ב. התקשרויות בגין חכירות תפעוליות של אוניות וצידוד (לתקופה העולה על שנה מיום 31 בדצמבר 2009) (המשך)

3. בשנת 2007, התקשרה צים עם מספנה טיוואנית וחתמה על הסכם חוזי בנייה ורכישה של שש אוניות מכולה בנות TEU 1,700 כל אחת, במחיר של כ- 37 מיליון דולר לאוניה. האוניות צפויות להימסר לצים בשנים 2010 - 2011. בחודש אוקטובר 2007, הוסכם בין צים לבין צד קשור עופר (אחזקת אניות), בע"מ, עופר ספנות בע"מ וחברות בשליטתן (להלן עופר ספנות) פרטי שיתוף פעולה בנוגע לרכישה האמורה, כמפורט להלן:

- צים תעביר בדרך של חידוש (NOVATION) חוזי הבניה לעופר ספנות (בעלת ענין בחברה לישראל) בינה לבין המספנה הטיוואנית בכל הקשור לרכישת 6 האניות, וזאת בתנאים זהים ("BACK TO BACK"), באופן שעם כניסתם לתוקף של חוזי החידוש תחזיר עופר ספנות לצים את התשלומים ששולמו למספנה על חשבון מחיר הרכישה של 6 האניות בצרוף ריבית בשיעור של 12% לשנה וכן צים תשוחרר מערבותיה והתחייבויותיה למספנה בכל הקשור לרכישת 6 האניות.

- בד בבד עם האמור לעיל, תתקשר צים בעסקת חכירה עם עופר ספנות, במסגרתה תחכור צים את 6 האניות לתקופה של 12 שנים במחיר של 17,500 דולר ליום לכל אוניה. דמי חכירת האניות האמורות יכללו את דמי ניהולן והפעלתן (הכוללים ציוות, תחזוקה, משק, כלכלה, ביטוח שמנים, תיקונים, ניהול וכיו"ב).

- בסיום תקופת החכירה, לצים תהא האופציה לרכוש 50% מכל אחת מהאניות האמורות תמורת סך כולל של כ- 15 מיליון דולר לאוניה. מימוש האופציה האמורה לעיל יעשה בכפוף לדין.

לבקשת צים, הודיעה עופר (אחזקת אניות) בע"מ, עופר ספנות בע"מ וחברות בשליטתן (להלן - עופר ספנות) ביום 31 במרס 2009, למספנה, על כוונתה לבטל את הסכמי הבנייה של 6 אוניות בגודל TEU 1,700. לאחר שהתקיים משא ומתן עם המספנה הטיוואנית הוסכם כי דמי הביטול יעמדו על סך של 17.5% ממחיר הרכישה של האוניות, היינו, סך של 38.6 מיליון דולר. צים הגיעה להסדר עם עופר ספנות, על פיו תשלם צים 75% מדמי הביטול כפי שדרשה המספנה. חלקה של צים כאמור עומד על סך של 28.9 מיליון דולר. בתקופת הדוח נרשמה בדוח רווח והפסד של צים הפרשה בסך של 28.9 מיליון דולר, כ- 16.5 מיליון דולר נכללו בסעיף וזכאים ויתרות זכות וכ- 12.4 מיליון דולר נכללו בהלוואות מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים.

4. במהלך 2008 התקשרה צים בהסכמים לחכירת שתי אוניות בנות TEU 4,860 כל אחת מצד שלישי (בלתי קשור). האוניות נכרו על ידי צים לתקופה בת 7 שנים במחיר חכירה יומי בסך 32,588 דולר לכל אוניה. במהלך תקופת הדוח נמסרו האוניות לחברה.

ג. התקשרויות בגין רכישות של אוניות וצידוד (לתקופה העולה על שנה מיום 31 בדצמבר 2009)

שנות ההסכם	2006 - 2007
מספר האוניות	21
גודל האוניות (TEU)	2,450 - 12,600
סכום הרכישה במיליוני דולר	64.6 - 170.85
תאריך צפי למסירה	2010 - 2015

ליום 31 בדצמבר 2009, יתרות שטרם שולמו בגין רכישת האוניות מסתכמות לכ- 2,370 מיליוני דולר, שישולמו כדלקמן:

מיליוני דולר	
474	2010
16	2011
42	2012
205	2013
418	2014
1,215	2015
<u>2,370</u>	

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ג. התקשרויות (המשך)

3. צים (המשך)

ג. התקשרויות בגין רכישות של אוניות וציודן (לתקופה העולה על שנה מיום 31 בדצמבר 2009) (המשך)

1. במהלך שנת 2007, התקשרה צים בהסכם לרכישת שתי אוניות מכולה בקיבולת TEU 2,450 כל אחת. מחיר כל אוניה הוא 47.6 מיליון דולר (כפי שנקבע ביום הרכישה) והוא נקוב ביין יפני.

במהלך שנת 2008, התקשרה צים בהסכם עם צד שלישי (לא קשור) למכירת אוניה אחת במחיר הנקוב בהסכם הנקוב ביין יפני "Back to Back" ולחירתה בחזרה לתקופה של 15 שנים. לצים אופציה לרכוש את האוניה בתום התקופה במחיר של 13.5 מיליון דולר או לחילופין להאריך את תקופת החכירה ב- 5 שנים נוספות, שלאחריהם האוניה תירכש במחיר דולר אחד. ב- 15 השנים הראשונות, תשלומי החכירה יסתכמו בסך של 13,400 דולר ליום. ב- 5 השנים הבאות תשלומי החכירה יסתכמו בסך של 9,500 דולר ליום.

2. במהלך 2007, התקשרה צים בהסכם עם צד שלישי (לא קשור) (להלן - המוכרת) לרכישת 2 אוניות מכולה בנות TEU 4,250 כל אחת (להלן - שתי האניות), במחיר חוזה של כ- 73 מיליון דולר כל אחת. האניות צפויות להימסר לצים במהלך שנת 2010. העסקה תושלם על דרך של מכירת הזכויות לצים מהמוכרת.

במהלך חודש אוקטובר 2007 הוסכם בין צים לבין עופר ספנות פרטי שיתוף פעולה בנוגע לרכישת שתי האוניות, כמפורט להלן:

- צים תמכור לעופר ספנות את 2 האניות, במהלך הבנייה או עם קבלתן מהמספנה והמוכרת, במחיר חוזה של כ- 73 מיליון דולר לכל אוניה ("BACK TO BACK").

- הואיל ובעסקה האמורה תישאר צים מחויבת כלפי המוכרת עד למועד המוקדם מבין המכירה לעופר ספנות או מסירתה של כל אוניה והואיל ותועמד למוכרת ערבות ביצוע של צים לביצוע מלוא ההתחייבויות ע"פ הסכם הרכישה, עופר (אחזקת אוניות) בע"מ תמסור לחברה ערבות זהה ("BACK TO BACK") לערבות שניתנה על ידי צים בקשר עם רכישת האניות כאמור.

כמו כן, עופר (אחזקת אוניות) בע"מ תהיה אחראית לביצוע כל תשלום בו תשא צים בקשר עם בניית 2 האניות וכמו כן תשא באחריות לתשלום כל הוצאה שתחול על צים בקשר עם בניית 2 האוניות, וכל זאת בתוך 7 ימים מיום קבלת הודעה בגין כך מצים.

- בד בבד עם האמור לעיל, תתקשר צים בעסקת חכירה עם עופר ספנות, במסגרתה תחכור את 2 האניות לתקופה של 12 שנים. במהלך 6 השנים הראשונות דמי החכירה יעמדו על סך של 28,200 דולר ליום לאוניה (דמי חכירה הזהים לדמי החכירה שישולמו לצד השלישי ביחס לתקופה דומה ולאניות זהות, כנזכר לעיל). במהלך 6 השנים שלאחר מכן יעמדו דמי החכירה על סך של 30,200 דולר ליום לאוניה. דמי חכירת האניות האמורות יכללו את דמי ניהולן והפעלתן (הכוללים ציוות, תחזוקה, משק, כלכלה, ביטוח, שמנים, תיקונים, ניהול וכיו"ב).

- בסיום תקופת החכירה, תרכוש צים 50% מכל אחת מהאניות האמורות תמורת סך כולל של כ- 20 מיליון דולר לכל אוניה.

בנוסף, צים התקשרה במהלך 2007 בהסכם חכירה לתקופה של 7-8 שנים עם המוכרת, במסגרתו תחכור צים מהמוכרת 2 אוניות מכולה נוספות בנות TEU 4,250 כל אחת בדמי חכירה של 28,200 דולר ליום לכל אוניה.

במהלך חודש פברואר 2008 אישרו ועדות הביקורת והדירקטוריונים של צים ושל החברה לישראל בע"מ את הארכת תקופת החכירה, בתנאי שוק, לתקופות שאינן עולות על 5 שנים של אוניות המוחכרות לצים על ידי חברות בבעלות בעלי עניין בחברה, כאשר תקופת החכירה האחרונה אינה עולה על 5 שנים.

ד. בחודש נובמבר 2007 הצטרפה צים להקמת מיזם משותף בסין אשר עיקר פעילותו הינה הקמה ותפעול של 18 מסופי מטען. חלקה של צים בהון המניות של המיזם יעמוד על 8%, עלות ההשקעה בהון מסתכמת לכ- 44 מיליון דולר, מתוכה שולם עד לתום שנת 2009 כ- 31.3 מיליון דולר. למועד הדיווח הערך בספרים של ההשקעה עולה על השווי ההוגן לכן סכום של כ- 5 מיליון דולר הוכר כהפרשה לירידת ערך. בעלת המניות העיקרית במיזם הינה חברה ממשלתית סינית העוסקת בהובלת מכולות באמצעות רכבות. בעלי המניות האחרים הינם שותפים אסטרטגיים שעיקר עיסוקם הינו בתחום הספנות, רכבות ותשתיות.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ג. התקשרויות (המשך)

3. צים (המשך)

ה. בתקופת הדוח, צים הגיעה להסכמה לסיים את הסכם החכירה של האוניה "CAR STAR I", החכורה מבעל עניין עד ליום 13 באפריל 2011. הוסכם בין הצדדים כדלקמן:

לצים שמורה הזכות למשך תקופה מסוימת לחכור אונית רכב מבעל העניין (או כל חברה בת שלו) אשר נתונה דומים לאלו של "Car Star I" לתקופה זהה ליתרת תקופת החכירה ובמחיר דמי החכירה על פי ההסכם המקורי.

במידה ובתום תקופת האופציה לא מימשה צים את זכותה, תשלם צים לבעל העניין את דמי החכירה, בהפחתת רכיב עלות התפעול של האוניה, למשך יתרת תקופת החכירה ב- 24 תשלומים חודשיים שווים.

לאחר תאריך הדוח, ביום 23 במרס 2010, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון צים, כעסקה שאינה חריגה, הסדר שהושג עם התאגיד הקשור כדלקמן:

- צים תממש את זכותה לאוניה חלופית באופן שיתרת תקופת החכירה של האוניה האמורה תמומש החל מתום תקופת החכירה של האוניה החלופית שתועמד לאוניה "CAR BRIDGE I" כמפורט להלן.
- החלפת האוניה CAR BRIDGE I, החכורה מתאגיד קשור, שלה יתרת חוזה עד מרס 2011 במחיר של 20,000 דולר ליום, באוניה חלופית מודרנית יותר ("האוניה החלופית"), באותם תנאים כקבוע בהסכם החכירה של האוניה CAR BRIDGE I (לרבות יתרת תקופת החכירה ודמי החכירה).
- עוד אושר כי לאחר סיום תקופת החכירה של ה-CAR BRIDGE I, האוניה החלופית תמשיך להיות מוכרת על ידי צים ליתרת תקופת החכירה של ה-CAR STAR I ליתרת התקופה כאמור לעיל.

ו. בתקופת הדוח צים הגיעה להסכם עם בעל עניין על החזרה מוקדמת של האוניה Marseille Star, עיקרי ההסכם הינם כדלקמן:

1. האוניה Marseille Star תוחזר לבעל עניין וצים תשלם לבעל העניין סכום המשקף את מכפלת יתרת דמי החכירה בגין יתרת תקופת החכירה בהפחתת דמי התפעול היומיים כ- 8.6 מיליון דולר.
2. בעל העניין יחזיר לצים אוניה חלופית בסכום המשקף הטבה בגובה ההפרש בין מחיר השוק לבין מחיר ההסכם במידה ובעל העניין לא ימצא אוניה חלופית עד חודש אוגוסט 2010.

4. בז"ן

א. ביום 24 בינואר 2007 התקשרו המדינה ובז"ן בהסכם נכסים חדש המסדיר את המחלוקת שהיתה קיימת בין הצדדים לעניין הזכויות בנכסי בז"ן (להלן: "נכסי בז"ן"), ואשר החליף התקשרות קודמת בעניין זה, שנערכה בשנת 2002. על פי ההסכם, בז"ן מסכימה לעמדת המדינה במחלוקת כפי שהוגדרה בהסכם הנכסים המקורי משנת 2002, ומוותרת על כל טענה הנובעת מהמחלוקת או מעמדת בז"ן במחלוקת, או בנוגע אליה. בהתאם להסכם החדש, זכויות בז"ן בנכסיה בז"ן הינן כדלקמן:

זכויות בנכסים שאינם מקרקעין – לבז"ן זכויות בכל אחד ואחד מנכסי בז"ן שאינם נכסי מקרקעין, שהיו לה באותו נכס, אלמלא עמדת המדינה במחלוקת.

זכויות במקרקעי בז"ן

(1) זכויות המדינה - לענין כל אחד ממקרקעי בז"ן שאלמלא עמדת המדינה במחלוקת היתה לגביו לבז"ן זכות בעלות, לרבות זכות להרשם כבעלים במקרקעין - המדינה היא הבעלים ולבז"ן אין ולא תהיה כל טענה נגד המדינה בנוגע לזכויות המדינה כאמור.

לענין מקרקעין אלה – לבז"ן זכות חכירה לדורות (להלן: "הסכמי החכירה") ולבז"ן אין ולא תהיה כל טענה נגד המדינה בנוגע לזכויות כאמור.

תקופת הסכם החכירה תהיה 49 שנים שתחילתן במועד החתימה, (24 בינואר 2007), כאשר לבז"ן ניתנה האפשרות להאריך את התקופה כאמור ב-49 שנים נוספות (להלן: "תקופת האופציה"), בכפוף לקיום כל התחייבויותיה לפי אותו הסכם חכירה והסכם הנכסים החדש. בתום תקופת החכירה, לרבות תקופת האופציה, אם תמומש, תעביר בז"ן למדינה את החזקה בכל אחד מהמקרקעין המוכרים, לרבות כל הבנוי עליהם או מחובר אליהם חיבור של קבע.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ג. התקשרויות (המשך)

4. בז"ן (המשך)

(2) לענן כל אחד ממקרקעי בז"ן שאינם נכללים בפסקה א' לעיל – לבז"ן הזכות שהיתה לה לגביהם אלמלא עמדת המדינה במחלוקת.

(3) בהתאם להסכם, משלמת בז"ן לממשלה תשלומים שנתיים בסכום קבוע של 2.25 מיליון דולר ארה"ב וסכומים שנתיים נוספים, התלויים ברווח השנתי של בז"ן, על פי מדרגות הרווח כדלקמן: 8% מהרווח השנתי לפני מס ותשלום שנתי בתחום רווח של 0-30 מיליון דולר; ובנוסף, 10% מהרווח השנתי לפני מס ותשלום שנתי בתחום רווח של 30-52.5 מיליון דולר; ובנוסף, 12% מהרווח השנתי לפני מס ותשלום שנתי בתחום רווח של 52.5-67.5 מיליון דולר. בכל מקרה לא יעלו הסכומים המשולמים למדינה כתשלום שנתי על סכום (כולל התשלום הקבוע) של 8.7 מיליון דולר. כל הסכומים יתורגמו לש"ח בהתאם לשער של 4.80 ש"ח לדולר וצמודים למדד המחירים לצרכן (מדד בסיס מאי 2002).

בהתאם להסכם הנכסים, החלה בז"ן לשלם דמי הרשאה. בגין שנת 2009 הסתכמו דמי ההרשאה בכ- 13 מיליוני דולר, (בגין שנת 2008 שולם סך של כ- 4 מיליוני דולר, ובגין שנת 2007 – 11 מיליוני דולר).

בהסכם הנכסים החדש הוגדרו מטרות החכירה במקרקעין וכן הוראות בדבר הצורך בהסכמת גורמים שונים להעברת זכויות בז"ן במקרקעין, למעט שעבוד ואו משכון זכויותיה במקרקעין, המוכרים לטובת מוסד פיננסי בלבד לשם השגת מימון לפעולותיה במהלך העסקים הרגיל.

בז"ן לא תהיה רשאית לבצע או ליזום שינוי יעוד או ניצול במקרקעין המוכרים, לרבות כל חלק מהן, אלא לאחר שתודיע על כוונתה לעשות כך מראש ובכתב למנכ"ל (להלן: "הודעת שינוי יעוד או ניצול"), ובכפוף לכך שאף אחד מהמנכ"לים לא הודיע לבז"ן על התנגדותו להודעתה.

היה ותפר בז"ן התחייבות מהתחייבויותיה, לגבי מקרקעין מסוימים, יתבטלו כל זכויותיה של בז"ן באותם המקרקעין וכל הזכויות במקרקעין כאמור ישובו לידי המדינה (להלן: "המקרקעין החוזרים") נוסף על חבות אפשית בפיצויים.

(4) צנרת תזקיקים

במועד החתימה, תשיב בז"ן למדינה את כל זכויותיה בצנרת התזקיקים המובילה מבית זקוק חיפה לנמל הדלק בחיפה, לרבות כל זכות שהיתה לבז"ן, לפני מועד החתימה, בקרקע שבה מונחת מערכת הצינורות כאמור.

בתקופה שממועד ההפרטה ועד יום 28 בפברואר 2010 (להלן: "תקופת הביניים"), תהיה לבז"ן הזכות להפעיל ולהשתמש בצנרת התזקיקים, בהתאם ובכפוף להוראות מדינה לגבי אופן ההפעלה והשימוש של צנרת התזקיקים, כפי שיהיו מעת לעת (להלן: "זכות ההפעלה").

על פי ההסכם החדש לא יאוחר מיום 28 בפברואר 2010, היה על בז"ן להעביר למדינה את החזקה בצנרת התזקיקים כשהיא עומדת בכל הדרישות של כל דין ובפרט דינים הנוגעים לאיכות הסביבה; בז"ן פנתה למשרד התשתיות הלאומיות בבקשה להאריך את התקופה בה היא רשאית להפעיל ולהשתמש בצנרת התזקיקים ב- 15 שנים נוספות. למועד פרסום הדוח, קיבלה בז"ן הודעה כי המדינה מוכנה להאריך, בתנאים מסוימים, את זכויות בז"ן בצנרת התזקיקים בשלושה חודשים והיא פועלת בעניין זה מול משרד התשתיות הלאומיות.

בז"ן תהיה אחראית ותשפה את המדינה, על פי דרישת המדינה, בגין כל נזק ו/או הוצאה שנגרמו ו/או שייגרמו למדינה כתוצאה מהפרת התחייבויות בז"ן לפי האמור בסעיף זה. בז"ן לא תהיה רשאית לגבות תשלום כלשהו מאחרים בשל השימוש שיתאפשר להם בצנרת התזקיקים, אלא בהתאם להוראות המדינה מעת לעת.

ב. לצורך קיום פעילות בז"ן, תלויה בז"ן בקבלת שירותים מחברות התשתית, תשתיות נפט ואנרגיה בע"מ (להלן: "תש"ן") וקו צינור הנפט אילת אשקלון בע"מ, אשר הינן בעלות תשתיות חיוניות לפריקה, הובלה, אחסנה וניפוק נפט גולמי ומוצרי נפט. על פי מידע שנמסר לבז"ן ע"י תש"ן במהלך חודשים אפריל - מאי 2010, צפויה תש"ן לבצע החלפה של קטע מהצינור הימי שבבעלותה במפרץ חיפה ואשר משמש לפריקת נפט גולמי והזרמתו לבית הזקוק של בז"ן. למיטב ידיעת בז"ן הליך ההחלפה צפוי להימשך כחודש ובז"ן תערך לצמצם ככל האפשר את השפעת סגירת הצינור בתקופה המתוכננת מראש, על היקף הזקוק, אך בכל מקרה צפוי קיטון מסויים בהיקף הזקוק בתקופה האמורה.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ג. התקשרויות (המשך)

4. בז"ן (המשך)

ג. המשטר המוניציפאלי החל על שטח המפעל

ביום 29 בדצמבר 2005 הוכלל שטח המפעלים, ובכללם המקרקעין של בז"ן, בתחום עיריית חיפה. בז"ן, גדיב, כאו"ל ומפעל נוסף התקשרו עם עיריית חיפה ורשויות מקומיות סמוכות אחרות, בהסכם מיום 23 באוגוסט 2006, אשר נועד להסדיר את המשטר המוניציפאלי שיחול על שטח המפעלים (להלן: "הסכם הרשויות"). הסכם הרשויות, אושר בתקופתה דוח ע"י משרד הפנים. הסכם הרשויות קובע, כי תוקם חברה עירונית (להלן: "חברה העירונית"), אשר מלוא הזכויות בהון ומרבית זכויות ההצבעה בה תוחזקנה על ידי הרשויות ויתרתן בידי המפעלים, ואשר מטרתה לתת שירותים מוניציפאליים בשטח המפעלים, לרבות, קביעת כללים, תכנון ופיתוח.

בהסכם נקבע, כי עיריית חיפה, כרשות הרישוי בשטח המפעלים, תטפל בבקשה לרשיון עסק, אשר הגישה בז"ן וכי לא תוסיף תנאים נוספים ברשיון העסק מעבר לתנאים שייקבעו על ידי משרדי הממשלה הרלבנטיים לרשיון העסק של בז"ן.

עוד נקבע בהסכם, כי בשטח המפעלים יחולו חוקי העזר של העיר חיפה, אשר יופעלו בצורה שוויונית לשאר אזורי העיר חיפה וכן הוראות הנוגעות לשיתוף פעולה, על מנת ששר הפנים יקים "ועדה משותפת" בהתאם להוראות חוק התכנון והבניה, אשר חבריה יהיו חברי דירקטוריון בז"ן העירונית. ביום 6 בינואר 2009 נערך דיון במועצה הארצית לתכנון ובניה, אשר המליצה לשר הפנים להקים ועדת תכנון משותפת לשטח מפעל בז"ן, אשר מרבית חבריה הינם נציגי הממשלה והאחרים הינם נציגי הרשויות הגובלות, להעניק לה סמכויות של ועדה מקומית ורשות רישוי מקומית בלבד. למועד הדו"ח, למיטב ידיעת בז"ן, חתם שר הפנים על צו התכנון והבניה (ועדה מקומית משותפת למתחם בזן), התשס"ט-2009, המבטא את המלצות המועצה הארצית. הצו טרם פורסם.

עד תום תקופת הזכיון, לא קיבלה בז"ן היתרי בנייה ביחס לבנייה במרבית שטח המפעל. בשנת 2004 הגישו בז"ן ומפעלים נוספים המצויים בשטח המפעלים, תוכנית מפורטת לשטח, לועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז חיפה. עד שתאושר תוכנית מפורטת לשטח המפעלים, לא ניתן יהיה לקבל היתרי בנייה ביחס למבנים שהוקמו לפני תום תקופת הזכיון. החל מתום תקופת הזכיון, מבקשת בז"ן ומקבלת היתרי בניה עבור כל בנייה חדשה בחצרה.

ד. הסכם עם בז"א - העברת חומרי ביניים

ביום 9 במרס 2009, מועד חתימת הסכם הפיצול, חתמה בז"ן על הסכם להעברת חומרי ביניים עם בז"א (להלן: "הסכם חומרי הביניים"), במסגרתו הוסדר מנגנון להגשת הצעות וקבלתן לרכישה ואו למכירה של מספר חומרי ביניים, שנועדו לשימושם של הצדדים בלבד במהלך עסקי הזקוק שלהם.

מחיריהם של חומרי הביניים נקבעים בהתאם לנוסחאות מחיר המתבססות על פרסומים בין לאומיים. חומרי הביניים העיקריים המועברים מבז"ן לבז"א הינם HVGO בכמות של כ- 65,000 טון בשנה, מרכיבים גבוהי אוקטן למכלל הבנזין בכמות של כ- 55,000 טון לשנה וכן כמויות משתנות של פרופן.

חומרי הביניים העיקריים המועברים מבז"א לבז"ן הינם נפטא (קלה וכבדה) בכמות של 241,000 טון לשנה, בנזין בכמות של כ- 42,000 טון לשנה ומרכיבי בלילה בכמויות משתנות. חומרי הביניים המועברים בין בז"ן לבין בז"א מהווים כ- 4% מהתפוקה הכוללת של שני בתי הזקוק.

הסכם חומרי הביניים נחתם לתקופה של שנים-עשר חודשים מהמועד הקובע, כאשר לצדדים ישנה אפשרות להאריכו לתקופות נוספות בנות שנה כל אחת בהסכמה הדדית על פי מנגנון שנקבע בהסכם. למועד הדוח, הוארך ההסכם עד יום 30 בספטמבר 2010.

ביום 8 במרס 2006 הודיעה רשות ההגבלים העסקיים, כי הסכם חומרי הביניים איננו הסדר כובל ואיננו טעון הגשת בקשה לפטור מהממונה.

ה. הסכמים עם עובדים

(1) בין בז"ן ועובדיה נחתמו הסכמים קיבוציים שנכנסו לתוקף במועד השלמת מכירת בז"א. במסגרת זו, נחתמו הסכם עבודה קיבוצי לשנים 2006 - 2010, הסכם למעבר עובדים מן בז"ן לבז"א, הסכם לפרישה מוקדמת והסכם למתן הלוואה ל"חברה לפנסיה מוקדמת חיפה בע"מ", אשר נועד להבטיח קיום התחייבויות בז"ן על פי הסכם הפרישה המוקדמת.

בנובמבר 2008 נחתמו בין בז"ן ועובדיה תיקון להסכמים הקיבוציים הנ"ל, אשר האריך את התקופה בה יהיו זכאים עובדי בז"ן לפרוש לפנסיה מוקדמת והחיל את רשת הבטחון על עובדים נוספים אשר היו עובדי בז"ן במועד ההפרטה, ואשר נכללו ברשימה שמית שצורפה להסכמים.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ג. התקשרויות (המשך)

4. בז"ן (המשך)

(2) בשנת 2009, נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין בז"ן לבין נציגות העובדים על פיו, בשנת 2009 בלבד, לא יושלמו לעובדי בז"ן תשלומים מסוימים המגיעים להם בהתאם להסכמים הקיבוציים המיוחדים שבין בז"ן לעובדיה. ואולם, אם תציג בז"ן רווח נקי לאחר מס בדוחותיה הכספיים לשנת 2009, תשלם לכל עובד, בחודש שלאחר פרסום הדוחות הכספיים, את הסכומים שלא שולמו ב- 2009 והכל בתנאי שתשלום כאמור, אילו היה מתבצע בשנת 2009, לא היה מביא את בז"ן להציג הפסד נקי לאחר מס בשנת 2009. בהתאם לתוצאות פעילותה של בז"ן בשנת 2009 היא צפויה לשלם לעובדיה את התשלומים שלא שולמו ב-2009 ואלה באים לידי ביטוי בדוחותיה.

בין בז"ן לבין נציגות העובדים, נחתם ב- 21 בינואר 2010 מזכר הבנות, בו נקבעו עקרונות מוסכמים לביצוע יישום המיזוג ביחידות הארגוניות השונות בשיתוף פעולה של עובדי בז"ן, השאלת עובדים מכאול"ל לבז"ן, והארכת תוקף הסכם העבודה הקיבוצי עד חודש יוני 2016. ההסכמים וההסדרים הקיבוציים, החלים על העובדים בכל אחת מן החברות, יישארו בעינם.

(3) מרבית העובדים הבכירים מדרגה של מנהל מחלקה ומעלה מועסקים במסגרת חוזי עבודה אישיים. מספר מנהלי מחלקות מועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים.

הסכמי העבודה האישיים של העובדים הבכירים כוללים כסויים פנסיוניים וביטוחיים ותנאים סוציאליים והטבות שאינם חורגים מהמקובל למעט, זכאותם של חלק מהעובדים הבכירים למענק השלמת פיצויי פיטורין עד לשעור פיצויים של 200%, ושל חלק אחר מהם, לבחור במסלול פנסיה מוקדמת או במסלול פיצויים מוגדלים אם יפוטרו.

1. במסגרת הסכם שנחתם בין המדינה, בז"ן ובנקים זרים להשקעות (להלן - "המפיצים הבינלאומיים") לצורך הצעת מכר פרטית של מניות בז"ן המוחזקות בידי המדינה, התחייבה בז"ן לשפות את המפיצים הבינלאומיים בגין סכומים שידרשו לשלם לצד שלישי עקב קיומו של פרט מטעה בתשקיף ו/או עקב אי נכונות תרגום התשקיף לאנגלית עד לסך התקבולים שיתקבלו ממכירת מניות בז"ן באמצעותם.

ז. הסכם לרכישת 50% בכאול"ל ממפ"ב

במסגרת ההסכם לרכישת 50% ממניות כאול"ל ממפ"ב, נקבע מנגנון שיפוי של כל אחד מהצדדים להסכם בגין נזקים או הפסדים כתוצאה מאי נכונות של מצג או הצהרה שניתנו על ידי אותו צד (בכפוף לחרגים). ככלל, חובת השיפוי תחול רק לאחר שסכומם המצטבר של כל הנזקים שנגרמו לצד הנפגע ושבגין הוא זכאי לשיפוי יעלה על סכום של 15 מיליון דולר, ובמקרה כזה תחול חובת השיפוי החל מ- 7.5 מיליון דולר עד לתקרת השיפוי בסך של 75 מיליון דולר. הזכאות לדרישת שיפוי כאמור מוגבלת לשמונה עשר חודשים ממועד השלמת העסקה (למעט דרישת שיפוי הנוגעת לענייני איכות סביבה או מסים, אשר יכולה להינתן עד לתום שלושים וששה חודשים ממועד השלמת העסקה). כל צד ויתר על זכותו לתביעת שיפוי מחברות בנות ומנושאי משרה של הצד האחר בגין אי נכונות של מצגים שניתנו במסגרת ההסכם. כן ויתר כל אחד מהצדדים על תביעות כלפי הצד האחר, לרבות חברות בנות ונושאי משרה, לגבי כל עניין הקשור לכאול"ל ואשר עילתו קודמת למועד השלמת העסקה.

ח. לאחר תאריך הדוח, בחודש פברואר 2010, חתמה בז"ן על מסמך עקרונות מחייב עם קונסורציום של מממנים בהובלתו של בנק הפועלים בע"מ, במסגרתו יעמיד הקונסורציום מימון של עד 600 מיליון דולר (ללא בטחונות) למימון חלק מפרוייקט הקמת הפצחן המימני, מימון השקעות נוספות של בז"ן ובתנאים מסויימים, גם מימון פרעון אשראי לזמן ארוך שמועד פרעונו בין השנים 2009 עד 2012 ("מסמך העקרונות"). במסגרת מסמך העקרונות, נקבעו תנאים מוקדמים מקובלים להעמדת האשראי ביניהם, בין היתר, חתימת הסכם מחייב להעמדת אשראי בערבות סוכנויות אשראי לייצוא וחתימת מסמכי קבלת אשראי מפורטים מהקונסורציום. האשראי האמור יישא ריבית משתנה ויעמוד לפרעון (קרן) בתשלומים רבעוניים במשך כ- 8.5 שנים שיחלו שנה לאחר מועד תחילת הפעלת הפצחן המימני אך לא יאוחר מסוף הרבעון השלישי של שנת 2013.

במסגרת מסמך העקרונות נקבעו התחייבויות ומצגים שייכללו במסמכי קבלת האשראי הסופיים וביניהן, בין היתר, התחייבות של בז"ן שלא לשעבד את נכסיה למעט במקרים מסויימים, קבלת אישורים והיתרים כפי שיוסכמו במסמכי האשראי, התחייבויות לשמירה על אמות מידה פיננסיות לאורך כל תקופת העמדת האשראי כמפורט להלן, מגבלות על העמדת אשראי לבעלי מניות בבז"ן ו/או פרעון הלוואות בעלים ומגבלות בקשר עם חלוקת דיבידנד.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ג. התקשרויות (המשך)

4. בז"ן (המשך)

במקביל לחתימת מסמך העקרונות, אישרה סוכנות האשראי לייצוא של ארה"ב Export-Import Bank of The United States, לאחר אישור הקונגרס האמריקאי, העמדת ערבות בהיקף של כ- 300 מיליון דולר בשיתוף עם סוכנויות אשראי לייצוא נוספות מאירופה, להלוואה שתועמד לבז"ן על ידי בנק זר לצורך רכישת ציוד ייעודי הדרוש להקמת הפצחן המימני. העמדת הערבות בפועל, כפופה לחתימת הסכם העמדת אשראי עם הבנק הזר וחתימה על מסמכי ערבות מפורטים עם סוכנות האשראי לייצוא של ארה"ב.

ט. במסגרת ביצוע ייחוס עלות הרכישה בעסקת רכישת מניות כאו"ל ע"י בז"ן, הוגבלה אחריות מבצע העבודה מכל מקור שהוא למעט מקרה של זדון, לסך של 150 אלף דולר. כמו כן ניתן לו שיפוי לפיו אם יתבע לשלם סכום כלשהוא לצד שלישי בגין עילה העלולה לנבוע בעקיפין או במישרין מחוות דעתו תגבה אותו בז"ן בגין סכום בו יחוייב לשלם בהליך משפטי לצד שלישי וכן בהוצאות ההליך, והכל מעבר ל- 150 אלף דולר. לא ניתן כל שיפוי אם פעל נותן חוות הדעת בזדון.

י. במסגרת ביצוע ייחוס עלות הרכישה בעסקת רכישת מניות שב"ח ע"י בז"ן, הוגבלה אחריות מבצע העבודה מכל מקור שהוא, בגין הערכת השווי לנותן חוות הדעת. כמו כן ניתן לו שיפוי לפיו אם יתבע לשלם סכום כלשהוא לצד שלישי בגין עילה העלולה לנבוע בעקיפין או במישרין מחוות דעתו תגבה אותו בז"ן בגין סכום בו יחוייב לשלם בהליך משפטי לצד שלישי וכן בהוצאות ההליך והכל מעבר לשכר הטרחה ששולם בפועל.

ד. זיכיונות

1. מפעלי ים המלח בע"מ

לפי חוק זיכיון ים המלח, התשכ"א - 1961 (להלן - חוק הזיכיון), כפי שתוקן בשנת 1986, הוענק למפעלי ים המלח בע"מ (להלן - מי"ה), זיכיון בלעדי לניצול אוצרות ים המלח ולחכירת הקרקעות הנחוצות למפעליה לתקופה שתסתיים ביום 31 במרס 2030, עם זכות סרוב ראשונה לתקופה שלאחר פקיעת הזכיון. בתמורה לזיכיון משלמת מי"ה לממשלת ישראל תמלוגים, המחושבים בשיעור של 5% משווי המוצרים בשער המפעל בניכוי הוצאות מסוימות וכן דמי חכירה בגין הקרקע.

החל משנת 2010, תוכל הממשלה לתבוע דיון מחדש בקשר לגובה התמלוגים, וזאת לגבי הכמות העודפת על שלושה מיליון טון האשגל שתייצר בשנה כלשהי, החל מהשנה האמורה ואילך ובלבד שגובה התמלוגים על אותו עודף, לא יעלה בשום מקרה על 10% משווי כלוריד האשגל בשער המפעל בניכוי הוצאות מסוימות.

מכוח חוק הזיכיון, ושטר הזכיון, העניקה מי"ה זיכיון משנה לקבוצת הברום להפקת ברום ותרכובות ברום מים המלח, שאף תוקפו נקבע עד לשנת 2030.

חברת המגנזיום, פועלת מכוח חכירת משנה ממי"ה וחייבת בתשלום תמלוגים לממשלת ישראל על בסיס חומר הגלם (קרנליט) המשמש ליצור מגנזיום מתכתי. מדינת ישראל זכאית לבחון מחדש את נוסחת התמלוגים בגין המגנזיום.

סך התמלוגים ששולמו לממשלה בשנים 2009, 2008 ו- 2007 הסתכמו לסך של כ- 90 מיליון דולר, 41 מיליון דולר ו- 20 מיליון דולר, בהתאמה.

בשנת 2006 התקבל מכתב מאת החשב הכללי לפיו מי"ה שילמה תמלוגים בחסר בהיקפים, לטענתו, של מאות מיליוני ש"ח, לאור זאת ביקש החשב הכללי להפעיל את סעיף הבוררות שבשטר הזכיון בענין תשלומי חסר אלה. החובה לשלם תמלוגים הנה על פי הזכיון שמי"ה קיבלה מהמדינה וכן נזכרת בזיכיון המשנה שניתן על ידי מי"ה לחברת הברום, באישור הממשלה. מי"ה, בהתבסס גם על חוות דעת משפטית, בדעה כי התמלוגים ששולמו חושבו באופן המתחייב מהזיכיונות הנ"ל, על פי שיטת חישוב שיושמה בעקבות לאורך עשרות שנים, עוד מהימים בהם היתה בבעלות מלאה של המדינה, שיטה אשר היתה ידועה לממשלה שלא טענה (לפני קבלת המכתבים הנ"ל מהחשב הכללי) לחישוב או לתשלום לא נכונים של התמלוגים. יש לציין כי תשלום התמלוגים נבדק פעמים מספר בעבר על-ידי רשויות המדינה, כולל מבקר המדינה. לפיכך, ובהתבסס גם על חוות דעת יועציה המשפטיים סבורה מי"ה כי אין לדרישות ולטענות החשב הכללי בסיס, ועל כן ובהתאם לאמור לעיל לא נרשמה הפרשה בדוחות הכספיים.

מי"ה מנסה לברר את המחלוקת בהסכמה עם רשויות המדינה. אם לא תושג הסכמה, תועבר המחלוקת לבוררות, הכל בהתאם לשטר הזכיון.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ד. זיכיונות (המשך)

2. רותם אמפרט נגב בע"מ

רותם אמפרט נגב בע"מ (להלן - רותם) כורה פוספט בנגב יותר מחמישים שנה. הכרייה מתבצעת על פי זיכיונות לכריית פוספט, המוענקים מעת לעת על ידי השר לתשתיות לאומיות מכוח פקודת המכרות, באמצעות המפקח על המכרות במשרדו ("המפקח"), המלווים בהרשאות כרייה המונפקות על ידי מינהל מקרקעי ישראל ("המינהל"). הזכיונות מתייחסים למחצב (סלע פוספט) ואילו ההרשאות מתייחסות לשימוש בקרקע כשטחי כרייה פעילים.

זיכיונות כרייה:

בידי רותם ארבעת זכיונות הכרייה הבאים:

1. שדה רותם - בתוקף עד סוף שנת 2021 ;
2. שדה צפיר (אורון-צין) - בתוקף עד סוף שנת 2021 ;
3. שדה אפעה - בתוקף עד סוף שנת 2013.
4. שדה חתרורים - בתוקף עד לסוף דצמבר 2010 (המפקח אישר בכתב, כי בדעתו להעניק לרותם רישיון ארוך טווח לכרייה בשדה חתרורים, לתקופה של 15 שנים, עם קבלת הרשאת כרייה מהמינהל. המפקח המליץ למינהל להעניק לרותם הרשאת כרייה לתקופה כאמור, והנושא נמצא בטיפול במינהל. עוד אישר המפקח בכתב, כי עד לגמר הטיפול בקבלת הרשאה מהמינהל, יוארך הזכיון לתקופות של שנה בכל פעם).

תמלוגי כרייה:

בגין כריית הפוספט מחויבת רותם לשלם למדינה תמלוגים לפי מתכונת החישוב הקבועה בפקודת המכרות. מתכונת חישוב התמלוגים עודכנה בפברואר 2010 במסגרת הסכם פשרה שהסדיר את כל המחלוקות בנוגע לתמלוגי העבר ונוסחת התמלוגים העתידיים.

בשנים 2009 ו- 2008 שילמה רותם כ- 629 אלף דולר, וכ- 619 אלף דולר בהתאמה, תמלוגים לממשלת ישראל.

3. באשר לזכויות כרייה של חברה מאוחדת בספרד, ראה באור 16.

4. זכויות הכרייה של CPL מבוססות על כ-113 חכירות כרייה ורישיונות להפקת מינרלים שונים, בנוסף למספר רב של זכויות קדימה וזכויות מעבר מבעלים פרטיים של הקרקעות שתחתן פועלת CPL או ביחס לכרייה מתחת לים הצפוני - מהכתר הבריטי. כל תקופות החכירות, הרישיונות, זכויות המעבר והקדימה הינן בתוקף עד השנים 2015 - 2038.

5. בז"ן

בז"ן פעלה בהתאם לזכיון שקיבלה לבנות, להפעיל ולתחזק מתקנים ומפעלי עזר למטרת זקוק שמנים מינרליים. הזכיון קיבל תוקף של חוק על פי פקודת אמנות השמן האנגלו-אירניות משנת 1938. תקופת הזכיון המקורית תמה באוקטובר 2003. ביום 2 בדצמבר 2002, נחתם הסכם בין בז"ן, הממשלה והחברה בכל הנוגע לתקופה שלאחר תום הזכיון (להלן - "ההסכם המקורי"), אשר הסדיר את מערכת היחסים בין הצדדים לתקופה שנקבעה בו (25 שנים החל מיום 18 באוקטובר 2003, ולבז"ן הוקנתה אופציה להאריך את התקופה הנ"ל ב-25 שנים נוספות).

ביום 24 בינואר 2007, התקשרו המדינה ובז"ן בהסכם נכסים חדש, המסדיר את המחלוקת בין הצדדים לעניי הזכויות בנכסי בז"ן. בהתאם להסכם, התחייבה בז"ן לשלם למדינה תשלומים שנתיים.

ה. התחייבויות מובטחות בשעבודים

1. בחברה ובחברות בבעלות ובשליטה מלאה של החברה (100%) (להלן - חברות המטה)

א. לבטחון הלוואות בסך של כ- 666 מיליון דולר שיעבדה החברה מניות כי"ל בשיעור של כ- 19.2% מהון מניות כי"ל. על פי הסכמי האשראי לחברה זכות לשחרר מניות משיעבוד כך שישאר שיעבוד של כ- 13.6% בלבד.

ב. לבטחון הלוואות בסכום של כ- 190 מיליון דולר שקיבלו חברות המטה, שיעבדו חברות המטה מניות של כי"ל בשיעור של כ- 12% מהון מניות כי"ל. על פי הסכמי האשראי לחברות אלו זכות לשחרר מניות משיעבוד כך שישארו בשעבוד 5.3% בלבד.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ה. התחייבויות מובטחות בשעבודים (המשך)

1. חברה ובחברות בבעלות ובשליטה מלאה של החברה (100%) (להלן - חברות המטה) (המשך)

- ג. במסגרת הסכמי הלוואות ובהתאם למוגדר בהם, קיימות התחייבויות שונות והתחייבויות ליחסים פיננסיים מסוימים וביניהם:
- ההון המיוחס לבעלי הזכויות ההוניות של החברה בדוח המאוחד לא יפחת מסכום של 300 מיליון דולר.
 - יחס ההתחייבויות בתוספת 50% מהערבויות, לא יעלה על 60% מהנכסים.
 - יחס מינימלי בין שווי בטחונות ליתרת אשראי. שווי הבטחונות לעניין הסכמי הלוואות נגזר ממחירן בבורסה.
 - המשך שליטה בחברה ע"י בעלי השליטה הנוכחיים.
 - המשך שליטה של החברה בחברות המוחזקות שלה.

נכון ליום 31 בדצמבר 2009, החברה עומדת באמות מידה אלו.

2. כי"ל

- א. חלק מחברות קבוצת כי"ל התחייבו כלפי תאגידים בנקאיים מסוימים בארץ ובחוץ לארץ בגין הלוואות ואשראי שהתקבלו מהם, שלא ליצור שעבודים (להלן - שעבוד שלילי). בהתאם לשיעבוד השלילי, נדרש מהחברות הנ"ל שלא לשעבד את נכסיהן. מלווים רשאים לבקש הקדמת פרעון של חובותיהם אם מדינת ישראל תפסיק להחזיק במניות המדינה המיוחדות שהונפקו לה על ידי כי"ל וחברות מאוחדות מסוימות שלה.
- בגין הלוואות ואשראי שהתקבלו ע"י כי"ל מתאגידים בנקאיים בחוץ לארץ כמצויין לעיל, נטלה כי"ל על עצמה התחייבויות שונות, ובין היתר - התחייבה כלפי המלווים שתגביל את הערבויות ואת השיפויים שיינתנו על ידי לצדדים שלישיים (למעט ערבויות בגין חברות בנות) עד לסכום מוסכם של 550 מיליון דולר. כן התחייבה כי"ל לתת הלוואות רק לחברות מאוחדות וכלולות בהן היא מחזיקה לפחות 25% מכוח ההצבעה - עד לסכום כמצויין בהסכם עם התאגידים הבנקאיים. בנוסף התחייבה כי"ל כי לא תיתן כל אשראי למעט אשראי במהלך העסקים הרגיל, ולא תיצור שעבודים לרבות מתן זכויות עיכון, פרט לשעבודים - שהוגדרו בהסכם כ"שעבודים שמותר ליצור אותם" - על נכסיה והכנסותיה הנוכחיים והעתידיים.

- ב. מגבלות על קבוצת כי"ל בקבלת אשראי - בגין חלק מההלוואות שקיבלה כי"ל מתאגידים בנקאיים התחייבה כי"ל לשמור על אמות מידה פיננסיות מסוימות כדלקמן:
- היחס בין החוב נטו ל- EBITDA לא יעלה על 4.5.
 - היחס בין ה- EBITDA להוצאות ריבית נטו יהיה 3.5 לכל הפחות.
 - ההון העצמי של כי"ל לא יפחת מסך של 700 מיליון דולר בתוספת 25% מהרווח הנקי השנתי לשנת 2005 ולשנים הבאות במצטבר.
 - סך ההתחייבויות הפיננסיות של החברות הבנות של כי"ל מוגבלות ל- 10% מסך הנכסים בדוח המאוחד של כי"ל (במקרים מסוימים הלוואות לחברות בנות אינן נכללות במגבלה האמורה).
- כי"ל עומדת באמות המידה הפיננסיות המפורטות לעיל נכון ליום 31 בדצמבר 2009.

- ג. להבטחת קיום התנאים הקשורים בקבלת מענקי השקעה ממדינת ישראל שקיבלו חברות מאוחדות מסוימות של כי"ל נרשמו שעבודים שוטפים על נכסיה לטובת מדינת ישראל. אם לא תעמודנה החברות בתנאים הקשורים בקבלת המענקים, יהיה עליהן להחזיר את סכומי המענקים כולם או מקצתם בצירוף ריבית מיום קבלתם. להערכת החברה בהסתמך על הערכת החברות, החברות המוחזקות עומדות בתנאים שנקבעו, כאמור.

3. צים

על מנת להגן על התחייבויות כלפי חברות בנקאיות, צים וחברות בנות שלה נתנו ערבויות בנקאיות בסכום של כ-9 מיליון דולר.

על מנת להגן על התחייבויות לגורמים שונים, צים וחברות בנות שלה נתנו ערבויות בסכום של כ-43 מיליון דולר.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

ה. התחייבויות מובטחות בשעבודים (המשך)

4. בז"ן

א. להבטחת האשראי שקיבלה בז"ן מנותני האשראי, ניתנו התחייבויות לאי יצירת שעבודים נוספים ("שעבוד שלילי"). הסכמי ההלוואות עם נותני האשראי כוללים התניות המאפשרות לנותני האשראי לדרוש פרעון מיידי של יתרת ההלוואות. להלן, בין היתר, המקרים העיקריים בהם רשאים נותני האשראי (בעצמם ו/או באמצעות נציגיהם) להפעיל זכות זו:

1. אם ההון העצמי המורחב של בז"ן פחת מ- 1,700,000,000 ש"ח.
2. אם היחס בין סה"כ ההתחייבויות לזמן ארוך והתחייבויות שוטפות של בז"ן בצרוף ערבויות שנתנו לצד ג' בניכוי מלאי נפט גולמי ומוצרי לבין ההון העצמי המורחב של בז"ן יעלה על 2.
3. אם היחס בין הרכוש השוטף של בז"ן (בניכוי חלקי חילוף אחזקה וכימיקלים) לבין ההתחייבויות השוטפות של בז"ן יקטן מ- 1.
4. אם בז"ן תחלק דיבידנד באופן שרישומי דוחות הכספיים התקופתיים האחרונים, טרם חלוקת הדיבידנד, יהיה בו כדי לגרום להפרה של איזה מהיחסים הפיננסיים המפורטים בסעיפים לעיל.
5. עוד התחייבה בז"ן, כי לא תמכור ו/או תעביר ו/או תחכיר לאחרים נכסים כלשהם, בהיקף העולה על שווי של 10% מרכושה הקבוע של בז"ן כפי שיהיה בעת ביצוע העסקה, שלא במהלך העסקים הרגיל של בז"ן ושלא בתנאי שוק, ללא הסכמת התאגידים הבנקאיים לכך בכתב ומראש.
6. אם בז"ן תלווה לבעלי מניותיה סכומים אשר אילו היתה מחלקת כדיבידנד, היה התאגיד הבנקאי זכאי לדרוש פרעון מיידי של ההלוואות, כל עוד לא פרעה לתאגיד הבנקאי את התשלומים המגיעים לו בגין ההלוואה, במלואם, והכל - ללא הסכמת התאגיד הבנקאי לכך בכתב ומראש.
7. השעבוד השלילי אשר נחתם לטובת נותני האשראי על ידי בז"ן ימשיך לעמוד בתוקפו.

נכון ליום 31 בדצמבר 2009, בז"ן עומדת בהתניות אלו.

ב. במסגרת העמדת ההלוואות על ידי תאגידים בנקאיים למימון פרויקט ההרחבה בסך 320 מיליון דולר התחייבה כאו"ל כי לא תיצור שעבוד כלשהו על הרכוש והנכסים של כאו"ל כל עוד יהיו חובות והתחייבויות בגין האשראי שנתקבל מהם, וזאת מבלי לקבל את הסכמתם המוקדמת. כמו כן, נקבעו לכאו"ל מספר התניות פיננסיות הכוללות עמידה ביחסים פיננסיים מסויימים. לאור העובדה שמטבע הדיווח של כאו"ל השתנה לדולר לאור אימוץ כללי ה- IFRS החל מהרבעון הראשון של שנת 2008, הוסכם עם התאגידים הבנקאיים ועם מחזיקי אגרות החוב במהלך חודש מרץ 2008 על תיקון חלק מההתניות הפיננסיות המקוריות בתוקף מיום 1 בינואר 2008.

ביום 30 בספטמבר 2009 התקשרה כאו"ל במערכת הסכמים (להלן - מערכת הסכמים) עם כל התאגידים הבנקאיים שהעמידו לה אשראי. במסגרת ההסכמים הסכימו הבנקים לשנות את ההתניות הפיננסיות שחלו ערב ההתקשרות במערכת ההסכמים, כך שבתקופת ההקלות (כמוגדר בהסכמים) יחולו התניות פיננסיות מקלות. בתום תקופת ההקלות, יתבטלו אמות המידה החדשות, אמות המידה המקוריות יחזרו לתוקפן ויוסרו השעבודים על נכסי כאו"ל שניתנו על פי מערכת ההסכמים.

נכון ליום 31 בדצמבר 2009 עומדת כאו"ל בהתניות החדשות. בעקבות ההתקשרות במערכת ההסכמים ועמידת כאו"ל בהתניות החדשות, הלוואות כאו"ל לזמן ארוך, אשר סווגו בדוחות הכספיים של כאו"ל ליום 31 בדצמבר 2008, כהלוואות לזמן קצר (עקב אי עמידתה של כאו"ל באמות המידה שנקבעו עם הבנקים) - שבו וסווגו כהלוואות לזמן ארוך.

ג. במסגרת הנפקה פרטית של אגרות חוב צמודות מדד בסך 225 מיליון דולר נקבעו לכאו"ל מספר התניות פיננסיות הכוללות עמידה ביחסים פיננסיים מסויימים. בחודש דצמבר 2008, נרשמו אגרות החוב של כאו"ל למסחר בבורסה ובהתאם בוטלו התניות פיננסיות מסויימות.

נכון לתאריך הדוחות הכספיים, כאו"ל עומדת בהתניות הפיננסיות שנותרו בתוקף לאחר הרישום בבורסה. אם חוב כלשהו של כאו"ל בגובה של יותר מ- 50 מיליון ש"ח יועמד לפרעון מיידי, קיימת למחזיקי האג"ח עילה לפרעון מיידי של אגרות החוב. נכון ליום 31 בדצמבר 2009, כאו"ל עומדה בהתניה זו.

ד. בהתאם להסכמי הלוואות של גדיב עם תאגיד בנקאי, התחייבה גדיב לעמוד במספר התניות פיננסיות הכוללות עמידה ביחסים פיננסיים מסויימים. נכון לתאריך הדוחות הכספיים, גדיב עומדת בהתניות אלו.

באור 22 - התחייבויות מותנות, התקשרויות וזיכיונות (המשך)

- ה. התחייבויות מובטחות בשעבודים (המשך)
4. בז"ן (המשך)
- ה. להבטחת קיום התנאים הקשורים בקבלת מענקי השקעה, רשמו חברות מוחזקות של בז"ן שעבודים שוטפים על כל נכסי התכניות המאושרות לטובת מדינת ישראל. במידה והחברות המוחזקות לא יוכלו להוכיח קיום התנאים הנ"ל, רשאי מרכז ההשקעות לתבוע מהן סכומי המענקים שנתקבלו בצרוף ריבית והפרשי הצמדה מיום קבלתם. כמו כן, יהיה עליהן להשיב את מלוא ההטבות בחישובי המס. לדעת החברות המוחזקות של בז"ן הן עומדות בתנאי כתבי האישור.

- ו. להבטחת תשלומי הפנסיה המוקדמת לפורשים לפנסיה מוקדמת ובהתאם לשני הסכמי פרישה מוקדמת שנחתמו בין בז"ן לקרן הפנסיה "מבטחים" ב-20 באוקטובר 1994 וב-16 ביולי 2006, העמידה בז"ן ל"מבטחים" ערבות בנקאית בסך של כ-13 מיליון דולר. הערבות ניתנת במועד היציאה לפנסיה מוקדמת של כל עובד. הערבות הינה אישית, בהתאם לתקופה שבין יציאת כל עובד לפרישה מוקדמת ועד הגיעו לגיל פרישה עפ"י התקנות.

באור 23 - תשלומים מבוססי מניות

- א. בחברה
1. ביום 15 במאי 2005 החליט דירקטוריון החברה, על הקצאה של 70,300 מניות בנות 1 ש"ח ע.נ של החברה לח.ל. ניהול וייעוץ (1986) בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של החברה (להלן - ניהול וייעוץ), אשר תשמשנה בידי ניהול וייעוץ במסגרת תוכנית חדשה שאימצה ניהול וייעוץ באותו תאריך לתגמול עובדים ונושאי משרה בה (להלן - התוכנית). על פי התוכנית, ניהול וייעוץ הקצתה לעובדים ונושאי משרה כתבי אופציה לרכישת מניות החברה אשר הוקצו כאמור לניהול וייעוץ. על פי התוכנית הוקצו 70,300 כתבי האופציה לעובדים ונושאי משרה בניהול וייעוץ (חלק מהאופציות הוקצו למנכ"ל החברה דאז).
- ניירות הערך שהוקצו לניהול וייעוץ הם מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. של החברה. כתבי האופציה המוצעים לניצעים הינם כתבי אופציה לא סחירים, אשר על פי כל אחד מהם יהיה הניצע זכאי לרכוש מניהול וייעוץ מניה רגילה אחת בת 1 ש"ח ע.נ. של החברה בכפוף לתנאי התוכנית.
- הזכויות לקבלת כתבי האופציה תתגבש בשלוש מנות: שליש ביום העסקים השני לאחר קבלת אישור מוקדם מפקיד השומה, שליש נוסף ב-31 בדצמבר 2005 והיתרה ביום 31 בדצמבר 2006.
- מחיר המימוש של כל כתב אופציה יהיה שווה ל-880 ש"ח (השווה למחיר הממוצע של מניית החברה בבורסה ב-30 ימי המסחר אשר קדמו ליום ה-31 בדצמבר 2004, בניכוי דיבידנד שחולק מתחילת שנת 2005), בתוספת הפרשי הצמדה למדד החל מהמדד בגין חודש נובמבר 2004, ועד למועד המימוש.
- כתבי האופציה הכלולים במנה הראשונה יהיו ניתנים למימוש החל ב-31 בדצמבר 2007 ועד ה-31 בדצמבר 2009; כתבי האופציה הכלולים במנה השנייה יהיו ניתנים למימוש החל ב-30 ביוני 2008 ועד ה-30 ביוני 2010; כתבי האופציה הכלולים במנה השלישית יהיו ניתנים למימוש החל ב-31 בדצמבר 2008 ועד ה-31 בדצמבר 2010. כמו כן, נקבעו כללים במקרה של סיום כהונה או העסקה של הניצעים.
- במועד מימוש כתבי האופציה יהיו הניצעים זכאים למניות בכמות שתקבע על פי שווי ההטבה. הערך הכלכלי של כל כתב אופציה המחושב על פי נוסחת בלאק אנד שולס הינו 429.21 ש"ח למנה הראשונה 443.79 ש"ח למנה השנייה ו-457.96 ש"ח למנה השלישית.

עלות ההטבה הגלומה בכתבי האופציה שהוענקו כאמור, בהתבסס על השווי ההוגן במועד הענקתם הסתכמה לסך כולל של כ-8.5 מיליון דולר. סכום זה הופחת במלואו לדוח רווח והפסד על פני תקופת ההבשלה של כל מנה.

2. ביום 25 ביוני 2007, החליט דירקטוריון החברה על הקצאה של 60,000 מניות בנות 1 ש"ח ע.נ של החברה לח.ל. ניהול וייעוץ (1986) בע"מ (להלן - ניהול וייעוץ), חברה בת בבעלות מלאה של החברה, אשר תשמשנה בידי ניהול וייעוץ במסגרת תוכנית חדשה שאימצה ניהול וייעוץ באותו תאריך לתגמול עובדים ונושאי משרה בה (להלן - התוכנית). על פי התוכנית, ניהול וייעוץ תקצה לעובדים ונושאי משרה כתבי אופציה לרכישת מניות החברה אשר הוקצו כאמור לניהול וייעוץ.

באור 23 - תשלומים מבוססי מניות

א. בחברה (המשך)

תנאי המענקים הינם כמפורט להלן:

מועד הענקת/ עובדים זכאים	מספר המכשירים (באלפים)	תנאי ההבשלה	משך החיים של החוזיים (שנים)
הענקת כתבי אופציה למנכ"ל באוגוסט 2007	20	3 - 1 שנים	5 - 3
הענקת כתבי אופציה לחמישה עובדים (2 מתוכם נושאי משרה) באוגוסט 2007	23.8	3 - 1 שנים	5 - 3
הענקת כתבי אופציה לנושא משרה באוקטובר 2007	10	3 - 1 שנים	5 - 3
הענקת כתבי אופציה לשני עובדים (אחד נושא משרה) בשנת 2008	5.3	3 - 1 שנים	5 - 3
	59.1		

מחיר המימוש של כל כתב אופציה יהיה שווה לסך של 3,031 ש"ח, בתוספת הפרשי הצמדה למדד החל מהמדד בגין חודש מאי 2007, ועד למועד המימוש.

כתבי האופציה המוצעים לניצעים הינם כתבי אופציה לא סחירים, אשר על פי כל אחד מהם יהיה הניצע זכאי לרכוש מניה רגילה אחת בת 1 ש"ח ע.נ. של החברה בכפוף לתנאי התכנית. זכאותם של כל אחד מהניצעים לקבלת כתבי האופציה המוענקים תתגבש בשלוש מנות: שליש שנה לאחר מועד הענקת, שליש שנתיים לאחר מועד הענקת ושליש לאחר שלוש שנים ממועד הענקת.

כמו כן, נקבעו כללים במקרה של סיום כהונה או העסקה של הניצעים והוראות להגנת הניצעים. במועד מימוש כתבי האופציה יהיו הניצעים זכאים למניות בכמות שתקבע על פי שווי ההטבה.

עלות ההטבה הגלומה בכתבי האופציה שהוענקו כאמור, בהתבסס על השווי ההוגן במועד הענקתם, הסתכמה לסך של כ-11 מיליון דולר. סכומים אלו יזקפו לדוח רווח והפסד על פני תקופת ההבשלה של כל מנה. בהתאם לכך כללה החברה במהלך 2009 הוצאה בסך של כ-3 מיליון דולר בגין התוכנית האמורה.

3. להלן התנועה בכתבי האופציה במהלך השנים 2007 - 2009:

תכנית 2007	תכנית 2005	סה"כ
-	70,300	70,300
53,800	-	53,800
53,800	70,300	124,100
5,300	-	5,300
-	(61,965)	(61,965)
59,100	8,335	67,435
-	-	-
-	(6,151)	(6,151)
59,100	2,184	61,284

יתרה ליום 1 בינואר 2007
הוענקו בשנת 2007

יתרה ליום 31 בדצמבר 2007

הוענקו בשנת 2008

מומשו בשנת 2008

יתרה ליום 31 בדצמבר 2008

הוענקו בשנת 2009

מומשו בשנת 2009

יתרה ליום 31 בדצמבר 2009

הממוצע המשוקלל של יתרת משך החיים החוזיים של אופציות הקיימות במחזור ביום 31 בדצמבר 2009, 2008 ו-2007 הוא שנתיים, 3 שנים ו-4 שנים, בהתאמה.

באור 23 - תשלומים מבוססי מניות (המשך)

א. בחברה (המשך)

4. השווי ההוגן של כתבי האופציה שהוענקו כאמור לעיל נאמד תוך יישום מודל בלק-שולס (Black - Scholes) לתמחור אופציות. הפרמטרים אשר שימשו ביישום המודל הינם כדלקמן:

תכנית 2005	תכנית 2007	
1,191	3,004 - 3,350	מחיר מניה (בש"ח)
880	3,031	תוספת מימוש (בש"ח)
24.95%	23.80%	תנודתיות צפויה
4.5-5.5	3-5.5	אורך חיי כתבי האופציה (בשנים)
2%	3%	שיעור ריבית חסכון סיכון

התנודתיות הצפויה נקבעה על בסיס תנודתיות הסטורית של מחירי המניה של החברה. אורך חיי כתבי האופציה נקבע בהתאם להערכת ההנהלה לגבי תקופת ההחזקה של העובדים בכתבי האופציה בהתחשב בתפקידים בחברה ובניסיון העבר של החברה בדבר עזיבתם של עובדים. שיעור הריבית חסרת סיכון נקבע בהתבסס על אגרות חוב ממשלתיות שקליות, כאשר יתרת התקופה שלהן שווה לאורך החיים הצפוי של כתבי האופציה.

5. בשנת 2009, חלק מכתבי האופציות מומשו ל - 4,175 מניות רגילות 1 ש"ח ע.נ.

ב. כי"ל

1. ביום 28 בינואר 2007, אישר דירקטוריון כי"ל תוכנית להקצאה פרטית ללא תמורה של 12.9 מיליון אופציות הניתנות למימוש למניות כי"ל לקבוצת נושאי משרה ועובדים בכירים אחרים בתפקידי ניהול של כי"ל וחברות בשליטתה, בישראל ומחוצה לישראל.

מהתוכנית האמורה הוקצו בתקופת הדוח 11.8 מיליון כתבי אופציה ויתרת כתבי האופציה שלא הוקצו, פקעו.

בעת המימוש, כל כתב אופציה ניתן להמרה למניה רגילה אחת של כי"ל, בת 1 ש"ח ע.נ. המניות הרגילות שמקוצות בעקבות מימוש כתבי האופציה הינן שוות בזכויותיהן למניות הרגילות של כי"ל, מייד עם הקצאתן.

על כתבי האופציה שהוקצו לעובדים בישראל יחול הוראות סעיף 102 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש) וכל התקנות מכוחו. כי"ל בחרה כי ההקצאה תהיה באמצעות נאמן, במסלול רווח הון.

כתבי האופציה הבשילו בשלוש מנות שוות כדלהלן: שליש בתום 12 חודשים מיום אישור הדירקטוריון, שליש בתום 24 חודשים מיום אישור הדירקטוריון ושליש בתום 36 חודשים מיום אישור הדירקטוריון. כל מנה תהיה חסומה למימוש למשך שנה נוספת ממועד הבשלתה. מועד פקיעתם של כתבי האופציה הוא בתום 60 חודשים מיום אישור הדירקטוריון. כמו כן נקבעו כללים במקרה של סיום כהונה או העסקה של אחד הניצעים. תוספת המימוש נקבעה ל- 25.59 ש"ח למניה הצמודה למדד המחירים לצרכן הידוע ביום התשלום (מדד הבסיס הוא המדד בגין חודש דצמבר 2006). במקרה של חלוקת דיבידנד על ידי כי"ל, תופחת תוספת המימוש, ביום ה"אקס", בגובה הדיבידנד למניה (ברוטו), לפי סכומו בש"ח במועד הקובע.

לחילופין ועל פי שיקול דעת כי"ל היא תוכל להעביר או להקצות מניות בשווי ההפרש בין מחיר המניה בעת המימוש ותוספת המימוש כשהוא מוכפל בכמות האופציות שבכוונת העובד לממש, כתבי האופציה אינם סחירים ואינם ניתנים להעברה.

השווי הכלכלי המשוקלל של כתב אופציה ערב יום ההענקה - מחושב על פי נוסחת בלאק ושולס לקביעת שווי כתבי אופציה - הינו 6.43 ש"ח, בהתבסס, על השער בבורסה של המניה הרגילה בת 1 ש"ח ע.נ. של כי"ל, ערב היום הקובע - 25.59 ש"ח.

עלות ההטבה הגלומה בכתבי האופציה שהוקצו כאמור, בהתבסס על השווי ההוגן במועד הענקתם הסתכמה לסך כולל של 17.9 מיליון דולר. סכום זה נזקף לדוח הרווח והפסד על פני תקופת ההבשלה של כל מנה. בהתאם לכך, כללה כי"ל בשנים 2009 ו-2008 הוצאה בסך של כ- 2 מיליון דולר וכ- 6 מיליון דולר בהתאמה, בגין התוכנית האמורה.

באור 23 - תשלומים מבוססי מניות (המשך)

ב. כ"ל (המשך)

2. להלן התנועה בכתבי האופציה במהלך השנים 2009 ו-2008.

מספר אופציות תכנית 2007	
11,800,000	יתרה ליום 1 בינואר 2008
(16,666) (18,334)	תנועה בשנת 2008 : מומשו במהלך השנה חולטו במהלך השנה
11,765,000	סה"כ אופציות שקיימות במחזור ביום 31 בדצמבר 2008
(1,781,148) (140,000)	תנועה בשנת 2009 : מומשו במהלך השנה חולטו במהלך השנה
9,843,852	סה"כ אופציות שקיימות במחזור ביום 31 בדצמבר 2009
5,963,297	סה"כ אופציות שניתנות למימוש ביום 31 בדצמבר 2009

השווי ההוגן של כתבי האופציה שהוענקו בתוכנית 2007 כאמור לעיל נאמד תוך יישום מודל בלק-שולס (Black & Schules) לתמחור אופציות. הפרמטרים אשר שימשו ביישום המודל הינם כדלקמן :

תכנית 2007	
25.59	מחיר מניה (בש"ח)
25.59	תוספת מימוש צמודת מדד (בש"ח)
24.60%	תנודתיות צפויה
4	אורך חיי כתבי האופציה (בשנים)
3.34%	שיעור ריבית חסרת סיכון
17.9	שווי כלכלי (מיליוני דולר)

התנודתיות הצפויה נקבעה על בסיס תנודתיות הסטורית של מחירי המניה של כ"ל.

אורך חיי כתבי האופציה נקבע בהתאם להערכת הנהלת כ"ל לגבי תקופת ההחזקה של העובדים בכתבי האופציה בהתחשב בתפקידים בכ"ל ובניסיון העבר של כ"ל בדבר עזיבתם של עובדים. שיעור הריבית חסרת סיכון נקבע בהתבסס על התשואה לפדיון של אגרות חוב ממשלתיות שקליות, כאשר יתרת התקופה שלהן שווה לאורך החיים הצפוי של כתבי האופציה.

3. לאחר תאריך הדוח מומשו כ- 635 אלף כתבי אופציה נוספים ל- 350,386 מניות רגילות של כ"ל. בעקבות מימוש האופציות ירד חלקה של החברה בכ"ל בשיעור לא מהותי.

באור 23 - תשלומים מבוססי מניות (המשך)

ב. כ"ל (המשך)

4. לאחר תאריך הדוח, ביום 7 בינואר 2010, אישר דירקטוריון כ"ל הקצאה של 10,930,500 כתבי אופציה, לא סחירים וללא תמורה ל- 318 נושאי משרה ועובדים בכירים בכ"ל, בישראל ומחוצה לה. ההקצאה כוללת הצעה פרטית מהותית של 1,100,000 כתבי אופציה למנכ"ל כ"ל ו- 800,000 כתבי אופציה ליו"ר דירקטוריון כ"ל. ביום 15 בפברואר 2010 אישרה האסיפה הכללית המיוחדת של בעלי המניות של כ"ל את ההקצאה ליו"ר הדירקטוריון. כתבי האופציה ניתנים למימוש למניות כ"ל כנגד תשלום מחיר מימוש בסך 53.1 ש"ח (מחיר הבסיס של המניות בתחילת יום המסחר שבו התקבלה ההחלטה), כשהוא צמוד למדד המחירים לצרכן וכפוף להתאמות. כתבי האופציה ניתנים למימוש בשלוש מנות שוות בימים 7 בינואר 2011, 2012 ו-2013. מועד פקיעתם של כתבי האופציה הניתנים למימוש במנה הראשונה והשניה הוא בתום 36 חודשים מיום אישור הדירקטוריון, מועד פקיעתם של כתבי האופציה הניתנים למימוש במנה השלישית הוא בתום 48 חודשים מיום אישור הדירקטוריון. כתבי האופציות לעובדים בישראל הוקצו לנאמן על פי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה, במסלול הוני.

השווי ההוגן של כתבי האופציות שהוענקו בתכנית 2010 כאמור לעיל נאמד תוך יישום מודל בלק שולס (Black & Scholes) לתמחור אופציות. הפרמטרים אשר שימשו ביישום המודל הינם כדלקמן:

תכנית 2010

53.1	מחיר מניה (בש"ח)
53.1	תוספת מימוש צמודת מדד (בש"ח)
	תנודתיות צפויה:
54.98%	מנה ראשונה ושניה
48.45%	מנה שלישית
	אורך חיי כתבי האופציה (בשנים):
2.5	מנה ראשונה ושניה
3.5	מנה שלישית
	שיעור ריבית חסרת סיכון:
0.59%	מנה ראשונה ושניה
1.29%	מנה שלישית
54.3	שווי כלכלי (מיליוני דולר)

התנודתיות הצפויה נקבעה על בסיס תנודתיות היסטורית של מחירי המניה של החברה. אורך חיי כתבי האופציה נקבע בהתאם להערכת ההנהלה לגבי תקופת ההחזקה של העובדים בכתבי האופציה בהתחשב בתפקידים בחברה ובנסיון העבר של החברה בדבר עזיבתם של עובדים.

שיעור הריבית חסרת סיכון נקבע בהתבסס על התשואה לפדיון של אגרות חוב ממשלתיות שקליות, כאשר יתרת התקופה שלהן שונה לאורך החיים הצפוי של כתבי האופציה.

באור 24 - הון וקרנות

א. הון מניות ופרמיה על מניות

מניות רגילות	
2009	2008
אלפי מניות 1 ש"ח ע.ג.	
7,698	7,698
160,000	160,000

הון מניות מונפק ונפרע ליום 31 בדצמבר (1)

הון רשום

לכל מניה רגילה בהון החברה יש זכות לדיבידנד, למניות הטבה ולהשתתפות בחלוקת עודף נכסי החברה בעת פירוק, באופן יחסי לערך הנקוב של כל מניה, מבלי להתחשב בכל פרמיה ששולמה עליה, והכל בכפוף להוראות תקנון החברה. כל אחת מהמניות מזכה את בעליה בזכות להשתתף באסיפה כללית של החברה ולקול אחד בהצבעה.

מניות החברה רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב. ביום 31 בדצמבר 2009 היה מחיר הסגירה של המניה בבורסה 730 דולר (2008 - 225 דולר).

(1) לתאריך הדוח, מחזיקה חברה מאוחדת, בבעלות ובשליטה מלאה של החברה, ב- 79,886 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של החברה המהוות כ- 1.04% מהון המניות המונפק של החברה.

ב. קרן תרגום של פעילות חוץ

קרן התרגום כוללת את כל הפרשי מטבע החוץ הנובעים מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ וכן מתרגום התחייבויות המגדרות השקעות בפעילות חוץ החל מיום 1 בינואר 2007.

ג. קרנות הון

קרנות הון כוללות:

קרן הגידור שכוללת את החלק האפקטיבי של השינוי הנצבר נטו בשווי ההון של מכשירים המגדרים את תזרים המזומנים והמתייחסים לעסקאות שגודרו, וטרם השפיע על הרווח או הפסד.

קרן ההון בגין נכסים זמינים למכירה שכוללת את השינוי הנצבר נטו בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה, עד למועד גריעת ההשקעה או ירידת ערך ההשקעה.

קרן הון הכוללת זקיפה של הוצאות שכר כנגד גידול מקביל בהון בגין תשלומים מבוססי מניות לעובדים.

ד. דיבידנדים

הדיבידנדים הבאים הוכרזו ושולמו על ידי החברה:

לשנה שהסתיימה
ביום 31 בדצמבר
2008
מיליוני דולר
50

6.48 דולר למניה רגילה

ה. באשר להקצאת כתבי אופציה לעובדים, ראה באור 23, בדבר תשלומים מבוססי מניות.

באור 25 - מכירות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2009	2008	2007
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
2,436	4,302	3,786
5,141	8,257	2,855
4,921	7,243	4,269
12,498	19,802	10,910
140	167	52

הפלגות ושירותים נלווים להפלגות
מכירת דלק ומוצרי
מכירות ושירותים אחרים

לחברות כלולות

באור 26 - עלות המכירות

א. הרכב

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2009	2008	2007
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
920	887	691
819	1,449	990
5,760	9,357	3,512
423	443	287
1,131	1,541	1,351
575	816	652
448	967	599
842	1,072	983
10,918	16,532	9,065
95	104	43

שכר עבודה והוצאות נלוות
הוצאות ייצור, שינוע, תפעול ועבודות חוץ
חומרים וסחורות
פחת והפחתות
הוצאות בקשר טיפול במטענים
דמי חכירת אוניות
דלק ושמן לאוניות
עמלות סוכנים ואחרות

מחברות כלולות

ב. עלות המכירות לפי מקורות הכנסה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2009	2008	2007
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
2,973	4,476	3,623
4,886	8,317	2,688
3,059	3,739	2,754
10,918	16,532	9,065

הפלגות ושירותים נלווים להפלגות
מכירות, זיקוק ושירותים
מכירות ושירותים אחרים

באור 27 - הוצאות מחקר ופיתוח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2009	2008	2007
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
4	4	1
50	55	35
2	2	1
3	3	2
1	-	1
60	64	40
1	-	1
59	64	39

חומרי גלם, עזר וחומרי צריכה
שכר, משכורות והוצאות נלוות
עבודות חוץ
פחת והפחתות
אחרות
סך הוצאות מחקר ופיתוח
בניכוי השתתפות מדינת ישראל בהוצאות המחקר
ופיתוח

באור 28 - הוצאות מכירה, שינוע ושיווק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2009	2008	2007
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
397	591	437
107	113	79
25	32	23
9	11	7
6	5	4
49	33	50
593	785	600

הובלה וביטוח
שכר עבודה והוצאות נלוות
עמלות
פרסום
פחת והפחתות
אחרות

באור 29 - הוצאות הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2009	2008	2007
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
245	263	229
-	3	-
41	77	28
167	193	119
453	536	376

שכר עבודה והוצאות נלוות
חובות מסופקים ואבודים
פחת והפחתות
הוצאות אחרות

באור 30 - הכנסות והוצאות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2009	2008	2007
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
46	59	6
150	25	13
9	47	34
205	131	53
-	60	17
35	55	-
79	-	-
117	31	4
231	146	21

הכנסות אחרות
רווח הון נטו, ממכירת רכוש קבוע
רווח הון משינויים בשעורי החזקה
אחרים

הוצאות אחרות
ירידת ערך נכסים
הפרשות והפחתות
הפסד הון משינויים בשעורי החזקה
הוצאות שונות

באור 31 - הכנסות והוצאות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2009	2008	2007
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
(247)	(41)	(74)
(7)	(6)	(1)
(33)	(50)	(44)
(18)	-	(51)
(263)	-	-
(10)	(10)	-
(578)	(107)	(170)
388	428	313
50	92	158
-	191	-
6	18	19
1	17	-
27	*17	21
22	1	-
8	*13	34
502	777	545
(33)	(37)	(29)
469	740	516
(109)	633	346

הכנסות מימון
שינוי נטו בשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים
שינויים נטו בשווי הוגן של חלוואה שניתנה
הכנסות ריבית מפיקדונות בבנקים
שינוי נטו בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים
המוחזקים למסחר
הכנסות משינויי מבנה חוב
הכנסות אחרות
הכנסות מימון שנוקפו לרווח והפסד

הוצאות מימון
הוצאות ריבית לבנקים ואחרים
הפסד נטו משינוי בשערי חליפין
שינוי נטו בשווי הוגן של נכסים פיננסיים המוחזקים
למסחר
הוצאות ריבית בגין עסקאות איגוח
הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה
הוצאות מימון בגין הטבות לעובדים
שינוי נטו בשווי הוגן של גידור תזרים מזומנים שהועבר
לרווח והפסד
הוצאות אחרות
הוצאות מימון

בניכוי עלויות אשראי שהונו
הוצאות מימון שנוקפו לרווח והפסד

הוצאות (הכנסות) מימון נטו שנוקפו לרווח והפסד
* סווג מחדש

באור 32 - מסים על ההכנסה

א. מסים על ההכנסה הכלולים בדוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2009	2008	2007
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
232	279	161
(34)	(38)	4
198	241	165
(188)	(219)	(45)
10	22	120
76	111	24

הוצאות (הכנסות) מסים שוטפים
 בגין התקופה השוטפת
 התאמות בגין שנים קודמות, נטו*

הכנסות מסים נדחים
 יצירה והיפוך של הפרשים זמניים (1)

סך הוצאות מסים על הכנסה

(1) מתוכם סכום הטבה הנובע מהפסד לצורך מס, זיכוי מס או הפרש זמני מתקופה קודמת שלא הוכר בעבר ואשר שימש להפחתת הוצאות מסים נדחים

* כולל שינוי בשיעור המס בשל חקיקת חוק ההתייעלות הכלכלית.

באור 32 - מסים על ההכנסה (המשך)

ב. התאמה בין המס התיאורטי על הרווח לפני מסים על הכנסה לבין הוצאות המסים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2007	2008	2009	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	
493	1,192	497	רווח לפני מסים על ההכנסה
29%	27%	26%	שיעור המס הסטאטוטורי
143	322	129	מס מחושב לפי שיעור המס הסטאטוטורי של החברה
			תוספת (חסכון) בחבות המס בגין :
			הטבות מס הנובעות מהפחתה בשעורי המס בגין
(55)	(288)	(79)	מפעל מאושר ומפעל מוטב
(2)	10	31	שיעור מס שונה בחברות בנות הפועלות מחוץ לישראל
			נטרול מס מחושב בגין חלק החברה בהפסדי חברות
7	13	2	מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
(2)	(2)	(26)	הכנסות פטורות
(14)	1	(46)	הכנסות חייבות בשיעור מס שונים
6	11	3	הוצאות לא מוכרות
-	(12)	(20)	ניכוי נוסף לצרכי מס של חברות מאוחדות בחוץ לארץ
-	7	16	מס בגין דיבידנד מחוץ לארץ
			הפרשים בין בסיס המדידה של ההכנסה המדווח
(6)	(1)	14	לצרכי מס לבין בסיס המדידה של ההכנסה המדווח
			בדוחות הכספיים (דולר)
(3)	(69)	(72)	ניצול הפסדים והטבות משנים קודמות בגינם לא
			נרשמו מסים נדחים
3	-	7	שינוי בהפרשים זמניים שלא מוכרים בגינם מסים
			נדחים
			הפסדים והטבות לצורכי מס מהתקופה בגינם לא
33	71	131	נרשמו מסים נדחים
(3)	(53)	(35)	מסים בגין שנים קודמות
1	9	(37)	השפעת השינוי בשיעור המס
12	3	(8)	הפרשים אחרים
120	22	10	מסים על ההכנסה הכלולים בדוחות רווח והפסד

באור 32 - מסים על ההכנסה (המשך)

ג. נכסי והתחייבויות מסים נדחים

(1) **נכסי והתחייבויות מסים נדחים שהוכרו**
המסים הנדחים בגין חברות בישראל מחושבים לפי שיעור מס הצפוי לחול במועד ההיפוך כמפורט לעיל. מסים נדחים בגין חברות בנות הפועלות מחוץ לישראל חושבו לפי שיעורי המס הרלוונטיים בכל מדינה.

נכסי והתחייבויות מסים נדחים מיוחסים לפריטים הבאים:

רכוש קבוע	הטבות לעובדים	מלאי	ניכויים והפסדים להעברה לצרכי מס	אחרים	סך הכל
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
(956)	108	45	77	(55)	(781)
4	(2)	(2)	219	-	219
-	22	-	2	2	26
2	-	-	-	-	2
(7)	(1)	-	1	1	(6)
יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2008*					
שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד*					
שינויים אשר נזקפו להון					
הפרשים מקרנות תרגום					
צירופי עסקים					
(957)	127	43	299	(52)	(540)
יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2008*					
שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד					
שינויים אשר נזקפו להון					
הפסדים מקרנות תרגום					
צירופי עסקים					
יציאה מאיחוד					
265	2	(12)	(33)	4	226
-	2	-	(7)	(1)	(6)
(5)	-	-	(1)	(1)	(7)
(1)	-	-	-	(1)	(2)
340	(18)	-	(95)	6	233
יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2009					
(358)	113	31	163	(45)	(96)

* סווג מחדש

(2) **המסים הנדחים מוצגים במאזנים כדלקמן:**

31 בדצמבר 2009	31 בדצמבר 2008
מיליוני דולר	מיליוני דולר
110	82
(206)	(622)
(96)	(540)

במסגרת נכסים שאינם שוטפים
במסגרת ההתחייבויות שאינן שוטפות

(3) **נכסי מסים נדחים שלא הוכרו**
נכסי מסים נדחים לא הוכרו בגין הפריטים הבאים:

ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר
2009	2008
מיליוני דולר	מיליוני דולר
748	620

הפסדים לצורך מס

לפי חוקי המס הקיימים, אין הגבלת זמן על ניצול הפסדים לצורכי מס ועל ניצול ההפרשים הזמניים הניתנים לניכוי. נכסי מסים נדחים לא הוכרו בגין פריטים אלה, כיוון שאין זה צפוי כי תהיה בעתיד הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצל את הטבות המס.

באור 32 - מסים על ההכנסה (המשך)

ד. מיסוי החברות בישראל

1. מדידת התוצאות לצרכי מס על פי חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 (להלן - חוק התיאומים)

על חברות הקבוצה בישראל חל חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) התשמ"ה - 1985. על פי חוק זה נמדדות התוצאות לצרכי מס על בסיס ריאלי בהתאם לעליית המדד. חברות קבוצת כי"ל בישראל מציגות את דוחותיהן הכספיים בדולרים. צים מודדת את התוצאות לצרכי מס בדולרים וזאת בהתבסס על ניהול פנקסים לצורכי מס בדולרים, כפי שנקבע בתקנות. ההפרש בין שיעור עליית המדד לבין שיעור השינוי בשער החליפין היציג של הדולר, על בסיס שנתי ומצטבר משפיע על היחס בין המס בפועל להכנסה המדווחת.

ביום 26 בפברואר 2008 עבר בכנסת חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20) (הגבלת תקופת התחולה), התשמ"ח - 2008 (להלן - "התיקון"). בהתאם לתיקון, תחולתו של חוק התיאומים תסתיים בשנת המס 2007, ומשנת המס 2008 לא יחולו עוד הוראות החוק, למעט הוראות המעבר שמטרתן למנוע עיוותים בחישובי המס.

בהתאם לתיקון, משנת המס 2008 ואילך לא תחושב עוד התאמה של ההכנסות לצרכי מס לבסיס מדידה ריאלי. כמו כן, תופסק ההצמדה למדד של סכומי הפחת על נכסים קבועים ושל סכומי הפסדים מועברים לצרכי מס, באופן שסכומים אלה יתואמו עד למדד של סוף שנת המס 2007, והצמדתם למדד תיפסק ממועד זה ואילך. השפעת התיקון לחוק התיאומים קיבלה ביטוי בחישוב המסים השוטפים והמסים הנדחים החל משנת 2008. תקנות מס הכנסה תיאומים בשל אינפלציה (שיעורי פחת), התשמ"ו - 1986 המתירות פחת בשיעורים אחרים מאלה שבסעיף 21 לפקודה, ימשיכו לחול גם לאחר סיום תחולת חוק התיאומים לפיכך תוכל החברה לדרוש פחת מואץ גם בתקופות הבאות.

מכוח חוק התיאומים, זכאיות החברות המאוחדות התעשייתיות לתבוע פחת מואץ על רכוש קבוע.

2. שיעורי המס

א. על פי חוק החברה לישראל בע"מ, התשכ"ט - 1969, היתה החברה פטורה ממס על רווחי ההון לתקופה של 30 שנה שהסתיימה בשנת 1999.

ב. ביום 25 ביולי 2005, עבר בכנסת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 147), התשמ"ה-2005, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית של שיעור מס החברות עד ל- 25% בשנת המס 2010 ואילך.

ביום 14 ביולי 2009, עבר בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו- 2010), התשמ"ט-2009, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית נוספת של שיעור מס החברות עד ל- 18% בשנת המס 2016 ואילך. בהתאם לתיקונים האמורים, שיעורי מס החברות החלים בשנת המס 2009 ואילך הינם כדלקמן: בשנת המס 2009 - 26%, בשנת המס 2010 - 25%, בשנת המס - 24% 2011, בשנת המס 2012 - 23%, בשנת המס 2013 - 22%, בשנת המס 2014 - 21%, בשנת המס 2015 - 20% ובשנת המס 2016 ואילך יחול שיעור מס חברות של 18%. השלכת השינוי בשיעורי המס כאמור קיבלה ביטוי בשנת 2009 באופן של קיטון ביתרת התחייבות מס נדחה והכרה בהכנסות מס בסך של כ-129 מיליון דולר (מתוך זה מיוחס לבעלים של החברה האם סך של כ-64 מיליון דולר).

המסים השוטפים ויתרות המסים הנדחים לתקופות המדווחות בדוחות כספיים אלה מחושבים בהתאם לשיעורי המס החדשים כפי שנקבעו בחוק ההתייעלות הכלכלית.

ג. ביום 17 בספטמבר 2009 פורסמו תקנות מס הכנסה (קביעת שיעור ריבית לעניין סעיף 3(י)) (תיקון), התשמ"ט-2009, במסגרתן שונו באופן מקיף הוראות תקנות מס הכנסה (קביעת שיעור ריבית לעניין סעיף 3(י)), התשמ"ו-1986.

התיקון חל על הלוואה שניתנה החל מיום 1 באוקטובר 2009, ובמסגרתו נקבעו גם הוראות מעבר ביחס להלוואות שניתנו לפני יום תחילתו של התיקון.

שיעור הריבית לעניין סעיף 3(י) לפקודה, ביחס לנישומים הכפופים לו הנותנים הלוואה בשקלים, נקבע בשיעור של 3.3% לשנה (שיעור זה עשוי להשתנות כתלות בשיעור העלות הכוללת הממוצעת לאשראי לא צמוד הניתן לציבור על ידי הבנקים).

לעומת זאת, כאשר הלוואה ניתנת במטבע חוץ (כהגדרתו בתקנות) שיעור הריבית לעניין סעיף 3(י) נקבע כשיעור השינוי בשער החליפין של אותו מטבע חוץ בתוספת 3%.

בנוסף, נקבעה הוראה מיוחדת ביחס לקביעת שיעור הריבית לעניין הלוואה שקלית או במטבע חוץ שניתנה בתקופה של עד 14 יום לפני או אחרי שהתקבלה הלוואה בתנאים זהים שלא מקרוב.

ד. ביום 17 ביולי 2008, פורסמו תקנות חדשות לעניין פחת מואץ הקובעות הוראה, לפיה נישום יהיה זכאי לתבוע פחת מואץ (בשיעור של 50%), בשל ציוד המשמש במישרין לפעילות מזכה בענפי התעשייה הבניה, החקלאות והתיירות, שנרכש בתקופה שמיום 1 ביוני 2008 ועד 31 במאי 2009 לפי המאוחר. כאמ"ל אימצה תקנה זו לגבי השקעות ברכוש קבוע שנרכשו בתקופה הנ"ל ותבעה פחת לצורך מס בהתאם.

ה. מיסוי החברות מחוץ לישראל

חברות מאוחדות שאינן ישראליות נישומות על בסיס חוקי המס בארצות מושבן.

באור 32 - מסים על ההכנסה (המשך)

ו. חוקי עידוד בישראל

1. הטבות במס בתוקף החוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 (להלן - חוק העידוד)

מתקני הייצור של כמה מהחברות המאוחדות בישראל (להלן - החברות) קיבלו מעמד של "מפעל מאושר" או "מפעל מוטב" על פי חוק העידוד, לרבות תיקון מס' 60 לחוק שפורסם באפריל 2005.

ההטבות מהן נהנות החברות הן בעיקר:

א. שיעורי מס מופחתים

בתקופת ההטבות - עשר שנים החל מהשנה שבה היתה לראשונה הכנסה חייבת מהמפעל המאושר או המוטב (ובתנאי שטרם חלפו תקופות מגבלה כקבוע בחוק) - חל על הכנסת החברות מהמפעלים המאושרים והמוטבים שבבעלותן מס בשיעורים מופחתים או שקיים פטור ממס בגין הכנסה זו, כדלקמן:

- 1) מס חברות על מפעלים מאושרים בשיעור של 0% או 25% במקום מס בשיעור הרגיל.
- 2) מס חברות על מפעלים מוטבים בשיעור של 0% במסלול הרגיל ו- 11.5% במסלול אירלנד במקום מס בשיעור הרגיל.

לחברה מפעלים מאושרים בשיעור המס שלהם 0% ו- 25%. כמו כן לחברה מפעלים מוטבים במסלול הרגיל (שיעור מס 0%) ומפעלים מוטבים במסלול אירלנד (שיעור מס של 11.5%).

במקרה של חלוקת דיבידנד במזומן מתוך הכנסה שחל לגביה פטור כאמור לעיל, תהיה החברה חייבת בתשלום מס בשיעור מגולם של 25% בגין הסכום שיחולק. ההפרש הזמני המיוחס לחלוקת דיבידנד מתוך הכנסה שחל לגביה הפטור ליום 31 בדצמבר 2009, מסתכם לסך של כ- 1,170 מיליון דולר.

החלק הזכאי להטבות בשיעורי המס, מתוך ההכנסה החייבת במס, מבוסס על היחס שבין המחזור המיוחס ל"מפעל המאושר" או "המפעל המוטב", לכלל המחזור של החברה; המחזור המיוחס ל"מפעל המאושר" מחושב ככלל, על פי הגידול במחזור, ביחס למחזור "בסיס", המיוחס לשנה שקדמה להפעלת ה"מפעל המאושר", או בסיס אחר שנקבע בכתב האישור. המחזור המיוחס ל"מפעל המוטב" מחושב ככלל, על פי הגידול במחזור ביחס למחזור "בסיס", המיוחס לממוצע של המחזורים בשלוש השנים שקדמו לשנת הבחירה של "המפעל המוטב".

ב. פחת מואץ

בגין בניינים, מכונות וציוד המשמשים את המפעל המאושר זכאית החברה לניכוי פחת מואץ בהתאם להוראות החוק, החל בשנת ההפעלה של כל נכס.

ג. תנאים לתחולת ההטבות

ההטבות כדלעיל מותנות בקיום תנאים שנקבעו בחוק, בתקנות שהותקנו על פיו ובכתבי האישור שלפיהם בוצעו ההשקעות במפעלים המאושרים. אי-עמידה בתנאים עלולה לגרום לביטול ההטבות, כולן או מקצתן, ולהחזר סכומי ההטבות בתוספת ריבית פיגורים.

ד. במסגרת חוק עידוד השקעות הון נקבע בעבר כי התקופה בין תחילת שנת ההפעלה של המפעלים המאושרים במסלול מענקים לבין תחילת שנת הבחירה של מפעלים מוטבים ("תקופת הצינון") הינה חמש שנים. ביום 16 בנובמבר 2008, התקבל תיקון מספר 65 לחוק עידוד השקעות הון, התשי"ט-2008, לפיו קוצרה תקופת הצינון מחמש שנים לשלוש שנים, בתוקף למפרע מיום 1 באפריל 2005. השפעת תיקון החוק על הוצאות המס לשנת 2008 היתה הכנסת מס בסך של כ- 70 מיליון דולר.

2. חוק עידוד התעשייה (מיסים), תשכ"ט-1969 (להלן - חוק התעשייה):

א. חלק מחברות הקבוצה בישראל הן "חברות תעשייתיות" כמשמעותן בחוק התעשייה. בתוקף מעמד זה זכאיות החברות לתבוע פחת בשיעורים מוגדלים לגבי ציוד המשמש בפעילות תעשייה, כפי שנקבע בתקנות מכוח חוק התיאומים.

ב. המפעלים התעשייתיים שבבעלות חלק מחברות הקבוצה בישראל הם בני קו ייצור אחד ובתוקף זה מגישות אותן החברות דוח מס מאוחד לפי סעיף 23 לחוק עידוד התעשייה. בהתאם לכך, זכאית כל אחת מהחברות האמורות, לקזז את הפסדיה לצורכי מס מההכנסה החייבת של החברה השניה.

ז. אי החלת תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) לצרכי מס

ביום 4 בפברואר 2010 פורסם ברשומות חוק לתיקון פקודת מס הכנסה מספר 174 - הוראת שעה לשנות המס 2007, 2008 ו- 2009 (להלן: "התיקון לפקודה"). בהתאם לתיקון לפקודה תקן חשבונאות ישראלי מספר 29 בדבר אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), לא יחול לצורך קביעת ההכנסה החייבת בשנים האמורות אף אם יושם לצורך עריכת הדוחות הכספיים.

לתיקון הפקודה אין השפעה על הדוחות הכספיים.

באור 32 - מסים על ההכנסה (המשך)

ח. הפסדים להעברה לצורכי מס

לקבוצה הפסדים וניכויים לצורכי מס ליום 31 בדצמבר 2009, המועברים לשנים הבאות, בסך של כ- 1,839 מיליון דולר, וכן הפסדי הון לצורכי מס בסך של כ- 157 מיליון דולר. הקבוצה רשמה מסים נדחים בגין הפסדים להעברה בסך של 1,091 מיליון דולר. יתרת ההפסדים להעברה בגינם לא נוצרו מסים נדחים הינה בסך כ- 748 מיליון דולר, בגין הפסדי הון לא נזקפו מיסים נדחים.

ט. הוראת שעה - תיקון 169 לפקודת מס הכנסה

ביום 1 בינואר 2009 התקבל תיקון 169 לפקודת מס הכנסה כהוראת שעה לשנת המס 2009 בלבד, לפיו חברה יכולה לבחור לשלם 5% מס על הכנסה מדיבנדנד שהתקבל בידה בשנת 2009 ושולם לה על ידי חבר בני אדם תושב חוץ, ובלבד שהתקיימו מספר תנאים כקבוע בהוראת שעה. לאחר שחברה מאוחדת בחנה את הדרך ליישום התיקון האמור לפקודה, אישר דירקטוריון החברה המאוחדת הצעה, למשיכה חד פעמית של רווחים מחברות מאוחדות בחו"ל, בהיקף של 209 מיליון דולר.

י. שומות מס סופיות

חברות הקבוצה בישראל קבלו שומות סופיות לשנים שונות עד וכולל השנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2006, יחד עם זאת השומות עד וכולל לשנת המס 2003 נחשבות כסגורות.

כ"ל וחברות הבנות המאוחדות עימה לצרכי מס נמצאות בדיונים עם רשויות המס בישראל על שומות לשנים 2004-2007. להערכת כ"ל ההפרשה הכלולה בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2009 מכסה את חשיפות המס העולות מדיוני השומות.

החברה נמצאת בדיונים עם רשויות המס בישראל לשנים 2005 - 2004. להערכת החברה, ההפרשה הכלולה בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2009 מכסה את חשיפות המס העולות מדיוני השומות.

באור 33 - רווח למניה

הנתונים ששימשו בחישוב הרווח הבסיסי והמדולל למניה

א. רווח המיוחס לבעלי מניות רגילות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2009	2008	2007
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
6	320	113
-	4	4
6	324	117
(1)	(4)	(1)
5	320	116

רווח נקי לשנה

בתוספת - השפעות חלק ברווחי חברות מוחזקות

רווח לשנה המיוחס לבעלי המניות הרגילות (בסיסי)

הפרש בגין:

חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות

רווח לשנה המיוחס לבעלי המניות הרגילות (מדולל)

ב. ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות

2009	2008	2007
אלפי מניות רגילות	אלפי מניות רגילות	אלפי מניות רגילות
7,611	7,568	7,567
7	43	-
-	-	1
7,618	7,611	7,568
-	-	1
1	8	50
7,619	7,619	7,619

יתרה לתחילת שנה

נוסף -

אופציות חברת בת שמומשו למניות החברה
מניות שנבעו מהמרת אגרות חוב להמרה

ממוצע משוקלל של מספר המניות ששימשו לצורך חישוב
הרווח הבסיסי למניה

נוסף -

השפעת ההמרה של אגרות חוב ניתנות להמרה
השפעת המימוש של אופציות למניות

ממוצע משוקלל של מספר המניות ששימשו לצורך חישוב
הרווח המדולל למניה

באור 34 - מידע על מגזרי פעילות

א. כללי

פילוח הקבוצה למגזרי פעילות ברי דיווח בהתאם לתקן נגזר מדיווחי ההנהלה, המבוססים על תחומי הפעילות של חברות מאוחדות עיקריות כ"ל, בז"ן וצ"ס. המרכיבות את הקבוצה, כמפורט להלן:

(1) **כימיקלים לישראל בע"מ** - כ"ל הינה קבוצה רב לאומית, הפועלת בעיקר בתחומי הדשנים והכימיקלים המיוחדים. לקבוצת כ"ל זכויות ורשיונות להפקת מינרלים מים המלח, זכויות כרייה לסלע פוספט בנגב וכן, הסכמי חכירה ורשיונות לכריית אשלג ומלח ממכרות תת קרקעיים בספרד ובאנגליה. כ"ל עוסקת בהפקת מינרלים אלה, במכירתם ברחבי תבל וכן בפיתוח, ייצור ושווק של מוצרי המשך המבוססים בעיקר על חומרי גלם אלו.

(2) **בתי זיקוק לנפט בע"מ** - בז"ן והחברות המאוחדות שלה עוסקות בעיקר בזיקוק נפט גולמי, בייצור מוצרי דלק, חומרי גלם לתעשייה הפטרוכימית וחומרים לתעשיית הפלסטיקה. עיקר מכירות קבוצת בז"ן נובעות מבז"ן אשר רוכשת נפט גולמי וחומרי ביניים, מזקקת ומפרידה אותם למוצרים שונים, חלקם מוצרים סופיים וחלקם חומרי גלם בייצור מוצרים אחרים.

(3) **צ"ס שירותי ספנות משולבים בע"מ** - צ"ס עוסקת בעיקר בתחום ההובלה הקווית באמצעות מכולות. הפעלת קווי הפלגה בין יעדים קבועים ולפי לוח זמנים קבוע. צ"ס מספקת, בהיקף לא מהותי, שירותים נלווים לפעילותה הספנותית כמו שירותי שילוח, עמילות מכס שירותי תובלה יבשתיים, הפצה, אחסנה, ביטוח, מסופי המכלה, שירותי הפעלת טרמינלים ימיים ופעילות לוגיסטית.

הערכת ביצועי החברה במסגרת דיווחי ההנהלה מבוססת על רווח EBITDA.

מידע בדבר תוצאות מגזרי הפעילות מפורט להלן. מידע המתייחס לתקופות קודמות הוצג מחדש. תמחיר בין מגזרי נקבע בהתבסס על מחירי עסקאות במהלך העסקים הרגיל.

באור 34 - מידע על מגזרי פעילות (המשך)

ב. מידע אודות מגזרים בני דיווח

מידע אודות פעילות המגזרים בני הדיווח מוצג בטבלה להלן.

סך הכל מיליוני דולר	התאמות מיליוני דולר	אחרים מיליוני דולר	צים מיליוני דולר	בז"ן מיליוני דולר	כ"ל מיליוני דולר	
12,498	-	371	2,436	5,141	4,550	שנת 2009:
18	-	-	13	1	4	סך הכנסות מחיצוניים
12,516	-	371	2,449	5,142	4,554	הכנסות ממכירות בין המגזרים
(18)	-	-	(13)	(1)	(4)	ביטול מכירות בין מגזרים
12,498	-	371	2,436	5,141	4,550	סך הכנסות
982	-	(27)	(518)	282	1,245	רווח (הפסד) לפי EBITDA
533	42	26	157	79	229	פחת והפחתות
(578)	20	(152)	(295)	(61)	(90)	הכנסות מימון
469	(19)	198	120	87	83	הוצאות מימון
51	-	56	(1)	(5)	1	חלק בהפסדי (רווחי) חברות כלולות
475	43	128	(19)	100	223	רווח (הפסד) לפני מיסים
507	(43)	(155)	(499)	182	1,022	מיסים על ההכנסה
10	(78)	3	(70)	(14)	169	רווח (הפסד) לשנה
497	35	(158)	(429)	196	853	פריטים מהותיים אחרים שאינם במזומן:
36	-	-	5	-	31	ירידת ערך רכוש קבוע ונכסים מוחשיים
10,863	(4,106)	2,009	3,210	3,871	5,879	נכסי המגזר
1,284	(14)	1,172	83	14	29	השקעות בחברות כלולות
12,147						
8,822	(3,243)	3,454	2,765	2,733	3,113	התחייבויות המגזר
981	-	54	317	181	429	הוצאות הוניות

באור 34 - מידע על מגזרי פעילות (המשך)

ב. מידע אודות מגזרים בני דיווח (המשך)

סך הכל מיליוני דולר	התאמות מיליוני דולר	אחרים מיליוני דולר	צים מיליוני דולר	בז"ן מיליוני דולר	כ"ל מיליוני דולר	
19,802	-	344	4,302	8,257	6,899	שנת 2008:
29	-	-	24	-	5	סך הכנסות מחיצוניים
19,831	-	344	4,326	8,257	6,904	הכנסות ממכירות בין המגזרים
(29)	-	-	(24)	-	(5)	ביטול מכירות בין מגזרים
19,802	-	344	4,302	8,257	6,899	סך הכנסות
2,676	-	4	(20)	(77)	2,769	רווח (הפסד) לפי EBITDA
806	55	12	230	75	434	פחת והפחתות
(107)	53	(28)	(11)	(65)	(56)	הכנסות מימון
740	(53)	277	212	126	178	הוצאות מימון
45	-	68	(12)	3	(14)	חלק בהפסדי (רווחי) חברות כלולות
1,484	55	329	419	139	542	
1,192	(55)	(325)	(439)	(216)	2,227	רווח (הפסד) לפני מיסים
22	(15)	12	(101)	(107)	233	מיסים על ההכנסה
1,170	(40)	(337)	(338)	(109)	1,994	רווח (הפסד) לשנה
303	-	-	97	-	206	פריטים מהותיים אחרים שאינם במזומן: ירידת ערך רכוש קבוע ונכסים מוחשיים
14,080	634	2,106	3,260	2,369	5,711	נכסי המגזר
626	6	477	80	36	27	השקעות בחברות כלולות
14,706						
11,050	(424)	3,558	2,835	1,854	3,227	התחייבויות המגזר
1,062	-	15	461	142	444	הוצאות הוניות

באור 34 - מידע על מגזרי פעילות (המשך)

ב. מידע אודות מגזרים בני דיווח (המשך)

סך הכל מיליוני דולר	התאמות מיליוני דולר	אחרים מיליוני דולר	צים מיליוני דולר	בז"ן מיליוני דולר	כ"ל מיליוני דולר	
10,910	-	167	3,786	2,855	4,102	שנת 2007 :
25	-	-	23	-	2	סך הכנסות מחיצוניים
10,935	-	167	3,809	2,855	4,104	הכנסות ממכירות בין המגזרים
(25)	-	-	(23)	-	(2)	ביטול מכירות בין מגזרים
10,910	-	167	3,786	2,855	4,102	סך הכנסות
1,228	-	(26)	159	160	935	רווח (הפסד) לפי EBITDA
366	22	5	107	40	192	פחת והפחתות
(170)	-	(61)	(75)	(7)	(27)	הכנסות מימון
516	-	213	112	87	104	הוצאות מימון
23	-	38	(11)	-	(4)	חלק בהפסדי (רווחי) חברות כלולות
735	22	195	133	120	265	
493	(22)	(221)	26	40	670	רווח (הפסד) לפני מיסים
120	(18)	7	6	5	120	מיסים על ההכנסה
373	(4)	(228)	20	35	550	רווח (הפסד) לשנה
17	-	-	-	-	17	פריטים מהותיים אחרים שאינם במזומן : ירידת ערך רכוש קבוע ונכסים מוחשיים

* תוצאות מגזר בז"ן מאוחדות בדוח החברה החל מיום 1 ביוני 2007.

באור 34 - מידע על מגזרי פעילות (המשך)

ג. גילויים ברמת היישות

1. מידע על בסיס אזורי גיאוגרפיים

בהצגת המידע על בסיס מגזרי גיאוגרפיים, ההכנסות המגזר מבוססות על המיקום הגיאוגרפי של הלקוחות. הנכסים מבוססים על המיקום הגיאוגרפי של הנכסים.

הכנסות הקבוצה ממכירות ללקוחות חיצוניים על בסיס מיקום גיאוגרפי של הנכסים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2007	2008	2009	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	
2,322	4,508	3,342	אירופה
1,076	2,243	204	אסיה
1,488	2,563	1,404	אמריקה
2,096	5,669	4,699	ישראל
3,786	4,302	2,436	צים (1)
142	517	413	אחרים והתאמות
10,910	19,802	12,498	סך הכנסות

נכסי הקבוצה שאינם שוטפים על בסיס מיקום גיאוגרפי:

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	
718	792	אירופה
997	1,043	אמריקה
3,681	1,711	ישראל
2,297	2,585	צים (2)
76	80	אחרים והתאמות
7,769	6,211	סך נכסים

* מורכב מרכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים.

להלן נתוני צים:

(1) הכנסות צים ממכירות ללקוחות חיצוניים על בסיס אזורי גיאוגרפיים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2007	2008	2009	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	
1,282	1,418	899	טרנס פסיפיק
717	917	294	אסיה אירופה
608	643	456	טרנס אטלנטיק
199	221	173	פנים אמריקה
215	235	194	פנים אירופה
187	184	66	פנים אסיה
578	684	354	אחר
3,786	4,302	2,436	

באור 34 - מידע על מגזרי פעילות (המשך)

ג. גילויים ברמת היישות (המשך)

1. מידע על בסיס אזוריים גיאוגרפיים (המשך)

(2) נכסי צים שאינם שוטפים על בסיס אזוריים גיאוגרפיים :

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	
523	800	טרנס פסיפיק
454	220	אסיה אירופה
188	223	טרנס אטלנטיק
41	77	פנים אמריקה
84	91	פנים אירופה
48	83	פנים אסיה
164	533	אחר
795	558	לא מוקצה
2,297	2,585	

באור 35 - צדדים קשורים ובעלי עניין

א. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים)

הטבות בגין העסקת אנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטור) כוללות :

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2007		2008		2009	
אלפי דולר	מס' אנשים	אלפי דולר	מס' אנשים	אלפי דולר	מס' אנשים
3,023	3	3,382	2	2,921	2
1,870	1	-	-	-	-
-	-	1,732	1	759	1
4,893		5,114		3,680	

הטבות לעובדים לטווח קצר
הטבות לאחר סיום העסקה
תשלומים מבוססי מניות

באשר לתוכנית אופציות למנהלים ראה באור 23.

הטבות בגין דירקטורים שאינם מועסקים בחברה :

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2007		2008		2009	
אלפי דולר	מס' אנשים	אלפי דולר	מס' אנשים	אלפי דולר	מס' אנשים
463	10	742	11	927	12

דירקטורים שאינם מועסקים

ב. עסקות עם בעלי עניין וצדדים קשורים :

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2007	2008	2009	
אלפי דולר	אלפי דולר	אלפי דולר	
144,878	155,508	119,669	הוצאות תפעוליות של הפלגות ושרותים
493	539	486	הוצאות הנהלה
-	-	4,291	הוצאות אחרות

באור 35 - צדדים קשורים ובעלי עניין (המשך)

ג. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים:

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009	קבוצת עופר מיליוני דולר	קבוצת בנק לאומי מיליוני דולר	קבוצת בנק מזרחי מיליוני דולר	סה"כ בעלי עניין וצדדים קשורים מיליוני דולר	סה"כ בעלי עניין וצדדים קשורים מיליוני דולר
-	167	5	172	284		
-	22	3	25	5		
6	-	-	6	17		
-	26	3	29	15		
21	-	-	21	-		
-	170	3	173	423		
2	1	-	3	15		
-	2	-	2	-		
אשראי לזמן ארוך						
159	-	40	199	292		
5.53	-	4.60				
-	14	1	15	-		
-	7.74	4.90				
-	13	-	13	13		
-	*5.45	-				
שנות פרעון:						
14	1	-				
20	1	-				
23	1	40				
23	1	-				
16	1	-				
63	22	1				
159	27	41				

ד. במהלך שנת 2006 החליט דירקטוריון צים, לאור המאפיינים היחודיים של ענף הספנות, כי עסקאות חכירת אוניות מבעלי עניין לתקופות שאינן עולות על חמש שנים תיחשבה כעסקאות שאינן חריגות וזאת בכפוף למספר מגבלות באשר למספר האוניות המוחכרות לתקופות קצרות מבעלי עניין ולהתחייבויות הכספיות בקשר לכך. כל עסקת חכירה לתקופה קצרה עם צד קשור אשר תעשה תוך חריגה מהמגבלות שנקבעו, תחשב לעסקה חריגה.

נכון לימים 31 בדצמבר 2008 ו-2009, עמדה צים במגבלות שנקבעו.

בנוסף, הוחלט לאשר הסכם לשיתוף פעולה ("הסכם מסגרת") בין צים לבין בעלי עניין בחברה. נשוא עסקת המסגרת הינו הסכם לשיתוף פעולה בין צים לבין בעל עניין לתקופה של 12 שנים החל מחודש מאי 2006 (מועד אישורו על ידי האסיפה הכללית של צים). עסקת המסגרת כוללת שורה של מגבלות, מבחנים ואמות מידה אשר נועדו להבטיח את נאותות, מידתיות, הוגנות ושקיפות של כל עסקה אשר תבוצע מכוחה של עסקת המסגרת ותאפשר לוועדות הביקורת ולדירקטוריונים של צים והחברה לבחון את עמידתה של כל עסקה בתנאים כאמור. באשר להתקשרויות בגין חכירות תפעוליות של אניות וצידון עם בעלי עניין, ראה באור 3.ג.22.

* לגבי התניות הקיימות לקביעת שעור הריבית ראה באור 3.א.3.ג.22.

באור 35 - צדדים קשורים ובעלי עניין (המשך)

ה. בשנת 2007 אישרו ועדות הביקורת והדירקטוריונים של החברה ושל צים, נוהל שימוש בשירותי הטסה פרטיים מחברה בעלת עניין. בגין השימוש בשירותי ההטסה על ידי יו"ר החברה - מר עידן עופר - וממלאי תפקיד בחברה, החברה תשלם לחברת ההטסה סך שלא יעלה על סכום השווה למחירה של טיסה ברמת מחלקת עסקים לאותו היעד כפי שיהא מעת לעת, וזאת עבור כל נוסע בתפקיד בטיסה הרלבנטית.

ו. במסגרת הקמת נציגות החברה בסין, שתהא אחראית על פיתוח וקידום ענייני החברה בסין, אישרה ועדת הביקורת של החברה התקשרות עם חברה הקשורה לבעל השליטה בחברה בהסדר לפיו תקבל החברה שירותי משרד בסין ממשרדה של אותה חברה בתמורה להשתתפות בשיעור של 75% מהעלות החודשית הכוללת של שירותים אלה. על פי תנאי ההסדר סך השתתפות החברה בעלות כאמור הינו כ- 19 אלף דולר בחודש.

ז. בדבר שיפוי וביטוח אחריות נושאי משרה, ראה באור 22(ג1).

ח. גילוי לעסקאות עם חברות כלולות ניתן במסגרת הביאורים.

באור 36 - ניהול סיכונים פיננסיים

א. כללי

לקבוצה פעילות בינלאומית ענפה במסגרתה היא חשופה לסיכונים אשראי, סיכונים נזילות וסיכונים שוק (הכולל סיכון מטבע, סיכון ריבית, סיכון אנפלציה וסיכון מחיר אחר). כדי לצמצם את החשיפה לסיכונים אלה, מחזיקה הקבוצה מכשירים פיננסיים נגזרים (כולל עסקאות אקדמה, עסקאות החלפה ואופציות). לצרכי גידור כלכלי (לא חשבונאי) של סיכונים מטבע חוץ, סיכונים אינפלציה, סיכונים מחירי סחורות וסיכונים ריבית וכן מחירי תשומות. כמו כן, הקבוצה מחזיקה במכשירים פיננסיים נגזרים לגידור החשיפה לשינויים בתזרימי המזומנים של הלוואות ואגרות חוב שהונפקו המהווים גידור חשבונאי.

בבאור זה ניתן מידע בדבר החשיפה של הקבוצה לכל אחד מהסיכונים שלעיל, מטרות הקבוצה, מדיניות ותהליכים לגבי מדידה וניהול של הסיכון.

ניהול הסיכונים של חברות הקבוצה מבוצע על ידן במסגרת הניהול השוטף של החברות. חברות הקבוצה עוקבות אחרי היקף החשיפות באופן שוטף. מדיניות ההגנות בכל סוגי החשיפות נדונה בדירקטוריונים של החברות.

האחריות המקיפה לבסס את מסגרת ניהול הסיכונים של הקבוצה ולפקח עליה מצויה בידי הדירקטוריון. הדירקטוריון מינה את סמנכ"ל הכספים של החברה לניהול הסיכונים בחברה ובחברות המטה. ועדת הכספים דנה באופן שוטף בניהול הסיכונים של החברה.

ועדת הביקורת של הדירקטוריון, על פי תוכנית עבודה הנקבעת מעת לעת, מפקחת גם על מעקב ההנהלה אחר ביצוע מדיניות ניהול הסיכונים של החברה.

ב. סיכון אשראי

סיכון אשראי הוא סיכון להפסד כספי שיגרם לקבוצה באם לקוח או צד שכנגד למכשיר פיננסי לא יעמוד בהתחייבויותיו החוזיות, והוא נובע בעיקר מחובות של לקוחות וחייבים אחרים וכן מהשקעות בניירות ערך ועסקאות בנגזרים.

המזומנים ושווי המזומנים, הפקדונות לזמן קצר וההשקעות הסחירות לזמן קצר של הקבוצה מופקדים בעיקרם בתאגידים בנקאיים ומוסדות כספיים בישראל, באירופה וארה"ב. ניירות הערך הסחירים המוחזקים בידי הקבוצה מייצגים בעיקר אגרות חוב קונצרניות בישראל ובחו"ל ושל ממשלת ישראל וקרנות נאמנות המשקיעות בעיקר באגרות חוב. להערכת הקבוצה סיכון האשראי בגין יתרות אלה הינו נמוך.

הקבוצה מגבילה את החשיפה לסיכון אשראי על ידי השקעה בניירות ערך נזילים בלבד כאשר נקבעו בחברות מגבלות להשקעה בדירוג אשראי ומח"מ.

עסקאות הנגזרים נעשות עם תאגידים פיננסיים גדולים בארץ ובחוץ לארץ ולפיכך לדעת הנהלת הקבוצה סיכון אשראי הינו נמוך.

באור 36 - ניהול סיכונים פיננסיים (המשך)

ב. סיכון אשראי (המשך)

רוב מכירות הקבוצה נעשות למספר רב של לקוחות בפיזור גיאוגרפי רחב, לפיכך, החשיפה לריכוז סיכון אשראי בקשר לחייבים לקוחות הינה מוגבלת. חברות בקבוצה קבעו מדיניות אשראי ללקוחות וכן הן בוחנות באופן שוטף את טיב הלקוחות וכוללת בחשבוניתיה הפרשה מתאימה בגין חובות מסופקים. כמו כן חלק מחובות הלקוחות מבוטח בביטוח סיכוני סחר חוץ.

חברות הקבוצה מפקידות את מרבית הנכסים הכספיים הנזילים שלה בפקדונות בנקאיים לטווח קצר בלבד. כל הפיקדונות מופקדים בתאגידים בנקאיים מן השורה הראשונה תוך פיזור נאות שבין התאגידים הבנקאיים ושימוש מועדף בתאגידים בנקאיים הנותנים הלוואות לחברה.

ג. סיכון נזילות

סיכון נזילות הוא הסיכון שחברה לא תוכל לעמוד במחויבויותיה הפיננסיות בהגיע מועד תשלומן. גישת החברה לניהול סיכונים הנזילות שלה היא להבטיח, ככל הניתן, את מידת הנזילות המספקת לעמידה בהתחייבויותיה במועד, בתנאים רגילים ובתנאי לחץ מבלי שיגרמו לה הפסדים בלתי רצויים או פגיעה במוניטין.

החברה מנהלת את סיכון הנזילות באמצעות החזקת יתרות מזומנים, פקדונות לזמן קצר ונכסים פיננסיים נזילים אחרים. חלק מחברות הקבוצה מחזיקות מסגרות אשראי מובטחות.

ד. סיכון שוק

סיכון שוק הוא הסיכון ששינויים במחירי שוק, כגון שערי חליפין של מטבע חוץ, מדד המחירים לצרכן, שיעורי ריבית ומחירים של מוצרים ומכשירים הוניים ישפיעו על השווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של מכשיר פיננסי.

במהלך העסקים הרגיל קונה ומוכרת הקבוצה נגזרים וכן לוקחת על עצמה התחייבויות פיננסיות לצורך ניהול סיכון שוק. העסקאות האמורות מתבצעות בהתאם לקווים המנחים שנקבעו על ידי הדירקטוריון של החברות. לרוב, מתקשרות חברות הקבוצה בעסקאות גידור לצורך מניעת חשיפות הנוצרות בפעילותן. מרבית העסקאות שנקשרו אינן עומדות בתנאים להכרה כגידור חשבונאי ולכן הפרשים בשווי ההוגן בגינם נזקפים לרווח והפסד.

סיכון מטבע

המטבע הפונקציונלי של הקבוצה הוא דולר ארה"ב. החשיפות של חברות הקבוצה נמדדות ביחס לשינויים בשער הדולר לבין המטבעות האחרים בהם הן פועלות.

הקבוצה חשופה לסיכון מטבע בגין מכירות, קניות נכסים והתחייבויות הנקובות במטבעות השונים ממטבעות הפעילות המתאימים של חברות הקבוצה. עיקר החשיפה הינה למטבעות השקל, האירו, הלירה שטרלינג היואן, היין והריאל ברזילאי.

הקבוצה משתמשת באופציות ובחוזי אקדמה על שערי חליפין לצורך גידור סיכוני מטבע לטווח קצר, בדרך כלל עד שנה, כדי להקטין את הסיכון שתזרימי המזומנים הסופיים בדולרים הנובעים מנכסים והתחייבויות קיימים ומכירות ורכישות של טובין ושירותים במסגרת התקשרויות איתנות או צפויות, לרבות בגין הוצאות תפעוליות עתידיות.

הקבוצה חשופה לסיכון מטבע בקשר עם הלוואות שנטלה ואגרות חוב שהנפיקה במטבע השונה מהדולר. סכומי הקרן של הלוואות מבנקים ואגרות החוב במטבעות אלו גודרו ברובם על ידי עסקאות החלפה שמועד הפירעון שלהם תואם למועד פירעון ההלוואות ואגרות החוב.

סיכון שערי ריבית

הקבוצה חשופה לשינויים בשערי הריבית בגין הלוואות הנושאות ריבית בשיעור משתנה וכן בגין עסקאות החלפה של התחייבויות במטבע שונה להתחייבויות בדולרים בשיעור ריבית משתנה.

הקבוצה לא קבעה מדיניות להגבלת החשיפה והיא מגנה מפני חשיפה זו בהתאם לתחזיות של שערי ריבית עתידיים.

הקבוצה מתקשרת בעסקאות בעיקר כדי להקטין את החשיפה לסיכון תזרימי מזומנים בגין שיעורי ריבית. העסקאות כוללות החלפת ריבית IRS וכן בעסקאות החלפת ריבית COLLAR. חלק מהעסקאות הכוללות הגנה מעל שיעור ריבית מסויים (רף עליון) ומגד, כמיוון לכך, מתחייבת בשיעור ריבית בסף תחתון. בנוסף נרכשות ונכתבות אופציות להגנה על שיעור הריבית בשיעורים שונים.

נכסים והתחייבויות בריבית קבועה של הקבוצה אינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. לכן, לשינויים בשיעורי הריבית לתאריך הדוח, לא צפויה כל השפעה על הרווח או הפסד בגין שינויים בערך הנכסים והתחייבויות בריבית קבועה.

באור 36 - ניהול סיכונים פיננסיים (המשך)

ד. סיכוני שוק (המשך)

סיכון אנפליה

חברות הקבוצה הנפיקו איגרות חוב שקליות או הצמודות למדד. כדי לצמצם את חלק מהחשיפה לשינויים במדד, עושה הקבוצה שימוש בעסקאות החלפת ריבית ומטבע (ראה ניהול סיכונים שער חליפין). כמו כן מתבצעות עסקאות להגנה מפני עליה בשיעור המדד מעל מדד צפוי במועד ביצוע העסקאות ע"י קיבוע שיעור השינוי במדד.

חלק מההוצאות השוטפות של חברות הקבוצה צמודות למדד בעוד שההכנסות צמודות לדולר. שוני זה בבסיס ההצמדה הינו מקור לחשיפה מהתפתחות אינפלציונית וזאת בנוסף להתחייבויות אחרות הצמודות למדד.

חשיפה זו נדונה בהנהלת החברות רק כאשר יש תחזיות לשינויים משמעותיים באינדיקטורים מקרו כלכליים.

סיכוני מחיר שוק אחרים

הקבוצה אינה מתקשרת בחוזי סחורות, אלא לצורך עמידה בצרכי השימוש והמכירות המשוערים. חברה מאוחדת מתקשרת, מעת לעת, בעסקות החלפה (SWAP) על מנת להקטין את החשיפה מפני השינויים במחירי הדלק על תזרים המזומנים בקשר לרכישות, בשנה הקרובה, של דלקים המיועדים לתפעול השוטף. חברה כלולה מתקשרת בעסקאות לגידור סיכונים הנובעים משינוי במחיר הנפט הגולמי ומוצריו.

באור 37 - מכשירים פיננסיים

א. סיכון אשראי

(1) חשיפה לסיכון אשראי

הערך בספרים של הנכסים הפיננסיים מייצג את חשיפת האשראי המרבית. החשיפה המרבית לסיכון האשראי בתאריך הדוח, היתה כדלקמן:

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009	
הערך בספרים במיליוני דולר		
769	713	מזומנים ושווי מזומנים
367	6	ניירות ערך סחירים מוחזקים למסחר
245	212	השקעות, פקדונות והלוואות לזמן קצר לקוחות
1,630	1,252	חייבים ויתרות חובה, לרבות מכשירים נגזרים
357	201	פקדונות, הלוואות ויתרות חובה
117	318	מכשירים נגזרים לזמן ארוך
136	274	
3,621	2,976	

באור 37 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. סיכון אשראי (המשך)

(1) חשיפה לסיכון אשראי (המשך)

החשיפה המרבית לסיכון אשראי בגין לקוחות, לתאריך הדוח לפי אזורים גיאוגרפיים היתה כדלקמן:

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009	
הערך בספרים במיליוני דולר		
320	131	מקומיים
387	325	ארצות גוש האירו
321	268	הודו
102	60	המזרח הרחוק
220	127	דרום אמריקה
195	186	צפון אמריקה
85	155	אזורים אחרים
1,630	1,252	

(2) גיול חובות והפסדים מירידת ערך

להלן גיול חובות של לקוחות:

31 בדצמבר 2008		31 בדצמבר 2009		
ירידת ערך	ברוטו	ירידת ערך	ברוטו	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	
4	1,337	1	1,008	אינם בפיגור
5	281	3	218	פיגור של עד 3 חודשים
-	15	4	11	פיגור של 3 עד 6 חודשים
1	4	1	3	פיגור של 6 עד 9 חודשים
-	3	2	10	פיגור של 9 עד 12 חודשים
16	16	8	21	פיגור של מעל שנה
26	1,656	19	1,271	

התנועה בהפרשה לירידת ערך בגין יתרות לקוחות היתה כדלקמן:

2008	2009	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	
20	26	יתרה ליום 1 בינואר
7	3	הפסד מירידת ערך לקוחות שהוכרו בתקופה
(1)	(3)	מחיקה של חובות לקוחות שהוגדרו שאינם ניתנים לגביה
-	(4)	ביטול הפרשה שהוכרה בעבר
-	(3)	יציאה מאיחוד
26	19	יתרה ליום 31 בדצמבר

באור 37 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. סיכון נזילות

להלן מועדי הפירעון החוזיים של התחייבויות פיננסיות, כולל אומדן תשלומי ריבית. גילוי זה אינו כולל סכומים אשר לגביהם קיימים הסכמי קיזוז:

31 בדצמבר 2009					
הערך בספרים	תזרים מזומנים חוזי	עד 1 שנה	1-2 שנים	2-5 שנים	מעל חמש שנים
מיליוני דולר					
303	304	304	-	-	-
784	784	784	-	-	-
471	471	471	-	-	-
2,308	3,199	294	317	1,510	1,078
3,146	4,050	256	449	1,950	1,395
494	620	75	90	202	253
13	13	8	3	2	-
4	4	(3)	(1)	1	7
57	57	30	20	7	-
18	13	9	4	-	-
5	10	(2)	2	10	-
7,603	9,525	2,226	884	3,682	2,733

**התחייבויות פיננסיות
שאינן נגזרים**

אשראי מתאגידים בנקאיים
ומנותני אשראי אחרים *
ספקים ונותני שירותים
זכאים ויתרות זכות
אגרות חוב שאינן ניתנות
להמרה במניות **
הלוואות מתאגידים בנקאיים
ומנותני אשראי אחרים **
התחייבויות בגין חכירה
מימונית

**התחייבויות פיננסיות
מכשירים לגידור**

חוזי החלפת ריבית
חוזי אקדמה על שער חליפין

מכשירים שאינם לגידור

חוזי החלפת ואופציות ריבית
מכשירי צילינדר
נגזרים על שערי חליפין

סך הכל

* ללא חלויות שוטפות.
** כולל חלויות שוטפות.

באור 37 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. סיכון נזילות (המשך)

31 בדצמבר 2008					
הערך בספרים	תזרים מזומנים חוזי	עד 1 שנה	1-2 שנים	2-5 שנים	מעל חמש שנים
מיליוני דולר					
1,517	1,569	1,569	-	-	-
997	997	997	-	-	-
856	856	856	-	-	-
2,741	3,435	119	340	1,573	1,403
2,967	3,888	140	441	2,298	1,009
398	479	21	67	167	224
63	62	4	16	22	20
73	69	6	15	43	5
7	8	1	2	2	3
25	25	5	10	10	-
28	29	28	1	-	-
41	41	41	-	-	-
9,713	11,458	3,787	892	4,115	2,664

**התחייבויות פיננסיות
שאינן נגזרים**

אשראי מתאגידים בנקאיים
ומנותני אשראי אחרים
ספקים ונותני שירותים
זכאים ויתרות זכות
אגרות חוב שאינן ניתנות
להמרה במניות
הלוואות מתאגידים בנקאיים
ומנותני אשראי אחרים
התחייבויות בגין חכירה
מימונית

**התחייבויות פיננסיות
מכשירים לגידור
חוזי החלפת ריבית**

מכשירים שאינם לגידור
חוזי החלפת ריבית
חוזי מדד
מכשירי צילינדר
נגזרים על שערי חליפין
חוזי אקדמה על מחירי
סחורות

סך הכל

הטבלה הבאה מציגה את התקופות בהן צפוי להתרחש תזרים מזומנים, המתייחס לנגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים:

31 בדצמבר 2009					
הערך בספרים	תזרים מזומנים צפוי	0-1 שנים	2-3 שנים	4-5 שנים	מעל חמש שנים
מיליוני דולר					
(9)	(9)	(5)	(4)	-	-
(4)	(4)	3	2	(2)	(7)
(13)	(13)	(2)	(2)	(2)	(7)

חוזי החלפת ריבית
חוזי אקדמה על שערי חליפין

31 בדצמבר 2008					
הערך בספרים	תזרים מזומנים צפוי	0-1 שנים	2-3 שנים	4-5 שנים	מעל חמש שנים
מיליוני דולר					
(40)	(40)	(7)	(22)	(10)	(1)
(25)	(25)	-	(1)	(7)	(17)
(65)	(65)	(7)	(23)	(17)	(18)

חוזי החלפת ריבית
חוזי אקדמה על שערי חליפין

באור 37 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. סיכון נזילות (המשך)

הטבלה הבאה מציגה את התקופות בהן תזרים מזומנים, המתייחס לנגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים, צפוי להשפיע על הרווח או ההפסד.

31 בדצמבר 2009					
הערך בספרים	תזרים מזומנים צפוי	0-1 שנים	2-3 שנים	4-5 שנים	מעל חמש שנים
מיליוני דולר					

(9)	(9)	(5)	(4)	-	-
(4)	(4)	3	2	(2)	(7)
(13)	(13)	(2)	(2)	(2)	(7)

חוזי החלפת ריבית
חוזי אקדמה על שערי חליפין

31 בדצמבר 2008					
הערך בספרים	תזרים מזומנים צפוי	0-1 שנים	2-3 שנים	4-5 שנים	מעל חמש שנים
מיליוני דולר					
(40)	(40)	(7)	(22)	(10)	(1)
(25)	(25)	-	(1)	(7)	(17)
(65)	(65)	(7)	(23)	(17)	(18)

חוזי החלפת ריבית
חוזי אקדמה על שערי חליפין

ג. סיכונים מדד ומטבע חוץ

(1) החשיפה לסיכון מדד ומטבע חוץ

חשיפת הקבוצה לסיכון מדד ומטבע חוץ, המבוסס על ערכים נקובים, הינה כדלקמן:

31 בדצמבר 2009					
שקל	מטבע חוץ				
לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אירו	שטרלינג	אחר
מיליוני דולר					
78	-	515	67	1	52
49	-	111	29	10	19
71	-	816	264	34	67
22	-	123	12	-	16
-	-	31	-	-	-
100	75	77	44	-	5
320	75	1,673	416	45	159
7	107	490	40	6	32
255	-	244	190	14	81
150	22	150	94	11	46
319	1,551	3,547	164	-	1
731	1,680	4,431	488	31	160
(411)	(1,605)	(2,758)	(72)	14	(1)
616	1,408	(1,157)	(120)	17	(5)
205	(197)	(3,915)	(192)	31	(6)

מכשירים לא נגזרים
מזומנים ושווי מזומנים
השקעות, פקדונות והלוואות
לזמן קצר
לקוחות
חייבים ויתרות חובה
השקעות בחברות אחרות
פקדונות, הלוואות ויתרות חובה

סך הכל נכסים פיננסיים

אשראי מתאגידים בנקאיים
ומנותני אשראי אחרים
ספקים ונותני שירותים
זכאים ויתרות זכות
הלוואות מתאגידים בנקאיים
ומנותני אשראי אחרים
לזמן ארוך ואגרות חוב

סך הכל התחייבויות פיננסיות

סך מכשירים פיננסיים לא נגזרים, נטו

מכשירים נגזרים

חשיפה, נטו

באור 37 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. סיכוני מדד ומטבע חוץ (המשך)

(1) החשיפה לסיכון מדד ומטבע חוץ (המשך)

31 בדצמבר 2008					
מטבע חוץ				שקל	
אחר	שטרלינג	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד
מיליוני דולר					
55	1	55	613	-	46
18	14	49	281	71	178
93	18	247	1,113	-	158
11	4	41	97	46	39
-	-	-	31	-	-
9	-	4	36	8	124
186	37	396	2,171	125	545
3	1	38	1,208	98	169
68	11	192	492	-	235
15	9	79	316	8	235
84	-	164	3,387	2,329	136
170	21	473	5,403	2,435	775
16	16	(77)	(3,232)	(2,310)	(230)
60	57	(666)	(1,709)	1,934	292
76	73	(743)	(4,941)	(376)	62

מכשירים לא נגזרים

מזומנים ושווי מזומנים
השקעות, פקדונות והלוואות
לזמן קצר
לקוחות
חייבים ויתרות חובה
השקעות בחברות אחרות
פקדונות, הלוואות ויתרות חובה

סך הכל נכסים פיננסיים

אשראי מתאגידים בנקאיים
ומנותני אשראי אחרים
ספקים ונותני שירותים
זכאים ויתרות זכות
הלוואות מתאגידים בנקאיים
ומנותני אשראי אחרים
לזמן ארוך ואגרות חוב

סך הכל התחייבויות פיננסיות

סך מכשירים פיננסיים לא נגזרים, נטו

מכשירים נגזרים

חשיפה, נטו

באור 37 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. סיכוני מדד ומטבע חוץ (המשך)

(2) ניתוח רגישות

התחזקות בשיעור 10%-5% בשער החליפין של הדולר כנגד המטבעות הבאים, היתה מגדילה (מקטינה) את הרווח או ההפסד בסכומים המוצגים להלן. ניתוח זה נעשה בהנחה שכל שאר המשתנים, ובמיוחד שערי הריבית, נשארו קבועים, הניתוח לגבי שנת 2008 נעשה בהתאם לאותו בסיס.

31 בדצמבר 2009			
10% גידול	5% גידול	5% קיטון	10% קיטון
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
208	105	(114)	(241)
9	5	(5)	(7)
(1)	(1)	1	1
(2)	(1)	1	2
(2)	(1)	1	2
(166)	(83)	83	163

מכשירים פיננסיים לא נגזרים

דולר/שקל
דולר/אירו
דולר/ליש"ט
דולר/יין
דולר/ריאל

מדד

31 בדצמבר 2008			
10% גידול	5% גידול	5% קיטון	10% קיטון
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
205	106	(116)	(244)
16	7	(7)	(15)
(1)	-	-	1
(2)	(1)	1	2
(1)	-	-	(1)
(185)	(92)	92	157

מכשירים פיננסיים לא נגזרים

דולר/שקל
דולר/אירו
דולר/ליש"ט
דולר/יין
דולר/ריאל

מדד

להלן ניתוח רגישות ביחס למכשירים הנגזרים במטבע חוץ של החברה ליום 31 בדצמבר 2009 וליום 31 בדצמבר 2008. שינוי בשערי החליפין של המטבעות העיקריים, לתאריך 31 בדצמבר, היתה מגדילה (מקטינה) את הרווח והפסד בסכומים המוצגים להלן. ניתוח זה נעשה בהנחה שכל שאר המשתנים ישארו קבועים.

31 בדצמבר 2009			
10% גידול	5% גידול	5% קיטון	10% קיטון
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
(148)	(79)	87	186
38	18	(16)	(31)
2	1	(1)	(3)
1	-	-	(1)
144	71	(71)	(144)

מכשירים פיננסיים נגזרים

שקל/דולר
אירו/דולר
ליש"ט/דולר
יין/דולר

מדד

31 בדצמבר 2008			
10% גידול	5% גידול	5% קיטון	10% קיטון
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
(197)	(104)	116	244
(58)	(31)	34	72
2	1	(1)	(2)
2	1	(2)	(2)
190	95	(95)	(190)

מכשירים פיננסיים נגזרים

שקל/דולר
אירו/דולר
ליש"ט/דולר
יין/דולר

מדד

באור 37 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. סיכון שיעורי ריבית

(1) סוג ריבית

להלן פירוט בדבר סוג הריבית של המכשירים הפיננסיים נושאי הריבית של הקבוצה:

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009
הערך בספרים מיליוני דולר	הערך בספרים מיליוני דולר
1,570	2,009
(3,758)	(3,249)
(2,188)	(1,240)
510	462
(4,871)	(2,441)
(4,361)	(1,979)

מכשירים בריבית קבועה

נכסים פיננסיים
התחייבויות פיננסיות

מכשירים בריבית משתנה

נכסים פיננסיים
התחייבויות פיננסיות

(2) ניתוח רגישות השווי ההוגן לגבי מכשירים בריבית קבועה

נכסים והתחייבויות בריבית קבועה של הקבוצה אינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, וכן הקבוצה אינה מייצגת נגזרים (חוזה החלפת ריבית) כמכשירים מגדרים בהתאם למודל חשבונאות גידור של שווי הוגן. לכן, לשינוי בשיעורי הריבית לתאריך הדוח, לא צפויה כל השפעה על הרווח או ההפסד בגין שינויים בערך הנכסים וההתחייבויות בריבית קבועה.

(3) ניתוח רגישות תזרים מזומנים לגבי מכשירים בשיעורי ריבית משתנים

ניתוח להלן זה נעשה בהנחה שיתר המשתנים, ובמיוחד שערי מטבע חוץ, נשארו קבועים. הניתוח לגבי שנת 2008 נעשה בהתאם לאותו בסיס.

ליום 31 בדצמבר 2009			
השפעה על רווח או הפסד			
ירידה של 1% בריבית	ירידה של 0.5% בריבית	עליה של 0.5% בריבית	עליה של 1% בריבית
מיליוני דולר			
29	14	(14)	(29)
(17)	(9)	11	21
(6)	(4)	4	8
(8)	(4)	4	8
(2)	(3)	5	8

מכשירים לא נגזרים
חוזה החלפת ריבית
מכשיר צילינדר
עסקאות החלפה - swap

ליום 31 בדצמבר 2009			
השפעה על ההון			
ירידה של 1% בריבית	ירידה של 0.5% בריבית	עליה של 0.5% בריבית	עליה של 1% בריבית
מיליוני דולר			
29	14	(14)	(29)
(17)	(9)	11	21
(6)	(4)	4	8
(8)	(4)	4	8
(2)	(3)	5	8

מכשירים לא נגזרים
חוזה החלפת ריבית
מכשיר צילינדר
עסקאות החלפה - swap

באור 37 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. סיכון שיעורי ריבית (המשך)

(3) ניתוח רגישות תזרים מזומנים לגבי מכשירים בשיעורי ריבית משתנים (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2008				מכשירים לא נגזרים חוזי החלפת ריבית מכשיר צילינדר עסקאות החלפה - swap
השפעה על רווח או הפסד				
עליה של 1% בריבית	עליה של 0.5% בריבית	ירידה של 0.5% בריבית	ירידה של 1% בריבית	
מיליוני דולר				
(27)	(11)	11	24	
16	9	(8)	(19)	
8	4	(4)	(9)	
(9)	(5)	5	9	
(12)	(3)	4	5	

ליום 31 בדצמבר 2008				מכשירים לא נגזרים חוזי החלפת ריבית מכשיר צילינדר עסקאות החלפה - swap
השפעה על ההון				
עליה של 1% בריבית	עליה של 0.5% בריבית	ירידה של 0.5% בריבית	ירידה של 1% בריבית	
מיליוני דולר				
(26)	(11)	11	23	
20	11	(14)	(30)	
14	7	(7)	(15)	
(9)	(5)	5	9	
(1)	2	(5)	(13)	

ה. שווי הוגן

(1) שווי הוגן בהשוואה לערך בספרים

המכשירים הפיננסיים של הקבוצה כוללים בעיקר נכסים לא נגזרים: מזומנים ושווי מזומנים, השקעות ופיקדונות והלוואות לזמן קצר, חייבים ויתרות חובה, השקעות ויתרות חובה לזמן ארוך לקבל; התחייבויות לא נגזרות: אשראי לזמן קצר, זכאים ויתרות זכות, הלוואות והתחייבויות אחרות לזמן ארוך לפירעון; וכן מכשירים פיננסיים נגזרים.

בשל אופיים, השווי ההוגן (fair value) של המכשירים הפיננסיים הכלולים בהון החוזר של הקבוצה בדרך כלל זהה או קרוב לערך בו הם מוצגים בחשבונות. השווי הנאות של הפיקדונות ויתרות החובה לזמן ארוך לקבל והתחייבויות האחרות לזמן ארוך לפירעון קרוב אף הוא לערכם בחשבונות כיוון שמכשירים פיננסיים אלה נושאים ריבית בשיעור קרוב לריבית המקובלת בשוק.

הטבלה להלן מפרטת את הערך בספרים והשווי ההוגן של קבוצות מכשירים פיננסיים המוצגים בדוחות הכספיים, שלא על פי שווים ההוגן:

ליום 31 בדצמבר				אגרות חוב ניתנות להמרה במניות אגרות חוב שאינן ניתנות להמרה במניות
2009		2008		
ערך בספרים	שווי שוק	ערך בספרים	שווי שוק	
מיליוני דולר		מיליוני דולר		
2,308	2,365	2,839	2,509	הלוואות מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי
3,363	3,305	3,415	3,278	

השווי ההוגן של ההלוואות לזמן ארוך שנתקבלו מבוסס על חישוב הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים לפי שיעור הליבור המקובל להלוואות דומות בעלות מאפיינים דומים - 23.0% - 3.2% (31 בדצמבר 2008 - 10.3% - 2.4%).

השווי ההוגן של האג"ח שנתקבלו מבוסס על חישוב הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים לפי שיעור הליבור המקובל להלוואות דומות בעלות מאפיינים דומים - 29.4% - 2.0% (31 בדצמבר 2008 - 20% - 2.4%).

באור 37 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. שווי הוגן (המשך)

(2) היררכיית שווי הוגן

הטבלה להלן מציגה ניתוח של המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן, תוך שימוש בשיטת הערכה. הרמות השונות הוגדרו כדלקמן:

- רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
- רמה 2: נתונים נצפים, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.

ליום 31 בדצמבר 2009		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
6	-	6
59	-	59
-	4	4
-	295	295
65	299	364

נכסים

ניירות ערך סחירים מוחזקים למסחר
נכסים פיננסיים זמינים למכירה
נגזרים המשמשים לגידור
נגזרים שאינם משמשים לגידור

התחייבויות

נגזרים המשמשים לגידור
נגזרים שאינם משמשים לגידור

-	17	17
-	80	80
-	97	97

באור 38 - ישויות הקבוצה

חברות בנות מהותיות

31 בדצמבר 2008		31 בדצמבר 2009		מדינת ההתאגדות
שעור הצבעה	שעור הבעלות	שעור הצבעה	שעור הבעלות	
%	%	%	%	
*53.2	*53.2	*53.2	*53.2	ישראל
99.1	99.1	99.6	99.6	ישראל
100.0	100.0	100.0	100.0	ברמודה
45.08	45.08	-	-	ישראל

כימיקלים לישראל בע"מ
צים שירותי ספנות משולבים בע"מ
אינקיה אנרג'י לימיטד
בתי זיקוק לנפט בע"מ

* כולל באמצעות חברות בנות.

באור 39 - אירועים לאחר תאריך הדוח

- בדבר השקעה נוספת בבטר פלייס ראה באור 11.א.3.א.
- בדבר מכירת מניות כי"ל ראה באור 12.ד.3.ד.
- בדבר העלאת הדירוג לצים על ידי מעלות ראה באור 17.ג.6.
- בדבר השלמת עסקת רכישת או.פי.סי ראה באור 12.ט.1.ט.
- בדבר חתימת הסכם להשקעה בהליופוקוס ראה באור 12.י.1.י.
- בדבר השקעה נוספת בצים ראה באור 12.ב.2.ב.

שם החברה המוחזקה	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון	ההחזקה בשליטה
		%	%
החברה לישראל בע"מ			
צים שירותי ספנות משולבים בע"מ	מאוחדת	99.6	99.6
כימיקלים לישראל בע"מ**	מאוחדת	28.7	* 28.7
אל-רם חברה לשכון-שותפות מוגבלת	שותפות באיחוד יחסי	49.0	* 49.0
ח.ל. ניהול וייעוץ (1986) בע"מ	מאוחדת	100.0	100.0
ח.ל. (החזקות - כי"ל) בע"מ	מאוחדת	100.0	100.0
ח.ל. רכש כי"ל (1998) בע"מ	מאוחדת	100.0	100.0
ח.ל. (כסלו, 1998) בע"מ	מאוחדת	100.0	100.0
אורחות כוכבים בע"מ	מאוחדת	100.0	100.0
נאמנות ורישומים של החברה לישראל בע"מ	מאוחדת	100.0	100.0
טאואר סמיקונדקטור בע"מ***	כלולה	8.9	8.9
סורבי הולדינגס לימיטד (בפירוק מרצון)	מאוחדת	62.2	62.2
מארס אינפורמיישן פרודקט גרופ בע"מ	מאוחדת באיחוד יחסי	50.0	50.0
אודי אינטרנשיונל (1994) בע"מ	מאוחדת	100.0	100.0
קוואנטום (2007) אל.אל.סי.	מאוחדת	100.0	100.0
בתי זיקוק לנפט בע"מ**	כלולה	37.1	37.1
אי.סי.גרין אנרגי בע"מ	מאוחדת	100.0	100.0
אינקה אנרגי לימיטד	מאוחדת	100.0	100.0
בטר פלייס אל.אל.סי.***	כלולה	33.0	33.0
אסיק אינווסטמנטס אינק.	מאוחדת באיחוד יחסי	50.0	50.0
צים שירותי ספנות משולבים בע"מ			
אוברסיז פרייטס	כלולה	40.0	40.0
תאי סטאר שיפינג קו.	כלולה	49.0	49.0
אוברסיז שירותי אחסנה בע"מ	מאוחדת באיחוד יחסית	50.0	50.0
סטאר שיפינג פורטוגל	כלולה	50.0	50.0
צים-רום רומניה	מאוחדת	100.0	100.0
ת.י.מ. - תובלה יבשתית משולבת בע"מ	כלולה	50.0	50.0
לגוס אנד נייג'ר שיפינג	מאוחדת	97.0	97.0
תובלה משולבת	מאוחדת	100.0	100.0
אלחוט-ים בע"מ	מאוחדת	100.0	100.0
צים גרמניה	מאוחדת	100.0	100.0
צים נד'רלאנדס	מאוחדת	100.0	100.0
גל-מרין בע"מ	מאוחדת	100.0	100.0
מ. דיזנגוף ושות' בע"מ	מאוחדת	100.0	100.0
צים אינטגרטד סרביסז הלס	מאוחדת	100.0	100.0
הלסטיר מריטיים	מאוחדת	100.0	100.0
צים צרפת	מאוחדת	100.0	100.0
צים דו ברזיל לטד.	מאוחדת	100.0	100.0
צים בלגיה	מאוחדת	100.0	100.0
צים קניה	מאוחדת	100.0	100.0
סטאר שיפינג אייג'ניס (סינגפור) פטי.	כלולה	50.0	50.0
זד.אל.אן פילואט אס.אי.	מאוחדת	51.0	51.0
זד.אל.אן שוויץ	מאוחדת	100.0	100.0
צים פורטס 2006	מאוחדת	100.0	100.0
זד.אל.אן רוסיה	מאוחדת	51.0	51.0
סלע חברה לטכנולוגיה בע"מ	מאוחדת	100.0	100.0
סטלהאוון נ.ו.	מאוחדת	100.0	100.0
צים סאות' אפריקה	מאוחדת	100.0	100.0
צים אמריקה (צאייסקו)	מאוחדת	100.0	100.0
צים קנדה	מאוחדת	100.0	100.0
קריב סטאר שיפינג לימיטד	מאוחדת	100.0	100.0
רמון בטוח לונדון	מאוחדת	100.0	100.0
פארטופ	כלולה	50.0	50.0
פאסיפיק סאן	כלולה	50.0	50.0
גימאייקה קונטיינר ריפיר סרביסס לטד.	מאוחדת	100.0	100.0

* החברה מוחזקת על ידי חברות נוספות בקבוצה.

** החברה נסחרת בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

*** החברה נסחרת בנסדא"ק ובבורסה לניירות ערך תל-אביב.

**** שיעור ההחזקה הינו בדילול מלא

שם החברה המוחזקה	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון %	ההחזקה בשליטה %
צים שירותי ספנות משולבים בע"מ (המשך)			
צים יו.קיי	צים יו.קיי	100.0	100.0
סן סייפרס קו. לטד.	סן סייפרס קו. לטד.	80.0	80.0
סטאר שיפינג ארגנטינה ס.א.	סטאר שיפינג ארגנטינה ס.א.	50.0	50.0
צים שירותי ספנות משולבים (סין) לטד.	צים שירותי ספנות משולבים (סין) לטד.	100.0	100.0
אינטרמודל שיפינג אייג'נסיס גאנה	אינטרמודל שיפינג אייג'נסיס גאנה	50.0	50.0
אינטרמודל שיפינג אייג'נסיס בנין	אינטרמודל שיפינג אייג'נסיס בנין	50.0	50.0
סטאר לאנקה שיפינג ל.ט.ד.	סטאר לאנקה שיפינג ל.ט.ד.	40.0	40.0
צים טנזניה	צים טנזניה	100.0	100.0
צים לוגיסטיק (סין) לטד.	צים לוגיסטיק (סין) לטד.	100.0	100.0
צים איטליה	צים איטליה	100.0	100.0
בלצים (הולדינג)	בלצים (הולדינג)	50.0	50.0
בלסטאר	בלסטאר	50.0	50.0
קינדאו לו היי אינטר. לוגיסטיקס קו.	קינדאו לו היי אינטר. לוגיסטיקס קו.	32.0	32.0
צים יפן	צים יפן	100.0	100.0
רוסיאן קונטיינר	רוסיאן קונטיינר	50.0	50.0
אמ.פי.אל מולטי פרפס לוגיסטיקס בע"מ.	אמ.פי.אל מולטי פרפס לוגיסטיקס בע"מ.	50.0	50.0
סינו סטאר שנחאי	סינו סטאר שנחאי	49.0	49.0
סטאר וורלד אוויאיישן (ס) פטי לטד.	סטאר וורלד אוויאיישן (ס) פטי לטד.	50.0	50.0
אריבי סטאר	אריבי סטאר	100.0	100.0
צים אינדיה	צים אינדיה	100.0	100.0
סטאר אינדיה	סטאר אינדיה	100.0	100.0
טנג'ין הרווסט אינטרנשיונל לוגיסטיקס	טנג'ין הרווסט אינטרנשיונל לוגיסטיקס	51.0	51.0
צים לוגיסטיקס ה.ק. קומפני	צים לוגיסטיקס ה.ק. קומפני	100.0	100.0
קונטיינר סטאר אינטרנשיונל קינדאו	קונטיינר סטאר אינטרנשיונל קינדאו	55.0	55.0
צים קוריאה	צים קוריאה	85.0	85.0
טין-קאן קונטיינר טרמינל לטד.	טין-קאן קונטיינר טרמינל לטד.	47.5	47.5
צים הונג-קונג	צים הונג-קונג	100.0	100.0
הוויסו אינטרנשיונל קונטיינר CXIC	הוויסו אינטרנשיונל קונטיינר CXIC	25.0	25.0
צים אוקראינה	צים אוקראינה	100.0	100.0
צים פולאנד	צים פולאנד	100.0	100.0
צים נמלים ולוגיסטיקה בע"מ	צים נמלים ולוגיסטיקה בע"מ	100.0	100.0
ג'אמייקה אינטר. פרי זון דיבלופמנט	ג'אמייקה אינטר. פרי זון דיבלופמנט	25.0	25.0
קינגסטון לוגיסטיקס סנטר	קינגסטון לוגיסטיקס סנטר	85.0	85.0
יו.טי.אי	יו.טי.אי	25.0	25.0
צים גאורגיה	צים גאורגיה	51.0	51.0
אמריקן ווסט	אמריקן ווסט	75.0	75.0
צים טיוואן	צים טיוואן	100.0	100.0
צים ויטנאם	צים ויטנאם	51.0	51.0
אנטוורפן גטוואי	אנטוורפן גטוואי	20.0	20.0
זד.אל.אי אינדיה	זד.אל.אי אינדיה	100.0	100.0
אינטרלוג	אינטרלוג	75.0	75.0
אומגה דפו	אומגה דפו	51.0	51.0
זיס קפיטל	זיס קפיטל	100.0	100.0
טרגונה	טרגונה	40.0	40.0
צים הונגריה	צים הונגריה	100.0	100.0
מירטיני איילנד קונטיינר	מירטיני איילנד קונטיינר	51.0	51.0
צים אוסטרליה	צים אוסטרליה	100.0	100.0

* החברה מוחזקת על ידי חברות נוספות בקבוצה

שם החברה המוחזקה	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון %*	ההחזקה בשליטה %
כימיקלים לישראל בע"מ (המשך)			
ברום ים המלח בע"מ			
תרכובות ברום בע"מ	מאוחדת	100.0	100.0
אי.סי.אל איי.פי יורופ ב.ו. הולנד	מאוחדת	100.0	100.0
תמי (אימי) מכון למחקר ולפתוח בע"מ, ישראל	מאוחדת	100.0	100.0
איי.סי.אל איי.פי יפן בע"מ	מאוחדת	100.0	100.0
לנדקס לימיטד, דרום אפריקה	מאוחדת	100.0	100.0
ברומין אנד כימיקלס לימיטד, אנגליה	מאוחדת	100.0	100.0
יורוקלירון נדרלנד בי.וי, הולנד	מאוחדת	100.0	100.0
פריקלאס ים המלח מוצרים מותכים - שותפות	מאוחדת	99.0 *	99.0
תרכובות ברום בע"מ			
טטראברום טכנולוגיות בע"מ	מאוחדת באיחוד יחסי	50.0	*50.0
כימדע כימיקלים עדינים בע"מ, ישראל	כלולה	26.0	*26.0
תרכובות ברום שיווק (2002) בע"מ, ישראל	מאוחדת	100.0	100.0
פריקלאס ים המלח מוצרים מותכים - שותפות רשומה בישראל	מאוחדת	1.0	* 1.0
איי.סי.אל איי.פי יורופ ב.ו. הולנד			
איי.סי.אל איי.פי טרנאזון ב.ו. הולנד	מאוחדת	100.0	100.0
סוסיטה פור ל - טרייטמנט דס סולו א אלימטיישן	מאוחדת	100.0	100.0
אנימל אס.איי צרפת	מאוחדת	100.0	100.0
ברומכימי הולדינג ב.ו., הולנד	מאוחדת	100.0	100.0
ברומסיה תעשיות ומסחר לימיטד, ברזיל	מאוחדת	90.9	* 90.9
אל.ויי.גיי.די.אס.בי, סין	מאוחדת	60.0	60.0
טראנסברום (אירופה) ב.ו., הולנד	מאוחדת	100.0	100.0
סינוברום, סין	מאוחדת באיחוד יחסי	75.0	75.0
רותם אמפרט נגב ב.ו., הולנד	מאוחדת	67.4	* 67.4
יורוברום סוקורסל אן אספניה (סניף), ספרד	מאוחדת	100.0	100.0
רותם אמפרט נגב ב.ו. הולנד			
יורוכיל הולדינג ב.ו. הולנד	מאוחדת	49.9	* 0.0
תמי (אימי) מכון למחקר ולפתוח בע"מ, ישראל			
החברה לחנקת אשלגן בע"מ, ישראל	מאוחדת באיחוד יחסי	50.0	50.0
נובוטייד בע"מ, ישראל	מאוחדת באיחוד יחסי	50.0	50.0
מגנסס בע"מ, ישראל	מאוחדת באיחוד יחסי	22.2	22.2
איי.סי.אל איי.פי טרנאזון ב.ו. הולנד			
ברמוסיה תעשיות ומסחר לימיטד, ברזיל	מאוחדת	9.1	*9.1

* החברה מוחזקת על ידי חברות נוספות בקבוצה.

שם החברה המוחזקה	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון %*	החזקה בשליטה %
כימיקלים לישראל בע"מ (המשך)			
רותם אמפרט נגב בע"מ			
כי"ל דשנים, ישראל	מאוחדת	50.0 *	50.0
יורוכיל הולדינג ב.ו. , הולנד	מאוחדת	100.0 *	50.10
אדום מחצבים ופתוח בע"מ, ישראל	מאוחדת	100.0	100.0
אגרו-ונט, ישראל	מאוחדת	98.5	98.5
דשנים וחומרים כימיים בע"מ	מאוחדת	100.0	100.0
זוארי רותם דשנים מיוחדים בע"מ, הודו	מאוחדת	50.0	50.0
אדום מחצבים ופיתוח בע"מ			
כתר תובלה בע"מ, ישראל	מאוחדת	100.0	100.0
דשנים וחומרים כימיים בע"מ			
צל"ח בע"מ, ישראל	מאוחדת	100.0	100.0
רביבים במפרץ מים וסביבה בע"מ, ישראל	מאוחדת	100.0	100.0
אגריפוזיה - שותפות מוגבלת, ישראל	מאוחדת	49.5 *	49.5
אף אנד סי ליקורס בע"מ, ישראל	לפי עלות	10.0	10.0
צל"ח בע"מ, ישראל			
אגריפו שירותי ניהול בע"מ, ישראל	מאוחדת	50.0	50.0
אגריפו שירותי ניהול בע"מ			
אגריפוזיה - שותפות מוגבלת, ישראל	מאוחדת	1.0 *	1.0
יורוכיל הולדינג ב.ו. - הולנד			
רותם הולדינג ג.מ.ב.ה, גרמניה	מאוחדת	10.0 *	10.0
איי.סי.אל.אף. אי פוטש ב.ו., הולנד	מאוחדת	100.0	100.0
אמסטרדם פרטיליזרס ב.ו., הולנד	מאוחדת	100.0	100.0
פקפרט ב.ו. , הולנד			
יורוכיל לוקמבורג ס.א, לוקסמבורג	מאוחדת	100.0	100.0
איי סי אל ברזיל, לטד			
פוסברזיל ס.א ברזיל	כלולה	44.0	44.0
יורוכיל לוקמבורג ס.א, לוקסמבורג			
יורוכיל לוקסמבורג ס.א - סוייס פינאנס בראנצ', שוויץ	כלולה	100.0	100.0
אנטיגרם דויטשלנד ג.מ.ב.ה, גרמניה	מאוחדת	100.0	100.0
אנטי גרם אוסטריה ג.מ.ב.ה, אוסטריה	מאוחדת	100.0	100.0
אנטי ג'רם פרנס אס.אי.אס. צרפת	מאוחדת	100.0	100.0
ספסיאליטי טכנולוגיס יורופ ב.ו, הולנד	מאוחדת	100.0	100.0
יורוקלירון בי.וי, הולנד	מאוחדת	100.0	100.0
יורוקלירון בי.וי, הולנד			
קלירון הולדינגס, אינק., ארה"ב	מאוחדת	100.0	100.0
איי.סי.אל.אף.אי פטאש בי.וי., הולנד			
פלורט אס.אי., לוקסמבורג	מאוחדת	85.0	85.0
קלירון הולדינגס, אינק., ארה"ב			
קלירון קורפ, ארה"ב	מאוחדת	100.0	100.0

* החברה מוחזקת על ידי חברות נוספות בקבוצה

שם החברה המוחזקה	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון %	החזקה בשליטה %
כימיקלים לישראל בע"מ (המשך) קלירון קורפ, ארה"ב	קלירון טכנולוגיס, ארה"ב	100.0	100.0
	אנטי גרם אוסטריה ג.מ.ב.ה, אוסטריה		
אנטי-גרם סי זי אס.אר.או, צ'כוסלובקיה אוהג הונגריה קיי.אף.טי, הונגריה אנטי ג'רם סלובקיה אס. אר. או, סלובקיה מרק סי זד, צ'כיה	אנטי-גרם סי זי אס.אר.או, צ'כוסלובקיה	100.0	100.0
	אוהג הונגריה קיי.אף.טי, הונגריה	100.0	100.0
	אנטי ג'רם סלובקיה אס. אר. או, סלובקיה	100.0	100.0
	מרק סי זד, צ'כיה	100.0	100.0
מרק סי זד, צ'כיה מרק, רוסיה מרק, סלובקיה אנטי-גרם סי זי אס.אר.או, צ'כוסלובקיה	מרק, רוסיה	100.0	100.0
	מרק, סלובקיה	100.0	100.0
	מרק סי זד, צ'כיה	100.0	100.0
	מרק סי זד, צ'כיה	100.0	100.0
אנטי גרם דויטשלנד גמבה, גרמניה אנטי גרם דויטשלנד גמבה, גרמניה אנטי ג'רם פרנס אס. איי. אס, צרפת ספסיאליטי טכנולוגיס יורופ ב.ו, הולנד	אנטי גרם דויטשלנד גמבה, גרמניה	100.0	100.0
	אנטי גרם דויטשלנד גמבה, גרמניה	100.0	100.0
	אנטי ג'רם פרנס אס. איי. אס, צרפת	100.0	100.0
	ספסיאליטי טכנולוגיס יורופ ב.ו, הולנד	100.0	100.0
רותם הולדינג ג.מ.ב.ה, גרמניה בי קיי ג'וליני ג.מ.ב.ה, גרמניה פיבריסול סרוויסס ל.ט.ד, בריטניה פיבריסול אוסטרליה פי.טי.ויי ל.ט.ד, אוסטרליה	סקורה אס. אי, צרפת	100.0	100.0
	בי קיי ג'וליני ג.מ.ב.ה, גרמניה	100.0	100.0
	פיבריסול סרוויסס ל.ט.ד, בריטניה	100.0	100.0
	פיבריסול אוסטרליה פי.טי.ויי ל.ט.ד, אוסטרליה	100.0	100.0
סופימה - ס.א.ס, צרפת בי.קיי ג'וליני ארגנטינה ס.א, ארגנטינה שנגחאי טרי אינטרנשיונל ל.ט.ד, סין יונאן בי.קיי. ג'וליני טיאנצ'ונג פוספיט קו ל.ט.ד, סין	סופימה - ס.א.ס, צרפת	100.0	100.0
	בי.קיי ג'וליני ארגנטינה ס.א, ארגנטינה	95.0	*95.0
	שנגחאי טרי אינטרנשיונל ל.ט.ד, סין	51.0	51.0
	יונאן בי.קיי. ג'וליני טיאנצ'ונג פוספיט קו ל.ט.ד, סין	60.0	60.0
פיבריסול מוסקלה ג.מ.ב.ה, גרמניה בי קיי ג'וליני פולסקה ספ.ז.או.או, פולין בי קיי ג'וליני יפן לימטד, יפן בי קיי ג'וליני לט'ר כמיסטרי קו. ל.ט.ד, הונג קונג	פיבריסול מוסקלה ג.מ.ב.ה, גרמניה	34.65	34.65
	בי קיי ג'וליני פולסקה ספ.ז.או.או, פולין	95.0	* 95.0
	בי קיי ג'וליני יפן לימטד, יפן	100.0	100.0
	בי קיי ג'וליני לט'ר כמיסטרי קו. ל.ט.ד, הונג קונג	100.0	100.0
בי.קיי.גיי פרנס אס.איי.אס, צרפת בי קיי ג'י פרסונל קייר, הונג קונג איי.סי. אל פרפורמנס פרודקטס הולדינג אינק, ארה"ב פלסקוטקס ג.מ.ב.ה, גרמניה	בי.קיי.גיי פרנס אס.איי.אס, צרפת	100.0	100.0
	בי קיי ג'י פרסונל קייר, הונג קונג	100.0	100.0
	איי.סי. אל פרפורמנס פרודקטס הולדינג אינק, ארה"ב	100.0	100.0
	פלסקוטקס ג.מ.ב.ה, גרמניה	100.0	100.0
בי. קיי ג'י פרפורמנס פרודקטס ג'יאנגין קול.ט.ד, סין איי.סי.אל נורת' אמריקה אינק, ארה"ב	בי. קיי ג'י פרפורמנס פרודקטס ג'יאנגין קול.ט.ד, סין	43.0	43.0
	איי.סי.אל נורת' אמריקה אינק, ארה"ב	100.0	100.0

* החברה מוחזקת על ידי חברות נוספות בקבוצה.

שם החברה המוחזקה	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון בהון %	החזקה בשליטה %
כימיקלים לישראל בע"מ (המשך)			
בי קיי ג'ולני ספסיאליטיס פריוט לימיטד, הודו	בי קיי ג'ולני ספסיאליטיס פריוט לימיטד, הודו	51.0	51.0
טוריס אשכוראנו ג.מ.ב.ה	טוריס אשכוראנו ג.מ.ב.ה	100.0	100.0
איי.סי.אל ביוגמה אס.איי.אס. צרפת	איי.סי.אל ביוגמה אס.איי.אס. צרפת	100.0	100.0
איי.סי.אל.איי. פי ביטרפלד ג.מ.ב.ה. גרמניה	איי.סי.אל.איי. פי ביטרפלד ג.מ.ב.ה. גרמניה	100.0	100.0
סופרסטה וורולטונס ג.מ.ב.ה. גרמניה	סופרסטה וורולטונס ג.מ.ב.ה. גרמניה	100.0	100.0
פרימלאס.איי.אס. צרפת	פרימלאס.איי.אס. צרפת	100.0	100.0
בי קיי ג'ולני לטיר כמיסטרי קו	בי קיי ג'ולני לטיר כמיסטרי קו		
ל.ט.ד. הונג קונג	ל.ט.ד. הונג קונג	9.54	9.54
פלסוטקס ג.מ.ב.ה. גרמניה	פלסוטקס ג.מ.ב.ה. גרמניה		
איי.סי.אל נורת' אמריקה אינק, ארה"ב	איי.סי.אל נורת' אמריקה אינק, ארה"ב		
פוספורוס דריוואטיבס אינק, ארה"ב	פוספורוס דריוואטיבס אינק, ארה"ב	100.0	100.0
איי.סי.אל פרפורמנס פרודקטס אינק, ארה"ב	איי.סי.אל פרפורמנס פרודקטס אינק, ארה"ב	100.0	100.0
איי.סי.אל פי מריקה אינק, ארה"ב	איי.סי.אל פי מריקה אינק, ארה"ב	100.0	100.0
איי.סי.אל פרפורמנס פרודקטס, אל.אל.סי, ארה"ב	איי.סי.אל פרפורמנס פרודקטס, אל.אל.סי, ארה"ב	100.0	*100.0
איי.סי.אל פרפורמנס פרודקטס, אל.פי	איי.סי.אל פרפורמנס פרודקטס, אל.פי	100.0	100.0
איי.סי.אל פרפורמנס פרודקטס, קנדה	איי.סי.אל פרפורמנס פרודקטס, קנדה	100.0	100.0
איי.סי.אל פי מריקה אינק, ארה"ב	איי.סי.אל פי מריקה אינק, ארה"ב		
היי-יילד אינק., ארה"ב	היי-יילד אינק., ארה"ב	100.0	100.0
בי קיי ג'ולני פרסונל קייר, הונג קונג	בי קיי ג'ולני פרסונל קייר, הונג קונג		
איי.סי.אל טראדינג (היג קיי) ל.ט.ד. הונג קונג	איי.סי.אל טראדינג (היג קיי) ל.ט.ד. הונג קונג	44.43	44.43
איי.סי.אל טריידינג (הק) לטד, נציגות שנגחאי, סין	איי.סי.אל טריידינג (הק) לטד, נציגות שנגחאי, סין	100.0	100.0
ברומיינ קומפאונדס טריידינג קומפני לימיטד בייג'ין רפרזנטטיב אופייס, סין	ברומיינ קומפאונדס טריידינג קומפני לימיטד בייג'ין רפרזנטטיב אופייס, סין	100.0	100.0
בי.קיי.ג'י פוריפוס ב.ו, הולנד	בי.קיי.ג'י פוריפוס ב.ו, הולנד		
איי.סי.אל אסיה ל.ט.ד. הונג קונג	איי.סי.אל אסיה ל.ט.ד. הונג קונג	100.0	100.0
איי.אר.אמ.ל.ט.ד. הונג קונג	איי.אר.אמ.ל.ט.ד. הונג קונג	100.0	100.0
איי.סי.אל אסיה שנגחאי נציגות, סין	איי.סי.אל אסיה שנגחאי נציגות, סין	100.0	100.0
איי.סי.אל פרטיליזרס (אינדיה) פריוט, הודו	איי.סי.אל פרטיליזרס (אינדיה) פריוט, הודו	100.0	100.0
גיאנקסיג אי.סי.אל כמיקל, סין	גיאנקסיג אי.סי.אל כמיקל, סין	100.0	100.0
זהאנגיאנג אף טי זי, איי.סי.אל טריידינג קו ל.ט.ד. סין	זהאנגיאנג אף טי זי, איי.סי.אל טריידינג קו ל.ט.ד. סין	100.0	100.0

שם החברה המוחזקה	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון %	ההחזקה בשליטה %
כימיקלים לישראל בע"מ (המשך)			
איי.אר.אמ. ל.ט.ד., הונג קונג			
איי.סי.אל טריידינג (הק), הונג קונג	100.0	100.0	מאוחדת
די.די.אפ.אר. קורפוריישן לטד, הונג קונג	50.0	50.0	מאוחדת באיחוד יחסי
בי.קיי. ג'וליני הונג קונג לימטד, הונג קונג	100.0	100.0	מאוחדת
איי.יו.בי. סטוריינג אנד סרוויסס (הונג קונג) ל.ט.ד, הונג קונג	55.0	55.0	מאוחדת
בי.קיי. ג'וליני הונג קונג, לימטד הונג קונג			
ביי.קיי. ג'וליני הייג' הונג קונג לימטד הונג קונג	100.0	100.0	מאוחדת
אנגאנג בי קיי ג'וליני ווטר טריטמנט קו, לימטד, סין	50.0	50.0	מאוחדת
בי קיי ג'וליני ג.מ.ב.ה, גרמניה			
פיבריסול מוסקלה ג.מ.ב.ה, גרמניה	65.3	* 65.3	מאוחדת
הורמן כימי ג.מ.ב.ה, גרמניה	100.0	100.0	מאוחדת
בי.קיי. מרקוסור אס. איי - אורוגווי	100.0	100.0	מאוחדת
רנפלס ג.מ.ב.ה - גרמניה	100.0	100.0	מאוחדת
רותם דוברזיל- ל.ט.ד, ברזיל	100.0	100.0	מאוחדת
טרי אינטרנשיונל נ.ז. ל.ט.ד, ניו זילנד	100.0	100.0	מאוחדת
רנפלס דרייר ס.א.ר.ל - , צרפת	10.0	* 10.0	מאוחדת
בי. קיגיליוני פולסקה ספ.ז.או.או, פולין	5.0	* 5.0	מאוחדת
בי.קיי. גוליני ארגנטינה ס.א. ארגנטינה	5.0	* 5.0	מאוחדת
רנפלס ג.מ.ב.ה - גרמניה			
גורט וורבל ג.מ.ב.ה, גרמניה	100.0	100.0	מאוחדת
רנפלס דרייר ס.א.ר.ל, צרפת	90.0	* 90.0	מאוחדת
נוטריסיי הולדינג - בלגיה			
פרטיליזרס נטורליס דה צ'ילי אס. איי, ספרד	66.7	66.7	מאוחדת באיחוד יחסי
אנ יו 3 אנ וי, בלגיה	50.0	50.0	מאוחדת באיחוד יחסי
אנ יו 3 אנ וי, בלגיה			
אן יו 3 ב.ו, הולנד	100.0	100.0	מאוחדת באיחוד יחסי
אמסטרדם פרטיליזרס ב.ו. - הולנד			
אמסטרדם פרטיליזרס ב.ו - סניף צרפת	100.0	100.0	מאוחדת
אי סי אל הולדינג בסצ'רנקט הפטנדה או.ה.ג, גרמניה	95.0	* 95.0	מאוחדת
פינאכיל אי.אי.איי.גי (יורופיאן אקונומיק אינטרסט גרופין), הולנד	12.5	* 12.5	מאוחדת
בי.קיי.גי פורפוס ב.ו. הולנד	100.0	100.0	מאוחדת
איי.סי.אל פרטיליזרס יורפ סי.וי, הולנד	100.0	100.0	שותפות מוגבל
נוטריסיי הולדינג אנ.וי, בלגיה	50.0	50.0	יחסית
אינקאפ ב.וי, הולנד	100.0	100.0	מאוחדת
פקרט ב.י., הולנד	100.0	100.0	מאוחדת
איי.סי. אל ברזיל, לטד ברזיל	100.0	100.0	מאוחדת
פי.אמ. כימיקלס אס.אר.אל, איטליה	100.0	100.0	מאוחדת

* החברה מוחזקת על ידי חברות נוספות בקבוצה.

שם החברה המוחזקה	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון %	ההחזקה בשליטה %
כימיקלים לישראל בע"מ (המשך)			
בי.קי ג'ולני כימיה וסאנאי טיקרט	בי.קי ג'י פיורפיוס סי.וי, הולנד בי.קי ג'ולני כימיה וסאנאי טיקרט איי.אס, טורקיה	* 0.4	0.4
איי.סי.אל פרטיליזרס יורופ סי.וי	רותם כימייזי מדלר סנאי וסאנאי טיקרט איי.אס, טורקיה	100.0	100.0
איי.סי.אל הולדינג בסצ'רנקט הפטנדה או.ה.ג, גרמניה	בי.קי ג'י פיורפיוס סי.וי, הולנד איי.סי.אל פרטיליזרס יורופ סי.וי, סניף צרפת, צרפת	99.7	99.7
איי.סי.אל הולדינג גרמניה גי.אמ.בי.איי.	שטנדיק דונגר ג.מ.ב.ה, גרמניה איי.סי.אל. הולדינג גרמניה או.ה.ג, גרמניה רותם הולדינג ג.מ.ב.ה, גרמניה איי.סי.אל פרטיליזרס דויטש'לנד, ג.מ.ב.ה, גרמניה אייסנבאצ'ר דנטאלווארן אי די ג.מ.ב.ה, גרמניה אדנטאטק ג.מ.ב.ה קומפנס אין דנטל, גרמניה	100.0	100.0
איי.סי.אל הולדינג גרמניה גי.אמ.בי.איי.	איי.סי.אל הולדינג בסצ'רנקט הפטנדה או.ה.ג, גרמניה	5.0	* 5.0
אנקאפ ב.ו. הולנד	אינטרקאפ אנשוראנס, שוויץ	100.0	100.0
מפעלי תובלה בע"מ			
איי.די.אי. טכנולוגיות בע"מ	שרות - שרותי רכבת ותובלה 1990- שותפות רשומה בישראל, ישראל מ.מ.מ. מפעלי מטמנות מאוחדים (1998) בע"מ, ישראל	50.0	50.0
		33.3	33.3
אמביינט טכנולוגייס אינק, איי הבתולה		100.0	100.0
איי.די.אי קאנריס ס.א, האיים הקנאריים		100.0	100.0
לרנקה ווטר פרטרנס, קפריסין		* 95.0	95.0
פלאגוס דסאליניישן סרוויס, קפריסין		100.0	100.0
דטלקה יו.טי.אי, ספרד		20.0	20.0
אינדיאן דסאליניישן אנגי נירינג פ.וי.טי. הודו		50.0	50.0
וי.אי.די. חברה להתפלה בע"מ, ישראל		50.0	50.0
או.טי.איי.די. שותפות להתפלה, ישראל		50.0	50.0
אדום (התפלת אשקלון)		45.0	40.5
הגליל המערבי חברה להתפלה בע"מ, ישראל		50.0	50.0
אינורסורה דל נורואסטה, מקסיקו		20.0	20.0
אי.די.אי.אס.בי שותפות התפלה		50.0	50.0
איי.די.אי.טי.די. איי.די.אי.טי.די. קומפ.		50.0	50.0
איי.די.אי.טי.די. איי.די.אי.טי.די. קומפ.		60.0	* 60.0
אומיס ווטאר ל.טי.די. ישראל		60.0	60.0

* החברה מוחזקת על ידי חברות נוספות בקבוצה.

שם החברה המחזיקה	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון %*	החזקה בשליטה %
כימיקלים לישראל בע"מ (המשך)			
מאוחדת באיחוד יחסי	איי.די.אי טכנולוגיה הודו פרייבט ל.ט.ד., הודו	99.0	99.0
	איי.די.אי הולדינג הונג קונג ל.ט.ד.	100.0	100.0
	איי.די.אי טכנולוגיה (אוסטרליה) פ.טי.וואי ל.ט.ד.	100.0	100.0
מאמביינט טכנולוגייס אינק, איי הבתולה			
מאוחדת באיחוד יחסי	לרנקה ווטר פרטנרס, קפריסין	* 5.0	5.0
מאוחדת באיחוד יחסי	איי.די.אי טכנולוגיה הודו פרייבט ל.ט.ד. הודו	* 1.0	1.0
מגנזיום ים המלח בע"מ			
מאוחדת	אם.אר.אי. ריסרץ' אנד דיולופמנט בע"מ, ישראל	* 99.0	77.8
מאוחדת	מכון מחקר מגנזיום - עמותה רשומה, ישראל	100.0	100.0
מאוחדת	מגנזיום ים המלח, ארה"ב	100.0	100.0
מאוחדת	מגנזיום יציקות בע"מ, ישראל	100.0	100.0
השקעה אחרת	מיזם מתכות קלות לישראל בע"מ, ישראל	9.0	9.0
בתי זיקוק לנפט			
מאוחדת	שמנים בסיסיים חיפה בע"מ	74.5	74.5
כלולה	גדות תעשיות ביוכימיה בע"מ	23.15	23.15
כלולה	החברה המאוחדת לייצוא נפט בע"מ	25.0	25.0
כלולה	שרותי טנקרים בע"מ	25.0	25.0
כלולה	פמ"א (פתוח משאבי אנרגיה) בע"מ	* 25.0	25.0
מאוחדת	כרמל אולפינים בע"מ	100.0	100.0
מאוחדת	גדיב תעשיות פטרוכימיה בע"מ	100.0	100.0
כלולה	מפעלים פטרוכימיים בישראל בע"מ	12.29	12.29
כלולה	מרקורי תעופה (ישראל) בע"מ	31.25	31.25
שמנים בסיסיים חיפה בע"מ			
מאוחדת	הבול טרייד אנד אינשורנס בע"מ	100.0	100.0
כרמל אולפינים			
מאוחדת	דומו כימיקלים	49.0	49.0
מאוחדת	קולנד פלומרים	100.0	100.0
מאוחדת	כרמל אולפינים (יו.קיי.) לימיטד	100.0	100.0
מאוחדת	קולינס לימיטד	100.0	100.0
מאוחדת	כרמל אולפינים (שווק) 1990 בע"מ	100.0	100.0
מאוחדת	כרמל אולפינים השקעות 2007 בע"מ	100.0	100.0
ח.ל. (החזקות - כ"ל) בע"מ			
מאוחדת	כימיקלים לישראל בע"מ	* 13.6	13.6
ח.ל. רכש כ"ל (1998) בע"מ			
מאוחדת	כימיקלים לישראל בע"מ	* 7.7	7.7
ח.ל. (כסלו, 1998) בע"מ			
מאוחדת	כימיקלים לישראל בע"מ	* 3.2	3.2
אורחות כוכבים בע"מ			
שותפות באיחוד יחסי	אל-רם חברה לשכון-שותפות מוגבלת	* 1.0	1.0

* החברה מוחזקת על ידי חברות נוספות בקבוצה.

שם החברה המחזיקה	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון %	החזקה בשליטה %
טאואר סמיקונדקטור בע"מ			
	טאואר סמיקונדקטור ארה"ב	100.0	100.0
	ג'אז טכנולוגיות אינק.	100.0	100.0
	ג'אז סמיקונדקטור אינק.	100.0	100.0
	סורבי הולדינגס לימיטד (בפירוק מרצון)		
	פי.אס.איי.נט איטליה אס.אר.אל (בפירוק)	100.0	100.0
	סורבי נט-וורקס אירופה אס.איי.אר.אל (בפירוק)	100.0	100.0
אינקה אנרג'י לימיטד			
	אינקה אמריקאס אל.טי.די. (ברמודה)	100.0	100.0
	אינקה אמריקאס אל.טי.די. (ברמודה)		
	אינקה אמריקאס הולדינגס אל.טי.די. (ברמודה)	100.0	100.0
	אינקה הולדינגס (קאלפה) אל.טי.די. (ברמודה)	100.0	100.0
	אינקה הולדינגס (קובי) אל.טי.די. (ברמודה)	100.0	100.0
	אינקה הולדינגס (גיי פי פי סי) לימיטד (ברבדוס)	100.0	100.0
	אינקה הולדינגס (סי אי פי פי - קיימן)	100.0	100.0
	אל.טי.די.	100.0	100.0
	אינקה סי אי פי פי אופריישיונס אס.איי (רפובליקה דומיניקנית)	0.1	*0.1
	אינקה הולדינגס (סי אי פי פי) אל.טי.די. (ברמודה)	100.0	100.0
	אינקה הולדינגס (פנמה ג'נריישן)	100.0	100.0
	אל.טי.די. (קיימן).	100.0	100.0
	אינקה פנמה מנג'מנט אס.אר.אל (פנמה)	95.0	*95.0
	אינקה הולדינגס (נג'אפה) אל.טי.די. (קיימן)	100.0	100.0
	קומפניה דה אנרג'יה דה		
	סנטרואמריקה, אס.איי. (אל סלבדור)	99.0	*99.0
	אינקה הולדינגס (אקטור) אל.טי.די. (קיימן)	100.0	100.0
	אינקה אנרג'י גואטמלה אל.טי.די. (גואטמלה)	57.5	*57.5
	אינקה הולדינגס (קאלפה) אל.טי.די. (ברמודה)		
	קאלפה ג'נראסיון אס.איי (פורמרלי גלובלק פרו אס.איי) (פרו).	74.9	74.9

* החברה מוחזקת על ידי חברות נוספות בקבוצה.

שם החברה המחזיקה	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון %	החזקה בשליטה %
אינקה אנרג'י לימיטד (המשך) אינקה הולדינגס (קובי) אל.טי.די. (ברמודה)	קומפניה בוליביאנה דה אנרג'יה אלקטריקה אס.איי. - (נובה סקוטיה)	100.0	100.0
	קומפניה בוליביאנה דה אנרג'יה אלקטריקה אס.איי. - בוליביאן בראנץ' אופיס (בוליביה)	100.0	100.0
אינקה הולדינגס (גיי פי סי) לימיטד (ברבדוס)	ווסט אינדיס דוולופמנט קורפוריישן לימיטד (גימאייקה)	100.0	100.0
	קומפאניה דה אלקטריסידאד דה פוארטו פלאטה אס.איי. (רפובליקה דומיניקנית) אינקה אנרג'י גואטמאלה אל.טי.די. (גואטמלה) אינקה ספ אופריישן ס.איי. (רפובליקה דומיניקנית)	48.34 0.58 99.4	48.34 *0.58 *99.4
אינקה הולדינגס (פנמה ג'נריישן) ל.ט.ד. (קיימן).	פדרגאל פאוור קומפאני אס.אר.אל. (פנמה) אינקה ספ אופריישן ס.איי. (רפובליקה דומיניקנית)	21.2 0.1	21.2 *0.1
	אינקה סלבדוריאן פאוור ל.ט.ד. (קיימן) אינקה ספ אופריישן ס.איי. (רפובליקה דומיניקנית)	100.0 0.1	100.0 *0.1
אינקה הולדינגס (נג'אפה) ל.ט.ד. (קיימן).	אינקה אנרג'י גואטמאלה ל.ט.ד. (גואטמאלה)	41.09	*41.09
	סאוטרן קון פאוור ל.ט.ד.	67.87	67.87
אינקה הולדינגס (אקטר) ל.ט.ד. (קיימן)	לאטין אמריקה הולדינג I, ל.ט.ד. (קיימן)	100.0	100.0
	קומפניה בוליביאנה דה אנרג'יה אלקטריקה אס.איי. - בוליביאן בראנץ' אופיס (בוליביה)	99.99	99.99
אינקה הולדינגס (אקטר) ל.ט.ד. (קיימן)	סאוטרן קון פאוור ל.ט.ד.	67.87	67.87
	לאטין אמריקה הולדינג II, ל.ט.ד. (קיימן) סאוטרן קון פאוור פרו אס.איי. (פרו)	100.0 *99.9	100.0 *99.9
אינקה הולדינגס (אקטר) ל.ט.ד. (קיימן)	ג'מייקה פרייבט פואר קומפני אל.טי.די. (גימאייקה)	15.6	15.6
	אינקה סלבדוריאן פואר אל.טי.די. (קיימן)	1.0	*1.0
אינקה הולדינגס (אקטר) ל.ט.ד. (קיימן)	נג'אפה פואר קומפני, אל אל סי. (איי דלאוור קומפני) נג'אפה הולדינגס קומפני אל.טי.די. (קיימן)	70.85	70.85

* החברה מוחזקת על ידי חברות נוספות בקבוצה.

שם החברה המחזיקה	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון %	החזקה בשליטה %
אינקה אנרג'י לימיטד (המשך)			
נג'אפה הולדינגס קומפני אל.טי.די. (קיימן)			
	נג'אפה פאוור קומפני, אל אל סי. (איי דלאוור קומפני)	99.0	99.0
	נג'אפה פאוור קומפני, אל אל סי. (איי דלאוור קומפני) בראנץ' אין אל סלבדור	100.0	100.0
סאוורן קון פאוור פרו אס.איי (פרו)			
	ג'נראנדס פרו אס.איי. (פרו)	39.0	39.0
ג'נראנדס פרו אס.איי. (פרו)			
	אדגל אס.איי.איי. (פרו)	54.2	54.2
מארס אינפורמישן פרודקט גרופ בע"מ			
	אס.איי.טי. תוכנה לטכנולוגיות מידע בע"מ	100.0	100.0
	סי.אם.אס. קומפיוסנטר בע"מ	100.0	100.0
	מארס אינפורמישן קומפיוטר נטוורקינג סולושן בע"מ	100.0	100.0
	סי.פי.אם שירותי מחשוב בע"מ	100.0	100.0
קוואנטום (2007) אל.אל.סי			
	צ'רי קוואנטום אוטו לימיטד	50.0	50.0
אסיק אינבסטמנטס אינק.			
	אסיק גרופ. ישראל בע"מ	100.0	100.0
אי.סי.גי. אנרג'י בע"מ			
	פטרותק איי.גי	48.0	48.0
	איי.סי.גי. פינאל יו.אס.איי אינק	100.0	100.0
	פי.ג'י.אי. (לשעבר טראנס מידר אינק.)	66.7	66.7
	הליו פוקוס אל.טי.ד.	56.5	56.5
	אי.סי.גרין אנרג'י בי.ו.י	100.0	100.0
פטרותק איי.גי.			
	פטרותק ביו דיזל גיי.אם.בי.איג'	100.0	100.0
	ויטל פיטרקלינק גיי.אם.בי.איג'	100.0	100.0

שם החברה המחזיקה	שם החברה המוחזקת	שיעור בהון %	החזקה בשליטה %
בטר פלייס אל.אל.סי			
	בטר פלייס אינק.	100.0	100.0
	בטר פלייס ישראל (אייץ' טי) 2009 אל.טי.די.	100.0	100.0
	בטר פלייס לאבס ישראל אל.טי.די.	100.0	100.0
	בטר פלייס דנמרק איי/אס	88.0	88.0
	בטר פלייס (אוסטרליה) פי.טי.וואי. אל.טי.די.	86.0	86.0
	בטר פלייס ג'י.אם.בי.ג'	100.0	100.0
	בטר פלייס (ניו-זילנד) לימיטד.	100.0	100.0
	בטר פלייס הוואי אינק	100.0	100.0
	בטר פלייס יפן סי.או. אל.טי.די.	100.0	100.0
	בטר פלייס יו.קי לימיטד	100.0	100.0
	מאוחדת	100.0	100.0
	מאוחדת	100.0	100.0
	מאוחדת	100.0	100.0
	מאוחדת	100.0	100.0
	מאוחדת	100.0	100.0
	מאוחדת	100.0	100.0
	מאוחדת	100.0	100.0
	מאוחדת	100.0	100.0

החברה לישראל בע"מ

**מידע נפרד המובא לפי תקנה 9ג'
לתקנות ניירות ערך (דוחות
תקופתיים ומיידים), התש"ל - 1970**

**נתונים כספיים מתוך הדוחות
הכספיים המאוחדים המיוחסים
לחברה עצמה ליום 31 בדצמבר 2009**

תוכן העניינים

עמוד

2	דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד
4	נתונים על המצב הכספי
6	נתונים רווח והפסד
7	נתונים על הרווח הכולל
8	נתונים על תזרימי המזומנים
9	מידע נוסף

סומך חייקין

טלפון 03 684 8000
פקס 03 684 8444
אינטרנט www.kpmg.co.il

מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 61006

לכבוד

בעלי המניות של החברה לישראל בע"מ

הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד לפי תקנה ג' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970

ביקרנו את המידע הכספי הנפרד המובא לפי תקנה ג' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970 של החברה לישראל בע"מ (להלן - "החברה") לימים 31 בדצמבר 2009 ו- 2008 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009. המידע הכספי הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על המידע הכספי הנפרד בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני אשר ההשקעה בהן הינה כ- 6 מיליוני דולר וכ- 17 מיליוני דולר לימים 31 בדצמבר 2009 ו- 2008 בהתאמה, וחלקה של הקבוצה בהפסדיהן הינו כ- 31 מיליוני דולר, כ- 22 מיליוני דולר וכ- 45 מיליוני דולר לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין במידע הכספי הנפרד הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובפרטים הכלולים במידע הכספי הנפרד. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו בעריכת המידע הכספי הנפרד ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה של המידע הכספי הנפרד. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים המידע הכספי הנפרד ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקנה ג' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970.

סומך חייקין
רואי חשבון

24 במרס 2010

**מידע נפרד המובא לפי תקנה 9' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל 1970
נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה ליום 31 בדצמבר 2009**

להלן נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ליום 31 בדצמבר 2009, המפורסמים במסגרת הדוח התקופתי (להלן: "דוחות מאוחדים"), המיוחסים לחברה עצמה (להלן: "מידע כספי נפרד") מוצגים בהתאם לתקנה 9' (להלן: "התקנה") והתוספת העשירית לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים) התש"ע - 2009 (להלן: "התוספת העשירית") בעניין מידע כספי נפרד של התאגיד.

במידע כספי נפרד זה - חברות מוחזקות כהגדרתן בבאור 1.ב. בדוחות המאוחדים.

התוספת העשירית קובעת, בין היתר, כי המידע הכספי הנפרד יפורט כדלקמן:

- (1) מידע בדבר סכומי הנכסים וההתחייבויות הכלולים בדוחות המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה (למעט בגין חברות מוחזקות), תוך פירוט לפי סוגי הנכסים וההתחייבויות.
- (2) מידע בדבר סכומי ההכנסות וההוצאות הכלולים בדוחות המאוחדים, בפילוח בין רווח או הפסד ורווח כולל אחר, המיוחסים לחברה עצמה (למעט בגין חברות מוחזקות), תוך פירוט לפי סוגי ההכנסות וההוצאות.
- (3) פירוט סכומי תזרימי המזומנים הכלולים בדוחות המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה (למעט בגין חברות מוחזקות), כשהם לקוחים מתוך הדוח על תזרימי המזומנים המאוחד, בפילוח לפי תזרים מפעילות שוטפת, פעילות השקעה ופעילות מימון ופירוט מרכיביהם. לצורך מידע כספי נפרד זה, יתרת המזומנים ושווי המזומנים המשוויכים לחברה עצמה כוללת מזומנים ושווי מזומנים שעברו בינה לבין חברות מוחזקות שלה.
- (4) כל מידע מהותי נוסף, העשוי להשפיע על קבלת החלטות כלכליות של משקיע, ככל שמידע זה לא נכלל בדוחות המאוחדים באופן המתייחס במפורש לחברה עצמה. לכל הפחות, מידע נוסף זה יכלול: גילוי בדבר המזומנים ושווי המזומנים, גילוי בדבר נכסים והתחייבויות פיננסיות, גילוי בדבר הכנסות והוצאות מיסים וגילוי בדבר מיסים נדחים, בהתאם להוראות התקנה. בנוסף, יש לכלול תיאור של מכלול הקשרים, ההתקשרויות והעסקאות המהותיות בין החברה לחברות מוחזקות שלה, בין אם הוכרו ונמדדו בדוחות הכספיים המאוחדים וקיבלו ביטוי במסגרת הנתונים המפורטים בסעיפים (1) עד (3) לעיל ובין אם לאו.

המדיניות החשבונאית שפורטה בבאור 3 בדוחות המאוחדים, בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית, יושמה לצורך הצגת מידע כספי נפרד, לרבות האופן בו סווגו הנתונים הכספיים במסגרת הדוחות המאוחדים, בשינויים המתחייבים מהאמור לעיל.

נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה ליום 31 בדצמבר 2009

מיליוני דולר של ארצות הברית

נתונים על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר	
2008	2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר
216	230
-	1
132	-
3	1
111	-
19	35
481	267
2,899	3,068
9	32
446	455
-	212
3,354	3,767
3,835	4,034

נכסים שוטפים

מזומנים ושווי מזומנים
ניירות ערך המוחזקים למסחר
הלוואות לחברות מוחזקות
חייבים ויתרות חובה
מכשירים נגזרים
מס הכנסה לקבל

סה"כ נכסים שוטפים

נכסים שאינם שוטפים

יתרה בגין חברות מוחזקות
השקעות בחברות אחרות
הלוואות לחברות מוחזקות
יתרות חובה לרבות מכשירים נגזרים

סה"כ נכסים שאינם שוטפים

סה"כ נכסים

מיליוני דולר של ארצות הברית

ליום 31 בדצמבר	
2008	2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר
114	178
3	-
28	24
71	-
216	202
566	569
1,394	1,348
-	71
32	33
1,992	2,021
2,208	2,223
273	281
(26)	97
-	46
1,380	1,387
1,627	1,811
3,835	4,034

התחייבויות שוטפות
חלויות שוטפות בגין התחייבויות שאינן שוטפות
הפרשות
זכאים ויתרות זכות
מכשירים נגזרים

סה"כ התחייבויות שוטפות

התחייבויות שאינן שוטפות
הלוואות מתאגידים בנקאיים
אגרות חוב
התחייבויות לזמן ארוך, לרבות מכשירים נגזרים
מיסים נדחים

סה"כ התחייבויות שאינן שוטפות

סה"כ התחייבויות

הון
הון מניות ופרמיה
קרנות הון
קרן בעלי שליטה
יתרת עודפים

סה"כ הון המיוחס לבעלים של החברה האם

סה"כ התחייבויות והון

אבישר פז
סמנכ"ל כספים

ניר גלעד
מנכ"ל

עידן עופר
יו"ר הדירקטוריון

נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה ליום 31 בדצמבר 2009

מיליוני דולר של ארצות הברית

נתונים על רווח והפסד

לשנה שנתיימה ביום			מידע נוסף	
2007	2008	2009		
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר		
(3)	(5)	(4)		הוצאות הנהלה וכלליות
(2)	(2)	(65)		הוצאות אחרות
7	26	36		הכנסות אחרות
2	19	(33)		רווח (הפסד) מפעולות רגילות
(189)	(210)	(145)		הוצאות מימון
53	71	129		הכנסות מימון
(136)	(139)	(16)		הוצאות מימון, נטו
250	441	54	2	חלק ברווחי חברות מוחזקות, נטו
116	321	5		רווח לפני מסים על הכנסה
(3)	(1)	1		מסים על הכנסה
113	320	6		רווח לשנה המיוחס לבעלים של החברה

נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה ליום 31 בדצמבר 2009

מיליוני דולר של ארצות הברית

נתונים על הרווח הכולל

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2009	2008	2007
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
6	320	113
רווח לשנה		
מרכיבים של רווח כולל אחר		
(2)	-	-
1	-	-
18	(2)	-
-	2	-
119	162	234
(8)	27	1
128	189	235
134	509	348

החלק האפקטיבי של השינוי בשווי ההוגן של גידורי תזרימי מזומנים שינוי נטו בשווי ההוגן של גידורי תזרימי מזומנים שהועבר לדוח רווח והפסד שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועברו לדוח רווח והפסד רווח כולל אחר בגין חברות מוחזקות מס הכנסה בגין מרכיבי הרווח (הפסד) כולל אחר

רווח כולל אחר לשנה, נטו ממס

רווח כולל לשנה המיוחס לבעלים של החברה

נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה ליום 31 בדצמבר 2009

מיליוני דולר של ארצות הברית

נתונים על תזרימי מזומנים

2007	2008	2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר
113	320	6
136	139	16
(5)	(25)	29
(250)	(441)	(54)
-	4	-
3	1	1
(3)	(2)	(2)
(11)	(22)	(18)
10	(5)	4
(4)	(29)	(16)
245	551	398
241	522	382
(1,445)	(291)	(386)
533	(48)	133
-	(10)	-
(5)	5	(2)
(23)	(92)	(200)
45	89	201
-	17	-
(895)	(330)	(254)
(61)	(50)	-
607	434	75
(16)	(72)	(92)
210	(210)	-
(74)	(121)	(90)
666	(19)	(107)
12	173	21
15	29	216
2	14	(7)
29	216	230

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
רווח לשנה המיוחס לבעלים של החברה
התאמות :

הוצאות מימון, נטו
רווחי הון, נטו
רווח בגין חברות מוחזקות
הפסד מהשקעה בניירות ערך זמינים למכירה
מסים על הכנסה

שינוי בחייבים
שינוי בהפרשות וזכאים

דיבידנד שהתקבל

מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת

תזרימי מזומנים לפעילות השקעה
השקעות בחברות מוחזקות ואחרות
פיקדונות והלוואות לזמן קצר, נטו
השקעה בניירות ערך זמינים למכירה
מכירת (רכישת) ניירות ערך המוחזקים למסחר, נטו
מתן הלוואות לזמן ארוך לחברות מוחזקות
גביית הלוואות לזמן ארוך מחברות מוחזקות
ריבית שהתקבלה

מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה

תזרימי מזומנים לפעילות מימון
דיבידנד ששולם
קבלת הלוואות לזמן ארוך והנפקת אגרות חוב
החזר הלוואות לזמן ארוך ואגרות חוב
אשראי לזמן קצר
ריבית ששולמה

מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון

גידול נטו במזומנים ושווי מזומנים
מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה

השפעת תנודות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים ושווי מזומנים לסוף שנה

נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה ליום 31 בדצמבר 2009

מידע נוסף

1. מכשירים פיננסיים

א. נכסים פיננסיים לא נגזרים

(1) פרטים בדבר הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2009			
סך הכל	מטבע חוץ	שקל חדש	
	דולר	צמוד למדד	לא צמוד
	מיליוני דולר		
230	223	-	7
מזומנים ושווי מזומנים			
1	-	1	-
ניירות ערך המוחזקים למסחר			
1	-	-	1
הלוואות וחייבים			
455	136	-	319
11	11	-	-
שאינם שוטפים:			
הלוואות לחברות מוחזקות			
יתרת חובה			
נכסים פיננסיים זמינים למכירה			
31	31	-	-
729	401	1	327

ליום 31 בדצמבר 2008			
סך הכל	מטבע חוץ	שקל חדש	
	דולר	צמוד למדד	לא צמוד
	מיליוני דולר		
216	208	-	8
מזומנים ושווי מזומנים			
3	1	2	-
132	50	82	-
הלוואות וחייבים			
שוטפים:			
חייבים ויתרות חובה			
446	135	-	311
הלוואות לחברות מוחזקות			
שאינם שוטפים:			
הלוואות לחברות מוחזקות			
8	8	-	-
805	402	84	319
סך הכל נכסים פיננסיים לא נגזרים			

(2) ניתוח מועדי המימוש החזויים

מועדי הפרעון של הלוואות לחברות מוחזקות טרם נקבעו.

נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה ליום 31 בדצמבר 2009

1. מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים

(1) הרכב

התחייבויות שוטפות

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר
47	73
67	105
114	178

חלויות שוטפות של התחייבויות לזמן ארוך:
הלוואות מבנקים
אגרות חוב שאינן ניתנות להמרה במניות

סך חלויות שוטפות

התחייבויות שאינן שוטפות

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009
מיליוני דולר	מיליוני דולר
1,460	1,454
614	641
2,074	2,095
114	178
1,960	1,917

אגרות חוב שאינן ניתנות להמרה במניות
הלוואות מבנקים
סך התחייבויות לזמן ארוך

בניכוי חלויות שוטפות

סך התחייבויות שאינן שוטפות

(2) סווג לפי מטבעות ושעורי ריבית

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009	שיעור ריבית משוקלל ליום 31.12.09
מיליוני דולר	מיליוני דולר	%

התחייבויות שאינן שוטפות (כולל חלויות שוטפות)

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009	שיעור ריבית משוקלל ליום 31.12.09
מיליוני דולר	מיליוני דולר	%
1,368	1,361	8.0
92	93	6.8
1,460	1,454	
614	641	2.7
2,074	2,095	

אגרות חוב שאינן ניתנות להמרה במניות
בשקל צמוד למדד
בשקל לא צמוד

הלוואות מבנקים
בדולר

(א) הריבית בגין ההתחייבויות הדולריות נקבעת על בסיס ה- LIBOR בתוספת מרווח של 0.8% - 3.6%.

(ב) הריבית בגין אגרות חוב שאינן ניתנות להמרה במניות הצמודות למדד בתוספת מרווח של 4.4% - 5.4%.

נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה ליום 31 בדצמבר 2009

1. מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. מכשירים פיננסיים נגזרים

פרטים בדבר הצמדה:

ליום 31 בדצמבר 2009			
סך הכל	שקל חדש		מטבע חוץ
	לא צמוד	צמוד למדד	דולר
מיליוני דולר			

(1)	-	-	(1)
143	6	1,316	(1,179)

מכשירים פיננסיים נגזרים לגידור תזרים מזומנים

מכשירים נגזרים שאינם לגידור

ליום 31 בדצמבר 2008			
סך הכל	שקל חדש		מטבע חוץ
	לא צמוד	צמוד למדד	דולר
מיליוני דולר			

39	6	1,074	(1,041)

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם לגידור

ד. סיכון נזילות

להלן מועדי הפירעון החוזיים של התחייבויות פיננסיות, כולל אומדן תשלומי ריבית. גילוי זה אינו כולל סכומים אשר לגביהם קיימים הסכמי קיזוז:

31 בדצמבר 2009

הערך בספרים	תזרים מזומנים חוזי	עד 1 שנה	1-2 שנים	2-5 שנים	מעל חמש שנים
מיליוני דולר					

24	24	24	-	-	-
1,454	1,767	175	241	843	508
641	728	93	108	527	-
1	1	2	1	(2)	-
27	27	18	10	(1)	-
18	13	9	4	-	-
3	8	(3)	1	10	-
2,168	2,568	318	365	1,377	508

התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים

זכאים ויתרות זכות אגרות חוב שאינן ניתנות להמרה במניות הלוואות מתאגידים בנקאיים

התחייבויות פיננסיות מכשירים נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים חוזי החלפת ריבית

מכשירים נגזרים שאינם משמשים לגידור

חוזי החלפת ריבית מכשירי צילינדר נגזרים על שערי חליפין

סך הכל

נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה ליום 31 בדצמבר 2009

1. מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. סיכון נזילות (המשך)

31 בדצמבר 2008

הערך בספרים	תזרים מזומנים חוזי	עד 1 שנה	1-2 שנים	2-5 שנים	מעל חמש שנים
מיליוני דולר					
28	28	28	-	-	-
1,460	1,766	72	168	848	678
614	673	47	89	482	55
40	36	36	-	-	-
7	7	7	-	-	-
24	23	23	-	-	-
2,173	2,533	213	257	1,330	733

התחייבויות פיננסיות
שאינן נגזרים

זכאים ויתרות זכות
אגרות חוב שאינן ניתנות
להמרה במניות
הלוואות מתאגידים בנקאיים

מכשירים נגזרים שאינם
משמשים לגידור

חוזי החלפת ריבית
חוזי מדד
מכשירי צילינדר

סך הכל

ה. סיכונים מדד ומטבע חוץ

ניתוח רגישות

התחזקות בשיעור 10%-5% בשער החליפין של הדולר כנגד המטבעות הבאים, היתה מגדילה (מקטינה) את ההון ואת הרווח או ההפסד בסכומים המוצגים להלן. ניתוח זה נעשה בהנחה שכל שאר המשתנים, ובמיוחד שערי הריבית, נשארו קבועים, הניתוח לגבי שנת 2008 נעשה בהתאם לאותו בסיס.

31 בדצמבר 2009

השפעה על רווח או הפסד

10% גידול	5% גידול	5% קיטון	10% קיטון
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר

135	71	(78)	(166)
(143)	(71)	71	140

מכשירים פיננסיים לא נגזרים
דולר/שקל

מדד

31 בדצמבר 2009

השפעה על ההון

10% גידול	5% גידול	5% קיטון	10% קיטון
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר

135	71	(78)	(166)
(143)	(71)	71	140

מכשירים פיננסיים לא נגזרים
דולר/שקל

מדד

נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה ליום 31 בדצמבר 2009

1. מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. סיכויי מדד ומטבע חוץ (המשך)

ניתוח רגישות (המשך)

31 בדצמבר 2008			
השפעה על רווח או הפסד			
10% גידול	5% גידול	5% קיטון	10% קיטון
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר

מכשירים פיננסיים לא נגזרים
דולר/שקל

113 59 (65) (138)

מדד

(122) (61) 61 94

31 בדצמבר 2008			
השפעה על ההון			
10% גידול	5% גידול	5% קיטון	10% קיטון
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר

מכשירים פיננסיים לא נגזרים
דולר/שקל

113 59 (65) (138)

מדד

(122) (61) 61 94

להלן ניתוח רגישות ביחס למכשירים הנגזרים במטבע חוץ של החברה ליום 31 בדצמבר 2009 וליום 31 בדצמבר 2008. שינוי בשערי החליפין של המטבעות העיקריים, לתאריך 31 בדצמבר, היתה מגדילה (מקטינה) את ההון ואת הרווח והפסד בסכומים המוצגים להלן. ניתוח זה נעשה בהנחה שכל שאר המשתנים ישארו קבועים.

31 בדצמבר 2009			
השפעה על רווח או הפסד			
10% גידול	5% גידול	5% קיטון	10% קיטון
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר

מכשירים פיננסיים נגזרים
דולר/שקל

(120) (63) 69 147

מדד

132 66 (66) (132)

31 בדצמבר 2009			
השפעה על ההון			
10% גידול	5% גידול	5% קיטון	10% קיטון
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר

מכשירים פיננסיים נגזרים
דולר/שקל

(120) (63) 69 147

מדד

132 66 (66) (132)

31 בדצמבר 2008			
השפעה על רווח או הפסד			
10% גידול	5% גידול	5% קיטון	10% קיטון
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר

מכשירים פיננסיים נגזרים
דולר/שקל

(98) (51) 57 120

מדד

107 54 (54) (107)

1. מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. סיכויי מדד ומטבע חוץ (המשך)

31 בדצמבר 2008				מכשירים פיננסיים נגזרים דולר/שקל
השפעה על ההון				
10% קיטון	5% קיטון	5% גידול	10% גידול	
מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	מיליוני דולר	
120	57	(51)	(98)	
(107)	(54)	54	107	מדד

2. קשרים, התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות

א. רווח מחברות מוחזקות נטו כולל את חלק החברה ברווחי חברות בנות, חברות באיחוד יחסי וחברות כלולות.

ב. עסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			דיבידנד מחברות מוחזקות
2007	2008	2009	
אלפי דולר	אלפי דולר	אלפי דולר	מימון מחברות מוחזקות, נטו
245	551	398	
5	24	7	

ג. הלוואות

- (1) החברה העניקה הלוואה דולרית לחברה מוחזקת הנושאת ריבית ליבור רבעונית בתוספת מרווח של 2%, ללא תאריך פרעון.
 - (2) חברות מוחזקות הנפיקו שטרי הון לחברה. שטרי ההון הינם שקליים, אינם צמודים למדד, אינם נושאים ריבית וניתנים לפרעון לאחר חמש שנים מיום הנפקתם.
- * למידע נוסף בדבר חברות מוחזקות, ראה באור 11 בדוחות המאוחדים.

החברה לישראל בע"מ

**פרטים נוספים על התאגיד
לשנת 2009**

פרטים נוספים על התאגיד לשנת 2009

שם החברה: החברה לישראל בע"מ **מס' חברה ברשם:** חצ/0028010 - 52

כתובת: רח' ארניא 23, מגדל המילניום, תל-אביב

טלפון: 03- 6844517 **פקסימיליה:** 03- 6844587

תאריך המאזן: 31.12.2009

תאריך הדו"ח: 24.3.2010

חוק ניירות הערך תשכ"ח 1968

תקנות ניירות ערך (דו"חות תקופתיים ומיידיים) תש"ל - 1970
פרטים נוספים על התאגיד לשנת 2009
(בהתאם לסעיפי התקנות הנ"ל)

תקנה :

8א. תאור עסקי התאגיד

מצורף.

9. דוחות כספיים

מצורף.

10. דוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד

מצורף.

10א. תמצית דוחות רווח והפסד רבעוניים לשנת 2009 (במיליוני דולר)

סה"כ שנתי	רבעון 4	רבעון 3	רבעון 2	רבעון 1	
12,498	3,512	3,493	2,928	2,565	הכנסות ממכירות
<u>10,918</u>	<u>3,114</u>	<u>2,901</u>	<u>2,704</u>	<u>2,199</u>	עלות המכירות
1,580	398	592	224	366	רווח גולמי
<u>1,131</u>	<u>324</u>	<u>276</u>	<u>284</u>	<u>247</u>	הוצאות מו"פ, מכירה, הנהלה, והוצאות/ הכנסות אחרות
449	74	316	(60)	119	רווח (הפסד) מפעולות רגילות
109	179	(160)	(15)	105	עלויות מימון, נטו
<u>(51)</u>	<u>(11)</u>	<u>(11)</u>	<u>(18)</u>	<u>(11)</u>	חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות
507	242	145	(93)	213	רווח (הפסד) לפני מיסים
<u>(10)</u>	<u>(39)</u>	<u>86</u>	<u>5</u>	<u>(62)</u>	מיסים על ההכנסה
497	203	231	(88)	151	רווח (הפסד) לתקופה
===	===	===	===	===	
6	126	(11)	(157)	48	מיוחס לבעלי הזכויות ההוניות
<u>491</u>	<u>77</u>	<u>242</u>	<u>69</u>	<u>103</u>	זכויות המיעוט
497	203	231	(88)	151	רווח (הפסד) לתקופה
===	===	===	===	===	

10ג. שימוש בתמורת ניירות ערך תוך התייחסות ליעדי התמורה עפ"י התשקיף

"אין".

11. רשימת השקעות בחברות בת ובחברות קשורות

השקעות התאגיד ליום 31.12.2009 בחברות בת ובחברות קשורות כולל יתרות הלוואות במאזן המותאם ועיקר תנאיהן :

שם החברה	מס' המניה בבורסה	סוג מניה	מספר מניות	סה"כ ע.ג.	עלות מתואמת	ערך מאזני מותאם	שיעור ההחזקה			שער בבורסה לתאריך המאזן
							בהון	בהצבעה	בסמכות למנות דירקטורים	
חברות נסחרות בבורסה					מיליוני דולר	מיליוני דולר				
כימיקלים לישראל בע"מ	0281014	1 ש"ח	363,108,696	363,108,696	471	975	28.74	28.74		
בתי זיקוק לנפט בע"מ	2590248	1 ש"ח	901,591,743	901,591,743	768	703	37.08	37.08		
טאואר סמיקונדקטור בע"מ	1082379	1 ש"ח	14,260,457	14,260,257	205	6	36.86 **	36.86 **		
חברות שאינן נסחרות										
איי סי גרין אנרגיי בע"מ					*	(30)	100.0	100.0		
אורחות כוכבים בע"מ					*	*	100.0	100.0		
נאמנות ורישומים של הח"ל בע"מ					*	*	100.0	100.0		
צים שירותי ספנות משולבים בע"מ					752	434	99.6	99.6		
ח.ל. ניהול ויעוץ (1986) בע"מ					9	(26)	100.0	100.0		
ח.ל. (החזקות-כ"ל) בע"מ					76	309	100.0	100.0		
ח.ל. רכש כ"ל (1998) בע"מ					--	203	100.0	100.0		
ח.ל. (כסלו, 1998) בע"מ					--	57	100.0	100.0		
מרס אינפורמישן פרודקט גרופ בע"מ					4	2	50.0	50.0		
אלרם שותפות מוגבלת					8	*	50.0	49.0		
אודי אינטרנשיונל (1994) בע"מ					*	*	100.0	100.0		
סורבי הולדינגס לימיטד (בפירוק מרצון)					*	*	62.2	62.2		
אינקיה אנרגיי לימיטד					382	409	100.0	100.0		
קואנטום (2007) אל.אל.סי.					*	*	100.0	100.0		
א-סיק אינווסטמנט					*	*	50.0	50.0		
בטר פלייס אל.אל.סי.					85	27	33.3	33.3		

* סכומים הנמוכים מ-1 מיליון דולר.

** בהתחשב בהשקעה בשטרי הון.

רשימת השקעות בחברות בת ובחברות קשורות - המשך

11.

השקעות התאגיד ליום 31.12.2009 בחברות בת ובחברות קשורות כולל יתרות הלוואות במאזן המותאם ועיקר תנאיהן :

הלוואות לזמן ארוך		
<u>שם החברה</u>	<u>סכום</u> <u>במיליוני דולר</u>	<u>תנאים</u>
מרס אינפורמיישן פרודקט גרופ בע"מ	0.9	צמוד מדד
ח.ל. רכש כ"ל (1998) בע"מ	35.6	שטר הון שקלי לא צמוד
טאואר סמיקונדקטור בע"מ	3.0	אגרות חוב להמרה בהצמדה לדולר נושאות ריבית לפדיון בשעור של 5%
אינקיה אנרג'י לימיטד	136.3	דולרי ונושא ריבית בשיעור של ליבור + 2%
אודי אינטרנשיונל (1994) בע"מ	3.4	שטר הון שקלי לא צמוד
איי סי גרין אנרג'י בע"מ	51.0	שטר הון שקלי לא צמוד
קוואנטום (2007) אל.אל.סי.	213.5	שטר הון שקלי לא צמוד

שינויים בהשקעות בחברות בת ובחברות קשורות

12.

<u>תאריך השינוי</u>	<u>מהות השינוי</u>	<u>שם החברה</u>	<u>מס' המניה בבורסה</u>	<u>סוג המניות</u>	<u>סה"כ ע.נ.</u>	<u>עלות נומינלית מיליוני דולר</u>	<u>עלות מותאמת מיליוני דולר</u>
ינואר 09	גידול	טאואר סמיקונדקטור	1082379			20.00	20.00
ינואר 09	גידול	בטר פלייס אל.אל.סי	לא סחירה			20.00	20.00
מאי 09	גידול	בטר פלייס אל.אל.סי	לא סחירה			12.50	12.50
יולי 09	גידול	בטר פלייס אל.אל.סי	לא סחירה			8.25	8.25
נובמבר 09	גידול	בטר פלייס אל.אל.סי	לא סחירה			21.00	21.00
דצמבר 09	גידול	צים שירותי ספנות משולבים	לא סחירה			300.00	300.00

13. הכנסות של חברות בנות וקשורות והכנסות התאגיד מהן

(על פי דוחותיהן הכספיים) (במליוני דולר)

הכנסות שנתקבלו או נצברו				
שם החברה	רווח (הפסד) לפני מס	רווח (הפסד) אחרי מס	דיבידנד	ריבית והפרשי שער / הצמדה
ח.ל. ניהול וייעוץ (1986) בע"מ	3	3		0.7
אורחות כוכבים בע"מ	*	*		
צים שירותי ספנות משולבים בע"מ	(502)	(432)		1.6
אלרם חברה לשיכון	*	*		
נאמנות ורישומים של החברה לישראל בע"מ	*	*		
ח.ל. (החזקות-כ"ל) בע"מ	104	104	164.5	
ח.ל. רכש כ"ל (1998) בע"מ	66	66	42.2	
ח.ל. (כסלו, 1998) בע"מ	25	25	33.5	
איי סי גרין אנרג'י בע"מ	(22)	(22)		
מרס אינפורמיישן פרודקט גרופ בע"מ	*	*		
כימיקלים לישראל בע"מ	939	770	157.8	
סורבי הולדינגס לימיטד	*	*		
טאואר סמיקונדקטור בע"מ	(125)	(120)		
בתי זיקוק לנפט בע"מ	336	349		
אינקיה אנרג'י לימיטד	67	59		4.6
קואנטום (2007) אל.אל.סי.	(6)	(6)		
א-סיק אינווסטמנט	*	*		
בטר פלייס אל.אל.סי.	(86)	(86)		
אודי אינטרנשיונל (1994) בע"מ	*	*		

* מהווים סכומים הקטנים מ-1 מיליון דולר.

14. רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקיו העיקריים של התאגיד
 "אין".

20. מסחר בבורסה - ני"ע שנרשמו למסחר / הפסקת מסחר - מועדים וסיבות
 "אין".

21. תגמולים לנושאי משרה בכירה

1. להלן פירוט התגמולים ששולמו לכל אחד מחמשת בעלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה או בחברה בשליטת החברה, שניתנו להם בקשר עם כהונתם בחברה או בחברה בשליטת החברה וכן פירוט ביחס לכל אחד משלושת נושאי המשרה הבכירה בעלי התגמולים הגבוהים ביותר בחברה שהתגמולים ניתנו לו בקשר עם כהונתו בחברה עצמה, לרבות פירוט ביחס לתגמול לבעלי עניין בחברה (ראו גם סעיף 4 להלן):

פרטי המקבלים				תגמולים בעבור שירותים (באלפי ש"ח)		סה"כ
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	שכר ⁽¹⁾	מענק	תשלום מבוסס מניות בגין תוכניות אופציות
עקיבא מוזס	מנכ"ל כיל	100%	-	3,847	7,200 ⁽²⁾	1,736 ⁽³⁾
ניר גלעד ^(*)	מנכ"ל החברה	100%	-	2,930	4,500 ⁽⁴⁾	2,984 ⁽⁵⁾
אבישר פז	סמנכ"ל כספים בחברה	100%	-	1,859	1,140 ⁽⁴⁾	2,089 ⁽⁵⁾
אשר גרינבאום	מנהל למנכ"ל כיל	100%	-	1,991	2,500 ⁽²⁾	552 ⁽³⁾
אלון רווה	סמנכ"ל כספים צים (סמנכ"ל בחברה לשעבר)	100%	-	1,582	1,000 ⁽⁸⁾	2,022 ⁽³⁾
אלי גולדשמידט	סמנכ"ל תקשורת ורגולציה בחברה	100%	-	1,744	450 ⁽⁴⁾	2,187 ⁽⁵⁾
עידן עופר	יו"ר דירקטוריון החברה	100%	3.85% ⁽⁷⁾	2,708	1,342 ⁽⁶⁾	-

יוער כי בהתאם לדיווח מיידי מיום 1.1.2009 שפרסמה החברה, המובא בזאת על דרך ההפניה, יו"ר דירקטוריון החברה, מנכ"ל החברה, מנהלים נוספים ודירקטורים בחברה הודיעו כי הם מוותרים עד סוף שנת 2009 על 10% מהשכר לו הם זכאים (למעט לעניין הפרשות ותנאים נלווים) או מגמול דירקטורים (לפי העניין) וזאת על רקע האירועים בכלכלה העולמית והשלכותיהם על המשק הישראלי.

(1) רכיב השכר הנקוב לעיל כולל את הרכיבים הבאים: שכר חודשי, זכויות סוציאליות, הפרשות סוציאליות ונלוות כמקובל, רכב והחזר הוצאות טלפון.

(2) המענק הנקוב לעיל מייצג את המענק בגין רווחי שנת 2008 אשר שולם בחודש אפריל 2009, המענק לשנת 2009 טרם נקבע. לכיל מדיניות של תשלום מענקים בהתאם לשיקול דעת ועדת הביקורת, ועדת כח אדם והדירקטוריון לאחר המלצת הנהלת כיל. כחלק משיקול דעתם מביאים הגורמים כאמור לעיל בחשבון את רווחיות כיל, השוואה לשנים קודמות, וביצועים אישיים של המנהל. לא קיימת בכל התחייבות מוקדמת לתשלום מענקים.

(3) ביום 28 בינואר 2007 אושרה הקצאה למר עקיבא מוזס של כ-2,200,000 כתבי אופציה (לא סחירים וללא תמורה), וכן הקצאה למר אשר גרינבאום של כ-700,000 כתבי אופציה (לא סחירים וללא תמורה). כתבי האופציה ניתנים למימוש למניות כיל כנגד מחיר מימוש של 25.59 ₪ בשלוש מנות החל מחודש ינואר 2008. השווי הכלכלי המשוקלל של כל כתב אופציה, ערב אישור ההקצאה כאמור, הינו 6.43 ₪. הסכום הנקוב בטבלה משקף את ההוצאה שרשמה כיל על בסיס כללי חשבונאות מקובלים.

(4) מענקים בחברה לישראל - סכומים ששילמה החברה בשנת 2009 בגין שנת 2008. לחברה מדיניות של תשלום מענקים לנושאי המשרה הבכירה בה בהתאם לשיקול דעתם ואישורם של האורגנים הרלוונטיים. בהענקת המענקים וקביעת שיעורם, מתחשבת החברה, בין היתר, ברווחיותה, בתוצאותיה הכספיות, בעמידה ביעדי תוכנית העבודה והתוכנית האסטרטגית של החברה, כמקובל בחברות בסדר גודל דומה, ובתרומתם של נושאי המשרה הבכירה בחברה לפעילות החברה והחברות שבשליטתה, לפיתוח עסקיהן ולתוצאותיהן העסקיות.

(5) ביום 25 ביוני 2007, החליט דירקטוריון החברה על תכנית תגמול עובדים ונושאי משרה בה להקצאה של 60,000 אופציות הניתנות למימוש למניות החברה. הערך הכלכלי של כל כתב אופציה ביום 25 ביוני 2007 המחושב על פי נוסחת בלאק אנד שולס הינו כ- 600 ש"ח למנה הראשונה, כ- 710.5 ש"ח למנה השנייה וכ- 810 ש"ח למנה השלישית.

הסכומים הרשומים בטור תשלום מבוסס מניות מייצג את ההוצאה שנרשמה בספרי החברה בשנת 2009 על-פי הערך הכלכלי של התכנית.

(6) המענק לשנת 2008 למר עידן עופר כולל 8 משכורות חודשיות המותנה בקיום רווח נקי וכפוף להסכמת ועדת הביקורת והדירקטוריון של החברה.

(7) השיעור האמור מייצג החזקה במישרין של מר עידן עופר. לפרטים בדבר החזקות בהון התאגיד של תאגידים הקשורים למר עידן עופר, ראה תקנה 24.

(8) מתייחס לבונוס ששולם על-ידי החברה לישראל - לאחר תאריך המאזן שולם ע"י צים סך של 900 אלף ש"ח בגין שנת 2009.

(*) כמו כן, לאחר תאריך המאזן ומעבר לסכומים הנכללים בטבלה דלעיל, זכאי מנכ"ל החברה להשתתף בתוכנית אופציות בכי"ל, בגין כהונתו כיו"ר דירקטוריון כי"ל, כדלהלן: בהמשך להחלטת ועדת הביקורת ודירקטוריון כ"ל מיום 3.1.2010 ו-7.1.2010, בהתאמה, אישרה האסיפה הכללית של כ"ל ביום 15.2.2010, במסגרת ועל פי תנאי תוכנית אופציות למניות כ"ל לנושאי משרה ועובדים בכירים אחרים בתפקידי ניהול בכל ובחברות בשליטתה, להקצות למנכ"ל החברה, מר ניר גלעד, בכובעו כיו"ר דירקטוריון כ"ל: 800,000 כתבי אופציה, לא סחירים, ללא תמורה, הניתנים למימוש לעד 800,000 מניות רגילות של כ"ל בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א, אשר תהווה עד כ- 0.063% מההון המונפק ומזכויות ההצבעה בכל נכון ליום 7.1.2010 (עד כ- 0.062% בדילול מלא). כתבי האופציה יהיו ברי מימוש בשלוש מנות שוות על פני תקופה של 3 שנים וזאת כנגד תשלום מחיר מימוש של 53.1 ש"ח למניה, מחיר השווה למחיר הסגירה בבורסה של מניה כ"ל ביום 6 בינואר 2010 (מועד הסגירה בבורסה האחרון הידוע במועד החלטת דירקטוריון כ"ל בדבר אישור התכנית). מחיר המימוש כפוף להתאמות וצמוד למדד המחירים לצרכן. יצוין כי כמות מניות המימוש שתוקצה למר גלעד בפועל בעת מימוש כתבי האופציה ושיעורן מההון המונפק ומזכויות ההצבעה, עשויים להיות נמוכים יותר אם תבחר כ"ל להפעיל את זכותה להקצאת מניות בשווי סכום ההטבה הכספי. השווי הכלכלי של כתבי האופציה המוצעים למר גלעד כפי שחושב לפי מודל "בלק אנד שולס" סמוך למועד החלטת דירקטוריון כ"ל, הינו בסך של 14,800 אלפי ש"ח. התיאור דלעיל, המובא בתמצית, מתבסס על הדיווחים המידיים של כ"ל, שהינה חברה הנסחרת בבורסה בת"א. לפרטים נוספים והרחבה, ראו דיווחי כ"ל מימים 7.1.2010 ו-15.2.2010 בין השאר באתר 'מגני'א' של רשות ניירות ערך (www.magna.isa.gov.il).

2. (א) ביום 24 במרס 2010 אישר דירקטוריון החברה, בהמשך לאישור ועדת הביקורת, תשלום מענקים שנתיים למנהלי החברה ולבעל עניין בה, בגין שנת 2009 כדלקמן:-

מר ניר גלעד - מנכ"ל החברה - 2,700 אלפי ש"ח; מר אבישר פז - סמנכ"ל הכספים - 1,000 אלפי ש"ח; מר אלי גולדשמיט - סמנכ"ל תקשורת ורגולציה - 400 אלפי ש"ח; נגה יציב (מזכירת החברה היוצאת) - 400 אלפי ש"ח.

החברה מוצאת לנכון לציין כי מר עידן עופר, יו"ר הדירקטוריון, מסר לוועדת הביקורת ולדירקטוריון החברה כי, הוא מבקש שלא לקבל מענק שנתי בגין שנת 2009.

(ב) אופן קביעת התגמול

בהענקת המענקים השנתיים וקביעת שיעורם, החברה הביאה בחשבון בין השאר את הפרמטרים הבאים:

- (1) תוצאות עסקיות של החברה בשנת 2009, לרבות רווחיות, תשואה להון וכיו"ב.
- (2) עמידה ביעדי תכנית עבודה ובתוכנית האסטרטגיה של החברה לשנת 2009, במיוחד בהתחשב בתקופה המשברית.
- (3) תפקודה של הנהלת החברה בתקופה המשברית, תוך טיפול וקידום יוזמות עסקיות משמעותיות בתחומים שונים.

- (4) תרומתה המשמעותית של הנהלת החברה ובראשה, של מנכ"ל החברה, להשגת הסדר הבראה מוסכם ומורכב לצים שירותי ספנות משולבים בע"מ.
- (5) נעשתה השוואה לעומת תנאי השכר של בכירי החברה בשנים עברו, לרבות לעומת המענקים שניתנו בגין שנת 2008, תוך לקיחה בחשבון את התוצאות העסקיות של שנת 2009 לעומת התוצאות העסקיות של 2008.
- (6) הערכה ביחס לתרומתו של כל אחד מבכירי החברה לפעילות החברה וחברות הבת שלה, לפיתוח עסקיהן ולתוצאותיה העסקיות של החברה.
- לפרטים נוספים, לרבות בדבר נימוקי ועדת הביקורת והדירקטוריון לאישור המענקים השנתיים לשנת 2009 כאמור, ראה גם דיווח מיידי מיום 24 במרס 2010 המובא בזאת על דרך ההפניה.
3. סך השכר וטובות הנאה של בעלי עניין, שאינם מועסקים על ידי החברה, ששילמה החברה הסתכם בכ- 3,610 אלפי ש"ח (בגין 11 דירקטורים) בשנת 2009. לפרטים ראו ביאור 35 לדוחות הכספיים של החברה ליום 31.12.2009.
4. ביום 10.3.2010 פרסמה החברה דיווח מיידי (שתוקן בהתאם לדיווח מיידי מיום 11.3.2010) בדבר זימון אסיפה כללית של בעלי המניות של החברה ליום 12 באפריל 2010, אשר על סדר יומה, בין היתר, אישור הענקת תגמול (נוסף על שכר דירקטורים) בסך של 300,000 דולר ארה"ב לשנה (בתשלום חודשי בסך של 25,000 דולר) למר אמיר אלשטיין, סגן יו"ר דירקטוריון החברה, בגין תפקידים נוספים בחברה, לרבות כהונתו כדירקטור בדירקטוריון בטר פלייס ובדירקטוריון צ'רי קוואנטום. בדיווח האמור צוין, בין היתר, כי הגמול הנוסף ישולם על-ידי החברה למר אלשטיין (לרבות לתאגיד בשליטתו) בצירוף מע"מ וכנגד חשבונית, וכן הובהר כי לא יתקיימו יחסי עובד-מעביד בין החברה לבין מר אלשטיין. התגמול הנוסף האמור יהיה בנוסף לתגמול אשר מר אמיר אלשטיין מקבל בתוקף כהונתו כדירקטור בחברה. עוד הובהר כי במקרה בו יוחלט בבטר פלייס ו/או בצ'רי קוואנטום לשלם גמול לדירקטורים המכהנים בהם, יופחת סכום הגמול שיתקבל מהחברות הללו מהגמול הנוסף של מר אלשטיין או שסכומים אלו יועברו ישירות לחברה. לפרטים נוספים והרחבה ראו דיווחים מיידיים של החברה מימים 10 ו-11 במרס 2010 המובאים בזאת על דרך ההפניה.

22. עסקאות עם בעל שליטה

להלן יבואו פרטים, לפי מיטב ידיעת החברה, בדבר כל עסקה עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה, אשר החברה (לרבות, תאגיד בשליטתה או חברה קשורה שלה) התקשרה בה במהלך שנת הדיווח או מאוחר לסוף שנת הדיווח עד למועד הגשת דוח זה או שהיא עדיין בתוקף במועד הדוח, וזאת למעט עסקאות זניחות (כמפורט להלן):

א. עסקאות המנויות בסעיף 270 (4) לחוק החברות:

1. **שיפוי ופטור** - בחודש מרס 2001 אישרה האסיפה הכללית של החברה מתן כתב התחייבות לשיפוי ופטור של נושאי משרה של החברה (בנוסף לביטוח נושאי המשרה), שאינו חל על המקרים המפורטים בסעיף 263 לחוק החברות. הפטור הנו מאחריות נושא המשרה בשל נזק שנגרם ו/או יגרם על ידו לחברה עקב הפרת חובת הזהירות כלפי החברה. סכום השיפוי המרבי שתשלם החברה, בנוסף לסכומים שיתקבלו מחברת ביטוח, אם יתקבלו, לכל נושאי המשרה במצטבר, בגין אחד או יותר מהאירועים המפורטים בו, הוגבל ל- 25% מהונה העצמי של החברה, לפי דוחותיה הכספיים האחרונים שפורסמו סמוך לפני נקיטת ההליך המשפטי שבגינן ניתן השיפוי, כשהוא צמוד למדד המחירים לצרכן עד למועד התשלום. מעת לעת הוצאו לנושאי המשרה בחברה כתבי שיפוי כאמור. בין נושאי המשרה האמורים יש כאלה הנחשבים כבעלי שליטה בחברה.

1 גמול לו זכאים דירקטורים מסוימים בחברה שולם בפועל למילניום השקעות אלעד בע"מ, בעלת שליטה בחברה, בגין כהונת אותם דירקטורים בחברה. כמו-כן, גמול לו זכאי דירקטור מסוים בחברה שולם בפועל לבנק לאומי לישראל בע"מ בגין כהונת אותו דירקטור בחברה.

2. **ביטוח** - ביום 11.9.2007 האסיפה הכללית של החברה אישרה התקשרות לפיה החברה תרכוש פוליסה לביטוח נושאי משרה בחברה (ובניהם כאלו הנחשבים בעלי שליטה בחברה), כפי שיהיו מעת לעת, בשני רבדים - רובד ראשון, משותף עם כיל - הפוליסה תבטח אחריות נושאי משרה בחברה ובחברות בשליטת החברה (להלן, אך למעט כיל - "קבוצת החברה") וכן אחריותם וכהונתם בחברות מסוימות בהן הם מונו על-ידי כיל או מטעמה; וכן רובד שני נפרד - הפוליסה תבטח את אחריות נושאי המשרה בקבוצת החברה, כפי שיהיו מעת לעת. סכום הפרמיה השנתית המקסימאלית שישולם בשנת הביטוח הנוכחית לא יעלה על 350 אלפי דולר ביחס לשני הרבדים. ההחלטה האמורה מהווה החלטת מסגרת כמשמעותה בתקנות 1(3) לתקנות החברות (עסקאות עם בעלי עניין), התש"ס-2000 (להלן: "תקנות ההקלות") המאפשרת במהלך 5 שנים, החל משנת הביטוח האמורה, את חידוש רכישת הביטוח ביחס לדירקטורים ונושאי משרה, ובלבד שועדת הביקורת ודירקטוריון החברה יאשרו ביחס לכל חידוש ביטוח כי תנאי רכישת הפוליסות תואמים את תנאי עסקת המסגרת. בהתאם להחלטת ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה מאוגוסט 2008 מכוח "החלטת המסגרת" האמורה, החברה חידשה, בשלהי שנת 2008, את הפוליסה האמורה, בתנאים המפורטים בדיווח מידי לפי תקנות ההקלות שפרסמה החברה ביום 25.9.2008.

כמו-כן, מכוח "החלטת המסגרת" האמורה ובכפוף לה, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה לפני תום תקופה הפוליסה לשנת 2009 את חידוש הפוליסה האמורה וחזרו ואישרו זאת ביום 24.3.2010, בתוקף מיום 1.9.2009, וזאת בתנאים המפורטים בדיווח מידי שפרסמה החברה לפי תקנות ההקלות ביום 24.3.2010. לפרטים נוספים והרחבה ראו את דיווחי החברה מימים 2.8.2007, 11.9.2007, 25.9.2008 ו-24.3.2010 המובאים בזאת על דרך ההפניה.

3. **הסכם מסגרת לשיתוף פעולה** - ביום 11.5.2006 אישרה האסיפה הכללית של החברה "עסקת מסגרת" (כמשמעותה בתקנה 1(3) לתקנות הקלות), אשר באה בהמשך ל"נוהל חכירת אניות לתקופות קצרות מבעלי עניין בציים" 2 (להלן: "הנוהל"), ואשר מהווה מסגרת להמשך שיתוף הפעולה בין צים לבין "קבוצת עופר" שהחל עוד בשנת 1969. נשוא עסקת המסגרת הינו הסכם לשיתוף פעולה בין צים לבין עופר (אחזקת אניות) בע"מ ועופר ספנות בע"מ (להלן: "עופר ספנות" ו-"הסכם המסגרת", בהתאמה), לתקופה של 12 שנים החל ממועד אישור האסיפה הכללית (להלן: "תקופת שיתוף הפעולה"), ואולם החברה נטלה על עצמה התחייבות לפיה מדי תקופה של 4 שנים מעת אישור האסיפה הכללית את עסקת המסגרת, ובסמוך לפני האסיפה הכללית השנתית של החברה, ידונו ועדות הביקורת והדירקטוריונים של צים והחברה בהמשך שיתוף הפעולה לתקופה נוספת של 4 שנים. בכפוף לאישור האורגנים כאמור את המשך שיתוף הפעולה, החברה תביא את המשך שיתוף הפעולה לאישור האסיפה הכללית השנתית של החברה (ברוב הקבוע בסעיף 275(א)(3) לחוק החברות). הסכם המסגרת מאפשר לצים, על פי צרכיה ושיקול דעתה, להתקשר עם בעלי עניין בה בין השאר בעסקאות כדלקמן, בתנאים ובמגבלות שנקבעו בהסכם המסגרת: (א) רכישת משותפת של אניות עם עופר ספנות (בחלקים שווים), והחכרתן לתקופה ארוכה לצים בתנאי שוק; (ב) חכירת אניות לתקופות ארוכות מבעלי עניין, בתנאי שוק; (ג) הארכה או חידוש, בתנאי שוק, לתקופות שאינן עולות על 5 שנים, של חכירות אניות שהוחכרו לצים מלכתחילה על-ידי בעלי עניין בה לתקופות שאינן עולות על 5 שנים; (ד) הסדרי שיתוף פעולה נוספים בין הצדדים בתחום הספנות.

ביחס להתקשרויות בין צים לבעלי עניין בה בקשר עם רכישת/חכירת אניות, החליט דירקטוריון צים, כי בנוסף למגבלות הכלולות בנוהל ובהסכם המסגרת, תחול מגבלה כללית לפיה סך יכולת הקיבולת במכולות (TEU) של אניות מכולות החכורות בפועל על-ידי צים מבעלי עניין בה (לרבות

² ביום 3 בינואר 2006 ועדת הביקורת והדירקטוריון של צים אישרו נוהל חכירת אניות לתקופות קצרות מבעלי עניין בציים. למען הסדר הטוב, אושר הנוהל ביום 4 בינואר 2006 אף על ידי ועדת ביקורת של החברה ודירקטוריון החברה. הנוהל קובע עקרונות לבחינת התנאים של עסקאות חכירת אניות לתקופות קצרות (עד 5 שנים) מבעלי עניין בציים. לצורך הקביעה האם חכירת אניה הינה לתקופה קצרה ועל כן נופלת במסגרת הנוהל נקבע כי יצורפו תקופות האופציה המוענקות לצים בהסכם החכירה לתקופת החכירה המקורית ובמקרה בו תקופת החכירה המקורית בצירוף תקופות האופציה יסתכמו בתקופה העולה על 5 שנים לא תחשב החכירה כחכירה לתקופה קצרה לצורכי הנוהל. הנוהל קובע קריטריונים, כללים ומגבלות ביחס לסיווגן של עסקאות חכירה לתקופה קצרה מבעלי עניין כעסקאות שניתן לאשרן במסגרת הנוהל, כעסקאות שאינן חריגות (כמשמעותן בחוק החברות, התשנ"ט-1999). כן קבוע בנוהל כי חכירת אניות לתקופות קצרות מבעלי עניין תעשה בתנאי שוק, בהתאם למנגנון הקבוע בנוהל. לחברה נמסר מצים כי צים עומדת בפרמטרים הקבועים ב"נוהל".

אניות בבעלות משותפת) לא יעלה בכל עת על 50% מסך כל יכולת הקיבולת במכולות (TEU) של אניות מכולות שתפעלנה באותה עת בשירות צים. לפרטים ולהרחבה: ראו סעיף 9.21.3 לדו"ח; לעניין עסקת המסגרת וההתקשרויות שאושרו במסגרתה, ראו דוחות מיידיים (דוחות עסקה) של החברה מיום 26.3.2006 ומיום 1.5.2006 המובאים בזאת על דרך ההפניה; ולעניין הנוהל הנזכר לעיל, ראו דיווח מיידי של החברה מיום 5.1.2006 המובא בזאת על דרך של הפניה.

4. **הצטיידות צים ב-12 אוניות** - ביום 9.12.2004 אישרה האסיפה הכללית של החברה עסקה עם בעל עניין, שעניינה הצטיידות צים ב-12 אוניות, ביניהן 8 אוניות מכולה בעלות תפוסה של 4,250 מכולות (TEU) כל אחת, הנבנות במספנה בסין ו-4 אוניות מכולה בעלות תפוסה של 6,350 מכולות (TEU) כל אחת, הנבנות במספנה ביפן (להלן: "האניות בנות 6,350 מכולות"). עד למועד הדו"ח התקבלו כל 12 האוניות הנזכרות לעיל. לפרטים ולהרחבה בדבר עסקת ההצטיידות האמורה ראו סעיף 9.22.1 לדו"ח וכן דיווח מיידי (דוח עסקה) של החברה לישראל מיום 14.11.2004 המובא בזאת על דרך ההפניה.

הסבת חוזי חכירה לצדדים קשורים של שתיים מתוך האוניות 4 האניות בנות 6,350 מכולות (המפורטות לעיל): בחודש ספטמבר 2006, התקשרה צים בהסכם להחכרתן של 4 אוניות בנות 6,350 TEU לצד שלישי (בלתי קשור). בחודש אוגוסט 2007 התקשרה צים בהסכמים למכירת שתיים מתוך 4 האניות בנות 6,350 מכולות לצד ג' בלתי קשור. ביום 30.9.2009 אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדת הביקורת ודירקטוריון צים, כי חוזי חכירת משנה של שתי אוניות בנות 6,350 מכולות (מתוך 4 האוניות האמורות), יוסבו לתאגידים הקשורים ויחודשו כך שחוכרת המשנה תחזיר את האניות מהתאגידים הקשורים, וזאת כנובע מבקשת צים מהתאגידים הקשורים הנ"ל להקדים לה תשלומים בסך המוערך בכ-17 מיליון דולר ארה"ב (במטרה לסייע למצבה התזרימי דאז של צים). נכון למועד דו"ח זה, העסקה האמורה הושלמה. בתום תקופת חכירת המשנה של שתי האניות (תום ה-innovation) תחזירנה האניות להיות בחכירת צים על פי חוזי החכירה המקוריים בין צים ובעלי האניות. לפרטים ולהרחבה ראו סעיף 9.22.1 לדו"ח וכן ראו דיווח מיידי לפי תקנות ההקלות שפרסמה החברה ביום 30.9.2009 המובא בזאת על דרך ההפניה.

5. **הסדרים שונים בהתאם להסכם המסגרת בקשר עם הצטיידות צים ב-8 אוניות**

א. **6 אוניות** - בהתאם להחלטות ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה מאוקטובר-נובמבר 2007, ובהמשך לדיווחים מיידיים לפי תקנות הקלות מיום 5 ו-7 לנובמבר 2007, צים העבירה בדרך של חידוש (novation) חוזי הבניה לעופר ספנות את זכויותיה והתחייבויותיה מכוח ההסכמים בינה לבין מספנה טיוואנית (צד ג' בלתי קשור) בכל הקשור ל-6 אוניות שנרכשו על-ידה (להלן: "6 האניות"), וזאת בתנאים שווים ("Back to Back"), באופן שעם כניסת חוזי החידוש לתוקף (ואכן אלה נכנסו לתוקף) תחזיר עופר ספנות לצים את התשלומים ששולמו למספנה על חשבון מחיר הרכישה של 6 האוניות בצירוף ריבית בשיעור של 12% לשנה (מחירה של כל אוניה הינו 36,750,000 דולר ארה"ב). כמו-כן, צים תשוחרר מערבויותיה והתחייבויותיה למספנה בכל הקשור לרכישת 6 האוניות. בד בבד עם האמור, התקשרה צים בעסקת חכירה עם עופר ספנות, במסגרתה תחזיר צים את 6 האוניות לתקופה של 12 שנים במחיר של 17,500 דולר ארה"ב ליום לכל אוניה. דמי חכירת האוניה יכללו את דמי ניהולן והפעלתן (לרבות ציוות, תחזוקה, משק, כלכלה, ביטוח, שמנים, תיקונים וכיו"ב). בסיום תקופת החכירה, לצים תהא אופציה לרכוש 50% מכל אחת מהאוניות האמורות תמורת סך כולל של 14,750,000 דולר ארה"ב לאוניה. מימוש האופציה האמורה ייעשה בכפוף להוראות הסכם המסגרת ובכפוף לכל דין (לפרטים ראו סעיף 9.20.6 לדו"ח).

לאור השינויים שחלו בשוק הספנות ולאור בקשת צים להשתחרר מחוזה ההצטיידות ב-6 האוניות ומהעלויות העתידיות הכרוכות בו, הודיעה עופר ספנות ביום 31 במרץ 2009, למספנה, על כוונתה לבטל את הסכמי הבניה של 6 האוניות. לאחר שהתקיים מו"מ עם המספנה הוסכם כי יבוטלו הסכמי הבניה ודמי הביטול בגין כך יעמדו על סך של 17.5% ממחיר הרכישה של האוניות, היינו, סך של 38.6 מיליון דולר. בהמשך לאישור ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה מאפריל 2009, ובהמשך לדיווח מיידי לפי תקנות ההקלות מיום 30.4.2009, צים הגיעה להסדר עם עופר ספנות, על פיו צים תשלם 75% מדמי הביטול כפי שדרשה המספנה. חלקה של צים כאמור עומד על סך של 28.9 דולר מיליון, אשר ישולמו על ידה בתנאים ובמועדים כמפורט בדוח המיידי האמור לעיל. לפרטים ולהרחבה ראו דיווח מיידי של החברה לפי תקנות ההקלות מיום 30.4.2009 המובא בזאת על דרך ההפניה.

ב. 2 אניות - בהתאם להחלטות ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה מאוקטובר-נובמבר 2007, ובהמשך לדיווחים מיידיים לפי תקנות הקלות מיום 5 ו-7 לנובמבר 2007, צים מכרה את זכויותיה וחובותיה על פי חוזי הבניה של 2 אניות (להלן: "2 האניות") שנרכשו על-ידה מצד ג' (בלתי קשור) לעופר ספנות בתנאים זהים ("Back to Back") ונחתמו הסכמי מכירה.

בד בבד, התקשרה צים בעסקת חכירה עם עופר ספנות במסגרתה תחכור את 2 האניות לתקופה של 12 שנים. במהלך 6 השנים הראשונות דמי החכירה יעמדו על סך של 28,200 דולר ארה"ב לכל יום לאוניה. במהלך 6 השנים שלאחר מכן, יעמדו דמי החכירה על סך של 30,200 דולר לכל יום לאוניה. דמי חכירת האניות האמורות יכללו את דמי ניהולן והפעלתן (לרבות ציוות, תחזוקה, משק, כלכלה, ביטוח, שמנים, תיקונים וכיו"ב). בסיום תקופת החכירה, תרכוש צים 50% מכל אחת מהאניות האמורות תמורת סך כולל של 19,750,000 דולר ארה"ב לכל אוניה. בעקבות תכנית ההבראה הופחתו דמי החכירה כמפורט בסעיף 9.17 לדו"ח.

לפרטים נוספים והרחבה ראו סעיף 9.22.2 לדו"ח וכן דיווחים מיידיים של החברה לפי תקנות ההקלות מיום 5.11.2007 ו-7.11.2007 המובאים בזאת על דרך ההפניה.

6. הארכת חכירת אניות לזמן קצר על ידי צים במסגרת הסכם המסגרת - במהלך חודש פברואר 2008 אישרו ועדות הביקורת והדירקטוריונים של צים ושל החברה את הארכת תקופת החכירה, בתנאי שוק, לתקופות שאינן עולות על 5 שנים, של שלוש אניות המוכרות לצים על ידי חברות בבעלות בעלי עניין בחברה, כאשר תקופת החכירה האחרונה אינה עולה על 5 שנים. לפרטים נוספים והרחבה ראו סעיף 9.22.3 לדו"ח וכן ראו דיווח מיידי לפי תקנות ההקלות שפרסמה החברה ביום 13 בפברואר 2008 המובא בזאת על דרך ההפניה. לפרטים בדבר סיום מוקדם של הסכם החכירה ביחס לאחת מהאניות האמורות ("Marseille Star"), ראו סעיף 9.22.4 לדו"ח.

7. תוכנית ההבראה של צים - לפרטים בדבר פעולות החברה בקשר עם תוכנית ההבראה של צים, לרבות "השקעת החברה בצים" (כמשמעותה בדיווחים הנזכרים להלן) וההסדרים השונים עם תאגידים קשורים לבעלי השליטה בחברה בקשר עם תוכנית ההבראה של צים (לרבות דחיית דמי חכירה לתאגידים קשורים בסכום אשר לא יפחת מסך של 150 מליון דולר והעמדת "רשת ביטחון" לצים בסך של 50 מיליון דולר על-ידי בעלת השליטה), ראו סעיף 16.2 ו-9.17 לדו"ח וכן ראו דיווחים מיידיים של החברה מימים 2.8.2009, 9.8.2009, 18.8.2009, 25.8.2009, 26.8.2009, 9.9.2009, 24.9.2009, 7.10.2009, 18.10.2009, 21.10.2009, 25.10.2009, 1.11.2009, 3.11.2009, 4.11.2009 ו-26.11.2009 ו-1.12.2009 המובאים בזאת על דרך ההפניה.

8. רכישת האחזקות בחברת או.פי.סי רותם בע"מ - ביום 28.12.2009 אישרה האסיפה הכללית של החברה, בהמשך לאישורי ועדת הביקורת והדירקטוריון, את התקשרותה של החברה בעסקה עם חברת אחים עופר (אחזקות אנרגיה) בע"מ במסגרתה תרכוש החברה 80% (שמונים אחוזים) מהונה המונפק והנפרע של או.פי.סי רותם בע"מ חברה פרטית, שהינה בעלת הזכויות להקמת תחנת כוח של כ-400 מגה וואט מותקן במישור רותם, מכח זכייתה בשנת 2004 במכרז שפורסם על ידי משרד התשתיות הלאומיות ומשרד האוצר. לפרטים נוספים והרחבה ראו סעיפים 4.1 לדו"ח וכן דיווחים מיידיים של החברה מימים 21.9.2009, 17.11.2009 (הכולל מתאר של או.פי.סי), 14.12.2009, 28.12.2009 ו-3.2.2010 המובאים בזאת על דרך ההפניה.

9. בטר פלייס -

א. ביום 27 בדצמבר 2007 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדת הביקורת, השקעה של החברה, לצד השקעה של חברה קשורה לבעלי עניין בה, בחברת בטר פלייס. לפרטים והרחבה ראו דיווח מיידי לפי תקנות ההקלות שפרסמה החברה ביום 27.12.2007 המובא בזאת על דרך ההפניה.

ב. ביום 24 בינואר 2010 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדת הביקורת, השקעה נוספת של החברה, לצד השקעה נוספת של גופים קשורים לבעלי עניין בה וגופים נוספים, בחברת בטר פלייס. לפרטים והרחבה ראו סעיף 4.3 לדו"ח וכן ראו דיווחים מיידיים לפי תקנות ההקלות שפרסמה החברה בימים 25 ו-27 בינואר 2010, המובאים בזאת על דרך ההפניה.

ב. עסקאות שאינן מנויות בסעיף 270 (4) לחוק החברות:

1. הסדרים בקשר עם החזרה מוקדמת של אניות או החלפת אניות -

א. האווניה "CAR STAR I": לפרטים בדבר ההסדרים הנוגעים לסיום מוקדם של הסכם החכירה של האווניה "CAR STAR I" (שנכרה מתאגידים קשורים), כפי שאושרו בחודש פברואר, 2009, על-ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון של צים, כעסקה שאינה חריגה, ראו סעיף 9.22.4' לדו"ח. כמו-כן, ראו בסעיף האמור לדו"ח פרטים בדבר הסדר שהושג עם התאגיד הקשור לפיו יתרת תקופת החכירה של האווניה "CAR STAR I" תמומש החל מתום תקופת החכירה של האווניה החלופית שתועמד לאווניה "CAR BRIDGE I" כמפורט בס"ק ב' להלן, כפי שאושר ביום 23.3.2010 על-ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון של צים, כעסקה שאינה חריגה.

ב. החלפת האווניה "CAR BRIDGE I": לפרטים בדבר ההסדרים הנוגעים להחלפת האווניה "CAR BRIDGE I", החכורה מתאגיד קשור, כפי שאושרו ביום 23.3.2010 על-ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון של צים, כעסקה שאינה חריגה, ראו סעיף 9.22.4' לדו"ח.

ג. האווניה "Marseille Star": לפרטים בדבר ההסדרים הנוגעים לסיום מוקדם של הסכם החכירה של האווניה Marseille Star (שנכרה מתאגידים קשורים), כפי שאושרו על-ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון של צים, כעסקה שאינה חריגה, בחודש יוני 2009, ראו סעיף 9.22.4' לדו"ח.

2. הסדרים לגבי 5 אניות משותפות -

א. לפרטים בדבר ההסדרים הנוגעים לחכירה ותפעול של 5 אניות משותפות של צים ותאגידים קשורים, אשר נכון למועד הנוכחי כולן נמכרו לצד ג' (בלתי קשור) לצורך גריטה, ראו סעיף 9.22.5' לדו"ח.

ב. לפרטים בדבר ההסדרים בדבר שתיים מהאוניות הנזכרות לעיל בנוגע לקיצור תקופת חכירתן, ראו סעיף 9.22.5' לדו"ח.

3. חכירת אניות - נכון ליום 1.3.2010, צים חוכרת מבעלי עניין בחברה (לרבות באמצעות תאגידים הקשורים להם), במהלך העסקים הרגיל ושלא במסגרת עסקת המסגרת ומעבר למתואר לעיל, אוניה אחת לתקופות קצרות (עד 5 שנים), אשר חכירתה אושרה במסגרת הנוהל; וכן 5 אניות לתקופות ארוכות (מעל ל-5 שנים), אשר חכירתן אושרה עוד בטרם הפכה החברה לישראל לבעלת השליטה בצים. הסכמי החכירה הנזכרים בסעיף זה לעיל נערכו במתכונת המקובלת של הסכמים מסוג זה בענף הספנות הבינלאומי. המחירים שנקבעו בהם הינם מחירי שוק³ כפי שנמסר לחברה. יצוין, כי נכון ליום 1.3.2010, חוכרת צים מתאגידים קשורים אוניות נוספות לאוניות האמורות בס"ק זה, וזאת כמתואר בסעיף 13' לדו"ח ובסעיפים אחרים בפרק זה. לטבלה המרכזת את מצבת האוניות של צים נכון ליום 1.3.2010 תוך פילוח בין סוגי העסקאות לרבות התקשרויות עם בעלי עניין בחברה - ראו סעיף 9.4.1' לדו"ח. בגין כלל עסקאות חכירה מבעלי עניין (לרבות עסקאות מכוח עסקת המסגרת ועסקאות נוספות כמתואר לעיל), הוצאות דמי החכירה של צים במהלך השנים 2008 ו-2009 היו כ-155 ו-כ-120 מיליון דולר (בהתאמה). התשלומים אשר שולמו בפועל לתאגידים הקשורים, לאור ההסכמות בדבר דחיית תשלומים במסגרת תוכנית ההבראה (ראו סעיף 9.17' לדו"ח), בשנים 2008 ו-2009 היו 162.4 ו-110.6 מיליון דולר (בהתאמה).

³ בתקופה שלפני כניסת "נוהל חכירת אוניות לתקופות קצרות מבעלי עניין בצים" מחירי השוק נבחנו על ידי הנהלת צים על בסיס נתונים מתוך פרסומים מקצועיים בדבר עסקאות רלוואנטיות בשוק. בתקופה שלאחר כניסת הנוהל לתוקף, מחירי השוק נבחנו על-ידי הנהלת צים בהתאם להוראות הנוהל האמור.

החברה מבקשת להבהיר כי בגדרי התיאור המובא לעיל, ככלל (אם כי קיימים חריגים לכך), לא מתארות עסקאות שהינן בגדרי "עסקה זניחה". החברה מתכבדת לציין את הסוגים והמאפיינים של העסקאות שהיא רואה אותן כזניחות, תוך פירוט העובדות, הנימוקים וההסברים לכך – וזאת בהתאם להחלטת דירקטוריון החברה מיום 24 במרץ 2010; החלטה אשר עדכנה את הגדרת "עסקה זניחה" לעומת זו שנכללה במסגרת הדוח התקופתי של החברה לשנת 2008. יובהר, כי הגדרת עסקה זניחה שלהלן, תחול בשינויים המחויבים גם לגבי עסקאות עם בעלי עניין. החברה תפרט בדוח השנתי ותדווח בדיווח מיידי (לפי העניין) רק על עסקאות החורגות מהגדרת "עסקה זניחה", כמפורט להלן. כן יובהר, כי החברה אינה מתייחסת לעסקאות של חברות ציבוריות שבאחזקתה, בין השאר בהיותן חברות מדווחות בפני עצמן, והיא תדווח בהתאם לדיווחיהן, אם וככל שהדבר יהיה נחוץ בהתאם לדין.

"עסקה זניחה בחברה" - עסקה שאינה "עסקה חריגה" (כמשמעותה בחוק החברות) עם בעל שליטה או עסקה שלבעל השליטה יש בה ענין אישי, ובלבד: (א) שלעניין מתן דיווחים מיידיים, הסכום של כל עסקה זניחה בודדת בחברה (עצמה) לא עלה על שיעור של 0.1% מתוך ההון העצמי של החברה לפי הדוחות הכספיים האחרונים; ובמקרה של עסקאות נמשכות (לרבות שכירות, חכירות וכיו"ב) הבחינה של סכום העסקה, לעניין ההגדרה הנדונה, תעשה לפי סכום העסקה לחודש אחד או סכום תקופת ההתקשרות, לפי הקצר/הנמוך מביניהם; (ב) שלעניין מתן פירוט בדוחות השנתיים של החברה, הסכום הכולל של כל העסקאות הזניחות מסוג מסוים בחברה (עצמה) עם בעלי שליטה בשנה קלנדארית לא עלה על שיעור של 0.5% מתוך ההון העצמי של החברה לפי הדוחות הכספיים האחרונים.

במקרה והעסקה אינה "עסקה זניחה" לפי הקבוע בס"ק (א) לעיל, החברה תשגר דיווח מיידי בגין עסקה כאמור.

במקרה והעסקה אינה "עסקה זניחה" לפי הקבוע בס"ק (ב) לעיל, החברה תכלול את סוג העסקאות וסכומן המצטבר במסגרת הדוח השנתי שלה.

נימוקים והסברים: העסקאות כאמור הינן במהלך העסקים הרגיל של החברה ומתבצעות בתנאי שוק. באשר למהותיות העסקאות - סכום של כל עסקה בודדת כאמור אינו עולה על 0.1% מההון העצמי של החברה וסכום כלל העסקאות הזניחות מסוג מסוים עם בעלי שליטה בשנה קלנדארית כאמור אינו עולה על 0.5% מהון העצמי של החברה. לפיכך, החברה סבורה כי המדובר בעסקאות זניחות לחברה.

"עסקה זניחה בחברה בת (פרטית) בשליטת החברה" - עסקה שאינה "עסקה חריגה" (כמשמעותה בחוק החברות) עם בעל שליטה או עסקה שלבעל השליטה יש בה ענין אישי, ובלבד: (א) שלעניין מתן דיווחים מיידיים, הסכום של כל עסקה בודדת בחברה הבת (עצמה) לא עלה על שיעור של 0.1% מתוך ההון העצמי של החברה לפי הדוחות הכספיים האחרונים; ובמקרה של עסקאות נמשכות (לרבות שכירות, חכירות, לרבות חכירת אוניות, וכיו"ב) הבחינה של סכום העסקה, לעניין ההגדרה הנדונה, תעשה לפי סכום העסקה לחודש אחד או סכום תקופת ההתקשרות, לפי הקצר/הנמוך מביניהם; (ב) שלעניין מתן פירוט בדוחות השנתיים של החברה, הסכום הכולל של כל העסקאות הזניחות מסוג מסוים בחברה הבת (עצמה) עם בעלי שליטה בשנה קלנדארית לא עלה על שיעור של 0.5% מתוך ההון העצמי של החברה לפי הדוחות הכספיים האחרונים.

במקרה והעסקה אינה "עסקה זניחה" לפי הקבוע בס"ק (א) לעיל, החברה תשגר דיווח מיידי בגין עסקה כאמור.

במקרה והעסקה אינה "עסקה זניחה" לפי הקבוע בס"ק (ב) לעיל, החברה תכלול את סוג העסקאות וסכומן המצטבר במסגרת הדוח השנתי שלה.

נימוקים והסברים: העסקאות כאמור הינן במהלך העסקים הרגיל של החברה בת ומתבצעות בתנאי שוק. באשר למהותיות העסקאות - סכום של כל עסקה בודדת כאמור אינו עולה על 0.1% מההון העצמי של החברה וסכום כלל העסקאות הזניחות מסוג מסוים עם בעלי שליטה בשנה קלנדארית כאמור אינו עולה על 0.5% מהון העצמי של החברה. לפיכך, החברה סבורה כי המדובר בעסקאות זניחות לחברה.

על אף האמור לעיל בדבר אי פירוט בנוגע ל"עסקאות זניחות", ולפנים מן הצורך, החברה מוצאת לנכון לפרט בדבר אירועים ועסקאות זניחות מסוימות (בלבד), כדלקמן:

1. הסכמי השאלות עובדים וגיוס כח אדם עם בעלי ענין

א. לפרטים בדבר הסדרים בין צים ותאגידים קשורים בדבר שאילות עובדים בעלי מומחיות מיוחדת בתחום הספנות, ראה סעיף 9.14.6 לדו"ח.

ב. לפרטים בדבר התקשרויות של צים עם Ofer Brothers (Management) Ltd. ו-Ofer Ships Management India PVT Romania, לפיהם החברות האמורות תגייסנה ימאים לעבודה באוניות צים, ראו סעיף 9.14.6 לדו"ח.

ג. החל מראשית שנת 2007 מועסק מנכ"ל או.פי.סי. רותם בע"מ במישרין על ידי ניהול ויעוץ, כאשר הוסכם כי ניהול ויעוץ תעמיד לרשות או.פי.סי. רותם בע"מ את שירותיו, בהיקף של 25% משרה, וזאת כנגד החלק היחסי המתאים של עלויות העסקתו והתקורות הנלוות.

2. **שותפות צים-עופר שיפברוקרס** - על פי הסכם בין צים לבין עופר ספנות מיום 20 בינואר 2000 הקימו הצדדים שותפות כללית שנרשמה כחוק בישראל בשם ZIM-OFER SHIPBROKERS (להלן: "צים-עופר"), שמטרתה לעסוק בתיווך, חכירה והחכרה, רכישה או מכירה של אוניות וכל עיסוק נלווה אחר עליו יחליטו הצדדים. המיזם המשותף החליף עם הקמתו את אגף החכירות בחברה. הוסכם, כי כל חידושי חכירות והחכרות של אוניות הנמצאות בחכירה או החכרה במועד תחילת הפעילות, קרי במרץ 2000, יועברו לצים-עופר וכי כל אחד מהצדדים, במישרין ובעקיפין, יפעל בתחומי פעילות צים-עופר אך ורק באמצעות צים-עופר. במסגרת ההסכם האמור נקבעו בין היתר תמצית ההוראות הבאות: (א) צים-עופר תשכור מצים משרדים, תמורת דמי שכירות במחיר השוק; (ב) הצדדים יעמידו הלוואות בעלים, בחלקים שווים, לצורך כיסוי הוצאותיה של צים-עופר והון חוזר; (ג) עובדי צים-עופר יהיו עובדים של צים ועופר ספנות אשר יקבלו חופשה ללא תשלום ממקום עבודתם; (ד) צים-עופר תקבל שירותי הנהלת חשבונות מחברה קשורה לעופר ספנות ושירותים אחרים מצים; (ה) כל אחד מהצדדים מחויב בתשלום עמלות במקרה של חכירה, החכרה, רכישה או מכירה של אוניה לצדדים שלישיים; (ו) חכירות, החכרות, רכישות או מכירות של אוניות בין הצדדים אינן מחויבות בתשלום עמלות אלה. רווחי השותפות מחולקים בין הצדדים כדלהלן: רווחים הנובעים מפעילות צים-עופר מחולקים בהתאם לחלקו של כל צד במחזור ההכנסות ואילו רווחים הנובעים מפעילות צדדים שלישיים מחולקים בחלקים שווים בין צים לעופר ספנות. בהתאם לאישור ועדת ביקורת ודירקטוריון צים, והדיון בועדת הביקורת של החברה, הוסכם כי צים-עופר תפורק, החל מיום 30.9.2008, כאשר ההתחשבנות בין הצדדים נעשתה על פי המנגנון הקבוע בהסכם השותפות.

3. **פוליסה לביטוח נושאי משרה וכתבי שיפוי בחברות בנות** - למיטב ידיעת החברה, בחלק מהחברות הבנות והקשורות של החברה (בס"ק זה להלן: "החברות הקשורות") נתקבלו החלטות לפיהן הוצאו לטובת נושאי המשרה בחברות הקשורות פוליסות לביטוח אחריות נושאי משרה (לרבות על דרך של השתתפות חברות בנות בפוליסה של קבוצת החברה) ו/או כתבי שיפוי ו/או ויתור, כאשר עם נושאי משרה הנכללים באותן פוליסות ו/או המוטבים לפי כתבי השיפוי או הויתור נמנים גם נושאי משרה שהינם בעלי עניין בחברה (לרבות כאלו העשויים להיחשב כבעלי שליטה בחברה).

4. **נוהל שימוש בשירותי הטסה פרטיים** - לשם קידום עסקי החברה (וחברות בנות שלה) והעמקת פעילותה הבין לאומית, וכחלק ממהלך העסקים הרגיל של החברה, יו"ר החברה, מר עידן עופר (הנחשב כבעל שליטה בחברה), נדרש מעת לעת (בין בעצמו ובין יחד עם ממלאי תפקיד נוספים בחברה) לצאת לפגישות עסקיות במדינות אחרות, וזאת באמצעות טיסות לחו"ל. לנוכח כך סברה הנהלת החברה כי, בכפוף לכך שהעלות הכרוכה בשימוש בשירותי הטסה פרטיים לא תעלה על העלות הכרוכה בטיסות מסחריות רגילות, יהיה יעיל יותר, לעיתים, כי יו"ר החברה וממלאי תפקיד הנלווים אליו יעשו שימוש בשירותי הטסה פרטיים, וזאת בהתחשב בכך כי שימוש בשירותי הטסה פרטיים יאפשר, בין השאר, לקצר את הזמן הכרוך בהמתנה למועדי הטיסות של החברות המסחריות ליעדים המסוימים, יאפשר לקבוע את מועדי הטיסות (הלוך ושוב) לפי צרכי החברה ויו"ר החברה (תיאום פגישות ומניעת אובדן זמן יקר) ויחסוך עלויות לינה (בתי מלון בחו"ל). בחודש ינואר 2007 אישר דירקטוריון החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת, נוהל שימוש בשירותי הטסה פרטיים בחברה (להלן: "נוהל הטיסה"), וזאת על בסיס הסכמות שקיבל מר עידן עופר, יו"ר החברה, מאת א.א. תעופה אזרחית⁴ (להלן: "תעופה אזרחית") לפיהן האחרונה תהיה מוכנה להעמיד, מעת לעת, תוך תיאום מראש, את השימוש באחד מהמטוסים

4. א.א. תעופה אזרחית הינה שותפות מוגבלת אשר מחזיקה ב-2 מטוסי מנהלים סילונים. בעלי הזכויות בתעופה אזרחית הינם עופר (אחזקת אוניות) בע"מ (99%), בעלת עניין בחברה, כשותף מוגבל וא.א. תעופה אזרחית בע"מ (1%) כשותף כללי.

שברשותה לרשות יו"ר החברה וממלאי תפקיד נוספים בחברה ובחברות בנות שלה, אשר יכול ויצטרפו ליו"ר החברה, לצורך מילוי תפקידם בחו"ל, וזאת בתנאים הבאים:

א. בגין השימוש בשירותי ההטסה ליעד מסוים (הלוך ושוב) ע"י יו"ר החברה וממלאי תפקיד בחברה (לרבות עוזרו האישי של היו"ר, מנהלים ויועצים של החברה) אשר יצטרפו לנסיעות היו"ר, החברה תשלם לתעופה אזרחית סך שלא יעלה על סכום השווה למחירה של טיסה ברמת מחלקת עסקים ("Business Class") לאותו היעד בחברת אל על נתיבי אוויר לישראל בע"מ (להלן: "אל על"), כפי שיהא מעת לעת, וזאת עבור כל נוסע בתפקיד בטיסה הרלבנטית; אלא אם יו"ר החברה או מנכ"ל החברה יסברו אחרת בנסיבות המקרה ובהתחשב בנהוג בחברה, ובמקרה כאמור, החברה תשלם לתעופה אזרחית, בעבור שירותי הטסה ליעד מסוים כאמור, סך שלא יעלה על סכום השווה למחירה של טיסה ברמת מחלקת תיירים ("Economy Class") לאותו היעד.

ב. אם חברת אל על לא מעניקה בעת הרלבנטית שירותי הטסה ליעדים הרלבנטיים, יקבע מחיר הטיסה לנפש בהתאם לממוצע שיעשה בין 2 חברות תעופה גדולות אשר מעניקות שירותי הטסה ליעדים המבוקשים.

ג. על אף האמור, ולהסרת כל ספק הובהר, כי תעופה אזרחית לא תהא זכאית לתשלום מהחברה בגין שימוש יו"ר הדירקטוריון בשירותי ההטסה אם מטרת נסיעתו כללה עניינים עסקיים שאינם מענייני החברה.

בשים לב לכך כי עלות חכירת מטוס בשוק הינה לפי שעות טיסה והמתנה והיא כרוכה בעלויות ניכרות, העולות בצורה ניכרת על הסכומים אותם משלמת החברה כאמור לעיל, הוסכם בין יו"ר החברה לבין תעופה אזרחית, כי יו"ר החברה יהיה אחראי לכיסוי יתרת הסכום אשר לו תהא זכאית תעופה אזרחית בגין שירותי ההטסה.

במסגרת נוהל הטיסה שאישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה נקבע, בין השאר, כי: (א) אם וככל שממלאי תפקיד בחברה (למעט דירקטורים, אשר ביחס אליהם לא יחול נוהל הטיסה) יתבקשו להצטרף, בשליחות החברה ולמטרותיה העסקיות, לנסיעת יו"ר החברה, טרם השימוש האמור, וכתנאי לו, יובא הצורך בשירותי ההטסה בפני מנכ"ל החברה, לצורך אישורו את השימוש בשירותי ההטסה למטרה המיועדת (להלן: "אישור המנכ"ל"); (ב) היה ויו"ר הדירקטוריון יעשה שימוש בשירותי ההטסה של תעופה אזרחית או של תאגיד אחר המעניק שירותי הטסה פרטיים (בין לבדו ובין יחד עם ממלאי תפקיד אחרים בחברה), בשליחות החברה ולמטרותיה העסקיות, התאגיד המעמיד את שירותי ההטסה יהיה זכאי לתשלום מהחברה בסכום השווה למחיר כרטיס טיסה במחלקת עסקים, בדומה לתשלום בגין נסיעתם של ממלאי תפקיד אחרים. טרם נסיעת היו"ר (לרבות יחד עם עוזרו, אם זה יצטרף לטיסה על-פי החלטת היו"ר), יימסר ע"י היו"ר עדכון למנכ"ל החברה. כאמור, אם הנסיעה של יו"ר החברה כללה עניינים עסקיים שאינם ענייני החברה, התאגיד הרלבנטי לא יהיה זכאי לתשלום מהחברה בגין נסיעת יו"ר החברה; (ג) כן נקבעו מנגנוני בקרה על יישום נוהל הטיסה ובחינתו מעת לעת, לרבות באמצעות ועדת הביקורת ומבקר הפנים של החברה; (ד) נקבע, כי הוראות נוהל הטיסה יחולו, בשינויים המחויבים, גם על שימוש יו"ר החברה והמצטרפים אליו בשירותי הטסה פרטיים אחרים (בין בשליטה ובין שאינם בשליטה של בעלי עניין בחברה) וזאת על פי צרכי החברה. ביום 24 במרץ 2010, דירקטוריון החברה הבהיר כי נוהל הטיסה האמור לעיל יחול, בשינויים המתחייבים, גם ביחס לתאגידים אחרים (הקשורים לבעלי עניין בחברה) אשר יהיו מוכנים להעמיד, מעת לעת, את השימוש במטוסים שברשותם לצרכי החברה כאמור בנוהל הטיסה. בגין טיסות כאמור, חויבה החברה בשנים 2007, 2008 ו-2009 בתשלומים בסך 99 אלף דולר; 243 אלף דולר ו-120 אלף דולר (בהתאמה). צים אימצה נוהל טיסה כמתואר לעיל, ובגין טיסות כאמור, חויבה צים בשנים 2008 ו-2009 בתשלומים בסך כ-46 אלף דולר ו-כ-24 אלף דולר (בהתאמה).

5. **קבלת שירותים בנקאיים מבנק לאומי לישראל בע"מ** - החברה והחברות הבנות מקבלות מבנק לאומי לישראל בע"מ (בעל עניין בחברה) שירותים בנקאיים במהלך העסקים הרגיל. לפרטים נוספים ראו ביאור 31 לדוחות הכספיים של החברה ליום 31.12.2009.

6. **בנק המזרחי טפחות בע"מ ("בנק המזרחי") -**

א. קבלת שירותים בנקאיים מבנק המזרחי - החברה והחברות הבנות מקבלות מהבנק (שלמיטב ידיעת החברה, מר איל עופר, אחיו של מר עידן עופר, הינו בעל עניין בו) שירותים בנקאיים במהלך העסקים הרגיל. לפרטים נוספים ראו ביאור 31 לדוחות הכספיים של החברה ליום 31.12.2008.

ב. תביעת צים כנגד בנק המזרחי - במהלך תקופת הדוח הגישה צים תביעה נגד בנק מזרחי לאכיפת הסכמי אשראי שנחתמו בין בנק המזרחי לצים, כמפורט בסעיף 9.23.3 לדו"ח.

7. **תרומות** - מעת לעת, החברה תורמת, בין לבד ובין יחד עם חברות הנמנות על חברות הקבוצה (לרבות, תאגידים הקשורים לבעלי עניין בחברה), לקהילה ולגופים או גורמים הנזקקים לסיוע (לרבות גופים כי יכול ובעלי עניין בחברה זיקה אליהם), ובמסגרת זו לעיתים החברה מתקשרת בהסכמים, להם צדדים גם תאגידים שהינם בעלי עניין בחברה כאמור.

8. **הסכם קיבוצי** - צים ותאגידים הקשורים לבעלי עניין בחברה, הינן צד להסכם קיבוצי, וזאת כמפורט בסעיף 9.14.4 לדו"ח.

24. (א) החזקות בעלי ענין (נכון לתאריך הדוח)

שיעור החזקה בדילול מלא ב-%		שיעור ההחזקה ב-%		מספר ני"ע המוחזקים סמוך לתאריך הדוח	מס' הנייר בבורסה	שם הנייר	מס' תעודת זהות/ מס' חברה ברשם	שם בעל הענין
בהצבעה	בהון	בהצבעה	בהון					
46.94	46.94	47.42	46.94	3,613,446	0576017	רגילות 1	51- 0062862	מילניום השקעות אלעד בע"מ * ע"י פועלים שרותי נאמנות בע"מ
3.85	3.85	3.89	3.85	296,597	0576017	רגילות 1	053567350	עידן עופר
2.93	2.93	2.96	2.93	225,472	0576017	רגילות 1	51- 4048156	עופר הולדינגס גרופ בע"מ *
0.74	0.74	0.75	0.74	57,054	0576017	רגילות 1		KIRBY ENTERPRISES INC *
17.96	17.96	18.14	17.96	1,382,802	0576017	רגילות 1	52- 0018078	בנק לאומי לישראל בע"מ
0.02	0.02	0.02	0.02	1,479	0576017	רגילות 1	004290144	אמנון ליאון
0	0	0	0	9	0576017	רגילות 1	004180063	יעקב עמידור
0	0	0	1.01	77,609	0576017	רגילות 1	51-114794-4	ח.ל. ניהול וייעוץ (1986) בע"מ
0.26	0.26	0	0	20,000	5760194	אופציות 2007	54702808	ניר גלעד

* תאגידים בשליטת קבוצת עופר.

(ב) מניות ו/או ניירות ערך המירים המוחזקים ע"י בעל ענין בחברה בת או בחברה קשורה של התאגיד, לתאריך הדוח

שם בעל הענין	שם החברה (בת או קשורה)	סוג הנייר	כמות	שיעור החזקה בהון (בדילול מלא)
עידן עופר	טאואר סמיקונדקטור בע"מ	מניות רגילות 1 בנות 1 ש"ח ע.ג.	115,000	
משה וידמן	כימיקלים לישראל בע"מ	מניות רגילות 1 בנות 1 ש"ח ע.ג.	6,000	0.00
יעקב עמידרור	חברה לישראל בע"מ	מניות רגילות 1 בנות 1 ש"ח ע.ג.	9	0.00
זהבית כהן	טאואר סמיקונדקטור בע"מ	מניות רגילות 1 בנות 1 ש"ח ע.ג.	910	
אמיר אלשטיין	טאואר סמיקונדקטור בע"מ	תוכנית אופציות 2009	11,500,000	
רון מושקוביץ	טאואר סמיקונדקטור בע"מ	תוכנית אופציות דירקטורים 2007	40,000	

24. הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המירים, נכון לתאריך הדוח :

הון המניות הרשום : 160,000,000

הון המניות המונפק והנפרע : 7,698,467 בניכוי 77,609 מניות רדומות = 7,620,858

מניות רגילות 1 : 7,698,467

25. מען רשום

רחוב ארניא 23, מגדל המילניום, תל-אביב - טלפון : 03- 6844500 / פקס : 03- 6844587

WWW.ISRAELCORP.COM

26. הדירקטורים של התאגיד, נכון למרס 2010⁵:

- א. (1) שם : עידן עופר, יו"ר (א1) מס' ת.ז. : 053567350;
- (2) תאריך לידה : 02/10/1955;
- (3) מענו להמצאת כתבי בי-דין : ארניא 23, תל-אביב
- (4) נתינות : ישראלית / אוסטרית;
- (5) חברות בועדות הדירקטוריון : ועדת כספים; ועדת תגמול;
- (6) דח"צ : לא;
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית : כן;
בעל כשירות מקצועית : כן;
- (7) עובד של התאגיד, חברת בת, חברה קשורה או של בעל ענין : יו"ר דירקטוריון החברה; יו"ר דירקטוריון BETTER PLACE LLC
- (8) תאריך תחילת כהונה : 26/1/1999;
- (9) השכלתו :
 בעל תואר בוגר בכלכלה וספנות וכן לימודי עסקים ב-LONDON BUSINESS SCHOOL
- התעסקותו בחמש השנים האחרונות:
 מנהל חברות בתחומים שונים ובכללן ספנות ואנרגיה.
 יו"ר דירקטוריון החברה; יו"ר דירקטוריון BETTER PLACE LLC; יו"ר דירקטוריון צים שירותי ספנות משולבים בע"מ (חדל מתפקידו בדצמבר 2009).
- התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור:
 ח.ל. ניהול וייעוץ (1986) בע"מ; מילניום השקעות אלעד בע"מ; משט (השקעות) בע"מ; עופר הולדינגס גרופ בע"מ; ANSONIA HOLDINGS B.V.; או.פי.סי רמת חובב בע"מ; אחים עופר (אחזקות אנרגיה) בע"מ; או.פי.סי רותם בע"מ; עופר (אחזקות אניות) בע"מ; עופר ספנות בע"מ; אחים עופר (ניהול) בע"מ; עופר היי-טק בע"מ; עופר מדיה בע"מ; עופר היי-טק השקעות בע"מ; קבוצת עופר השקעות בע"מ; עופר תעופה בע"מ; מרתף קרית היוצרים בע"מ; BETTER PLACE LLC; המרכז הבינתחומי הרצליה.
- (10) האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד : לא;

- ב. (1) שם : אהוד אנג'ל (א1) מס' ת.ז. : 000636670;
- (2) תאריך לידה : 02/02/1950;
- (3) מען להמצאת כתבי בי-דין : בניהו 6, צהלה, תל-אביב;
- (4) נתינות : ישראלית;
- (5) חברות בועדות הדירקטוריון : ועדה לענייני צים;

⁵ במהלך שנת 2009 ועד למועד הדוח סיימו את כהונתם הדירקטורים כדלקמן: (א) ה"ה יוסי רוזן, אברהם לוי ו-אירית איזקסון, כיהנו בשנת 2009 כדירקטורים בחברה וחדלו מכהונתם בימים 12/1/2010, 28/6/2009 ו-28/4/2009 (בהתאמה) וזאת כמפורט בדיווחים מיוחדים של החברה מימים 14/1/2010, 29/6/2009 ו-28/4/2009; (ב) מר יאיר סרוסי כיהן בשנת 2009 כדירקטור חיצוני בחברה וחדל מכהונתו ביום 2/6/2009 וזאת כמפורט בדיווח מיוחד של החברה מיום 2/6/2009; (ג) מר אברהם ענבי שימש בשנת 2009 כדירקטור חליף וחדל מכהונתו ביום 18/3/2010 וזאת כמפורט בדיווח מיוחד של החברה מיום 21/3/2010.

- (6) דח"צ : לא ;
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית : כן ;
בעל כשירות מקצועית : כן ;
 האם "דירקטור מומחה" : בהתחשב בהצהרותיו של הדירקטור, דירקטוריון החברה קבע כי הדירקטור הינו "דירקטור מומחה", כמשמעות המונח "דירקטור חיצוני מומחה" בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), תש"ס-2000 ;
- (7) עובד של התאגיד, חברת בת, חברה קשורה או של בעל ענין : יו"ר קבוצת עופר בישראל ;
- (8) תאריך תחילת כהונה : 14/4/1999 ;
- (9) השכלתו : BA בכלכלה וחשבונאות - אוניברסיטת חיפה ;
- תעסוקתו בחמש השנים האחרונות :
 יו"ר קבוצת עופר בישראל.

- התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור :
 צים שירותי ספנות משולבים בע"מ ; קבוצת עופר ניהול בע"מ ; עופר היי-טק בע"מ ; עופר (אחזקת אניות) בע"מ ; עופר ספנות בע"מ ; עופר היי-טק השקעות בע"מ ; ווי.וי.סי - יוזמה ניהול והשקעות בע"מ ; יולדן (ספנות) בע"מ ; מילניום השקעות אלעד בע"מ ; אור אוריינט השקעות בע"מ ; אורונה השקעות בע"מ ; ביזאר השקעות בע"מ ; אחים עופר (אחזקות אנרגיה) בע"מ ; אורלין טכנולוגיות בע"מ (לא פעילה) ; לין-אור (תקשורת) בע"מ ; רשת - נגה בע"מ ; עופר תעופה בע"מ ; אודיאן השקעות בע"מ ; אודיאן ניהול בע"מ ; רונה אנג'ל בע"מ ; א.א. תעופה אזרחית בע"מ ; או.פי.סי רמת חובב בע"מ ; או.פי.סי. רותם בע"מ ; אופקי אנרגיה בע"מ ; מרתף קרית יוצרים בע"מ ; קבוצת עופר השקעות בע"מ ; עופר הולדינגס גרופ בע"מ ; עופר מדיה בע"מ ; (כמו כן דירקטור בחברות זרות וישראליות שהינן חברות בנות של עופר ספנות בע"מ, א.א. תעופה אזרחית ש.מ. ועופר תעופה בע"מ, אשר הינן פורמלית בעלות אניות ומטוסים).
- (10) האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד : לא ;

- ג. (1) שם : אמנון ליאון (א1) מס' ת.ז. : 004290144 ;
- (2) תאריך לידה : 20/03/1941 ;
- (3) מען להמצאת כתבי בי-דין : מרגלית 22א', חיפה ;
- (4) נתינות : ישראלית / בריטית ;
- (5) חברות בועדות הדירקטוריון : לא ;
- (6) דח"צ : לא ;
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית : לא ;
בעל כשירות מקצועית : כן ;
 האם "דירקטור מומחה" : בהתחשב בהצהרותיו של הדירקטור, דירקטוריון החברה קבע כי הדירקטור הינו "דירקטור מומחה", כמשמעות המונח "דירקטור חיצוני מומחה" בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), תש"ס-2000 ;
- (7) עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין : מועסק בתאגיד שעשוי להיחשב כבעל זיקה למשפחת עופר ; יו"ר, מנהל עסקים ראשי ודירקטור ב- ZODIAC MARITIME AGENCIES LTD ;
- (8) תאריך תחילת כהונה : 14/4/1999 ;
- (9) השכלתו : תיכונית.
- תעסוקה בחמש השנים :

יו"ר, מנהל עסקים ראשי ודירקטור ב-ZODIAC MARITIME AGENCIES LTD - חברה זרה שמושבה בלונדון, העוסקת בספנות, ואשר היא וחברות שמקבלות ממנה שירותים עשויות להיחשב כבעלות זיקה למשפחת עופר.

התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור :

צים שירותי ספנות משולבים בע"מ ; מאדים השקעות (1996) בע"מ ; מילניום השקעות אלעד בע"מ ; עופר (אחזקת אניות) בע"מ ; עופר ספנות בע"מ ; אחים עופר (ניהול) בע"מ ; עופר תעופה

בע"מ; עופר הייטק בע"מ; עופר הייטק השקעות בע"מ; עופר טכנולוגיות בע"מ; אחים עופר (אחזקות אנרגיה) בע"מ; או.פי.סי רמת חובב בע"מ; או.פי.סי רותם בע"מ; מרתף קריית היוצרים בע"מ; יולדן ספנות בע"מ; לין-אור (תקשורת) בע"מ; א.א. תעופה אזרחית בע"מ וחברות זרות המשמשות לרישום פורמלי בחו"ל של בעלות ותפעול של כלי שיט וכלי טיס.

- THE LONDON STEAMSHIP OWNERS MUTUAL INSURANCE ASSOCIATION LTD
חברות זרות המשמשות כשותפים כלליים בשותפויות מוגבלות זרות המפעילות אניות זרות.

; ALBANY BUNKERS SUPPLY LIMITED

; KESHET EILON FOUNDATION

; KKL CHARITABLE FOUNDATION (קרן קיימת באנגליה);

(10) האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד : לא;

ד.

(1) שם : זאב נהרי (א1) מס' ת.ז. : 010063733

(2) תאריך לידה : 16.5.1944 ;

(3) מען להמצאת כתבי בי-דין : אהרון בקר 3, תל ברוך צפון, תל-אביב;

(4) נתינות : ישראלית;

(5) חברות בועדות הדירקטוריון : ועדת הכספים; ועדת תגמול;

(6) דח"צ : לא;

בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית : כן;

בעל כשירות מקצועית : כן;

האם "דירקטור מומחה" : בהתחשב בהצהרותיו של הדירקטור, דירקטוריון החברה קבע כי הדירקטור הינו "דירקטור מומחה", כמשמעות המונח "דירקטור חיצוני מומחה" בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), תש"ס-2000;

(7) עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין : ממלא תפקידים בבנק לאומי לישראל בע"מ כמפורט להלן;

(8) תאריך תחילת כהונה : 14/5/2008 ;

(9) השכלת : רואה חשבון מוסמך - אוניברסיטת חיפה;

תעסוקתו בחמש השנים האחרונות:

משנה בכיר וממלא מקום למנכ"ל. חבר הנהלה בכיר לכספים, חשבונאות ושוקי הון בבנק לאומי לישראל בע"מ.
ראש החטיבה לכספים ולכלכלה בבנק לאומי לישראל בע"מ.
יו"ר דירקטוריון לאומי החזקות ריאליות בע"מ; יו"ר דירקטוריון לוקסאינוסט ס.א. הולדינג;
יו"ר לאומי פרטנרס.

התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור:

בנק לאומי ארה"ב; בנק לאומי לישראל קורפ'; לאומי רי ל.ט.ד.; לאומי אינטרנשיונל אינווסטמנטס ו.ו.

(10) האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד : לא;

ה.

(1) שם : משה וידמן (א1) מס' ת.ז. : 690875 ;

(2) תאריך לידה : 19/12/1943 ;

(3) מען להמצאת כתבי בי-דין : מגדים 14, יפה נוף, ירושלים;

(4) נתינות : ישראלית;

(5) חברות בועדות הדירקטוריון : יו"ר ועדת כספים; ועדת ביקורת; ועדת אסטרטגיה;

(6) דח"צ : לא;

בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית : כן;

- בעל כשירות מקצועית: כן ;
 האם "דירקטור מומחה": בהתחשב בהצהרותיו של הדירקטור, דירקטוריון החברה קבע כי הדירקטור הינו "דירקטור מומחה", כמשמעות המונח "דירקטור חיצוני מומחה" בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), תש"ס-2000 ;
- (7) עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: יצוין כי הדירקטור הנ"ל הינו דירקטור בבנק לאומי לישראל בע"מ ;
- (8) תאריך תחילת כהונה: 03/06/2002 ;
- (9) השכלתו: בעל תואר בוגר בכלכלה ומוסמך במינהל עסקים - האוניברסיטה העברית בירושלים.

תעסוקתו בחמש השנים האחרונות:

מייצג בארץ את חברת רבלון יצרנית קוסמטיקה בינלאומית.
 אוניברסיטה העברית בירושלים - משמש כחבר בועד המנהל ויו"ר ועדת קרנות האוניברסיטה.
 לשעבר: מנהל כללי ונשיא חברה תעשייתית וכן משנה לחשב הכללי במשרד האוצר.

התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור:

כימיקלים לישראל בע"מ, מפעלי ים המלח בע"מ, יפאורה תבורי בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, רוזבאד בע"מ, רותם אמפרט נגב בע"מ, אלרוב נדל"ן ומלונאות בע"מ, מליסרון בע"מ, עופר השקעות בע"מ, אחים עופר אחזקות (1989) בע"מ, עופר קייט ונופש בע"מ, אחים עופר אחזקת נכסים בע"מ, אחים עופר הנדסה ופיתוח בע"מ, אחים עופר (חיפה תשל"ד) בע"מ, עופר מרכזים בע"מ, כרמלי יוליעד בע"מ, אחים עופר (תעשיות אשקלון) בע"מ, עופר סחף בע"מ, אחים עופר (ירושלים) בע"מ, נכסי מי-דל בע"מ, אחים עופר השקעות חוף בע"מ, אחים עופר (רעננה) בע"מ, סי.אי.די החברה הישראלית להשקעות ופיתוח בע"מ, ע.א.ב.מ בע"מ, עופר מרכזי מסחר בע"מ, חוטי חשמל (נכסים) בע"מ, מיסלטו הולדינג בי.וי., חוף האלמוג אילת בע"מ, מבני עופרים בע"מ, עופר נכסי תעשייה (נצרת) בע"מ, עופר פיתוח והשקעות בע"מ, כ.א.ב.מ. בע"מ, מליסה בע"מ, עופר נכסי רעננה בע"מ, עופר מרכזי מסחר (ניהול מעוף) בע"מ ;

- (10) האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא ;

ו.

- (1) שם: פרופ' גדעון לנגהולץ (א1) מס' ת.ז: 001110717 ;

- (2) תאריך לידה: 12/12/1942 ;

- (3) מען להמצאת כתבי בי-דין: לוין שמעון 28 דירה 22, הרצליה 46781 ;

- (4) נתינות: ישראלית ;

- (5) חברות בועדות הדירקטוריון: ועדת ביקורת; ועדה לענייני צים; ועדת תגמול ;

- (6) דח"צ: כן ;

- בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: לא ;

- בעל כשירות מקצועית: כן ;

- "דירקטור חיצוני מומחה": כן ;

- (7) עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: לא ;

- (8) תאריך תחילת כהונה: 11/10/2007 ;

- (9) השכלתו:

- בוגר הנדסת חשמל - הטכניון חיפה ;
 דוקטור בהנדסת חשמל ומחשבים - אוניברסיטת לונדון.

תעסוקתו בחמש השנים האחרונות:

מנכ"ל אוניברסיטת תל-אביב 2002-2007.
 נשיא המכון הטכנולוגי חולון - משנת 2007.

התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור:

קופת התגמולים לעובדים האקדמיים של אוניברסיטת תל-אביב; חברת רובורופ ט.א.ק. בע"מ - דח"צ; חברת ויזין סיגמא בע"מ.

- (10) האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא ;

- ז. (1) **שם: יעקב עמידור** (א1) מס' ת.ז. 004180063;
- (2) תאריך לידה: 15/05/1948;
- (3) מען להמצאת כתבי בי-דין: רח' ציפמן 40, רעננה;
- (4) נתינות: ישראלית;
- (5) חברות בועדות הדירקטוריון: ועדת ביקורת; ועדה לענייני צים;
- (6) דח"צ: לא;
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: לא;
בעל כשירות מקצועית: כן;
- האם "דירקטור מומחה": בהתחשב בהצהרותיו של הדירקטור, דירקטוריון החברה קבע כי הדירקטור הינו "דירקטור מומחה", כמשמעות המונח "דירקטור חיצוני מומחה" בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), תש"ס-2000;
- (7) עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: יצוין כי הדירקטור הנ"ל הינו דירקטור בצים שירותי ספנות משולבים בע"מ;
- (8) תאריך תחילת כהונה: 21.6.2007;
- (9) **השכלתו:**
תואר ראשון - אוניברסיטת תל-אביב;
תואר שני במדעי המדינה - אוניברסיטת חיפה.
- תעסוקתו בחמש השנים האחרונות:**
סגן נשיא מכון לנדר, מרכז אקדמי בירושלים.
- התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור:**
צים שירותי ספנות משולבים בע"מ.
- (10) האם היא בת משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא.
- ח. (1) **שם: רון מושקוביץ** (א1) מס' ת.ז. 057773020;
- (2) תאריך לידה: 2/2/1963;
- (3) מען להמצאת כתבי בי-דין: אצל גורניצקי ושות', שדרות רוטשילד 45, תל-אביב;
- (4) נתינות: ישראלית;
- (5) חברות בועדות הדירקטוריון: יו"ר ועדת תגמול;
- (6) דח"צ: לא;
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: כן;
בעל כשירות מקצועית: כן;
- האם "דירקטור מומחה": בהתחשב בהצהרותיו של הדירקטור, דירקטוריון החברה קבע כי הדירקטור הינו "דירקטור מומחה", כמשמעות המונח "דירקטור חיצוני מומחה" בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), תש"ס-2000;
- (7) עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: מועסק בתאגיד שעשוי להיחשב כבעל זיקה למשפחת עופר - מנכ"ל של QUANTUM PACIFIC ADVISORY LIMITED;
- (8) תאריך תחילת כהונה: 14.5.2008;
- (9) **השכלה:**
B.A. בכלכלה וחשבונאות - אוניברסיטת חיפה;
M.B.A. מינהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב.

תעסוקה בחמש השנים האחרונות

מנכ"ל של Quantum Pacific Advisory Limited, חברה זרה שמושבה בבריטניה, אשר היא וחברות שמקבלות ממנה שירותים עשויות להיחשב כבעלות זיקה למשפחת עופר. מנהל כספים ראשי בחברת AMDOCS LTD.

התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור:

טאואר סמיקונדקטור בע"מ

(10) האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא;

ט.

(1) שם: אמיר אלשטיין (א1) מס' ת.ז. 053663753;

(2) תאריך לידה: 20/11/1955;

(3) מען להמצאת כתבי בי-דין: האלון 50, הר אדר;

(4) נתינות: ישראלית;

(5) חברות בועדות הדירקטוריון: יו"ר ועדת אסטרטגיה; יו"ר הועדה לענייני צים;

דח"צ: לא;

(6) בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: לא;

בעל כשירות מקצועית: כן;

האם "דירקטור מומחה": בהתחשב בהצהרותיו של הדירקטור, דירקטוריון החברה קבע כי הדירקטור הינו "דירקטור מומחה", כמשמעות המונח "דירקטור חיצוני מומחה" בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), תש"ס-2000;

(7) עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: סגן יו"ר דירקטוריון כמפורט בדיווח

המיידי מיום 11.3.2010 של החברה; מר אלשטיין מכהן כדירקטור בחברות בנות של החברה

BETTER PLACE LLC ו- CHERY QUANTUM AUTO CO. LTD;

(8) תאריך תחילת כהונה: 5.2.2009;

השכלה:

(9) B.SC בפיסיקה ומתמטיקה - האוניברסיטה העברית בירושלים;

M.SC בפיסיקה - האוניברסיטה העברית בירושלים;
דיפלומה בניהול עסקי בכיר, האוניברסיטה העברית בירושלים.

תעסוקה בחמש השנים האחרונות:

סגן יו"ר דירקטוריון החברה; יו"ר טאואר סמיקונדקטור בע"מ; מנכ"ל אינטל אלקטרוניקה בע"מ - בין השנים 1998-2004; משנה למנכ"ל טבע תעשיות פרמצבטיות - בין השנים 2004-2008;

התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור

טאואר סמיקונדקטור בע"מ; טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ; CHERY ו- BETTER PLACE LLC
QUANTUM AUTO CO. LTD;

(10) האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא;

י.

(1) שם: זהבית כהן (א1) מס' ת.ז. 058344797;

(2) תאריך לידה: 16/11/1963;

(3) מען להמצאת כתבי בי-דין: רח' וינשל 2, נאות אפקה, תל-אביב;

- (4) נתינות: ישראלית ואמריקאית;
- (5) חברות בועדות הדירקטוריון: ועדת ביקורת; ועדת אסטרטגיה; ועדה לענייני צים;
- (6) דח"צ: לא;
בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית: כן;
בעלת כשירות מקצועית: כן;
האם "דירקטור מומחה": בהתחשב בהצהרותיו של הדירקטור, דירקטוריון החברה קבע כי הדירקטור הינו "דירקטור מומחה", כמשמעות המונח "דירקטור חיצוני מומחה" בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), תש"ס-2000;
עובדת של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: לא;
- (7)
- (8) תאריך תחילת כהונה: 29.6.2009;
- (9) השכלה:
 תואר ראשון - חשבונאות - אוניברסיטת דיוקין;
 תואר שני MBA - מימון - אוניברסיטת פיטסבורג;
 תואר שני MA בחשבונאות - אוניברסיטת פנסילבניה;
- תעסוקה בחמש השנים האחרונות:
 מנכ"ל אייפקס פרטנרס ישראל בע"מ; יו"ר תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ; יו"ר ועדת המנהל של המכללה האקדמית בית ברל; משנה למנכ"ל ו-CFO אי די בי אחזקות ואי די בי פיתוח; דירקטורית בשופרסל; כלל ביטוח.
- התאגידים שבהם היא משמשת כדירקטור:
 תעשיות מזון תנובה - אגודה שיתופית חקלאית בישראל בע"מ; תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ; בזק - החברה הישראלית לתקשורת בע"מ; צהוב ירוק מימון והשקעה בע"מ; סגול ירוק פרוייקט והשקעה בע"מ; אפ.מ.ש.ת.נ. אחזקות בע"מ; אמ.ת.נ.א.פ.פ. בע"מ; אפ.ת.נ.בע"מ; GENETRIX; מבט בשר טרי בע"מ; אוניברסיטת חיפה; יו"ר ועד המנהל המכללה האקדמית בית ברל; אוניברסיטת ג'ורגטאון;
- (10) האם היא בת משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא.
- (11) בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: כן.
- יא. (1) שם: דוד ברודט (א1) מס' ת.ז. 000088179;
- (2) תאריך לידה: 30/10/1944;
- (3) מען להמצאת כתבי בי-דין: רח' מיכאלסון 4, ירושלים 93707;
- (4) נתינות: ישראלית;
- (5) חברות בועדות הדירקטוריון: יו"ר ועדת ביקורת; ועדת כספים; ועדת אסטרטגיה; ועדת תרומות; ועדה לענייני צים.
- (6) דח"צ: כן;
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: כן;
בעל כשירות מקצועית: כן;
"דירקטור חיצוני מומחה": כן;
- (7) עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: לא;
- (8) תאריך תחילת כהונה: 5.8.2009;
- (9) השכלה:
 BA בכלכלה ומדעי המדינה - האוניברסיטה העברית;
 MA בכלכלה - האוניברסיטה העברית;
 השתלמות במדיניות מקרו-כלכלית - IMF;

השתלמות בשערי חליפין ומטבע - סמינר זלצבורג.

תעסוקה בחמש השנים האחרונות:

משמש כיום בתפקידי ייעוץ כלכלי וניהול - בעל חברה לייעוץ " דוד ברודט בע"מ".

התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור:

יו"ר הוועד המנהל של אוניברסיטת בן גוריון; יו"ר הוועד המנהל של קרן ירושלים; יו"ר הוועד המנהל של המכללה האקדמית הדסה; יו"ר חבר הנאמנים של מכון פאלק למחקר כלכלי; יו"ר ועד הנאמנים של הקרן לטיפול בחסויים; יו"ר ועדת ההשקעות של קרן הפנסיה מקפת וקג"מ; יו"ר ועדת ההשקעות של קרן הפנסיה הע"ל; יו"ר הוועדה המייעצת לפטורים ומיזוגים ליד הממונה על ההגבלים עסקיים; יו"ר המועצה הציבורית לסטטיסטיקה; חבר הוועד הממונה של אגודה שיתופית הרבוע הכחול; חבר מועצת המנהלים של אלוני חץ; חבר מועצת המנהלים של גלובל מדיקל נטוורק; מנהל אקדמי של פורום (כנס) קיסריה; חבר הוועד המנהל של תיאטרון הקאמרי; חבר מועצת המנהלים של משכנות שאננים; חבר הוועד המנהל של מכון ירושלים לחקר ישראל;

(10) האם היא בת משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא.

יב.

(1) שם: יואב דופלט;

(1א) מס' ת.ז.: 024074429;

(2) תאריך לידה: 13/12/1968;

(3) מען להמצאת כתבי בי-דין: מושב אלוני אבא 36005;

(4) נתינות: ישראלית;

(5) חברות בוועדות הדירקטוריון: לא;

(6) דח"צ: לא;

האם הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: לא;

האם בעל כשירות מקצועית: כן;

האם "דירקטור מומחה": בהתחשב בהצהרותיו של הדירקטור, דירקטוריון החברה קבע כי

הדירקטור הינו "דירקטור מומחה", כמשמעות המונח "דירקטור חיצוני מומחה" בתקנות

החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), תש"ס-2000

(7) עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: כן. מנכ"ל עופר היי-טק השקעות בע"מ;

(8) תאריך תחילת כהונה: 18/02/2010;

(9) השכלתו:

בוגר כלכלה וניהול, הטכניון; מוסמך מנהל עסקים, אוניברסיטת חיפה.

תעסוקתו בחמש השנים האחרונות:

מנכ"ל חברת עופר היי-טק השקעות בע"מ.

תאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

לומינס בע"מ; אנזימוטק בע"מ; אס.גי.וי.אס בע"מ; קורפלו בע"מ; RAY V INC; ווי.וי.סי. יוזמה III ניהול והשקעות בע"מ; ווי.וי.סי יוזמה ניהול והשקעות בע"מ; ניות מרכז טכנולוגי בע"מ.

(10) האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא.

26. נושאי משרה בכירה של התאגיד

א. (1) שם: עידן עופר, יו"ר הדירקטוריון (ראה תקנה 26 לעיל)

ב. (1) שם: ניר גלעד (א1) מס' ת.ז.: 54702808

(2) תאריך לידה: 06/04/1957 ;

(א2) תאריך תחילת כהונה: 1/6/2007 ;

(3) התפקיד שהוא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו: מנכ"ל החברה לישראל; דירקטור בחברות הקבוצה ;

(4) בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד: מכון כמנכ"ל החברה ;

(5) השכלתו:

בוגר BA כלכלה ומינהל חקלאי - התמחות במתמטיקה וסטטיסטיקה - האוניברסיטה העברית י-ם ;

מוסמך MA במינהל עסקים - התמחות במימון - אוניברסיטת בר אילן ;

תעסוקתו בחמש השנים האחרונות:

יו"ר דירקטוריון צים שירותי ספנות משולבים בע"מ; יו"ר דירקטוריון כי"ל (החל מיום 1.1.2008); יו"ר איי סי גרין אנרגי בע"מ; יו"ר ח.ל. ניהול וייעוץ (1986) בע"מ; יו"ר או.פי.סי רותם בע"מ; מ"מ יו"ר דירקטוריון כי"ל (28.5.07 - 31.12.07); משנה למנכ"ל החברה לישראל בע"מ (15.5.06 - 31.5.07); משנה למנכ"ל מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ; מנכ"ל מגדל ניהול השקעות 2001 בע"מ ויו"ר מגדל שוקי הון (2004-2006).
החשב הכללי - משרד האוצר (1999-2003).

התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור:

כי"ל; מפעלי ים המלח בע"מ, רותם אמפרט נגב בע"מ, ברום ים המלח בע"מ, תרכובות ברום בע"מ, מגנזיום ים המלח בע"מ, טאואר סמיקונדקטור בע"מ, צים שירותי ספנות משולבים בע"מ, ח.ל. (החזקות-כי"ל) בע"מ, ח.ל. (כסלו, 1998) בע"מ, ח.ל. רכש כי"ל (1998) בע"מ; איי.סי. פאואר בע"מ; איי.סי. פאואר ישראל בע"מ.

ג. (1) שם: אבישר פז (א1) מס' ת.ז.: 54190921 ;

(2) תאריך לידה: 29/01/1957 ;

(א2) תאריך תחילת כהונה: 01/04/2001 ;

(3) התפקיד שהוא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו: סמנכ"ל כספים ואחראי על ניהול סיכונים שוק בחברה; דירקטור בחברות הקבוצה ;

(4) בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד: לא.

(5) השכלתו:

בוגר כלכלה וחשבונאות - אוניברסיטת תל-אביב ;

רואה חשבון מוסמך ;

תעסוקתו בחמש השנים האחרונות:

סמנכ"ל כספים בחברה ;

התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור:

חברות המטה של החברה לישראל; כי"ל; רותם אמפרט נגב בע"מ; מפעלי ים המלח בע"מ; ברום ים המלח בע"מ; תרכובות ברום ים המלח בע"מ; ועדת כי"ל מוצרי תכלית; צים שירותי ספנות משולבים בע"מ; בתי זיקוק לנפט בע"מ וחברות אחרות בקבוצת החברה לישראל.

ד. (1) שם: אלי גולדשמידט (א1) מס' ת.ז.: 52025616 ;

(2) תאריך לידה: 17/10/1953 ;

(א2) תאריך תחילת כהונה: 01/04/2008 ;

- (3) התפקיד שהוא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו: סמנכ"ל תקשורת ורגולציה;
- (4) בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד: לא;
- (5) השכלתו:
בוגר משפטים אוניברסיטת תל-אביב
מוסמך משפטים LLM - אוניברסיטת תל-אביב
תעסוקתו בחמש השנים האחרונות:
יועץ לחברות; גישורים;

- ה. (1) שם: נגה יציב (א1) מס' ת.ז.: 54012513;
- (2) תאריך לידה: 16/04/1956;
- (א2) תאריך תחילת כהונה: 01/05/1999;
- (3) התפקיד שהיא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו: מזכיר החברה, עוזרת מנכ"ל ומנהלת כח אדם;
- (4) בעלת ענין בתאגיד או בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד: לא;
- (5) השכלתה:
עורכת דין - בוגרת משפטים LLB - אוניברסיטת תל-אביב
תעסוקתה בחמש השנים האחרונות:
מזכיר החברה לישראל בע"מ, עוזרת מנכ"ל ומנהלת כח-אדם;
לשעבר: מזכיר מגזיוס ים המלח בע"מ.
התאגידים שבהם היא משמשת כדירקטורית:
כ"ל; שראל שירותים ואספקה לרפואה בע"מ; אמנת ניהול ומערכות בע"מ; תנובה מרכז שיתופי לשווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ; ממן - מסופי מטען וניטול בע"מ.
חברת הנהלה בהתנדבות: בתל השומר - מחקרים, תשתית ושירותים רפואיים בע"מ; באלו"ט - האגודה הלאומית לילדים אוטיסטים (ע"ר); במתן - הדרך שלך לתת; בוראייטי ישראל.
דירקטורית לשעבר ב:- הרשות הכלכלית של עיריית תל-אביב (עד ל- 11.2.2009); הכשרת הישוב חברה לביטוח בע"מ (עד ל- 4.1.2009); בנק דיסקונט לישראל בע"מ (עד 2006).

- ו. (1) שם: מאיה אלשיך-קפלן;
- (א1) מס' ת.ז.: 29470861;
- (2) תאריך לידה: 5/5/1972;
- (א2) תאריך תחילת כהונה: 15/3/2010;
- (3) התפקיד שהיא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו: יועצת משפטית פנימית ומזכירת החברה.
- (4) בעלת עניין בתאגיד או בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד: לא;
- (5) השכלתה:
עורכת דין - בוגרת משפטים LLB - האוניברסיטה העברית
תעסוקתה בחמש השנים האחרונות:
עורכת דין במשרד הרצוג פוקס נאמן ושות' - משרד עורכי דין
תאגידים בהם היא משמשת כדירקטורית: חברת מאיה אלשיך קפלן

- ז. (1) שם: חביבה שפט (א1) מס' ת.ז.: 08765653;
- (2) תאריך לידה: 28/01/1948;
- (א2) תאריך תחילת כהונה: 25/01/1978;
- (3) התפקיד שהיא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו: חשב החברה;

- (4) בעלת עניין בתאגיד או בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד : לא ;
השכלתה : חשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב
 (5) **תעסוקתה בחמש השנים האחרונות** : חשב החברה ;

תאגידים בהם היא משמשת דירקטורית : ח.ל. (החזקות-כ"ל) בע"מ ; ח.ל. (כסלו, 1998) בע"מ ;
 ח.ל. רכש כ"ל (1998) בע"מ ; אודי אינטרנשיונל (1994) בע"מ.

- ח. (1) **שם : שמואל רוזנבלום** (א1) **מס' ת.ז.** : 050594068 ;
 (2) **תאריך לידה** : 21/4/1951 ;
 (א2) **תאריך תחילת כהונה** : 20/6/2007 ;
 (3) **התפקיד שהיא ממלא בתאגיד**, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו : מבקר פנימי ;
 (4) **בעלת עניין בתאגיד או בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד** : לא ;
 (5) **השכלתו ונסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות** :
 תואר ראשון - כלכלה וחשבונאות (BA) - אוניברסיטת בר אילן ;
 תואר שני - מוסמך במשפטים (L.L.M) - אוניברסיטת בר אילן ;
 רו"ח מוסמך - מועצת רו"ח ;
 מבקר פנימי - CIA, הלשכה בארה"ב ;
 מבקר פנימי ושותף במשרד רו"ח.
 מבקר מעילות CFE מהלשכה האמריקאית לבוחני מעילות.

27. **רואה החשבון של התאגיד**

סומך חייקין ושות', מרחוב ארניא 23, תל-אביב.

28. **שינוי בתזכיר או בתקנות**

"אין".

29. **המלצות והחלטות הדירקטורים לשנת 2009**

א. **המלצות הדירקטורים בפני האסיפה הכללית, והחלטותיהם שאינן טעונות אישור האסיפה הכללית בדבר :**

- (1) **תשלום דיבידנד או ביצוע חלוקה**, כהגדרתה בחוק החברות, בדרך אחרת, או חלוקת מניות
הטבה : לא בוצע במועד הדו"ח.
 (2) **שינוי ההון הרשום או המונפק של התאגיד** : לא בוצע במועד הדו"ח.
 (3) **שינוי תזכיר או תקנון של התאגיד** : לא בוצע במועד הדו"ח.
 (4) **פדיון ניירות ערך בני פדיון, כמשמעותם בסעיף 312 לחוק החברות** : לא בוצע במועד הדוח.
 (5) **פדיון מוקדם של איגרות חוב** : לא בוצע במועד הדוח.
 (6) **עסקה שאינה בהתאם לתנאי השוק, בין התאגיד ובעל ענין בו** : ראו הפירוט הנכלל ביחס לתקנה 21 ו-22 לעיל לדו"ח.

ב. **החלטות אסיפה כללית מיוחדת של החברה**

1. **אסיפה כללית שנתית ומיוחדת מיום 5.8.2009** : במסגרתה הוחלט, בין היתר : (א) למנות מחדש כדירקטורים בחברה את הדירקטורים המכהנים הבאים : ה"ה עידן עופר, אהוד אנג'ל, אמנון

ליאון, משה וידמן, יעקב עמידרור, רון מושקוביץ' וזאב נהרי; (ב) למנות כדירקטורים בחברה את ה"ה אמיר אלשטיין, זהבית כהן ויוסי רוזן; (ג) למנות את מר דוד ברודט כדירקטור חיצוני בחברה לתקופת כהונה בת 3 שנים.

2. אסיפה כללית מיוחדת מיום 20.8.2009: (א) במסגרתה הוחלט, בין היתר, כי הדירקטורים אשר מונו ביום 5.8.2009 (ה"ה אמיר אלשטיין, זהבית כהן, יוסי רוזן ודוד ברודט) יהיו זכאים, כמו יתר הדירקטורים המכהנים, לכל תנאי הכהונה המקובלים בחברה, לרבות לגמול בסכום המרבי הקבוע בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), תש"ס-2000 (לאחר תיקון מיום 6.3.2008), בהתאם לדרגת החברה והיותם "דירקטורים מומחים" (כהגדרת מונחים אלו בתקנות כאמור); (ב) כמו-כן, כונסה האסיפה הכללית בקשר עם "הזרמת ביניים" לצים (בהמשך לדוח עסקה מיום 2.8.2009, המובא בזאת על דרך ההפניה) כמפורט בדיווח מיידי של החברה מיום 25.8.2009, המובא בזאת על דרך ההפניה.

3. אסיפה כללית מיוחדת מיום 3.11.2009: ראו סעיף 16.2 לפרק הראשון (תיאור עסקי התאגיד) וכן הפירוט בתקנה 22 לעיל לדו"ח.

4. אסיפה כללית מיוחדת מיום 28.12.2009: ראו סעיף 4.1 לפרק הראשון (תיאור עסקי התאגיד) וכן הפירוט בתקנה 22 לעיל לדו"ח.

א29. החלטות החברה לשנת 2009

להלן יובאו פרטים בדבר החלטות החברה כמפורט להלן:

1. אישור פעולות לפי סעיף 255 לחוק החברות: לא אושרו פעולות כאמור, מעבר למפורט ביחס לתקנה 21 ו-22 לעיל לדו"ח.

2. פעולה לפי סעיף 254(א) לחוק החברות אשר לא אושרה: לא בוצעו פעולות כאמור.

3. עסקאות הטעונות אישורים מיוחדים לפי סעיף 270(1) לחוק החברות, ובלבד שהמדובר בעסקה חריגה, כהגדרתה בחוק החברות: ראו הפירוט ביחס לתקנה 21 ו-22 לעיל לדו"ח.

4. פטור, ביטוח או התחייבות לשיפוי, לנושא משרה כהגדרתו בחוק החברות, שבתוקף בתאריך הדוח: ראו הפירוט ביחס לתקנה 22 לעיל לדו"ח.

24.3.2010

החברה לישראל בע"מ

תאריך

שמות החותמים תפקידם

ניר גלעד, מנכ"ל החברה

אבישר פז, סמנכ"ל כספים

החברה לישראל בע"מ

**חוות דעת בנושא שווי הוגן
צ'ים שרותי ספנות בע"מ**

דירוג – Standard & Poor's Maalot

חוות דעת ודירוג

- פרק 1 - חוות דעת בנושא שווי הוגן - צים שרותי ספנות בע"מ
- פרק 2 - דוח - Standard & Poor's Maalot לדירוג אגרות החוב של החברה

חוות דעת בנושא שווי הוגן לנכסים והתחייבויות
מסוימים הנכללים במסגרת הסדר החוב
ליום 31 בדצמבר 2009

צ'ס שירותי ספנות משולבים בע"מ

לכבוד

צים שירותי ספנות משולבים בע"מ

א.ג.נ.,

הנדון: חוות דעת בנושא שווי הוגן לנכסים והתחייבויות מסוימים הנכללים במסגרת הסדר החוב

ליום 31 בדצמבר 2009

התבקשנו על ידי חברת צים שירותי ספנות משולבים בע"מ (להלן "צים" ו/או "החברה") להעריך את שוויים ההוגן של נכסים והתחייבויות מסוימים הנכללים במסגרת הסדר החוב ליום 31 בדצמבר 2009 (להלן "מועד החישוב" או "מועד עבודתנו"). שווי נכסים אלה נגזר במסגרת הסדר החוב תחת הנחות מסוימות המפורטות לעיל, לצרכי דיווח חשבונאי בספריה של החברה על פי כללי חשבונאות בין לאומיים ולמטרה זו בלבד (להלן "הערכת השווי" או "עבודתנו"). למעט ה"ה רואי החשבון המבקרים של החברה לצורך ביקורתם, לא יוכל צד ג' אחר לעשות בה שימוש כלשהו או להסתמך עליה לכל מטרה שהיא ללא אישורנו מראש ובכתב. יחד עם זאת אנו יודעים ומסכימים כי חוות דעתנו תצורף לדיווחיה הכספיים של החברה והחברה לישראל בע"מ.

מטרת עבודה זו הינה להעריך כאמור את שוויים ההוגן של נכסים והתחייבויות מסוימים, הנגזרים מהסכמים בהם התקשרה החברה במסגרת הסדר החוב, אשר תנאיהם השתנו למועד הדיווח, על בסיס הנחות מסוימות הכלולות בגוף עבודתנו ולמטרה זו בלבד.

לצורך עבודתנו הסתמכנו על מידע פומבי ומסחרי, הכולל חומר רקע כללי על החברה ועל הענף בו היא פועלת. כמו כן, הסתמכנו על נתונים כספיים, הבהרות, נתונים והערות אשר הועברו אלינו על ידי הנהלת החברה על פי בקשתנו. לצורך גיבוש חוות דעתנו, התבססנו על נתונים אשר סופקו לנו על ידי הנהלת החברה ויועציה, אשר ניתנו לנו על בסיס מיטב ידיעתם וניסיונם. חלק ממידע זה הינו הערכות, השערות וציפיות בלתי ודאיות לגבי העתיד, המבוססות בחלקן על מידע קיים בחברה למועד ההערכה, וכן על הנחות וציפיות שונות הנוגעות הן לחברה והן לגורמים חיצוניים רבים, כגון מצב השוק בו פועלת החברה, מתחרים פוטנציאלים, מצב המשק והכלכלה הגלובלית בכללותה.

אין כל וודאות כי הערכות, השערות וציפיות אלו יתממשו, באופן מלא או חלקי. בנוסף להיותן מבוססות על ההנחות האמורות לעיל, מתייחסות ההערכות לכוונות ומטרות עתידיות של החברה, נכון למועד עבודתנו. כוונות ומטרות אלו מושפעות באופן מהותי ממצבה של החברה וממצב השווקים ומותאמות באופן שוטף לשינויים השונים בהנחות העבודה, במצבה של החברה ובמצב הכלכלי הכללי. כל שינוי כאמור, סביר שישפיע על הסיכוי במימוש הערכות אלה, ואם ההערכות לא תתממשנה, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מהתוצאות המוערכות או המשתמעות מהערכות אלו, ככל שנעשה בהן שימוש בעבודתנו.

בעבודתנו התייחסנו כאמור גם למידע צופה פני עתיד שנמסר לנו, על ידי הנהלת החברה. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על מידע קיים בחברה למועד ההערכה, וכולל הערכה של הנהלת החברה או כוונותיה, נכון למועד ההערכה. אם הערכות אלה של הנהלה לא תתממשנה ואין כל ודאות כי תתממשנה, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מהתוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה, ככל שנעשה בו שימוש בעבודתנו.

לצורך גיבוש חוות דעתנו, הונחנו והתבססנו על נתונים אשר סופקו לנו על ידי הנהלת החברה ויועציה, אשר ניתנו לנו על בסיס מיטב ידיעתם וניסיונם, אולם לא ביצענו פעולות ביקורת או סקירה, כהגדרתן בדין, בפסיקה או בנוהג רווח, או ערכנו בדיקה או בחינה עצמאית בלתי תלויה של המידע שקיבלנו ולפיכך איננו מחוויים כל דעה אודות נאותות הנתונים ששימשו בעבודתנו. זאת ועוד, שינויים במשתנים העיקריים ו/או במידע כאמור, על אנו נסמכים, עשויים לשנות את הבסיס להנחות היסוד בעבודתנו ובהתאם את מסקנותינו. בהתאמה, אין לראות בעבודתנו משום אימות או אינדיקציה כלשהי לנכונותם, לשלמותם או לדיוקם של נתונים אלה, אלא הערכה כלכלית אינדיקטיבית המבוססת על מודלים כלכליים והערכות עתידיות כמפורט להלן ובגוף העבודה.

עבודתנו אמורה לשקף מצב נתון לזמן מסוים, על בסיס נתונים ידועים ותוך התייחסות להנחות יסוד, תחזיות ומידע לא וודאי אחר, אשר נאמדו על בסיס מידע קיים או חזוי והינה רלוונטית למועד עריכתה בלבד. לצורך הערכת שווי ההתחייבויות והנכסים השונים נקטנו בשיטות ההערכה המתאימות לדעתנו לאופי הנכסים וההתחייבויות הנרכשים ובכפוף למידת ישימות השיטה. חוות דעתנו המצורפת להלן כוללת את תיאור המתודולוגיה אשר שימשה בעבודתנו. התיאור הכלול בעבודתנו אינו אמור להיות תיאור מלא ומפורט של כלל הנהלים, המתודות והחישובים אשר יישמנו, אלא מתייחס לעיקריים שבהם. לסייגים נוספים, אנו מפנים את תשומת הלב לגוף העבודה.

עבודתנו מתייחסת למכלול ההיבטים הכלכליים הקשורים בה בלבד ואין בה משום המלצה לפעולה כלשהי, לרבות המלצת השקעה ו/או מכירה של ניירות ערך כלשהם ו/או נקיטת כל פעולה כלכלית או אחרת. בשל אי הוודאות העסקית הכרוכה בניסיון להעריך את הפרמטרים הכלכליים העיקריים ששימשו בעבודתנו וכן ריבוי הפרמטרים האקסוגניים והאנדוגניים לחברה כאחד, העשויים להשפיע על תוצאות הפעילות בעתיד והתוצאות הכלכליות בפועל, אין כל ערובה או ביטחון כי תוצאות המודלים וההערכות אותם נקטנו בעבודתנו יתקיימו בפועל ומטרתם לשקף את הידע הקיים תחת ההנחות שיפורטו, ככל שידוע, במועד עבודתנו זו.

אין בחוות דעתנו משום ייעוץ או חוות דעת משפטית. פירוש מסמכים שונים, שבהם עיינו, נעשה אך ורק לצורכי חוות דעת זו. המידע המופיע בעבודתנו אינו מתיימר לכלול אינפורמציה שעשוי לדרוש משקיע או משקיע פוטנציאלי ואינו מיועד למחזיק בפוזיציה כלכלית או משפטית כלשהי. למשקיעים שונים עשויים להיות מטרות ושיקולים שונים ושיטות בדיקה על בסיס הנחות אחרות ובהתאם, הערך הכלכלי לפיו יבססו את פעולותיהם עשוי להיות שונה.

בקשר עם חוות דעתנו ותוצאות עבודתנו הוסכם בהסכם התקשרות עם החברה אשר עיקריו הינם כי לא נהיה אחראים לכל הפסד, נזק, עלות או הוצאה אשר יגרמו בכל אופן ודרך חו"ח ממעשי הונאה, מצג שווא, הטעיה, מסירת מידע שאינו נכון ואינו מלא או ממניעת מידע מצד החברה ו/או מי מטעמה, או מכל התבססות אחרת על מידע כאמור, ובלבד שהתבססות על מידע כאמור נעשתה במקצועיות ראויה המתחייבת מעבודתנו וצים תשפה אותנו במקרה הצורך בשל כך, בהתקיים האמור להלן והכול עד לסכום כולל שלא יעלה על פי 3 משכר טרחתנו.

אם ניתבע בהליך משפטי לשלם סכום כלשהו לצד שלישי בקשר עם ביצוע השירותים שנשפק לחברה על פי מכתב התקשרותנו, מתחייבת החברה, בכפוף לכך שתקבל לידיה במועד המתאים את כל הפניות ו/או הדרישות ו/או התביעות, ולאחר שיוסכם על מינוי נציג משפטי אשר יהא מקובל ומאושר על ידי החברה מראש ובכתב, לשאת בכל ההוצאות הסבירות שנוצאו או שנידרש לשלם עבור ייעוץ וייצוג משפטי או לחילופין במקרה והחברה תבחר בנציג משפטי שיהיה מקובל עלינו, לשאת בשכר טרחתו בקשר לכל

תביעה, דרישה או הליכים אחרים בקשר עם השירותים על פי מכתב התקשרותנו. מובהר כי היה ובמסגרת הליך משפטי כאמור, יקבע בפסק דין כי פעלנו במתן השירותים שלא במקצועיות המתחייבת וכי ההפסד, הנזק, העלות או ההוצאה אשר נגרמו לצד שלישי לא נגרמו בשל אחת הסיבות המפורטות לעיל, אזי נשיב לצים את כל סכום הפיצוי שתשלם לנו כאמור לעיל.

אנו נהיה פטורים מכל אחריות לכל נזק שיגרם לחברה או מי מטעמה, עקב מעשה ו/או מחדל הקשורים במישרין /או בעקיפין לביצוע השירותים כאמור, למעט במקרה של רשלנות רבתי או זדון מצדנו. אחריותנו ככל שהינה נובעת ממתן השירותים כאמור לא תחרוג בשום מקרה מסך כל התמורה המשולמת לנו בגין מתן השירותים כאמור. במקרה ונחויב בהליך משפטי כאמור לעיל בפסק דין סופי וחלוט, החברה תשפה אותנו על כך בהתאם, והכול למעט במקרה של רשלנות רבתי או זדון מצדנו ובלבד שסך כל השיפוי שישולם לנו לא יעלה על הסכום הקבוע לעיל.

אין לנו כל עניין אישי במניות החברה, חברות מוחזקות על ידי בעלי עניין בה או צדדים קשורים אליה, בעלי מניותיהן וצדדים קשורים להם כמוגדר בדין ובפסיקה, לא מתקיימת בנו כל זיקה כהגדרתה בסעיף 240 (ב) לחוק החברות, התשנ"ט (1999) ולא נקבעו כל התניות לקבלת שכר טרחתנו בקשר עם תוצאות עבודתנו. סכום שכר טרחתנו (הן בחתך בעלי מניות החברה והן בחתך צים בפרט) נמוך ביחס להיקף פעילותנו ואינו פוגם להערכתנו בשיקול דעתנו הבלתי תלוי, המקצועי והעצמאי.

פרטי החברה המעריכה:

חברת אליהו אל-על בע"מ הינה חברה פרטית המתמחה בביצוע הערכות שווי בלתי תלויות ועבודות ייעוץ כלכלי. בין לקוחות החברה נמנות עשרות חברות ציבוריות גדולות בישראל. לפרטים נוספים, ראו נספח לעבודתנו.

פרטי השכלתו וניסיונו של האחראי מטעם מעריך השווי: מר אליהו אל-על

שותף מנהל של חברת אליהו אל-על בע"מ. בעל ניסיון רב שנים בתחום הערכות השווי והייעוץ הכלכלי הכולל ביצוע ופיקוח על מאות הערכות שווי לחברות שונות בארץ ובחו"ל. מחזיק בתואר MA (מחקרי) בכלכלה, תואר BA מאוניברסיטת בן גוריון בכלכלה עם התמחות בחשבונאות, רישיון ראיית חשבון בישראל מספר 25628 וחבר בלשכת רואי חשבון בישראל מספר 9248. לפרטים נוספים, נא ראו נספח לעבודתנו.

להלן פרטי עבודתנו,

אליהו אל-על בע"מ

תל אביב, 24 במרץ 2010

אליהו אל-על

32B Habarzel St., Tel Aviv, Israel

רחוב הברזל B32 רמת החייל, תל אביב

Office: +972.3.767.6966

משרד : 03.767.6966

Fax: +972.3.767.6964

פקס : 03.767.6964

Web site: www.eebc.co.il; Email: info@eebc.co.il

<u>עמוד</u>	<u>תוכן העניינים</u>
6	1. מבוא
6	2. מדרג שווי הוגן
9	חלק א': אגרות חוב והלוואות
9	1. כללי
9	2. מתודולוגיה
10	3. הנחות עבודה
10	4. תוצאות הערכת השווי
11	חלק ב': אופציות פירעון מוקדם
11	1. כללי
12	2. מתודולוגיה
13	3. הנחות עבודה
14	4. תוצאות הערכת השווי
15	חלק ג': אופציה למניות
15	1. כללי
15	2. מתודולוגיה
16	3. הנחות עבודה
18	4. תוצאות הערכת השווי
19	חלק ד': רשת הביטחון מצדדים קשורים
19	1. כללי
19	2. מתודולוגיה
20	3. הנחות עבודה
21	4. תוצאות הערכת השווי
22	חלק ה': הסכמי חכירה – מסלול חוב כספי
22	1. כללי
22	2. מתודולוגיה
24	3. הנחות עבודה
26	4. תוצאות הערכת השווי
27	חלק ו': הסכמי חכירה – מסלול הארכת תקופה
27	1. כללי
27	2. מתודולוגיה
28	3. הנחות עבודה
30	4. תוצאות הערכת השווי
31	נספח: פרטים נוספים אודות מעריך השווי

1. מבוא

במסגרת תהליך ההבראה המיושם בחברת צים שירותי ספנות משולבים בע"מ (להלן "צים" ו/או "החברה") הושגו הסדרים עם נושים פיננסיים ואחרים לשינוי תנאי התחייבויות של החברה ושל חברות בנות. בעבודתנו נתבקשנו להעריך את שוויים ההוגן של נכסים והתחייבויות מסוימים אשר הושפעו כפועל יוצא משינוי התנאים כאמור.

2. מדרג שווי הוגן

SFAS 157¹ קובע לעניין Fair Value Hierarchy כי :

"(...)

21. *In this Statement, inputs refer broadly to the assumptions that market participants would use in pricing the asset or liability, including assumptions about risk, for example, the risk inherent in a particular valuation technique used to measure fair value (such as a pricing model) and/or the risk inherent in the inputs to the valuation technique. Inputs may be observable or unobservable:*

- a. *Observable inputs are inputs that reflect the assumptions market participants would use in pricing the asset or liability developed based on market data obtained from sources independent of the reporting entity.*
- b. *Unobservable inputs are inputs that reflect the reporting entity's own assumptions about the assumptions market participants would use in pricing the asset or liability developed based on the best information available in the circumstances.*

Valuation techniques used to measure fair value shall maximize the use of observable inputs and minimize the use of unobservable inputs.(...)"

22. *To increase consistency and comparability in fair value measurements and related disclosures, the fair value hierarchy prioritizes the inputs to valuation techniques used to measure fair value into three broad levels. The fair value hierarchy gives the highest priority to quoted prices (unadjusted) in active markets for identical assets or liabilities (Level 1) and the lowest priority to unobservable inputs (Level 3). In some cases, the inputs used to measure fair value might fall in different levels of the fair value hierarchy. The level in the fair value hierarchy within which the fair value measurement in its entirety falls shall be determined based on the lowest level input that is significant to the fair value measurement in its entirety. Assessing the significance of a particular input to the fair value measurement in its entirety requires judgment, considering factors specific to the asset or liability.*

מדרג שווי ראשון, הגבוה בהיררכיה, הינו מחיר מצוטט בשוק פעיל לאמור :

¹ Statement of financial Accounting Standards No.157: Fair Value Measurement (September 2006) paragraphs No. 22-30.

24. *Level 1 inputs are quoted prices (unadjusted) in active markets for identical assets or liabilities that the reporting entity has the ability to access at the measurement date. An active market for the asset or liability is a market in which transactions for the asset or liability occur with sufficient frequency and volume to provide pricing information on an ongoing basis. A quoted price in an active market provides the most reliable evidence of fair value and shall be used to measure fair value whenever available, except as discussed in paragraphs 25 and 26.*

מדרג שווי שני הינם נתונים המשתמעים באופן ישיר או עקיף מנתוני שוק הנצפים באופן ישיר או עקיף, כדלקמן:

28. *Level 2 inputs are inputs other than quoted prices included within Level 1 that are observable for the asset or liability, either directly or indirectly. If the asset or liability has a specified (contractual) term, a Level 2 input must be observable for substantially the full term of the asset or liability. Level 2 inputs include the following:*
- a. *Quoted prices for similar assets or liabilities in active markets*
 - b. *Quoted prices for identical or similar assets or liabilities in markets that are not active, that is, markets in which there are few transactions for the asset or liability, the prices are not current, or price quotations vary substantially either over time or among market makers (for example, some brokered markets), or in which little information is released publicly (for example, a principal-to-principal market).*
 - c. *Inputs other than quoted prices that are observable for the asset or liability (for example, interest rates and yield curves observable at commonly quoted intervals, volatilities, prepayment speeds, loss severities, credit risks, and default rates).*
 - d. *Inputs that are derived principally from or corroborated by observable market data by correlation or other means (market-corroborated inputs).*
29. *Adjustments to Level 2 inputs will vary depending on factors specific to the asset or liability. Those factors include the condition and/or location of the asset or liability, the extent to which the inputs relate to items that are comparable to the asset or liability, and the volume and level of activity in the markets within which the inputs are observed. An adjustment that is significant to the fair value measurement in its entirety might render the measurement a Level 3 measurement, depending on the level in the fair value hierarchy within which the inputs used to determine the adjustment fall.*

נתוני מדרג שווי שלישי הינם תוצאות חישובי מודלים שונים, המשתמעים וניתנים ליישום באופן ישיר או עקיף חלף נתוני שוק הנצפים באופן ישיר או עקיף, כדלקמן:

30. *Level 3 inputs are unobservable inputs for the asset or liability. Unobservable inputs shall be used to measure fair value to the extent that observable inputs are not available, thereby allowing for situations in which there is little, if any, market activity for the asset or liability at the measurement date. However, the fair value measurement objective remains the same, that is, an exit price from the perspective of a market participant that holds the asset or owes the liability. Therefore, unobservable inputs shall reflect the reporting entity's own assumptions about the assumptions that market participants would use in pricing the asset or liability (including assumptions about risk).*

Unobservable inputs shall be developed based on the best information available in the circumstances, which might include the reporting entity's own data. In developing unobservable inputs, the reporting entity need not undertake all possible efforts to obtain information about market participant assumptions. However, the reporting entity shall not ignore information about market participant assumptions that is reasonably available without undue cost and effort. Therefore, the reporting entity's own data used to develop unobservable inputs shall be adjusted if information is reasonably available without undue cost and effort that indicates that market participants would use different assumptions. Inputs Based on Bid and Ask Prices."

עוד קובע סעיף A48 ל- IAS 39 לעניין מדרג השווי כי:

"...The best evidence of fair value is quoted prices in an active market. If the market for a financial instrument is not active, an entity establishes fair value by using a valuation technique. The objective of using a valuation technique is to establish what the transaction price would have been on the measurement date in an arm's length exchange motivated by normal business considerations. Valuation techniques include using recent arm's length market transactions between knowledgeable, willing parties, if available, reference to the current fair value of another instrument that is substantially the same, discounted cash flow analysis and option pricing models..."

בעבודתנו בחנו את הנכסים וההתחייבויות המסוימים שלה על בסיס מדרג השווי האמור והמפורט לעיל. מאחר ושווי הנכסים וההתחייבויות אינו מצוטט בשוק פעיל, אמדנו את שווי הנכסים וההתחייבויות ורכיבים מסוימים המשובצים בהם, על בסיס שימוש בנתוני מדרג שווי שני ומדרג שווי שלישי באופן המשלב שימוש במודלים מימוניים ושימוש בנתוני שוק ועל בסיס הנחות יסוד מסוימות המפורטות לעיל ולהלן בעבודתנו. שינוי בהנחות יסוד אלו צפוי לשנות את תוצאות הערכתנו באופן מהותי.

חלק א': אגרות חוב והלוואות

1. כללי

במסגרת הסדרים שהושגו עם נושים פיננסיים מובטחים ונושים פיננסיים שאינם מובטחים, שונו תנאי אגרות החוב (סדרות א', ב' ו- ג', להלן ביחד "אגרות החוב"), הלוואות בתנאים מיוחדים (להלן "הלוואות בתנאים מיוחדים" ו/או "Unsecured Loans") והלוואות מגובות בבטוחות (להלן "Secured Loans").

2. מתודולוגיה

א. קביעת מחיר אגרות החוב והלוואות בתנאים מיוחדים

בעבודתנו השתמשנו במחירי אגרות החוב המצוטטים על ידי ספק מידע חיצוני למוסדיים. ציטוטים אלו שימשו כאינדיקציה לשווי הוגן הכולל של אגרות החוב, תחת ההנחה כי ערכן של אגרות החוב לפני ההסדר שווה לערכן לאחר ההסדר.

שווי רכיב הסטרייט באגרות החוב המוצג בפרק זה, נאמד בנטרול אופציית הפירעון המוקדם והאופציות למניות (להרחבה ראה פרקים ב' ו- ג' לעבודתנו) אשר נטרלו באופן איטרטיבי מהשווי הכולל תוך יישום מודל Black לחישוב האופציה לפירעון מוקדם (כמפורט בחלק ב' לעבודתנו). בהתאמה, שוויים ההוגן של רכיבי הסטרייט ב-Unsecured Loans אשר הינם זהים לתנאי אגרות החוב, נאמדו באופן דומה לרכיב הסטרייט באג"ח סדרה ב' אשר הינה אגרת חוב צמודה לדולר ארה"ב (להלן "דולר").

ב. מודלים לקביעת מחיר חוב נורמטיבי

מטרתו העיקרית של דירוג אשראי הינה הערכת סבירות החזר החוב על ידי הלווה, באמצעות שקלול פרמטרים איכותיים וכמותיים, ביניהם הסביבה העסקית בו פועלת החברה, מעמדה התחרותי בענף, מבנה הניהול והבעלות עליה, כמו גם תוצאותיה העסקיות, מבנה ההון, יחסי נזילות, תזרימי המזומנים הצפויים מפעילותה ונגישותה למקורות מימון אחרים. עוד משפיעות על דירוג האשראי תביעות משפטיות, ערבויות וחשיפות מטבעיות של החברה. במקרה בו מדורגת החברה על ידי חברת דירוג, בין אם בין לאומית ובין אם מקומית, הרי שבתום תהליך הדירוג משויך הלווה לדרגת סיכון מתוך סולם הדירוג של החברה המדרגת, בהתאם למאפייני הסיכון שלו. בנוסף, קיימות שיטות רבות לאמידת מחיר החוב הנורמטיבי של חברה, המתבססות על תוצאות מודלים סטטיסטיים לאמידת דירוג אשראי ו/או הסתברות לחדלות פירעון, כגון המודלים של Altman, Merton, Chesser, מודל- CART ואחרים.

מחיר החוב אשר שימש בחישוב השווי ההוגן של הלוואות החברה נאמד על בסיס עקום תשואות נורמטיבי לדירוג החברה (NR2) בהתאמה למחירי אגרות החוב המצוטטים מעת לעת על ידי ספק מידע חיצוני.

ג. סיכוני אשראי (Credit Risk)

בעבודתנו אמדנו את סיכון האשראי על בסיס מודלים מימוניים לחישוב הסתברות לחדלות פירעון, הנגזרת ממרווחי התשואות למחיר החוב הנורמטיבי של החברה לבין לעקומי תשואות חסרי סיכון בשוק המקומי, כתלות דינמית במשתנה הזמן ושיעור ה-Recovery.

ד. שווי הוגן הלוואות

קיימות שיטות רבות לחישוב שווי הוגן של מכשירי חוב המבוססות בעיקרן על היוון תזרים מזומנים הכולל את ערך הזמן וסיכון האשראי של הצד החייב. בעבודתנו השתמשנו במודל בינארי לחישוב תזרים מזומנים תוחלתי המבוסס על ההסתברות המותנית (Intensity), המשקלל את הרכיבים הבאים:

- (1) תשלומי הקרן והריבית הנקובה בהלוואות כשהם מוכפלים בשיעור ההסתברות המותנית לשרידות (Survival Intensity); ואת
- (2) סכומי ההשבה במקרה של חדלות פירעון הנגזרים משעורי Recovery ספציפיים להלוואות בהתאמה לבטוחות שהועמדו בגינן, כשהם מוכפלים בשיעור ההסתברות המותנית לחדלות פירעון (Default Intensity).

3. הנחות עבודה

א. הסתברות בדידה לחדלות פירעון

ההסתברות הבדידה לחדלות פירעון המשמשת במודל הבינארי נאמדה על בסיס עקום תשואות נורמטיבי לחברה (NR2) ושיעור Recovery ספציפי של 11%.

ב. שיעור ההשבה (Recovery)

על פי הנחת החברה בדבר בטוחות אשר הועמדו לצורך הבטחת סילוק ההלוואות על ידי החברה ובהתאם לנתונים סטטיסטיים המבוססים על לתצפיות עבר בנוגע לשיעורי Recovery המפורסמים על ידי סוכנויות הדירוג, נאמד שיעור ה-Recovery של ההלוואות המובטחות בכ- 77.43%².

ג. ריבית דולרית משתנה

הריבית הנקובה בחלק מההלוואות הינה ריבית משתנה לפי ריבית ה-LIBOR – London Inter-Bank Offer Rate (להלן "לייבור"). לפיכך, שעורי הריבית העתידיים (Forward) חושבו על בסיס עקום ריביות חלק (Zero Curve) לריבית הלייבור.

ד. ריבית שקלית משתנה

הריבית המשתנה הנקובה בהלוואה השקלית (פריים) נאמדה על בסיס עקום ריביות חלק לריבית ה-TELBOR – Tel Aviv Inter-Bank Offer Rate (להלן "תלבור") בניכוי מרווח נורמטיבי של כ- 1.09% אשר נאמד על בסיס תצפיות מרווחים היסטוריים בין ריבית התלבור לריבית הפריים.

4. תוצאות הערכת השווי

להלן ריכוז תוצאות חישובינו לשווי רכיב הסטרייט באגרות החוב וההלוואות (באלפי דולר):

Debenture	Carrying amount	Fair Value
Secured Loans	805,529	745,705
Bond A*	152,174	81,479
Bond B*	72,039	23,998
Bond C*	144,098	41,531
Unsecured Loans*	42,348	15,029
Total	1,216,188	907,742

*straight component value

² מקור: Moody's Recovery Rate, 5 years average

חלק ב': אופציות פירעון מוקדם

1. כללי

לחברה עומדת הזכות לפרוע בפירעון מוקדם את אגרות החוב וההלוואות בתנאים המיוחדים (להלן בפרק זה "ההלוואות" ו/או "בעלי החוב"). אחת לרבעון, בכל מועד פירעון תשלומי קרן ו/או ריבית, תהיה החברה רשאית לפרוע, בפירעון מוקדם, מלא או חלקי, את היתרה הבלתי מסולקת של קרן אגרות החוב ו/או ההלוואות, הריבית והפרשי ההצמדה שנצברו עד למועד הפירעון המוקדם.

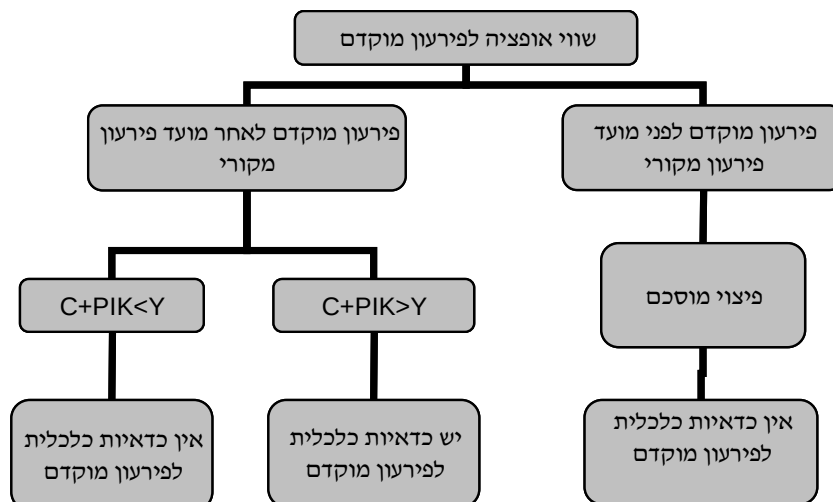
פירעון מוקדם לא יהיה כפוף לתשלום עמלת פירעון מוקדם או פיצוי או קנס אחר כלשהו על ידי החברה ולא יקנה למחזיקי אגרות החוב ו/או לבעלי החוב את הזכות לתשלומי ריבית שוטפת, או ריביות PIK נוספות (במקרה של פירעון מוקדם חלקי) בגין התקופה שלאחר מועד הפירעון המוקדם, ובמקרה של פירעון מוקדם מלא, לא יקנה למחזיקי אגרות החוב את ו/או לבעלי החוב הזכות לתשלומי ריבית שוטפת, או ריביות PIK נוספות בגין התקופה שלאחר מועד הפירעון המוקדם.

למרות האמור לעיל, במקרה בו החברה תבצע פירעון מוקדם של יתרת הקרן הכוללת, או חלקה, לפני מועדי הפירעון המקוריים של קרן אגרות החוב וההלוואות, וככל שבמועד ביצוע הפירעון המוקדם כאמור שיעור הריבית הקובעת (כמפורט בסעיף 3.ב. להלן), יהיה נמוך משיעור הריבית המקורי (ריבית קופון שוטפת וריבית PIK), תשלם החברה למחזיקי אגרות החוב, בגין התקופה שעד למועדי הפירעון המקוריים של הקרן, פיצוי בגובה ההפרש שבין:

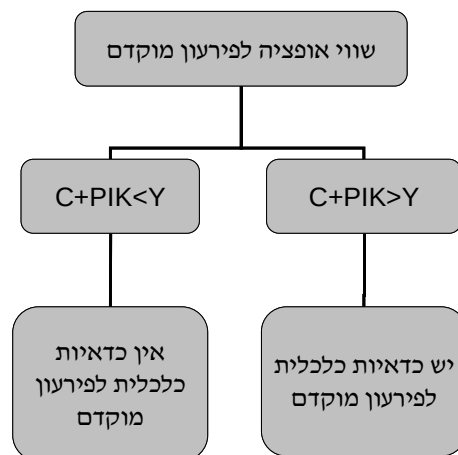
א. הקרן כאמור, כשהיא מהוונת ממועד הפירעון המקורי כאמור לעיל למועד ביצוע הפירעון המוקדם בשיעור הריבית הקובעת; לבין

ב. הקרן כאמור, כשהיא מהוונת ממועד הפירעון המקורי כאמור לעיל למועד ביצוע הפירעון המוקדם בשיעור הריבית המקורי (ככל שההפרש האמור חיובי).

להלן תרשים המתאר את מערך התרחישים האפשרי באגרות חוב מסדרות א' ו- ג' (שקליות צמודות למדד):

להלן תרשים המתאר את מערך התרחישים האפשרי באגרות חוב מסדרה ב' והלוואות בתנאים המיוחדים:

כאשר:

Y - תשואה לפדיון
C - ריבית קופון

2. מתודולוגיה

נכס הבסיס אשר הינו מחיר אגרת החוב, נאמד בכל נקודת זמן עתידית בהשוואה לסכום אותו על החברה לשלם למחזיק אגרת החוב במסגרת הפירעון המוקדם, בתוספת עמלות ו/או קנסות אם ישנם. בעבודתנו הערכנו את שווי אופציית הפירעון המוקדם באמצעות שימוש במודל Black לחישוב אופציה על אג"ח (Bond Option). מודל Black הינו התאמה למודל Black & Scholes המשמש לתמחור אופציות. היישומים העיקריים של המודל הינם לתמחור אופציות על אגרות חוב, אופציות בעסקאות החלפה (Swaption) ונגזרי ריבית אחרים. נכס הבסיס המשמש במודל Black הינו המחיר העתידי (Forward) של נכס הבסיס, כמפורט להלן:

$$Call = e^{-r \cdot T} [FN(d_1) - KN(d_2)]$$

$$Put = e^{-r \cdot T} [KN(-d_2) - FN(-d_1)]$$

כאשר:

$$d_1 = \frac{\ln(F/K) + (\sigma^2/2) \cdot T}{\sigma\sqrt{T}}, d_2 = \frac{\ln(F/K) - (\sigma^2/2) \cdot T}{\sigma\sqrt{T}}$$

כאשר:

r - ריבית חסרת סיכון
T - מועד המימוש
F - מחיר עתידי של נכס הבסיס
K - מחיר המימוש
σ - סטיית התקן של נכס הבסיס

שוויין הכולל של אגרות החוב נאמד על בסיס ציטוט של ספק מידע חיצוני למוסדיים והינו כולל רכיבים משובצים וביניהם, אופציה לפירעון מוקדם ואופציות למניות (כמפורט בחלק ג'). שווי נכס הבסיס המשמש בחישוב האופציה לפירעון מוקדם הינו רכיב הסטרייט באגרות החוב ובהלוואות בתנאים המיוחדים. מאחר ושווי רכיבי הסטרייט האמורים נגזרים מהשווי הכולל ($TotalValue$) בניכוי שווי האופציה לפירעון מוקדם ($Callable$) ואופציות למניות (Opt), שוויים של רכיבי הסטרייט ($Straight$) חושב באופן איטרטיבי, לאמור – חישוב סימולטני של האופציה לפירעון מוקדם כפונקציה של רכיב הסטרייט תחת משוואה הכוללת אילוץ השוואתי לשווי הכולל של אגרות החוב וההלוואות, כדלקמן:

$$Callable = f(Straight)$$

s.t:

$$TotalValue = Straight + Callable + Opt$$

3. הנחות עבודה

א. מועד פירעון וריבית מקוריים

להלן פירוט שעורי הריבית ומועדי הפירעון מקוריים:

Debenture	Original Interest	Original Payment Date		
Bond A	5.40%	13/07/2012	13/07/2013	13/07/2014
Bond B	Libor 3M + 2.4%	13/07/2012		
Bond C	5.45%	13/10/2013	13/10/2014	13/10/2015
Unsecured Loans	(*)	(*)		

(*) Specific terms per loan

ב. שיעור הריבית הקובעת

שיעור הריבית הקובעת נקבע על בסיס ממוצע התשואות לפדיון של אגרת חוב ממשלתית צמודת מדד (בעלת סחירות גבוהה), בשלושת ימי המסחר שלפני מועד הפירעון המוקדם הרלוונטי של אגרות החוב, בעלת המח"מ הקרוב ביותר למח"מ יתרת הקרן לפני ההסדר (להלן "השיעור הבסיסי"), כאשר:

- במקרה בו הפירעון המוקדם מתבצע החל מיום 13 ביולי 2012 ועד ליום 12 ביולי 2013 - לשיעור הבסיסי יתווסף שיעור של 0.5%.
- במקרה בו הפירעון המוקדם מתבצע החל מיום 13 ביולי 2013 ועד ליום 12 ביולי 2014 - לשיעור הבסיסי יתווסף שיעור של 1%.

ג. נכס הבסיס

נכס הבסיס אשר שימש בעבודתנו הינו רכיב החוב סטרייט אשר נוטרל באופן איטרטיבי מהשווי הכולל של אגרת החוב למועד החישוב, המצוטט על ידי ספק מידע חיצוני למוסדיים.

ד. מחיר המימוש

מחיר המימוש של אופציות הפירעון המוקדם הינו הערך הנקוב של אגרות החוב כולל ריבית והפרשי ההצמדה. מאחר ושעורי הריבית משתנים לאורך חיי אגרות החוב וההלוואות, בעבודתנו השתמשנו בשעורי ריבית קופון ממוצעים, בהתאמה לריביות הנצברות מדחיית תשלומי הקרן.

ה. מועד פקיעה

כתבי האופציה ניתנים למימוש עד ליום 13 באוקטובר 2016 (להלן "מועד הפקיעה הסופי"). בעבודתנו בחנו את שווי האופציה המקסימאלי המתקבל במועדי פקיעה שונים עד למועד הפקיעה הסופי.

ו. מקדם היוון

מקדמי ההיוון בחישוב האופציות נאמדו על בסיס עקומי ריבית שקלית צמודה ועקומי ריבית דולרית, חסרי סיכון.

ז. סטיית תקן

סטיות התקן אשר ששימשו בחישובינו נאמדו על בסיס סטיות התקן לשעורי ריבית היסטוריים בהתאמה לדירוגי האשראי של החברה במהלך תקופת המדגם ובהתאמה למשך חיי האופציות, כמפורט להלן:

TtM	STDV			
	Bond A	Bond B	Bond C	Unsecured Loans
1 Year	223.6%	222.0%	223.6%	222.0%
2 Year	239.7%	172.3%	239.7%	172.3%
3 Year	216.0%	143.3%	216.0%	143.3%
4 Year	188.6%	124.6%	188.6%	124.6%
4.76 Year	174.3%	115.1%	174.3%	115.1%

4. תוצאות הערכת השווי

להלן פירוט תוצאות החישוב (באלפי דולר):

Debenture	Carrying amount	Callable Bond Price
Bond A	133,921	25,037
Bond B	19,083	11,728
Bond C	130,328	1,538
Unsecured loans	42,348	6,895
Total	325,680	45,198

חלק ג': אופציה למניות

1. כללי

החברה העניקה למחזיקי אגרות החוב ולנושים לא מובטחים אחרים כתבי אופציות למניות החברה, ללא תמורה, כנגד תשלום מחיר מימוש במזומן בסך של 7.91 דולר למניה, אשר ישולם לחברה בדולר ארה"ב או בשקלים חדשים על פי השער הידוע במועד התשלום. על פי תנאי ההסכם, כתבי האופציה יהיו ניתנים למימוש בעת התרחשותם של אירועים מסוימים, אשר תמציתם תפורט להלן:

א. במועד הנפקה לציבור של החברה (להלן "IPO").

ב. בקרות אירוע EXIT (קרי: העברת השליטה בצים מיזוג של צים; או מכירה של כל נכסי צים או רובם; או חלוקת מניות צים כדיבדנד בעין לבעלי המניות של החברה "ספין אוף")

ג. בכל יום מסחר החל מיום המסחר שלאחר IPO (קרי: יום המסחר הראשון לאחר הקצאת ניירות הערך למשקיעים בהנפקה לציבור) במהלך 24 חודשים לאחר מועד ה-IPO של החברה.

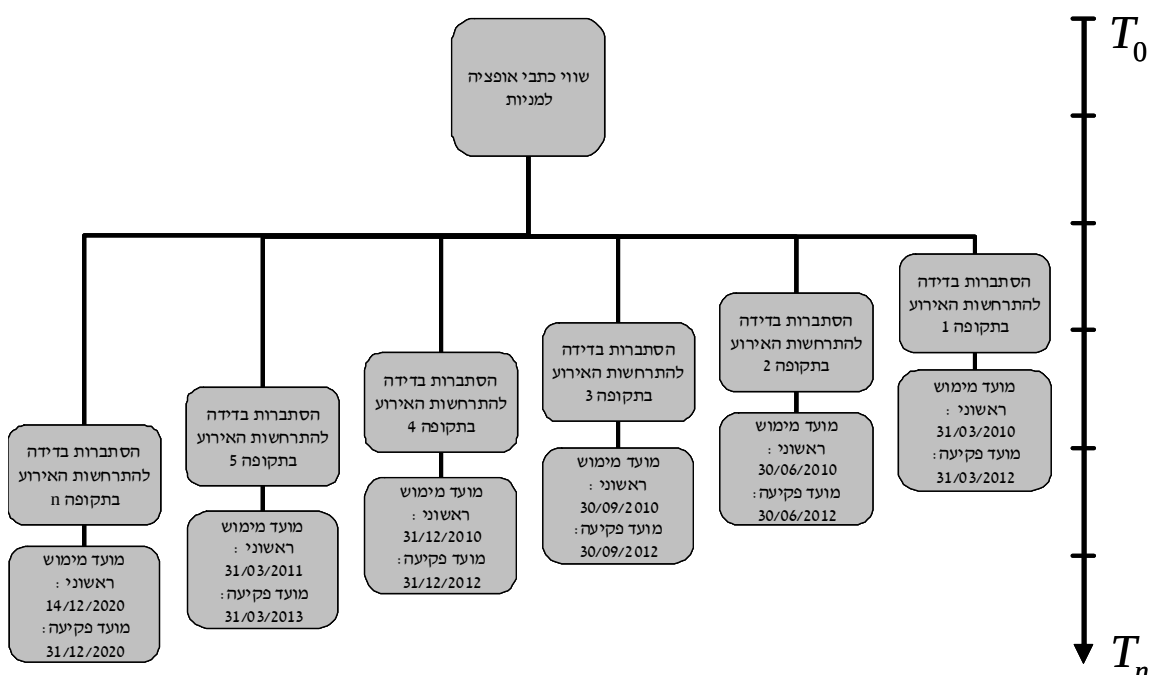
ד. בכל יום מסחר במהלך 14 ימי מסחר שעד תאריך הפקיעה הסופי אשר נקבע ליום 31 בדצמבר 2020 (להלן "תקופת המימוש האחרונה").

2. מתודולוגיה

קיימות שיטות רבות להערכת שווי אופציות אשר כולן מתבססות על מתודולוגיה דומה (רציפות או קירוב לרציפות) כגון מודל Black & Scholes, המודל הבינומי של Cox, Ross & Rubinstein (להלן "המודל הבינומי") ואחרים וכן שיטות נומריות (Finite Difference Method). המודל הבינומי לתמחור אופציות הינו מודל פיננסי המספק שיטה נומרית להערכת אופציות המבוססת על אסטרטגיה חסרת סיכון. שווי האופציה המחושבת במודל נאמד על ידי תהליך רקורסיבי ממועד הפקיעה למועד החישוב על בסיס צמתי ההחלטה במודל, כאשר בכל צומת החלטה (באופציה אמריקאית) המשקיע צפוי לבחור בגובה מבין הרווח ממימוש האופציה לבין הערך המהווה של הצמתים העוקבים.

מאחר וכתבי האופציה חסומים למימוש עד למועד התרחשות אירוע EXIT ו/או IPO (להלן ביחד "האירוע"), שווי כתבי האופציה נאמד באמצעות מודל דו-שלבי המשלב מערך הסתברויות להתרחשות האירוע המשולב במערך מודלים בינומיים ספציפיים (להלן "מערך האופציות"), בהתאמה למצבי הטבע במערך ההסתברויות.

להלן תרשים המתאר את מערך האופציות:

מצבי הטבע משמשים להגדרת מועד אפשרות המימוש הראשונית (Early Exercise) והגדרת מועד הפקיעה כעד 24 חודשים לאחר מועד אפשרות המימוש הראשונית (ולא יותר ממועד הפקיעה הסופי). מאחר וכתבי האופציה נשואי עבודתנו ניתנים למימוש בכל יום על פני משך חיי האופציה (American Option) כתלות במועד אפשרות המימוש הראשונית ובמועד הפקיעה, המתודולוגיה בה השתמשנו לצורך הערכת שווי כתבי האופציה הינה שימוש במודל הבינומי של Cox, Ross & Rubinstein (100 איטרציות).

3. הנחות עבודה

א. המניות הנרכשות

להלן פירוט הקצאת כתבי האופציה למחזיקי האג"ח ובעלי החוב בתנאים המיוחדים:

Counterpart	Number of Warrant	%
Bond A	4,222,453	34.1%
Bond B	2,726,795	22.0%
Bond C	4,109,198	33.1%
Subtotal	11,058,446	89.2%
Unsecured Loans	1,338,009	10.8%
Total	12,396,455	100.0%

ב. נכס הבסיס

מחיר נכס הבסיס אשר שימש בעבודתנו התקבל כמצג חברה (10.82 דולר למניה), לא נבדק על ידנו ואין אנו מחוויים כל דעה בגינו. נמסר לנו על ידי הנהלת החברה כי מחיר המניה מבוסס על הערכת שווי שנערכה בסמוך למועד החישוב ולפיו שווי אקוויטי החברה נאמד בכ-957 מיליון דולר.

ג. מחיר המימוש

מחזיקי כתבי האופציה רשאים לממש את האופציה כנגד תשלום מחיר מימוש במזומן בסך של 7.91 דולר למניה, אשר ישולם לחברה בדולר ארה"ב או בש"ח על פי השער הידוע במועד התשלום.

ד. מועד פקיעה

כתבי האופציה ניתנים למימוש עד ליום 31 בדצמבר 2020 (להלן "מועד הפקיעה הסופי").

ה. מועד המימוש

על פי תנאי ההסכם, כתבי האופציה יהיו ניתנים למימוש בתקופה של עד 24 חודשים לאחר התרחשות האירוע. להלן טבלת הסתברויות להתרחשות האירוע³ על פני תקופת האופציה.

Year	probability		
	Intensity	Cumulative	Discrete
2010	0.0%	0.0%	0.0%
2011	0.0%	0.0%	0.0%
2012	3.0%	3.0%	3.0%
2013	3.0%	5.9%	2.9%
2014	3.0%	8.7%	2.8%
2015	4.0%	12.4%	3.7%
2016	5.0%	16.8%	4.4%
2017	5.0%	20.9%	4.2%
2018	7.0%	26.5%	5.5%
2019	8.0%	32.3%	5.9%
2020	10.0%	39.1%	6.8%

בעבודתנו אמדנו את ההסתברות הבדידה (Discrete) להתרחשות האירוע על בסיס הטבלה המוצגת לעיל, ברזולוציה רבעונית על פני תקופת המימוש, כאשר ההסתברות למימוש במועד הפקיעה הסופי הינה יתרת ההסתברות המצטברת.

ו. מקדם היוון

מקדם ההיוון בחישוב כתבי האופציה נאמד על בסיס עקום תשואות דולרי חסר סיכון⁴, כמפורט להלן:

Year	RF
1	0.47%
2	1.14%
3	1.70%
4	2.20%
5	2.69%
6	3.04%
7	3.39%
8	3.54%
9	3.70%
10	3.85%
11	3.92%

³ טבלת ההסתברויות התקבלה כמצג חברה ואין אנו מחוויים כל דעה בגינה. שינוי בנתוני ההסתברויות צפוי להביא לשינוי מהותי בתוצאות חישובינו.

⁴ U.S. Treasury Securities Interest Rates (Continuously Compounded).

ז. חברות המדגם

להלן פירוט חברות המדגם אשר שימשו בעבודתנו :

Ticker	Company Name
FRO	Frontline Ltd.
GLNG	Golar LNG Ltd.
HOS	Hornbeck Offshore Services, Inc.
NAT	Nordic American Tanker Shipping Ltd.
OSG	Overseas Shipholding Group Inc.
SFL	Ship Finance International Limited
TK	Teekay Corporation
GNK	Genco Shipping & Trading Ltd.
DSX	Diana Shipping Inc.
SSW	Seaspan Corp.
TNP	Tsakos Energy Navigation Ltd.

ח. סטיית תקן

סטיית התקן אשר ששימשה בחישובינו נאמדה על בסיס ממוצע סטיות תקן של חברות המדגם בהתאמה למשך חיי האופציה (40.4%).

4. תוצאות הערכת השווי

להלן פירוט תוצאות החישוב (באלפי דולר) :

Offeree	Options Value
Bond Holders	64,093
Unsecured Loans	7,755
Total	71,848

להלן טבלת רגישות לשווי האופציות כתלות בשווי החברה (באלפי דולר) :

Company Value	Options Value
700,000	45,899
800,000	55,751
900,000	65,922
957,000	71,848
1,000,000	76,352
1,100,000	86,983

חלק ד': רשת הביטחון מצדדים קשורים

1. כללי

החברה קיבלה התחייבויות בלתי חוזרות מאת החברה לישראל ומתאגידים קשורים לבעלי השליטה (להלן "תאגידים קשורים"), בחלקים שווים, כל אחד בנפרד, להזרמת סכום מצטבר כולל בסך של 100 מיליון דולר (להלן "רשת הביטחון") בקרות מקרים מסוימים הקשורים להרעה במצבה של החברה. להלן תמציתם:

- א. אירוע העמדה לפירעון מיידי באחת מסדרות אגרות החוב שלא רופא על פי תנאי אגרות החוב (למעט עילת העמדה לפירעון מיידי לפיה החברה לישראל חדלה להיות בעלת השליטה בחברה).
- ב. רואי החשבון של החברה כללו הערת "עסק חי" בדוחותיה הכספיים.
- ג. החברה לא ביצעה תשלום כלשהו למחזיקי אגרות החוב במועדו והדבר לא רופא על פי תנאי אגרות החוב.
- ד. באם החברה תבקש להגיע להסדר נוסף עם נושיה, שלא במהלך העסקים הרגיל.

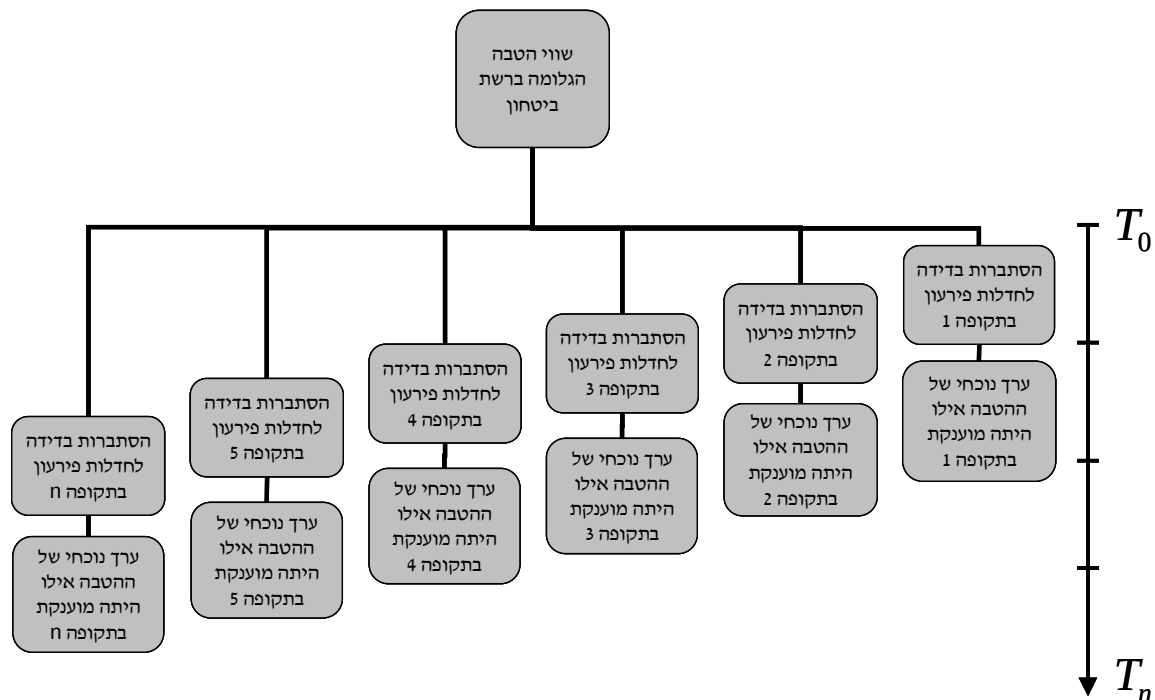
החברה לישראל והתאגידים הקשורים יהיו רשאים להזרים את הסכום האמור או חלקו, גם לפני קרות אירועים אלה, במקרים בהם לדעת החברה לישראל או התאגידים הקשורים (לפי העניין) קיים חשש לקרות אירוע מאירועים אלה והזרמות אלה תיחשבנה כמילוי התחייבותם של החברה לישראל והתאגידים הקשורים.

ההתחייבות האמורה תעמוד בתוקף עד לפירעון לפחות 50% מהיתרה הבלתי מסולקת של קרן אגרות החוב, לרבות הריבית הצבורה בגינה. אם תמומש רשת הביטחון, יועמד הסכום כהלוואה לחברה בריבית הנמוכה בשיעור של 10% משיעור הריבית אשר אגרות החוב מסדרה ב' נושאות. בכפוף לאמור לעיל, ההלוואה תפרע במקביל לפירעונות הקרן של מחזיקי אגרות החוב (פארי פאסו), אך בכל מקרה לא לפני שנת 2016. חובה של החברה למעמידי ההתחייבות יהיה נחות לחוב החברה לנושים הפיננסיים הבלתי מובטחים במקרה של פירוק החברה. ההתחייבות להעמדת רשת הביטחון תיכנס לתוקפה במועד הקובע להסדר.

2. מתודולוגיה

שווייה ההוגן של ההטבה הגלומה ברשת הביטחון אשר הוענקה לציים על ידי החברה לישראל והתאגידים קשורים, נאמד על בסיס ערכו הנוכחי של תזרים המזומנים הצפוי להיות משולם בגין רשת הביטחון, לבין ערכו הנוכחי של תזרים המזומנים במקרה שישולם, מהוון במחיר חוב נורמטיבי המשקף מצב עולם של טרום התרחשות חדלות פירעון (להלן "מחיר חוב נורמטיבי"). שווי ההטבה מחושב באמצעות מודל רב שלבי, הכולל מערך תרחישים תוחלתי הסתברותי למועדי הענקה שונים, בהתאמה למצבי העולם במערך ההסתברויות לחדלות פירעון של החברה.

להלן תרשים המתאר את מערך תרחישים אפשרי:

3. הנחות עבודה

א. קרן רשת הביטחון

בעבודתנו, בעקביות עם הערכות החברה, הנחנו ניצול מלא של רשת הביטחון במקרה הענקתה. לפיכך, קרן רשת הביטחון אשר שימשה בחישובינו הינה 100 מיליון דולר.

ב. שיעור הריבית

שיעור הריבית בגין רשת הביטחון נמוך בשיעור של 10% משיעור הריבית אותה נושאת סדרה ב' (לאמור: ריבית קופון שוטפת בתוספת ריביות PIK נצברות כפונקציה של דחיית מועד הפירעון המקורי של סדרה ב'). לפיכך, שיעור הריבית אשר שימש בחישוב רשת הביטחון נאמד על בסיס עקום ריביות Libor 3 month⁵ בתוספת מרווח של 2.4% ובתוספת ריבית ה-PIK. להלן פירוט ריביות ה-PIK ומועדי הקמתן

Start Date	End Date	PIK
31/12/2009	12/04/2012	2.40%
12/04/2012	13/04/2013	3.60%
13/04/2013	13/04/2014	4.80%
13/04/2014	13/04/2015	6.00%
13/04/2015		7.20%

ג. מחיר חוב נורמטיבי

מחיר החוב הנורמטיבי אשר שימש לקביעת הריבית הרעיונית אשר הייתה משולמת לו גייסה צים חוב בתנאים דומים, לרשת הביטחון, נאמד על בסיס עקום תשואות בדירוג NR3⁶, בהנחה כי עקום זה משקף את מחיר החוב בו הייתה יכולה לגייס החברה בסמוך אך טרם מועד חדלות פירעון.

⁵ מקור: Thomson Reuters

⁶ מקור: שערי ריבית

ד. מקדם היוון

מאחר ועובר להענקת רשת הביטחון, התקיימותה תלויה בהסתברות לשרידות החברה המעניקה (Survival Probability), מקדם ההיוון אשר שימש להיוון ערכה הנוכחי של רשת הביטחון בכל תרחיש, מהמועד העתידי בו היא מוענקת למועד החישוב, נאמד על בסיס עקום תשואות נורמטיבי על בסיס דירוג החוב של החברה לישראל (A+ מקומי).

ה. מועדי הענקת רשת הביטחון

בעבודתנו הנחנו כי המקרים בהם תוענק רשת הביטחון, נכללים במסגרת אירועים של חדלות פירעון או קירוב להם. לצורך בניית מערך התרחישים וההסתברויות למועדי הענקת רשת הביטחון, אמדנו את ההסתברות הבדידה לחדלות פירעון הגלומה בסיכון האשראי של החברה כפי שנאמד מעקום התשואות הנורמטיבי של קבוצת הדירוג של החברה (NR2), בהתאמה לשיעור Recovery to Loan נורמטיבי של 11%, המבוסס על הערכות החברה המעודכנות למדרג החוב.

ו. מועד פירעון

על פי תנאי ההסכם, ההלוואה תפרע במקביל לפירעונות הקרן של מחזיקי האג"ח (פארי פאסו), אך בכל מקרה לא לפני שנת 2016. חובה של צים לחברה לישראל ולתאגידים הקשורים הנובע ממימוש רשת הביטחון יהיה נחות לחוב של הנושים הפיננסיים הבלתי מובטחים המשתתפים בהסדר במקרה של פירוק צים. לפיכך, בעבודתנו הערכנו כי לוח הסילוקין של רשת הביטחון יותאם ללוח הסילוקין של אגרות החוב לפי תרחיש פירעון באוקטובר 2020.

4. תוצאות הערכת השווי

להלן תוצאות החישוב (באלפי דולר):

Carrying amount	Withdrawal Date	Fair Value
100,000	2010-2020	42,390

חלק ה': הסכמי חכירה – מסלול חוב בספי

1. כללי

במסגרת הסדר החוב נחתמו הסדרים עם בעלי אוניות שהינם תאגידיים קשורים (להלן "בעלי עניין") ועם בעלי אוניות שאינם תאגידיים קשורים (להלן "צד ג') לשינוי תנאי הסכמי החכירה המקוריים (להלן בפרק זה "הסכם מקורי"). להלן פירוט התנאים לבעלי האוניות על פי סיווגם:

א. צד ג'

על פי תנאי ההסדר תשלם החברה דמי חכירה מופחתים במשך חלק מתקופת ההסכם המקורי (להלן "תקופת ההפחתה"), בתמורה להנפקת שטר חוב המיר למניות החברה, הנושא ריבית שנתית בשיעור 6%, לפירעון ביום 30 ביוני 2016 (להלן "שטר החוב"). לאחר תקופת ההפחתה ישולמו למחכיר דמי החכירה בשוק או דמי החכירה בהסכם המקורי, כגבוה מביניהם (להלן "מנגנון ה-Upside" ו/או בחלק זה "אופציה") לתקופה מסוימת. במסגרת עבודתנו נתבקשנו להעריך את שוויין ההוגן של האופציות האמורות.

ב. בעלי עניין

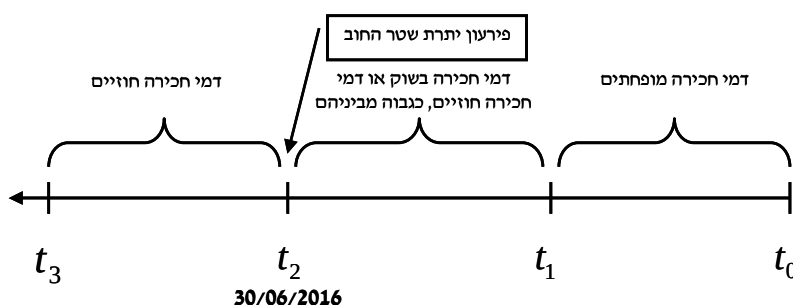
על פי תנאי ההסדר תשלם החברה דמי חכירה מופחתים במשך תקופת ההפחתה, בתמורה להנפקת שטר חוב לא המיר שאינו נושא ריבית, אשר יפרע על פי מועדי פירעון אגרות החוב בתנאי פארי פאסו. לאחר תקופת ההפחתה תחזור החברה לשלם למחכיר, בעל העניין, את דמי החכירה הנקובים בהסכם המקורי.

2. מתודולוגיה

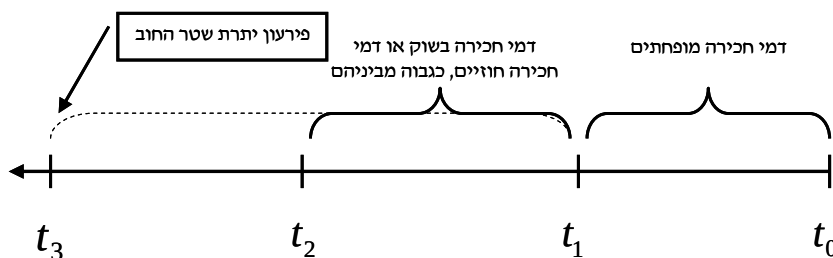
א. כללי

מנגנון ה-Upside מסתיים לפי המוקדם מבין סוף תקופת ההסכם המקורי לבין מועד פירעון שטר החוב, כמתואר במצבי טבע אפשריים להלן:

(1)

(2)

ב. שטר חוב המיר

שטרי החוב שהונפקו לצד ג' יהיו ניתנים להמרה למניות החברה רק ואך ורק במועד ההנפקה לציבור של החברה, במחיר ההנפקה ככל שתונפק. במקרה בו החברה לא תונפק עד ליום 1 ביולי 2016 תפקע זכות ההמרה.

ג. מנגנון ה-Upside

על פי תנאי מנגנון ה-Upside ההפרש בין דמי החכירה בשוק לבין דמי החכירה החוזיים בהסכם המקורי, כאשר דמי החכירה בשוק גבוהים מדמי החכירה החוזיים בהסכם המקורי, יופחת תחילה משטר החוב עד לפירעונו המלא (למעט הסכמים מסוימים בהם 25% מההפרש אינו מופחת משטר החוב, אלא מועבר ישירות לחוכר ללא תלות בפירעון החוב). בהתאמה, משמשת האופציה להקדמת תשלומים בגין שטר החוב עד לפירעונו המלא ולאחר מכן משמשת כתזרים מזומנים עודף על תזרים המזומנים האמור היה לנבוע מההסכם המקורי (להלן "תרחיש הבסיס"). לפיכך, האופציה חושבה על בסיס ההפרש בין שני מצבי עולם כדלקמן (With and Without Method):

(1) הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בתרחיש הבסיס, לאמור - שטר חוב ללא אופציה.

(2) הערך הנוכחי של תזרים המזומנים הכולל את האופציה.

דמי החכירה הצפויים בשוק, המשמשים לחישוב תזרים המזומנים הכולל את האופציה, נאמדו באמצעות תהליך סטוכסטי הכולל תסוגה לממוצע (Mean Reversion) של הלוגריתם הטבעי של דמי החכירה בשוק. סטיות התקן ומאפייני המודל נאמדו על בסיס נתוני מדגם תצפיות היסטוריות לדמי החכירה בשוק על פני העשור שקדם למועד עבודתנו. מקדם התסוגה לממוצע חושב באמצעות אופטימיזצית הפרשים בין דמי החכירה ההיסטוריים בנתוני תצפיות השוק לבין ממוצע אוכלוסיית התצפיות. להלן נוסחת החישוב לתהליך הסטוכסטי⁷, ולמקדם התסוגה לממוצע אשר שימשה בעבודתנו:

$$X_t = X_{t-1} \cdot e^{-\eta \Delta t} + \left[\bar{X} - \frac{\mu - r}{\eta} \right] \cdot (1 - e^{-\eta \Delta t}) + \varepsilon$$

כאשר:

$$\varepsilon = \sigma \cdot \sqrt{\frac{1 - e^{-2\eta \Delta t}}{2\eta}} N(0,1)$$

כאשר:

$\bar{X}$ - Mean reversion level or long run equilibrium price

X_{t-1} - Spot price

μ - Risk-adjusted discount rate

σ - The mean volatility

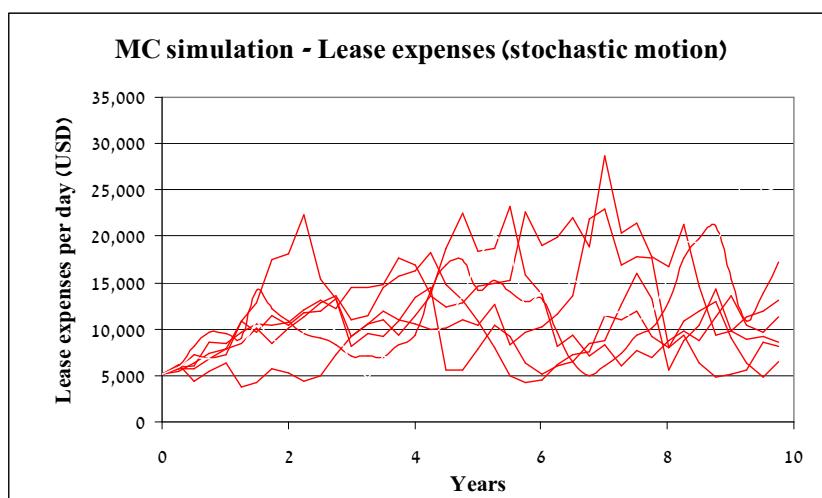
ε - Random shock to price from t to $t+1$

t - Time

η - Mean reversion rate

r - Risk free rate

להלן דוגמא לתהליך סטוכסטי מדגמי עבור דמי החכירה הצפויים בשוק (TEU 1,740):

ד. שיטת Monte Carlo

שיטת Monte Carlo הנה שיטה אלגוריתמית לפתרון בעיות חישוביות באמצעות הרצת פרמטרים סטוכסטיים, במספר רב של מצבי עולם וביצוע חישובים על התרחישים השונים אשר התקבלו. שימוש בשיטה זו נהוג במקרים בהם אין אפשרות דטרמיניסטית למדל את מושא המחקר. בעבודתנו השתמשנו בשיטת Monte Carlo לאמידת שווי האופציות על בסיס התצפיות המתקבלות מההפרשים בין תזרימי המזומנים הכוללים את מנגנון ה-Upside, לבין תזרימי המזומנים אשר אינם כוללים את מנגנון ה-Upside.

ה. הטבת בעלי עניין

בעבודתנו נתבקשנו לאמוד את שווי ההטבה שניתנה על ידי בעלי העניין לחברה בגין מנגנון ה-Upside. לפיכך, שווי ההטבה נאמד על בסיס שוויה ההוגן של האופציה הרעיונית שהייתה נדרשת על פי מאפייני החוזים על ידי צד ג' היפותטי.

3. הנחות עבודה

א. תנאי הפחתה

להלן פירוט תנאי הפחתה בהסכמי החכירה:

Lessor	TEU	Discount Period Start Date	Discount Period End Date	Upside Contract Start Date	Upside Contract End Date	Discount Rate
3rd party	4253-5040	01/07/2009	31/12/2012	31/12/2012	09/05/2014-30/06/2016	17.5%
Related Parties	3005-6350	01/07/2009-14/09/2010	26/03/2011-15/12/2012	26/03/2011-15/12/2012	26/03/2011-30/06/2016	35.0%

ב. נכס הבסיס

מנגנון ה-Upside מורכב מרצף אופציות Call על נכס הבסיס אשר הינו מחירי הספוט של דמי החכירה בשוק. על פי תנאי הסדר החוב, דמי החכירה ההפרשים בין דמי החכירה החוזיים לבין דמי החכירה בשוק (Upside), יקבעו על בסיס דמי החכירה בשוק בתחילת כל שנה קלנדרית בתקופת האופציה.

ג. מועד המימוש

מועדי המימוש של רצף האופציות המרכיבות את מנגנון ה-Upside הינם מועדי קביעת דמי החכירה בשוק בתחילת כל שנה קלנדרית בתקופת האופציה.

ד. Upside חלקי

בחלק מהסכמי החכירה קיים מנגנון Upside חלקי בשיעור של 25%, שלא על חשבון פירעון החוב. רכיב זה נאמד בהתאמה בהסכמים בהם הוא חל.

ה. נתונים היסטוריים

עבודתנו התבססה על נתוני מדגם היסטוריים של דמי חכירה בשוק בתקופה של כ- 10 שנים שקדמה למועד עבודתנו, על פי סיווג מאפייני האוניות (להלן "המדגם").

ו. מקדם היוון

מקדם ההיוון אשר שימש בחישוב הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הכולל את המנגנון ה-Upside ושל תזרימי המזומנים אשר אינם כוללים את מנגנון ה-Upside, נאמד על בסיס עקום תשואות נורמטיבי לדירוג החברה (NR2) בהתאמה למחירי אגרות החוב המצוטטים מעת לעת על ידי ספק מידע חיצוני.

ז. פרמטרים נוספים

להלן פירוט הפרמטרים הנכללים בנוסחת התהליך הסטוכסטי המשמש בחישוב דמי החכירה הצפויים בשוק, על פי סיווגם לאוניות:

Parameter	1740 TEU Geared	2800 TEU Gearless	3500 TEU Gearless	4250 TEU Gearless	5000 TEU Gearless	6300 TEU Gearless
10 Y Average Lease Price (USD)	14,229	20,991	24,383	27,441	25,248	37,936
Current Lease Price (USD)	4,250	4,600	5,400	6,550	6,875	9,055
r	3.85%	3.85%	3.85%	3.85%	3.85%	3.85%
η	31.56%	25.54%	33.53%	32.47%	32.58%	32.58%

להלן פירוט סטיות התקן של דמי החכירה, על פי סיווגם למאפייני האוניות:

Duration	1740 TEU Geared	2800 TEU Gearless	3500 TEU Gearless	4250 TEU Gearless	5000 TEU Gearless	6300 TEU Gearless
1	19.10%	21.13%	25.91%	26.49%	25.59%	25.59%
2	19.81%	21.22%	25.05%	26.46%	25.92%	25.92%
3	19.54%	22.23%	25.17%	26.63%	26.24%	26.24%
4	18.86%	20.77%	23.89%	25.60%	25.29%	25.29%
5	19.00%	19.94%	22.35%	24.05%	23.78%	23.78%
6	19.32%	19.51%	21.85%	23.22%	22.98%	22.98%
7	19.78%	21.46%	22.60%	23.83%	23.62%	23.62%

4. תוצאות הערכת השווי

להלן ריכוז תוצאות חישובינו (באלפי דולר):

Lessor	TEU	Expected lease expenses per day (Average MC					Options value
		2012	2013	2014	2015	2016	
3rd party	4253-5040		16.9-18.1	18.7-20.0	17.0-21.5	22.4	1,257
Related Parties	3005-6350	10.1-21.3	12.0-25.0	20.0-27.7	21.5-29.6	22.4-31.0	1,080
Total							2,337

1. כללי

במסגרת הסדר החוב הושגו הסכמים עם בעלי אוניות שאינם תאגידיים קשורים (להלן "צד ג') לשינוי תנאי הסכמי חכירה קיימים (להלן בפרק זה "הסכם מקורי"). על פי תנאי ההסדר החברה תשלם דמי חכירה מופחתים במשך חלק מתקופת ההסכם המקורי, בתמורה להארכת תקופת החכירה מעבר לתקופת ההסכם המקורי (להלן "תקופת ההארכה"). לחברה קיימת אופציה (להלן "אופציית הארכה") לא להאריך את תקופת החכירה תמורת תשלום סך סכומי ההפחתה שנצברו בתקופת ההפחתה הצוברים ריבית בשיעור שנתי של 6% (להלן "הקנס"). דמי החכירה בתקופת ההארכה הינם דמי החכירה בשוק או דמי החכירה בהסכם המקורי, כגובה מביניהם (להלן "אופציית Upside" ו/או "האופציה").

2. מתודולוגיה

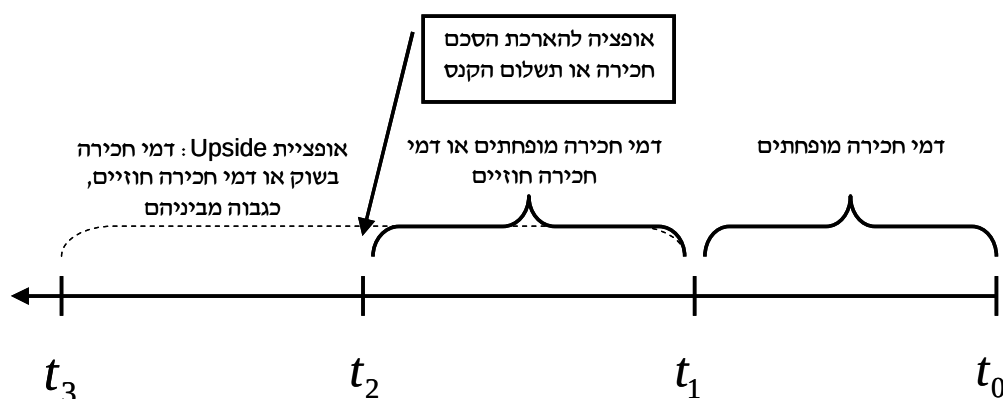
א. כללי

שווי אופציית ה-Upside מותנה כאמור בהארכת הסכם החכירה על יד החברה. כפועל יוצא משמשת אופציית ההארכה כמנגנון knock-in/out לאופציית ה-Upside. בעבודתנו חישובנו את שווי האופציה בשני שלבים, כמפורט להלן:

1. חישוב אופציה בינארית להארכת תקופת הסכם החכירה כפונקציה של שווי הקנס והחיסכון, הנאמד על בסיס הערך הנוכחי של ההפרש בין דמי החכירה החוזיים לבין דמי החכירה בשוק במשך תקופת הארכת ההסכם (לעיל ולהלן "החיסכון"), לצורך קביעת אלו מבין ההסכמים יוארכו בהסתברות של מעל 50%.

2. שווי אופציית ה-Upside בהסכמים שהוארכו חושב כרצף אופציות Call על דמי החכירה בשוק, באמצעות מודל מרובה תרחישים בשיטת Monte Carlo.

להלן תרשים מצב טבע המתאר את מבנה מערך האופציות:

ב. דמי חכירה צפויים

דמי החכירה הצפויים בשוק המשמשים בחישוב האופציה, נאמדו באמצעות תהליך סטוכסטי הכולל תסוגה לממוצע (Mean Reversion) של הלוגריתם הטבעי של לדמי החכירה בשוק. סטיות התקן ומאפייני המודל נאמדו על בסיס נתוני מדגם תצפיות היסטוריות לדמי החכירה בשוק על פני העשור שקדם למועד עבודתנו. מקדם התסוגה לממוצע חושב באמצעות אופטימיזציה

הפרשים בין דמי החכירה ההיסטוריים בנתוני תצפיות השוק לבין ממוצע אוכלוסיית התצפיות. להלן נוסחת החישוב לתהליך הסטוכסטי⁸, ולמקדם התסוגה לממוצע אשר שימשה בעבודתנו :

$$X_t = X_{t-1} \cdot e^{-\eta \Delta t} + \left[\bar{X} - \frac{\mu - r}{\eta} \right] \cdot (1 - e^{-\eta \Delta t}) + \varepsilon$$

כאשר :

$$\varepsilon = \sigma \cdot \sqrt{\frac{1 - e^{-2\eta \Delta t}}{2\eta}} N(0,1)$$

כאשר :

- $\bar{X}$ - Mean reversion level or long run equilibrium price
- X_{t-1} - Spot price
- μ - Risk-adjusted discount rate
- σ - The mean volatility
- ε - Random shock to price from t to t+1
- t - Time
- η - Mean reversion rate
- r - Risk free rate

ג. שיטת Monte Carlo

שיטת Monte Carlo הנה שיטה אלגוריתמית לפתרון בעיות חישוביות באמצעות הרצת פרמטרים סטוכסטיים, במספר רב של מצבי עולם וביצוע חישובים על התרחישים השונים אשר התקבלו. שימוש בשיטה זו נהוג במקרים בהם אין אפשרות דטרמיניסטית למדל את מושא המחקר. בעבודתנו השתמשנו בשיטת Monte Carlo לאמידת שווי האופציות על בסיס התצפיות המתקבלות מההפרשים בין תזרימי המזומנים הכוללים את מנגנון ה-Upside, לבין תזרימי המזומנים אשר אינם כוללים את מנגנון ה-Upside.

3. הנחות עבודה

א. תנאי הפחתה

להלן פירוט תנאי ההפחתה בהסכמי החכירה :

Lessor	TEU	Discount Period Start Date	Discount Period End Date	Upside Contract Start Date	Upside Contract End Date	Discount Rate
3rd parties	1743-4922	01/07/09-09/12/09	15/06/12-31/12/12	15/06/2012-24/04/2016	31/5/2015-24/3/2019	21%-30%

ב. עלות הקנס

עלות הקנס המשמשת בחישוב אופציית ההארכה, נאמדה על בסיס סך סכומי ההפחתה מדמי החכירה החוזיים הכוללים ריבית צבירה (6% שנתית) ממועדי ההפחתה עד למועד המימוש אופציית ההארכה.

ג. נכס הבסיס

מנגנון ה-Upside מורכב מרצף אופציות Call על נכס הבסיס אשר הינו מחירי הספוט של דמי החכירה בשוק. על פי תנאי הסדר החוב, דמי החכירה ההפרשיים בין דמי החכירה החוזיים לבין דמי החכירה בשוק (Upside) יקבעו על בסיס דמי החכירה בשוק בתחילת כל שנה קלנדרית בתקופת האופציה.

ד. מועד מימוש אופציית הארכה

מועד מימוש אופציית ההארכה הינו מועד סיום ההסכם המקורי אשר הינו מועד ההחלטה על הארכת ההסכם.

ה. מועד מימוש אופציית Upside

מועדי המימוש של רצף האופציות המרכיבות את מנגנון ה-Upside הינם מועדי קביעת דמי החכירה בשוק בתחילת כל שנה קלנדרית בתקופת האופציה.

ו. נתונים היסטוריים

עבודתנו התבססה על נתוני מדגם היסטוריים של דמי חכירה בשוק בתקופה של כ- 10 שנים שקדמה למועד עבודתנו, על פי סיווג מאפייני האוניות (להלן "המדגם").

ז. מקדם היוון

מקדם ההיוון אשר שימש בחישוב הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הכולל את המנגנון ה-Upside נאמד על בסיס עקום תשואות נורמטיבי לדירוג החברה (NR2) בהתאמה למחירי אגרות החוב המצוטטים מעת לעת על ידי ספק מידע חיצוני.

ח. פרמטרים נוספים

להלן פירוט הפרמטרים הנכללים בנוסחת התהליך הסטוכסטי המשמש בחישוב דמי החכירה הצפויים בשוק, על פי סיווגם לאוניות:

Parameter	1740 TEU Geared	2800 TEU Gearless	3500 TEU Gearless	4250 TEU Gearless	5000 TEU Gearless	6300 TEU Gearless
10 Y Average Lease Price (USD)	14,229	20,991	24,383	27,441	25,248	37,936
Current Lease Price (USD)	4,250	4,600	5,400	6,550	6,875	9,055
r	3.85%	3.85%	3.85%	3.85%	3.85%	3.85%
η	31.56%	25.54%	33.53%	32.47%	32.58%	32.58%

להלן פירוט סטיות התקן של דמי החכירה, על פי סיווגם לאוניות:

Duration	1740 TEU Geared	2800 TEU Gearless	3500 TEU Gearless	4250 TEU Gearless	5000 TEU Gearless	6300 TEU Gearless
1	19.10%	21.13%	25.91%	26.49%	25.59%	25.59%
2	19.81%	21.22%	25.05%	26.46%	25.92%	25.92%
3	19.54%	22.23%	25.17%	26.63%	26.24%	26.24%
4	18.86%	20.77%	23.89%	25.60%	25.29%	25.29%
5	19.00%	19.94%	22.35%	24.05%	23.78%	23.78%
6	19.32%	19.51%	21.85%	23.22%	22.98%	22.98%
7	19.78%	21.46%	22.60%	23.83%	23.62%	23.62%

4. תוצאות הערכת השווי

להלן ריכוז תוצאות חישובינו (באלפי דולר).

Lessor	TEU	Expected lease expenses per day (Average MC simulations)					Options value
		2012	2013	2014	2015	2016	
3rd parties	1743-4922	8.7-13.8	10.1-16.9	11.1-20.0	11.8-21.5	22.4-23.4	886

נספח: פרטים נוספים אודות מעריך השווי

א.

פרטי החברה המעריכה: אליהו אל-על בע"מ

חברת אליהו אל-על בע"מ, מתמחה במתן ייעוץ כלכלי והערכות שווי מקצועיות בלתי תלויות, על פי כללי חשבונאות בין לאומית IFRS, US GAAP ותקינה חשבונאית ישראלית, לצורכי דיווח כספי וכחוות דעת מומחה לבתי משפט ורשויות רגולטוריות וסטטוטוריות שונות, בארץ ובחו"ל. החברה מעסיקה צוות של רואי חשבון וכלכלנים הבקאים בתחומי הייעוץ הכלכלי והערכות השווי. בין לקוחות החברה נמנות עשרות חברות ציבוריות בארץ.

לחברה ארבעה מגזרי פעילות:

- ☐ Corporate Valuation
- ☐ Quantitative Finance & Derivative Valuation
- ☐ Financial and Economic Modeling
- ☐ Litigation and Transaction support

ב.

תחומי ידע ופעילות:

- ☐ הערכת שווי תאגידים ומגזרים.
- ☐ ייחוס עלות רכישה, PPA – Purchase Price Allocation.
- ☐ בדיקות פגימה (Impairment) למוניטין.
- ☐ הערכות שווי נכסי ידע בלתי מוחשיים.
- ☐ שווי הוגן אופציות משובצות ואופציות ריאליות.
- ☐ ESOP, לרבות 409A.
- ☐ פיצול רכיבי אקוויטי ומכשירי הון/התחייבות מורכבים (PWERM CCM/OPM).
- ☐ הערכת שווי התחייבויות תלויות, ערבויות והלוואות.
- ☐ ייעוץ ובדיקות אפקטיביות הגנה לחשבונאות גידור (Hedge Effectiveness Tests).
- ☐ שווי הוגן נגזרים משובצים (Embedded Derivatives) ומכשירים פיננסיים מורכבים.
- ☐ הערכות שווי וניתוח סיכונים לדוח גלאי 2 (רגישות, VAR).
- ☐ הערכות שווי וניתוח סיכונים ל- IFRS 7.
- ☐ הערכות שווי אגרות חוב להמרה, אופציות פיננסיות ופוזיציות נגזרים מורכבות.
- ☐ מודלים פיננסיים ואינפלציוניים (AG-7, AG-8).
- ☐ יעוץ ומידול כלכלי מורכב (לרבות BOT ו-PPP) בקרה וליווי פיננסי.
- ☐ יעוץ ומידול שווי פרמיות שליטה, מיעוט, Nuisance Value וניכיון בגין היעדר סחירות (DLOM).
- ☐ חוות דעת מומחה בלתי תלוי בהליכים משפטיים.
- ☐ הערכות שווי יחסי מיזוג ויעוץ עסקאות.
- ☐ Due Diligence כלכלי וחשבונאי.

ג. פרטי מעריך השווי האחראי: מר אליהו אל-על, רו"ח MA (Econ.)

- ☐ מחזיק בתואר M.A (מחקרי) בכלכלה, תואר B.A מאוניברסיטת בן גוריון בכלכלה עם התמחות בחשבונאות, רישיון ראיית חשבון בישראל מספר 25628 וחבר בלשכת רואי חשבון בישראל מספר 9248.
- ☐ בעל ניסיון של מעל ל- 10 שנים בתחום הערכות השווי והייעוץ הכלכלי, הכולל ביצוע של מאות הערכות שווי ועבודות יעוץ כלכליות לחברות ציבוריות ופרטיות רבות בארץ ובחו"ל.
- ☐ לשעבר מרצה בחשבונאות וביקורת, בתחום ניתוח דוחות כספיים והערכות שווי, במחלקה לכלכלה ובחוג לחשבונאות באוניברסיטת בן גוריון ובמוסדות אקדמיים שונים, סמנכ"ל הכספים בקבוצת הג'רוזלם פוסט, רואה חשבון בכיר במשרד הייעוץ הכלכלי של המלומד ה"ה פרופ' יצחק סוארי, מבקר, רואה חשבון בכיר ומנ"ר במחלקות הביקורת והייעוץ במשרד רואי חשבון ליובשיץ'-קסירר (כיום קוסט-פור-קסירר, ERNST & YOUNG ישראל).

###

21 ספטמבר, 2009

החברה לישראל

הורדת דירוג ל: 'IIA+' בשל עליה בסיכון העסקי;

תחזית הדירוג יציבה בצפי לשמירה על רמת מינוף ונזילות נאותה

אנליסט אשראי ראשי: יובל טורבטי yuval_torbali@standardandpoors.com

אנליסט אשראי משני: איציק מאיסי Itzik_maissi@standardandpoors.com

תמצית

- הורדת הדירוג של חברת הבת "צים", כוונתה של החברה לתמוך בצים בסכומים הגבוהים משמעותית מהסכומים עליהם התחייבה בתחילת 2009, והגברת התלות של החברה בדיבדנדים מכימיקלים לישראל בע"מ, השפיעו לרעה על הסיכון העסקי של החברה לישראל בע"מ.
- אנו מורידים את הדירוג של החברה לישראל לדירוג 'IIA+' מדירוג 'IIA-'.
• תחזית הדירוג היציבה משקפת את ציפיותנו שהחברה תשכיל לשמור על LTV של עד 35%, תמשוך בטווח הקצר דיבדנדים מכיל שיספיקו לשירות החוב שלה ולהזרמות ההון המתוכננות ולא תתחייב להעברות נוספות לצים.

פעולת הדירוג

ב-21 בספטמבר 2009, Standard & Poor's Maalot הורידה את דירוג האג"ח (סדרות 2 עד 8) של חברת ההחזקות התפעולית, החברה לישראל בע"מ, לדירוג 'IIA+' מדירוג 'IIA-'. תחזית הדירוג הינה יציבה.

שיקולים עיקריים לדירוג

בחברת החזקה תפעולית, דוגמת החברה לישראל, מתבטא הסיכון העסקי בעיקרו באיכות האשראי של החברות המוחזקות, בפזר הנכסי והענפי של תיק ההשקעות וברמת הנזילות של המניות המוחזקות. הורדת הדירוג של החברה לישראל משקפת את הגידול ברמת הסיכון העסקי של החברה. בעקבות הורדת הדירוג של צים ל: 'ICC', חלה ירידה באיכות האשראי של תיק ההשקעות של החברה שהעצימה את התלות בביצועים התפעוליים של כימיקלים לישראל בע"מ (כיל) וביכולתה לחלק דיבדנדים גבוהים, בין היתר, למימון הזרמות ההון המתוכננות לצים במהלך 2009-2010. יש לציין כי כיל מהווה כיום 84% משווי הפורטפוליו ומניבה כ-

STANDARD & POOR'S

Maalot

12 Abu Hittel Silver Rd.
Ramat-Gan 52506
Israel
+972 3 7539700 Tel
+972 3 7539710 Fax

90% מהדיבידנדים המתקבלים ע"י החברה. למרות הצפי שלנו להרעה משמעותית בתוצאות של כיל לשנת 2009 בהשוואה ל-2008, עקב מגמת ירידת המחירים והביקושים בתחום האשלג והפוספטים יחד עם הירידה בביקושים למוצרי הברום, אנו סבורים שמגמות ארוכות הטווח בשוק האשלג יישארו חיוביות וכי התוצאות הכספיות של כיל עדיין יהיו טובות בראיה היסטורית. כיל (IIAA+/Negative) נהנית ממיצוב עסקי ופיננסי מבין הגבוהים בקרב החברות המדורגות על ידי S&P Maalot, אך פועלת בענף מחזורי שלעיתים גורם לתנודות חדות ביצירת תזרימי המזומנים. אנו מאמינים שבמידה והחברה לישראל תבחר להקטין את רמת המינוף סולו שלה, תידרש כיל לחלק נתח גבוה יותר מרווחיה (מעבר למדיניות הנוכחית של 70%) החל משנת 2011.

לגבי חברת הבת צים, אליה כבר הזרימה החברה בפועל כ-450 מיליון \$ ומתכננת להזרים כ-250 מיליון \$ נוספים, אנו סבורים שבנסיבות הקיימות מדובר בנכס בעל ערך שלילי ואיננו צופים התאוששות עסקית משמעותית בשנתיים הקרובות.

מאידך, ההרעה שחלה במעמדה העסקי מקוזזת בחלקה על ידי המינוף היחסית נמוך של החברה המקנה לה גמישות פיננסית טובה ומרווח תמרון רחב יחסית בבואה למחזור חוב או להגדיל נזילות באמצעות גיוס חוב נוסף. לחברה חוב סולו (ברוטו) של כ-2.1 מיליארד ושווי פורטפוליו של כ-8.9 מיליארד. בניכוי מזומן, החברה כיום עומדת על יחס חוב נטו לשווי פורטפוליו (LTV) של כ-20%. להערכתנו, בהינתן רמת הדירוג של החברה, מדובר ביחס מינוף יחסית נמוך המשאיר מקום לקליחת חוב נוסף תוך שמירה על הדירוג הנוכחי. בהינתן הערכתנו הנוכחית לפרמטרים העסקיים, אנו סבורים שהדירוג הנוכחי מתאים ל-LTV של עד 35%. יש לציין כי 69% מהמניות המוחזקות אינן משועבדות לגורמים מממנים, ומניות כיל, שהינם הסחירות ביותר בבורסה, מהוות כ-53% מהאמור – עובדה שממחישה את הריכוזיות הבעייתית בתיק הנכסים אך במקרה זה מועילה לרמת הנזילות של תיק ההשקעות. עם זאת, אנו מטילים ספק רב בנכונותה של החברה להקטין מינוף על ידי מכירת מניות של כיל שוירידו את שיעור ההחזקה לפחות מ-50%. להערכתנו, התסריט הסביר יותר הנו לקליחת חוב על בסיס המניות המוחזקות (re-finance).

נזילות

הנזילות של החברה לישראל נמדדת ברמת הסולו והנה טובה. נכון לספטמבר 2009, לחברה מזומנים בהיקף של כ-300 מיליון ולוח סילוקין שטוח עד סוף 2011 (סך פירעונות של כ-440 מיליון). בהינתן היתרות הנזילות שלה, פוטנציאל קבלת הדיבידנד מכיל, יכולתה המוכחת למחזר חוב במערכת הבנקאית וצרכיה השוטפים (הוצאות מטה ומימון), אנו סבורים שרמת הנזילות של החברה מספקת. כ-36% מהחוב הפיננסי של החברה הנו בנקאי, במסגרתו נדרשת החברה לעמוד בשתי התניות פיננסיות עיקריות. נכון להיום, שומרת החברה מרווח (headroom) הולם מהתניות אלו.

בתחזיותינו, יחס כיסוי הדיבידנדים הצפויים להתקבל להוצאות המטה והמימון (interest cover) בשנת 2010 צפוי לעלות על 2.0x ואילו יחס כיסוי הדיבידנדים הצפויים להתקבל להוצאות המטה, מימון, דיבידנדים משולמים והזרמות הון (total cover) צפוי לעמוד על כ-1.0x. להערכתנו, יחסים אלו סבירים בהתחשב בגמישות הפיננסית הטובה של

החברה. אנו מצפים מהחברה להמשיך בחלוקת דיבידנדים נמוכה יחסית ולשאוף לשמירה על יחס כיסוי (total cover) של לפחות 1.0x.

תחזית דירוג

תחזית הדירוג היציבה מבטאת בעיקרה את הערכתנו כי החברה לישראל תשמור על LTV שלא יעלה על 35% ולא תתחייב להזרמות הון נוספות לציס, מעבר ל-350 מיליון \$ שאמורים לעבור במסגרת הסדר חוב כולל, היה ויושג. שינוי תחזית הדירוג ל"שלילית" תיתכן במידה והחברה תתחייב להזרמות נוספות שיפגעו בנזילות ו/או במידה שיתברר כי יכולת יצירת תזרימי המזומנים בכל תיפגע באופן חריף מהצפוי ותעמיד בספק את יכולתה של כיל לחלק לחברה תשלומי דיבידנד הנחוצים על ידה. אנו סבורים שהתפתחויות שליליות בכל ישנן הפוטנציאל הרב ביותר להשפיע לרעה על רמת המינוף סולו של החברה לישראל, ובתנאים מסוימים, לגרום לחריגה מהפרמטרים הפיננסיים העומדים בבסיס הדירוג כמפורט לעיל. בהינתן סביבתה העסקית של ציס ומעמדה הפיננסי, יחד עם מאפייני תיק ההשקעות של החברה לישראל, אנו מאמינים שהסבירות לשינוי בתחזית הדירוג ל"חיובית" אינה גבוהה בטווח הזמן הקצר.

מחקר קשור

מתודולוגיה – גישת הדירוג לסוגים שונים של חברות החזקה, מרץ 2009

את המאמר המתודולוגי המוזכר ניתן למצוא באתר Standard & Poor's Maalot בכתובת www.maalot.co.il

רשימת אגרות החוב

אגרות החוב	דירוג נוכחי	מדירוג קודם
8 עד 2 שנים	IIA+/Stable	IIA-/Negative

דירוגי Standard & Poor's Maalot (להלן: "S&P Maalot") מבוססים על מידע שנתקבל מהחברה וממקורות אחרים אשר S&P Maalot מאמינה כי הנם מהימנים. S&P Maalot אינה מבקרת את המידע שנתקבל ואינה מאמתת את נכונותו או שלמותו.

מובהר בזאת כי דירוג S&P Maalot אינו משקף סיכונים הקשורים ו/או הנובעים מהפרות, במעשה או במחדל, של איזו מן ההתחייבויות הכלולות במסמכי האג"ח ו/או אי נכונות או אי דיוק באילו מן המצגים הכלולים במסמכי הקשורים להנפקת האג"ח נשוא דירוג זה, דוח S&P Maalot או העובדות שבבסיס חוות הדעת שניתנו ל-S&P Maalot כתנאי לקבלת הדירוג, פעולות או מחדלים שבוצעו במרמה או הונאה או כל פעולה אחרת בניגוד לדין.

הדירוגים עשויים להשתנות כתוצאה משינויים במידע המתקבל, או מסיבות אחרות. אין לראות בדירוג משום הבעת דעה לגבי מחיר גירות הערך בשוק הראשוני או המשני. אין לראות בדירוג משום הבעת דעה על כדאיות קניה, מכירה או החזקה בנייר ערך כלשהו.

© כל הזכויות שמורות ל-S&P Maalot. אין להעתיק, לצלם, להפיץ או לעשות כל שימוש מסחרי בתמצית זו ללא הסכמת S&P Maalot, למעט מתן העתק מן הדוח במלואו תוך ציון המקור למשקיעים פוטנציאליים באגרת החוב נשוא דוח דירוג זה לצורך קבלת החלטה בדבר רכישת אגרת החוב האמורה.